

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Vaclav Havel, tjekkiske præsident

Havel: Kirken hører med

(KNA) Præsterne skal ifølge den tjekkiske præsident Vaclav Havel i højere grad tage del i landets offentlige liv. I et radiointerview erklærede Havel: "Hvis man forstår politik som borgernes interesse i offentlige anliggender og som deltagelse heri, så hører selvfølgelig kirken og præsterne med til politikken lige som alle øvrige borgere". Kirken og præsterne skal "endda spille en særlig og specifik rolle", tilføjede Havel.

Tvindlov anfægter skolers idégrundlag

Undervisningsministeriet finder det problematisk, at biskoppen har ret til at godkende katolske skolers vedtægter

Af Søren P. Sørensen

Katolske skoler er en væsentlig del af den katolske kirkes fællesskab, men Foreningen af Katolske Skoler (FAKS) har i øjeblikket en opgave med at overbevise Undervisningsministeriet om, at denne opfattelse fint kan harmonere med ministeriets krav om, at skoler skal være uafhængige foretagender.

"På det idé-mæssige plan udgør skolerne et fællesskab med den katolske kirke. Alt hvad vi står for, har rod i dette fællesskab, og er centralt for hele vores virke" siger skoleleder Georg Høhling, formand for FAKS, der omfatter 23 skoler.

Det er Tvindlovens bestemmelser om skolers uafhængighed, som har skabt vanskelighederne. For Undervisningsministeriet udgør det et problem, at biskoppen har ret til at godkende skolernes vedtægter. F.eks. skal han på nogle skoler høres i øko-

nomiske spørgsmål, og ligeledes kan en skole ikke træffe beslutninger om f.eks. at nedlægge sig selv, uden at biskoppen er hørt.

Over for Undervisningsministeriet har FAKS stået fast på, at biskoppen fortsat skal have ret til at godkende vedtægterne, for derved at sikre skolernes egenart. Ligeledes ønsker skolerne at sikre en bestyrelsessammensætning, hvor det katolske bagland har flertallet.

"Undervisningsministeriets overvejelser rejser en række spørgsmål af principiel art for den frie skole i Danmark, og FAKS har derfor løftet sagen over i Frie Grundskolers Fællesråd. Over for Undervisningsministeriet hævder vi, at grundlaget for juraen for de selvejende institutioner er fondslovgivningen, i hvilken vi mener, at grundlæggeren for en selvejende institution kan finde hjemmel for at øve indflydelse på en given bestyrelses beslutninger. Undervisnings-

ministeriet har meldt tilbage, at de i samråd med Justitsministeriet vil se nærmere på dette" siger Georg Høhling, der venter på et svar i de nærmeste uger.

"Økonomisk uafhængighed er ganske enkelt lovbeftet og er en betingelse for at kunne modtage statstilskud, og der skal derfor være vandtætte skotter mellem skolens økonomi og de relationer skolen har qua sit idégrundlag," understreger han.

For tæt på

Afgørelsen ventes med spænding i blandt andre Foreningen af Kristne Friskoler, hvor forretningsfører Anne Marie Poulsen siger:

"Ministeriet er gået tæt på for at begrænse Tvindskolernes pengestrøm. Men det er at gå for tæt på, når det også får indflydelse på skolernes idégrundlag. Derfor håber jeg, at de katolske skoler vil få held med deres anstrengelser", siger hun.

Friskoleloven

Friskolelovens § 5 stk.2 siger, "skolen skal i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode."

§21 a siger, at ministeren kan stoppe tilskud til skolen, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for opfyldelsen af § 5 stk. 2. Herunder kan ministeren lægge vægt på, om "skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl. der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre".

Tysk biskop udløste mediestorm

Biskop Karl Lehmanns påståede krav om Pavens afgang havde ikke noget på sig

(KNA)Italienske oversættelsesproblemer, med bl.a. den vanskelige tyske konjunktiv, og en mildest talt noget lemfældig omgang med citater, har udløst en mediestorm omkring biskop Karl Lehmann og hans påståede krav om Pavens afgang.

En udtalelse i et tysk radiointerview søndag d. 3. 1. om en helt hypotetisk og ganske teoretisk mulighed for, at en pave af helbredsgrunde kunne tænkes at trække sig tilbage, blev hos det italienske nyhedsbureau udlagt som et krav om pavens tilbagetræden.

Den italienske presses meddelelser blev naturligt nok straks imødegået af Biskop Lehmann selv, der i et interview i Vatikanets Radio udtalte, at han var blevet offer for de sensationslystne medier. Han har iverigt også på højeste sted redegjort for den rigtige sammenhæng i sine radiouttalelser, og Vatikanets presstjeneste fulgte op med at offentliggøre en korrekt italiensk oversættelse af det famøse radiointerview.

Til trods for Karl Lehmanns klare tilbagevisning af de italienske mediers fordrejning af hans udtalelser, har de alligevel skabt nogle dønninger både i Italien og i Tyskland, ja, selv i den øvrige verden, og det endda også når højere gejstlige kredse i både Vatikanet og i Tyskland står bag Karl Lehmanns indignation over mediernes behandling.

Oversættelse Ole Meyer

En kalkmalers bibelhistorie

Kalkmalerier kan aflæses som billedfortællinger, der fortolker de bibelske temaer og giver en viden om, hvordan middelalderens mennesker opfattede sig selv og deres verden. Det er der kommet en spændende bog ud af på Religionspædagogisk Forlag.

Læs anmeldelsen på bagsiden

Det truede menneske - en grotesk situation

Endnu en gang behandles abortsituationen. Det er som om vi er mættede med katolske argumenter omkring denne problematik, og ikke længere kan holde ud at læse om den. Vi kender alle argumenterne og hvorfor blive ved med at gentage dem. Sådan vil mange umiddelbart reagere, når man i dette blad læser et langt hyrdebrev fra de nordiske biskopper om det ufødte barns værdighed. Kan biskopperne sige noget nyt?

Det er imidlertid værd at læse om denne problematik, der sættes ind i en ny og aktual sammenhæng. Som kristne kaldes vi vedholdende til at erkende nye problemstillinger eller gamle problemer, der optræder i en ny kontekst.

Det er ikke blot de ufødte børns liv, som er truede, også de ældres tilværelse trues. Ved en overfladisk betragtning kan det virke forjættende at afslutte utålelige lidelser, især når patienten selv ønsker, at andre foretager dette skridt. Dette har man officielt lovgivet for i Holland, men det forekommer i mange andre lande. Spørgsmålet er imidlertid, hvem der egentlig ønsker livets afslutning: patienten, eller de pårørende for hvem andres lidelser ikke er til at bære, eller et plejepersonale hvis uddannelse helt er orienteret mod helbredelse, og derfor har svært ved inderst inde at acceptere, at der tilsyneladende ikke er nogen mulighed for helbredelse.

Samtidig med disse destruktive kræfter har der i de sidste år været en helt anden udvikling, hvor hospicer og smertelindring den såkaldte palliative omsorg har fået en stadig større plads. Slår man op på internettet under Hospice and Palliative Care (<http://www.pallmed.com/linkseng.html>) finder man hospicer over hele verden, også et som netop åbner i Vadstena. Denne bemærkelsesværdige økumeniske indsats skyldes blandt andet en engelsk læge gift i Sverige, som gjorde noget, der kunne ligne et mirakel ved at samle flere millioner kroner ind til hospicet. Man fik inspiration fra lignende initiativer i England, Irland og Norge. Og man oplever her et verdensomspændende arbejde for at gøre menneskets livsafslutning smuk og værdig på trods af lidelser, der ellers kunne synes meningsløse.

De ældres situation er i mange lande truet, og her har den kristne kirke en stor opgave for at undgå at ældre mennesker marginaliseres eller "kasseres". Det pavelige Råd for Lægfolk har udgivet en bemærkelsesværdig skrivelse om ældre personers værdighed og mission i Kirken og i verden. Den er netop udgivet af Ansgarstiftelsens Forlag. Den understreger de ældres betydning i den aktuelle Kirke.

Hyrdebrevet og de nævnte initiativer bringer håb i en verden præget af dødens kræfter. Det er det livgivende evangelium.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør Tlf. 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam
Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
Mandag-torsdag kl. 10-15 samt fredag kl. 10-13
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Tlf.: 3311 6080

En god plejemulighed for katolikker

Plejhjemmet Hoffmanns Minde i Brønshøj er ikke lukningstruet

Af Christian de Jonquières

Som en opfølgning på den glimrende artikel/interview i forrige nummer af Katolsk Orientering under overskriften "De katolske Plejehjem - hvert andet må ophøre" føler jeg som formand for Plejhjemmet Hoffmanns Mindes bestyrelse anledning til kort at uddybe, at Plejhjemmet Hoffmanns Minde, således som bestyrelsen ser det, udgør en god plejemulighed for katolikker, herunder efter at det ligger fast, at Sankt Lioba Hjemmet og Sct. Annæ Hjemmet nedlægges/er nedlagt.

Således som vi i bestyrelsen umiddelbart bedømmer det, er Plejhjemmet Hoffmanns Minde, der herefter vil være det eneste katolske plejehjem i Københavns Kommune, ikke lukningstruet.

På plejhjemmet er 7 ud af 58 beboere katolikker. Samtlige bestyrelsesmedlemmer er katolikker, der i et fortrinligt samarbejde med plejhjemmets ikke katolske daglige ledelse lægger megen vægt på pleje og omsorg.

I henhold til vedtægterne er ple-

jhjemmets formål på et kristent grundlag at drive alders- og plejehjem og eventuelt anden omsorgsvirksomhed.

I de bestyrelsesmøder, der afholdes ca. 4 gange årligt, deltager under et fast dagsordenspunkt plejhjemmets protestantiske og katolske præst, der i et forbilledligt samarbejde besøger plejhjemmet, når der er behov.

For så vidt angår katolikkerne hjælpes beboerne til gudstjeneste i den katolske kirke.

Der holdes såvel protestantiske som katolske gudstjenester på plejhjemmet, hvortil kommer, at der er fælles gudstjenester eksempelvis op til jul.

Det skal endvidere nævnes, at to repræsentanter for beboerrådet ligeledes deltager under et fast dagsordenspunkt i bestyrelsens møder.

Jeg skal således pege på Plejhjemmet Hoffmanns Minde som en oplagt mulighed for katolikker, jfr. herved at myndighederne i sin visitation i meget vidt omfang efterkommer potentielle beboeres plejehjemsønsker.

Plejehjemmet Hoffmanns Minde i Brønshøj

Måtte der være behov for nærmere oplysninger, kan henvendelse ske til Plejhjemmets forstander, Jens Møller, Frederikssundsvej 227, 2700 Brønshøj, tlf. 38 60 11 33.

Læserne diskuterer

Om bøn og rutine

Eva Antkowiak, Tunnelvej 8, 5800 Nyborg, skriver:

Vi beder ydmygt og af hele vort hjerte i enrum med Gud. Vi føler Gud er hos os og koncentrerer os, alt hvad vi kan, om at bede rigtigt og klart. Det behøver ikke være noget lukket kammer. En bøn og en taksigelse til Gud kan blive en nødvendighed for et menneske ude i naturens storhed: i skoven, ved havet, i bjerge eller hvor, man føler, at skaberen er nær. Så er stedet kammeret.

En sådan bøn er oprigtig.

Når vi er mange sammen, kan vore bønner naturligvis også være oprigtige, ydmyge og dybtfølte. Men der er en risiko for, at

vore bønner, som vi har bedt, fra vi var små, bliver automatiske. Bliver en række ord, der er koblet tæt sammen, uden at det store dybe indhold kommer rigtigt frem.

Jeg husker engang, hvor jeg var meget bange, at jeg standsede midt i ordstrømmen ved SKE DIN VILJE. Det havde jeg jo sagt så mange, mange gange, men uden at tænke videre over det. Pludselig betød de tre ord så meget. Jeg forstod, at jeg måtte give mig ind under Guds vilje, hvordan det end ville gå - men også at han ville være med mig under alle omstændigheder.

At bede FADERVOR er en så stor ting, at der skal bedes lang-

somt og allerhelst med en lille pause mellem hver bøn, så alle får tid til at samle sig om, hvad de egentlig siger og mene det.

Det samme gælder, når lektor beder menighedens bønner. Bed roligt og langsomt, højt og tydeligt og gør en lille pause, før der siges DEROM BEDER VI. Alle skal være med. Det er menighedens bøn, som lektor sætter i ord.

En bøn er en kommunikation mellem mennesker og den højeste over alle, vor skaber, Gud. Derfor bør vi lære vore børn ikke alene at bede, men hvordan vi skal bede.

En bøn bør aldrig blive en tom rutine.

De katolske biskoppers hyrdebrev om abort

Joost Dahlerup, Slettevej 16, 2860 Søborg, skriver:

Abortspørgsmålet vil altid være stort, smertefuldt og forbundet med svære skyldfølelser.

At den katolske kirke er imod den provokerede abort kan heller ingen være i tvivl om, så dertil behøves intet hyrdebrev. Et andet og mere påtrængende spørgsmål

er derimod, hvad den katolske kirke gør for de mange kvinder, - også katolske - som i deres nød og smerte har måttet vælge aborten? Findes der ingen tilgivelse eller barmhjertighed her? Og endnu mere alvorligt, yder den katolske kirke i Danmark/Norden, slet ikke selv nogen hjælp til kvinder i disse oftest meget ulykkelige situ-

ationer? Vi hører jo aldrig om en sådan barmhjertighed eller hjælpende indsats fra kirkens side.

Fortæl derfor hellere hvad kirken vil gøre i det konkrete for at komme kvinderne til hjælp, - hvad den vil gøre for børnene og hvordan kvinderne selv kan få lettet deres hjerter, så de i stedet for dom og skyld kan tage imod livet ved sand kærlighed.

MEDDELELSE FRA KATOLSK BISPEKONTOR:

Pastor Bergsø på orlov fra sin præstetjeneste

Efter aftale med biskoppen den 21. december 1999 er pastor Martin Bergsø fratrådt som konstitueret sognepræst for menighederne ved Sankt Birgittas Kirke i Maribo og ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing og har fået orlov fra sin præstetjeneste som sådan.

Martin Bergsø har over for biskoppen erklæret, at han ikke længere ser sig i stand til at fortsætte sin gerning inden for Den katolske Kirkes rammer, men ønsker at fortsætte sin forkyndergerning i et ikke-katolsk regi. Hans beslutning er truffet på baggrund af det forbud, biskoppen gav ham den 3. december, mod at involvere forkyndere med tilknytning til "Trosbevægelsen", herunder "Københavns Bibeltrænings Center", i aktiviteterne i den katolske menighed i Nykøbing.

Forbudet gjaldt alene samarbejdet med "Trosbevægelsen" og ikke den karismatiske bevægelse, der har eksisteret inden for og uden for Den katolske Kirke i ca. 30 år og har fået de højeste katolske myndigheders godkendelse som en legitim åndelig fornyelse og både Paul VI's og Johannes Paul II's støtte.

Martin Bergsø har megen sympati i og uden for de to katolske menigheder og også fået god opbakning til sine karismatiske møder, som for mange har betydet en virkelig fornyelse af deres kristne tro, ikke mindst de unge. Det ville være tragisk, hvis disse gode frugter skulle blive ødelagt. Samtidig må det understreges, at det også ville være tragisk, hvis konflikten fører til, at katolikker forlader Den katolske Kirke.

Biskoppen har konstitueret generalvikar Lars Messerschmidt som ansvarlig præst for menighederne i Nykøbing og Maribo. Gudstjenesterne vil midlertidigt blive varetaget af forskellige præster, der har stillet sig til rådighed. Ved akut behov for præstelig betjening sker henvendelsen til pater Irenæus Capellen O.F.M. Conv. i Nakskov og til præsterne i Næstved.

Intet menigheds- råd i Nykøbing F.

Menighedsrådet ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing er ikke længere i stand til at fungere i henhold til Vedtægt for Menighedsråd, da kun 3 er ud af 9 medlemmer er tilbage. Biskoppen skal derfor i samråd med pastoralrådets forretningsudvalg træffe beslutning om, hvad der videre skal ske. De resterende medlemmer er indtil da nedsat som arbejdsgruppe, der tager sig af de løbende sager i menigheden. Arbejdsgruppen består af: Lis Kaufmann, Karla Andersen og Birgit Johnsen.

den 12. januar

Lars Messerschmidt, generalvikar

Dansk katolik på vigtig post

Leder af Pastoral-Centret Erling Tiedemann udpeget til formand for Det etiske Råd

Af Ole Meyer

Sundhedsministeren har med virkning fra d. 1. januar i år udnævnt tidligere amtsborgmester og nuværende leder af Pastoral-Centret, Erling Tiedemann, til formand for Det etiske Råd.

Rådet består af 17 medlemmer. Det er en blanding af fagfolk og lægfolk på området. De 8 medlemmer udpeges af Sundhedsministeren og de 9 af Folketingets udvalg vedr. Det etiske Råd.

Det etiske Råd har en rådgivende funktion over for Folketinget og sundhedsmyndighederne om etiske spørgsmål på det medicinske område, ligesom det også kan tage initiativ til en offentlig debat om de mange spørgsmål, der rejser sig inden for sundhedssektoren og den medicinske forskning.

Sundhedsministeren har formentlig henholdt sig primært til det såkaldte "offentligt dokumenterede indseende", da han udpegede Erling Tiedemann til professor, dr. jur. Linda Nielsens afløser, men for de mange her i landet, som ofte med bekymring har fornemmet det skred, der er sket i såvel menneskesynet som værdinormerne i samfundet, er det be-

Erling Tiedemann

tryggende at vide, at der både i formandsstolen og rådet som sådan, sidder folk, der ikke blot vurderer mål og midler i sundhedssektoren ud fra øjeblikkelige behov, men også giver sig tid til at vende hver sten og drøfte alle aspekter af f. eks. problemerne inden for fosterdiagnostik, kunstig befrugtning, organ donation, behandling af senil demens etc. for ikke at tale om de perspektiver, genteknologien åbner.

Med et stænk af humor

I Erling Tiedemann er mange kva-

lifikationer forenet: politisk indsigt og erfaring, grundig teologisk/filosofisk baggrundsviden, realistisk sans, og evne til at udtrykke selv komplicerede problemer i et klart og forståeligt sprog (med et stænk af humor).

Det mærkede man ved det sidst afholdte Pastoralrådsmøde, hvor han gav medlemmerne et yderst interessant indblik i de meget alvorlige problemer, der trænger sig på, når man f. eks. på samme sygehus foretager abort på leve-dygtige fostre og samtidig forsøger at holde liv i for tidligt fødte, eller når man i forbindelse med mikroinsemination foretager den såkaldte fosterreduktion, dvs. afbryder udviklingen af et eller to befrugtede æg (for at undgå tvillinge- eller trillingefødsel.)

Hvis man så yderligere var så heldig at høre den iøvrigt anbefalelsesværdige radioudsendelse "Herreværelset" ons. d. 5. januar, hvor Nikolaj Ifversen havde en to timer lang samtale med den nye formand, fik man atter en bekræftelse på, at Det etiske Råd med Erling Tiedemann i spidsen vil stå som garant for, at der fremdeles er en åben og grundig debat om de mange etiske problemer, der rejser sig inden for sundheds-

sektoren og de dermed beslægtede sektorer i samfundet.

I vort pluralistiske samfund skal vi selvfølgelig ikke forvente, at Det etiske Råd selv med Erling Tiedemann som formand er medvirkende til, at dansk lovgivning på det bio-medicinske område kommer i harmoni med katolsk moralteologi. Vi må f. eks. regne med, at Loven om fri abort er kommet for at blive, men samtidig kan det ske, at der opstår et meget mere nuanceret billede af de mange konsekvenser af loven, som udviklingen inden for lægevidenskaben har medført. Der er ingen tvivl om, at der i årene fremover er brug for både omtanke og eftertanke, så vi ikke bliver overhalet indenom af medierne, forskerne og teknokraterne. Den omtanke og eftertanke bør også være inspireret af et kristent livs- og menneskesyn.

Derfor er vi mange, som ønsker Erling Tiedemann til lykke med hans nye post.

Hvis man vil vide mere om Det etiske Råd, kan man finde det på Internettet, hvor det har en hjemmeside (www.etiskraad.dk).

Katolsk Forlag - 25 år

Lørdag den 18. december
1999 fejrede Katolsk
Forlag sit 25 års jubilæum

Helge Clausen

I 1974 tog biskop Martensen initiativet til at samle de forskellige katolske forlag herhjemme. To af dem var positivt indstillet, og den 14. december 1974 blev Katolsk Forlag dannet ved sammenslutning af Pauluskredsens Forlag (oprettet af Knud Ballin), og forlaget Bibel & Katekese (oprettet af Hubert Messerschmidt, Lars Messerschmidt og Elsebet Kieler).

Pastor Ballin havde siden 1930'erne udgivet Pauluskredsens bøger. Bibel & Katekese havde sin baggrund i det kateketiske arbejde på Øm, i de nordiske katolske højskoleuger, sommer- og vinterskoler og studiedage. Katolsk Forlag blev indtil 1980 ledet af Knud Ballin, som derefter bad Elsebet Kieler overtage ledelsen.

Jubilæet blev fejret med en bispemesse i Domkirken og en meget vellykket reception med ca. 70 deltagere. Elsebet Kieler aflagde en spændende, personlig og morsom beretning for de forløbne års forlagsvirksomhed. Hun takkede de mange frivillige hjælpere, som igennem årene havde bidraget til, at forlaget havde kunnet klare sig. Hverken forfattere eller forlags-

medarbejdere får løn for deres indsats; alt udføres con amore i Kirkens tjeneste. Forlagets historie kan tages som et eksempel på, at kvalificerede lægfolk kan være

med til at bygge Kirken op i god forståelse med præsterne, som har deres særlige kald. Blandt talerne ved receptionen var Jørgen Bredholt, Erling Tiedemann, biskop

Martensen og biskop Kozon, som alle lykønskede med jubilæet. Endvidere bidrog Hans Jensen med et muntert musikalsk indslag.

Den perfekte kombination i ord og musik

ENGLESFOR
STIG HOLSTING
DIGTE
100,-

PRISMESPIL
STIG HOLSTING
DIGTE
85,-

MÅNEFÆRD
STIG HOLSTING
DIGTE
100,-

139,95

QUASI UNA FANTASIA er et smukt og varmt visealbum, hvor Kirstine Deichgræber, og sønnen, Claus ved hjælp af egne kompositioner fortolker forfatteren og digteren Stig Holstings blidt poetiske tekster om naturen og kærligheden. Der er tale om en musikalsk hyldest til lyrikken.

København
STENO-butikken
Vesterbrogade 28
1620 København V.
Telefon 3386 0386

Århus
Aarhus Boghandel
Ryesgade 28
8000 Århus C.
Telefon 8612 6630

RILLEN
Storegade 7
8500 Grenaa
Telefon 8632 4322

Det 61. pastoralrådsmøde

Kirkens formidlingsproblem over for den danske befolkning var blandt de emner, der blev drøftet på århundredets sidste pastoralrådsmøde

Af Ole Meyer

Det 61. pastoralrådsmøde blev holdt på Magleås 20. og 21. november 1999.

Mødets officielle start blev hurtigt overstået: med navneopråb, valg af dirigent (det blev Anders Hjorth) og andre formalia. Det blev også meddelt, at to af suppleanterne til Forretningsudvalget, Sr. Laurientia Klauermann og Käthe Lund var trådt ind i stedet for hhv. Sr. Else Pascale og Peter Ryom.

Derefter gav Biskop Czeslaw Kozon en orientering om aktuelle sager i bispedømmet. Til- og afgang af præster er tidligere blevet refereret i "Katolsk Orientering" nr. 17 af d. 27.10.99. Herudover blev det nævnt, at Neokatekumenatets Præstekollegium, der fortsat er en forsøgsordning, har tolv studerende, som blandt andet modtager undervisning ved eksterne forelæsere. Man går ud fra, at de fleste af de studerende bliver i landet efter endt uddannelse.

Det er endnu uafklaret, om Als Kloster overgår til en anden orden, når Assumptionssøstrene tager derfra næste år.

I de katolske skoler er der fremdeles det problem, som er dukket op i kølvandet af "Tvind-loven", at loven medfører en begrænsning af Kirkens (subsidiært af Biskoppens) indflydelse på skolernes vedtægter. Det kan anfægte skolernes status qua katolske skoler. Man håber på at opnå en ordning gennem forhandling mellem Undervisningsministeriet, bispedømmet og det katolske skolars egen organisation (FAKS).

Det ser også ud til, at der er problemer med at skaffe et egnet materiale til skolernes seksualundervisning, der ikke er præget af tidens meget liberale og materialistiske holdning. Pastoralcentret inddrages i udarbejdelse af et undervisningsmateriale, der kan tilgodese kristne synspunkter på samliv, ægteskab og familieliv.

Intet pastoralrådsmøde uden en drøftelse af "Katolsk Orientering"! Som sædvanlig åbenbarede debatten et bredt spektrum af synspunkter vedrørende bladets redaktion, indhold og status i forhold til bispedømmet. Også dengang, da bladet hed "Nordisk Ugeblad for Katholske Christne", var der delte meninger om redaktion og indhold. Biskoppen gav dog udtryk

for, at situationen omkring bladet p.t. ikke var optimal, især ikke hvad medarbejderstaben angik.

Biskoppen oplyste, at man i liturgikommissionen var gået i gang med bl.a. en ny udgave af den katolske salmebog ("Lovsang"). Det kom lidt bag på flere af Pastoralrådets medlemmer, da det materiale, som kommissionen allerede havde sendt ud til sogne, åbenbart ikke var kendt i alle menigheder. En kommende ny "Lovsang" bør også inddrage ideer fra DUK, de fremmedsprogede grupper, Georg Nibler m.fl. Det vil nok være en god idé, om Liturgikommissionen lod "Lovsang" være et specielt punkt på et kommende pastoralrådsmøde.

Til sidst nævnte Biskoppen, at den danske udgave af Den katolske Katekismus var lige på trapperne, ligesom man også var i gang med at lade den hidtil "uofficielle" hjemmeside få officiel status.

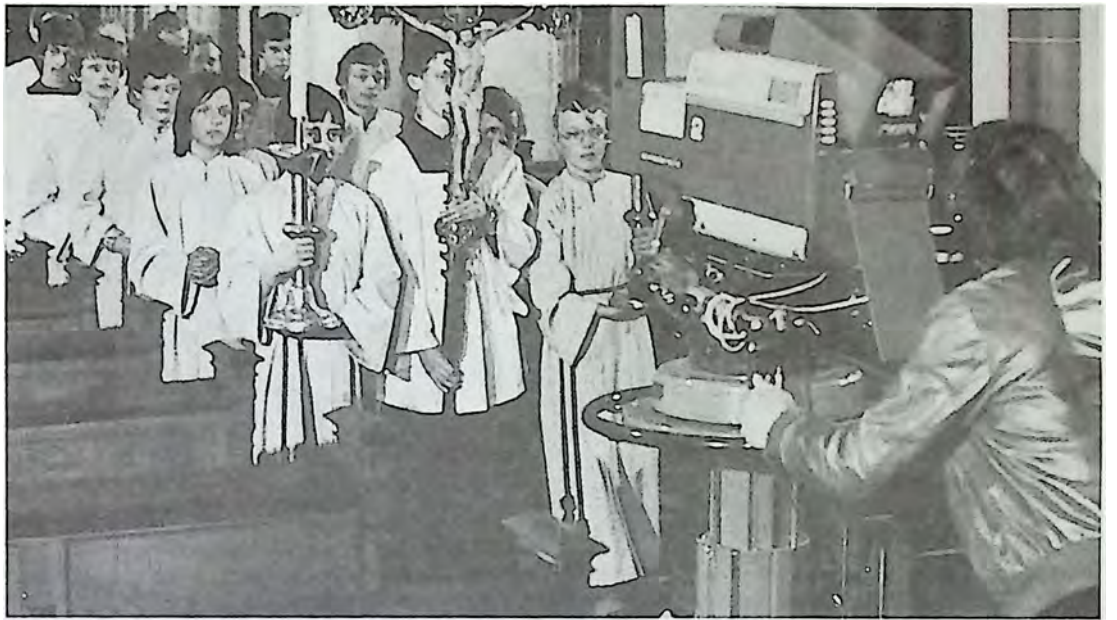
Fremmedsprogede

Den arbejdsgruppe, som blev nedsat ved forrige pastoralrådsmøde, og som skulle kulegrave de forhold, der er opstået omkring de mange fremmedsprogede katolikker i landet, fremlagde en grundig redegørelse. Den blev efterfølgende drøftet, og de mange aspekter omkring sjælesorgen for de fremmedsprogede blev - takket være gruppens rapport og med baggrund i svarene på spørgeskemaet til præsterne - belyst gennem medlemmernes mange erfaringer. Man kunne bakke op omkring arbejdsgruppens forslag om en målrettet indsats over for de mange, ofte meget forskellige grupper af fremmedsprogede katolikker. Det kunne indebære udnævnelse af en biskoppelig koordinator for hele dette brogede område, som omfatter såvel traditionelt danske menigheder og præster, som etniske, sproglige og nationale grupper med deres præster.

Arbejdsgruppen blev enstemmigt opfordret til at fortsætte arbejdet og til at udarbejde konkrete anbefalinger og retningslinjer for disse "sub-menigheder" til næste pastoralrådsmøde.

Formidlingsproblem

Næste punkt på dagsordenen var

Hvordan bliver katolske radio- og tv transmissioner til en positiv oplevelse for ikke-kirkelige danskere spurgte pastor Georg Nibler på mødet.

formuleret af Pastor Georg Nibler: Hvordan får præster og lægfolk mere seriøs indflydelse på beslutningsprocessen i vort Bispedømme? - og "Hvordan bliver katolske radio- og tv transmissioner til en positiv oplevelse for ikke-kirkelige danskere?"

Georg Nibler mente, at den katolske kirke i Danmark stod over for et alvorligt formidlingsproblem. Han savnede visioner, nytænkning og inspiration både i Kirken i al almindelighed og i pastoralrådet i særdeleshed. Han savnede virkelighedserkendelse og vilje til forandring. Og det gjaldt begge de to spørgsmål, han havde formuleret.

Den efterfølgende debat afslørede ikke uventet et bredt spektrum af synspunkter, spændende fra en accept af Georg Niblers anliggende, til - om ikke just - en afvisning heraf, så i hvert fald en understregning af de bestående kirkelige formers værdi også i dagens Danmark.

Biskoppen kunne godt forstå, at Kirken havde nogle problemer med at nå ud til danskere i al almindelighed, hvad der dog ikke må forlede den til at svigte sin identitet som katolsk kirke.

Under alle omstændigheder var Georg Niblers "pep-talk" et incitament i en debat, som let kan gå hen og blive en tandløs meningsudveksling mellem de indforståede.

Der var herefter en kort omtale af de initiativer, som på lægfolkets præmisser rækker ud over landets grænser f. eks. det nordiske samarbejde: "Nordkat", som havde haft møde i Trondheim 10-13. juli, og som skal have møde i Danmark i 2001, meget apropos med temaet: "flerkulturelle menigheder". Man vedtog endvidere at sende to delegerede til det kommende Europæiske Forum, som afholder møde i Spanien 30.6.- 6.7. næste år.

Økonomi

Det faste punkt på ethvert Pastoralrådsmøde er bispedømmets økonomi.

Generalvikar Lars Messerschmidt redegjorde klart for omstændighederne omkring omlægningen af bispedømmets økonomi, fra en central til en decentral styring, anbefalet af Biskoppen,

Præsterådet, Økonomisk Kommission og Pastoralrådet (det sidste ved forrige PR-møde). Omlægningen, som bliver en realitet allerede fra d. 1. januar 2000, kommer til at indebære, at stort set alle indtægter i et sogn (herunder også 100% af midlerne fra Kirkebidragsordningen) "beskattes" med 15% (også kaldet "bispe-moms"). Denne skat tilgår Ansgarstiftelsen (bispedømmets centrale økonomistyring).

Efter nogen drøftelse bl.a., om ikke pastoralrådets vedtægtsbestemte ret til at stille forslag om udskrivnings- og fordelingsprocent (§ 2, stk. 6) hermed blev anfægtet, blev det bestemt, at vedtægtsspørgsmålet måtte tages op ved en senere lejlighed.

Der vil nu blive udarbejdet informations- og regnskabsmateriale til menighederne om den nye ordning

Generalvikaren oplyste endvidere, at både Præsterådet og Pastoralrådets indstilling om, at alle katolikker i Danmark var moralsk forpligtet til at betale kirkebidrag, var blevet tiltrådt af Biskoppen. Det vil stadig være Pastoralrådet, der fremsætter forslag til %-satsen. Det er den nuværende 2%-sats, der med det ligningsmæssige fradrag i virkeligheden kun er 1% af den skattepligtige indkomst, hvilket igen - stort set - svarer til, hvad folkekirkens kristne betaler i kirkeskat, i øvrigt uden at de har den samme fradragmulighed. Præsterådet havde endvidere foreslået biskoppen, at den anonymitet, der hidtil har været omkring den enkelte bidragsydere betaling til den officielle kirkebidragsordning, blev ophævet, således at sognepræsten, udover den samlede opgørelse og antallet af bidragsydere i sognet, fremover også fik at vide, hvem der havde givet hvor meget.

Den efterfølgende afstemning herom viste meget entydigt, at det kunne pastoralrådet ikke anbefale (27 stemte imod, 0 stemte for, 1 undlod at stemme).

Ansgarstiftelsens nye kontorchef Susanne Borch gennemgik herefter bispedømmets budget for år 2000.

Af enkeltheder i det kan nævnes: at den førnævnte omlægning af sognenes afregning ville give et

provenu på ca. 500.000 kr.

Tilskuddet til Niels Steensens Bibliotek reduceres til 100.000 kr., til gengæld vil bibliotekaren blive deltidsansat på bispkontoret.

Ved afholdelse af katolske arrangementer på "Magleås" og på "Ømborgeren" vil der fremover ikke blive afsat midler til de rabatter, der næsten kunne virke som et "tagselvbord". Betalingsnedslag, som evt. skal ydes til f. eks. kursus- og lejrdelegerede, skal fremover indgå i det enkelte arrangements budget, og evt. underskud må der så forhandles særskilt om. DUK var utilfreds med, at man ikke på forhånd var blevet inddraget i en drøftelse om disse forhold.

Efter endnu nogle afklarende spørgsmål om budgettet, kunne man gå over til "eventuelt", der kun bød på nogle enkelte kommentarer og ideer, hvorefter Biskoppen kunne afslutte århundredets (og årtusindets) sidste pastoralrådsmøde. Det næste møde (pastoralrådsmøde nr. 62) finder sted d. 13-14. maj 2000.

Opsummering

Mødets referent, Michael Møller Jørgensen, har opsummeret mødet med følgende:

"Mødet afholdtes i en god ånd. Undervisningsministeriet ønskede at begrænse biskoppens indflydelse på de katolske skoler. PR udtrykte kritik af linjen i Katolsk Orientering. Der var ros til det hidtidige arbejde med retningslinjer for den fremmedsprogede sjælesorg. Kirkens formidlingsproblem over for den danske befolkning drøftedes. Der opfordredes til mere inspirerende PR-møder. Fra 1. januar ville bispedømmet afgiftsbelægge næsten alle sogneindtægter, herunder indkomne kirkebidrag, som var under omlægning fra en central til en decentral ordning. Biskoppen havde stadfæstet, at alle katolikker var moralsk forpligtet til at betale kirkebidrag. PR imødegik Præsterådets og Økonomisk Kommissions ønske om ophævelse af anonymiteten i kirkebidragsordningen. PR undrede sig over Økonomisk Råds fremgangsmåde over for DUK i relation til besparelser på rabatter ved brug af Øm."

Nye værnehelgeninder for Europa

Med udnævnelsen af tre kvindelige værnehelgener for Europa understreger Paven kvindernes rolle i europæisk kultur og kirkeliv

Af Niels Christian Hvidt

Lørdag den 2. oktober samledes alle katolske biskopper i Europa til den årlige europæiske bispesynode i Rom for at diskutere de udfordringer, den katolske kirke mødes med i vore dages Europa. Under sin prædiken på synodens åbningsgudstjeneste i Peterskirken kunne Pave Johannes Paul videregive en stor nyhed: "Det er mig i dag en glæde at kunne udråbe tre nye værnehelgener for det europæiske kontinent: Skt. Edith Stein, Skt. Birgitta af Sverige og Skt. Katarina af Siena."

Johannes Poul II er ikke alene den pave, der har foretaget flest rejser. Han er også den pave, der har helgenkåret flest personer i kirkens historie. Proklamationen af de tre kvinder er imidlertid ikke en egentlig helgenkåring, idet de tre kvinder allerede er helgener. Der er tale om en særlig udnævnelse, en udnævnelse, der er interessant af mange forskellige årsager og som paven har begrundet dels i lørdagens prædiken, dels i den såkaldte "Motu Proprio"-skrivelse, som følger udnævnelsen.

Inden Pavens proklamation havde Europa kun tre mandlige værnehelgener, som paven udråbte i 1980, nemlig Skt. Benedikt, som med sin ordensdannelse i første halvdel af det sjette århundrede lagde grunden for alt vesterlandsk klostervæsen samt Cyrillus og Methodius, de slaviske folks værnehelgener. Paven udtrykker, at det har været et bevidst ønske for Kirken ligeledes at udråbe tre kvindelige værnehelgener for Europa, "også for at understrege den store rolle, kvinderne har spillet og stadig spiller til vore dage for kontinentets kirkelige og sekulære historie," som han siger. Paven fremhæver, at kvindelige helgener og martyrer har udvist et mod, som på ingen måde var ringere end kirkens mandlige helgener. Samtidig beklager han, at kirken til tider har været influeret af en kultur, der ikke altid gav tilstrækkelig opmærksomhed til kvindens store rolle i kirken.

Birgitta af Vadstena

Paven begrunder udførligt sit valg af de tre værnehelgener. Birgitta er nok den skandinaviske person, der har spillet den største rolle i den katolske kristenhed. Hun blev født i Finsta 1303 ind i en adelig svensk familie. I en ung alder giftede hun sig med Ulf Gudmarsen, med hvem hun fik otte børn. Birgitta levede et forholdsvis normalt familieliv indtil sin ægte-mands død i 1344. Paven skriver, at han med Birgittas udnævnelse ønsker at pege på familiens centrale betydning i Europa i dag. Birgittas rolle som helgen med europæiske dimensioner begyndte imidlertid først efter mandens

Ved åbningen af bispesynoden for Europa 1. oktober 1999 udpegede paven tre nye værnehelgener for Europa: Birgitta af Vadstena, Katarina af Siena og Edith Stein.

død. Som en nordeuropæer, der levede sine sidste 23 år i Rom (ca 1350-1373), symboliserer hendes eksistens den enhed i Europa, som paven har efterlyst i mange prædikener og rundskrivelser. Idet Birgitta levede i det 14. århundrede, inden reformationen kirkeligt set skar Vesteuropa midt over, er hun endvidere et tegn på den før-reformatorkirke enhed mellem Nord- og Sydeuropa, og som sådan kan man ikke sige, at hun var katolsk eller luthersk. Hun er dermed ikke en polemisk figur, men en figur, der i kraft af sit liv og virke inden Kirkens splittelse, kan udpege vejen frem imod større enhed, både i Kirken og i Europa generelt. Den svensk-lutherske kirkes overhoved, Ærkebiskop KG Hammar fremhæver således i en pressemeddelelse, udsendt samme dag som Birgittas udnævnelse, hvor vigtig Birgitta er for kirkens enhed: "Birgitta tilhører os alle. Selvom hun levede for så længe siden, spiller hun en stærk økumenisk rolle i dag." Birgitta levede i en tid, hvor paverne havde forladt Rom og boede i Frankrig i Avignons pragtpaladser, hvilket udgjorde en stor fare for den kirkelige enhed i Europa. Denne fare nåede et akut højdepunkt, da der under det "store skisma" fra 1378 og 40 år frem fandtes ikke mindre en tre paver samtidigt, en i Italien, en i Frankrig og en i Spanien. Havde forskellige partier holdt fast ved deres respektive pavevalg, kunne resultatet have været en vesterlandsk kirkesplittelse på 200 år inden reformationen. Det var denne fare, Birgitta kæmpede imod ved hårdnakket og med skarpe, profetiske ord at kræve, at paven skulle vende tilbage til Peters grav i Rom.

Birgittas betydning for den kirkelige enhed genspejles i Birgittinerordenen, hvis primære slogan er Enhed. Ordenens indsats for at fremme forståelse mellem Nord- og Sydeuropa kom konkret til udtryk i en økumenisk konference i Rom 12. - 13. november dette år, ved hvilken det svenske kongepar sammen med omkring 400 både lutherske og katolske biskopper, præster og troende fra hele Skandinavien og fra Italien fejrede andagt sammen med Paven i

Peterskirken. Fra Danmark deltog foruden den katolske biskop Czeslaw Kozon, Lise-Lotte Rebel, biskop over Helsingør Stift samt Holger Jepsen, biskop over Lolland Falsters Stift, i hvilket man finder den gamle birgittinske klosterkirke i Maribo. Konferencen og særlig den økumeniske fejring var en storartet bekræftelse af, at der rent faktisk er mange venskaber mellem nord- og sydeuropa, mellem den katolske og den lutherske verden.

Den af Birgitta grundlagte orden havde stor indflydelse i Danmark i middelalderen. Således havde Dronning Margrethe I stor kontakt med de birgittinske klostre. Efter en vis stagnation gennem de seneste to århundreder er ordenen vokset kraftigt i nyere tid, ikke mindst efter Elisabeth Hesselblad i begyndelsen af vort århundrede grundlagde en ny gren af Birgittinerordenen, som har fået stor tilgang ikke mindst i Indien og i Mexico. Ordenen åbnede efter en pause på godt fire århundreder i 1995 imidlertid også et nyt kloster i Næstved, ikke langt fra den birgittinske klosterkirke i Maribo.

Katarina af Siena

Katarina af Siena levede kort tid efter Birgitta og udfordrede ligesom Birgitta paverne til at vende tilbage til Rom. Pave Johannes Paul II peger på det faktum, at Katarina fuldstændiggjorde Birgittas værk og rent faktisk så paven forlade Frankrig. Ligesom Birgitta havde Katarina stor indflydelse ikke blot på Europas kirkelige scene. Hun virkede bredt som politisk fredsmægler og korresponderede med europæiske ledere så som Karl V af Frankrig, Karl af Durazzo og Elisabeth af Ungarn. Italiensk værnehelgen blev hun ikke mindst på grund af sin indsats for at mægle i striden mellem Firenze og Pavestolen.

Edith Stein

Den tredje europæiske værnehelgen, Edith Stein, kommer som en overraskelse for nogle, ikke fordi hendes person ikke er af europæisk betydning, men fordi hun

blev helgenkåret for ganske kort tid siden (saligkåret 1. maj 1987 i Köln, helgenkåret i Rom sidste år). Med udnævnelsen af Edith Stein har paven udråbt en værnehelgen, der på sin egen krop har gennemlevet Europas lidelser lige til sin henrettelse i Auschwitz i 1942. Edith Stein blev født i 1891 ind i en jødisk familie i Breslau, som dengang hørte til Tyskland. Via sine filosofiske studier fandt hun svar på sine spørgsmål i kristendommen, for endelig at indtræde i karmeliterordenen i 1933. Ligesom Birgitta inkorporerer Edith Stein således flere religiøse traditioner. Paven giver udtryk for, at udnævnelsen af Edith Stein skal være et symbol for hele Europa: "At udnævne Edith Stein som værnehelgen for Europa betyder at give det gamle kontinent et symbol på respekt, på tolerance og på gensidig imødekommelse, et symbol, der kalder mænd og kvinder til at forstå og acceptere hinanden hinsides etniske, kulturelle og religiøse forskelligheder for i sandhed at skabe et samfund, der bygger på næstekærlighed."

To aspekter i udnævnelserne

Men hvad vil det i grunden sige at være værnehelgen? For at få svar på dette spørgsmål talte jeg med

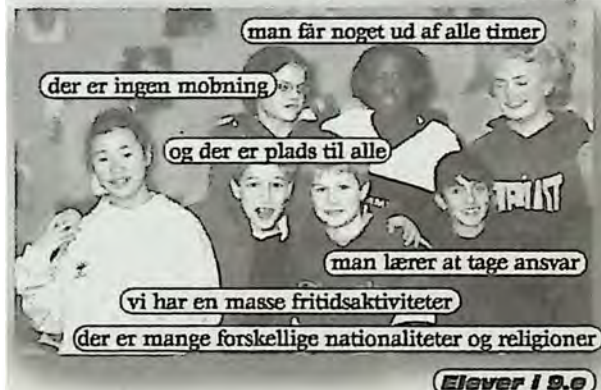
præfekt for Vatikanets Kongregation for Ordener og Sækularinstitutter, Ærkebiskop Piergiorgio Nesti. "Der ligger to aspekter i udnævnelsen af de tre europæiske værnehelgener. På den ene side pålægger Kirken den pågældende helgen en specifik opgave foran Guds trone.

Vi beder således fx. den hellige Birgitta om lidt mere arbejde, ikke at hun ikke har arbejdet endnu, for det har hun helt sikkert, men at hun nu i endnu højere grad vil give sig til at bede for Europa og være med til via hendes forbøn at skabe et bedre Europa, nu hvor vi står på tærskelen til det tredje årtusind.

Vi tror på, at den del af Kirken, der allerede befinder sig i Guds herlighed, kan være med til virkelig at udgøre en forskel i Europa og i verden i dag. På den anden side fremsættes de tre kvinder som forbilleder for Europa. Alle tre er eminente europæiske figurer, og derved kalder de os kristne til at følge deres eksempel om at virke for et Europa, der følger en åndelig og levedygtig vej.

Lad os igen tage Birgittas eksempel. Hun er en kvinde, der gennemrejste Europa. Overalt, hvor hun færdedes, gjorde hun en indsats for at fremme forståelse og enhed blandt mennesker. Udnævnelsen har endelig en konkret liturgisk betydning. For os katolikker betyder det, at disse tre helgeners festdage ophøjes til at have betydning for hele kirken. Birgittas fest den 23. juni har således ikke været fejret i hele den katolske kirke. Hun har været en helgen, der har haft primær betydning i Norden og enkelte steder i Syden. Som europæisk værnehelgen vil hun blive et forbillede for hele den katolske kirke, ligesom det er vort oprigtige håb, at hun endnu mere end før vil kunne være med til at fremme enheden i hele den kristne kirke."

Niels Steensens Gymnasium fordi

Orienteringsmøder

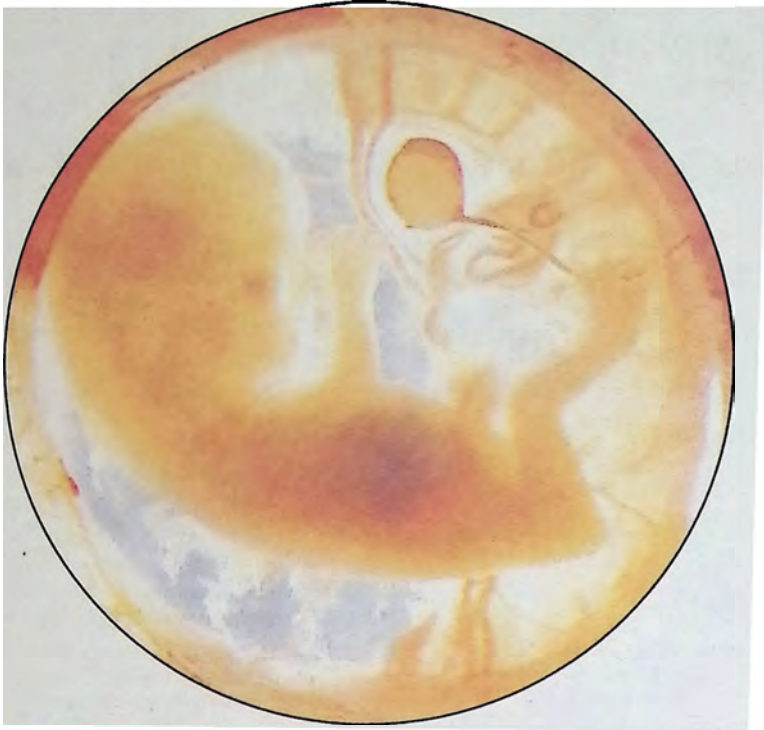
1.g: 25/1/2000 Alle møder er kl. 19.30
6. og 7. klasse: 8/2/2000 i Englesalen, indgang
8., 9. og 10. klasse: 10/2/2000 fra Jagtvej 183 B

**Niels Steensens
Gymnasium**

Sankt Kjelds Gade 3
2100 København Ø
Tlf. 3916 2340

www.nsg-gym.dk

At beskytte livet

Hyrdebrev fra de nordiske katolske biskopper om det ufødte barns værdighed

Kære søstre og brødre i Kristus! Kære medborgere i de nordiske lande!

I løbet af det århundrede der nu går på hæld, er vi nordboere kommet til den opfattelse at alle mennesker har lige ret til liv, frihed, uddannelse, lægebehandling og social trykthed. Trods vor erkendelse af at velfærden har sine grænser, kan man roligt sige at vi har gjort store fremskridt i kampen mod fattigdom og uretfærdighed. I dag tilhører vore lande de mest fremgangsrigge på jorden med en levestandard uden sidestykke i den menneskelige historie. Denne fremgang skal vi være taknemmelige for. Men endnu findes der i vort samfund en uret som stemmer dårligt overens med vore idealer og som vi må råde bod på.

I dette hyrdebrev vil vi, ligesom i vor erklæring fra 1971 "Svangerskab og kristent ansvar", vende opmærksomheden mod det ufødte barns situation og forklare hvorfor en holdning der er præget af accept over for abort, er uforenelig med vor stræben for at skabe et mere retfærdigt samfund. Som katolske biskopper i Norden vil vi først og fremmest rette disse ord til vore søstre og brødre i den kristne tro og forklare Kirkens lære i Evangeliets lys. Men eftersom etikens og moralens krav gælder for alle mennesker, uanset tro eller livsanskuelse, vil vi hermed også indlede en dialog med alle der oprigtigt stræber efter at opbygge en bedre verden, selv om de ikke deler vor tro eller alle vore vurderinger.

Dette hyrdebrev har tre dele. Først fremstilles og forklares det kristne syn på livet. I den anden del forsøger vi at behandle de problemer og spørgsmål vedrørende abort der er typiske for vore lande. Til sidst kommer vi med nogle opfordringer og foreslår nogle konkrete forholdsregler der forhåbentlig vil fremme det ufødte barns sag.

1. Menneskelivet i kristen belysning

1.1 Mødet med livets Gud

Den mest grundlæggende af alle

menneskelige erfaringer er den at vi har fået livet skænket. Det kan kristne og ikke-kristne blive enige om. Vi har ikke valgt at være til, men er kommet til verden ved andres formidling. Vi blev født som forsvarsløse væsener og er vokset og modnet takket være vore forældres eller andre menneskers omsorg. Gradvist kommer vi til den indsigt at vi har andre at takke for vort liv og for vor menneskelige udvikling. Og eftersom vi selv har fået livet som gave, føler vi også et ansvar for andre menneskers ve og vel. Det forklarer også hvorfor vi instinktivt ønsker at beskytte livet og føler afsky når det ødelægges eller udslukkes.

Mange af vore samtidige tolker vor tilblivelse som et af naturens slumpetraf. I dette perspektiv er det "naturen" eller "tilfældet" vi skal takke for vort liv. Vi kristne mener imidlertid at naturens tilsyneladende tilfældige opførsel skjuler en dybere hemmelighed: Guds livgivende vilje. Mennesket er ikke et tilfældigt væsen, og vort liv er ikke bare en biologisk proces. Det er en delagtighed i Guds eget liv med evigheden som perspektiv og mål.

Allerede på Bibelens første side præsenteres Gud som skaber og livgiver. "I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden" (1 Mos 1,1). Og efter at have skabt noget af intet, ville Han af dette noget skabe nogen, altså en person. Med et træffende billedsprog siger Bibelen: "Da formede Gud Herren mennesket af jord og blæste livsånde i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen" (1 Mos 2,7). Fra tidens begyndelse ville Gud oprette en forbindelse med os, engagere sig i vor historie og elske os, så at vi på vor side også kunne elske Gud og dele Hans herlighed. Derfor indledte Han et privilegeret forhold med et folk. Israel skulle, som det første folk på jorden, lære sig at omgås Gud og erfare den befrielse der senere skulle tilbydes hele menneskeheden. Da pagten mellem Gud og Hans udvalgte folk blev sluttet, blev Israel stillet overfor et funda-

mentalt valg der stadig gælder.

"Se, jeg stiller dig i dag over for livet og lykken, døden og ulykken. Hvis du lytter til Herren din Guds befalinger, som jeg giver dig i dag, og elsker Herren din Gud, vandr ad hans veje og holder hans befalinger og love og retsregler, da skal du leve og blive talrig, og Herren din Gud vil velsigne dig i det land, du skal ind og tage i besiddelse" (5 Mos 30,15-16).

Historien skulle dog vise at Israel ikke altid ville gå livets vej. I stedet valgte Guds folk at dyrke livløse afguder og på andre måder bryde den sluttede pagt. Men Gud forlod aldrig sit folk, Han viste barmhjertighed igen og igen. Han ventede tålmodigt på at Israel nok engang skulle vælge "livet og lykken". I en berømt profeti fuld af håb siger Han igennem profeten Ezekiel: "Mit folk, jeg åbner jeres grave og fører jer op fra dem for at bringe jer til Israels land... Jeg giver jer min ånd, så I bliver levende, og jeg lader jer bo i jeres land. Så skal I forstå at jeg er Herren. Jeg har talt og jeg vil gøre det" (Ez 37,12-14).

1.2 Det nye liv i Kristus

Der var imidlertid brug for meget mere før Israel kunne forstå rækkevinden af "livets glade budskab". Derfor ville Gud i sin uendelige barmhjertighed selv underkaste sig jordelivets vilkår. Livets ophav tog selv synlig skikkelse, blev et foster, fødtes af en kvinde og blev "os lig i alt undtagen i synd" (se Heb 4,15). Da Gud på denne måde blev menneske i Jesus Kristus bekræftedes på en ufattelig måde livets godhed, menneskets ophøjethed og dets særstilling blandt alle levende væsener.

Gennem forkyndelsen af det glade budskab (Evangeliet), gennem de undere Han udførte, og fremfor alt gennem sin død og opstandelse, genopretter Jesus det faldne liv. Han fremstår i sandhed som "livet der er menneskers lys" (se Joh 1,4). Alt det der tidligere virkede håbløst i vore øjne, vor tilbøjelighed til synd, vor ind i mellem tilsyneladende endeløse sorg, vor legemlige svaghed og i sidste ende vor legemlige død, heles og

genoprettes i Ham. Som det hedder i liturgien: "Han kom med glædesbud: om frelse for fattige, om løsladelse for fanger, om glæde for sønderbrudte hjerter. Men for helt at opfylde (Faderens) frelsesplan gav han sig hen i døden, og ved sin opstandelse knuste han døden og fornyede livet" (fjerde eukaristiske bøn). I Johannesevangeliet sammenfatter Jesus sit glade budskab på følgende måde. "Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod" (Joh 10,10).

Efter Kristi opstandelse og himmelfart blev vi ikke ladet alene tilbage. Som Jesus havde lovet, sendte Faderen Helligånden til os (se Joh 15,26). I Kristus og gennem Helligånden har vi kristne taget imod et nyt liv, Guds eget liv, der er pant på den herlighed der venter os i Himmelen. Apostelen Paulus, som selv fik lov at erfare denne frelse på en meget håndgribelig måde, skrev til de kristne i Rom: "Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv. ... Men er vi døde med Kristus, tror vi, at vi også skal leve med ham" (Rom 6,4-8). I sine breve til menighederne formaner Paulus de første kristne til at forblive tro mod dette nye liv som blev skænket os i Kristus; en skat der nok opbevares i lerkar (se 2 Kor 4,7), men som er svagheden og døden overlegen. I henrykkelse over dette store mysterium skriver Paulus: "For jeg er vis på, at hverken død eller liv eller engle eller magter eller noget nuværende eller noget kommende eller kræfter eller noget i det høje eller noget i det dybe eller nogen anden skabning kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre" (Rom 8,38-39).

1.3 Menneskets ansvar for livet

Dette liv der er skabt af Faderen, frelst af Sønnen og helliget af Ånden tilhører ikke os. "Hvad enten vi altså lever eller dør, tilhører vi Herren" (Rom 14,8b). Livet tilhører Gud. Ganske vist har vi fået det i gave og ganske vist kan

vi rent praktisk og i stor udstrækning råde over det. Men i sidste ende beholder Gud ophavsretten til sit værk, eftersom Han har skabt os i sit billede og lighed (1 Mos 1,26-27). Mennesket er det eneste virkelige billede der findes af Gud. Og dette slægtskab med Gud og mennesket har også vigtige etiske følger. Først og fremmest ligger den til grund for menneskets ukrænkelighed. At krænke mennesket er det samme som at vanhellige Gud, i hvis billede det er skabt. Men Gud nøjedes ikke dermed, Han blev selv menneske for at omforme og give det en endnu større gudslighed (se kollekten til juledagens tredje messe ...du har skabt menneskenaturen i underfuld værdighed, og endnu mere underfuldt fornyet den...). Men ved at være skabt i Guds lighed har mennesket også fået det ansvar at være Guds medarbejder i skabelsesprocessen. Gennem vor frie vilje og vor fornuft kan vi opbygge, bevare og fremme liv. Men vi kan også misbruge vor frie vilje og vor fornuft ved at rive ned, slå ihjel og ødelægge. Psalmisten er fuld af forundring over for menneskets muligheder: "Hvad er da et menneske, at du husker på det, et menneskebarn at du tager dig af det? Du har gjort det kun lidet ringere end Gud, med ære og herlighed har du kronet det. Du har gjort det til hersker over dine hænders værk, alt har du lagt under dets fødder" (Sal 8,5.7).

Overfor dette nedarvede ansvar til at forvalte Guds værk behøver vi ikke at føle os helt i vildrede. Gud har i hver og en af os nedlagt kundskaben om naturretten, en slags moralsk intuition som alle mennesker har adgang til, uanset tro eller livsopfattelse, og som siger os hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert (se Rom 2,14-16). Hvis vi følger denne lov ved at gøre det gode og undgå det onde, fremmer vi Guds værk på jorden. Men det hænder ikke så sjældent at vi mennesker er uenige om hvad naturretten egentlig siger i specifikke spørgsmål og i enkelttilfælde. Og fordi vi alle er påvirkede af vor opvækst og vort miljø, kan det være svært for ikke at sige umuligt at opnå enighed i disse

Gudstjenester på fremmede sprog

ARABISK MESSE
Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.
1. Søn i md. kl. 16.

COMMUNAUTÉ DE LANGUE FRANÇAISE
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3.,
1620 Copenhagen V. Tlf. 3386 0380.
Le 1er, le 3ème et le 5ème samedi du mois: Eucharistie à 17h 45 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.

DEUTSCHSPRACHIGE GEMEINDE
Pf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620
Kopenhagen V. Tlf. 3386 0380. Fax: 3386 0384.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30
Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagt-
vej 183, Kopenhagen Ø. Nach jedem Gottesdienst
treffen wir uns zur Kaffeerunde.

ENGLISH-SPEAKING MINISTRY
Fr. Carroll Parker O.M.I., Herlevgårdsvej 14, 2730
Herlev. Tlf. 4494 7678. Fax: 4453 5558.

FILIPPINERE
Fr. Patrick J. Sheils C.ss.R., Hans Bogbinders Allé
2, 2300 Kbh. S. Tlf. 3286 0729. Mobil. 2089 3435.
Fax: 3286 0738.

KROATISK MISSION
P. Antun Oršolić, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Tlf. 3966 2299.

MISA EN ESPAÑOL
P. Hugo Cabrera Aramayo, Ehlersvej 29, 2900 Hel-
lerup. Tlf. 3940 0944. Mobil. 4041 9444. Fax: 3940
0943

MESSE IN ITALIANO
ogni sabato alle ore 18.00, Jesu Hjerter Kirke
P. Lorenzo Del Zanna S.J., Stenosgade 4 A, 1616
København V. Tlf. 3321 8588. Fax 3325 0738.
E-mail: Lorenzo.delzanna@get2net.dk

MSZE SWIETE W JESYKU POLSKIM
Ks Julian Bodnar C.ss.R., Hans Bogbinders Allé 2,
2300 Kbh. S. Tlf. 3286 0725.

TAMILSKE GUDSTJENESTER
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 2, 9000
Aalborg. Tlf. 9813 5029 eller 2086 6738. Fax: 9813
5029.
Søn d. 6.: Messe kl. 10.00 Hellig Kors Kirke, Lemvig.
Lør d. 9.: Messe kl. 17.00 Helligåndskirken, Frederiks-
havn.
Lør d. 12.: Messe kl. 11.00 Skt. Norberts Kirke, Vejle
Søn d. 13.: Messe kl. 14.00 Skt. Knuds Kirke, Svend-
borg
Lør d. 19.: Messe kl. 11.00 Skt. Peters Kirke, Herning.
Søn d. 20.: Messe kl. 11.00 Skt. Kjelds Kirke, Viborg.
Lør d. 26.: Bryllup kl. 10.00 Skt. Josefs Kirke, Horsens.
Lør d. 26.: Messe kl. 17.00 Helligåndskirken, Frede-
rikshavn

UNGARSK MESSE
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth S.J., Stenosgade
4 A, 1616 Kbh. V (Jesu Hjerter Kirke) Tlf. 3321 8588.

VIETNALESERE
Pastor Châu, Chu Huy (Joseph), Sant Leonisgade
12, 8800 Viborg. Tlf./Fax: 8661 3727.

KODER FOR KØRESTOLSBRUGERE
Koderne er anført efter „Massetider“
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne el-
ler elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved hen-
vendelse til sognekontoret.
2 = Hjælp ved ankomst efter aftale med sogne-
kontoret/kirken.

KODER FOR HØREHANDICAPPEDE
Koderne er anført efter „Massetider“
T = Teleslynge.
H = Andre hjælpemidler for hørehandicappede,
f.eks. højttaleranlæg eller håndhøreapparat.
Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens
sakristi.
I = Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Redaktionsplan for Katolsk Orientering februar/juni 2000

Stof til	som udkommer	skal være os i hænde senest	orientering fra sognene
KO nr. 2	onsdag d. 2. februar	mandag d. 17. januar	
KO nr. 3	onsdag d. 23. februar	mandag d. 7. februar	marts
KO nr. 4	onsdag d. 8. marts	mandag d. 21. februar	
KO nr. 5	onsdag d. 22. marts	mandag d. 6. marts	april
KO nr. 6	onsdag d. 5. april	mandag d. 20. marts	
KO nr. 7	onsdag d. 19. april	mandag d. 3. april	maj
KO nr. 8	onsdag d. 10. maj	tirsdag d. 25. april	
KO nr. 9	onsdag d. 24. maj	mandag d. 8. maj	juni
KO nr. 10	onsdag d. 7. juni	mandag d. 22. maj	
KO nr. 11	onsdag d. 21. juni	mandag d. 5. juni	juli/august

KLIP UD OG GEM

Til læserne:

Orientering fra Sognene har været trykt småt. Det har sin årsag i de nuværende omstændigheder: der er afsat 4 separate sider til dette stof. Er der meget stof, som f.eks. når der er 2 måneders stof eller julens mange gudstjenester, bliver skriften tilsvarende mindre.

Stof til **Orientering fra Sognene** sendes direkte til Bispekontoret, Bredgade 69 A, 1260 København K, att. Erik Christiansen, mærket „Orientering fra Sognene“, ikke til Katolsk Orientering: HELST på e-mail: erik@katolsk.dk (ikke ansgarstiftelsen@katolsk.dk), ELLER på diskette samme adresse, mærket „orientering fra sognene“, EVENTUELT maskinskrevet med en god maskine med rene typer og ordentlige margener - minimum 2 cm på alle 4 kanter, IKKE via fax, IKKE i håndskrevne breve.

På forhånd tak og med venlig hilsen.
Erik Christiansen

Liturgisk kalender februar 2000

Februar 2000

- grøn.** Tirsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
L.: 2 Sam 18,9-10.14b.24-25a.30-19,3.
Ev.: Mark 5,21-43.
- grøn.** Onsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
L.: 2 Sam 24,2,9-17. Ev.: Mark 6,1-6.
- grøn.** Torsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Eller **rød.** Blasius, biskop og martyr, (†316).
L.: 1 Kong 2,1-4.10-12. Ev.: Mark 6,7-13.
Blasiusvelsignelse.
- grøn.** Fredag i 4. alm. uge. (IV Ps).
L.: Sir 47,2-11. Ev.: Mark 6,14-29.
- rød.** Lørdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Agathe, jomfru og martyr, (†251)(m).
L.: 1 Kong 3,4-13. Ev.: Mark 6,30-34.
Bededag for præste- og ordenskald.
- hvid.** Søndag. HERRENS FREMSTILLING.
(f.)(I Ps).
Gl. Cr. Alm.spf.
1.L.: Mal 3,1-4.
V.: Sl 24,7.8.9.10.
R. Hærskarernes Herre, han er ærens konge.
2.L.: Hebr 2,14-18.
Ev.: Luk 2,22-40 eller 2,22-32.
Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer, (†1597), fejres ikke.
- grøn.** Mandag i 5. alm. uge. (I Ps).
L.: 1 Kong 8,1-7.9-13. Ev.: Mark 6,53-56.

- grøn.** Tirsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
Eller **hvid.** Hieronymus Æmiliani, præst,
(†1537).
L.: 1 Kong 8,22-23.27-30. Ev.: Mark 7,1-13.
- grøn.** Onsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
L.: 1 Kong 10,1-10. Ev.: Mark 7,14-15.17-23.
- hvid.** Torsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
Scholastica, jomfru, (†543)(m).
L.: 1 Kong 11,4-13. Ev.: Mark 7,24-30.
- grøn.** Fredag i 5. alm. uge. (I Ps).
Eller **hvid.** Vor Frue af Lourdes.
L.: 1 Kong 11,29-32; 12,19. Ev.: Mark 7,31-37.
(*Læsning ad lib.* (Vor Frue af Lourdes): Es 66,10-14c.)
- grøn.** Lørdag i 5. alm. uge. (I Ps).
Eller **hvid.** Gudsmoders lørdagsmesse.
L.: 1 Kong 12,26-32; 13,33-34. Ev.: Mark 8,1-10.
- grøn.** 6. ALM. SØNDAG. (II Ps).
Gl. Cr. Alm.spf.
1.L.: 3 Mos 13,1-2.43-46;
V.: Sl 32,1-2.5.11.
R. Du er mit skjul, med frelsesjubel omgiver du mig.
2.L.: 1 Kor 10,31-11,1.
Ev.: Mark 1,40-45.
- hvid.** Mandag. CYRILLUS, munk, (†869), og
METHODIUS, biskop, (†885), Europas værnehelgener (f.)(II Ps).
Gl. Hyrdernes pf.
L.: ApG 13,46-49
V.: Sl 117,1,2.

- Gå ud i al verden og forkynd Evangeliet.
Eller: Halleluja!
Ev.: Luk 10,1-9.
- grøn.** Tirsdag i 6. alm. uge. (II Ps).
L.: Jak 1,12-18. Ev.: Mark 8,14-21.
- grøn.** Onsdag i 6. alm. uge. (II Ps).
L.: Jak 1,19-27. Ev.: Mark 8,22-26.
- grøn.** Torsdag i 6. alm. uge. (II Ps).
Eller **hvid.** Servitordenens 7 Grundlæggere.
L.: Jak 2,1-9. Ev.: Mark 8,27-33.
- grøn.** Fredag i 6. alm. uge. (II Ps).
L.: Jak 2,14-24.26. Ev.: Mark 8,34-9,1.
- grøn.** Lørdag i 6. alm. uge. (II Ps).
Eller **hvid.** Gudsmoders lørdagsmesse.
L.: Jak 3,1-10. Ev.: Mark 9,2-13.
- grøn.** 7. ALM. SØNDAG. (III Ps).
Gl. Cr. Alm.spf.
1.L.: Es 43,18-19.21-22.24b-25;
V.: Sl 41,2-3.4-5.13-14.
R. Helbred min sjæl, jeg har syndet mod dig!
2.L.: 2 Kor 1,18-22.
Ev.: Mark 2,1-12.
- grøn.** Mandag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller **hvid.** Peter Damian, biskop og kirkelærer,
(†1072).
L.: Jak 3,13-18. Ev.: Mark 9,14-29.

- hvid.** Tirsdag. APOSTLEN PETERS STOL
(f.)(III Ps).
Gl. Ap.pf.
L.: 1 Pet 5,1-4
V.: Sl 23,1-2a.2b-3.4.5.6.
R. Herren er min byrde, mig skal intet fattes.
Ev.: Matt 16,13-19.
- rød.** Onsdag i 7. alm. uge. (III Ps).
Polycarp, biskop og martyr, (†166)(m).
L.: Jak 4,13-17. Ev.: Mark 9,38-40.
(*Læsning ad lib.* (Polycarp): Åb 2,8-11).
- grøn.** Torsdag i 7. alm. uge. (III Ps).
L.: Jak 5,1-6. Ev.: Mark 9,41-50.
- grøn.** Fredag i 7. alm. uge. (III Ps).
L.: Jak 5,9-12. Ev.: Mark 10,1-12.
- grøn.** Lørdag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller **hvid.** Gudsmoders lørdagsmesse.
L.: Jak 5,13-20. Ev.: Mark 10,13-16.
- grøn.** 8. ALM. SØNDAG. (IV Ps).
Gl. Cr. Alm.spf.
1.L.: Hos 2,14.15b.19-20;
V.: Sl 103,1-2.3-4.8+10.12-13.
R. Barmhjertig og nådig er Herren.
2.L.: 2 Kor 3,1b-6.
Ev.: Mark 2,18-22.
- grøn.** Mandag i 8. alm. uge. (IV Ps).
L.: 1 Pet 1,3-9. Ev.: Mark 10,17-27.
- grøn.** Tirsdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
L.: 1 Pet 1,10-16. Ev.: Mark 10,28-31.

spørgsmål, ikke mindst i vore moderne, pluralistiske samfund.

For os kristne er den Hellige Skrift, Bibelen - autentisk tolket af Kirken - den mest pålidelige rettesnor når det gælder om at finde og tolke naturrettens indhold. Den er ledetråden i alle moralske overvejelser. Både Bibelen og naturretten har jo hver på sin måde samme ophav, nemlig Gud. Nye videnskabelige opdagelser, en stærk folkelig opfattelse i et bestemt spørgsmål eller det moderne livs mangetydighed og kompleksitet kan imidlertid være årsag til en revurdering af bestående etiske opfattelser. Selvom det er indlysende at hver generation må tolke tilværelsen ud fra en dybere indsigt i natur og kultur, er det, ikke mindst i spørgsmålet om at beskytte det menneskelige liv, stadig lige nødvendigt at værge sig mod en ukritisk tilpasning til den offentlige mening.

Lad os ikke glemme at 1900-tallet vil gå over i historien som det uden sammenligning blodigste: et århundrede hvor videnskabelig kompetence, bureaukratisk iver og ideologisk overbevisning gik sammen i udslettelsens tjeneste, mens en åndeligt afvæbnet og blind opinion gav sit tavse samtykke. Bibelens klare forbud: "Du må ikke begå drab" (2 Mos 20,13; 5 Mos 5,17) forekommer på denne baggrund ikke bare yderst relevant, men absolut uomgængeligt hvis vi håber på nogensinde at kunne skabe et retfærdigere samfund.

1.4 Det ufødte barns værdighed i kristen tradition og lære

Efter grundig teologisk og filosofisk refleksion lærer Kirken med overbevisning at menneskelivets ukrænkelighed begynder ved undfangelsen.

Bibelen vidner enstemmigt om det ufødte barns værdighed. Allerede i det Gamle Testamente siger Herren gennem profeten Jeremias: "Før jeg dannede dig i moders liv, kendte jeg dig, før du kom ud af moders skød helligede jeg dig" (Jer 1,5). En af Davids salmer beskriver lyrisk et menneskes tilblivelse i moderskødet: "Det var dig, der dannede mine nyre, du flettede mig sammen i min mors liv. Mine knogler var ikke skjult for dig, da jeg blev formet i det skjulte, blev vævet i jordens dyb. Da jeg endnu var foster, havde du mig for øje; alle dagene stod skrevet i din bog, de var formet, før en eneste af dem var kommet" (Sal 139, 13;15-16).

Den kristne indstilling til det menneskelige liv udviklede sig ud fra denne gammeltestamentlige ærefrygt. Det er en af den kristne tros overbevisninger at mennesket har fået sin fulde værdighed ved at Gud blev menneske og påtog sig vor natur. Menneskelivet er helligt fordi det herefter i Kristus er uopløseligt forenet med Guds egen natur.

Denne overbevisning og indstilling til det ufødte liv ledte allerede de første kristne til at tage kraftigt afstand fra abort og drab på ufød-

te og nyfødte. Begge dele var udbredt i middelhavskulturene. I Didaché, et dokument fra aposteltiden (ca. år 100), hedder det udtrykkeligt: "Du skal ikke slå barnet ihjel ved fostermord (phot-hora). Du skal ikke lade et nyfødt barn gå til". Samme holdning går igen i det noget senere Barnababrev og brevet til Diognetos. Abort sås som en forulempelse af Gud eftersom den forsættigt tilintetgør det, Han har skabt. I deres skrifter viser kirkefædrene samme enighed.

I de følgende århundreder blev dette syn på fosterets værdighed rodfæstet i liturgisk praksis.

Også i vor tid hæver Kirken sin røst for at forsvare det ufødte barns værdighed og ret til liv. Alle verdens katolske biskopper, forsamlede på det andet Vatikanerkoncil (1962-1965), skrev: "Gud, livets Herren, har nemlig betroet menneskene den ophøjede opgave at værne om livet og det på en måde, der er menneskene værdig. Fra undfangelsens øjeblik skal livet værnes med største omhu. Fosterdrab og barnemord er himmelræbende forbrydelser. (Kirken i den moderne verden Gaudium et spes, 51).

Kirkens engagement for det ufødte barn kommer også til udtryk i blandt andet kirkeretten der straffer dem der har medvirket til abort, med udelukkelse fra det sakramentale fællesskab (se kirkeretten Codex Iuris Canonici, can 1398). Den Katolske Kirkes Katekismus præciserer at denne strenge, juridiske forholdsregel på ingen måde vil "indskrænke barmhjertighedens råderum", men har til hensigt at pege på "hvor alvorlig en forbrydelse der er begået, og på den ubodelige skade der er blevet tilføjet det uskyldige barn der er blevet slået ihjel, dets forældre og hele samfundet" (Den katolske Kirkes Katekismus 2272).

Senest har paven, i rundskrivelsen Evangelium vitæ fra 1995, klart og tydeligt fremstillet Kirkens lære i abortspørgsmålet og "i fællesskab med den katolske Kirkes biskopper" slået fast at: "direkte provokeret abort ... altid er en alvorlig etisk uorden, fordi det er overlagt drab af et uskyldigt menneskeligt væsen" (Evangelium vitæ, 62).

2. Situationen i Norden

Vi er nok klar over at vor opfattelse af det ufødte barns værdighed og ukrænkelighed ikke deles af en stor del af befolkningen, og at abort er accepteret af mange og udbredt i vore lande. I runde tal foretages der 75.000 aborter i Norden hvert år. Vi må ikke affinde os med denne tingenes tilstand. At mange unge endvidere allerede har prøvet at afbryde et svangerskab er dybt ulykkeligt og bør mane til besindelse hos os alle.

Der må afsættes flere ressourcer til uddannelse, information og forbedret lovgivning for derigennem at kunne forebygge aborter og undgå at et eneste menneskeliv udslettes.

Der er mange og komplekse

årsager til den nuværende holdning, præget af accept over for abort. Uden at give en idéhistorisk forklaring eller et udtømmende svar vil vi her pege på de fænomener i abortproblematikken der er typiske for den vestlige verden og for vore lande i særdeleshed.

2.1 Viljen til øget selvbestemmelse

Et særligt træk ved nutidens fremherskende moralopfattelse er ønsket om i øget udstrækning at få lov til at udøve selvbestemmelse eller autonomi. Evnen til at udøve denne frihed "er et enestående tegn på Guds billede i mennesket" (Kirken i den moderne verden Gaudium et spes, 17) og derfor noget godt i sig selv. Men vor frihed må stå i forhold til den rette brug af de gaver og evner, vi råder over. Vor frihed kan aldrig indebære frihed fra ansvaret for vore medmenneskers livsvilkår.

I dag er vi vidner til en situation hvor udøvelsen af denne frihed i større og større udstrækning er blevet et mål i sig selv. I kombination med en øget købekraft har dette ønske ført til et fænomen som sociologerne kalder "umiddelbar behovstilfredsstillelse" (immediate gratification). Vi vil have mere af det, vi ønsker, i stigende mængde og hurtigst muligt, i den falske forhåbning på denne måde at tilfredsstille alle vore behov. Denne holdning præger endog vor indstilling til det menneskelige liv. Et udtryk som svenske "at skaffa barn" (at anskaffe sig børn) er meget betegnende. Risikoen ved en sådan mentalitet er at børnene betragtes som et forbrugsgode som kan bestilles når det passer os, og som må være af en vis kvalitet ved leveringen for at kunne accepteres. Med en sådan tænke-måde kan det være nærliggende at overveje abort når en graviditet anses for uønsket.

Vor ret til selvbestemmelse må aldrig udøves på bekostning af nogen andens ret til liv. Hvert menneske er unikt og uerstatteligt i Guds øjne (se Matt 10,29-31). Selv om hvert individ er vakt til live gennem forældrenes medvirken, er mennesket i sin helhed, med legeme og sjæl, skabt af Gud (se 1 Mos 2,7). Han kalder hver enkelt af os, individuelt, til et personligt forhold til Ham: "Det var dig, der hjalp mig ud af moders liv og gav mig tryghed ved moders bryst. Til dig var jeg overladt fra min fødsel, fra moders liv var du min Gud" (Sal 22,10-11). I så henseende er alle mennesker lige og bør derfor behandles ligeværdigt.

Det faktum at nogle graviditeter betragtes som uønskede eller uplanlagte, giver os ingen ret til at afbryde dem med vilje, eftersom et i Guds øjne uendeligt værdifuldt menneske, er vakt til live. Vi vil betone at vi her ikke taler om de medicinske indgreb der foretages for at redde livet på en gravid kvinde, og som kan medføre det ufødte barns død. I sådanne tilfælde er hensigten ikke at abortere barnet, men netop at redde liv.

Det faktum at visse børn fødes med fysiske eller mentale handi-

cap giver os ikke råderet over deres liv. Disse svagheder eller handicap gør dem på ingen måde mindre værdige til at få del i livets gave og erfare Guds og deres medmenneskers kærlighed. Kirken modsætter sig enhver form for diskriminering baseret på helbredstilstand eller køn og hævder med bestemt alle menneskers fundamentale og lige værdighed (se Rom 2,11; Gal 3,28; Ef 6,9).

Den moderne fosterdiagnostik der på et tidligt stadium og med øget sikkerhed kan fastslå det ufødte barns helbredstilstand og køn, må aldrig anvendes for at overveje en eventuel abort (se Den katolske Kirkes Katekismus 2274).

2.2 De vordende forældres situation

En af dette århundredes vigtigste sociale landvindinger i vore lande har været kvindens øgede deltagelse i hele samfundslivet. Kvindens ændrede livssituation har givet hende rige muligheder for at udvikle sin identitet, ikke mindst gennem uddannelse og erhvervsliv. Sammenlignet med andre lande er de nordiske lande nået langt med hensyn til kønnenes ligestilling. Det kan vi dog ikke lade os nøje med, vi må fortsat modarbejde enhver form for diskriminering som følge af køn.

Situationen er imidlertid ikke udelukkende positiv. Såvel mænd som kvinder presses i dag hårdt for at gøre karriere. De mest intensive år i forbindelse med at etablere sig indenfor sit erhverv falder ofte sammen med de år hvor de fleste i vor del af verden stifter familie. Mange kvinder erfarer at deres øgede deltagelse i arbejdet uden for hjemmet ikke har ført til en mindselse i det arbejde de forventes at udføre i hjemmet. Det leder til en øget arbejdsbyrde både ude og hjemme, og dette fører let til at kvinder lider mere af stress og sover dårligere end mænd. Det gælder ikke mindst kvinder i den fødedygtige alder. Ved udsigten til at have i denne situation kan kvinden føle sig tvunget til at afstå fra i det hele taget at blive mor, ved for eksem-

pel at vælge en abort hvis hun bliver gravid alligevel.

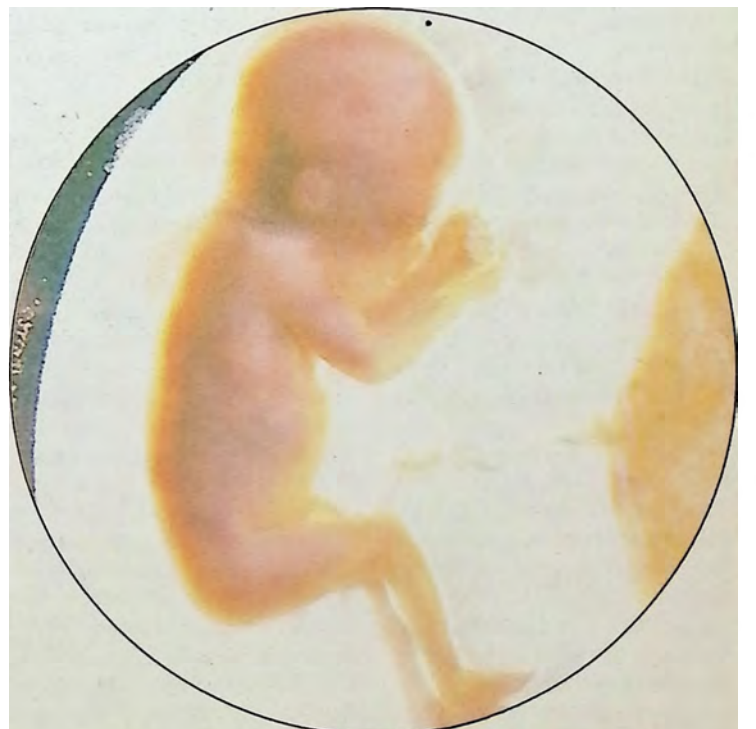
Den skæve arbejdsfordeling kan også skabe spændinger i familien som på længere sigt fører til skilsmisse. Vi vil derfor fremhæve at det, præcis som for kvinden, er mandens pligt at prioritere familien højest.

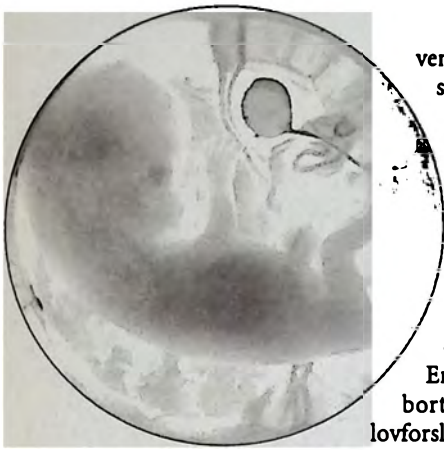
I den senere tid er det i stigende udstrækning kommet frem at arbejdsgivere kræver en garanti fra de unge kvinder om at de ikke vil blive gravide, før der kan blive tale om en ansættelse. Noget der, udover at blande sig utilbørligt i en ung kvindes liv, tyder på at man opfatter et barn som kvindens ansvar alene, eftersom den unge mand ikke afkræves en lignende garanti. I en så trængt situation kan en ikke planlagt graviditet erfares som så belastende at kvinden vælger en abort.

Vi må ikke glemme at både manden og kvinden fra undfangelsesøjeblikket har ansvaret for det ufødte barn. Faderen har lige så store rettigheder og pligter i forhold til det ufødte barn som moderen. Det er derfor positivt at også mænd nu for tiden har ret til at gå på forældreorlov. Arbejdsgiveren kan ikke nægte dem denne lovfæstede ret.

Vi er bevidst om at mange forældre stiller sig positivt overfor at have børnene i daginstitution, og at det kan være godt og udviklende for ældre førskolebørn at være i børnehaven nogle timer om dagen. Det afgørende er at forældre er frie til at vælge det de synes er bedst for deres børn. Derfor er det samfundets pligt at sørge for at man ikke gennem urimelig beskatning tvinger begge forældre til at arbejde ude, selv om de egentlig ønsker at en af dem kunne gå hjemme med børnene.

Mænd der forlader deres familie, er et stigende problem over hele verden, ikke mindst i fattige områder. Stadig flere kvinder står alene med ansvaret for børnenes opvækst og opdragelse. I vore lande er det - trods den stigende ligestilling - stadig mest almindeligt at det er moderen der tager hovedansvaret for børnene efter en separation. I Norden er de enli-

ventes altid at være parate til seksuelt samvær, eftersom prævention og fri abort kan hindre respektivt afbryde en uønsket graviditet. Hun peger blandt andet på hvordan præventions- og abortvirksomhed er blevet en industri med store økonomiske interesser. "I England fremsætter antiabort-lobbyen i underhuset lovforslag år efter år, tilsyneladende uden anelse om at lægevæsenet ikke har til hensigt at lade nogen som helst gribe ind i dets ret til at fjerne blastocyster, små og større fostre, efter forgodtbefindende."

Kristne feminister der blandt andet sammen med os biskopper, deler et engagement mod den uretfærdighed der stadigvæk rammer kvinder, påpeger meget rigtigt det fejlagtige i at stille kvindens og det ufødte barns interesser op mod hinanden. De hævder at det der kendetegner en ægte feminisme, er et samfundssyn som omfatter løsninger på globale problemer, og disse løsninger skal være etiske holdbare gennem at tage hensyn til alle mennesker, også det ufødte barn.

De kristne feminister opfatter det som et forrædderi overfor de ægte feministiske synspunkter, når feminister forsvarer den vold mod et medmenneske som en abort indebærer. Ifølge de kristne feminister bør en etik der ensidigt fokuserer på autonomi og økonomisk vækst og som understøtter og accepterer menneskets, i særdeleshed mandens, tendens til at dominere den globale udvikling, erstattes af en etik der bygger på ansvaret for næsten.

Som alle andre steder er Jesus Kristus gået foran os og har givet os et eksempel til efterfølgelse: "I hele Jesu lære kan man lige så lidt som i hans adfærd, finde noget, som bærer præg af den diskriminering af kvinder, der rådede i hans dage. Tværtimod, hans ord og gerninger udtrykker altid den respekt og ære, man skylder kvinder." (Johannes Paul II, *Mulieris dignitatem*, 13).

Gud inkarnerede sig gennem en kvinde. I hende, i jomfru Maria, har alle kvinder og mænd målestokken for deres høje værdighed og kaldelse gennem hendes uforbeholdne ja til Gud.

2.4 Synet på det ufødte barn

I alle de nordiske lande er der i dag adgang til lovlig og offentligt betalt abort. Lovgivningen varierer i detaljer, men alle tillader fri abort frem til 12. svangerskabsuge.

For tyve-tredive år siden, da vore abortlove blev vedtaget, betragtedes fosteret som en del af kvindens krop der kunne fjernes af respekt for hendes fysiske integritet hvis hun ønskede det. Øget viden om det ufødte barn har i mellemtiden styrket opmærksomhed på at det ikke er tilfældet. Selv om det er totalt afhængig af sin mor med hensyn til næring, ilt, bortskaffelse af affaldsprodukter og beskyttelse er det ufødte barn

et unikt individ med blandt andet sin egen genetiske identitet, eget kredsløb og immunforsvar. Moderne fosterdiagnostik og adgang til stadig mere avanceret teknologi til behandling af det ufødte barn har også ført til at sundhedsvæsenet anerkender det som en patient med egne behov og rettigheder. I takt med at vor viden om det ufødte barn vokser, udhules også overbevisningen om at 12. svangerskabsuge er det relativt sikre tidspunkt for hvilket abort af visse mennesker anses for moralsk forsvarligt. I dag ved man at barnets følesans udvikles tidligere end man troede før. Sensoriske nerveender findes rundt om munden allerede i 7. svangerskabsuge og den seneste forskning viser at barnet føler smerte allerede i 10. uge. På det tidspunkt er barnet allerede meget udviklet. Når man betænker den viden om "det ufødte barns kompetence" som vi erhverver os hele tiden, bliver det sværere og sværere at forsvare tanken om en grænse før hvilken det vil være moralsk forsvarligt at afslutte barnets liv.

Rent filosofisk forsvares tilintetgørelsen af ufødte og nyfødte med at sådanne børn ikke kan anses for personer, eftersom de savner bevidsthed og derfor ikke har nogen egeninteresse vi skal tage hensyn til. Her indføres der en skelnen mellem biologisk og personligt liv. Med biologisk liv menes de ubevidste kemiske processer der styrer en organismes udvikling, forplantning og overlevelse. Med personligt liv menes derimod livet som det opleves af et bevidst og autonomt individ, eller det liv en person erfarer. Formålet med denne skelnen er at fremhæve det personlige livs indlysende moralske overlegenhed overfor det biologiske, for således at kunne hævde personens fuldstændige ret til at disponere over sin egen og andres ubevidste, biologiske liv.

Dette dualistiske syn på mennesket er mere end tvivlsomt. Godt nok er det også i den kristne tradition almindeligt at skelne mellem legeme og sjæl, men denne skelnen er formel og stiller ikke på nogen måde spørgsmålstegn ved det faktum at mennesket er et udeleligt individ. Al menneskelig erfaring og viden viser at vor legeme eksisterer sammen med vore tanker og at begge dele udvikles samtidigt, som en enhed. Et foster bliver ikke et menneske, det er allerede et menneske der bare skal udvikle sig. Allerede ved undfangelsen er embryoet udstyret med alle de naturgivne indre forudsætninger for at kunne udvikle sig til et fuldvoksnet og bevidst individ. Derfor hævder Kirken med fasthed at "menneske skal respekteres og behandles som en person fra og med undfangelsen. Fra dette tidspunkt skal der også tages hensyn til ethvert uskyldigt individs ret til livet" (Troslærekongregationens instruktion *Donum vitæ*, 1987, I,1). Dette forklarer også hvorfor Kirken på det bestemteste modsætter sig alle eksperimenter på og behandlinger af embryoer der fører til deres undergang. Det

drejer sig jo allerede om menneskelige liv.

3. Opfordringer og forslag

3.1 Til alle katolske kristne i Norden

Vi formaner alle vore søstre og brødre i den katolske tro til at vise respekt for det ufødte barn i ord såvel som i handling. Vi er klar over at der blandt os findes mennesker der har fået foretaget en abort eller medvirket til at udføre aborter. Kirkens klare budskab i dette spørgsmål har ikke til hensigt at fordømme nogen, men at redde liv. Livets Evangelium er også rettet til disse søstre og brødre. Kristus siger at "der er større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, der ikke har brug for omvendelse" (Luk 15,7). En tyngende erfaring i denne sag kan i fremtiden stilles i livets tjeneste, gennem bøn og aktivt vidnesbyrd.

3.2 Til andre kristne i Norden

Sammen med alle andre kristne i Norden ønsker vi at virke for øget respekt for det ufødte barn og beder om støtte fra alle vore kristne søstre og brødre. Den katolske Kirken i Norden repræsenterer kun en brøkdel af de kristne i vore lande. For at Evangeliets hele sandhed om livets værdighed skal kunne forkyndes tydeligt og blive modtaget, behøver vi en enig kristenhed og alle kristnes aktive medvirken. Vor Herre har jo sagt: "Jeg beder for at de alle må være ét, ligesom du, Fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro, at du har sendt mig" (se Joh 17,21).

3.3 En strategi for livet

Vi foreslår at man i hvert bispedømme eller i hvert land i Norden indenfor den katolske Kirke udarbejder en strategi til fremme af respekten for det ufødte liv gennem katekese, sjælesorg, prædiken og information. I sammenhæng hermed kan man også pege på at adoption kan være et alternativ, der kan redde barnets liv.

Vi foreslår at en sådan virksomhed finansieres af en "Livets fond", der oprettes til dette formål i overensstemmelse med hvert bispedømmes muligheder. Fonden skal baseres på frivillige gaver og støtte initiativer på bispedømme- og lokalplan til gavn for de ufødte børn og til hjælp for deres forældre, ikke mindst de enlige.

Kirken kan måske hjælpe de vordende forældre til at ville beholde deres ufødte børn ved at give dem det, der kan være svært at fremskaffe på anden måde, og ved at erstatte det sociale netværk som mange savner i dag. Kirken bør oprette en organisation for personer der vil støtte enlige forsørgere, og hvor de enlige forsørgere kan træffe og støtte hinanden.

De katolske menigheder bør undersøge hvilke muligheder der

er for at hjælpe unge forældre, ikke kun økonomisk, men også praktisk. Det er vigtigt at skabe en sådan atmosfære i vore menigheder og gudstjenester at familier med børn føler sig velkomne. Der skal være plads til børnene, så de forstår at der bliver sat pris på dem.

4. Sammenfatning

Kristus har "tilintetgjort døden og bragt liv og uforgængelighed for lyset ved Evangeliet" (se 2 Tim 1,10). I lyset af dette glade budskab om livet i Kristus fremstår vor kristne tro ikke først og fremmest som et sæt regler vi skal følge til punkt og prikke, men som et kærlighedsfyldt svar på det Faderen har sagt til os gennem Sønnen. Det er Gud der har taget initiativet og skabt os som frie væsener, med egen vilje og fornuft. I dag har menneskene, måske mere end nogensinde, muligheden for at udøve denne frihed og råde over deres eget og andres liv. Men spørgsmålet består: hvordan kan vi svare på Guds initiativ, hvordan kan vi bedst besvare Hans overvældende kærlighed?

I dette hyrdrebrev har vi biskopper forsøgt at fremføre nogle årsager til at vi tror at abort er en handling der er uforenelig med denne kærlighed, og hvorfor det menneskelige liv bør beskyttes fra undfangelsen frem til den naturlige død.

Livet, Guds gave, kan vi ikke råde over, men med Guds nåde og takket være vor Herre Jesus Kristus kan vi håbe på en dag at erfare Guds nærvær for evigt. Som den hellige Irenæus så vidunderligt udtrykker det: "Guds ære er det levende menneske, og menneskets liv er at kunne se Gud."

Göteborg, den hellige Lukas' dag, 18. oktober 1999

+ Gerhard Schwentzer.
Biskop af Oslo
Formand for den nordiske bispekonference

+ Anders Arborelius
Biskop af Stockholm
Næstformand for den nordiske bispekonference

+ Czeslaw Kozon
Biskop af København

+ Johannes B.M. Gijzen
Biskop af Reykjavik

+ Gerhard Goebel
Biskop-prælat af Tromsø

+ Georg Müller
Biskop-prælat af Trondheim

P. Johannes Aarts
Stiftsadministrator af Helsinki

+ William Kenney
Hjælpebiskop i Stockholm

+ Hans Martensen
Biskop emeritus af København

+ Hubertus Brandenburg
Biskop emeritus af Stockholm.

ge mødre forholdsvis godt stillet, men de tilhører alligevel den gruppe som har det dårligst med hensyn til økonomi og stressrelaterede sygdomme. En forståelig følge af at have erhvervsarbejde eller studere samtidig med at man står alene med ansvaret for børnene og husholdningen.

Det er af afgørende betydning at mændene tager deres del af ansvaret for børnene, både økonomisk, følelsesmæssigt og i dagligdagen. Det ansvar er der stadig selv om manden og kvinden ikke længere lever sammen.

Omgivelsernes indstilling til graviditet er ofte afgørende for hvordan den kommer til at forløbe. Hvis et ungt par der netop har fundet ud af at de venter et barn, automatisk mødes med den indstilling at graviditeten er et problem, er risikoen stor for at de vælger abort. Lovgivningen burde derfor i større udstrækning gøre det lettere for forældrene at have børn. For eksempel ved at skabe bedre økonomiske forudsætninger for forældre. Det må ikke være nødvendigt for nogen at træffe den svære beslutning at vælge abort, allermindst af økonomiske årsager.

Vi vil minde om at ifølge den kristne lære er det seksuelle forhold forbeholdt ægtefæller. Det er i ægteskabet og i et trykt forhold mellem ægtefæller der er åbne for livets gave, at de bedste forudsætninger findes for at det barn der bliver til, modtages med kærlighed og med glæde.

2.3 Feminisme og synet på abort

I kampen mod de uretfærdigheder der stadigvæk rammer kvinder, er det af og til blevet fremført at kvindens sande befrielse nødvendiggør en befrielse for hendes traditionelle rolle og identitet som mor. Hendes forplantningsevne, siges de, bør kontrolleres helt, blandt andet gennem fri adgang til prævention og abort, så at en uønsket graviditet for en hver pris kan undgås eller afbrydes. Set i dette perspektiv fremstår det ufødte barn som en virkelig hindring for kvindens stræben efter ligestilling.

Der er dog begyndt at ske et skred i denne holdning. Germaine Greer, en af kvindebevægelsens frontfigurer, tager i sin seneste bog "Kvinden - et helt menneske" afstand fra sit tidligere udelte positive syn på abort. I stedet hævder hun at abort er et symptom på hvordan man stadig undertrykker kvinderne seksuelt. Kvinder for-

Af P. Paul Keller S.J.

I alle tider var der mennesker, som følte et særligt kald til at vie sig helt til Gud. Der sker også i Kirken af i dag. Nogle erfarer dette kald på et valfartssted, eller

Kald til gudviet liv

ved en karismatisk oplevelse. Ikke så få lader sig lede af den overvejelse, hvad der kunne lønne sig at gøre en indsats for i deres liv.

En jesuit i Zimbabwe skrev i december 1999: "I de sidste fire år er der fremgået tre præster af min menighed i Zimbabwe. Det var for os ligesom en bekræftelse på, at vi er på rette vej med vort karismatiske gruppearbejde. Det foregik i ånden af "communio". Vi talte om vore religiøse erfaringer, følte os stærke i fælles

bøn, fremmede den enkelte i hans engagement og opmuntrede ham til at bidrage med sit syn på tingene."

Communio er væsentligt mere end fællesskab, mere end samfund eller organisation. Communio er liv ud fra Helligånden, udveksling i Gudskærlighed, tryghed og beskyttelse ved de andres åndelige og sjælelige nærværelse, opmuntring til at bidrage med ens egen, helt personlige nådegave inden for fællesskabet. Sand communio både kræver

og fremmer de mangfoldige kald til et gudviet liv. Hvor communio udgør rytmen af et kristent fællesskab, fremgår der mangfoldige kald.

Jo mere vi aner noget om den treenige Guds mysterium, jo mere vi ved bøn og sakramente bliver delagtige i den treenige Guds liv, des mere tilskyndes vi til også i den verdslige hverdag at stræbe efter denne communio.

(Efter Gebetsapostolat und Seelsorge, 2000,1)

Sammen med Paven beder vi om, at de kristne fællesskaber må skabe et egnet klima for at udvikle kald til gudviet liv og at de pilgrimme, som besøger Rom, Jerusalem og andre hellige steder, må blive forkyndere af det glade budskab for menneskene af i dag

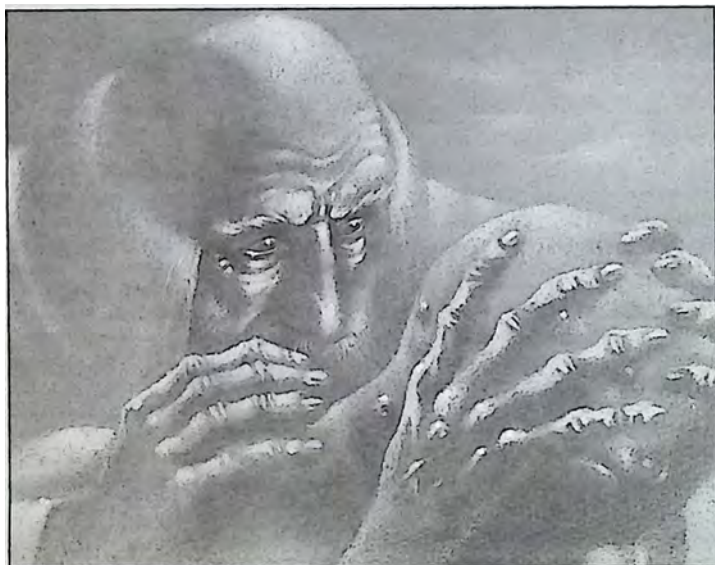
Historien om Job

Af Gunhild Lindstrøm

Peter Madsen har skabt en billedbog for voksne og unge om Jobs bog.

Job der stiller Gud til regnskab for lidelsen i verden. Han er en from, sund, lykkelig og rig mand i landet Ur, indtil Satan beder Gud om lov til at prøve ham for at se om han kan blive ved med at prise sin skaber, hvis hans rigdom blev taget fra. Det kan han.

Det kan han også da han mister sine børn. Da han mister sin kone og sit helbred sætter han sig i asken i syv dage vild af fortvivlelse over den uretfærdighed der har ramt ham, og hans venner kommer og sidder hos ham. De er sikre på at der er retfærdighed til og plager for få ham at gå til beken-delse om hvor han har fejlet. Men Job ved, at han er uretmæssigt ramt. I sin klage mødes han af Den som er og ændres ved mødet.

Han bliver endda i stand til at tilgive sine selvretfærdige venner, og han får alt hvad han har mistet dobbelt tilbage.

Handlingen kender vi, men det er som om Peter Madsen har været der og oplevet Den som er tale gennem skabelsen, i stormen og i stilheden. Det er i meget vidt omfang Bibelens egne ord der genfindes i tale og billeder, som er lige så stærke som teksten, ikke i tegneserieform som i Menneske-

sønner, men i en usædvanlig enhed. Mørke, askefarvede billeder først, siden hen som urhav og stjernehimmel. Det er en meget stor oplevelse, og det er en bog der vil læses og ses igen og igen. Tak for den.

Peter Madsen: Historien om Job. Tegnet og fortalt af Peter Madsen. Det Danske Bibelselskab 1999. 104 sider. 165 kr.

Korsveje

Af Birgit Clausen

Det sker ikke ret tit...at man sidder med en ny bog i hånden, skrevet af en dansk katolsk kvinde...og at den handler om en dansk katolsk kvinde...i 1983...en kvinde der prøver at leve sit liv i overensstemmelse med den katolske tro. Nej, det sker ikke ret tit, men nu sidder jeg med sådan en bog i hånden.

Forfatteren er Margrethe Skafdrup, og bogens titel er "Korsveje". Mit blik falder først på teksten på bagsiden: I Østrig sidder en 60-årig kvinde i isolationsfængsel, anklaget for et groft overfald på sin svigerinde. Mens retssagen mod hende går sin gang, begynder hendes tanker at kredse om skyld og uskyld, om ansvar, og om menneskers usalige trang til at glemme, hvad det ikke ønsker at huske.

Ja, det er kort fortalt bogens indhold, men en uddybning er vel

på sin plads. Den 60-årige Esther Henningsen, som er bogens fortæller, er anklaget for et brutalt overfald på sin svigerinde. Mange indier peger på hende, men hun ved, at hun er uskyldig i denne handling. Men bag fængslets mure går hendes tanker tilbage i hendes liv. Minder om tiden efter nazitiden og rundt i Europa, med adoption af en pige, født af en jødisk mor, trænger sig på. Vi føres gennem oplevelser præget af menneskelige konflikter i forholdet mellem antisemiter og tolerante mennesker, mellem jøder og kristne. Fortælleren beretning fremstår som en samvittighedsransagelse, for ved sin beskrivelse af sit liv ser hun, at hun har et ansvar for meget af det, der er sket. Hun har hidtil troet på, at intet er tilfældigt, for tilfældighed udelukker Gud, og Gud udelukker tilfældighed. Men nu er det ikke nok. Hun ind-

ser, at hun ikke har villet erkende sin egen skyld, og man kan ikke gå i rette med Gud. Så hun kommer til den erkendelse, at hendes liv, trods uskyldighed i anklagen for overfald, har været præget af skyld og synd. Bogens titel Korsveje minder os om, at vi, ligesom Esther, mange gange står ved en korsvej og skal vælge. Vi har selv ansvaret for vores valg. Og vores skyld består også ofte i, at vi "glemmer" vores ansvar og lægger det over på andre mennesker eller Gud. Bogen er skrevet i et letlæst sprog, selv om der forekommer en del citater på tysk og engelsk.

"Korsveje": Margrethe Skafdrup. 128 s. Pris: 148 kr. Bogen er udgivet af forlaget Queenswood, Rørholtvej 1, 9330 Dronninglund, og kan købes ved henvendelse hertil eller i enhver boghandel.

Radio Steno

Katolsk lokalradio

VÆRD AT LYTTE TIL

Radio Steno kan ikke konkurrere hvor det gælder uforpligtende underholdning, men vi mener selv at vi sender ikke så få gedigne programmer som mange kan have gavn og glæde af at høre- og eventuelt være med til at præge når der er åben telefonlinie.

I årets første måneder sender vi bl.a. en række programmer hvor katolske ordener præsenterer sig selv.

Tirsdag kl. 20-24 på 106,3 MHz
(hybridnet: København 89,4 MHz)

Start	Rubrik	Indhold
20.00	Intro	Oversigt over aftenens programmer
20.05	Forum	Programmer med gæst(er) i studiet og åben telefonlinie.
20.50	Nær og Fjern	Korte nyheder og meddelelser
21.00	Magasin	Aktuelle indslag
21.20	Antennen	Om tro i dag
21.45	Fokus	Bibel, litteratur, musik, teologi m.v.
22.30	For tosprogede	Polsk, spansk
22.55	Outro	Næste uges programmer
23-24	Etcetera	Skiftende programmer med åben telefonlinie.

Kontor: Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Tlf.: 39 162 440
Studie: Jagtvej 183B, 2100 København Ø. Tlf.: 39 162 459

Niels Steensens Gymnasium fordi

det faglige niveau er højt

grønne områder og et godt arbejdsmiljø

du behøver ikke et image

det er helt ok at have en religiøs baggrund

vi har gode elevudvalg og fritidsaktiviteter

lærerne interesserer sig for elevernes ve og vel

Orienteringsmøder

Elever i 2.x

1.g: 25/1/2000

Alle møder er kl. 19.30

6. og 7. klasse: 8/2/2000

i Englesalen, indgang

8., 9. og 10. klasse: 10/2/2000

fra Jagtvej 183 B

**Niels Steensens
Gymnasium**

Sankt Kjelds Gade 3
2100 København Ø
Tlf. 3916 2340

www.nsg-gym.dk

Katolsk Forlag

har udsendt en ny bog til sit 25-års jubilæum:
"TROSLIV" af Hubert Messerschmidt.

274 s. kr. 190,-. Ring eller skriv til Katolsk Forlag, Bredgade 69A, st. 1260 København K. Tlf. 33 14 82 92 ma.- fre. kl. 10-12.

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Niels Steensens Gymnasium fordi

Orienteringsmøder

(Elevet 13.y)

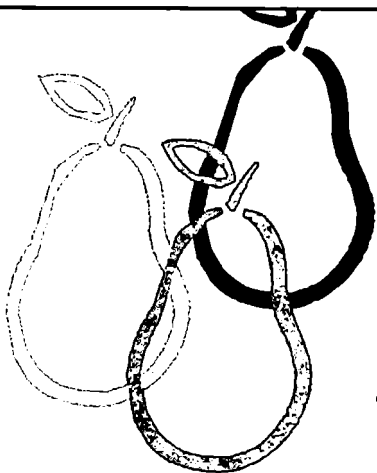
1.g: 25/1/2000 Alle møder er kl. 19.30
6. og 7. klasse: 8/2/2000 i Englesalen, indgang
8., 9. og 10. klasse: 10/2/2000 fra Jagtvej 183 B

**Niels Steensens
Gymnasium**

Sankt Kjelds Gade 3
2100 København Ø
Tlf. 3916 2340

www.nsg-gym.dk

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00	
København	tlf. 33 26 70 00	Vejlen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	tlf. 66 15 85 55	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Det sker på Magleås

Søn., d. 23. – tirs., d. 25.01.:
Center for Journalistik og Efteruddannelse.

Man., d. 24. – tirs., d. 25.01.:
Frederiksberg Kommune,
Kulturudvalget.

Tirs., d. 25. – ons., d. 26.01.:
Ældre Sagen

Ons., d. 26. – tors., d. 27.01.:
Danmarks Forvaltningshøj-
skole.

Fre., d. 28. – lør., d. 29.01.:
Sankt Annæ Skole.

Man., d. 31. – tirs., d. 01.02.:
Kvikmarkens Privatskole.

Man., d. 31.1. – ons., d. 02.02.:
FAKS.

Ons., d. 02. – tirs., d. 03.02.:
Velux Industri AIS.

Tors., d. 03. – fre., d. 04.02.:
Behandlingshjemmet
Solbjerg.

Fre., d. 04. – søn., d. 06.02.:
Neokatekumenatet.

Fre., d. 04. – lør., d. 05.02.:
Behandlingshjemmet
Egevang.

Fre., d. 04. – lør., d. 05.02.:
Dansk Psykoanalytisk
Selskab.

Man., d. 07. – Tirs., d. 08.02.:
Promotor Management
AIS.

Man., d. 07. Tirs., d. 08.02.:
Lyngby Kommune,
Skole- & Fritids-
forvaltningen.

Tirs., d. 08. – Ons., d. 09.02.:
Center for Specialunder-
visning for voksne.

Ons., d. 09. – Tors., d. 10.02.:
Dansk Socialrådgiver-
forening.

Ons., d. 9. – Tors., d. 10.02.:
Præstekollegiet.

Fre., d. 11. – lør., d. 13.02.:
DKKF.

Fre., d. 11. – lør., d. 13.02.:
Det Økumeniske Center.

Tirs., d. 15. – ons., d. 16.02.:
Brüel & Kjær.

Tors., d. 17. – fre., d. 18.02.:
Sundhedsministeriet.

Lør., d. 19.02.:
Boligkontoret Danmark.

Man., d. 21. – tirs., d. 22.02.:
Promotor Management
AIS.

Ons., d. 23.02.:
Frederiksborg Amt.

Ons., d. 23. – fre., d. 25.02.:
Miljø- og Energiministeriet.

MAGLEÅS 1999 - FORÅR/SOMMER

Week-end
25. feb. kl. 19,
27. feb. kl. 13.30

Dansk senmiddelalderkunst 1500-1536. Set i bakspejlet kan det virke, som om "Den gamle Kirke" nødvendigvis måtte bryde sammen i Senmiddelalderens Danmark, og Reformationen holde sit indtog. Ikke desto mindre er det en kendsgerning, at det er svært at finde en periode, der kunsthistorisk set har været mere produktiv end netop tiden op til 1536. Dertil kommer, at en stor del af de beva-rede værker er på et meget højt niveau såvel kunstnerisk som teologisk.

Kunsthistorikeren Hans Jørgen Frederiksen, Århus Universitet, vil på dette kursus beskæftige sig med et udvalg af disse værker og formidle de tanker, ideer og erfaringer, de udtrykker.

Praktisk leder: E.M. Lebahn .

Pris: 700.-kr.

Magleås-TRÆF

12. marts
kl. 14

Danmarks berømte bassanger Aage Haugland, der ligger i fast rutefart mellem de store operascener verden over, glæder også et hjemligt publikum af og til. Under et ophold i Danmark har han lovet at komme til Magleås og fortælle om sit "omrejsende" sangerliv. Hans sangkunst er stor, hans fortælle-talent ligeledes, og desuden er han her ledsaget af sin akkompagnatør Andy Sundstrøm, så der er noget at se hen til. Åbent hus-arrangement.
Kaffe 14-15 Arrangement kl. 15

Pris: kr. 35.-

PÅSKEN

24. marts kl. 19
26. marts kl. 13.30

Etik uden Gud? Om at diskutere etik i dagens samfund især med hensyn til de bioteknologiske problemstillinger. Weekend'en vil både beskæftige sig med etikens grundlag og med konkrete problemer: Genteknologi, Patent på det menneskelige liv, Spørgsmål ved livets begyndelse og afslutning.

Tilrettelægger og foredragsholder: pater Lars Reuter, s.j.
Praktisk leder: sr. Hildegard Doods, CSJ

Pris kr. 650.-

Påskerefuglum

Week-end
20. april kl. 14- 23. eller 24. april kl. 13.30

Det vil også i år være muligt at tilbringe Påsken på Magleås. Torsdag d. 20. april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2. påskedag kl. 13.30. Påskens rige liturgi vil være dagens indhold. Derudover lægger dagene op til stilhed og ro men også til spadsererture og samvær.

Pris: til 23. april kr. 1.150.- og til 24. april kr. 1.290.-

Gejstlig leder: pater Jacques Adams, C.ss.R.
Daglig leder: Ellen Marie Lebahn

Magleås-TRÆF

23. juni/aften
Familieuge/Sommeruge
25. juni- 2. juli

Sct. Hansaften vil der atter i år være et Åbent hus-arrangement. Medbragt mad kan spises ude i det fri eller i foredragssalen. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/the i stuerne formiddag kl. 35.-, bøn gratis. Kl. 21 er der Sct. Hans-bål med bål-tale. Også i år vil der være Sommeruge/Familieuge på Magleås. Det overordnede tema vil foreligge i begyndelse i Januar 2000, men rammen er som flg.: Sommerugen på Magleås henvender sig til familier med børn og andre interesser, der vil være sammen en uge på Magleås med oplæg, samtaler, liturgi og workshops. De fleste formiddage er der et program for de voksne med foredrag, oplæg og gruppedrøftelser, medens børnene har deres eget program. Liturgi, workshops, udflugter m.m. er naturligvis fælles for alle.
Ledergruppe: sr. Hildegard Doods, pastor Niels Engelbrecht, Hanne Brix-tofte Petersen, Kirsten Poulsen og Felicity Pors

2000 FORÅR og SOMMER 2000

2000 Magleås 23.-29. juli
Højskoleuge 6.- 12. aug.

Pensionistuge
Senmiddelalder/Reformationstid – brud og/eller kontinuitet.

Den store begivenhed i Augsburg d. 31. okt. 1999, hvor Fælleserklæringen om Retfærdiggørelseslæren blev underskrevet, giver glæde og håb for den fremtidige dialog de kristne kirker imellem, men også anledning til refleksion over hvorfor gik det så galt dengang, som det gjorde.

Reformationen blev en skelsættende begivenhed, og særdeles kritisable forhold i senmiddelalderens kirke bærer sin del af skylden, men hvad var det for en tid? Hvilke kræfter røre sig i samfundet? Hvor-dan levede dens tids mennesker, hvad tænkte de, hvordan udfoldede de sig i kunst og musik? Spørgsmålene er mange, indfaldsvinklerne ligeledes – i højskoleugen år 2000 vil vi ved hjælp af en række foredragsholdere prøve at kaste lys over nogle af dem: Oluf Bohn, Birgitte Bøggild J. Walter Dal-land, Kirsten Dannesboe, Palle Dinesen, J. P. Duclos, Theodor Jørgensen, Hans L. Martensen, Peter Ryom, Jacob Thomsen og Jette Thomsen
Kursusledere: Annie Rastrup & Ellen Marie Lebahn

Pensionistuge år 2000. En pensionistuge vil der også være i kommende sommer. Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, ligesom vi også håber, at det bliver muligt med messe hver dag. Desuden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trostæller.

Ledere: sr. Clementine & Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød – tlf. 45 81 07 15
MAGLEÅS 2000

Moder og arrangementer

Jødedommen, Kristendommen
& Islam i Det Hellige Land

Foredrag ved søster Abraham
Mandag den 24. januar år 2000 kl. 19.30
I Jesu Hjerter Kirkes menighedssal

Alle Interesserede er velkommen.

Gratis adgang. Kaffe og te kan købes.

Diverse

HELBREDELSESSESSE

Søndag den 23.01.2000 kl. 17.00

Sankt Pauls Kirke
Frøgaard Allé 12
2630 Taastrup
Celebrant P. Benny Blumensaat
Alle er velkommen

Skt. Josefs Skole

en kristen skole med
livskraftige traditioner

1 ledigt vikariat

Barselvikariat til medio maj 2000

Vi har

- 565 dejlige børn
- 46 engagerede kolleger
- En stor og aktiv forældrekræds

Skemaet indeholder:

- dansk - billedkunst 3.kl.
- kristendom (protestanter) 3.kl.
- klasselærerfunktion 3. kl.
- dansk og kr. (protestanter) 6.kl.

Vi vil gerne have varme positive og energiske kolleger, som vil være med til at tegne skolens livsglade kristne linie og være med til at skabe udvikling på en skole med solide traditioner.

Skolen optager både protestantiske og katolske elever.

Der er gode trafikforbindelser fra hele Sjælland og kort vej fra station til skole. De ansatte kan parkere på skolens område.

Ansættelse i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC.

Yderligere oplysninger om ansættelse kan fås ved henvendelse til skoleleder Ruth Juul på tlf. 46 35 25 26

Ansøgningsfrist 24/1 2000 kl. 12.00

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til Skt. Josefs Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde

Her kan Deres
annonce stå

Tekstside-annoncer:

Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:

Kr. 6,- pr. sp./mm.

EFTERLYSNING AF
GITTE LARSEN

Gitte, født Larsen, i begyndelsen af 50'erne på Amager. Mor Lene, far Kaj Larsen. Far var cykelhandler. Du, Gitte, blev gift med dyrlæge. Jeg Ann-Marie Larsen, datter af Birthe og Bjarne Larsen fra Helsingør, søger dig! Hvis du læser dette, eller anden læser genkender Gitte, kontakt venligst:
Ann-Marie Larsen 0046 564 310 37
Lis Larsen 38 80 18 38

Løgumkloster
Refugium

18. - 21. februar: Klosterliv - før og nu. Hvordan opstod og levede klosterlivet? Hvilken rigdom findes i klosterlivet?

v. Hans L. Martensen, biskop, kbh., Martin Schwarz Lausten, dr.theol., kbh., og Mariadøtrene, Kollund.

31. marts - 3. april: Se mennesket. Tanker om, hvordan Gud ser på os - og vi ser på os selv og hinanden.
v. Margareta Mefin, retræsteleder, Sverige.

Send bud efter Refugiets program - eller se vor hjemmeside.

Løgumkloster Refugium
6240 Løgumkloster
tlf. 74 74 33 01 fax. 74 74 33 25
internet: www.loegumkloster-refugium.dk

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Katolsk menighedsplejers
julemarked 1999

Søndag den 28. november blev følgende numre udtrukket i lotteriet:

Grå serie nr. 140 (1mg. Frøxinent)
Lyserød serie nr. 60 (3 fl. vin fra Cahors)
Lyseblå serie nr. 150 (stor æske chokolade)
Orange serie nr. 141 (1 fl. Harveys Bristol Cream)
Grøn serie nr. 41 (luksusblnd med H:C:Andersen historier)
Hvid serie nr. 194 (julekrybbe)

Gevinster kan afhentes på Menighedsplejernes kontor inden 2. marts 2000.

TAK - til alle som deltog på Julemarkedet; som besøgende, bidragsyder eller medhjælper!

Katolske Menighedsplejer
Tlf. 3315 2303

75 Års jubilæum

I anledning af Danmarks Katolske Kvindeforbunds 75 års jubilæum Inviteres venner og bekendte til reception på Magleås Kursuscenter, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød, Lørdag den 12. februar 2000 kl. 15-17

Med venlig hilsen
Danmarks Katolske Kvinde Forbund

Testamente

til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifter til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Murermester Keld Erik

JOHNSEN Ankervej 12
Stubbekøping 4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 54 43 99 08

Vi lover
godt håndværk
og er omfattet af... **BYG GARANTI** ORDNING

Arbejde udføres overalt
på Sjælland, Lolland og Falster

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnavagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Revision • Regnskab • Skat

REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 - Roskilde - 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Rekordbesøg af pilgrimme

Lourdes (KNA): Det sydfranske mariavalfartsted Lourdes venter i år 2000 et rekordbesøg af pilgrimme. En repræsentant for bystyret har meddelt, at der siden efterretningen om Gudsmoders åbenbaring i 1858 har været ca. 200 millioner pilgrimme i Pyrenæerbyen. I 1998 var der ca. 5,2 millioner valfartende fra 150 lande.

I Det hellige År 2000 bliver der oprettet en direkte flyrute mellem Lourdes og Rom. I forårs- og sommermånederne kan pilgrimme hver

onsdag og søndag rejse fra den sydfranske lokalitet til Rom for også her at kunne deltage i de religiøse arrangementer i anledning af Det hellige År.

Et familieføretagende i Lourdes producerer dagligt 300 til 400 af disse Madonna gipsfigurer med henblik på salg til de millioner af pilgrimme, som kommer på besøg i år. (KNA-Foto)

Tyske kirker hærget af orkanen

Freiburg (KNA): Den orkan, som i julen hærgede i Frankrig, ramte også Tyskland, hvor man bl.a. i bispedømmet Freiburg kan påregne skader på kirkebygninger for omkring 6 millioner kroner.

Da man om tirsdagen efter orkanen rettede henvendelse til bispedømmets forsikringsselskab, kunne man herfra meddele, at der indtil da var blevet anmeldt skader på 150 kirker. I alt ca. 1000 bygninger er impliceret, ud over kirkerne også præstegårde, menighedshuse og børnehaver. I området Ortenau var næsten hver eneste kirke beskadiget.

Fredsklokke af patronhylstre

Freiburg (KNA): I det nye årtusinde vil en fredsklokke støbt af patronhylstre klinge ud over den albaniske hovedstad Tirana. Som Caritas International meddelte det torsdagen inden nytår, har 3.000 unge fra Nordalbanien indsamlet mere end 200.000 patronhylstre. Fredsaktionen er blevet til på initiativ af Caritas i Albanien.

I november blev klokken velsignet af Pave Johannes Paul II. Fredsklokken har på vejen til Tirana Station være igennem flere byer i Italien og Albanien, hvor der opholdt sig krigsflygtninge. Nytårsaften lod klokken for første gang sin røst høre.

Paven på mobil platform

Vatikanet (KNA): Onsdag d. 29. december blev et nyt befordringsmiddel for den gangbesværede pave for første gang taget i brug. Under et møde med ca. 6.000 pilgrimme lod den 79 årige Johannes Paul II sig skubbe på en mobil platform hen til alteret, hvor han så med få skridt kunne nå hen til sin stol.

Den forhøjede platform kører på ruller og er på to sider udstyret med et forgyldt gelænder, som gør det muligt for paven at holde sig fast på vej ned gennem mængden af mennesker.

Lægelig omsorg for pilgrimmene

Vatikanet (KNA): I De hellige År har Vatikanet forstærket sin lægelige service ved de store basilikæer. Allerede fra d. 20. december blev der oprettet førstehjælpsstationer såvel ved Peterskirken som ved de tre øvrige patriarkkirker. Hver station er åben i kirkens åbningstid og er bemanded med en læge, en sygeplejerske og tre assistenter, meddeler man fra Vatikanet. Nødhjælpsstationerne er betroet Malteser-Ordenen under kontrol af Vatikanets sundhedstjeneste. Herudover vil der under ceremonierne og paveaudienserne blive oprettet andre nødhjælpsstationer. Desuden vil der hele tiden stå seks ambulancer parat.

Bibelhistorien i kalkmalerier

Stig Rolvsen

Som en selvstændig fortsættelse af sine tidligere bøger med middelalderlige motiver har lektor, cand.mag. Jørgen Aabenhuus nu udgivet En Kalkmalers Bibelhistorie; en bog om middelalder og middelaldermenneskets ærkekatoiske bevidsthed, om kalkmalerier og Isefjordsværkstedet, om helgener og helgenlegender.

Bogen, som er rigt illustreret med farvebilleder, giver et stærkt indblik i et kalkmalerværkstedets arbejde. Idéen med bogen er at aflæse kalkmalerierne som billedfortællinger, der fortolker de bibelske temaer ved at skabe billeder - i lighed med Biblia Pauperum, bondens billedbibel, de bibelske motiver i folkekunsten. Hertil kommer særlige middelalderlige temaer fra helgen- og martyrlengender.

Isefjordsværkstedets kirkeudsmykninger fra Nordøst- og Nordvestsjælland bliver gennemgået, så de typiske temaer træder frem, og her ved får læseren en viden om, hvordan middelalderens mennesker opfattede sig selv og deres verden. En Kalkmalers Bibelhistorie fortæller om skabelsen og syndefaldet, Jesu fødsel og barndom, Jomfru Maria, Jesu lidelser og død, dommens dag, St. Jørgen og dragen, St. Laurentius, st. Rasmus, St. Martin af Tours, st. Olav, Nordens helgen, St. Nikolaus og St. Katharina. En særdeles god bog, som med sit elevhæfte er velegnet til undervisning i skolernes højere klasser.

(Jørgen Aabenhuus: En Kalkmalers Bibelhistorie. 140 sider. 275 kr. Religionspædagogisk Forlag 1999).

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

FEBRUAR 2000

Tirsdag 01. kl. 16.00
Møde i Pastoralrådets forretningsudvalg
Kl. 19.30 Menighedsrådsmøde i Sankt Therese Kirke

Onsdag 02. kl. 19.30
Menighedsrådsmøde i Sankt Andreas Kirke

Torsdag 03. kl. 17.00
Møde i Kommissionen for tilsyn med sakrale bygninger

Fredag 04. kl. 15.30
Møde i Liturgikommissionen

Søndag 06. kl. 10.30
Messe med lysindvielse i Sankt Andreas Kirke

Mandag 07. kl. 10.00
Møde i Det Biskoppelige Råd

Tirsdag 08. kl. 10.00
Ekstraordinært møde i Præsterådet

Lørdag 12. kl. 15.00
Katolsk Kvindeforbunds 75 års jubilæum på Magleås

Søndag 20.
Maria Hjerter Kloster, Sostrup

Mandag 21. aften
Sankt Antoni Kirke

Torsdag 24. kl. 10.00
Møde i Præsterådet

Mandag 28. aften
Præstemøde på Nordvangård, Birkerød

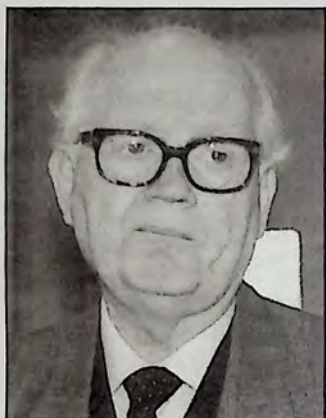
I 1937 besøgte kardinal Verdier byggepladsen for Vatikanets hus ved

Verdensudstillingen i Paris. En arbejder ville genere den høje prælat, og da denne kom forbi, lod han sin spade falde og anvendte Guds navn på en meget blasfemisk måde. Kardinalen vendte sig roligt mod ham og sagde: "Eh bien, mon ami, ne pouvez-vous pas dire merde! comme tout le monde?" (Min ven, hvorfor kan De ikke sige lort som alle gør?) Det blev arbejderen, som blev til grin for sine kammerater.

Pater Vian OP (1926-69) var lige blevet indsat som sognepræst i Ordrup. Under søndagsmessen begyndte han på traditionel vis sin prædiken med et bibelcitater: "Stå op..." (hele menigheden rejste sig) "... Jerusalem!"

Kilde: Katolske anekdoter, redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting.

Formand for Etisk Råd, Erling Tiedemann

Nej til kloning

"Menneskekloning er etisk set aldeles uacceptabelt, fordi det indebærer en tingsliggørelse af mennesker, der bliver bragt til verden for at blive brugt som middel for andre"

Det siger den nyudnævnte formand for Etisk Råd, Erling Tiedemann bl.a. i et interview.

Læs side 4

Et skridt på vej mod kristnes enhed

Paven opfordrer til økumenisk dialog i Det hellige År

Rom: KNA: Ved en økumenisk gudstjeneste, hvor repræsentanter fra 23 kirkesamfund var repræsenteret, åbnede Pave Johannes Paul II tirsdag 18. januar den sidste af de fire hellige porte. Det skete i Sankt Paul uden for Murene. For første gang i kirkehistorien deltog repræsentanter fra andre kristne kirkesamfund i ceremonien. Sammen med den ortodokse metropolit Athanasios fra Konstantinopel og det anglikanske kirkeoverhoved Georg Carey skubbede den 79 årige pave de to fløjde op, og derefter skred

alle gennem denne port i basilikaen, der er bygget over Apostlens Paulus' grav. Festen, som var optakt til Bedeugen for kristen Enhed, var et økumenisk højdepunkt i Det hellige År.

I sin tale opfordrede Paven indtrængende de kristne til enhed. Den nuværende opsplining er entydigt i modstrid med Guds vilje; den er en skandale for verden og skader evangeliets forkyndelse til alverdens folkeslag, sagde Paven. Den økumeniske åbning af Den hellige Port er et skridt på vej mod enheden.

Samtidig bekræftede han Den

katolske Kirkes vilje til at give hele Det hellige År en økumenisk dimension.

Den økumeniske dialog må overvinde grænserne for udvekslingen af meninger og føre til en dialog om kærlighed og sandhed, frem mod broderlig samdrægtighed, sagde Paven.

Ceremonien indledtes med, at Paven stående på portens dørtrin, fremviste den højt løftede Evangeliebog, efterfulgt af repræsentanterne fra de andre kirkesamfund: en koptisk kirkeleder, repræsentanten fra Moskvas patriark, Metropolit Login, såvel

som formanden for Det lutherske Verdensforbund, Biskop Christian Krause. Under gudstjenesten var der læsninger på flere sprog, blandt andet en tekst fra koncentrationslejren Flossenburger, skrevet af den senere henrettede lutherske præst, Dietrich Bonhoeffer. Trosbekendelsen blev fremsat på græsk og latin, samt tysk - Luthers sprog. Under gudstjenesten udvekslede Paven fredshilsenen med alle gæsterne, hvorefter han indbød de tilreisende gæster til et fælles måltid i det tilknyttede benediktinerkloster. **Læs side 5**

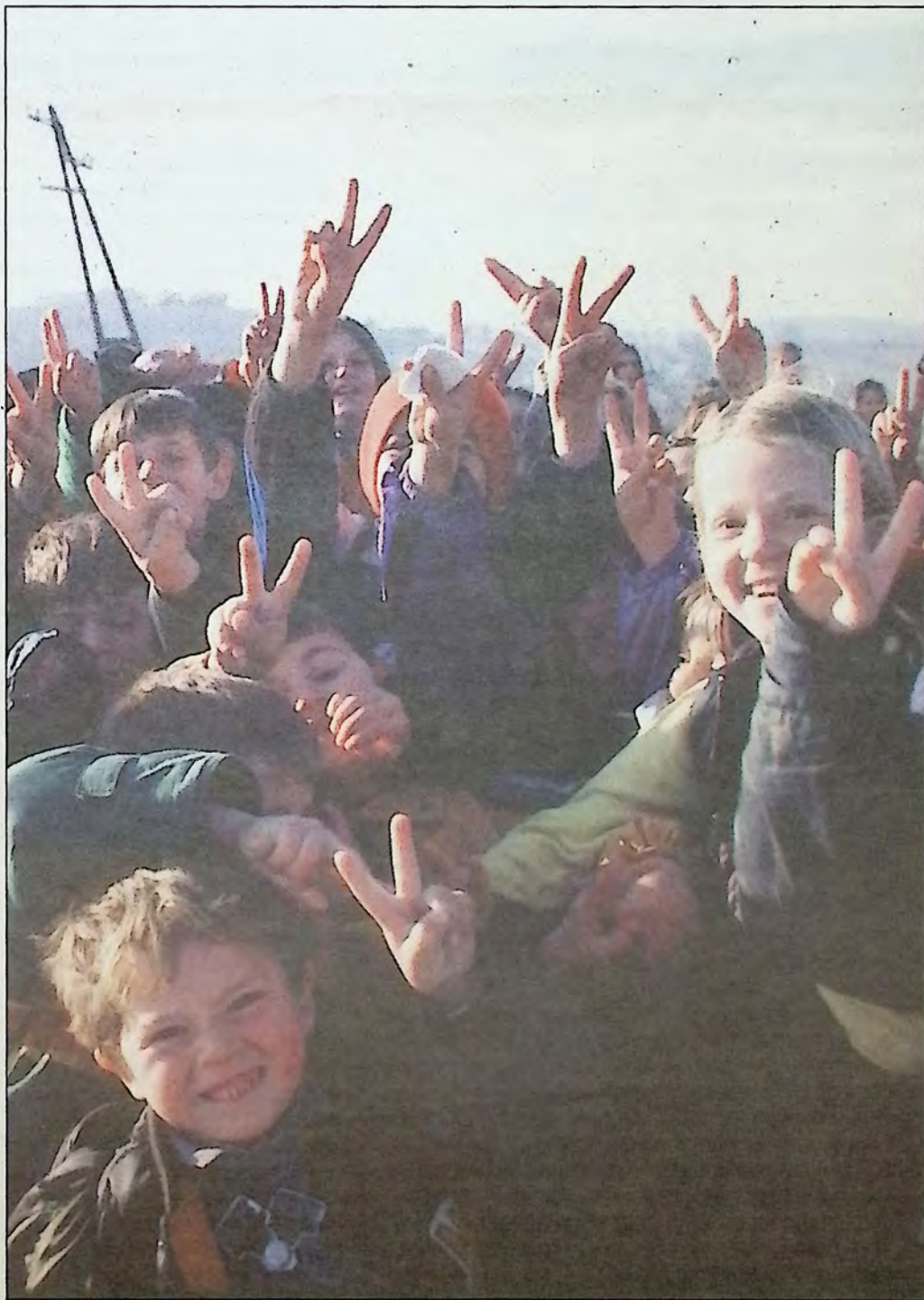
Krigen tvang menig- hed på flugt

I den lille by Klinë, ca 65 km vest for hovedstaden Prishtina i Kosovo, arbejder Caritas Danmark med et sundhedsprojekt. Menigheden er i gang med at bygge en ny kirke, som har plads til 500 mennesker. I øjeblikket benyttes et stort telt, som er fyldt op til hver af weekendens mange gudstjenester.

Den unge præst Don Agim Querkini fortæller i interviewet med Knud Kluge, Caritas Danmark om, hvor tomt alt var, da serberne tvang store dele af menigheden på flugt i marts sidste år. Men det var nødvendigt for dem at tage af sted. Der havde været flere massakrer i Klinë. Folk blev gennet ud af deres huse og skudt. Det gik også ud over mange katolikker, fortæller Don Agim i interviewet.

Læs midtersiderne

Mere end halvdelen af Kosovos befolkning er under 18 år. De fleste er muslimer, men der er også en trofast lille minoritet af katolikker, der er særdeles aktive kirkegængere. (Foto: Knud Kluge)

"Jeg forsager Djævelen, alle hans gerninger og alt hans væsen"

I dag er der en fornyet interesse for Djævelen, og for exorcisme, djævleuddrivelse. Man kan tale om en fornyet interesse, fordi interessen har været svingende igennem århundreder. Den engelske anglikanske forfatter C.S. Lewis skriver i fortalen til sin bog: "Fra helvedes blækhuis", at der er to lige store fejltagelser: enten at lade være med at tro på at djævelen eksisterer, eller at tro på djævelen og have en overdreven og usund interesse for dem. Bogen kom første gang i 1942, netop da man blev vidne til den anden verdenskrigs stigende djævelskab. Den danske udgave kom i 1945 og efterfulgtes af flere oplag. Den beskriver en række breve mellem den gamle djævel og hans læredreng, der på dansk kaldes henholdsvis: Malurt og Fangegarn.

Interessen for ondskab ses i tilskuerens optagethed af forbrydelse og undertiden henrettelser, således som man er vidne til dem på fjernsynsskærmen med dens uvirkelighedsspræg. Det minder om den søde kildren, man oplever i rutschebanen. Publikum hyler af angst, men føler sig alligevel sikret i vogntoget. Ændringen opstår først, hvis det skulde ske, at vogntoget løber løbsk, og man pludselig ikke længere har kontrol over angsten.

Mange stiller sig spørgsmålet, om hvor alvorligt man i det hele taget skal tage djævelen, selv om man forsøger ham ved fornyelsen af dåbsløfterne og enhver må gøre op med sig selv, hvor hun eller han møder djævelen og hans blændværk. For at vende tilbage til C.S. Lewis kan man tage det citat fra Thomas More, som er anført på bogens titelblad: "Djævelen .... den hovmodige ånd kan ikke holde ud, at man gør nar af ham".

Hele denne problemstilling har fået fornyet aktualitet, fordi pastor Martin Bergsøe har valgt at forlade sit præsteembede efter at have gennemført en række ceremonier, der bl.a. skulle have omfattet djævleuddrivelse.

Det vækker altid uro, når en præst forlader sit embede, og mange spørger sig selv: hvilken skyld har vi? især efter den første vrede og forargelse har lagt sig. Blikket rettes først mod biskoppen: hvad kunne han have gjort? Men derefter spørger præsterne, kollegerne sig selv, hvilket ansvar og hvilken skyld de har over for et stærkt engageret menneske, som af Gud er kaldet til en opgave i forkyndelsen og hyrdeomsorgen for andre. Menighed og menighedsråd må også spørge sig selv, hvordan har vi modtaget vor præst, og hvilken støtte har vi været i stand til at give ham. Endelig må man spørge sig selv om Martins uddannelse: har den været tilstrækkelig grundig, og hvem bærer ansvaret herfor.

Man kan således let skubbe ansvaret over på andre. Men tilbage står en præst, som er et medmenneske, og som har brug for forbøn og bøn til at udfylde det kald, som Gud har givet ham.

JØGEN HVIID

C.S. Lewis: *Fra helvedes blækhuis*. Samlerens Forlag, 1983.

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør. Tlf. 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaveit
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendl direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Status på udgivelse af ny salmebog

80 pct. af menighederne svarede tilbage på forespørgsel om brug af salmer

Af Erling Tiedemann
Pastoral-Centret

Godt begyndt er halvt fuldendt, - men der er endnu lang vej igen! Sådan karakteriserer Liturgikommisionen status for sit arbejde med at forberede udgivelsen af en ny salmebog, som kan afløse Lovsang, når restoplaget af denne om ikke så mange år forventes at være udsolgt.

Liturgikommisionen, der har biskop Czeslaw som formand, har nedsat arbejdsgrupper. De tager sig hver af en del af arbejdet med den nye salmebog. Den ene gruppe arbejder med de danske salmer, den anden stort set med resten, d.v.s. messen, vekselsange, latinske hymner etc. etc.

Før sommerferien sidste år sendte Liturgikommisionen en forespørgsel ud til alle menigheder for at få et overblik over, hvilke salmer og sange der rent faktisk bliver brugt. Og det gjaldt også om at få et input med hensyn til menighedernes ønsker. Var der nye salmer, de gerne ville have med? Eller var der salmer, som havde været med i tidligere katolske salmebøger, og som de gerne ville genfinde i den nye?

Der er kommet svar ind fra 80 % af alle menigheder. Det er et flot resultat. Fra Liturgikommisionen lyder derfor også en meget stor tak til de menighedsråd, sognepræster, organister og andre, som har påtaget sig det store arbejde, det har været, minutløst at gennemgå salmer og sange, - og som dertil har skrevet flere hundrede sider med forslag og kommentarer.

Kompleks opgave

At udgive en ny salmebog er en stor og kompleks opgave. Den tager nødvendigvis flere år, og mange spørgsmål kommer først op til overfladen i takt med arbejdet. Derfor er det heller ikke muligt på forhånd at forestille sig alle de spørgsmål, man kan tænke sig.

Dermed er imidlertid ikke sagt,

at man har kastet sig hovedkulds (endsige hovedløst) ud i opgaven.

Det har fra starten været klart, at der må indgå mange forskellige synspunkter og hensyn, og at en stillingtagen til indholdet af salmebogen må hvile på flere hensyn, - hensyn, som nogle gange er i indbyrdes modstrid, og som derfor må afvejes mod hinanden.

Hvis man ser på erfaringer fra løsningen af tilsvarende opgaver i andre kirkesamfund, er der næppe grund til at vente, at alle vil blive enige om alt. Men her følger, hvad Liturgikommisionen foreløbig har sigtet på.

Den kommende salmebog skal rumme de salmer, hymner og vekselsange m.v., som den normale søndags- og festmenighed har brug for i kirken eller ved møder i menigheden.

Digterisk, musikalsk og teologisk lødighed må tillægges stor betydning, men det er også vigtigt, at salmer, som gennem en traditionelt hyppig brug står stærkt i den danske katolske salmeskat, ikke savnes. Den åbenhed over for brug af salmer fra andre kristne trossamfund, herunder specielt fra Folkekirken, som er karakteristisk for Lovsang, skal som udgangspunkt fastholdes. I det hele taget gælder det dog, at ikke alle salmer fra Lovsang nødvendigvis skal med i den nye salmebog; her må der udvises en vis skønsomhed, og det må også spille en rolle, om menighederne har taget en salme til sig og manifesteret dette gennem faktisk brug af den.

Omfanget af salmebogen bør ikke i væsentlig grad overstige det nuværende med hensyn til salmer. Man kan naturligvis altid diskutere, hvad "i væsentlig grad" betyder - men det korte af det lange er, at salmebogen skal være anvendelig, og at den ikke må blive så omfattende, at den bliver for dyr for menighederne og den enkelte katolik.

Som nævnt er der langt fra taget stilling til alle de spørgsmål, man kan forestille sig. Det har imidlertid været opfattelsen i Liturgikommisionen, at man skulle lade være at læse sig fast fra starten og tage problemerne op i den rækkefølge, de viser sig i.

Under Liturgikommisionen er der for ganske nylig nedsat endnu

en arbejdsgruppe, nemlig vedrørende udgivelsen af en ny, selvstændig bønnebog for voksne. Det er endnu så tidligt i forløbet, at der ikke er ret meget andet at meddele end dette - samt at henvise til listen over medlemmer af Liturgikommisionen og dens arbejdsgrupper (se andetsteds).

Både Liturgikommisionen og dens arbejdsgrupper vil meget gerne modtage gode ideer og tanker ud over dem, som menighederne allerede har sendt ind. Man kan bare skrive til kommissionen på adressen Liturgisk Sekretariat, Vesterbrogade 28, 2.tv., 1620 København V. Indsendte forslag vil indgå i arbejdet med den nye salmebog; man må ikke forvente svar på det enkelte forslag, men forhåbentlig vil man kunne se på det endelige resultat, at alle gode forslag er blevet gennemført.

Liturgikommisionen:

biskop Czeslaw Kozon, formand
pastor Niels Engelbrecht, næstformand
pastor Jesper Fich
Elisabeth Hansen
Käthe Lund
pastor Raymond Minnart
Mette Olsen
Jacob Thomsen

Arbejdsgruppen om salmer:
pastor Per Dolmer, formand
Henrik Bang
Ida Koefoed
Mette Olsen
Jacob Thomsen

Arbejdsgruppen om messen m.v.:
Bernhard Kiel, formand
Michael Thomsen
Rolf Tönshoff

Arbejdsgruppen om en bønnebog:
Helge Clausen, formand, Ivar Hoel
Sr. Anna-Maria Kjellegaard OSB
Sr. Hildegard Madsen OSB
Sebastian Olden-Jørgensen

Sekretariat i Pastoral-Centret:
Erling Tiedemann
Annette Waller

Læserne diskuterer

Har pastor Martin Bergsøe dannet en katolsk frimenighed?

Joost Dahlerup, Slettevej 16, 2860 Søborg, skriver:

Jeg har selv besøgt forskellige frikirkesamfund og kan derfor kun vise den største forståelse for pastor Martin Bergsøes samarbejde med folk herfra. - Vi kan lære meget af dem.

Det der har skabt disse frimenigheder, har jo som oftest været den etablerede kirkes formelle stivhed. Sådan synes det også at være her. Intet er bragt frem til

debat blandt det alm. katolske kirkefolk og k.o. har ikke givet Martin Bergsøe spaltesplads til en redegørelse for hans forkyndelse. Vi orienteres kun ensidigt ved den højere kirkeledelse om hvordan vi har at forholde os, og så iøvrigt ikke et ord om Jesus og den levende tro.

Hvis det forholder sig således, at en ung katolsk præst her føler sig stillet overfor valget mellem institutionsapparatets strenge regelsæt og så den levende tro og kærlighed

i Jesus, så forstår jeg godt, at han vælger det sidste for at kunne følge de sjæle som er ham betroet.

De unge har jo forlængst brudt op fra denne institutionstro og nu ser vi så den første katolske frimenighed, hvor der brydes åben med biskoppen for at kunne gå egne veje. Hvad der er sagens kærnepunkt har ingen af os jo endnu fået at vide, derfor er det også svært at tage stilling. Men en ting er dog ganske klart, uden en åben dialog går vi kun mod en tragedie.

Kirkespil over 2000 år

Økumenisk skolegudstjeneste i Helleruplund satte kirkens historie i relief

Af Annelise Bruus

På Helligtrekongers dag d. 6. januar udfoldede der sig en prægtig økumenisk gudstjeneste i en til randen fyldt Helleruplund Kirke, arrangeret af Rygaards Skole.

Mange gæster var indbudt, således bestyrelsen for Rygaards Skole, forældre, gamle lærere og ikke mindst Assumptionssøstrene med de to generalrådgivere fra Moderhuset i Paris, sr. Diana og sr. Belen, i spidsen.

Et meget fint samarbejde mellem den danske og den internationale afdeling havde fremtryllet en gudstjeneste med kirkespil over den kristne kirkes 2000 års historie. Der var en vidunderlig intens stemning af glæde og bøn, og selv de mindste børn sad musestille og lyttede eller sang i den mere end

timelange gudstjeneste.

En procession anført af 4 bannerførere for Abraham, Moses, Esajas og Johannes Døberen, og i hvilken befandt sig bl.a. Generalvikar Lars Messerschmidt og sognepræst for Helleruplund Kirke, pastor Wichmann, indledte med trompetfanfarer, og pastor Wichmann bød velkommen.

I koret foran alteret sad den Hellige Familie, som snart efter tog imod de tre Visemænd, der bragte deres gaver. Dette lille tableau sad således under hele gudstjenesten som det helt centrale midtpunkt!

Bølge efter bølge fulgte nu århundreders historie, bannerprocession afvekslende med sang, læsning og recitation: Bannere for evangelisterne, gregoriansk sang, bannere for Skt. Benedikt, Skt. Cyrillus, Skt. Patrick, som hver især bragte kristendommen til Europa, bannere for ordensstiftere som Frans af Assisi, Domenikus og Birgitta, middelalderspil fremført af 5.b, Renæssancedans op

Et fint samarbejde mellem den danske og den internationale afdeling havde fremtryllet en gudstjeneste med kirkespil over den kristne kirkes 2000 års historie

gennem kirken ved international afdelings 9. klasse i pragtfulde dragter og med statelig stil, bannere for navne som Martin Luther, Jesuitmissionæren Frans Xavier og vor egen Niels Steensen, den ny tids navne som Assumptionens stifterinde, Marie-Eugénie, Martin Luther King og Moder Theresia.

Det var ganske enkelt meget gribende. Gudstjenesten sluttede

med, at skolens to præster, Jesper Fich og Carroll Parker førte an i Fader Vor på mange sprog, mens Pastor Lars Messerschmidt lyste velsignelsen. Og sandelig om ikke Helleruplund Kirke lod klokkerne fest-kime, mens man forlod kirken!

Rygaard Skole kan være stolt af denne fornemme begyndelse på det ny århundrede og kristendommens næste årtusind.

Girokort på vej fra Katolsk Orientering

Bispedømmets blad Katolsk Orientering har netop sendt et girokort ud til samtlige katolske husstande. Redaktionen håber på lige så stor velvilje som sidste år, hvor læserne støttede bladet med kr. 1.225 mill. Det er ønskeligt, om endnu flere vil benytte sig af girokortet til støtte for bladets økonomi.

Der er mulighed for bag på kortet at tilmelde sig betalings-service, så indbetaling fremover sker automatisk.

Bladets samlede udgifter har sidste år været på 2 mio. kr. Disse udgifter dækkes af læsernes støtte, annonceindtægter på ca. 300.000 kr. og af bispedømmets bidrag, der andrager ca. 500.000 kr.

Ved at give Deres bidrag til bladet er De med til at støtte det vigtige arbejde med bladet samt til at formindske bispedømmets tilskud.

Kontorleder Susanne Borch,
Bispekontoret

MINDEORD FOR SR. CLARA MARIA, O.S.B.

Helt uventet kaldte Gud lillejuleaften Sr Clara Maria til sig. Hun blev begravet den 30. december fra Skt. Mariæ Kirke og stedt til hvile i Lioba-søstrenes gravsted på Katolsk Vestre Kirkegård.

Igennem langt mere end 25 år har Sr Clara Maria Kallan i Skt. Lioba Kloster på Frederiksberg været centrum for et meget omfattende og unikt børnearbejde: Katekese ("lørdagsundervisningen"), musik- og sangundervisning, bl.a. til Skt. Mariæ Kirkes familiemesser, og det årlige julekrybbe-spil. Hundreder af børn fra hele københavnsområdet har igennem årene fået deres første og væsentligste opfattelse af kristendom, katolicisme og menighedss-fællesskab gennem Sr Clara Marias engagerede undervisning. Det store antal børn og unges dybt bevægede deltagelse i begravelsen var blot et lille vidnesbyrd om hendes betydning.

Da Sr Clara Maria omkring sin halvfjerds års fødselsdag begyndte at overdrage sine opgaver til nye og yngre kræfter udenfor klosteret, måtte over en halv snes personer til for at trække læsset. Og Sr Clara Maria var fortsat med i baggrunden af alle aktiviteter, og hun kunne forudse selv meget små og specifikke problemer og få dem løst - ofte inden vi, som nu havde ansvaret, løb ind i dem. Sr Clara Maria havde en gudbenådet evne til at være noget specielt for "alle sine børn", ligesom hun tydeligt viste, at "alle hendes børn" var noget ganske specielt for hende. Sognepræst Jesper Fich sagde til mig efter begravelsen, at det var svært at finde en person, som betød så meget konkret for så mange mennesker på livets væsentlige områder, som Sr Clara Maria. Derfor omfatter "hendes" "børn" også mange voksne, som gennem hende har fundet vejen som et barn til Kristus.

Hendes personlige udstråling og betydning for børn beskrives fint gennem et besøg, hun havde i efteråret for nogle 2. til 4. klassers børn på en almindelig kommune-

skole nordvest for København i forbindelse med et tema om middelalderen. Børnene, hvoraf ingen var katolikker, var utroligt optaget af den spændende person i den anderledes dragt, og spurgte hende ud i 2 timer i en spændende dialog om tro, kald og store livsspørgsmål. I de følgende uger modtog Sr Clara Maria breve og tegninger med nonner, kirker, kors og søde tekster.

Børnenes lærer valgte her efter juleferien at fortælle dem om Sr Clara Marias død, og søstrene på Skt. Lioba Kloster modtog straks en ny bunke tegninger, mange med en vingebeklædt, smilende nonne på vej op i himmelen og trøstende ord til "Søster Clara Marias søstre".

Trods sit blide sind og smilende væsen havde Sr Clara Maria sine markante og stærke holdninger, og det var bestemt ikke med hendes gode vilje, at lørdagsundervisningen i Skt. Mariæ kirke på grund af de små årgange og manglende ressourcer måtte gå væk fra katekese hver lørdag. I flere år efter hendes overdragelse led katekesen under mange problemer, som bekymrede Sr Clara Maria meget. Heldigvis nåede hun i dette efterår at opleve, at katekesen startede op med et godt team af kateketer (flere af dem "hendes børn") og med en stor tilgang af børn. Vi nåede også at opføre et dejligt krybbe-spil "for hende" og syng "hendes julesange" til børnenes juleafslutning. Savnet af hende er stort og dybt i Skt. Mariæ menighed og hos Benediktinerinderne af den Hellige Lioba i Skt. Lioba Kloster. Som et lyspunkt nåede Sr Clara Maria også dér at se tilgangen af "de nye kald" og for nyligt opleve en optagelse til klosteret. Men hun efterlader sig mange tydelige spor og hendes ånd hjælper os fortsat i lørdagsundervisningen og i ministrantarbejdet.

"Herre, giv hende den evige hvile og lad det evige lys lyse for hende."

Kim Ørtved Skt. Mariæ kirkes menighedsrådgiver og koordinator for børneundervisningen

PASTOR HENDRIKUS JOHANNES JORNA in memoriam

Kære medbrødre

Vi har den 17. januar 2000 fået en fax, at pastor Hans Jorna døde den 21. december 1999 på et hospital i Alvor i Portugal efter kort tids sygdom.

Pastor Jorna blev født den 4. juli 1914 i Amersfoort i Holland. Han studerede teologi i Rom på Propaganda universitetet fra 1934 til 1940 og kirkeret på det pavelige institut for kirkeret fra 1940-46, hvor han i 1946 erhvervede sig en doktorgrad med højeste karakter. Han blev præsteviet i Rom den 23. marts 1940 og virkede i Danmark fra 1947 til 1987, hvor han af helbredsmæssige grunde flyttede til Portugal.

Pastor Jorna virkede som kapellan ved Skt. Antoni Kirke i Brønshøj fra 1947 til 1957, afbrudt af et ophold som præst på Færøerne fra 1948 til 1949. I sin periode som kapellan ved Skt. Antoni Kirke fungerede han også som sømandspræst i København. I 1950 blev han udnævnt til dommer ved den kirkelige domstol, hvilken stilling han havde indtil 1984. Han var sognepræst i Køge fra 1957 til 1966, hvor han blev udnævnt til sognepræst ved Skt. Antoni Kirke i Brønshøj og var i denne stilling indtil 1975. I 1977 blev han pensioneret. Han fortsatte dog med forskellige vikartjenester for sine kollegaer.

Takket være pastor Jornas ihærdige indsats for at skaffe det økonomiske grundlag kunne man i 1964 købe en ny ejendom til menigheden i Køge, som stadig er i brug som præstebolig og kirkesal. Det var også i hans tid som sognepræst ved Skt. Antoni Kirke, at den nye kirke og plejehjemmet Hoffmannsminde blev bygget. Pastor

Jorna lagde som præst megen vægt på husbesøg. Al den ihærdighed sled på hans kræfter, så han i 1975 så sig nødsaget til at bede biskoppen om at blive fritaget for embedet som sognepræst. Biskoppen bevilgede ham et års sabbatsår, som han tilbragte i Australien hos nogle præstevener.

Efter sin hjemkomst boede han på Fyn, indtil han i 1987 flyttede til Portugal, hvor han i sit otium overtog søndagsgudstjenesterne for den engelsktalende menighed ved den lokale sognekirke S. Maria i Lagos. På grund af tiltagende knogleskørhed, der gjorde ham invalid, måtte han påsken 1998 ophøre med denne tjeneste, som han havde udført med stor glæde og til velsignelse for de engelsktalende katolikker i området.

I sit julebrev til biskoppen 1998, hvori han med glæde berettede om denne tjeneste, han havde kunnet udføre, sluttede han med ordene: Kære herr Biskop, fremtiden hviler på Guds skød og jeg er tilfreds med den og taknemmelig for de mange år, Gud har givet mig indtil nu: 84. Oremus pro invicem.

Lad os i taknemmelighed over de mange år, pastor Jorna trofast har tjent Kirken i Danmark, følge hans opfordring og bede for ham, ligesom også han vil følge os med sin forbøn. Præsterne opfordres til at frembære det hellige messeoffer for ham.

Der vil blive fejret en requiemsmesse for pastor Jorna i Skt. Ansgars Kirke torsdag den 3. februar kl. 11.00. Efter messen serveres et beskedent traktement.

Lars Messerschmidt
generalvikar

Over for etik er vi på en måde alle lægmænd

Eksperters viden gør dem i sidste ende ikke mere kompetente end andre til at træffe de svære etiske valg, siger Etisk Råds nye formand Erling Tiedemann

Af Jørgen Hviid

Tidligere ville man nok have glædet sig over, at Kirken endelig fik en afgørende indflydelse i samfundet ved at besætte en betydningsfuld post som formand for Etisk Råd. Jeg har imidlertid indtryk af, at udnævnelsen skal ses i et andet perspektiv i en verden, som i de sidste årtier har ændret sig radikalt. Der er stor interesse for etik over hele verden, og der er et behov for et globalt samarbejde og gensidig inspiration.

Hvordan ser du selv på din nye opgave, og hvad vil din rolle blive?

Jeg tror også, det vil være helt forkert at betragte min udnævnelse til formand for Etisk Råd som udtryk for, at Kirken endelig har fået en afgørende indflydelse i samfundet. Det har næppe heller været det mål, man satte sig i Folketinget, da man fandt frem til, at det skulle være mig. I øvrigt har Etisk Råd 17 medlemmer, som kommer med meget forskellig baggrund: vi er en del, der er kristne; vi har et enkelt medlem, som er muslim; atter andre er formentlig uafklarede - eller afklarede i den forstand, at de ikke bekender sig til nogen specifik tro. Formandens rolle er netop at formidle et samarbejde mellem de forskellige opfattelser, som nødvendigvis kommer på bordet, når så mange og forskellige mennesker mødes for at tale om de store og ofte svære etiske spørgsmål, som vort samfund står overfor.

Hvilken kompetence kommer du med, især på baggrund af de mange eksperter som også er medlemmer? Man kunne fristes til at tro, at det er din politiske evne til at manøvrere, som har skaffet dig udnævnelsen?

Der er mange fristelser, som kan føre på vildspor ...! Nej, det hænger anderledes sammen. I Danmark er Det Etiske Råd nemlig - i modsætning til, hvad der gælder i flere andre lande - udtrykkeligt sammensat af både eksperter og lægfolk. "Lægfolk" er naturligvis ikke noget entydigt begreb, - i hvert fald kan den, der er lægmand på det lægelige område, jo udmærket være ekspert på et andet område, hvor det så er lægens tur til at være lægmand. Dertil kommer, at man netop har ønsket, at det overhovedet ikke kun skulle være eksperter, som befolkede rådet, men at dette også skulle omfatte et betragteligt kontingent af "repræsentanter for offentligheden" - d.v.s. mennesker, som ikke er eksperter i andet end i at kunne tænke sig godt og grundigt om og forholde sig konstruk-

tivt vurderende til andres ekspertise.

Ved nærmere eftersyn er der jo heller ingen, der er eksperter i etik. Jo, der er naturligvis nogen, som har studeret etikken, dens værktøjer, dens udtryksformer, dens historie, dens grundproblemstillinger etc. etc., men alt den ekspertviden gør dem i den sidste ende ikke mere kompetente end andre til at træffe de svære etiske valg. Over for etik er vi på en måde alle lægmænd, og en af Etisk Råds hovedopgaver er da også at stimulere den etiske debat i samfundet, som enhver er kaldet og forpligtet til at være med i.

For et par år siden boede du sammen med din kone to år i Paris for at gennemføre bibelteologiske studier. Hvad har det med etik at gøre? Masser! Etik handler jo om "det gode liv" - altså om, hvordan livet kan blive godt i stedet for at blive skidt for samfundet og for enhver af os. For mig at se må etik derfor også tage udgangspunkt i en solid menneskeforståelse, og vil man læse en god bog om dét, så kan jeg absolut anbefale Bibelen. Selv om vi lever i et pluralistisk samfund, hvor der er nok så varierende holdninger til forskellige etiske problemstillinger, så er der jo alligevel mange grundholdninger, vi er fælles om. Og ikke så få af dem har i virkeligheden rod i Bibelen. Tænk for eksempel på De ti Bud, som jo netop er de ti tilbud om et godt liv.

Abortspørgsmålet

Du har i pressen ikke lagt skjul på, at du er katolik, og derfor vil uvenner frygte dine "fordomme" i så henseende, og venner vil forvente, at man i enhver afgørelse ser de kendte katolske mærkesager blive bragt frem. Sidst kan man tænke på de nordiske biskoppers hyrdebrev om respekten for livet.

Skal man vente, at den fri abort nu endelig bliver afskaffet? Nej!

Det var et meget kort svar?

Ja, men det var jo også et kort spørgsmål ...

Vil du sige noget mere om det?

Naturligvis! Men først et ord om fordommene. Jeg tror, du har ret: jeg kan nok vente, at nogle mennesker uden for Kirken vil reducere mine standpunkter til blot at være det betonagtige resultat af, at jeg er en sort katolik, - og jeg kan sikkert også vente, at i hvert fald nogle katolikker vil se på nøjagtigt de samme standpunkter som udtryk for en total svigten af den rene katolske lære! Men så længe jeg blot måtte blive kritiseret eller

Erling Tiedemann: Jeg ikke har en stor fordømmende pegefinger, jeg skal have løftet.

mistroet fra begge sider samtidig, vil jeg betragte det som udtryk for, at det trods alle vanskeligheder lykkes for mig at holde mig i hvert fald i nærheden af dydens og sandhedens smalle sti ...!

Og så til dit egentlige spørgsmål om loven om fri abort. Jeg bliver altid så trist om hjertet, når det spørgsmål kommer på bane, for jeg har faktisk så enormt ondt af de kvinder og deres mænd (men især af kvinderne!), som har følt, at de ikke kunne se sig ud af en nødsituation på anden måde. Jeg har personligt et meget afklaret forhold til abort, og det er i enhver henseende sammenfaldende med, hvad man siden min barndom har lært i vores kirke, - men jeg har også et afklaret forhold til de mennesker, for hvem det er gået galt, og det forhold indebærer, at jeg ikke har en stor fordømmende pegefinger, jeg skal have løftet.

Alligevel tror jeg faktisk, at der er noget, der er sandt, og noget andet, som er usandt; at der er noget, som er godt, og noget andet, som i sig selv er et onde. Derfor falder jeg heller ikke ned i det hul, hvor man ender med at sige, at abort kan være et rigtigt valg for nogen, selv om det er et forkert valg for andre. Men når alt det er sagt, må jeg straks tilføje, at vi må overlade til den god Gud og hans barmhjertighed at dømme over, hvad enhver af os kunne klare, når vi havnede i en paniksituation. Og i Kirken må vi aldrig glemme, at dét, vi er imod, er synden, ikke synderne. Havde det været omvendt, havde det set sort ud for de fleste af os!

Jo, men er abortlovgivningen ikke uetisk?

Jeg vil hellere sige, at vores abortpraksis i Danmark er uetisk og ulykkelig. Det må jo aldrig overses, at loven om fri abort blev vedtaget på et tidspunkt, hvor der i forvejen blev foretaget et utal af aborter, lovlige såvel som ulovlige, - især det sidste. Der var naturligvis kræfter i samfundet, som etisk set ikke havde rent mel i posen, da de argumenterede for den lov, - men der var også en god portion folketingsmedlemmer, som ikke så anden udvej end at stemme for, selv om abort var dem inderligt

"Jeg falder ikke ned i det hul, hvor man ender med at sige, at abort kan være et rigtigt valg for nogen, selv om det er et forkert valg for andre.."

imod. På en måde kan man godt sige, at vedtagelsen af abortloven ikke uden videre afspejler en accept af abort, men snarere en vis politisk opgiveness over for problemet. Loven kan i så henseende vidtgående ses som en afskrimineringslov. Det gør bestemt ikke abort etisk acceptabelt, overhovedet ikke. Men det betyder på den anden side, at det store problem for mig at se ikke er abortloven, men den abortkultur, der præger vores samfund. For at sætte det lidt på spidsen: Problemet er ikke loven, men aborterne.

Kloning

I radioavisen kunne man høre, at din forgænger som formand for Etisk Råd, Linda Nielsen, gik ind for kloning af rhesusaber. Vil det sige, at det næste bliver grønt lys for menneskekloning støttet af Etisk Råd?

Både Linda og jeg og alle andre medlemmer af Etisk Råd har været meget faste i kødet, hver gang spørgsmålet om menneskekloning er dukket op. Her har vi givet udtryk for nøjagtigt den samme holdning som regeringen, folketinget, Europarådet osv. osv., og den holdning er meget klar: Menneskekloning er etisk set aldeles uacceptabelt, fordi det indebærer en tingsliggørelse af mennesker, der bliver bragt til verden for at blive brugt som middel for andre. Og mennesker må aldrig blive til ting, og de må aldrig reduceres til midler, men altid betragtes som mål i sig selv.

Når det kommer til dyrekloning har holdningerne derimod været delte. Nogle har ment, at den slags kunne være godt nok, fordi det

måske kunne fremhjelpe nye behandlingsmetoder, der kunne gavne syge mennesker. Andre - herunder jeg selv - har haft den holdning, at dét synspunkt for så vidt kunne være rigtigt nok, men at erfaringen tilsiger, at hvis videnskabsmænd får lov at fortsætte med forsøg med dyrekloning, så vil det sandsynligvis føre til, at der en dag er nogen, der alligevel begynder med menneskekloning. Nogle gange møder man jo det spørgsmål, hvor man så egentlig skal standse? Og af og til er der faktisk kun ét operationelt svar at give, nemlig: Nu!

Alt andet lige

Det er, som om etikken i dag er blevet uendelig omfattende. Hvordan vil du være i stand til at sætte dig ind i alle disse områder, uden at det bliver venstrehåndsarbejde? Man fristes til at sige: "Lykke til!" samtidig med at man græmmes over, at Pastoral-Centret mister en god leder - eller vil det ske? Hvordan vil du overkomme alle disse opgaver, som hver for sig er så betydningsfulde?

Etikken er omfattende, og du har ret: den bliver mere og mere omfattende i takt med, at nye teknologiske udviklinger - for ikke at sige teknologiske spring! - stiller os over for spørgsmål, som menneskeheden aldrig tidligere har været stillet overfor. Tænk bare på alle de dilemmaer, som kortlægningen af menneskets arvemasse indebærer. Det er netop et dilemma, fordi man på den ene side kan forudse, at den genetiske kortlægning kan rumme nye og usete behandlingsmuligheder, men på den anden side heller ikke kan udgå at få øje på alle de problemer, al den menneskelige usikkerhed, ja, på en måde den opløsning af menneskers selvforståelse, som det også kan give anledning til. Så der er nok at tage fat på, og overkommelsesmæssigt har jeg da også haft mine betænkeligheder ved at sige ja til formandsskabet i Etisk Råd. Som formand er jeg udpeget for en periode på tre år - og det svarer stort set til det antal år, jeg endnu havde påtaget mig at være leder af Pastoral-Centret. Men heldigvis har der vist sig udvej, idet nogle af mine opgaver og forpligtelser i centret bliver overtaget af andre. Jeg regner derfor med, at det nok skal kunne komme til at hænge sammen, - men som jeg lærte at sige, mens jeg var i det politiske liv: alt andet lige ....

— NYT FRA —
Verdenskirken

Behov for en radikal fornyelse af værdier i tysk politik

Tysk biskop udtaler sig om striden i CDU

Med baggrund i den standende CDU-finansaffære opfordrer formanden for den tyske bispekonference, Biskop af Mainz, Karl Lehmann til en genetablering af den politiske kultur. Uden politisk kultur, som også indbefatter den følsomhed, som består omkring det, som er etisk acceptabel, kan det ikke blive ved med at gå godt, skriver Lehmann i dagbladet "Allgemeinen Zeitung" (Mainz).

Biskoppen betoner, at de pinlige episoder i den sidste tid er et bevis på, at der er behov for en radikal fornyelse omkring grundlæggende værdier. Samfundet er ikke helt uskyldig i denne sag. "Vi har allerede for længe tilladt alt for meget", siger Karl Lehmann.

Biskoppen advarer udtrykkeligt mod politikerlede. Mange føler i disse dage, at de bliver bekræftet i den opfattelse, at politik er en snavset affære. Det er et farligt indtryk, fordi det avler mistro og ligegyldighed. Demokratiet beror

på et minimum af tillid og på den enkeltes engagement.

Æresord

Ifølge moralteologen Volker Eid, retfærdiggør et æresord ikke, at den tidligere forbundskansler Helmut Kohl kan tilbageholde navnene på dem, der har givet CDU penge.

Forbundskanslerens embedsleder rangerer med etisk og teologisk henseende højere end æreordet, siger Volker Eid til det katolske

Ifølge en moralteolog rangerer Helmut Kohls embedsleder højere end et æresord om ikke at ville oplyse navne på dem, der har givet CDU penge.

pressebureau KNA. Kohl må vurdere, hvilke konsekvenser hans tavshed har i relation til politikens og demokratets anseelse.

Hvis det drejer sig om noget illegalt eller umoralsk, har et æresord i forvejen ingen betydning, fastslår Volker Eid. Herudover kan

der forekomme æresord i en bestemt situation. Hvis denne ændrer sig, og højere værdier står på spil, kan en sådan forpligtelse ikke mere være bindende. Og selv om Kohl har tungtvejende grunde til at tie, kunne han betro sig til en person og få hjælp til at få afklaret situationen. Den katolske teolog appellerer til Kohl og til adressaterne for hans æresord om at de bør afveje, om de stadig bør insistere på æresordet. Ellers må politik og samfund bygge de broer for Kohl, så han bliver i stand til at nævne navnene på givnerne. -mey

Tyskland:

Ny lægmandsbewægelse skal rådgive gravide

"Donum Vitae" overtager Kirkens rådgivningsfunktion vedrørende abort

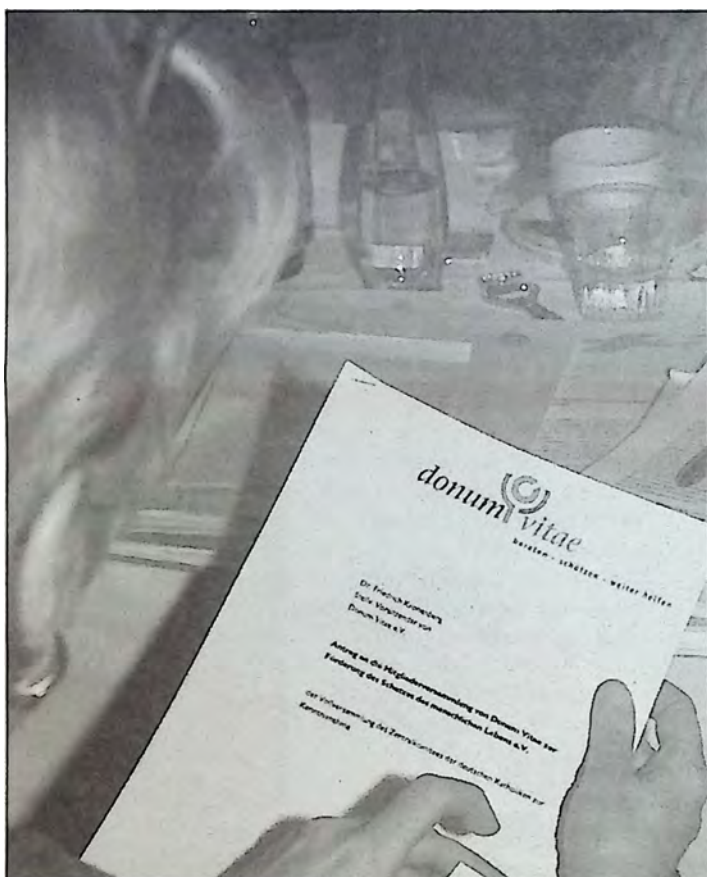
I kølvandet på den debat, som er opstået i Tyskland, efter at de tyske bispedømmer har måtte trække sig ud af den statsligt kontrollerede svangerskabsrådgivning, er der opstået en lægmandsbewægelse "Donum Vitae" (livets gave).

På foreningsbasis vil Donum Vitae forsøge at videreføre den svangerskabsrådgivning, som den katolske kirke ikke mere officielt kan tegne.

Efter intense forhandlinger mellem Vatikanet og repræsentanter fra Den tyske Bispekonference blev det klart, at Kirken ikke kunne lægge navn til rådgivningsklinikker, der af staten var blevet pålagt - efter endt rådgivning - at udstede attest på, at svangerskabsrådgivning havde fundet sted og at provokeret abort derfor ville være forbundet med straffrihed.

Kirken kunne ikke lægge navn til, at der på denne måde blev udstedt en slags blanco-check til abort, men man måtte så samtidig indse, at man ikke mere kunne drive sådanne rådgivningscentre i katolsk regi. Derved har man også givet afkald på chancen for i det mindste at råde kvinder i en præker situation til at gennemføre svangerskabet, til at foretrække livet, fremfor døden..

Den nydannede forening, som allerede har opnået en officiel status til at modtage skattefri gaver

På foreningsbasis vil Donum Vitae videreføre den svangerskabsrådgivning, som den katolske kirke ikke mere officielt kan tegne. (KNA-Bild)

og offentlig støtte, skal nu forsøge at drive rådgivningsklinikkerne videre i den samme katolske ånd som hidtil, men uden Kirkens "blå stempel" og uden officiel kirkelig støtte. Der er blevet dannet lokalforeninger rundt om i delstaterne, ligesom foreningen er blevet godkendt som almennyttig forening, der ikke har nogen speciel tilknytning til Kirken, omend dens medlemmer er katolikker og andre kristne, og omend den kan opnå såvel moralsk som finansiel støtte fra andre katolske foreninger og grupper.

Delte meninger

Nu er imidlertid det spørgsmål dukket op, om de katolikker, der engagerer sig i en forening, der strengt taget er en omgåelse af aftalen mellem Den tyske Bispekonference og Paven, forsynder sig mod Kirkens lære. Kardinal Meis-

ner fra Köln har erklæret, at Kirkens officielle udtrædelse af det statslige rådgivningssystem, ikke alene har konsekvenser for biskopperne, men også for lægfolk. Andre påberåber sig borgernes almindelige ret til at slutte sig sammen i almennyttige foreninger, uden at det behøver at have konsekvenser for deres kirkelige tilhørsforhold. Det, som nu fremover vil ske på de katolsk inspirerede rådgivningsklinikker, kan næppe anses for at være syndige handlinger, blot fordi det nu sker i "Donum Vitae" regi. Det er som hidtil op til den enkelte kvinde, der søger rådgivningen, om hun med den famøse attest i hånden vil gøre brug af den straffrihed, som en kvalificeret rådgivning hjemler og foretrække at abortere..

Men som nævnt: meningene er delte, og man har nok ikke hørt det sidste ord i denne sag. -mey

Aflad ved et tilfælde!

Aflad er en anstødssten, som offentligt og klart må drøftes, siger Walter Kasper

Vatikanet, KNA: Luthersk misforståelse og frygt i forbindelse med begrebet 'aflad' er blevet tilbagevist af den tyske kurie biskop Walter Kasper.

Ved den økumeniske gudstjeneste i forbindelse med åbning af Den hellige Port i den romerske basilika Sct. Paul uden for Murene tirsdag d. 18. januar var der ikke tale om at pådutte nogen en eller anden form for aflad, betonedede Kasper i et interview. Det drejede sig ikke om en "aflads-fælde", som man uforvarende dumpede ned i, når man gik gennem Den hellige Port. Det faktum, at den lutherske Landesbiskop Christian Krause deltog, har i de forløbne uger udløst en heftig debat blandt lutheranerne i Tyskland.

Aflad er en typisk katolsk fromhedspraksis, og den forudsætter en intention, betonedede Kasper, der også er sekretær for Vatikanets Enhedsråd. Aflad virker ikke som en slags vaccination mod en eller anden sygdom, og man kan ikke modtage den, hvis man ikke virkelig er indstillet på det. Den katolske Kirke har på ingen måde til hensigt at trække andre kristne med på denne måde. Kasper indrømmede, at afladen stadig er en anstødssten. Den økumeniske dialog må drøfte dette tema offentligt og klart, sagde biskoppen.

Der har dog også været nogle positive reaktioner på højtideligheden d. 18. januar:

Pavens indbydelse til de andre kirkesamfund om at deltage i åbningen af den hellige port er blevet modtaget overraskende positivt, understregede Kasper. Højtstående repræsentanter fra næsten alle kirkesamfund deltog. For første gang sendte det ortodokse patriarkat i Jerusalem en

repræsentant til Rom. Anglikanerne blev repræsenteret af Ærkebiskoppen af Canterbury, George Carey, men også fra Moskva og Konstantinopel, såvel fra de gammelorientalske som fra de reformatoriske kirker, kom der repræsentanter.

Dialog må fortsætte

I et interview med det katolske pressebureau KNA siger biskop Walter Kasper, at dialogen med lutheranerne har fået en ny kvalitet efter dokumentet om Retfærdiggørelseslæren. Han tilføjer, at den bør følges op af yderligere samtaler:

"Blandt andet må bibelvidenskabsfolk i begge lejre fordybe sig i emnet og finde ud af, hvordan man i vore dage kan forkynde en lære, som er formuleret i det 1500-tallets sprog.." siger han.

Samtidig mener han, at der er andre åbne spørgsmål, som man må arbejde på i fællesskab. Det drejer sig først og fremmest om kirkebegrebet, kirkens enhed, struktur og embeder. Først da kan vi tale om eukaristi- og nadverfællesskab.

Biskop Walter Kasper er sekretær for Vatikanets Enhedsråd.

Mange mennesker har tabt meget i denne krig

Mange har i dag psykiske problemer, men vi forsøger at hjælpe, der hvor det er muligt, siger præsten Don Agim fra byen Klinë, et af krigens hårdt ramte områder i Kosova

Af Knud Helsted Kluge

Vi befinder os i en katolsk præstegård Klinë i Kosova, en lille by med omkring 7.000 indbyggere ifølge UNHCR. Andre skønner der bor 20.000 mennesker i byen, der ligger 64 km fra hovedstaden Prishtina. I modtagelsesværelset bliver jeg budt på en snaps og en sodavand; nogle Skt. Vincentsøstre kommer samtidig og stiller en sodavand foran mig sammen med nogle småkager. Snapsen varmer godt, for her er som alle andre steder koldt. Varmeapparaterne fungerer stort set kun, når der er elektricitet. Og det er her kun ca. 1 time i døgnet. Denne sene eftermiddag, hvor solen netop er gået ned, er der halvmørkt og køligt i samtaleværelset. Men hurtigt tændes nogle stearinlys og en hyggelig atmosfære er skabt.

Sognepræsten Don Franë var bortrejst en uge, så jeg fik i stedet et interview med Don Agim, der har været præst i 4 år. På et spørgsmål om, hvordan katolikkerne klarede sig under krigen sidste år, bliver han ivrig.

"Den 25. marts for knap et år siden om morgenen kontaktede en nabo os i præstegården om en familie, der var flygtet fra det serbiske politi, der netop i marts havde optrådt mest truende over for den kosovariske befolkning.

Kan vi ikke gøre noget for dem, spurgte naboen? Vi fandt hurtigt en løsning, men allerede kl. 11 om formiddagen kom hundredvis af flygtninge til vort kapel og præstegård. Der var så mange, at de blokerede den lange nedkørsel og landevej. Vi åbnede både kapel og præstegård.

Kort efter – det var kun ganske få minutter – kom politiet og henvendte sig direkte til os præster. De bad menigheden om at forsvinde herfra.

Hvad har de gjort, spurgte vi?

De skal bare forlade byen.

Hvorfor, spurgte vi?

Vi vil ikke gøre jer præster noget, men det vil ikke genere os at skyde samtlige flygtninge her ved kapellet, hvis de ikke begiver sig på vej nu, lød svaret.

Vi havde før set, hvad de kunne finde på, så de mange flygtninge forlod kapel og præstegård og begav sig mod centrum. Det var tre dage før palmesøndag. Midt i Klinë blev de sat på lastbiler og transporteret et stykke uden for

byen. Herpå blev de sat af og måtte gå tre dage, før de kunne krydse den albanske grænse. Her blev katolikker og muslimer placeret i en flygtningelejr; de var hermed en del af de 800.000 flygtninge, som måtte forlade deres hjem i Kosova.

Uden kontakt til omverdenen

I præstegården fungerede telefonerne endnu. Men umiddelbart efter påske mistede vi fuldstændigt forbindelsen til vores menighed og omverdenen i det hele taget. Der var meget tomt og ensomt her ved kirken, efter at vor menighed var tvunget på flugt. Men det var nødvendigt for dem at tage af sted. Der havde været flere massakrer i Klinë. Folk blev gennet ud af deres huse og skudt. Det gik også ud over mange katolikker, fortæller Don Agim ivrigt videre.

Jeg har skrevet en rapport til min biskop om situationen i Klinë under krigen, siger Don Agim, og tager den frem. 10.000 mennesker blev jaget på flugt, medens 10.000 blev tilbage. I landsbyerne grænsende til Klinë by var der troende, som alle var omringet af politiet og som ventede det værste af dem. Med NATO-bombardementerne gik den egentlige krig i gang. Don Agim remser navnene op på den ene landsby efter den anden, som blev beskudt med granater af serbisk militær og politi. Et sted brændte de et ældre ægtepar fra vores menighed inde, og et andet sted blev en hel familie dræbt. I samme by er senere fundet en massegrav. Og i Klinë blev folk ligeledes jaget ud af deres huse.

I dag er 90% vendt tilbage. Nu er de meget tilfredse, fordi de er tilbage igen. Det er imidlertid vigtigt, at vi ikke glemmer, hvad der er sket. Vi må lære heraf, lære at det ikke er sådan, at vi skal gøre eller må gøre.

Mange nedbrændte huse

Klinë by og kommune er et af de hårdt ramte områder, hvad angår nedbrændte huse – det være sig kosova-albaneres, serberes eller sigøjneres. Dertil er flere huse skudt i stykker af morterer og granater fra serbisk politi og militær. Vejene er i elendig forfatning og delvist ødelagt af de mange tunge

militærkøretøjer. Der er stort set ingen elektricitet, nogle klarer sig med generatorer, men benzinen er dyr og til tider svær at få fat i.

- Mange mennesker har tabt meget i denne krig, fortsætter Don Agim.

- Mange har i dag psykiske problemer. De fleste er vendt tilbage og nogle er i fængsel i Serbien. Vi forsøger at hjælpe, der hvor det er muligt. Vi må arbejde med mennesker. De må forstå, at noget nyt er begyndt i Kosova. Vi opfordrer derfor folk til at blive, skabe og finde arbejdspladser, så de kan få et stabilt liv.

- Vore troende er i dag i en svær økonomisk situation, de vil gerne arbejde men der er ikke noget at få, når så meget er ødelagt. Det er derfor godt, at der er så mange udenlandske organisationer, der vil hjælpe os i gang. Vi er meget taknemmelige for sundhedsprogrammet, som Caritas Danmark har sat i gang her i byen og dens omegn. Vi har her i landet en meget lav gennemsnitsalder, og mange unge vil gerne studere. Der er også mange bønder i vort sogn, mange flygtede fra krigen og mange er fattige. Vi må dele vort brød med dem. Det er solide folk, siger Don Agim.

Ødelagte ortodokse kirker

På et spørgsmål om menigheden selv har sat karitative projekter i gang, svarer Don Agim:

- Før krigen forsøgte vi at sætte nogle hjælpeprojekter i gang, men det var svært at få tilladelse hertil. I dag hjælper vi de fattige familier. Men stort set alle har i dag en dårlig økonomi. Det er derfor godt med de mange organisationer, som er kommet hertil for at hjælpe de fattige. Vi kan som sogn ikke gøre noget i øjeblikket. Vi bør ikke se på, om det er kristne eller muslimer, der er i nød – vi skal bare hjælpe, dér hvor nøden er størst, siger han.

Efter krigen er adskillige ortodokse kirker brændt ned eller sprængt i luften. Når man kommer til en ortodoks kirke i Kosova, er den bevogtet af KFOR (Kosovo Forces – FN's militær i Kosovo). Årsagen hertil er, at serberne er ortodokse, og kosovarene ser i dag ingen grund til at bevare kirkerne, for flere er dem er først bygget for ganske få år siden, lyder svaret fra flere muslimer, når man spørger dem. Don Agim betegner

I øjeblikket benyttes et stort telt, som er fyldt op til hver af weekendens gudstjenester.

selv forholdet mellem kristne og muslimer som godt:

- Vesteuropa kender ikke situationen godt nok. Der, hvor der bor albanere, har der i århundreder været tre religioner. Det har ikke givet os problemer.

Men han kommer ikke ind på spørgsmålet om de ødelagte ortodokse kirker – jeg spørger heller ikke hertil.

Bispedømmet og sognet

Officielt hedder bispedømmet "Skopje - Prizren". Men det er kun af navn, forklarer Don Agim. Skopje hører til den i dag selvstændige stat Makedonien. I den sydlige del, nemlig i Makedonien eksisterede kun to romersk-katolske menigheder i Skopje og Manastir. Dertil kommer en del små kirker i en række andre byer. Alle øvrige menigheder findes i Kosova. Biskoppens residens er i Prizren i Kosova.

Der er 65-70.000 katolikker i Kosova, svarende til omkring 3% af befolkningen. Det har hidtil

ikke været tilladt at drive hospitaler eller katolske skoler. Vi håber på at kunne komme til at bygge skoler, så vi derved kan give børnene og de unge en "god og rigtig undervisning", siger Don Agim.

Bispedømmet har ikke eget præsteseminar, da det i Prizren blev nationaliseret efter krigen. Bispedømmet har mange præstekandidater. Der var store vanskeligheder mellem de to verdenskrige. To menigheder etableredes, så der i alt var 17 med totalt 30.000 troende. Under Anden Verdenskrig var livet særdeles vanskeligt. Biskoppen var dengang ikke i stand til at besøge sine menigheder, fordi bispedømme var delt i tre politisk territoriale dele. Bispedømmet talte 22 menigheder.

Gennem de sidste 20 år er der bygget eller renoveret og udbygget 13 kirker. Herudover er bygget 19 nye sognehuse. Dertil kommer en lang række kirker og kapeller i landsbyerne, hvor der jævnligt

holdes messe. Der er ligeledes bygget haller for undervisning af børn og unge – noget der før var uhørt.

I samme periode blev bispedømmet tilgodeset med flere nye mandlige og kvindelige ordenssamfund. Der er en stor franciskansk konvent i Gjakova sydvest for Prishtina. Franciskanerne passer også sognet i Prishtina. Der er ligeledes salesianere og lazarisister. Syv forskellige søsterkongregationer er aktive i mange områder i bispedømmet. De ejer 13 huse og hjælper til i 17 sogne bl.a. på syv hospitaler og asylsler.

Et enormt telt

I Klinë hedder kirken "Maria – den gode rådgiver". Dvs. kun fundamentet er bygget. Der er ingen kirke; kun et enormt telt. Der er ikke i øjeblikket penge til at bygge videre på kirken. Vi har finansielle problemer, siger Don Agim, men vi håber på at kunne blive færdig med byggeriet om 2-3 år. I Kosova er folk fattige, så vi må prøve at få økonomisk støtte udefra. Kirken får plads til mellem 5-600 mennesker. Og det er nødvendigt. En del af vores arbejde består i en gang om året at besøge alle familier og enlige i menigheden; det prioriterer vi højt, fortæller Don Agim.

De to præster i Klinë "passer" tre kirker i Klinë og omegn. Fire Skt. Vincentsøstre hjælper med forskelligt sognearbejde, bl.a. katekese og besøg i menigheden. I kommunen bor der omkring 70.000 mennesker. Menigheden består af 570 familier. Før krigen var der i alt 5.270 troende. Søndag holdes fem messer: om morgenen

kommer de ældre, så er der børnemesse med deltagelse af 200 børn.

Søndag den 9. januar var jeg til messe sammen med Caritas Danmarks nye projektleder Lars Beckvard og 500 kosova-albanske katolikker i den interimistisk byggede kirke. Pastor Agim bød menigheden velkommen og takkede derpå Caritas Danmark for tilstedeværelsen i byen og for sundhedsprojektet, som betyder meget for vores lille samfund i Klinë. En Skt. Vincentsøster spillede på et ganske lille orgel på størrelse med en kuffert, medens et stort kor hjalp menigheden på vej med salmerne. Pludselig går strømmen, orgelet er hermed ude af funktion, men menigheden fortsætter, som intet er sket. De er vant til det. Efter messen denne sene eftermiddag strømmer folk ude af kirken, solen er gået ned, det er hundekoldt.

Vi tager afsked med Don Agim og begiver os tilbage til Caritas Danmarks kontor, hvor vi sætter generatoren op, så vi kan få lidt strøm til at tænde computeren for at tjekke, om der skulle være kommet en e-mail til os fra NGO-netværket i Kosova – eller måske fra Danmark.

Don Agim: Vi kan som sogn ikke gøre noget i øjeblikket

I Klinë-området er mange huse fuldstændig ødelagt som følge af krigen. Det gik også ud over mange katolikkers huse.

FAKTA

Caritas Danmark flyttede i august sine fem containerklinikker fra Albanien til Kosova, hvor de har fungeret dels i Klinë Kommune og dels på det seneste i to andre kommuner. Klinikkerne er velbesøgte og erstatter de lokale lægehuse, der er brændt ned. Når lægehuse er genopbyggede flyttes containerklinikkerne til en anden landsby. Dagligt kommer mellem 30-50 patienter. Caritas Danmark har et lille kontor i udkanten af byen med tre danskere ansat: en projektleder, en logistiker og en sundhedskoordinator. Projektet er betalt af Udenrigsministeriet og blev for nylig forlænget med yderligere et halvt år.

Artiklens forfatter er informationsmedarbejder i Caritas Danmark.

Helgeninder på kvindemuseet

Seriøsitet bag Kvindemuseets udstilling i Århus om Middelalderens helgeninder

Af Stig Holsting

Det såkaldte "Middelalderår" er slut og tiden må være inde til en slags efterrationalisering. Rundt om i landet, på museer, i kirker og skoler og utallige andre steder har man holdt middelalderarrangementer af vekslende lodighed. Nogle har haft karakter af oplysning og seriøs indføring i middelalderens liv og tro. Andre har været præget af gøgl og overfladisk ligegyldighed overfor den historiske virkelighed. Anderledes kan det vel heller ikke være, selvom formålet så åbenbart var at åbne de endnu sovendes øjne for den fantastiske verden, som vore forfædre levede i – på godt og ondt selvsagt.

Et af de absolut mest lodige arrangementer har efter anmelderens skøn været det århusianske Kvindemuseets udstilling "Middelalderens helgeninder". Man kunne måske nok have frygtet en rabalderudstilling, hvor "Kirkens kvindedefenske" praksis var blevet halet frem endnu engang. Men en nøje gennemgang af udstillingens indføring i middelalderens helgendyrkelse i almindelighed og i de kvindelige helgeners betydning i særdeleshed viste, at arrangørerne var gået til sagen med stor alvor og seriøsitet. Kun ganske få skrubbusser havde sneget sig ind i teksterne. F.eks. er helgendyrkelsens formål jo ikke, at de troende søger at få del i "helgenernes kraft" og helgener blev (endnu engang!) ikke tilbudt – i hvert fald officielt. Et par pudsig sproglige finurligheder ville vide, at: "mange af de almindeligt kendte helgener er opstået som lokale heltinder, der senere har spredt sig ud over et stort geografisk område" og at Maria var "født uden smitte". Hvad skulle det mon have været? Ligeledes mente man ud fra en af teksterne, at man i den katolske kirke diskuterer Marias fødsel, svangerskab og død! Det har om så forbigået min opmærksomhed. Men det er jo bagateller.

Det var en overraskelse at se, at flere af de udstillede genstande var udlånt af museet ved vor egen Sankt Ansgars kirke i København. Vi så nemlig ikke kun billeder og figurer af de mest kendte helgeninder, men også prøver på genstande og de forskellige helgeninders attributter blev vist, som f.eks. salvekrukke, spydspidser, vognehjul, monstrans o.m.a.. Men jeg savnede nu den hellige Cecilie og hendes orgel. Hun er så sød.

Når vi nu befinder os på Kvindemuseet, der ellers ikke normalt skilter med religiøse interesser, var det et savn, at den hellige Birgittas politiske – også kirkepolitiske betydning, overhovedet ikke blev nævnt. Det må ellers siges at være et scoop i disse tider, hvor man ivrigt søger at definere kvindens plads i kirken. Men som sagt: Udstillingen efterlod en i en særdeles positiv stemning. Blot lige denne slutbemærkning: Kirken fejrer den 15. august ikke Marias død, men hendes optagelse i himlen.

Et savn at den hellige Birgittas politiske og kirkepolitiske betydning ikke blev nævnt. (Foto: Rainer Kunze)

Katolik var omtrent det værste man kunne være

Ny bog dokumenterer de trængsler som danske katolikker og baptister måtte gennemgå før religionsfriheden i 1849

Af Niels Arbøl

"Religionsfrihed i 150 år" er en fin lille, men væsentlig bog, som Katolsk Historisk Forening i samarbejde med Baptistsamfundet har udgivet. Bogen, der udkom i 1999 i 150 året for fejringen af Grundloven er den første herhjemme, der dokumenterer de trængsler som katolikker og baptister måtte gennemgå i den enevældige konfessionelle lutherske stat, før den nye religionsfrihed i 1849 ligesom med ét slag ændrede billedet totalt.

Som redaktøren Jørgen Nybo Rasmussen siger i sin indledning, og som artiklerne dokumenterer, er katolikerne uden sammenligning den religiøse gruppe, der i vort lands historie har været udsat for den groveste diskrimination og den hårdeste forfølgelse fra statens side overhovedet. Det er ganske vist sandt, at protestantiske minoriteter i katolske lande ofte blev forfulgt lige så slemt eller endda værre, men det er vi ret godt informeret om herhjemme. Hvad vi danskere derimod stadig er helt uvidende om, er den forfølgelse af religiøse mindretal, der fandt sted i vort eget land, og at den nok så berømmede danske tolerance over for anderledes tænkende måske kan ligge på et lille sted.

Fysisk vold og blodsudgydelse blev vel ikke anvendt, men som bogen dokumenterer, kunne den jernhårde danske lovgivningsdiskrimination fra reformationen i 1536 til Grundloven i 1849, vendt imod enhver anden tro end den lutherske, faktisk virke lige så umenneskelig.

De tre begivenheder i danmarkshistorien, som har bevirket den største forvandling af tanke- og samfundsformer, er kristendommens afløsning af hedenskabets ca. år 960, protestantismens afløsning af katolicismen ca. 1536 og endelig Grundlovens indførelse i 1849. Som det fremgår, har Danmark været katolsk i længere tid (576 år), end det har været luthersk (463 år).

Nybo Rasmussen gør sagligt og levende rede for katolikkernes retstilling fra reformationen til grundloven - et tidsrum på 313 år. De katolske biskopper blev fængslet og afsat, og "Kirkeordinansen" blev den nye lutherske kirkes grundlov. Allerede her skabtes det endnu i dag fungerende specielle danske system, ifølge hvilket den til enhver tid siddende regering også er kirkes lovgiver. Siden den katolske tid har der altså i Danmark aldrig eksisteret et af staten uafhængigt kirkestyre.

Kirkeordinansen gjorde tigger-

ordenerne forbudt, og franciskener og karmeliter må gå i landflygtighed. I 1543 forlangte Christian III, at kannikerne ved Roskilde Domkirke skulle underskrive en række lutherske læresætninger, hvilket de modsatte sig.

Da de blev udsat for pression, bøjede de sig, men gjorde dog deres underskrifter betinget af, at disse kun skulle gælde, indtil et almindeligt koncil havde bestemt noget andet. Men Christian III afviste hårdt al dansk deltagelse i Tridentinerkonciliet, så forholdene fik ingen praktisk betydning. I 1557 udarbejdede den ledende kirkelige embedsmand Peder Palladius et regulært "kætterskatalog". Og nogle år efter lod kong Frederik II formulere 25 såkaldte "fremmedartikler", som alle indvandrede måtte skrive under på for at få opholdstilladelse. De indeholdt et koncentrat af den lutherske trosopfattelse. Hvis det bagefter viste sig, at de pågældende kun havde skrevet under på skrømt, og altså stadig nærrede kætterske meninger, kunne de risikere dødsstraf. Samme konge indførte desuden bogensur, idet det blev Universitetets opgave at påse, at ingen bøger blev trykt eller indført, der indeholdt afvigende religiøse opfattelser.

Kong Christian IV, slotsbyggegen, som vi ellers kender for at have tabt alle de krige, han involverede sig i, indledte med større held sin krig mod de anderledes troende. I 1613 blev det lov, at hvis nogen undersåt i Danmark eller Norge blev bevist at være katolsk, skulle han være arveløs.

Det blev forbudt "papister at være eller at bosætte sig her i riget." Katolsk tro blev simpelthen kriminelt adfærd, og straffen var subsistensløshed og landsforvisning. Når katolikker hverken måtte bo i landet, modtage arv eller få noget levestof, havde de jo kun den udvej at måtte udvandre. Denne lovgivning blev videreført i Christian V's "Danske lov" af 1683, landets fundamentale love lige til 1849.

Samme konge forbød alle katolske gejstlige og ordensfolk "under deres livs fortabelse" at begive sig ind i kongens riger og lande og truede dem, der husede sådanne, med retsforfølgelse. Også "andre sekter", der stred mod den augsburgske konfession, fik forbud mod at deltage i nogen form for religiøs sammenkomst. Og hvis danske forældre skulle finde på at sende børn til de meget anerkendte jesuiterkolleger i udlandet, skred kongen ind med forbud mod, at disse kunne få kirkeligt eller statsligt embede i Danmark.

Nybo Rasmussen fortæller, at da paven i 1667 oprettede det såkaldte "nordiske vikariat" med en biskop, der skulle have ansvaret for katolikerne i den protestantiske diaspora i Nordtyskland og i Norden, undgik man fra dansk side enhver kontakt med ham, endsige anerkendelse af hans beføjelser. Nummer to i rækken af

disse nordiske vikarer var den salige biskop Niels Steensen - Danmarks berømte videnskabsmand. Da han i sit sidste leveår residerede i Hamborg, ønskede han at besøge Danmark. Han fik også et kongeligt rejsepass, men det gav ham kun lov til at rejse af personlige grunde, ikke som katolsk biskop.

I de ti dage i august 1685, han var i København, måtte han derfor passe meget på, at hans illegale aktiviteter ikke skulle blive afsløret. Han meddelte nogle katolikker firmelsens sakramente, men det skete i et almindeligt værelse ganske tidligt om morgenen. Det blev den eneste gang mellem 1536 og 1865, at dette sakramente, som kun en biskop kan meddele, forvaltedes på kristen grund.

Den spanske gesandt

Mellem reformationen 1536 og Grundloven 1849 var katolikker i Danmark først helt forbudte, men efter oprettelsen af katolske gesandtskaber 1641 blev de under stramme betingelser tolererede. Uden for gesandtskabernes ejendomme og Fredericia, hvor et katolsk kapel blev indviet 1687, var al katolsk aktivitet forbudt.

Netop gesandtskaberne fungerede som en katolsk "sprække" i den stive autoritære konfessionstat, og om dette handler Sr. Miriam Mortensens OSB meget levende beretning om "Den spanske gesandt Rebodello og hans vidtberettede præster".

Han var katolik af hele sit lidenskabelige sind, og katolik var omtrent det værste man kunne være i lutheranismens København. Morgen og aften samlede han hele sin husstand til andagt i legationskapellet, hvor der også hver dag blev læst messe. Rebodello plagedes meget af gigt i de råkolde vintre. I håb om at blive helbredt foretog han engang en kilderejse til Skt. Helenes grav ved Tisvilde. Masser af mennesker valfartede hertil og overnattede ved graven - den gamle tro var stadig levende. Han kunne se folk drikke af kildevandet; og han undrede sig over denne katolske helgeninde, der gav sig af med at helbrede lutheranere. Rebodello ydede en pionerindsats for den katolske menigheds genopbygning efter Reformationen.

En af hans præster, pater Francken, kom til at betyde meget for den svenske regent dronning Christina i forbindelse med hendes konversionstanker, der jo også blev til en meget opsigtsvækkende virkelighed i 1654, da den smukke 27-årige dronning i nærværelse af rigsrådet og rigsdagen nedlagde kronen for sin tro. At blive katolik var en kapitalforbrydelse, uanset hvem man var, og pater Francken måtte udgive sig for at være docent i matematik, andre præster omkring hende måtte optræde som adelige turister. Selv måtte hun flygte gennem Danmark forklædt som mandlig kriger, til

hun nåede Bruxelles, hvor hun aflagde trosbekendelsen.

Carl Høffding Muus

Helge Clausen trækker på en spændende måde teologen og katolikken Carl Høffding Muus (1796-1885) frem af glemselen. Hans navn kan stadig ses på et stort glasmalerivindue i Jesu Hjerter Kirke. Muus var en varm tilhænger af Grundtvig, men en voksende indsigt i kirkehistorien såede tvivl om mangt og meget i protestantismen hos ham. I 1825 fik Grundtvig sin "mageløse opdagelse": Kristendommens faste udgangspunkt er menigheden samlet om dåb og nadver, hvor det levende ord fra Herren selv, trosbekendelsen, lyder. Menigheden har frembragt Bibelen - ikke omvendt. Men Grundtvig tager kun det, han kan bruge fra kirkefaderen Irenæus, ikke nær det hele, og Muus mente resten af sit liv, at Grundtvig på dette tidspunkt var "kommen i en fordelagtig stilling, hvorfra et par djærve fremskridt ville have bragt ham lige ind i den sande kirkes middelpunkt." Ja, tænk hvis Grundtvig havde fulgt Irenæus hele vejen! Det gjorde Muus selv, som skrev: "Vil jeg være lykkelig på jorden og salig i himlen, må jeg gå den katolske vej."

Muus' konversion fandt sted i München i 1839. Efter datidens love - kun 10 år før Grundloven - kunne han nu ikke længere blive i sit fædreland, hvad kong Frederik VI ikke undså sig for at minde ham om, da han en dag mødte ham på gaden. Han opnåede at blive ansat ved Universitetsbiblioteket i Würzburg og avancerede senere til forskningsbibliotekar. På ferier kunne han dog aflægge besøg i Danmark, men selv efter 1849 var modstanden mod en katolsk sindet videnskabsmand stadig stor ved Københavns Universitet, så her fandt han ingen muligheder for at få arbejde. Først i 1870 vendte han og hans familie tilbage. Han efterlod sig en række kirkehistoriske arbejder samt oversættelser, og i betragtning af, at antallet af katolikker ved Muus' død var vokset til omkring 3.000, faldt disse på et tørt kateketisk sted. Derfor er det velkomment, at Muus' værker er opregnet særskilt i artiklen.

Særdeles relevant for sammenhængen er baptisternes seminarierektor Bent Hyllebergs artikel om baptisterne og religionsfriheden. Det var forstanderen for Nordens første baptistmenighed Peter Chr. Mønster, der i 1840 skrev det første "Andragende om fuld religionsfrihed for Danmark" og derpå indleverede det til Stænderforsamlingen i Roskilde. Men det fik en hård medfart, særlig af biskop J.P. Mynster, kongens rådgiver, der også havde den tvivlsomme ære af at iværksætte tvangs døberiet efter "Baptist-plakaten" af 1842. Foruden Grundtvig var det faktisk Mønster og en anden baptist

Rasmus Sørensen, der var de primære kirkelige forkæmpere for religionsfriheden herhjemme. Allerede i 1827 havde Rasmus Sørensen gjort sig til talsmand for den amerikanske model, nemlig "fuldstændig at ophæve forbindelsen mellem stat og kirke, så alle landets borgere frit kan danne deres religionssamfund uden at skulle lide derunder i det borgerlige liv."

Baptisternes kamp

Friheden kom i 1849, men ikke lighed og broderskab. Og Bent Hylleberg fremsætter afslutningsvist det forståelige ønske, som bogen i det hele taget lægger op til: "Friheden blev vundet i sidste århundrede, broderskabet fulgte efter i dette århundrede. Ligheden må følge i det kommende århundrede."

Katolikerne bør have en særlig ærbødighed for baptisternes kamp for anerkendelse. For det var ikke de danske katolikker, der gik ind i debatten om forholdet mellem stat og kirke, da denne begyndte at rejse sig i 1820'erne. Faktisk var der ikke den ringeste katolske deltagelse i denne debat, anføres det af Nybo Rasmussen. En væsentlig baggrund herfor var, at kravet om religionsfrihed længe forekom kirken at være en farlig vildfarelse. Som den sande kirke kunne den katolske kirke ikke anerkende andre konfessioners ligeberettigelse i samfundet med sig selv. Dette synspunkt blev hævdet så sent som i 1864 af pave Pius IX ("Syllabus errorum"), hvilket medførte, at katolikker ikke engang i stater, hvor de var i mindretal, kunne eller ville være med til at stille krav herom. Først med pave Leo XIII fra 1878 kom en forsigtig åbning til demokrati, tilskyndet dertil af katolske lægfolk, men det var først på Andet Vatikanconcil, at der skete en markant holdningsændring. Conciliet erklærer principielt, at menneskets værdighed og det frivillige ved trosakten kræver, at ingen på det religiøse område må tvinges til at handle mod samvittigheden, hverken privat eller offentligt.

Senest har den nuværende pave i sin nytårstale 1. januar 1999 - hvoraf et uddrag er bragt i bogens præambel - indskærpet, at "hvis en stat giver en religion en særlig status, må det ikke ske til skade for de andre. Som bekendt findes der stadig lande, hvor individer, familier eller større grupper bliver diskriminerede eller tilsidesatte på grund af deres religiøse overbevisning."

Folkekirkenes særstatus

Denne udtalelse kan også vise sig at indebære krav til vore hjemlige forhold, hvor 1849 nok gav os religionsfrihed, men ikke religionslighed. Folkekirken har ifølge Grundloven stadig en fortrinnsstilling ved at være "den danske fol-

Da vores berømte videnskabsmand Niels Steensen i august 1685 ønskede at besøge Danmark, fik han kongeligt rejsepas, men det gav ham kun lov til at rejse af personlige grunde, ikke som katolsk biskop.

kekirke", der understøttes af staten (§ 4). Enevældens statskirke eksisterer altså fortsat under navnet folkekirke. Men at en bestemt religion er dybt rodfæstet i et land, berettiger den imidlertid ikke til en særstatus, der diskriminerer andre religioner.

Hvorfor er det f.eks. pålagt alle danskere, også katolikker og baptister, at betale 40 procent af præstelønninger og pensioner i folkekirken? Hvorfor skal civilregistrering udføres af folkekirken, så alle anderledes troende skal melde fødsel og dødsfald her? Hvorfor er det kun folkekirkens medlemmer, der får kirkebidraget opkrævet via skatteblanketten? o.s.v. En demokratisk ret er aldrig noget én gang givet. Også religionsfriheden må der til stadighed arbejdes for, den må nyfortolkes og debatteres. Bogen giver et vigtigt historisk grundlag for denne debat, og hvor katolikkerne forhåbentlig ikke længere vil holde sig tilbage. Den fortjener stor udbredelse.

Jørgen Nybo Rasmussen (red.):
Religionsfrihed i 150 år, 121 sider, kr. 100,- plus porto. Kan erhverves på tlf. 86 38 43 50.

SUNDHEDSKOORDINATOR

for Caritas Danmarks (CD) nødhjælpsprojekt i Kosovo

Sundhedskoordinatoren skal koordinere et sundhedsprojekt i Peje distrikt, Kosovo. Det overordnede formål er at forbedre den primære sundhedstjeneste i området. Sundhedskoordinatoren refererer til CDs projektleder i Kosovo.

Opgaver:

- Ansvarlig – i samarbejde med projektlederen – for planlægning, gennemførelse og opfølgning af nødhjælpsprojektets sundhedskomponent;
- Udvikle CDs indsats på sundhedsområdet i Kosovo i overensstemmelse med United Nations – Mission in Kosovo's (UNMIK) retningslinier inden for de lokale myndigheders politik på sundhedsområdet og i samordning med World Health Organization (WHO) i Kosovo;
- I samarbejde med lokale sundhedsmyndigheder at deltage i planlægningen af Kllnë sundhedscenters placering, design og fremtidige funktioner;
- Planlægge indkøb og levering af diverse udstyr til sundhedscentre i Peje sundhedsdistrikt;
- Tilrettelægge kurser for udvalgt ledelses- og administrativt personale i sundhedscentre;
- Tilrettelægge kurser for kommunalt sundhedspersonale;
- Varetage opfølgning af afholdte kurser;
- Udarbejde regelmæssige rapporter til projektlederen om de projektmæssige forhold i de områder, som CD har projekter i;
- Medvirke til at styrke og koordinere den indsats som Caritas Kosovo og Caritas netværket gennemfører på sundhedsområdet.

Kvalifikationer:

- Relevant sundhedsfaglig baggrund (fx sygeplejerske, læge eller anden sundhedsfaglig baggrund);
- Dokumenteret erfaring med ledelse, samarbejde, administration, træning;
- Godt kendskab til engelsk skriftligt og mundtligt;
- Udlandserfaring; kendskab til Ex-Jugoslavien en fordel.

Løn- og ansættelsesvilkår:

- Efter nærmere aftale.

Arbejdsstedets beliggenhed:

- Kosovo, p.t. Kllnë

Tiltrædelse:

- 1. marts 2000 – helst tidligere.

Ansøgningsfrist:

- Ansøgningen skal være sekretariatet i hænde senest 9. februar 2000 på adressen Vibevej 7A, 1. sal, 2400 København NV.

Yderligere oplysninger

kan fås hos Dolores Bachmann, Jesper Juel Rasmussen eller Lisbeth Garly Andersen på telefon: 38 10 30 49.

Valfart år 2000 LOURDES

Med gejstlig deltagelse af Biskop Hans Martensen og Valfartspræst Herbert Krawczyk inviterer Den Nordiske Valfart under temaet "OG ORDET ER BLEVET KØD OG HAR BOET IBLANDT OS" igen til den årlige pilgrimsrejse til Lourdes.

Rejsen finder sted fra lørdag d. 9 til d. 16 september 2000 med fly t/r Kastrup.

Rejsen er for syge, handicappede og raske pilgrimme. Er du ikke selvhjulpent anbefaler vi at du tager en ledsager med, idet vi kun i begrænset omfang kan tilbyde hjælp af læger og plejepersonale.

Pris for deltagelse er Dkr. 5.800,00 som dækker rejsen, indkvartering på *** hotel eller Accueil (for pilgrimme med plejebøvhov) samt hel pension.

Til rejsen søger vi læger, sygeplejersker, sygehjælpere, samaritter og præster. Deltagerpris Dkr. 2.800,00.

Har du spørgsmål eller brug for tilmeldingsmateriale, skal du ringe til:

Jytte Ormstrup (43 64 4264) eller Marina Steensen (4848 3983) på hverdage ml. kl. 20-21. Eller du kan skrive til:
Den Nordiske valfart til Lourdes
c/o Steensen, Båstrupvej 138, 3480 Fredensborg. Tilmeldingsfrist d. 15. juni 2000.

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Hosterkøvej 6, DK-3460 Birkerød . Tlf. +45 42 81 07 15 . Fax +45 42 81 16 34

SÆSONPROGRAM FORÅR/SOMMER 2000

Dansk senmiddelalderkunst 1500-1536.

Week-end 25. feb. kl.19 -27. febr. kl.13.30. Pris kr. 700.-
Set I bakspejlet kan det virke, som om "Den gamle Kirke" nødvendigvis måtte bryde sammen i Senmiddelalderens Danmark, og Reformationen holde sit indtog. Ikke desto mindre er det en kendsgerning, at det er svært at finde en periode, der kunsthistorisk set har været mere produktiv end netop tiden op til 1536. Dertil kommer, at en stor del af de bevarede værker er på et meget højt niveau såvel kunstnerisk som teologisk.
Kunsthistorikeren Hans Jørgen Frederiksen, Århus Universitet, vil på dette kursus beskæftige sig med et udvalg af disse værker og formidle de tanker, ideer og erfaringer, de udtrykker.

Magleås-TRÆF d. 12. marts kl. 14

Danmarks berømte bassanger Aage Haugland, der ligger i fast rutefart mellem de store operascener verden over, glæder også et hjemligt publikum af og til. Under et ophold i Danmark har han lovet at komme til Magleås og fortælle om sit "omrejsende" sangerliv. Hans sangkunst er stor, hans fortællelatent ligeledes, og desuden er han her ledsaget af sin akkompagnatør Andy Sundstrøm, så der er noget at se hen til.
Åbent hus-arrangement.
Kaffe 14-15. Arrangement kl. 15.
Pris: kr. 35.-

Etik uden Gud ?

Om at diskutere etik i dagens samfund især med hensyn til de bioteknologiske problemstillinger.

Week-end: 24./3 kl.19 - 26./3. kl.13.30. Pris kr.650.-

Weekend'en vil både beskæftige sig med etikens grundlag og med konkrete problemer: Genteknologi, Patent på det menneskelige liv, Spørgsmål ved livets begyndelse og afslutning. Kurssets tilrettelægger og foredragsholder, som også underviser på Århus Universitet, er pater Lars Reuter, s.j.
Praktisk leder: sr.Hildegard Doods, csj.

FRANS af ASSISI i hans egne skrifter.

Weekend: 7.apr. kl.19 - 9.apr. kl. 13.30. Pris kr.650.-

Som følge af Frans af Assisis popularitet og den rigdom af legender, der omgiver ham, er han næsten blevet en myte. Hans samlede skrifter er nu udkommet på dansk, og i week-end'en vil vi gå bag om myten og prøve at finde frem til det billede af Frans, som udtrykkes gennem hans egne skrifter og herigennem få et billede af hans åndelige univers. - Bogen kan købes på kurset. p. Anders Baadsgaard vil i "Fra romantik til hverdag" tale om "at slås med at leve det franciskanske liv i vor tid". Kurssets tilrettelægger og foredragsholder er dr.phil. Marianne Powell, Aalborg.

Påskerefugium

Det vil også i år være muligt at tilbringe Påsken på Magleås. Torsdag d. 20.april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2.påskedag kl.13.30. Påskens rige liturgi vil være dagens indhold. Derudover lægger dagene op til stilhed og ro men også til spadsererture og samvær.
Pris: til 23.april kr. 1.150.- og til 24.april kr. 1.290.-
Gejstlig leder: pater Jacques Adams, C.ss.R.
Daglig leder: Ellen Marie Lebahn

Sct.Hansaften/Magleås TRÆF 23.juni/aften

Der vil atter i år være Åbent-hus Sct.Hansaften. Medbragt mad kan spises ude i det fri eller i foredragssalen. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl.18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl.20 serveres der kaffe/the i stuerne til kr.35 og børn gratis. Kl. 21 Sct.Hansbål med båttale af Finn Lyng, europaparlamentsmedlem for Grønland

Sommer-/Familieuge:Forandring,forsoning& accept

25. juni kl. 15 - 2. juli kl. 13

Sommerugen på Magleås henvender sig til familier med børn og andre Interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås med oplæg, samtaler, liturgi og workshops. De fleste formiddage har børn og voksne hver sit program. Liturgi, workshops, udflugter m.m. er naturligvis fælles.
Ledergruppe: sr. Hildegard Doods, pastor Niels Engelbrecht, Hanne Brixtofte Petersen, Kirsten Poulsen og Felicity Pors

Højskoleuge: Senmiddelalder/Reformationstid

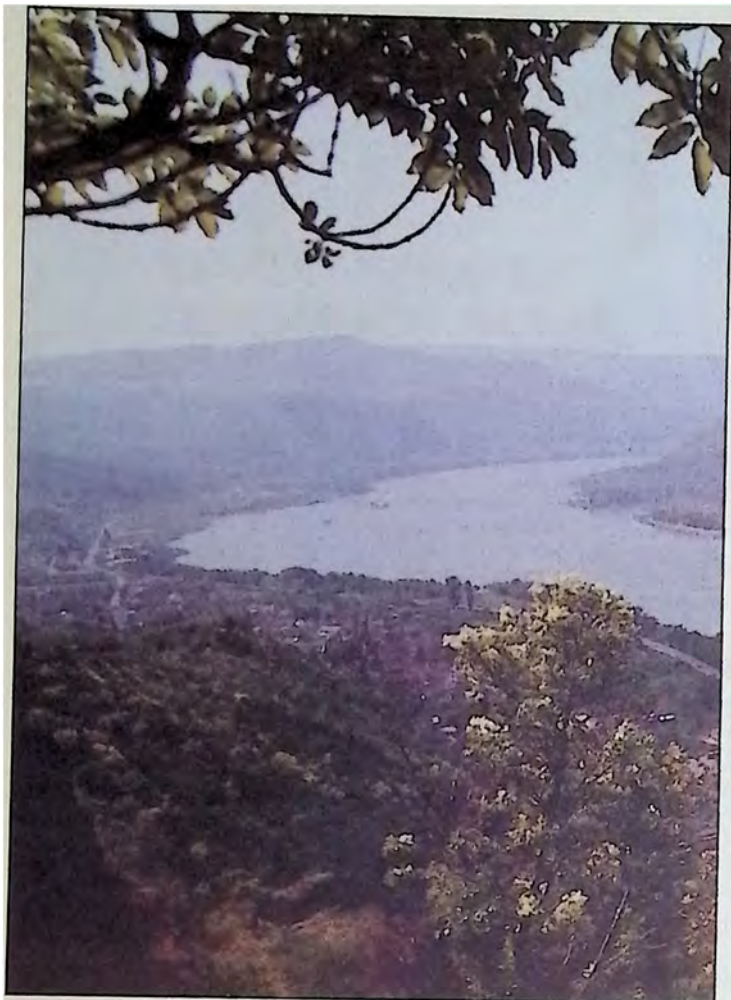
- brud og/eller kontinuitet. 23. juli kl. 17 - 29.juli kl.10

Den store begivenhed i Augsburg d. 31.okt.1999, hvor Fælleserklæringen om Reformationens lære blev underskrevet, giver glæde og håb for den fremtidige dialog de kristne kirker imellem, men også anledning til refleksion over hvorfor gik det så galt dengang, som det gjorde.
Reformationen blev en skelsættende begivenhed, og særdeles kritisable forhold i senmiddelalderens kirke bærer sin del af skylden, men hvad var det for en tid? Hvilke kræfter rørte sig i samfundet? Hvordan levede dens tids mennesker?, hvad tænkte de?, hvordan udfoldede de sig i kunst og musik?Spørgsmålene er mange, Indfaldsvinklerne ligeledes - I højskoleugen år 2000 vil vi ved hjælp af en række foredragsholdere prøve at kaste lys over nogle af dem: Oluf Bohn, Birgitte Bøggild J., Walter Dalland, K. Dannesboe, Palle Dinesen, J.P.Duclos, Theodor Jørgensen Hans L.Martensen, Peter Ryom, Jacob Thomsen, Jette Thomsen
Kursusledere: Annie Rastrup & Ellen Marie Lebahn

Pensionistuge år 2000. 6.august - 12. august.

En pensionistuge vil der også være i kommende sommer. Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, ligesom vi også håber, at det bliver muligt med messe hver dag. Desuden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trostæller.
Ledere: sr. Clementine & Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet: Magleås Kursuscenter
Hosterkøvej 6, 3460 Birkerød - tlf. 45 81 07 15

Bogen følger Donau, Europas andenlængste flod, fra dens udspring i Schwarzwald til dens udmunding i Sortehavet.

En flods biografi

Bogen "Donau" er en rejse i tid og rum, i et Mellemeuropa, som ikke er mere

Af Stig Rolvsen

Flere litterære genrer i én bog: roman og essay, dagbog og selvbiografi, kulturhistorie og rejsebeskrivelse. På en labyrintisk rejse, en sjælens rejse følger forfatteren Europas andenlængste flod fra dens udspring i Schwarzwald til dens udmunding i Sortehavet.

"Donau" er en rejse i tid og rum, og undervejs møder vi en række personligheder, som har tegnet sig ind i europæisk kulturhistorie: kejserinde Elisabeth, Marieluise Fleisser, Martin Heidegger, Franz Kafka, Anton Bruckner, L.F. Celine, Friedrich Hölderlin, Rainer Maria Rilke, Heinrich von Srbik, Albert Einstein og mange flere.

I centrum står det nu forsvundne Mellemeuropa – verden af i går, som Stefan Zweig kaldte det i sin bog af samme navn -, det gamle

Habsburgerrige, i hvilket Kejsers-hymnen lød på 11 sprog.

Den europæiske flod Donau løber gennem protestantiske, katolske og ortodokse landskaber, og her spejler sig romerske ruiner, byzantiske kirker, synagoger og gotiske og romanske katedraler. Og bogen om Donau, en livets arkæologi, er enestående og uforglemmelig også derved, at forfatteren – trods sin vidtfavnende viden; han er en polyhistor – er "folkelig nysgerrig" (som han siger om sig selv) og derved lader sig inspirere til ny læsning, til ny tænkning.

Claudio Magris, født i 1939, er professor i tysk litteratur ved universitetet i Triest. Den italienske førsteudgave, "Danubio", udkom i 1990 og er siden da oversat til mange sprog og overalt modtaget med respekt og beundring.

Af Claudio Magris er, foruden "Donau", til dansk oversat "Funderinger over en Sabel", "Et andet Hav" og "Floden". Alle fire bøger er oversat af Hanne Jensen; ikke særlig gode oversættelser, desværre; men de fleste af Magris' bøger foreligger på tysk i fortræf-

felige oversættelser, fordi Magris selv har været konsulent på disse oversættelser.

Og så venter vi på en dansk udgave af Claudio Magris' klassiske værk "Der habsburgische Mythos in der österreichischen Literatur". Kan Mellemeuropas historie, kultur og geografi være af betydning for danskerne, som er sig selv nok? Ja!, det er tvingende nødvendigt, at vi tilegner os et vidt og indgående kendskab til hele det Europa, som vi er en uløselig del af!

Claudio Magris: "Donau". Samlerens Forlag. 128 kr.

Claudio Magris, professor i tysk litteratur.

Tekster fra Frans af Assisi:

Inspiration til et dybere kristent liv

Ny bog giver os adgang til den hellige Frans' egne ord, sådan som han selv forstod sit kald

Af Oluf Bohn

Med denne bog foreligger alle Frans af Assisis skrifter for første gang på dansk.

Det har været udgiverens hensigt, at give os adgang til Frans' egne ord, sådan som han selv forstod det kald, han havde fået af Gud. Formålet med dette er, at gå uden om de mange tolkninger af Frans, som alle legenderne giver. Det har ligeledes været et formål at vise, at den 'økologiske' tolkning af fransiskanismen nok er mere en indlægning i visse af de fransiskanske skrifter end en udlægning af Frans' tanker. Endelig har det også været et vigtigt anliggende, at lade mennesker, som føler sig tiltrukket af Frans' karisme, selv søge ind til kernen for at kunne omsætte det i deres eget liv.

Frans var omkring de 25 år, da Gud kaldte ham ved, som han selv skriver i sit testamente, at lade ham tage sig af spedalske, og "og da jeg gik bort fra dem, blev det, som forekom mig bittert forvandelt for mig til sødme for sjæl og legeme". Han levede i yderligere 20

år, og i den tid skrev han 31 små og større tekster. De første kom spredt især efter 1209 og de fleste i årene fra den første større regel i 1221 og til hans død i 1226.

Uden selv at ville det, blev Frans en fornyer af det kristne ordensliv. Hans vigtigste motiv til at leve sit kristne liv var at forlade alt, der kunne binde til noget i denne verden, og derfor ville han leve i absolut fattigdom. Men med den holdning havde han og siden hans brødre ikke brug for klostre, tværtimod ville de leve frie og ubundne af besiddelser og vandre rundt og ved eksempel eller - især - siden ved prædiken at vække mennesker til omvendelse.

Men det er vigtigt at fastholde - og det fremgår også klart af regelen fra 1221 -, at Frans og hans brødre ikke skulle leve af almisser. De skulle tjene til føden i naturlige ved at arbejde som landarbejdere, håndværkere eller sygehjælpere, det var kun hvis det var nødvendigt for at sikre de syge mad, at de skulle tigge.

Nu var det ikke meningen, at Frans og hans brødre skulle leve 'flagrende' rundt, de var bundet af lydigheden mod Gud, pave og ordensforesatte. Her kommer imidlertid et andet og i samtiden nyt træk frem. Lydigheden bestod ikke i at brødrene fik meget præcise ordre fra de foresatte. Lydigheden var "lydighed som et rum", hvori de skulle færdes, men det gav også den enkelte mulighed for

Frans af Assisi prædiker for dyrene (Eva Fajnosz)

at vælge blandt de muligheder, der så forelå.

I forlængelse af Frans' syn på fattigdom og på tjenesten af syge kan Frans i regelen fra 1221 skrive, at "almisse er den arv og den retfærdige andel, der tilkommer de fattige". Brødrene skulle derfor også være tjenere for de fattige og om nødvendigt skaffe dem ret i samfundet. Dette afsnit er ikke taget med i den endelige ordensregel, som blev godkendt af paven i 1223, samtidig lægges der heller ikke vægt på, at brødrene skulle tjene de fattige. Årsagen til disse forandringer kender vi ikke fra de historiske kilder, men vi har lov at antage, at behovet for vandreprædikanter var meget stort i samtiden, fordi den kirkelige disciplin var ringe, og kætterbe-

vægelserne derfor havde let spil, når de kritiserede den kirkelige forhold. Men jeg kan også forestille mig, at de tanker, Frans havde gjort sig om de fattiges rettigheder, virkede faretruende for dem, der besad noget, både mennesker i og uden for kirkens tjeneste. Hvor meget Frans var sig dette bevidst kan vi ikke vide, imidlertid er det tydeligt, at hans tanker i årene efter den endelige regel i 1223 kredser meget stærkt om brødrenes eget religiøse liv.

Meget talende er et brev, han har sendt til en provinsial som hellere vil være eneboer end føres væk fra bønnen på grund af det meget arbejde. Her erklærer Frans kærligt men bestemt, at provincialen skal finde Gud i netop det konkrete og nødvendige arbejde

og ikke undslå sig. Igennem alle skrifter går som en rød tråd Frans' omsorg for brødrene.

Det første og sidste er imidlertid den radikale hengivelse til et liv i Gud og til Guds lov og ære.

Frans' liv og virke er naturligvis også betinget af den tid og de forhold han levede i, derfor er hans skrifter ikke et direkte svar på alt til os i dag, men igennem 'ånden' i teksterne må vi finde svar på problemerne i dag.

Bogen kan anbefales alle, der vil søge inspiration til et dybere kristent liv.

Frans af Assisis skrifter. Oversættelse og indledning ved Marianne Powell og Hubert Hodzemanns OFM. 240 sider - kr. 275, Forlaget ANIS.

Møder og arrangementer

Det sker på Magleås

Ons., d. 02. - tors., d. 03.02.:
Velux Industri A/S.

Tors. D.03.02.:
Dansk Sygeplejeråd.

Tors., d. 03. - fre., d. 04.02.:
Behandlingshjemmet Solbjerg.

Fre., d. 04. - søn. d.06.02.:
Neokatekumenotet.

Fre., d. 04. - lør., d. 05.02.:
Behandlingshjemmet Egevang.

Fre., d. 04. - lør., d. 05.02.:
Dansk Psykoanalytisk Selskab.

Man., d. 07. Tirs., d. 08.02.:
Lyngby Kommune,
Skole- & Fritidsforvaltningen.

Tirs., d. 08. - Ons., d. 09.02.:
Center for Specialundervisning for voksne.

Ons., d. 09. - Tors., d. 10.02.:
Dansk Socialrådgiverforening.

Ons., d. 9. - Tors., d. 10.02.:
Præstkollegiet.

Fre., d. 11. - lør., d. 13.02.:
DKKF.

Fre., d. 11. - lør., d. 13.02.:
Det Økumeniske Center.

Tirs., d. 15. - ons., d. 16.02.:
Brüel & Kjaer.

Tors., d. 17. - fre., d. 18.02.:
Sundhedsministeriet.

Lør., d. 19.02.:
Boligkontoret Danmark.

Man., d. 21.02.:
Søllerød Kommune.

Man., d. 21. - tirs., d. 22.02.:
Promentor Management A/S.

Ons., d. 23.02.:
Frederiksborg Amt.

Ons., d. 23. - fre., d. 25.02.:
Miljø- og Energiministeriet.

Man., d. 28. - tirs., d. 29.02.:
Danmarks Jordemoderskole.

Man., d. 28. - tirs., d. 29.02.:
Boligkontoret Danmark.

Man., d. 28. - tirs., d. 29.02.:
Den Sociale Ankestyrelse.

Diverse

Valfart til Lourdes

Fredag den 11. februar kl. 19.00 fejrer den Nordiske Valfart til Lourdes Verdensdagen for de syge, i domkirken med messe v/Biskop Hans Martensen og Valfartspræsten Herbert Krawczyk. Efter messen vil der være lejlighed til over en kop kaffe at få information om Valfarten til Lourdes.

Niels Steensens Bibliotek

Åbningstider er blevet ændret fra år 2000.

Biblioteket har herefter åbent:
Tirs, Tors. og fredag 16-18
Søndag 11-13 (lukket 1. søndag i hver måned)

Bolig søges

28-årig mand søger lille lejlighed eller værelse med adgang til køkken og bad. Max. husleje 2000. Henv. på Tlf. 33 910 370 Bedst efter kl. 16.

Ellen & Bene Larsens LEGAT

Til fordel for trængende, enlige, ældre og svagelige mennesker - såvel mænd som kvinder - fortinsvls medlemmer af det romersk-katolske trossamfund i Danmark, uddeles af legatbestyrelsen i maj/juni år 2000.

Ansøgninger indeholdende navn, bopæl, alder, oplysning om kirkeligt tilhørsforhold samt kopi af forskudsopgørelse for 2000 skal være legatbestyrelsen i hænde senest den 29. februar 2000.

Ansøgning stiles til Katolsk Bispekontor Bredgade 69A, 1260 København K.

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Søster Clara Maria Kallan O.S.B.

født den 29.10.1925
død den 23.12.1999.

Hjertelig tak for venlig deltagelse og forbøn ved sr. Clara Maria's død og begravelse den 30.12.1999.

I stedet for blomster kunne man indbetale et beløb til Sct. Mariæ's sogns børnearbejde. Hjertelig tak for pengegaverne.

Benediktinerinderne af den hl. Lioba.

Katolsk menighedsplejers julemarked 1999

Søndag den 28. november blev følgende numre udtrukket i lotteriet:

Grå serie nr. 140 (1mg. Frexinent)
Lyserød serie nr. 60 (3 fl. vin fra Cahors)
Lyseblå serie nr. 150 (stor æske chokolade)
Orange serie nr. 141 (1 fl. Harveys Bristol Cream)
Grøn serie nr. 41 (luksusbund med H:C:Andersen historier)
Hvid serie nr. 194 (julekrybbe)

Gevinster kan afhentes på Menighedsplejernes kontor inden 2. marts 2000.

TAK - til alle som deltog på Julemarkedet; som besøgende, bidragsyder eller medhjælper!

Katolske Menighedsplejer
Tlf. 3315 2303

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

DANSK OLIE
KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrersservice
Installationer
Olievagt i
fyrings sæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 54 43 99 08

Vi lover
godt håndværk
og er omfattet af...

Arbejde udføres overalt
på Sjælland, Lolland og Falster

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Revision - Regnskab - Skat

REVISORGÅRDEN I ROSKILDE

Registreret revisor

Jørgen Brangstrup

Skt. Olsgade 10 - Roskilde - 46 35 10 35

det er altid sikkert med en registreret revisor

Find Deres bedemand her:

Vanløse Liggistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Referance: Sankt Joseph Søstre
Bedemændenes Landsforening

Rom forventer 26 millioner gæster

Ca. 40 procent af gæsterne har ikke tilmeldt sig forud

Rom (KNA): Siden begyndelsen af Jubelåret er der blevet registreret 3,5 millioner besøgende, heraf 2,8 millioner italienere og 700.000 udlændinge. Ifølge de nyeste opgørelser kan man indtil slutningen af Det hellige År, 6. jan. 2001 vente 26 millioner gæster, som har anmeldt deres besøg, heraf over 9 millioner ikke-italienere. Særlig ved de store begivenheder og fester regnes der med en stor tilstrømning. Hertil kommer så, at ca. 40% af gæsterne ikke har tilmeldt sig forud. Agenturet kalkulerer med 235.000 mennesker til påske, 800.000 til arbejderens festdag d. 1. maj, 635.000 til Den eukaristiske Verdenskongres i juni og 230.000 til Familiernes Fest i oktober. Dertil kommer så ca. 1,5 millioner unge til Verdens ungdomsdagen i august.

Agenturet regner med, at hver turist/pilgrim vil blive i byen i gennemsnitlig 2-4 dage. Byen Rom byder på 95.000 sengepladser, tre fjerdedel heraf i hoteller, og mere end 11.000 i kirkelige herberger. Rundt om i byen er der installeret 100 ekstra toiletter. Til Verdens ungdomsdagen yderligere 10.000. Bystyret har anskaffet 100 nye renovationsvogne og 10.000 affaldsspande.

Sundhedstjenesten disponerer over næsten 100 læger og ligeså mange sygeplejersker og sygehjælpere. Herudover er der rundt om i byen etableret 6 førstehjælpsstationer, og ni ambulancer vil holde ved banegårde, lufthavne, motorvejsudfletninger og i havnen ved Civitavecchia. Desuden kan man ringe gratis på et SOS-nummer, hvor der svares på 7 sprog. -mey

I dette smukke naturområde øst for Nazareth kan man sponsorere en lund af 1000 oliventræer for 15.000 kr.

Plant et træ ved Genezareth Sø

Få ledige pladser til pilgrimsrejsen til Det hellige Land

Af Ulla Elmquist

I mange år har man i Israel kunnet deltage i træplantnings projekter med det formål at genoprette naturen. Og i de sidste år, hvor vinterregnen har været uhyggelig sparsom, har fonden Keren Kayemeth Leisrael (Det jødiske Nationalfond), der blev grundlagt 1901, ivrigt opmuntret til at give bidrag til træer eller til bygning af vandreservoirer. Millenium skoven skal ses i denne sammenhæng, men også i sammenhæng med Israels ønske om at bevare en attraktiv og rekreativ natur i det tætbefolkede land.

Milleniumskoven udgør et 200 km² stort areal, hvor der i forvejen findes en del oliventræer, egetræer m.v. Nu kan man så med egne hænder plante et lille oliventræ i denne "skov", som paven skal indvie, når (hvis) han kommer til Det hellige Land. Det er dog ikke

en betingelse, at man selv planter et træ. Man kan sagtens sponsorere et træ uden at rejse til Israel. Ja, man kan sågar sponsorere en hel lund bestående af 1000 oliventræer. En sådan lund vil få et skilt om, hvem der har givet den osv.

Nu er det jeg spørger, om der mon er nogle af de mennesker, der ikke fysisk kan rejse med i maj, som kunne tænke sig at være med til at købe oliventræer i Galilæa? Et træ koster 50 kr. 2 træer koster 100 kr. En lund koster 15.000 kr., så der er en betydelig mængde-rabat. Hvis Den katolske Kirke i Danmark kan sponsorere en lund, vil vi naturligvis indvie og navngive "vores" lund, når vi besøger skoven.

Bidrag til Millenium-skoven kan sendes på giro 6 42 53 05, Sct. Ansgar Kirke, Bredgade 64, 1260 K. mærket "Oliventræ".

Pilgrimsrejsen

Der er endnu tre måneder til rejsen til Israel, og der er enkelte ledige pladser. Der er i

øjeblikket tilmeldt 111 deltagere fordelt på fire grupper: ungdomsgruppen, der ledes af pastor Reinhold Sahner, gruppe 316, der ledes af pastor Timmermann og Ulla Elmquist, gruppe 320, der ledes af Nikolaj Sørensen og pastor Niels Engelbrecht samt gruppe 332, der ledes af pastor Benny Blumensaat og Birgit Stresino.

Biskop Czeslaw Kozon er attachederet gruppe 332, men vil iøvrigt "gå på skift" mellem grupperne. Flere gange vil vi dog være sammen alle 111. Det gælder f.eks. når vi på vej fra Nazareth til Genezareth sø skal besøge Millenium skoven.

Nærmere oplysninger både om rejsen og om skoven hos Ulla Elmquist, tlf. 33 93 98 83.

Vold og drab på Molukkerne

Jakarta KNA: På den indonesiske øgruppe Molukkerne har nye stridigheder mellem kristne og muslimer i den forløbne weekend (12 og 13. januar) krævet endnu tre døds ofre..

Ifølge det indonesiske militærs oplysninger blev også fire soldater på øen Ambon såret. På ferieøen Lombok satte en ophidset skare af muslimer ild på en kirke. Indonesiens præsident Abdurrahman Wahid har tidligere erklæret, at det snart var forbi med regeringens tålmodighed, og at man nu

ville skride ind med drastiske midler for at skabe freden.

De stridigheder, som flammede op for et år siden, har indtil nu kostet 1.700 mennesker livet.; alene i december skal 771 mennesker være blevet dræbt og 850 sårede.

De to stridende parter regner med endnu flere ofre. Baggrunden for voldshandlingerne er de økonomiske og sociale spændinger mellem tilhængerne af de to religioner.

Den indonesiske katolske bi-

skop Petrus Canisius Mandagi har talt imod Molukkerens uafhængighed. "Molukkerne føler, at de er en del af Indonesien", sagde Mandagi, idet han hentydede til optøjerne på øgruppen, sådan som det var blevet oplyst i det franske dagblad "La Croix".

Kravet om uafhængighed er frem for alt blevet fremført af protestantiske ekstremister og er en reaktion på muslimske fundamentalisters voldshandlinger, mente biskoppen af Ambon. Han bebudede, at han ville forhandle

med begge parter og optræde som mægler.

Mandagi opfordrede hæren til at indtage en "virkelig neutral rolle" i konflikten. Soldaterne må på en lempelig og udglattende måde søge at inddæmme aggressionerne. Ifølge Mandagis er katolikkerne hidtil ikke blevet indblandet i konflikten.

De havde indtil videre respekteret hans appel om mådehold. Til trods herfor skal omtrent 20 kirker, skoler, præstegårde og børnehjem være blevet ødelagt. -mey

Apropos spekulationerne vedrørende pavens helbred.:

Da pave Leo XIII var 92 år, modtog han en biskop der kom på sit 5-årige ad limina besøg. Biskoppen sagde til Hans Hellighed: "Det bliver nok sidste gang jeg ser Deres Hellighed." Leo XIII betragtede biskoppen med et omsorgsfuldt blik: "De lider måske af en alvorlig sygdom, der snart vil afslutte Deres liv"

Før en flyvemaskine skulle afgå, gik kaptajnen ned gennem midtergangen for at hilse på passagererne. Da han kom til en katolsk præst, sagde han til ham: "Det er meget betryggende at have Dem ombord, hr. pastor," hvortil præsten svarede, "I lige måde, hr. kaptajn!"

Kilde: Katolske anekdoter, redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting.

Cormac Murphy-O'Connor ny ærkebiskop af Westminster.

Ny ærkebiskop

London: KNA: Cormac Murphy-O'Connor (67), hidtidig biskop af Arundel og Brighton, er blevet udnævnt som ny katolsk ærkebiskop af Westminster. Murphy-O'Connor, der anses for være liberal og reformvenlig, træder ind som efterfølger efter Kardinal Basil Hume.

Læs side 3

Trøst og velsignelse til de syge

30.000 med i Jubelårs-valfart for de syge, som paven betegnede som specielle vidner for evangeliet

ROM: KNA: Der, hvor normalt diplomater og biskopper får reserveret plads, var der denne gang rader af kørestole. Næsten 30.000 syge, heriblandt mere end 1000 i kørestole eller på bærer, var kommet til pavemesse i Vatikanet. Johannes Paul II havde indbudt til jubelårsstævne for syge og handicappede. Det var en højtidelighed, som synligt berørte den selv sygdomsramte overhyrde.

I rækkefølge bar hjælperne ti kørestole med alvorligt syge op til alterpodiet foran Paven. Johannes Paul II lagde sin hånd på hvert enkelt og salvede dem med hellig olie. De syges Salvelse var et markant højdepunkt i ceremonien, der strakte sig over to og en halv time på Peterspladsen. Her var polioramte, kræftsyge, sklerosepatienter, uhelbredeligt syge, heriblandt mange børn, samt handicappede. De 40 tilstedeværende biskopper, som hver især stod for sygesjælesorgen i deres hjemland, meddelte også De syges Salvelse.

Allerede fra den årle morgenstund kom de syge og deres ledsagere til Vatikanet i særbusser. Politiet sørgede ved omfattende vejspærringer for, at trafikken gled let. I flere sektorer på Peterspladsen havde man sørget for jordopvarmning for at gøre det tåleligere for de syge at deltage i den lange ceremoni på denne klare, men iskolde februar-

Paven velsigner en syg under messen på Peterspladsen i Rom.

dag. Derudover havde plejerne skaffet tilstrækkeligt mange tæpper. De fleste syge kom fra Italien, men derudover var der deltagere fra 35 andre lande.

Johannes Paul II, som efter det voldsomme attentat i 1981 havde gennemgået flere operationer og efterbehandlinger, udtalte blandt andet, at smerte og syg-

dom er en del af menneskelivets hemmeligheder. Naturligvis er det rigtigt at bekæmpe sygdom, fordi sundhed er Guds gave. Men enhver lidelse rummer i lyset af Jesu Kors en mening. Han opfordrede desuden de sunde, lægerne, plejerne og de mange frivillige hjælpere til at følge "den gode samaritaners"

eksempel og ikke gå ligegyldig forbi, når man mødte lidelsen ude i verden.

"Jeg beder Gud om, at stævnet i dag må bringe en særlig fysisk og åndelige lindring". Han betegnede de syge, som specielle vidner for Evangeliet. Det tredje årtusinde forventer dette vidnesbyrd fra de lidende kristne.

1.045.000.000.000 katolikker

17,4 pct. af verdens befolkning er katolikker, viser ny statistik

VATIKANET, KNA: Antallet af katolikker har nået rekordhøjde. Ved årtusindskiftet tæller Den katolske Kirke 1,045 milliarder mennesker, 40 millioner flere end sidste år. Det svarer til en andel på 17,4 procent af verdens

befolkning. Antallet af de katolikker, som er aktive i mission, katekese og sjælesorg er med 3,7 millioner 8 procent højere end året forinden.

Antallet af præster er steget med 0,1 procent til 404.626, af hvilke 264.202 er verdenspræster. Desuden er antallet af præstestuderende steget fra 109.171 til 109.828. Rekordhøj er antallet af biskopper: 4.439. Den stærkeste tilvækst tegner de

aktive diakoner sig for: deres antal er nu på 25.345, og kateketerne antal omfatter 2,3 millioner.

En tilbagegang kan spores hos ordenssøstre, som traditionelt udgør den største gruppe af Den katolske Kirkes aktive personel. Deres antal sank fra 819.278 til 814.779.

En i mange år kendt tendens i fordelingen af kirkemedlemmer verden over er fortsat. 49,5 pro-

cent af alle katolikker lever i Nord- og Latinamerika, medens Europa kun tegner sig for lidt mere end en fjerdedel (27,8 procent).

De øvrige 22,7 procent fordeles sig på Afrika med 11,4 procent, Asien med 10,5 procent og Oceanien med 0,8 procent. Antallet af stater, som har diplomatisk forbindelse med Den hellige Stol, lå i 1999 på 172; dette er også en ny rekord. -mey

Skuffelse og angst

"Ingen kan volde hinanden så meget ondt, som to der elsker hinanden" skrev Viggo Stuckenbergs i et digt. Dette kunne bruges om Europas reaktioner over for Østrig og Jörg Haiders parti. Østrig har en særlig plads i mange menneskers bevidsthed, ikke blot som skisportssted, men også som den årlige Nytårskoncert fra Wien, som TV-transmitteres til hele verden.

Der trænger skygger frem, Hitler og nationalsocialismen. Det var ikke blot Strauss komponisterne, der fødtes i Østrig, men også det tredje riges leder. Det var ligeledes i Østrig, man var plaget af en borgerkrigs-lignende tilstand i 1934, hvorunder forbundskansler Engelberth Dollfuss blev myrdet.

Nationalsocialismens lange skygger aftegner sig med en uhyggelig styrke i vort naboland Sverige, hvor flere gymnasier plages nazistiske symboler, trusler og mord. Vi hører ikke så meget om det i Danmark, men svensk TV fortæller næsten dagligt om det. Også i Danmark har vi oplevet en lille nazistisk gruppe, som har gjort sig stærkt gældende i pressen og måske fylder den mere her, end det er tilfældet i virkeligheden. Den nyere historieskrivning har også afsløret nationalsocialistiske rødder og infiltrationer i den danske befolkning sidst i 1930'erne. Man havde svært ved at tage en klar stilling og at vælge side. Det er disse tendenser, der nu afsløres. De er skræmmende, også fordi vi selv er en del af dem. Det er lettere at se dem hos andre og at dadle fremmede nationer for dem.

Wiens ærkebiskop kardinal Schönborn har en meget vanskelig opgave i denne vanskelige situation, hvor Østrig på en vis måde er kommet i konflikt med resten af Europa. Måske er det i virkeligheden angsten for nationalsocialismen i egne rækker, som giver anledning til så stærke reaktioner, at man let glemmer den rolle, som Østrig har haft. Landet var et håbets fyrtårn for millioner af mennesker under den kolde krig. Under opstanden i Ungarn i 1956 var Østrig landet, som modtog i tusindvis af flygtninge, der var forfulgt af kommunisterne. Østrig gav endvidere et væsentligt bidrag til dialogen med Østblokken og var en opmuntring for udviklingen af solidaritet i 1981, og det som i 1989 førte til murens fald.

Østrig har bidraget til udviklingen af dybe menneskelige værdier gennem en hel generation, og dette ophører ikke, fordi et enkelt parti har taget plads i regeringen. Landet vil have en afgørende rolle, når forhandlingerne om de tidligere Østblokkendes medlemskab af EU for alvorlig går i gang. EU har i høj grad brug for det konstruktive bidrag, som Østrig kan give.

Den aktuelle situation giver anledning til refleksion og besindelse, ikke blot for østrigerne men for ethvert menneske i det europæiske fællesskab. Den enkelte må gøre op med sig selv, hvilke menneskelige værdi han eller hun har valgt og hvorfor.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.

Nygade 6A, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646 Fax: 4920 1176

E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam,

Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaudet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.

DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.

E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,

DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124

Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Læserne diskuterer

Hellig Kors Kirke og KBC

Karla Andersen, Sofiegade 13,
4800 Nykøbing F., skriver:

Som menighedsmedlem ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing F., ikke som menighedsrådsmedlem - og som ganske almindelig katolik, vil jeg gerne hermed takke Biskop Czeslaw for den fine og saglige redegørelse, der søndag d. 12. december blev læst op under messen i Hellig Kors Kirke.

Biskoppen gik ingen for nær i redegørelsen, hverken tilhængere eller modstandere af de såkaldte vækkelsesmøder, der under ledelse af navnlig Christian Hedegaard fra Københavns Bibeltrænings Center, KBC, har fundet sted hver fredag aften i vores kirke. Alligevel kom afgørelsen klart og utvetydigt: Opgaver og aktiviteter i et sogn må ikke bæres og præges af ikke-katolske kristne fra et kirkesamfund, som i sin opbygning, kirkeforståelse og bibelsyn er meget fjernt fra os. Samtidig understregede biskoppen, at katolikker gerne må mødes med og bede sammen med andre kristne, når blot man er fast forankret i den katolske kirke. Jeg selv har hørt Christian Hedegaard prædike tre gange, og selv om der ikke blev sagt noget, som var i

direkte modstrid med bibelens tekster, så studsede jeg over udsagn som: Hvis man beder om en ny bil, så får man den, hvis blot man tror nok, og man skal helst bede i tungen, for det sprog forstår djævelen ikke.

Man må betænke, at mange af vores store helgener har haft lange mørke og tørre perioder i deres liv, hvor de har følt sig forladt af Gud og ikke en eneste af deres bønner blev besvaret. Alligevel mistede de ikke troen, tværtimod. I Nykøbing F er der tale om børn og unge, som endnu ikke har fundet deres religiøse ståsted, og som man let kan suggerere. Følgen kan blive, at de får samvittighedskvaler over, at deres tro ikke er stærk nok, når de ikke får den røde bil eller hvide hest, eller hvad det nu kan være, de har bedt om. Faktisk har jeg hørt om unge i Sverige, der har begået selvmord efter at have været tilknyttet "Livets Ord", som KBC er udsprunget af.

Det fik mig også til at standse op, at en stor del af prædikenen hver eneste gang handlede om, at det er gavnligt at betale tiende, med det resultat, at der i vores kirke i løbet af få måneder blev samlet mere end 20.000,- kr. ind, penge, som ubeskåret er gået til KBC.

Dog ramte det mig mest af alt som katolik, at Mariaandagterne ganske langsomt forsvandt ud af vores kirke. Jeg tvivler ikke på, at vores sognepræst har handlet i en god mening, og at hans hensigt har været at vække de unge for Jesus, så de gjorde positive ting i stedet for at "gå i byen, drikke sig fulde og dyrke sex", som det har været nævnt i pressen. Det synspunkt deler jeg fuldt og helt med Martin Bergsøe, og på en måde forstår jeg godt de forældre, der har støttet deres børn i at deltage i ovennævnte møder. Men deltagelse i møderne har været at tage til takke med et surrogat i stedet for den ægte vare. Vores menighedsrådsformand, Lis Kaufman, skal fra mig have rigtig mange roser for den store indsats, hun har ydet for at opklare og trænge til bunds i denne sag, og hverken hun eller andre fra menighedsrådet har henvendt sig til pressen.

Jeg vil slutte mit indlæg med en tak til alle præster og menige katolikker, der har støttet os med bøn og på anden vis, til den Hellige Jomfru for Hendes mægtige forbøn og ikke mindst til Helligånden, fordi Han endnu en gang har blæst i den rigtige retning.

Birgitta som værnehelgen?

Kaare Rübner Jørgensen, mag.art.,
Peter Bangs Vej 137 3th,
2000 Frederiksberg, skriver:

Bortset fra at jeg i disse økumeniske tider ikke ved, hvad vi skal bruge værnehelgener til, da troen på dem blot fører os længere bort fra vore lutherske medkristne, må jeg som middelalderhistoriker undre mig over valget af Birgitta af Vadstena. Denne højjaristokratiske og særdeles kontroversielle kvinde havde nemlig ingen tolerance for anderledes tænkende mennesker og manglede tillige enhver sans for social forståelse og medfølelse. Overalt hvor hun kom, skabte hun med sine fordømmende og hadske "profet-

ier" splid og fremkaldte vrede og forbitrelse hos mennesker med en anden religiøs og politisk opfattelse. Et eksempel er hendes ophold på Cypern, hvor hun intrigerede politisk mod det herskende dynasti og tog ukritisk parti i striden mellem købmænd og indvandrere fra Genova og Venezia. Et andet, at hun af snævre egoistiske slægtsinteresser hadede den danske kong Valdemar Atterdag og de svenske konger Magnus Eriksson og Albrecht. Hun fordømte dem alle som kættere og kritiserede (så vidt vi ved) uden grund kong Magnus for at være homoseksuel. Alt sammen i et forsøg på at ophidse de svenske stormænd, så de afsatte deres konge og valgte hen-

des egen søn i stedet. I samme forbindelse forsøgte hun også at skabe en hadsk stemning mod kong Valdemar, så Sverige ville påbegynde en krig med Danmark. Når præfekten for Vatikanets kongregation for ordener ærkebiskop Piergiorgio Nesti derfor udtaler, at "Overalt, hvor hun færdedes, gjorde hun en indsats for at fremme forståelse og enhed blandt mennesker" er det simpelthen usandt. Birgitta var ingen brobygger, tværtimod. I en tid med stigende modsætninger mellem mennesker (borgerkrigen i Jugoslavien, fremmedhadet etc.) er det vel ikke en person som Birgitta, vi har brug for som såkaldt værnehelgen. Eller er det?

Juleaften var kirkerne fulde..

Under denne overskrift skriver
Eva Antkowiak, Tunnelvej 8,
5800 Nyborg:

men på de almindelige søndage kommer ikke nær så mange i kirke, til trods for at man ved, at det hører med til at være katolik at komme til messen.

Det giver grund til eftertanke - ikke farisæisk fordømmelse!

Det sker, at mennesker i en periode af deres liv ikke kan stille noget op med den religiøse forkyndelse og derfor kort eller lang tid udebliver fra kirken og sognets liv.

Hvad gør man ved det som slægting, ven, menighedsråd, præst?

Man kan prøve at kalde på vedkommende og skabe trang hos denne til at være med igen ved salmerne, bønnerne i stilhed og sammen, evangeliet, præstens ord og vigtigst af alt - ved nadverens sakramente.

Lykkes det ikke for en far og en mor med unge børn, som siger fra og nægter at gå med til messe, nytter det hverken at true eller lokke. Tværtimod! Det eneste, der er at gøre, er at tale stille om det og vente...

Der er mange forældre, der er dybt ulykkelige, fordi de frygter, at deres børn skal glide væk fra kirken, skønt unge ofte har en løsrivelsestid, hvor de demonstrerer deres selvstændighed ved at gå imod forældrenes ønsker.

For dem, der alligevel tager det tungt, vil jeg minde om et gammelt sagn.

Dette sagn fortæller om en stor katedral, som er sunket i havet, men når månen om natten lyser over havfladen, kan det hænde, at katedralen rejser sig i al sin pragt op fra havets dyb. Man hører klokkerne ringe, og salmesang lyder ud fra katedralen.

Vor egen kirke lever i os i underbevidstheden, og den kan pludselig -

som katedralen - blive nærværende igen, så man får stærk trang til at gå ind i den kirke, der for mange århundreder siden kom ind i landet, for at bekræfte sin tro og opleve nadverens sakramente igen.

Kirken er noget, vi savner i vor hverdag. I kirken tier det sprog, der er bygget på videnskabelige grundsætninger, for i kirken tales det religiøse sprog, og vi lytter, når forkyndelsen gør det umulige muligt. I vor hverdag ser vi fremad og fremad. I kirken går vi helt tilbage til I BEGYNDELSEN VAR ORDET. I vor hverdag drejer det sig om nyheder. I kirken hører vi endnu en gang de gamle fortællinger, som vi alle kender, og som er tidløse, sande og uundværlige. Vi vil bede til, at de, der i dag ikke kommer i kirken, en dag vil opleve, at katedralen stiger op af havet og spreder sit strålende lys, mens klokkerne kalder.....

Advarer mod at isolere Østrig

Forsigtige udtalelser fra Vatikanet om regeringsdannelsen i Østrig

Wiens ærkebiskop, Kardinal Christoph Schönborn har appelleret til EU-landene om ikke at isolere Østrig og vende den europavenlige stemning i hans land til det modsatte.

På baggrund af EU-landes heftige reaktion på regeringsdannelsen i Østrig med Jörg Haiders parti, siger kardinalen i et interview til det katolske dagblad "Avvenire", at bekymringen i Europa over udviklingen i Wien må tages alvorligt, og at den er "psykologisk forståelig". På den anden side har Østrig en lovlig valgt regering og er fremdeles loyal over for EU.

Schönborn opfordrer de venligtsindede lande i Europa til ikke at fremelske tendens til opsplitning og til konfrontation i Østrig, men at støtte en fredelig udvikling. Hans største bekymring gælder landets enhed. Han erindrer i den

sammenhæng om den østrigske borgerkrig i 1934, der har efterladt dybe sår i samfundet. Endvidere understreger Schönborn, at Kirken er sjælesørger for alle katolikker, også dem i FPÖ (Jörg Haiders parti). Det er ikke Kirkens opgave at velsigne eller fordømme bestemte partier. Snarere må disse ved deres program og ved deres gerninger vise, hvor tæt de står evangeliets værdier.

Politisk realisme

I Vatikanet er man tilbageholdende med på forhånd at dømme situationen i Østrig. Statssekretæren, kardinal Sodano siger, at politisk realisme også hører til Den hellige Stols tradition.

"Man plejer ikke bedømme regeringer efter personerne, men efter deres programmer og gerninger," sagde kardinal Sodano til journali-

ster, og tilføjede, at så snart der sker noget, som støder an mod den kristne moral, vil Kirken udtale sig på passende måde. Dermed gav han udtryk for, at Den hellige Stol såvel som Den katolske Kirke i Østrig vil følge udviklingen med - som der står - argusøjne.

Pavens stedfortræder på det politiske område undgår af mange grunde en for hastig dom. En af grundene er tilliden til de østrigske katolikker, af hvilken en stor del traditionelt er tilhængere af det medregerende konservative parti (ÖVP). Dertil kommer, at den østrigske bispekonference, der i de senere år har været kriseram, nu har brug for at indtage rollen som moralsk vogter.

"Hvis regeringen skulle gøre noget, som ville være imod kristen moral, så må Kirken i Østrig reagere, sagde kardinal Sodano.

En bandlysning af den nye rege-

EU-landenes skarpe fordømmelse af regeringsdannelsen med Jörg Haiders Frihedsparti kan fremkalde en opsplitning og konfrontation i Østrig. (KNA)

ring er Den hellige Stol imod, alene på grund sin rolle over for hele verden. Og da Vatikanet ikke er EU-medlem, kan man af principielle grunde heller ikke blande sig i Østrigs affærer, sådan som EU-regeringer har gjort.

De moralske principper, som Kirken skal måle den nye regering på, kom kardinalen ikke nærmere ind på, men henviste til, hvad kardinal Christoph Schönborn, Wien, på Vatikanets foranledning har sagt: "Kirken må ubestikkelig i bedømmelse og modig i ord og gerning manifestere sig, når det drejer sig om de store spørgsmål om retfærdighed og tolerance, om fred, menneskerettigheder og respekt for livet".

Desuden lovede han, at kirkerne ville være garant for medmenneskelighed, social retfærdighed og for åbenhed i beskyttelsen af de fremmede, som kommer til landet.

Vatikanet er, i lighed med formanden for EU-kommissionen, Romano Prodi, indstillet på en mere moderat kurs.

"Vatikanet vil bidrage til at gøre krisen saglig, og det vil sikkert være gavnligt", siger en erfaren iagttagelse af relationerne mellem Østrig og Vatikanet. Ligeså forsigtig er "L'Osservatore Romano". I en artikel her hedder det om Haiders parti: "Det bliver vidt og bredt kritiseret af den internationale offentlige mening, hvor man betegner det som populistisk og fremmed-

Ledende protestant taler for anerkendelse af paveembedet

Men først må Rom endeligt anerkende de evangeliske kirker som kirker

MILANO, KNA: Formanden for Det evangeliske Råd i Tyskland, Manfred Kock anser en symbolsk protestantisk anerkendelse af paveembedet for mulig.

Paven kunne være en "symbolsk enhedsskikkelse" for de kristne, siger Kock i et interview med dagbladet "Avvenire" i Milano. Men først må Rom endelig anerkende reformationens kirker som Kirker, og ikke mere kun tale om "kirkelige fællesskaber".

Kock uddyber i interviewet, at med "enhedsskikkelse" forstås han en "primus inter pares" (den første blandt ligemænd), som for hele verdens kristenhed vil have en "udadvendt symbolkraft". Hermed mener han ikke specielt den nuværende embedsindehaver, men mere alment et "paveembede og dets funktioner". Kock betegner paveembedets betydning som et afgørende omdrejningspunkt, som i en given situation vil stå mellem og over konfessionerne. Herved kan protestanter ikke forestille, at et sådant embede skulle være normsættende i spørgsmål vedrørende læren og det kirkelige liv. På direkte anmodning slår han fast, at Den evangeliske Kirke med denne nævnte reservation simpelthen er beredt til at anerkende paveembedet i en begrænset og symbolsk form.

Trods ophævelsen af de gensidige lærerfordømmelser, mangler Rom endnu at anerkende de evangeliske kirker som Kirker, men i og med en sådan anerkendelse, ville det første skridt til overvindelse af adskillelsen være taget, og man kunne begynde at tale om en symbolsk, enhedspræget repræsentation. I tråd hermed kan det nævnes, at Pave Johannes Paul II i sin økumeniske encyklika "Ut unum sint" fra 1994 har opfordret til en dybtgående forskning og diskussion om paveembedet.

London: Ny ærkebiskop for 4,1 million katolikker

Cormac Murphy-O'Connor ligger tæt op af pavens linje og er en udtalt modstander af abort og eutanasi

Den nyudnævnte ærkebiskop af Westminster, Cormac Murphy-O'Connor, må på grund af sin alder (67) betegnes som en overgangsfigur, da biskopper i henhold til kirkeretten må regne med at trække sig tilbage, når de bliver 75 år.

Embedet som Londons ærkebiskop er traditionelt forbundet med værdigheden som kardinal og med formandskabet i bispekonferencen for England og Wales. Dermed kommer han til at repræsentere landets 4,1 millioner katolikker.

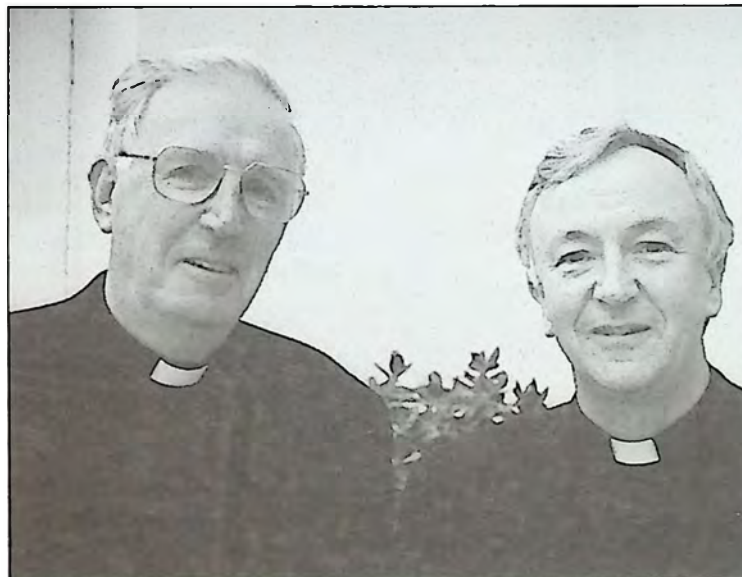
Han blev født i Reading og uddannet som præst i Rom, derefter virkede han som præst i Southampton og Portsmouth, inden han blev rektor for Det engelske

Kollegium i Rom. Fra 1977 har han ledet bispedømmet Arundel og Brighton. Han er internationalt kendt gennem sit arbejde som vicepræsident for Den internationale anglikansk-katolske Dialogkommission (ARCIC). I den forbindelse kan det nævnes, at han er en nær ven af den anglikanske primas, ærkebiskopen af Canterbury, George Carey.

Murphy-O'Connor er kendt for at være en god sjælesørger, der særligt har sin opmærksomhed rettet mod det dalende antal præstekald. Samtidig går han meget ind for lægfolks øgede indlydelse på Kirkens liv.

Han ligger tæt op af Pave Johannes Pauls II's intellektuelle linje: med faste standpunkter, når det drejer sig om moralske anliggender. Han er en udtalt modstander af abort og eutanasi

I den katolske avis "The Tablet" beskrives han som biskoppen for alle: menneskelig forstående, fremragende i samarbejdssituationer, og en person, der indgyder respekt. Da han blev bekendt med sin nye udnævnelse, udtalte han blandt

Den nyudnævnte ærkebiskop af Westminster Murphy-O'Connor (tv) og Londons hjælpeærkebiskop Vincent Nichols er udnævnt til ærkebiskop af Birmingham.

andet: "Selv om jeg ikke er så ung, som da jeg første gang blev udnævnt til biskop, så er jeg lige så villig til at påtage mig opgaven. Jeg føler mig opmuntret ved at være fulgt af så mange menneskers gode ønsker og forbøn."

Londons hjælpebiskop til Birmingham

Talrige katolikker i London havde håbet på, at byens hjælpebiskop Vincent Nichols (54) var blevet betroet ledelsen af Englands vigtig-

ste og største bispedømme. Hume satte stor pris på Nichols og havde ifølge oplysninger fra sædvanligvis velunderrettede kredse foreslået ham som sin efterfølger.

Nichols havde dertil ledet bispedømmet siden Humes død. Vatikanet besluttede imidlertid noget andet og udnævnte i øvrigt samme dag Londons hjælpebiskop til ærkebiskop af Birmingham. Her træder han i stedet for Ærkebiskop Maurice Couve de Murville, der sidste år måtte træde tilbage af helbredsgrunde. -mey

Min kære hustru,
vor kære mor,
svigermor og farmor

Dorota-Weronika
Goldmann

er sovet stille ind
d. 8.2.2000

på familiens vegne
Tomasz Bryk

Bisættelsen har fundet sted

Maria Elisabeth Hesselblad levede fra 1870 til 1957

Kendt nordisk kvinde saligkåres

Stifteren af den svenske gren af Birgittinerindernes Orden saligkåres 9. april

Der er truffet forberedelser til adskillige saligkåring i forbindelse med Det hellige År.

Af særlig nordisk interesse kan nævnes svenskeren Maria Elisabeth Hesselblad (1870-1957), som stiftede den såkaldte svenske gren af Birgittinerindernes Orden, og som saligkåres den 9. april i år. Mange katolikker fra de nordiske lande har stiftet bekendtskab med ordenen, ikke mindst i søstrenes gæstehuse f. eks. i Rom, og nu også i Danmark, hvor søstre har et kloster og gæstehus i Næstved.

Fra Næstved skriver Søster M. Aloisia, at Maria Elisabeth Hesselblad blev født i 1870 i Älvsborgs Län og blev døbt i Svenska Kyrkan. Hun drog som emigrant til USA, hvor hun gik ind i sygepleje. Gennem katolske patienter kom hun i kontakt med Den katolske Kirke og blev optaget i Kirken i 1902.

Hun vendte tilbage til Europa, i nærmere forstand til Rom, hvor hun i Den hellige Birgittas hus ved Piazza Farnese, som den gang ejedes af karmelitterinderne, blev klar over sit specielle kald, der bl.a. førte til, at hun i 1906 fik pavelig tilladelse til bære Birgittinerernes dragt og aflægge ordensløfterne.

I det følgende år søgte hun at etablere et birgittinsk kommunitet i Rom. I 1911 blev den nye gren grundlagt. Bl.a. modtog hun tre unge postulanter fra England. Ordenen ekspanderede og kom i 1923 til Sverige, hvor der blev stiftet et kommunitet på Djursholm uden for Stockholm. Derefter fulgte huse i Schweiz og England,

og endelig i 1931 kunne man overtage Birgittas hus ved Piazza Farnese i Rom.

Fire år efter grundlagdes klostret i Den hellige Birgittas gamle by, Vadstena. Maria Elisabeth Hesselblad nåede også at grundlægge klostre i Indien og i USA, inden hun døde i Rom d. 24. april 1957. Siden er der stiftet huse flere steder i Indien, Sverige (Falun), Italien, Mexico og Finland (Åbo). Efter omvæltningerne i Europa i 1989 er der kommet et kloster i Czestochowa i Polen. Kort sagt: en ganske fantastisk udvikling, sat i gang af en enestående personlighed, som trods et sart helbred var i stand til at forene organisations-talent med et dybt kontemplativt liv, inspireret af Den hellige Birgittas tanker, men tilpasset nutidens behov, ikke mindst på det økumeniske felt.

Det er egentlig forunderligt at se, at mens man umiddelbart taler om, at Den katolske Kirkes liv er mandsstyret og mandsdomineret, så har Kirkens historie vist, at netop store kvindeskikkelser meget ofte har været skelsættende i Kirkens liv og virke. Alene her i Jubelåret æres specielt i Europa: Katharina af Siena, Edith Stein og Den hellige Birgitta.

Der er derfor al mulig grund til, at vi i de nordiske katolske kirker kan glædes os over, at Marie Elisabeth Hesselblad føjes til den meget omfattende skare af store kvindeskikkelser, som har beriget Guds-folkets familie, og som vi alle hører sammen med i vor bøn og liturgi.

Johannes XXIII - den venlige pave

Saligkåringshøjtidelighed ventes at finde sted 3. september

Saligkåringen af koncilspaven Johannes XXIII (1958-63) rykker efter al sandsynlighed nærmere. Vatikanet ventes i nær fremtid officielt at anerkende en underfuld helbredelse, knyttet til den stadig populære Paves forbøn ved helbredelsen af en tilsyneladende uhelbredelig syg ordenssøster i Syditalien.

Selve saligkåringshøjtideligheden vil sandsynligvis finde sted d. 3. september. Pave Johannes Paul II havde sidste år, d. 20. december, efter afslutningen af den kirkelige prøvningsproces, tilkendt sin forgænger "en høj grad af heroisk dyd".

I sit korte pontifikat opnåede Johannes XXIII en popularitet verden over som den "venlige pave" (il Papa buono). Med indkaldelsen til Det andet Vatikanerkoncil og ved sin åbenhed over for den moderne verden indledte han en ny epoke i kirkehistorien.

Angelo Giuseppe Roncalli, som var hans borgerlige navn, kom til verden d. 25. november 1881 i den

Med indkaldelsen til Det andet Vatikanerkoncil indledte pave Johannes XXIII en ny epoke i kirkehistorien.

lille norditalienske by Sotto il Monte i en fattig familie. Efter uddannelsen på præsteseminariet i Bergamo fortsatte han sine studier i Rom, hvor han modtog præstevielsen i august 1904. Kort efter blev han udnævnt til sekretær for sin hjemlige biskop. Endvidere underviste Roncalli i kirkehistorie på bispedømmets præsteseminarium.

Under Den første Verdenskrig var han feltpræst og sygehjælper. I 1921 blev han igen kaldt til Rom og efter bispevielse i 1925, blev

han sendt til Bulgarien som apostolisk delegat. Herefter fulgte andre diplomatiske poster i Tyrkiet og Grækenland, og til sidst, under Anden Verdenskrig, var han pavelig nuntius i Paris. I den periode skal han have reddet ca. 100.000 jøder fra kz-lejrene, idet han udstedte pro forma dåbsattester til dem.

I 1953 udnævnte Pave Pius XII Roncalli til kardinal og kort tid efter til patriark af Venezia. Da Roncalli d. 28. oktober 1958 i en alder af knap 77 år blev valgt til at være Pius XII's efterfølger, blev det anset for være en kompromisløsning, man regnede ham for en "overgangs-pave". Så meget desto mere var det en overraskelse, da han indkaldte til det koncil, som skulle blive en milepæl i 2000 års kirkehistorie. Men Johannes XXIII oplevede kun den første mødesession. Da han døde d. 3. juni 1963, tog hele verden i et hidtil ukendt omfang del i sorgen. Særlig anerkendelse erhvervede "den venlige pave" på det økumeniske felt og inden for den interreligiøse dialog. I sine to encyklikaer "Mater et magistra" og "Pacem in terris" uddybede han sine to specielle anliggender: freden og den sociale retfærdighed.

Forbereder saligkåring af russisk zar

Den russisk ortodokse Kirke ser intet, der skulle være til hinder for en saligkåring af den sidste russiske zar Nikolaj II.

I Moskva er det blevet bekendtgjort, at den kirkelige kommission var nået til den opfattelse, at Zar Nikolaj ikke var skyld i "den blodige søndag", d. 9. februar 1905.

Under revolutionen i 1905 havde soldater og tropper fra Indenrigsministeriet åbnet ild mod fredelige demonstranter, der blev ledet af præsten Gabon. Tragedien i 1905 blev anset for at være en stor hindring for den saligkåring, som især havde været ønsket af exilrussiske kredse. Kirkehistorikeren Georgij

Mitrofanow har imidlertid over for nyhedsbureauet ITAR-TASS meddelt, at efter Kirkens opfattelse var zaren blevet desinformeret af hoffets funktionærer og af regeringen og holdt fjernt fra begivenhedernes centrum. Han kan derfor ikke være ansvarlig for dem, der døde på "den blodige søndag".

Jesuitter ønsker kætterdom taget op

Jesuitter ønsker en moralsk bedømmelse af Giordano Brunos henrettelse i år 1600

Jesuitternes tidsskrift "La Civiltà Cattolica" har krævet en ny forhandling inden for Den katolske Kirke om videnskabsmanden Giordano Bruno (født i 1548), der blev brændt som kætter i år 1600.

I en artikel til bladet i anledningen af den kommende 400 års dag, d. 17. februar, for henrettelsen af den tidligere dominikaner hedder

det, at dagen giver anledning til, at katolske og ikke-katolske forskere kan udveksle teorier - som der står - "i et klima af gensidig respekt". Fra de katolske videnskabsfolks side forventes ikke alene en drøftelse om Brunos filosofiske tænkning, men også en moralsk bedømmelse af hans henrettelse på kættorbålet. Denne bedømmelse, som også bør indbefatte selve inkquisitionen, skal ligge tæt op ad ånden fra Det andet Vatikanerkoncil og Kirkens nyeste læreudtalelser.

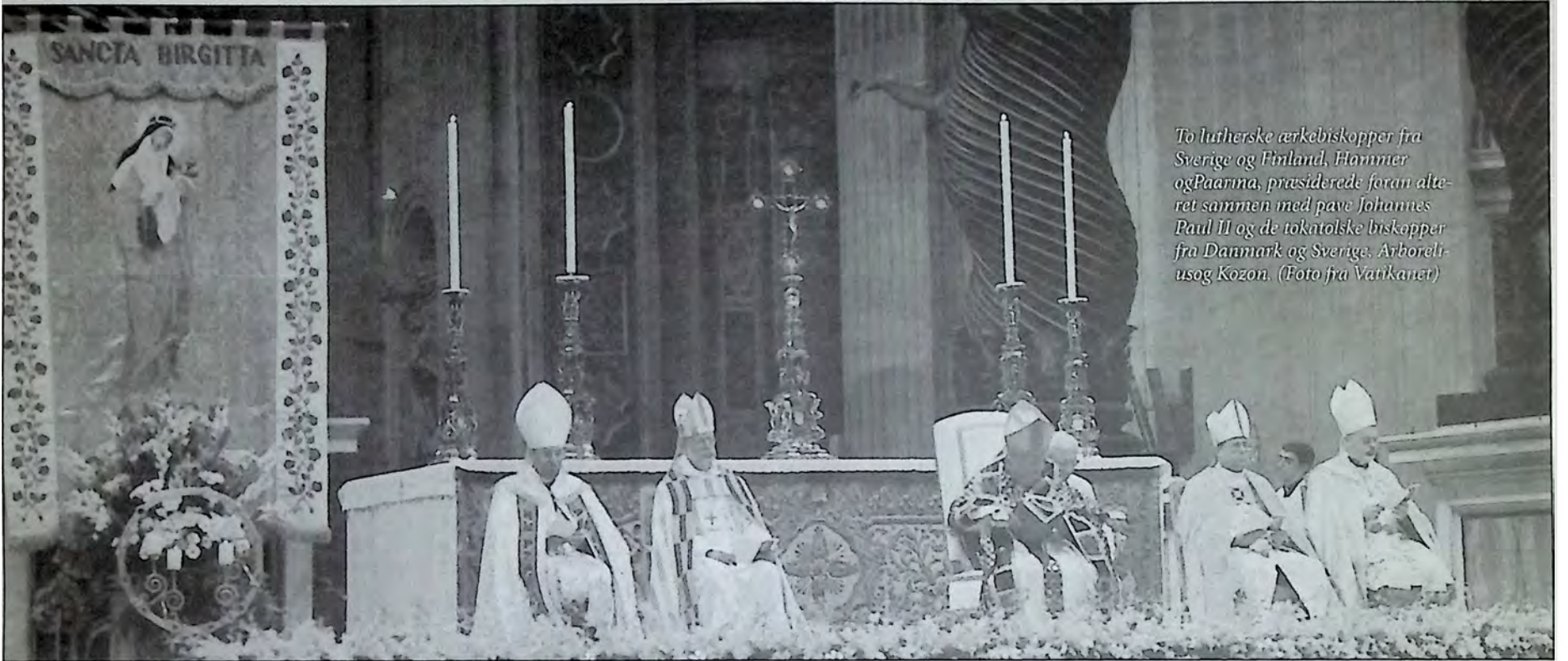
I artiklen minder man om, at Bruno blev henrettet i en tid, som endnu ikke anerkendte værdien af

samvittighedsfrihed. Desuden er det i dag kendt, at de metoder, som inkquisitionen anvendte, skulle have været væsentligt mildere end dem, tidens retspleje fulgte. Til trods herfor gælder Pave Johannes Paul II's ord om, at disse formildende omstændigheder ikke fritager Kirken for pligten til

at angre den ukristelige behandling af dens medlemmer. - Alt imens bebudede en romersk komite "Fri tænkning - Giordano Bruno" mindeforanstaltninger og udstillinger samt offentlig oplæsning af renæssancevidenskabsmandens værker på selve årsdagen for henrettelsen.

Rejsefører til 3.000 klostre i Italien

Lige i rette tid før rejsesæsonen er der udkommet en betragtelig udvidet rejsefører over klostre og religiøse gæstehjem i Italien. Bogen med titlen "Itinerari" (vejstrækninger) indholder oplysninger om ca. 3.000 konventer og lignende kirkelige gæstehjem. Ud over historiske og turistmæssige henvisninger giver bogen information om de forskellige gejstlige tilbud. Forlaget "Editoriale Italiana" udsender "Itinerari" i tredje oplag, som i forhold til det forrige er udvidet med yderligere 500 huse. Den 800 sider store "Kloster-Michelin" koster ca. 280 kr. (70 Mark). Den kan bestilles direkte på forlagets web-side: www.editionale.it. - mey

To lutherske ærkebiskopper fra Sverige og Finland, Hammer og Paanna, præsiderede foran alteret sammen med pave Johannes Paul II og de katolske biskopper fra Danmark og Sverige, Arborelius og Kozon. (Foto fra Vatikanet)

Vidne til noget ekstraordinært stort

En refleksion over Aftenbønnen i Peterskirken i anledning af kåringen af Den Hellige Birgitta som én af Europas fire kvindelige skytshelgener

Af Gregers Maersk-Kristensen

Brune sko! Øjenbrynene ligefrem hævede sig i panderne på de omkringstående, der stod ret så strunkne i deres fine sorte kassokker. Med skam anede jeg, at jeg endnu engang havde dummet mig. Det sker af én eller anden grund lidt for tit for mig her i Rom, som var jeg en hund i et spil kegler. Moder Thekla, birgitterindernes ordensgeneral, havde ellers vist mig den ære at invitere mig med til den økumeniske aftenbøn i Peterskirken, der blev afholdt i forbindelse med festligholdelsen af Den Hellige Birgittes kåring som den ene af Europas fire kvindelige skytshelgener. Ogsom Sankt Birgitta har Moder Thekla ord for at være enså magtfuld kvinde, at hun kan få selv de tungstedøre i Vatikanet til at gå på letteste hængsler. Ihvert fald evnede hun at få det arrangeret således, at jeg som én af de fire skandinaviske præstestuderende i Rom skulle ministrere for selveste paven ved denne begivenhed. Men ud over skoene så var der også det med mit jakkesæt. Det velkjente leverpostej farvede brune! Et hurtigt men kritisk elevatortilbud fra den pavelige ceremonimesters side afgjorde sagen. Jeg kunne ikke bruges! Men venlig var han jo. Med en egen fortravlet bestemtthed hev han mig den halve vej gennem Peters kirken uden om alle vagtposter forbi de langekøer, og som en ikke ringe kompensations fik han mig placeret lige bag ved de mange kardinaler og medudsigt til biskopperne fra forskellige kirkesamfund (deriblandt to fra Folkekirken) og til det svenske kongepar. Dér sad jeg så i den leverpostejfarvede og følte mig en anelse ynkelig, men snart skulle jeg til min overraskelse blive vidne til

noget ekstraordinærtstorslået og anderledes.

Enkelt og symbolsk

Ugen før var den katolsk-lutherske fælleserklæring om retfærdiggørelsen blevet underskrevet i Augsburg. Ti år efter at muren faldt, var en anden og endnu ældremur, der skiller mennesker, nu ved blive pillet ned idens grundvold. Det var tid til glæde men – skulle det vise sig – også til besindelse. To lutherske ærkebiskopper fra Sverige og Finland, Hammer og Paarma, præsiderede foran alteret over Peters grav sammen med pave Johannes Paul den Anden og de katolske biskopper fra Danmark og Sverige, Arborelius og Kozon. Birgitterinderne formåede enkelt og symbolsk at gøre det til en begivenhed i den hellige Birgittesånd. Og æstetisk var alle sejl blevet sat til. Aftenbønnens sungne led blev smukt fremført af kor fra Skandinavien og af Peterskirkens eget kor. Dronning Silvia havde én af skrift læsningerne. I sin indledning og sin korte prædiken bød paven velkommen og udtalte sig i generelle vendinger om den hellige Birgittas betydning og om det økumeniske aspekt, der denne aften blev så stærkt understreget. Og moder Thekla holdt også selv en tale. Altsammen var det gjort smukt og kønt.

Med henvisning til Luther

Men da var det, at de lutherske ærkebiskopper tog over og gav hver deres refleksion. Og det blev da tydeligt, at de var taget den lange vej til Rom med ærlige anliggender, der var denne begivenhed værdig. Med sikker sans for det bedste i den lutherske prædiken-tradition evnede de to ærkebiskopper at gå lige til nerven og nå

derind, hvor det for alvor begynder at gøre ondt og derfor i sidste ende også godt. Med en brod, der kradsede hul på det, der indtildte øjeblik måtte have været for overfladisk æstetisk og kønt, henviste Hammar fra Upsala til "vores kirkefader" Luther, der få måneder efter sine kskommunikation af – og på flugt fra – den katolske kirke havde skrevet en smuk kommentar over Marias lovsang. I denne havde Luther fremhævet, at Gud altid skaber ud af intet. Det gjorde han i skabelsensbegyndelsen. Og det gjorde han, da Jesus blev udfanget i Marias moderskød. Maria var intet i sig selv. Det var således ikke Maria selv men hendes sjæl – altså alt hvad der var skabt af Gud i hende – derved: "Min sjæl ophøjer Herren...". Og også i dag må Gud skabe ud af intet, fremhævede ærkebiskoppen. Og stående selv der i sit prangende bispekrud sagde han ikke så lidt provokerende og synligt nervøs, at kirkens prestige er intet, fine titler og bispekåberer intet, og al mulig velstand er intet, om ikke Gud på ny vil skabe ud af det, der er intet. Med min udsigt over biskoppernes og kardinalernes rundzuckerter og deres ivrige bevægelser hid og did var det på dette tidspunkt tydeligt, at alle var blevet provokeret intens vågne, og at snakken allerede gik. Det var skrap kost en stille lørdag aften, hvor glæden over fælleserklæringen endnu var meget nærværende.

Søgen efter kirkens værdier

Med samme intensitet men mindre provokerende og mere itråd med pavens optagethed af det nødvendige i, at kirken må gøre op med sine synder, hvor smertefuldt dette så end må forekomme, tog den finske ærkebiskop Paarma

udgangspunkt i den hellige Birgittas tid. Han fortalte, at på Birgittas tid var kristenheden ved at falde fra hinanden i kirkespaltninger, i politiske magtkampe, og i etnisk og national chauvinisme. Og europæiske folkeslag og Europas herskere så til kirkeni deres søgen efter blivende værdier og nyt håb. Ogsom det var den gang, sådan mente den gode ærkebiskop, at det også er i dag. Europa er på ny ved at falde fra hinanden i religiøse stridigheder, i magtkampe og i etnisk og national chauvinisme, og endnu engang søger Europas ledere og de europæiske folkeslag til kirken i håbet at finde værdier og håb. Men, sagde ærkebiskoppen skarpt, vi svigter dem, vi er sendt for at tjene, og værst af alt, vi svigter os selv, hvis vi ikke begynder med sandhed og omvendelse angående egne fejl og eget ansvar. I den resterende del af sin refleksion slog den finske ærkebiskop denne pointe fast. Ja, hvorfor smertefuldt det så end må være, må kirkerne tage udgangspunkt i egen bod sandhed og omvendelse, hvis de skal have krav på troværdighed.

Reaktionerne

I Peterskirkens overvældende pragt sad jeg som tidligere luthersk sognepræst og som nuværende katolsk præstestuderende og følte en ikke helt definerlig smerte og en meget stor glæde. Hvor gjorde det ondt! Og hvor gjorde det godt! Hvor gjorde det ondt, at få tilbageværende dogmatiske, eklekologiske og mentalitets mæssige forskelle kirkesamfundene imellem bragt for dagen. Men hvor var det dog også godt, at det blev gjort, og dét endda i den hellige Faders nærvær, i et liturgisk rumi denne kristenhedens største kirke og altså ikke i en eller anden

obskur foredragssal udenfor den bredekristenheds søgelys. På godt og ondt var det ikke en begivenhed, der ikke lod mange af de tilstedeværende uberørte. Reaktio-nerne i dagene derefter gik lige fra forargelse over de to lutherske ærkebiskoppers manglende sans for formaliteter og udtrykt respekt for paven. Andre syntes simpelthen, at de lutherske ærkebiskoppersrefleksioner havde været alt for lange, og det uanset deres indhold. Og enkelte var blot begejstrede.

Rigdom i forskelligheden

Det blev sent, før aftenbønnen blev afsluttet med velsignelsen af statuen af den hellige Birgitta. Altfor sent var jeg til at nå aftensmaden på det engelske kollegium. Men da jeg sad og sundede mig i den leverpostejfarvede jakkesæt på MacDonald bagefter, fik jeg langsomt bearbejdet den ubeskrivelig uro men også glæde, jeg følte. Det tjente sandheden vel, at forskellighederne kirkesamfundene imellem selv midt i festligholdelsen af fælleserklæringen ikke var blevet tildækket under et tykt lag liturgisk æstetisk fernis. Tilsvarende tjente det også sandheden vel, at de smertelige skel kirkesamfundene imellem ikke blev pakket ind i den ofte alt for danske holdning, at de forskellige positioner kan være lige gyldige og måske endda i sidste ende ligegyldige. Det er den holdning, der i bedste fald blot ser rigdommen i forskelligheden, men som i værste fald i selvtilfredshed og magelighed undgår forpligtigheden idialogen og den nødvendige selvbesindelse på egne fejl og svigt, der fordres i den alvorlige søgen efter den enhed, der smertefuldt kaldes på i Jesu ypperstepræstelige bøn... "at de alle må være eet" John.17,21).

Vi kan have travlt på en sådan måde, at det er belastende og usundt, som det f.eks. kan opleves i trafikken, når vi skal til og fra arbejdet. (Foto: sps)

TID OG EVIGHED

Begrænsning i den menneskelige tilværelse har mennesker til alle tider været klar over. Om tid og evighed ved et årtusindskifte

Af Bent Dalsgaard-Larsen

Augustins Bekendelser hører til verdenslitteraturen og er et hovedværk i den kristne tradition. Heri skildrer han sin livsvej, hvor han finder sig selv ved at finde Gud, der har skabt alt ved Kristus og frelser mennesket ved genfødselen og genrejsningen i Kristus. I dette storværk reflekterer Augustin også dybtgående og eksistentielt over tiden, som han desuden behandler i andre værker som Om musikken og Om Guds Stad.

“Hvad er tid?” spørger Augustin i 11. bog kap.14. “Hvem kan overhovedet begribe det i sin tanke, så han kan fremstille det i ord? Hvad er på den anden side mere kendt i daglig tale end ordet tid? Vi forstår udmærket, når vi selv siger det, og også når vi hører en anden sige det. Hvad er så tid? Hvis ingen spørger mig om det, ved jeg det. Hvis jeg skal forklare det for en, der spørger, ved jeg det ikke. Men jeg vil dog trolig hævde, at jeg ved, at hvis intet gik forbi, var der ingen fortid, og hvis intet kom, var der ingen fremtid, og hvis intet var, så var der ingen nutid. Hvordan kan du disse to tider, fortiden og fremtiden, være til, når fortiden ikke mere er til, og fremtiden endnu ikke er til? Derimod nutiden, hvis den altid var nutid og ikke blev til fortid, ville den slet ikke være tid, men evighed. Altså hvis nutiden kun kan være tid ved at blive til fortid, hvordan kan vi da sige, at den er til, når årsagen til, at den er til nu, er at den snart ikke

vil være til? Det vil sige, at vi i virkeligheden kun kan sige, at tiden findes, fordi den stræber efter ikke at være til.” (overs.Torben Dams-holt).

Når en tænker af Augustins format siger således om tiden, viser det os noget om dybderne i problemet tid. Men Augustin giver os også nogle vigtige pejlemærker for vore overvejelser og fører os derved ind i en kristen forståelse af tiden.

Kvantitativ tid

Vanskeligheden ved at forstå tiden skyldes først og fremmest, at tiden er et ledsagefænomen. Det har Augustin allerede lært af den græske filosofi, hvor især den aristoteliske tradition bestemmer tid som et mål for bevægelse. Tid er ikke identisk med bevægelsen, for vi bruger tiden til at måle bevægelsen. Dermed er tiden afhængig af bevægelsen og af det, der bevæger sig, ligesom rummet er afhængig af de ting, der er i rummet. Et absolut tomt rum kan ikke findes, så sandt som der så ikke er noget til at strukturere det som rum, og på samme måde kan tid ikke findes, hvis ikke der er noget, der bevæger sig og derved bliver basis for tiden. Derfor kan vi ikke forstå tiden “i sig selv”, men kan kun lære den at kende ved at være opmærksomme på det, der bevæger sig, og det, der er forudsætning for bevægelsen. Det havde den græske filosofi forstået.

Men den kristne tro bringer et radikalt nyt perspektiv ind i fors-

tåelse af tiden, fordi den indebærer den bibelske tro på, at Gud har skabt alt, “himmel og jord”, af intet. Gud Herren står suverænt uden for og over tiden. Gud er ikke afhængig af tiden som guderne i de orientalske og græske religioner, der fødes og bliver til og derfor selv er underkastet tiden. I den græske filosofi antages det, at universet altid har været og altid vil være. Derfor anses cirkelbevægelsen, som den kan iagttages ved himmellegemerne, som den fundamentale bevægelse og som tidens basis. Den kristne skabelsestro betyder derimod, at verden har en begyndelse. Dermed bekræftes, at tiden er knyttet til skaberværket, men den bliver samtidig relativiseret, fordi skaberværket nu ses i forhold til Guds evighed. Den kristne skabelsestro blev afvist af den ikke-kristne religionsfilosofi, og man spurgte polemisk efter, hvad da Gud lavede, før han skabte verden. Dette spørgsmål er meningsløst, svarer Augustin, for når tiden først opstår med skaberværket, er det en mangel på tankens klarhed at spørge efter et “før”. Også tiden er skabt af Gud, skabt sammen med “himmel og jord”.

Det er værd at lægge mærke til, hvorledes denne kristne opfattelse, at universet er blevet til og tiden med det, harmonerer med den nyeste kosmologiske erkendelse. Efter at satellitter har gjort det muligt for os at måle lys uden for jordens atmosfære, har vi kunnet erkende de fjerneste lyssignaler og den såkaldte “baggrundsstråling”,

der så godt som sikkert viser, at verden er opstået ved et Big Bang. Det betyder både, at verden er blevet til, og at vi ved at gå ud i universet går tilbage i tiden og nu er nået så langt ud, at vi er kommet de ca. 15 milliarder år tilbage i tiden, som universets alder kan sættes til. Det indebærer, at tiden er en dimension i universet, således som Augustins filosofisk-teologiske tænkning forudsætter.

Denne kosmiske tid er et mål for bevægelse i universet, og den er derfor en kvantitativ tid. Vi bruger den til at måle fysisk bevægelse med, og vi kan også måle tiden selv. En sådan måling kan foretages ved et ur som vanduret i antikken, det mekaniske ur i middelalderen (fra 14. århundrede, måske fra Kina) og moderne digitalure. Den kvantitative tid er vigtig, men den er ikke dermed den eneste eller den vigtigste dimension i tiden. Augustin går langt videre i sin analyse af tiden. Han analyserer også tiden i dens menneskelige dimensioner.

Kvalitativ tid

“Og Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem”, hedder det i den bibelske, indholdstætte beretning om menneskets fremtræden på verdensscenen. Fænomenet menneske kan både erkende universet og handle i universet, det både erkender i tid og handler i tid, og det erkender ikke blot universets bevægelse ved hjælp af tid, det

erkender også både egne og andres handlinger i tid. På dette menneskelige plan taler vi fx om, at “den tid gik hurtigt”, “vi opdagede slet ikke, at tiden var gået”, “den tid gik godt” og om at “komme i rette tid” og “give os god tid”; “hvor godt er et ord i rette tid”, hedder det i Ordsprogenes Bog (15,23). At tiden også har disse menneskelige dimensioner, vidste den græske filosofi godt. Man skelnede derfor mellem khrónos, hvad vi har kaldt den kvantitative tid (jf. kronologi), og kairós, “den belejlige tid”, “det gunstige tidspunkt”, “den rette tid”. Denne tid er en kvalitativ tid. Her er det kvaliteten i tiden, der bliver afgørende. Men her kommer da også de største dybder i tidens mysterium.

Hvis vi holder fast ved, at tiden er et ledsagefænomen, kan vi se, at den som kvalitativ tid bliver et ledsagefænomen til det, som vi mennesker gør som mennesker, og derfor hører sammen med vor opfattelse af, hvad vi selv og andre gør, kort sagt med vor opfattelse af hele tilværelsen. Her ser vi da, at fortiden ikke længere er, og at fremtiden endnu ikke er. Vi ser derfor både tilbage til fortiden og frem mod fremtiden ud fra nutiden. Nutiden på sin side har ingen udstrækning, men er kun et “nu”, et øjeblik, et punkt; derfor er det også et spørgsmål, om vi kan sige, at “nuet” er, for vi er hele tiden på vej mod fremtiden. Der ligger, som Augustin siger, en fremadrettet dynamik i tiden, netop fordi tiden er knyttet til bevægelsen. Men vi måler alligevel de menneskelige

begivenheder i tid og taler om i går, i dag og i morgen som den største selvfølge. Den måling af tiden, vi her foretager, må derfor ligge i vort sind, i vor ånd, siger Augustin. Den tidsmæssige "udstrækning", der her er tale om, er ikke en udstrækning i det ydre, men en udstrækning i det indre, i vort sind og i vor ånd. Den kvalitative tid kan derfor kaldes en sjælens udstrækning, *distentio animi*, som Augustin siger. Vi strækker os i vor tanke og vort sind tilbage mod fortiden og ser i vor tanke og vort sind frem mod fremtiden. Vi erindrer fortiden ved at strække os tilbage i tid, vi strækker os frem i tid, når vi håber på noget i fremtiden. Vi overskuer situationen nu i en samlende opmærksomhed for at vinde klarhed over, hvor vi nu står, og over, hvad vi nu skal gøre. Den kvalitative tid er således knyttet nøje sammen med vor evne som menneske til at erindre, erkende og forvente. Det er centralt i det, der kaldes Augustins psykologiske tidsforståelse.

Splittet tid

At der er en sådan sammenhæng mellem tid og psyke, vil psykologer kunne bevidne. Hvis ikke vi har et selvfølgelig forhold til tidsdimensionerne, således at vi uden vanskelighed både forstår og handler med tiden som komponent, "ledsagefænomen", så vil det påvirke vor adfærd på det alvorligste. Vi kan i virkeligheden ikke begå os i forhold til os selv og andre, hvis ikke vi i vor psyke har indbygget en tidsmæssig orientering. Her kommer nu en mangfoldighed af muligheder for tidsmæssig orientering ind i billedet. Vi ved, hvor velgørende og psykisk sundt det kan være at have god tid; vi ved, hvor vigtigt det er for al ægte menneskeligt fællesskab, at vi giver os tid til hinanden; vi ved, at vort forhold til Gud forudsætter, at vi giver os tid til bøn. Vi ved også, at vi kan have travlt på en sådan måde, at det er belastende og usundt. Vi kender det fx fra stressfænomenet: vi skal nå så meget og kan ikke nå det. Det vurderes ud fra tiden, og på en eller anden måde vil vi så nå mere, end vi har tid til. Men når tiden er et ledsagefænomen og ikke en selvstændig størrelse, følger heraf også, at stress beror på de mål, vi har sat os, den prioritering af vore handlinger, vi har valgt. For det er målsætningen og handlingerne, der er det overordnede, og stress-oplevelsen som et tidspres følger af målsætning og handlinger. Tidspreset er et ledsagefænomen. Når vi sætter os forkerte mål og stræber efter ting, som vi ikke naturligt kan opnå, og som det ikke ligger i vor situation og bestemmelse som menneske og som et bestemt, konkret menneske at opnå, da vil vi blive splittede.

Splittelsen i tidens mangfoldighed sker ikke kun på det psykologiske plan. For det er det samme tidssplittede menneske, der tænker og handler i det politiske og det historiske, som bliver splittet ved sine personlige prioriteringer og vurderinger. Derfor foldes tiden som problem, som splittende faktor også ud i samfund og historie.

I sit store værk, *Om Guds Stad*, viser Augustin, hvorledes dette sker i historiens gang. Viljen til selvhævdelse og magt strukturerer politiske samfund og historiske begivenheder og former for en tid snart det ene rige, snart det andet rige, snart den ene magtkoncentration, snart den anden. Da søger mennesker tidsmæssigt at samle magt og betydning omkring sig selv. Men disse riger og ordninger bryder hurtigt sammen igen. For de er kun bygget på menneskers forestillinger og viljer med de indbyggede tidsforestillinger, og de er lige så begrænsede, som mennesket selv er. Alt, hvad mennesket på den måde bygger op, vil gå sin undergang i møde, for, ret beset, så er der i den menneskelige erfaring af tiden også indbygget et moment af undergang.

Som Augustin siger i *Om Guds Stad* 13,10: "For fra det øjeblik hvert enkelt menneske begynder at være i det legeme, der skal dø, udvirkes dødens komme uophørligt i det. For hele tiden i dette liv (hvis det alligevel skal kaldes liv) udvirker menneskets foranderlighed, at det bevæger sig mod døden. For der er ingen, som ikke er døden nærmere efter et år, end han var året før, og som ikke er nærmere døden i morgen end i dag og i dag end i går og om lidt end nu og nu end lidt før. For hvilket stykke tid vi end lever, fratrækkes det den tidsperiode, vi lever, og dag for dag bliver der mindre og mindre tilbage, således at dette livs tid i det hele taget ikke er andet end et løb mod døden, og i dette løb tillades det ingen hverken at standse en kort tid eller gå blot en smule langsommere; alle presses frem i en ensartet bevægelse og drives uden forskel ad vejen mod døden".

Denne begrænsning i den menneskelige tilværelse har mennesker til alle tider været klar over. Prædikerer minder os om, at "alt har sin stund og hver en ting under himmelen sin tid" (3,1). Vejen mod døden er et menneskeligt vilkår. En ateistisk tænker som Sartre fremhæver, at mennesket er på vej mod intetheden, og Freud hævder, at mennesket psykologisk har indbygget i sig en drift mod døden. Men dette er ikke den kristne analyse af tidens drama. For Augustin hører den splittelse, som tiden medfører, og som fører mod døden og opløsningen, "den gamle verden" til, den verden, der forgår. Heroverfor dukker en ny verden med Kristus op for menneskeheden. Augustin havde dybt eksistentielt og meget intenst erfaret den sjælens splittelse, som forkert prioritering og forkerte valg medførte, og opdagede, hvorledes hele hans tidsopfattelse blev formet deraf. Han satte alt ind på at finde vejen tilbage fra splittelse til samling ved at erindre sig, ikke hvad som helst, men det væsentlige, ved opmærksomhed, ikke mod hvad som helst, men mod det væsentlige, ved forventning, ikke om hvad som helst, men om det væsentlige, og således gå ind i en bevægelse bort fra splittelse mod samling, hvorved tiden får en ny plads og betydning. Det sker ved, at han opdager evigheden, Guds evighed, Gud selv i evigheden.

Har FN en fremtid?

Pax Christi's årsmøde holdes lørdag 25. marts

Styrelsen for PAX CHRISTI har sendt redaktionen følgende meddelelse:

Har FN en fremtid som "Nationernes familie"? Kom til Pax Christi's årsmøde. Det sker lørdag den 25. marts hos Skt. Joseph Søstrene på Strandvejen 91 i København. Efter messen kl. 9 i søstrenes kirke - med en kop kaffe bagefter - taler Jacques Baudot om ovenstående emne.

Jacques Baudot - ukendt for de fleste herhjemme - havde en topstilling i FN, da han blev udpeget

til organisere FN's Sociale Topmøde i København i marts 1996. At dette topmøde blev et af højdepunkterne i FN's aktiviteter, er for en stor del hans fortjeneste.

Da Danmark påtog sig ansvaret for en 5 års opfølgingsproces for mødet, bad man Jacques Baudot om at blive her i landet i denne periode. Han har siden da haft sit kontor i Udenrigsministeriet, og har i de forløbne år organiseret en række 'Copenhagen Social Seminars' med deltagelse af fagfolk fra hele verden.

Han kender FN-systemet til bunds. Han kender de kritiske spørgsmål. F.eks.: Hvorfor er FN ofte stadig så svag og handlingslammet, selv efter afslutningen på den 'kolde krig', der delte verden

op i to blokke? Hvilke reformer skal der til? Hvordan kan USA's modvilje overvindes? Og frem for alt: Hvad skal der til, for at FN bliver den 'nationernes familie', som alle håbede, den ville blive, da den blev oprettet efter 2. verdenskrig?

(Jacques Baudot taler på engelsk, men vil - om nødvendigt - løbende blive oversat til dansk.)

Alle interesserede er velkomne til den nævnte formiddag, som slutter kl. 12.30. For dem, der om eftermiddagen vil deltage i Pax Christi's ordinære årsmøde (årsberetning, regnskab, valg til styrelse og 'eventuelt') er der frokostpause (madpakke medbringes, øl/vand kan købes på stedet). Kl. 13.15 starter årsmødet, som afsluttes senest kl. 15.

Koncert i Sankt Antoni

Lørdag eftermiddag, den 4. marts, kl. 17 spiller ensemblet NON SCHOLAE (strygere og klaver) værker af Kodaly (nyere ungarsk komponist), Haydn og Mozart, af sidsnævnte en klaverkoncert i C-dur (KV415).

Ensemblet har i mange år være knyttet til Frederiksberg gymnasium og består af (tidligere) lærere, elever, samt børn og venner. Navnet antyder, at ensemblet spiller for livet, ikke for skolen (non scholae, sed vitae); og musikken er meget livsbekræftende. Solist og dirigent George Sajo.

Koncerten varer 1 time. Der er gratis adgang.

Af P. Keller S.J.

"Alt har sin stund og hver ting under himmelen sin tid: tid til at fødes og tid til at dø ..." (Prædikerens Bog 3,1 f.).

Således har fastelavn sin tid og også fastetiden. I disse 40 dage opfordrer Kirkens liturgi os til en "omvendelse af hjerte", dvs. en kontrol over vore hensigter og følelser, tanker, ord og gerninger, og en tilsvarende forandring. Orientering tilbyder den hellige Skrift, som anbefales til meditation, Kirkens forkyndelse, de helliges eksempel og sakramenterne, frem for alt bodens sakramente. Kirkens tradition kender en "første omvendelse", som tilsigter overholdelsen af budene, og en "anden omvendelse", som spørger Gud i elskende opmærksomhed, hvad der mon svarer mere til hans ønsker.

Alessandro, den hellige Maria Goretti's morder, (død 5. juli 1902), var blevet dømt til flere års ungdomsfængsel. Det fortælles: På grund af god opførelse blev han løsladt, før tiden var gået. Den første, han ville opsøge, var sognepræsten. Den, som åbnede døren var - til begges forfærdelse - Maria Goretti's mor. "Kender I mig?" spurgte han. "Ja, jeg kender dig." - "Kan I tilgive mig?" Hun svarede: "Min datter har tilgivet dig, inden hun døde. Så vil også jeg tilgive dig!" Ved helgenkåringen den 24. juni 1954 ved Pave Pius XII var den saliges mor til stede.

Alessandro tog et bodens liv på sig som gartner i et kloster.

Missionsanliggende

Det 2. Vatikankoncil har erklæret, at hele Kirken er missionsanliggende. I sin skrivelse KRISTI MISSION siger Pave Johannes Paul II: "De, der er indlemmet i den katolske Kirke, bør føle dette som et privilegium og derfor som deres store forpligtelse til at aflægge vidnesbyrd om troen og det kristne liv som en tjeneste over for deres

brødre og søstre og som en passende gave til Gud. De bør altid huske, at deres værdighed ikke skyldes deres egne fortjenester, men Kristi særegne nåde" (nr. 10). Paven tilføjer: "Troen bliver stærk ved at den gives videre."

Enhver, som beder om, at hans egen tro må være levende, men også for den universale Kirke, beder altid også inklusive for missionen. Denne bøn kan vi godt betro Maria, "som i den hellige Kirke indtager den plads, der næst efter Kristus er den højeste og den os nærmeste" (Pave Paul VI, tale til konciliet, 4. dec. 1963).

Sammen med Paven beder vi om,

- at det hellige år vil være en tid til anger, tilgivelse og til en ægte og varig omvendelse,
- at Maria, Frelserens Moder, vil beskytte og hjælpe missionærerne i deres apostoliske arbejde.

Af Jørgen Hviid

Han kom ind ad døren, bred og mægtig og fyldte næsten hele døråbningen. Han var større end jeg huskede ham, også større end mit indtryk fra fjernsynet. Han havde bevaret sin åbenhed og sin umiddelbare holdning. Jeg havde mødt ham nogle enkelte gange i de forløbne 45 år, men havde kun talt kort med ham. Vi havde flere gange aftalt, at vi skulle mødes, men det var aldrig blevet til noget. Alligevel var det som om at de 45 år ikke havde fjernet os fra hinanden. Han sagde "dav" og vi vekslede et håndtryk. Han satte sig i lænestolen over for mig, Birgit var bagved og skrev notater.

Han havde givet mig en CD, som han kort forinden havde indspillet med Andy Sundstrøm. Det er Tom Kristensens digte, som de har sat musik til. Denne gudbenådede poet, som var en nær ven af den tidligere biskop over Helsingør Stift Johannes Johansen. Sangene bragte deres elskede Tåsinge ind i stuen, da jeg hørte den, efter at Aage var gået. Jeg genkendte Aages vidunderlige foredrag af digte og sange, som han holder af. Dette forunderlige, at en stemme der kan fylde Metropolitan Operaen med sin kraft, ganske nænsomt kan behandle et digt således at hvert eneste ord får vægt og fylde, har altid forundret mig. Det viser sangens genialitet og rige muligheder sammenlignet med den måde, som mange dejlige salmer og sange er blevet mishandlet under min barndoms morgensang i aulaen. Måske er det netop denne kontrast mellem det kraftfulde, mægtige med hele dets styrke, stillet over for den blide, indfølelse behandling af en betydningsfuld tekst.

Det første møde

Det vil være overflødigt at nævne alle mine spørgsmål og derfor har jeg valgt at lade Aage Haugland selv komme til orde som om det er en uafbrudt monolog, hvilket i virkeligheden ikke var tilfældet.

"Mit første møde med dig var et besøg hos mine forældre i Gøttersgade. Min far havde den praktiske ledelse af det psykologiske studium, der dengang ikke omfattede så mange studerende som i dag. Den aften havde vi en sammenkomst af mennesker, der havde foretaget psykologiske prøver på officersaspiranter, og du var en af dem. Det interesserede mig ikke så meget, men derimod at du havde en fingerdukke med, som jeg havde i mange år, indtil møllene fortærede den. Du havde imidlertid også en anden vigtig færdighed: du kunne trylle, og det var jeg meget optaget af. Jeg havde lyst til at gå ud på gader og stræder for at fremvise min kunst. Jeg købte også nogle numre hos den nu afdøde tryllekunstner: Aage Darling, som

havde en forretning lige over for Jesu Hjerter Kirke. Så skiltes vore veje, fordi du rejste til Canada. Mine udlandsrejser måtte vente lidt. Jeg gik på Sangskolen, hvor jeg fik en god uddannelse.

Jeg ville synge

Efter en afsluttet skolegang begyndte jeg at læse medicin, men jeg havde ikke tålmodighed til at gennemføre studiet. Jeg ville gerne synge. I Danmark tog det 7 år at blive uddannet på Konservatoriet. Jeg tog til min fars hjemland, Norge, hvor uddannelsen i Oslo kun varede 3 år. Efter 2 års ansættelse som solist på Den Norske Opera kom jeg til Bremen. Jeg var også blevet gift med Anette. I Bremen fik vi vort første barn. Men da musikdirektøren stillede nogle ubehagelige forventninger følte jeg mig ikke i stand til at fortsætte. Jeg rejste så til Danmark med kone og barn og uden arbejde. Der viste sig imidlertid hurtigt en mulighed for et parti på det Kongelige Teater, en var blevet syg, og jeg fik opgaven at

dublere. Måske har det gjort et vist indtryk, at jeg har en evne til hurtigt at sætte mig ind i et parti. Det blev et gennembrud for mig, og jeg fik ret hurtigt tilbud fra the Met. På en gang fik jeg både ansættelse på det Kongelige Teater og ved Metropolitan.

Talent og arbejde

Du spørger, om jeg har haft modgang. Stort set har jeg haft en forunderlig medgang i min karriere. Den har været anstrengende, krævende, og man kommer ikke sovende til resultaterne. Der skal arbejdes. Det er 5% talent og 95% hårdt arbejde. Jeg tror ikke, at man nødvendigvis lærer af fiasko. Jeg f.eks. skal elskes frem. Jeg tror, at vi alle sammen har det sådan. Jeg ved hvad applaus betyder. Alle mennesker har brug for opmuntring. Det gælder også mekanikeren, der har repareret min bil. Jeg påskønner hans arbejde og udtrykker det over for ham.

Jeg har altid holdt af Danmark, og det er derfor jeg har bevaret

den faste bopæl i Allerød, der tidligere hed Lillerød. Heraf "Lille gut fra Lillerød".

Jeg har ikke ønsket at blive udlandsdansker, selvom jeg i lange perioder rejste over hele verden. Det har medført vanskeligheder med skattevæsenet. Jeg førte retssag mod dem i flere år, og jeg vandt den. De forstod ikke, at der var så store svingninger i mine indtægter. Mit anliggende var ikke at unddrage mig skat, men at fordele skatten fra nogle års store indtægter over flere år.

Jeg har en dyb respekt for engagerede amatører. En amatør er en, der elsker det han beskæftiger sig med, og det er hemmeligheden ved al kunst, selv når man bliver professionel. I nærmeste fremtid skal jeg deltage i en koncert med et børnesymfoniorkester. For mig er det sjovt at se, at børn og unge kan samles om noget, der overstiger deres evner. Det er dem, vi skal bygge på. Hvis ikke vi sørger for at opdyrke og udvikle nye talenter, opnår vi aldrig de optimale resultater.

RIGMOR MYDTSKOV

»Lille gut fra Lillerød«

Jeg tror ikke, at man nødvendigvis lærer af fiasko. For alle mennesker har brug for opmuntring, siger Danmarks berømte bassanger Aage Haugland

"- En amatør er en, der elsker det han beskæftiger sig med, og det er hemmeligheden ved al kunst."

Aage Haugland.

Publikum

Jeg er blevet modtaget godt af publikum, men jeg oplevede en forskrækkelse efter en forestilling på Metropolitan. Jeg blev bombarderet med papirstykker. Jeg skyndte mig ud i kulissen, overbevist om at min præstation måtte have været forfærdelig. Her er det imidlertid udtryk for den højeste værdsættelse, at man river sit program i stykker og sender det op til kunstneren.

Bifald kan give sig mærkelige udtryk. Jeg gav en koncert engang i Allerød med deltagelse af autistiske børn og deres forældre. Disse børn viser undertiden en lidt bizar adfærd, men på et tidspunkt var der en dreng som kom op til mig på scenen, stak sin hånd i min og sammen med mig sang: "Jens Vejmand". Publikum havde tårer i øjnene, og denne oplevelse glemmer jeg aldrig. Kontakt med publikum kan give sig mange udtryk.

Jeg har fået applaus'er og udmærkelser. Jeg er kgl. kammersanger udnævnt af dronningen, hvilket hænger sammen med, at jeg ofte har ledsaget majestæten til forskellige rejsemål, udstillinger, og som altid når jeg er i udlandet indebærer det en vis reklame for Danmark. En enkelt udmærkelse sætter jeg særlig pris på. Jeg modtog kommandørkorset som ellers kun gives militærpersoner af høj rang.

Jeg har været glad for at undervise. Jeg har givet mesterklasser til kunstnere, der var på vej, og jeg har siddet i Metropolitan's komite til udvælgelse af elever og i stipendieudvalget. Der er lærere, der står i kulissen, medens deres elever synger. Min højtskattede lærer sagde til mig: Jo mindre du har brug for mig, des bedre har jeg været.

Når man lærer at synge, skal man lære at leve med en identitet. Eleverne skal kunne se selv i øjnene i det, de skaber. Man skal give dem tro på sig selv som individer."

Jeg var træt, da vor samtale var til ende. Den havde sat så mange tanker i gang. Jeg havde lært så meget på kort tid og trængte til at fordybe mig i dem. Da vi tog afsked, sagde Aage: "Kommer du på Magleås den 12. marts?" Jeg sagde, at vi kommer alle 5.

Aage Haugland fortæller ved et åbent hus arrangement på Magleås den 12. marts om eftermiddagen mere om sit omrejsende sangerliv. (Læs annoncen side 15)

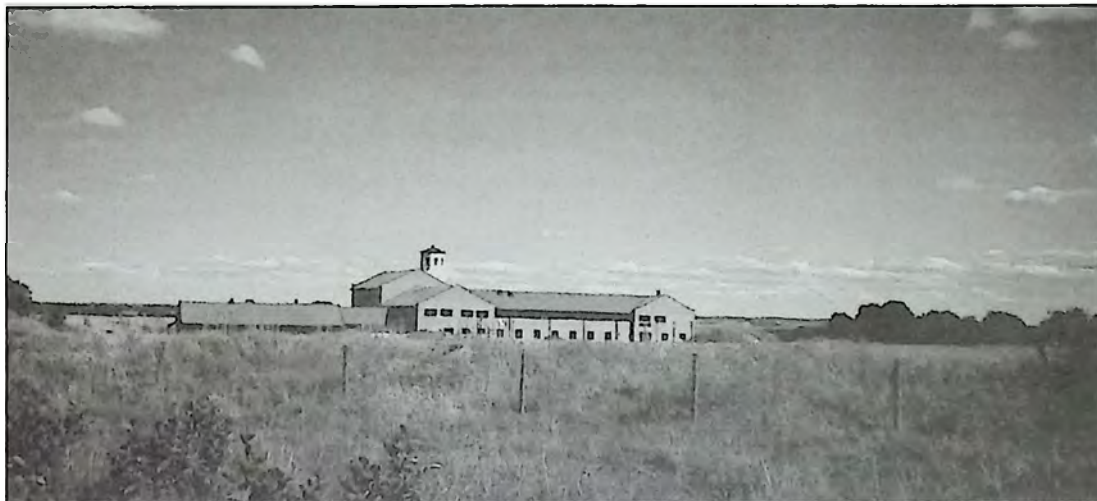
Sang i et samspil af sjæl og legeme

Mariadøtrene i Heliga Hjärtas Kloster i Sverige har fattet dybden i den gregorianske sang

Af Jette Thomsen

Denne vise gamle regel gælder også, når man skal indøve gregoriansk sang! Ofte opfattes gregoriansk sang som et kunstprodukt, en særlig forfinet musik, der kun er for specialister. Mariadøtrene, benediktinerinderne i Heliga Hjärtas Kloster syd for Vadstena, har fattet, at gregoriansk sang er en form for bøn, et af de skønneste musikalske udtryk for Kirkens liturgiske tekster, men at sangen kræver et samspil af sjæl og legeme.

Mariadøtrene var oprindeligt en

Siden 1997 har Mariadøtrene holdt til i disse smukke omgivelser, på Heliga Hjärtas Kloster i Sverige. (Foto: Beth Bohn Lorensen)

from luthersk søsterkongregation, der havde som særlig opgave at fremme de kristnes enhed. I slutningen af 1980'erne konverterede de til den katolske kirke, og de følte, at de bedst kunne opfylde deres kald inden for benediktinerordenen. Under vejledning af det store benediktinerkloster Varesell i Nordtyskland levede de sig ind i den ægte benediktinske spiritualitet.

Et nøglebegreb i denne spiritualitet er netop balancen imellem åndens og håndens arbejde: Ora et labora, bed og arbejd. Dette gælder også arbejdet med at lære at synge gregoriansk sang. Siden 1997, da Mariadøtrene nye klosterbygning ved foden af Ombergåsen blev taget i brug, har undertegnede haft den glæde at arbejde med søstrenes sangstemmer, både ved stemmetræning og indøvning af messeled til deres højmesser.

Det har i alle årene været et herligt arbejde, for søstrene er meget åbne og lærenemme, men ikke mindst fordi de er så glade for det åndelige indhold, der udtrykkes i den gregorianske sang. De oplever virkeligt, hvilken kostelig skat der ligger gemt i den gregorianske sang, som man kan sige både er en gammel og en evig ung musik, der uafhængig af tiden vækker genklang i sjælen.

Da man i klostre bruger megen tid på sunge bøn, er det meget vigtigt, at denne bøn er sober og enkel, så at den kan tåle at synges om og om igen. Dette kriterium opfylder gregoriansk sang til fulde. Da Mariadøtrene af hensyn til deres gæster ikke synger tidebønnerne på latin, har de valgt at bruge tilpassede gregorianske melodier til de svenske tekster, hvilket er lykkedes ganske godt, og sangen har nu i mange år vist sin slidstyr-

ke og været til glæde for de mange gæster.

Søstrene har imidlertid ikke blot fået stemmetræning, men i benediktinsk ånd har de forstået, at krop skal der til, som H.C. Andersen siger i "Springfyrene". De har derfor samtidig med sangundervisningen modtaget professionel kropstræning af afspændingspædagog Birthe Frederiksen fra Roskilde, og det har vist sig at forbedre deres mulighed for at udnytte stemmerne. 23.-31. januar i år blev en festlig arbejdsuge, hvor søstrene havde frasagt sig alle gæster. Humøret var helt i top, og de gregorianske toneranker svang sig mod himlen til Vorherres pris, tydeligvis efter princippet "en sund sjæl i et sundt legeme".

Middelaldermusik på CD

Seriøst arbejde bag udgivelse af CD, selvom fortolkninger altid kan diskuteres

Af Jette Thomsen

"Fairy Masque" er navnet på et lille middelalderensemble, der består af Jens Bjarnø, Ole Jensen og Steen Johansen. De har nu udgivet en spændende CD med titlen "Mith hierthæ brenndher", der henter Maria-viser og folkeviser op af den danske middelalderes oversete gemmer foruden anden middelaldermusik. Ikke mindst teksthæftet vidner om det seriøse arbejde, der er lagt i udgivelsen af denne CD. Blot savnes danske (prosa) oversættelser til de latinske viser.

De tre herrer spiller på op til ni forskellige middelalderinstrumenter, og det gør de meget flot. Fremhævet bør de små instrumentstykker imellem sangene og det fint varierede akkompagnement fra sang til sang. Mere problematisk er opfattelsen af middelalderens sangkunst. Stemmerne er desværre noget rå og uskoledede. Måske er det tilsigtet for at skabe en folkelig stemning. Men nyere forskning har dog mere end sandsynliggjort, at netop folkeviserne næppe blev skabt i folkeligt regi, men af professionelle sangere i de højere samfundslag, ganske ligesom i udlandet.

Det er glædeligt, at nogle tør vove springet og dykke ned den danske middelaldermusik, som er lidet kendt. Ikke mindst ud fra en musikhistorisk synsvinkel er det en interessant CD, selv om fortolkninger altid kan diskuteres. Enhver gengivelse må anvende sin egen fortolkning, eftersom den oprindelige nodeskrift var uden frasering eller rytme, hvilket der også korrekt nok gøres opmærksom på i teksthæftet.

Lydbog

Jørgen Hviids erindringsbog; Jakobs kampen, der i efteråret udkom på Unitas Forlag, kan nu også bestilles på bibliotekerne som lydbog.

Bibelen på 2.233 sprog

STUTTGART, KNA: Biblen eller dele af den foreligger nu verden over på 2.233 sprog. Det er forhold til året forinden en tilvækst på 21 sprog. "Bøgenes bog" er dermed den mest oversatte bog i verden. En fuldstændig bibeloversættelse findes nu på 371 sprog. Det nye Testamente foreligger endvidere på 960 sprog. Dertil kommer oversættelser af enkelte evangelier og andre dele af Den hellige Skrift på 902 sprog. I komplet udgave findes Biblen nu på fem nye sprog: Azumeina (Tsad), Koryol (Guinea-Bissau), Nuer

Månefærd

Lille digtsamling tolker livets store spørgsmål

Af Inger Wierød

Forfatteren og tegneren Stig Holstings 3. digtsamling "Månefærd" følger smukt i sporene på "Englespor" og "Prismespil", som udkom i hhv. 1997 og 1998.

Digterens poesi og rytme understreges af den elegante jongleren med rim og metrik, der aldrig bliver en spændetrøje, men snarere er den støbeform, som gør kunsten mulig. De er skrevet ud fra et kristent, universelt spirituelt livssyn, som i digtet "Pinseånden":

Ånden bærer Ordet frem,
spredte frø for alle vinde
til det åbne sind og hjerte,
hvor det tænder troens kærte
i det ny Jerusalem.

Uden at være docerende, tolker de livets store og små spørgsmål både dybt og abstrakt og ganske enkelt og enfoldigt, til tider isprængt lystige glimt af ironi og humor, som det ses i sidste vers af digtet "Sult", hvor den lille mus spiser sin egen hale:

Enhver, der ingen mad kan finde,
vil dø den ynkeligste død;
men alle vil til sidst forsvinde
hvis vi blev eget levebrød.

I digtet "Jeg er glad" deler forfatteren ud af sin glæde ved livet med ordene:

Jeg er glad og vel til mode
over livets brudefærd;
derfor synger jeg en ode
for at hylde den især.

Forfatterens sans for stoflighed, lys, skygge, farver og form kommer i digtene så tydeligt til udtryk i ord, at man under læsningen uvilkårligt ser indre "billeder" for sig, der næsten overflødiggør de ellers så stemningsmættede illustrationer. Som en tillægsgevinst smykker disse bogen lige fra den mystisk "gennemsigtige" månetegning på omslaget til den sidste lille engel, der hvisker os godnat, inden vi skilles.

Bogen egner sig fortrinligt til højtlesning, som til dit eget natbord, eller måske til en meget personlig "glædespredere" til en, der har tid til eller brug for at fordybe sig uden at orke en dybsindig roman.

Stig Holsting: MÅNEFÆRD. Digte, 72 s. Illustreret af forf. Forlaget Indtryk. 100 kr.

Mod kætterne

Fornem indføring i den galliske biskop Irenæus' storslåede værk fra tiden mellem 180 og 200

Af Robert Showers OFM Conv.

Den galliske biskop Irenæus skrev sit hovedværk "Mod Kætterne" (Adversus hæreses) på græsk mellem 180 og 200. Men den dag i dag kan bogen læses med stort udbytte. Selv den nordiske bispekonference citerer fra Mod Kætterne i sit hyrdebrev At beskytte livet dateret den 18. oktober 1999. Den katolske Kirkes Katekismus (1994) anfører værket 25 gange. Og Irenæus' navn optræder ofte i fodnoterne til Det Andet Vatikankoncilis dokumenter.

Mod kætterne er et storslået værk. Den latinske/franske udgave i serien Sources Chrétiennes optager 9 bind og flere end 4000 sider. (Det er denne udgave, der ligger til grunde for den foreliggende danske oversættelse.) Når den danske udgave kun har 170 sider, er det indlysende, at ikke alt er med. I stedet har man valgt at præsentere den sidste af værkets fem afsnit som en kort indføring i Irenæus' tankeverden. Dette femte afsnit har, ifølge redaktørerne, haft den

største påvirkning på den vestlige teologis udvikling. Det er Kiels og Jacobsens udtrykkelige ønske, at man gennem deres uddrag af bogen får ens interesse vakt, så man får lyst til at læse videre i andre udgaver. Derfor har man også vedføjet en litteraturliste.

Værkets aktualitet

A.C.L. Jacobsens indledning findes fra s. 9 til 85, og udgør altså omkring halvdelen af bogen. Indledningen begynder med en kort beskrivelse af biskop Irenæus af Lyons, af hans skrifter og af den kirkelige situation i Gallien (Sydfrankrig) i det andet århundrede. Det er en lidt plumpet afskrivning af udenlandske leksika-artikler, som intet nyt tilføjer diskussionen, men den fremlægger til gengæld kortfattet de grundlæggende kendsgerninger på dansk.

Derefter følger en længere redegørelse for, hvorfor redaktørerne synes, Irenæus' bog er aktuel også i vor tid. Dette er efter min mening

bogens bedste del. Jacobsen fremlægger tre argumenter for værkets nuværende værdi ud fra teologiske, pastorale og historiske overvejelser.

For det første er Mod Kætternes femte afsnit en refleksion over Jesu menneskevordelse. Det er inkarnationens mysterium, siger redaktøren, som gør kristendom til kristendom og ikke til noget andet. I en tid, som er præget af New Age pop-fromhed og dualistisk pseudo-psykologi i alt fra Star Wars filmene til sukkersøde julekort med bitte små engle på, er det netop en teologisk grublen over menneskevordelsens hemmelighed, der kan holde os på rettroens vej. Det er netop derfor, at Kiel og Jacobsen har valgt at præsentere værkets femte del.

For det andet fremfører redaktøren Irenæus' vigtighed for liturgi og sjælesorg. Værket Adversus hæreses blev skrevet som reaktion på nogle præster i Rhône-dalen, som var blevet opslugt af gnosticismens tankegang. Problemet er, siger biskop Irenæus, at disse præster ved brug af "magiske og ekstatiske gudstjenesteformer" lokker menighedsmedlemmer -- især kvinder -- til at tro på, at det hele går ud på selv at have og udøve "profetiske evner". Når præsten på denne måde har bragt disse kvinder i et afhængigheds-

forhold, fører han dem ud af den katolske kirke. Familier bliver splittet. Menigheder bliver splittet. Biskoppens ansvar er i denne situation at tage sig af dette sjælesørgelige problem, siger Irenæus. Og den danske folkekirkes biskopper, antyder Jacobsen diplomatisk, kunne lære noget her.

Arven fra Grundtvig

Til sidst påpeger redaktørerne, hvor vigtig Irenæus har været for den danske lutherske teologi. Det var ikke mindst N.F.S. Grundtvig, der allerede 1827 oversatte til dansk netop denne del af Irenæus' storsværk, som Kiel nu har nyoversat. Afsnittet "Irenæus og Grundtvig" er den foreliggende bogs bedste og mest originale bidrag. Det bygger på forskellige artikler, som Jacobsen og Kiel har skrevet de sidste fire-fem år.

Redaktørerne skriver i forordet: "Der er mange danskere, der har mødt Irenæus' teologi, ofte uden at vide det. Det gælder både blandt læg og lærd. Mange præster har gennem arven fra Grundtvig ladet Irenæus komme til orde i gudstjenestens salmer og prædikener. Irenæus har på denne måde i de sidste knap to århundreder været til stede i dansk kirke og kristendom, skønt han selv for det meste kun har været kendt blandt fagfolk."

Også i den danske katolske salmebog finder man Irenæus' fingeraftryk på grundtvigssalmer som Gud, vi er i gode hænder eller Med den enbårnes herlighed.

Oversættelsen af Irenæus' tekst selv findes fra s. 87 til 163. Den er på en forståelig, omend ikke altid smuk, dansk. Da den græske originaltekst for længst er forsvundet, har man gjort brug af den latinske kritiske udgave i Sources Chrétiennes, hvorfra man også har overtaget paragrafnummereringen og noterne. Det gør det nemmere at finde de tilsvarende steder i det latinske. Til sidst har man tilføjet et bibelstedsregister og et emneregister.

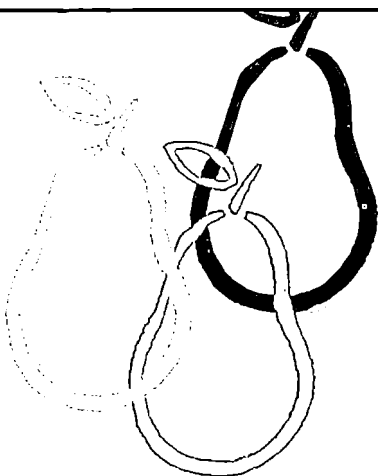
Alt i alt er det lykkedes oversættelsen og redaktøren at bibringe det danske publikum både et vigtigt arbejdsredskab og en nydelig bogoplevelse. Også katolikkerne kan være taknemmelige for, at man nu har nemmere adgang til en vigtig kilde til den katolske tradition, skønt det altså kun er en smagsprøve.

Irenæus: Mod Kætterne. Oversættelse: Ulla Kiel. Indledning og redaktion: Anders-Christian L. Jacobsen. Frederiksberg: Forlaget ANIS, 1999. 170 s.

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

Da finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Bogomtaler fra Niels Steensens Bibliotek

Af Keld Dahlwad

Biblioteket har fået to spændende bøger om London. Begge er guider af hver deres art. Den første hedder "Catholic Churches of London" og er skrevet af Denis Evinson. Bogen beskriver meget indgående og grundig de forskellige katolske kirker i London og omegn. Bogen har desuden en række grundplans tegninger og tegninger af selve kirkerne samt sort/hvide fotos af en stor del af de beskrevne kirker. En alt i alt dejlig flot og overskuelig bog.

Den anden bog hedder "Pilgrims' London". A Guide to London's heritage of faith. Bogen fortæller i korte artikler om historiske steder og personer fra Londons historie og det gælder fra alle de religiøse konfessioner i London. Bogen er skrevet af en amerikaner Robert H. Baylis med en livslang kærlighed til London som der står i omtalen af ham.

Den Islandske forfatter og nobelpristager i litteratur Halldor Laxness døde 10 februar 1998, 95 år gammel. Det var nok de færreste der var klar over, at han var katolik selvom han senere afsagde sig sin tro. Hans vej til den katolske kirke har han beskrevet i romanen "Den store væver fra Kasmir". Bogen udkom første gang i 1927, men er

flere gange blevet genoptrykt og nyudgivet. NSB har antikvarisk købt denne bog i en udgave fra 1975 som nu kan lånes her.

Kathryn Spink kendt for en række biografier om fremtrædende spirituelle mænd og kvinder fra vores egen tid (bl.a. Moder Teresa, Broder Roger af Taize, Bede Griffiths og Jean Vanier) har denne gang skrevet en dejlig bog om Lille Søster Magdeleine, Jesu Små Søsters stifterinde. Dette er den første gennemgribende biografi om denne storslåede kvinde der følte sit kald inspireret af Charles de Foucauld til at tjene de nordafrikanske nomader. Men dette var kun starten på en meget spændende livshistorie.

William X. Kienzle, som jeg har omtalt tidligere, se KO nr. 12 fra 24 juni 1998 skrev sin første kriminalroman oversat til dansk i 1980. Dens titel er "Rosenkrans-mordene" og handler om nogle mord på en række nonner og præster i Detroit som i første række ser tilfældige ud, men senere viser det sig at der bagved er en kode. Fader Koesler, William X. Kienzle's præstedetektiv bliver indblandet i sagen men får samtidig en viden som han på grund af sit tavshedsløfte ikke kan udnytte. Bogen er dejlig spændende, for de som holder af kriminalromaner og samtidig får læseren en viden og indsigt

i katolsk miljø og skikke. William X. Kienzle er nemlig tidligere katolsk præst og kender derfor miljøet indgående, hvilket han har brugt til at skrive foreløbig 3, til dansk oversatte spændende "katolske" kriminalromaner.

Den sidste bog jeg vil omtale denne gang handler om det, at leve som eneboer. Bogen er skrevet af en amerikansk Poor Clare nonne Karen Karper som i flere år følte et kald til at leve som eneboer efter i mange år at have levet i et klosterfælleskab. Det er der kommet en meget spændende bog ud af, hvor Karen Karper beskriver de praktiske besværligheder der er forbundet med at leve og klare sig alene når man altid har været henvist til fælleskabets sammenhold og fælles hjælp. Sideløbende fortæller hun også meget indlevende om GUD's hjælp og foresyn i hendes bestræbelser for at leve mere i HANS nærvær. Hun oplever mange situationer, hvor VORHERRE rent konkret griber ind og kommer til hjælp- nøjagtig som han lover i evangelierne, ja som vi kan læse igennem hele bibelhistorien.

For læsere af KO udenfor hovedstadsområdet og som er interesseret i de anmeldte bøger vil jeg gøre opmærksom på, at man kan bestille NSB's bøger via sit lokale bibliotek.

Møder og arrangementer

Det sker på Magleås

MAGLEÅS-TRÆF D. 12.MARTS KL. 14
Danmarks berømte bassanger **Aage Haugland**, der ligger i fast rutefart mellem de store operascener verden over, glæder også et hjemligt publikum af og til. Under et ophold i Danmark har han lovet at komme til Magleås og fortælle om sit "omrejsende" sangerliv. Hans sangkunst er stor, hans fortælle talent ligeledes, og desuden er han her ledsaget af sin akkompagnatør **Andy Sundstrøm**, så der er noget at se hen til. Åbent hus-arrangement.
Kaffe 14-15. Arrangement kl. 15 Pris: kr. 35.- (Taxakørselsordning til/fra Birkerød station til tog 13.45)

ETIK UDEN GUD ?

Om at diskutere etik i dagens samfund især med hensyn til de bioteknologiske problemstillinger.

Week-end: 24./3 kl.19 - 26./3. kl.13.30
Pris kr.650.-

Week-end'en vil både beskæftige sig med etikens grundlag og med konkrete problemer: Genteknologi, Patent på det menneskelige liv, Spørgsmål ved livets begyndelse og afslutning. Kursets tilrettelægger og foredragsholder, som også underviser på Århus Universitet, er pater **Lars Reuter**, s.j.
Praktisk leder: sr.Hildegard Doods, csj.

FRANS af ASSISI i hans egne skrifter.

Week-end: 7.apr. kl.19 - 9.apr. kl. 13.30.
Pris kr.650.-

Som følge af Frans af Assisis popularitet og den rigdom af legender, der omgiver ham, er han næsten blevet en myte. Hans samlede skrifter er nu udkommet på dansk, og i week-end'en vil vi gå bog om myten og prøve at finde frem til det billede af Frans, som udtrykkes gennem hans egne skrifter og herigennem få et billede af hans åndelige univers. -

Bogen kan købes på kurset.

p. Anders Baadsgaard vil lørdag aften i "Fra romantik til hverdag" tale om "at slås" med at leve det franciskanske liv i vor tid.

Tilrettelægger og foredragsholder er dr.phil. **Marianne Powell**, Aalborg.

Diverse

Retræte på Als kloster

Mandag 20/3 kl. 18 - fredag morgen 24/3 ledet af pater **Poul Marx omi**. Tema: Guds rige er midt iblandt os.
Pris: 850 kr. Yderligere oplysninger og tilmelding tlf. 74 43 33 70

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Lejlighed søges

af katolsk familie med to børn på hhv. 2 år og 7 måneder. Helst leje- eller andelsbolig, men alt har i princippet interesse hvis det ligger i hovedstadsområdet.

Hans Casado Jensen
Henv. på tlf. 86 10 87 95
eller e-mail: jen_her@post7.tele.dk

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 -
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl.14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Academicum Catholicum

indbyder til foredrag om Tro og fornuft, en præsentation af den pavelige rundskrivelse Fides et Ratio ved adjunkt **Niels Arbøl** tirsdag den 29. februar kl. 20 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Rundskrivelsen kan denne aften købes til en introduktionspris kr. 40,- mod normalt kr. 62,-.

Alle er velkomne

Fred være med jer

Blandt vore aktiviteter har vi startet en Bibelkreds op over søndagens tekster samt tale om de sidste tider m.m. Ved **Joost Dahlerup**.o.carm. Vi samles hver mandag fra 19.30-21.30 hos Virginia og Jan Taripe Dallerup, Charlotte Muncksvej 21, st.th. 2400 København NV. Første gang kontakt os på tlf. 35 85 21 11.

Kom og vær med.
Må Gud velsigne jer.

Her kan Deres annonce stå

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Her kan Deres annonce stå

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Agnes F. Hoffmann og Johannes Rosenkilde Grams Brudeudstyslegat

Som hjælp til brudeudstyr til værdigt trængende unge katolske piger som indgår ægteskab med en katolik, udeles en legatportion.

Uddelingen foretages ad legatbestyrelsen i marts 2000.

Ansøgning indeholdende navn, bopæl, alder samt anbefaling fra en katolsk præst og kopi af dåbsattest eller andet bevis for katolsk tilhørsforhold for begge parter skal være legatbestyrelsen i hænde senest den 15.3.2000.

Ansøgningen stiles til Katolsk Bispekontor Bredgade 69 A, 1260 København K.

Salg og service

Muremester
Bernhardt Christiansen

Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforetning

v/ stenhuggemester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Muremester Keld Erik

JOHNSEN Ankervej 12
Stubberup 4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 54 43 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... **BYG GARANTI** ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Revision • Regnskab • Skat

REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 - Roskilde - 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Mediefolk i hælene på paven. Nu opfordrer han dem til at ransage deres samvittigheder.

Journalister bør ransage sig selv

Paven beklager mediers fordomme om religion og moralske værdier

Pave Johannes Paul II anbefaler mediefolk fra hele verden at ransage deres samvittighed.

Det har messemedierne er udpræget behov for, sagde Paven i sit budskab ved den officielle meddelelse om afholdelse af Den katolske Kirkes verdensdag for sociale kommunikationsmidler.

Johannes Paul II beklagede de udbredte fordomme og den manglende respekt for menneskers religiøse og moralske overbevisning i mange medier. Undertiden fremmes endog fjendtlighed over for Kristus og hans budskab.

Paven rettede en appel til kristne journalister om at være "modige

og kreative", når der skulle udvikles nye medier og metoder i forkyndelsen.

Kirken bør satse på egne ressourcer i massekommunikationen, men også være præsent i de verdslige medier og udnytte chancerne her.

Informationssamfundet er en

"ægte kulturrevolution". For mange mennesker vil erfaringen om livet være en erfaring, som formidles af medierne. Kristi forkyndelse bør være en del af denne erfaring.

Den katolske Kirke fejrer d. 4. juli den 34. Verdensdag for sociale kommunikationsmidler. ■

Mange søger religion

Over 1 million katolske referencer på Internet

Religion er et af de hyppigst forekommende emner på Internet. Hvis man går ind på sin computer og søger under ordet "catholic", vil man på skærmen få det overraskende svar, at der er 1.158.895 referencer. På andre søgeprogrammer kan man finde 5.672 henvisninger til "Islam" og 4.825 til andre religiøse kategorier, som f.eks. "esoterisme", "astrologi" og endog "hekseri".

Det viser en undersøgelse, foretaget af amerikaneren Steven Waldman, tidligere direktør for "U.S. News and World Report". Men når nettet rummer millioner af kilder og muligheder, bliver det også uden veldefineret form, nærmest en uendelig mængde data fremsat af mennesker der ofte er ukendte eller af tvivlsom troværdighed.

Som webmaster for en af disse elektroniske "channels" om religion gør Steven Waldman opmærksom på, at indholdet af hans website især henvender sig til surfere, der ikke bekender sig til nogen speciel tro, og at den af hensyn til dem prøver at være så "inclusiv" som muligt, dvs. ikke negliger nogen trosretning.

"De traditionelle medier giver normalt ikke nogen ordentlig forklaring på det der virkelig betyder noget i folks tilværelse: Eksisterer Gud? Hvad sker der med os efter døden?", siger han.

Han mener dog ikke at nettet er nok for mennesket i dets åndelige søgen. Trods alt hvad der er blevet sagt om den "virtuelle religion", er Waldman af den opfattelse at nettet aldrig vil kunne blive andet end et supplement til årtusindgamle trosretninger og at det kan forbedre kommunikationen mellem de troende uden at de dog må miste de personlige bånd der knytter dem til deres religiøse fællesskaber. ■

Ord på vejen - søndagsprædikener
mv. 6 numre årligt 150 kr. tlf. 45 86 35 46

En besøgende sagde til den næsten hundredårige biskop Suhr:
"Som De dog er åndsfrisk, biskop Suhr!"

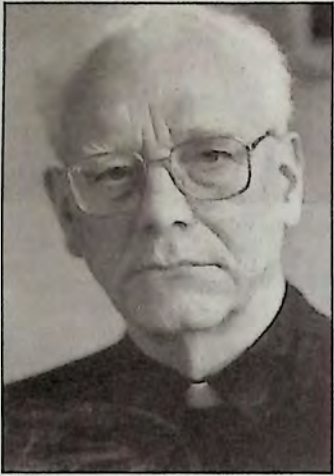

"Ja, og mere og mere; for 20 år siden var der ingen, der sagde det til mig, men efterhånden er der flere og flere, der siger det!"

Kilde: Katolske anekdoter, redigeret af Helge Clausen. Vignet: Srig Holsting.

Katolsk Orientering

Fastetid er bodstid. Side 2
»As-samel alaikum«. Side 4
Stammefolk konverterer. Side 5
Faste og jubelår. Side 17
Runde tal. Bagsiden

Finlands biskop Verschuren død

Paul Verschuren, katolsk biskop emeritus af Helsinki, døde lørdag d. 19. februar i en alder af 74 år, efter lang tids svær sygdom.

Læs nekrolog side 4

Appel fra paven kunne ikke forhindre henrettelse

Kirken kræver stop for henrettelser af dødsdømte i USA

KNA/Washington: På trods af appel om benådning fra både pave Johannes Paul II og Frankrigs præsident Jacques Chirac, blev dødsdommen mod den 31 årige Odell Barnes i sidste uge eksekveret i byen Huntsville i staten Texas.

Odell Barnes var dømt til

døden for at have myrdet sin veninde i 1991. Han bedyrede til det sidste sin uskyld, og fik støtte fra flere sider, bl.a. fra menneskerettighedsorganisationer, der rejste tvivl om bevismaterialet. Men Texas guvernør og republikansk præsidentkandidat George Bush sig ikke formilde. Onsdag i sidste uge døde Barnes af den giftinjektion, der blev sprøjtet ind i hans årer.

Henrettelsen sker samtidig med, at den katolske kirke i USA opfordrer både delstater og for-

bundsregeringen i Washington til at stoppe henrettelser af dødsdømte i USA. Således har formanden for USA's katolske bispekonference, biskop Joseph Anthony Fiorenza, opfordret præsident Bill Clinton til at afskaffe dødsstraffen.

Fiorenza henviser til en række alvorlige problemer i sammenhæng med dødsstraffen i USA. Hertil hører den tvivlsbehæftede anvendelse, utilstrækkelig sagsbehandling, faren for justismord og forskelsbehandlingen i

relation til de forskellige racer.

I et særlig budskab opfordrer Texas biskopper guvernør George Bush til at udsætte alle henrettelser. Biskopperne henviser til, at alene i deres forbundsstat har man efterfølgende fastslået, at syv ud af i alt 85 dødsdømte viste sig at være uskyldige, hvor-efter de var blevet løsladt.

Den republikanske præsidentkandidat er med egne ord en afgjort modstander af abort, men går samtidig ind for en bibeholdelse af dødsstraffen.

FASTEAKTION støtter fattige i landsbyer

I dag, askeonsdag den 8. marts indledes fastetiden og dermed også den årlige fasteaktion. Med temaet "Fælles indsats – fælles styrke" håber Caritas Danmark på, at danske katolikker ikke alene vil benytte det tilsendte girokort, men også at man tematisk vil beskæftige sig med børns vilkår i Den tredje Verden.

Små fællesskaber og landsbyer i Indien, Uganda og El Salvador får i går glæde af det indsamlede beløb. Desuden støttes en skole i Bosnien med skolemateriale.

På fire sider inde i bladet kan De bl.a. læse om fattiges folkevandringer fra landet til de store byer i håb om at finde lykken og rigdommen der. Men de fleste bliver skuffede og ender alt for ofte med at bo i de i forvejen overfyldte slumkvarterer i storbyernes randområder.

Læs siderne 9,10,11,12

Aflad er et hjælpe- middel

Som jubelåret er en universel chance og opfordring til fornyelse og forsoning, er afladen et konkret hjælpemiddel, som både viser os, hvad Gud holder rede til os, og lader os se, at han påskønner vor gode vilje, ikke som udtryk for vor præstationstrang, men som tegn på en længsel efter hans kærlighed.

Biskop +Czeslaw Kozon
i artikler om jubelår og
aflad side 6, 15 og 16

Tag på
sommerlejr
med
Danmarks
unge
katolikker

Side 7, 8, 13 og 14

Bod, faste og aflad

Disse begreber skurrer i ørene og virker fremmedartede. Det gælder især, hvis de optræder i en religiøs sammenhæng. Det er straks mere forståeligt, når man taler om strabadsture, overlevelsesture og andre udfordringer af den menneskelige natur. Det vil imidlertid være en misforståelse at blande disse begreber sammen til trods for, at de har en vis forbindelse med hinanden. Paulus taler om, at sportsfolk træner hårdt og kæmper for at vinde. Han bruger det dog kun som en illustration af det kristne liv, hvor kærligheden har en afgørende rolle, og hvor præstationerne mister deres betydning i menneskelig forstand.

En præst forklarede mig, hvordan han gjorde fastetiden forståelig for sin menighed: "Det er som at tage på skovtur i mange dage. Man har kun et begrænset forråd med, og det betyder, at de enkelte deltagere er henvist til at hjælpe hinanden og i fællesskab gøre en indsats for at komme videre. Sådan er det også i det kristne liv. Korset står for enden af vejen, angiver ikke en afslutning, men en begyndelse. Korset åbner perspektiverne og giver anledning til at modtage Guds salighed. Vi er alle sammen på vej mod dette mål." Hans inspiration var de erfaringer, som det udvalgte folk gjorde i ørkenen. De havde hverken vand, mad eller fred i tilstrækkelig omfang, og de gennemgik alle det moderne livs kriser: fortvivelse og udbrændthed, men de lærte den totale afhængighed af Skaberens og gennem disse erfaringer, ofte smertelige lærte de Guds uendelige kærlighed og omsorg at kende. På moderne dansk kunne man sige, at der var tale om en læreproces.

Fastetiden er udtryk for en udfordring og en læreproces. Årtusindskiftet er det mål, som er blevet forberedt gennem 3 år af alle kristne med større eller mindre engagement og iver. Jubelåret er høstens tid. For at opnå denne er der endnu en stor indsats at gøre. Mange velsignelser ligger foran de kristnes fødder, men de skal modtages i hjertet, også dette er en læreproces.

I dette nummer af Katolsk Orientering er der flere lange artikler, som kræver en indsats for at opnå det fulde udbytte, men de er tankevækkende og livgivende. Pavens budskab hjælper os alle til at forstå den fulde betydning af jubelåret. Det leder til omvendelse og barmhjertighed, til en omsorg for de svage og fattige.

I mange år er der ikke blevet talt meget om aflad. Det har nærmest været noget fremmedartet og uforståeligt. Biskoppens redegørelse åbner nogle perspektiver og en rigdom, men forudsætter også en personlig bearbejdelse og forståelse.

Bent Dalsgaard-Larsens anden artikel om Bibelen og tiden, som bringes i næste nummer, lægger op til en meditation over meningen med en tilværelse, som ellers er så fuld af modsigelser og hektisk aktivitet.

Det er således kun ved meditation og bøn, at det fulde udbytte af fastetiden kan opnås. Det er en tid til lytten og vækst og en periode, hvor de kristne kan lære af hverandre.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør tlf. 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 18.500

Fastetiden er bodstid

Bodsdage, som de er foreskrevet i Kirkeretten

Alle troende er af Guds lov forpligtet til hver på sin måde at gøre bod. For at alle kan være fælles om en vis form for bod, er der af kirkeretten foreskrevet bodsdage, hvor de troende ganske særligt vier sig til bøn, fromheds- og kærlighedsgerninger, fornægter sig selv ved mere trofast at opfylde deres forpligtelser og især ved faste og afholdenhed.

Alle årets fredage, hvor der ikke fejres en højtid, er bodsdage, og hele fastetiden er bodstid.

I bispedømmet kan man i stedet for at afholde sig fra kød (abstinens) vælge andre former for at markere fredagene som bodsdage, f.eks. ved at afholde sig fra andre former for mad eller andet, øver særlige kærlighedsgerninger, bede mere og lign. Askeonsdag og Langfredag er både abstinens- og fastedage til minde om Herrens egen faste, lidelse og død.

At faste betyder, at man højst spiser ét fuldt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis man ikke helt undlader dem.

Personer fra 14 år og opefter er forpligtet af abstinensbestemmelserne; personer fra 18 til og med 59 år er også forpligtet af fastebestemmelserne.

Modtagelse af den hellige kommunion og af bodens sakramente Messen og modtagelsen af Herrens

legeme og blod er centrum i både den enkeltes og i Kirkens liv. Kirken har derfor pålagt alle troende, der har modtaget den første hellige kommunion, som et minimum at modtage Alterets Sakramente en gang om året.

Denne forpligtelse bør opfyldes i påsketiden, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige nærvær blandt os, medmindre der er en lovlig grund til at opfylde den på et andet tidspunkt. Påsketiden strækker sig fra påskentil til pinsedag.

Er man sig bevidst at have begået en alvorlig synd (dødssynd), er man forpligtet til at skrifte den inden modtagelsen af kommunionen. Man er i øvrigt forpligtet til at skrifte inden for et år, hvis man har begået alvorlige synder. Der er ingen forpligtelse til en gang om året at skrifte de såkaldte tilgivelige synder, dvs. de daglige mindre synder, men Kirken opfordrer os til meget regelmæssigt at gøre brug af bodens sakramente.

Der skal mindes om nogle generelle regler for modtagelsen af den hellige kommunion:

Det er tilladt at modtage den hellige kommunion to gange på én dag, såfremt den anden gang sker under en messe.

Den, der ønsker at gå til kommunion, skal mindst én time før kommunionen afholde sig fra at spise og

Askeonsdag og Langfredag er både abstinens- og fastedage til minde om Herrens egen faste, lidelse og død

drikke, bortset fra vand og medicin. Ældre og syge eller de, der passer dem, kan modtage kommunionen uden at faste.

At faste før modtagelsen af den hellige kommunion går tilbage til det 3. årh. Kirken forstår denne faste som en åndelig forberedelse og som en måde at vise Alterets Sakramente ærbødighed på.

Oliemesse

Messen, i hvilken biskoppen indvier de hellige olier, finder sted tirsdag den 18. april kl 17.00 i Sankt Ansgars Domkirke.

Vatikanradio genoptager udsendelser på dansk

Radio Vatikanet har genoptaget udsendelser af dansksprogede programmer. Det sker med en udsendelsesrække om mirakler, som sendes mandag aftener i foråret. Programmerne kommer med forbehold for eventuelle ændringer til at indeholde følgende: 13. marts: Grædende Madonna'er. 20 marts: Audrey Santo - Guds hjælpeløse redskab. 27 marts: Niels Christian Hvidt fortæller om film-projekt om mirakler for Zentropa Film I. 3 april: Niels Christian Hvidt fortæller om film-projekt om mirakler for Zentropa Film II. 10 april: Interview med læge fra helgenkæringskommissionen. 17 april Agia Theodora's under. 24 april: Den grædende ikon i Malevi-klostret på Peloppones i Grækenland. 3. maj: Lysunderet i Jerusalem

Udsendelserne sendes mandag aften kl. 20.40 og kan findes på kortbølgefrequenserne 9645 kHz aftener og morgener, samt på 7250 kHz om aftenen og 7345 kHz om morgenen. Desuden sendes på mellembølge på 1611 kHz.

Læserne diskuterer

Birgitta som værnehelgen

Tore Nyberg, universitetslektor, Lahmsgade 83, 5000 Odense C, skriver:

Katolsk Orientering nr. 3 indeholder både en entusiastisk skildring af ceremonien i Peterskirken, da Hellege Birgitta af Sverige blev én af de tre kvindelige værnehelgener for Europa, og et kritisk læserbrev af Kaare Rübner Jørgensen, med spørgsmålstegn om Birgittas evne til at udfylde denne høje funktion. Fromme udgydelser skal altid tages med et gran salt, det gælder også ærkebiskop Nestis globala udsagn om Birgittas kærlighedsfulde og forsonlige rolle, hvor hun kom hen. Det europæiske hos Birgitta skal søges et andet sted, nemlig i hendes aristokratiske overbevisning om, at hun havde del i et europæisk kristent fællesskab, der stod til ansvar

for Gud og verden i gennemførelsen af kristne principper - såvel opad over for kongemagt og kirke-lygt hierarki, som nedadtil blandt almindelige mennesker, som hun aldrig lukkede sig af fra. En sådan overbevisning kan man aldrig komme godt afsted med uden konflikter, og dem var hun ikke bange for. Det er i dag udelukket at finde sandheden bag kong Magnus Erikssons seksuelle tendenser, men Birgitta var kommet til den overbevisning, at kongens forhold til en af hans rådgivere var blevet korrumpet ved et homoseksuelt forhold. Homosexualitet kunne umuligt forenes med middelalderens kriger-samfund, ligesom den er uforenelig med livs-holdningen hos store dele af verdens befolkning i dag. Birgittas kaldsbævidsthed førte til, at hun ikke kunne være vidne til uret,

uden at gribe ind og revse. Men se dog på Europa i dag: hvad er det, Brüssel gør i dag, andet end søge at indskræmme mod formentlig uret ved at revse Østrig? Og hvad er det modstanderne til denne indskriden gør, andet end at forsøge at beskytte hvert lands ret til at danne dets egen regering? For et sådant Europa er Birgitta en nødvendig værnehelgen. Hun har i det mindste ladet sig lede af kristendommens grundprincipper i sin revselse af korrumpation og misbrug, hvad der ikke altid kan siges om dagens europæere. - Det kærlighedsfulde hos Birgitta ses i de utallige visionstekster, hvor hun ser, hvordan Guds Moder træder frem som den der udbeder sig tilgivelse og barmhjertighed af Gud for endog de største forbrydere.

"As-salem alaikum" Fred være med jer

Paven har afsluttet den første af sine pilgrimsrejser til Mellemøsten

Kairo: KNA: Paven ankom torsdag d. 24. februar til Ægypten, hvor han blev modtaget i lufthavnen af Præsident Hosni Mubarak. Det var pavens udlandsrejse nr. 90, men den første af flere pilgrimsrejser inden for rammerne af Det hellige År 2000, hvor Paven i øvrigt vil følge Biblens spor og besøge de hellige steder i Nærøsten og i Grækenland.

Præsidenten roste i sin velkomsttale Paven for hans rolle som forsvarer af moralske værdier og for hans indsats for fred og solidaritet. Mubarak udtalte blandt andet: "I dag er det ægyptiske folk forenet i en underkastelse under Guds vilje, og det bliver inspireret af kristendommen og Islam."

Samtale med kirkeledere

Paven hilste sin vært med de arabiske ord "As-salem alaikum" (fred være med jer). I sin tale fordømte han enhver form for religiøs fanatisme. Vold og konflikt i religionens navn er en "betydelig fornærmelse af Gud". Baggrunden er de stadigt opdukkende spændinger mellem kristne og muslimer i Ægypten - undertiden med blodig udgang. Ægyptens historie har ellers vist, at religiøse forskelle ikke behøver at være en hindring for, men snarere en anledning til gensidig berigelse. Paven fremhævede også Mubaraks positive rolle i den mellemøstlige

fredsproces.

Under sit besøg i Ægypten førte paven samtaler med den koptiske kirkes overhoved Pave Shenouda III og sunniernes stormufti, Sheik Muhammed Said Tantawi. Sidstnævnte er rektor for det ansete islamiske universitet Al-Azhar.

Desuden deltog han i en økumenisk gudstjeneste i den nye koptisk-katolske domkirke, "Vor Frue af Ægypten". 2.000 mennesker var samlet, blandt dem kirkelederne for ikke-katolske kirker i landet, bl.a. den tidligere nævnte koptiske patriark Shenouda III.

Værten, Patriarken Stephanos II, overhovedet for de ca. 150.000 koptiske katolikker i Nillandet,

ledede ordets gudstjeneste, som de forskellige kirker bidrog til med salmer og læsninger. Shenouda III takkede Paven for besøget. Han betegnede katolikkerne som brødre og sagde bl.a. "Vi elsker vort land, og vi elsker Dem!" Han nævnte også Pavens indsats for fred i Det hellige Land, ikke mindst i "Jerusalem, Guds stad og fredens stad". Det var første gang paven besøgte overhovedet for en gammel-orientalsk kirke. Shenouda III havde allerede i 1973 undertegnet en vidtrækkende teologisk fælleserklæring med den daværende pave, Paul VI.

Vinden fra Sinai

Højdepunktet på Pavens Ægyptenrejse var besøget i det verdensberømte Katharina-kloster på Sinai-bjerget. Ifølge den bibelske overlevering er klosteret, hvor Paven dvælede en stund i personlig bøn, rejst på det sted, hvor Gud viste sig for Moses i den brændende tornebusk. På Sinaibjerget modtog Moses senere De ti Bud.

På ny opfordrede Johannes Paul II til fornyede økumeniske bestræbelser. Han betegnede "Vinden fra Sinai" som en indbydelse til en intensiv dialog mellem tilhængerne af de store monoteistiske religioner, til gavn for menneskehedens store familie. I Gud, Skabe-

ren og historiens herre, kan de finde det fælles berøringspunkt. Johannes Paul II udtrykte samtidig håbet om, at Katharina-klostret i fremtiden måtte være et sted med høj symbolværdi for enheden blandt de kristne kirkesamfund.

Oprindeligt havde man planlagt et møde mellem repræsentanter for jødedommen og for islam, men det kom ikke i stand. Gudstjenesten på Moses' bjerg var det religiøse højdepunkt og det egentlige mål for Pavens bibelske pilgrimsrejse i Det hellige År 2000.

Den næste paverejse i Biblens fodspor foregår i slutningen af marts, hvor der er planlagt besøg i blandt andet Bethlehem, Nazareth og Jerusalem.

Under sit besøg i Ægypten mødtes pave Johannes Paul II med den koptiske kirkes overhoved Pave Shenouda III og værten patriarken stephanos II (th)

Synode i Det hellige Land

Bethlehem/Zenit: Otte år efter indkaldelsen og efter fem års forberedelser er Den katolske Kirkes Synode i Det hellige Land med dets forskellige riter gået ind i slutningsfasen.

Det er en begivenhed af stor betydning for Moderkirken i Jerusalem. Denne "lille flok" har altid levet som en minoritet i disse områder lige siden Jesu tid. I dag er den en minoritet såvel i den arabiske verden, Palæstina og Jordan, som blandt jøderne i Israel, en situation der i usædvanlig grad kalder på dialog mellem religionerne. Synodens første besluttende møde fandt sted tirsdag den 8. februar i Sankt Katarina Kirken, der støder op til Fødselskirken i Bethlehem. Dette sted er ikke tilfældigt valgt, for Synoden blev indkaldt som forberedelse til det store Jubilæum 2000.

Dette vigtige øjeblik for Kirken i Det hellige Land falder netop lige før pavens besøg fra den 20. til 26. marts. Den afsluttende tekst for den pastorale plan, der skal blive resultatet af Synoden, vil kunne overrækkes Johannes Paul II i næste måned under sin pilgrimsrejse til de hellige steder.

Oversættelse:
Kirsten og Ole Dam

Israel krænket over aftale

Vatikanets repræsentant kaldt til samråd i det israelske udenrigsministerium

Jerusalem: KNA: I forbindelse med den nyligt indgåede aftale mellem palæstinenserne og Vatikanet er den apostolske nuntius i Israel, ærkebiskop Pietro Sambi, blevet kaldt til samråd i det israelske udenrigsministerium.

Det drejer sig om et højt nødvendigt møde, hedder det i en erklæring fra udenrigsministeriet. Israel er "meget chokeret" over aftalen, som indebærer en direkte indblanding i forhandlingerne mellem Israel og palæstinenserne.

I aftalen forlanges blandt andet en internationalt garanteret status for Jerusalem, qua byens karakter som Hellig Stad. Jøder, kristne og muslimer må tilstås ligeret og den frie adgang til de hellige steder må sikres.

Det israelske udenrigsministerium siger hertil, at der ikke består nogen tvivl om, at der i Jerusalem er samvittigheds- og trosfrihed for alle. Ligeledes skal den frie adgang

til de hellige steder garanteres. "Derfor afvises på det bestemteste enhver omtale af Jerusalem i aftaledokumentet", meldes det fra udenrigsministeriet, som fortsætter:

"Jerusalem var, er og vil fremdeles være Israels hovedstad. Intet som helst element i nogen aftale eller erklæring kan ændre denne kendsgerning".

Også andre røster har rejst sig med kritik af aftalen mellem Vatikanet og Palæstinenserne. Præsidenten for den internationale jødiske komité, betegner aftalen som "et skridt tilbage" for relationerne mellem Vatikanet og Israel.

Ministeren for jødiske anliggender, Michael Melchior, siger til "Jerusalem Post", at man trods kontroverserne vil byde Pave Johannes Paul II velkommen. Men samtidig må man gøre det klart for Kirkens overhyrde, at Israel er "meget ulykkelig" over Vatikanets énsidige udsagn om Jerusalem. Ifølge ministeren (der i parentes bemærket er af dansk herkomst) er aftalen "moralisk og juridisk uantagelig".

-mey

Præsident Hosni Mubarak roste i sin velkomsttale Paven for hans rolle som forsvarer af moralske værdier og for hans indsats for fred og solidaritet.

BISKOP PAUL VERSCHUREN 1925-2000

IN MEMORIAM

Lørdag den 19. Februar døde Biskop Paul Verschuren i sin bolig i Helsinki omgivet af bispedømmets administrator, Pater Jan Aarts, og nogle gode venner. Hermed afsluttedes en intensiv tid, præget af ængstelse og medfølelse, men også af stor beundring over, hvordan Biskop Verschuren så døden i møde.

Selv om Biskop Verschuren havde passeret "støvets år" og senest i år også skulle have indgivet sin afskedsbegæring, kom det sidste halvandet år alligevel uventet. I sensommeren 1998 fik Biskop Verschuren konstateret leukæmi. Han tog straks konsekvensen heraf og bad Paven om at blive løst fra sit embede, hvilket blev efterkommet den 18. september 1998. Kort herefter skrev han et afskedsbrev til sit bispedømme, i hvilket han ud over taknemmelighed og håb og accept af Guds vilje også gav udtryk for sin bedrøvelse over det svigtende helbred. Dette afskedsbrev, som også blev aftrykt her i bladet, gav anledning til stor beundring i mange kredse. Sygdomsperioden havde dog også lyspunkter: I påsken sidste år kunne Biskop Verschuren forestå alle ceremonierne og i sommers kunne han præstevie en ny finsk præst.

Biskop Paul Verschuren blev født i Breda i Holland den 26. marts 1925. I 1944 indtrådte hos Jesu Hjerter-præsterne, den orden, som også hans to forgængere og de fleste præster i Finland har tilhørt og fortsat tilhører. Han blev præsteviet den 19. marts 1950; sit 50-års præstebilæum og den halvrunde fødselsdag nåede han så ikke at fejre her på jorden. I sin orden varetog han bl.a. forskellige undervisningsopgaver og var ved sin udnævnelse til biskop rektor for ordenens kollegium i Rom.

Biskop Verschuren havde således ikke virket i Finland, da han den 21. april 1964 blev udnævnt til koadjutor med efterfølgelsesret for Biskop Cobben. Den 16. august samme år blev han bispeviet af Biskop Cobben i Sct. Henriks Domkirke i Helsinki og efterfulgte ham automatisk som biskop af Helsinki, da han trak sig tilbage den 29. juni 1967. Som ikke-finne og uden indgående kendskab til situationen i Finland kan jeg ikke udtale mig kompetent om Biskop Verschurens virke lokalt. Enhver vil sikkert anse det for en stor udfordring i en moden alder at skulle give sig til at lære et sprog så vanskeligt som finsk. Dog kom han til at beherske det godt, og hans sprogkundskaber var i det hele taget noget, som gjorde indtryk. Udover sit nye fædrelands andet sprog, svensk, talte han også de fleste hovedsprog perfekt.

Skønt sikkert kun de færreste herhjemme har mødt Biskop Verschuren, blev han alligevel en personlighed, som var kendt langt uden for Finlands grænser. Flere vil have oplevet ham på valfarten til Rom i det hellige år 1975, på valfarter til Lourdes og ved pavebesøget i 1989, men ikke mindst hans mangeårige virke som formand for den nordiske bispekonference gjorde ham nærværende i manges bevidsthed. Hvor vidt et spand af tid hans virke strakte sig over, kommer også til udtryk i, at han som ung hjælpebiskop var medkonsekrator ved Biskop Martensens bispevielse i 1965 og som formand for bispekonferencen ved min i 1995.

Selv om jeg mødte Biskop Verschuren ved flere lejligheder i min tid som seminarist og præst, var det først i bispekonferencen, at jeg kom tæt på ham og lærte alle hans mange gode egenskaber at kende, professionelle såvel som menneskelige. Med effektivitet ledede han bispekonferencens møder. Intet af det, vi befatter os med i konferencen er kedeligt, men Biskop Verschuren formåede yderligere at krydre møderne med sin hjertelige og bramfrie humor.

På møderne mærkede man også, på hvor mange områder Biskop Verschuren virkelig var kompetent. Han engagerede sig dybt i økumenien og viste sig både som erfaren teolog og kirkerets-ekspert. Et andet spørgsmål, som de sidste år optog ham meget, var Kirkens engagement i europaspørgsmål. Alt var desuden gennemtrængt af hans dybe og enkle fromhed samt hans loyalitet mod Kirken, som dog ikke betød, at han ikke tænkte nyt og anderledes. Uden for møderne, ved de afslappede samvær afslørede han desuden stor almen dannelse og viden på mange områder, også uden for de strengt kirkelige.

Kirken i Finland, ja landets hele kristenhed, må komme til at savne Biskop Verschuren meget. Han har præget sine omgivelser ikke blot med mange års virke, men også med sin store personlighed. Siden hans fratræden har processen med at finde hans efterfølger været i gang, og må skønnes snart at være afsluttet. Kirken i Finland befinder sig således nu i en tid præget af smerteligt savn og glædelig forventning. Må Gud være Biskop Verschuren og Kirken i Finland nær heri.

+Czeslaw Kozon

Biskop Verschuren begravet i Finland

Under stor deltagelse blev biskop Emeritus Paul Verschuren tirsdag den 29. februar begravet fra Sct. Henriks domkirke i Helsinki. Begravelsen fandt sted i en familier atmosfære, dels betinget af domkirkens lidenhed, dels – og ikke mindst – som en afspejling af den nærhed Biskop Verschuren havde til sine præster og sin hjord.

Den latinske requiemsmesse blev præsideret af Nuntius, Ærkebiskop Piero Biggio. I koncelebrationen deltog bl.a. Biskop Verschurens efterfølger som formand for den nordiske bispekonference, Biskop Gerhard Schwenzer af Oslo, biskopperne Gijsen fra Reykjavik, Arborelius fra Stockholm, Goebel fra Tromsø, biskop emeritus Brandenburg og hjælpebiskop Kenney, hjælpebiskop Werbs fra Schwerin og undertegnede. Derudover deltog det finske præsteskab, af hvilke de fleste er Biskop Verschurens medbrødre i Jesu Hjerter-ordenen samt en række udenlandske præster.

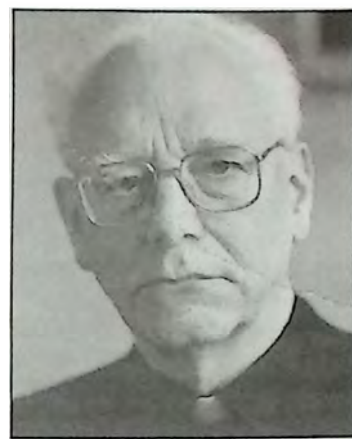
Deltagelsen fra udlandet viste udover værdsættelse af Biskop Verschurens person også gæsterens omsorg for Kirken i Norden. Alle var der: Prælaterne Wolf og

Kathke fra Bonifatiuswerk, præsterne Professor Goeke og Mons. Assenmacher samt fru Dorothea Olbrich fra Ansgarværkerne i Münster, Köln og Osnabrück-Hamburg, birgittinerindernes generalabbedisse, Moder Tekla.

Biskop Verschurens plads i Finland og hans stærke økumeniske engagement blev understreget ved deltagelsen af den ortodokse ærkebiskop Johannes, den nuværende lutherske ærkebiskop Paama, hans to forgængere samt endnu en række lutherske biskopper og præster.

Bispedømmets administrator Pater Jan Aarts prædikede ud fra de tekster, som Biskop Verschuren selv havde valgt. Til slut foretog Biskop Arborelius ceremonierne ved båren. Seks præster bar herefter kisten til rustvognen, som skulle føre den til Turku, hvor Biskop Verschuren blev begravet om aftenen.

I mellemtiden samledes alle til et måltid i den store lutherske domkirkes rummelige krypt, et måske til dagligt dystert udseende rum, men gjort venligt af værternes hjertelighed og deltagerens sammenhold. I flere taler af gæster fra ind- og udland blev Biskop

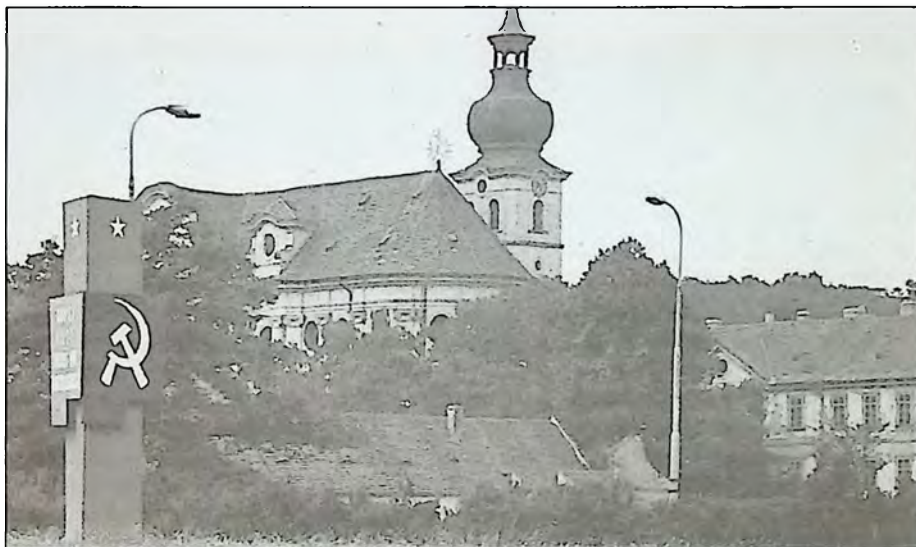

Verschurens person igen værdsat og gjort til genstand for taknemmelighed. Træk som menneskelighed, venlighed, faderlighed, kompetence, fromhed og humor blev gentagne gange nævnt. Biskop Schwenzer sagde, at Biskop Verschuren havde skaffet den nordiske bispekonference et navn ud over Nordens grænser.

Efter mindesammenkomsten kørte to busser med gæster til jordfæstelsen i Turku.

Anledning var, omend ventet, sørgelig, men overstråledes af den store taknemmelighed over Biskop Verschurens virke og person, og var både for lokalkirken og gæsterne en oplevelse af fællesskab i troen.

+Czeslaw Kozon

Ca. 100 præster og nogle biskopper blev hemmeligt præsteviede under kommunistregimet i Tjekkioslovakiet. Nu rejser der tvivl om vielsernes gyldighed.

Tjekkiet: Tvivl om præstevielseers gyldighed

Praksis under kommunismen i Tjekkioslovakiet undersøges nærmere

Prag: KNA: Vatikanet vil atter undersøge gyldigheden af de hemmelige præstevielseer fra tiden under kommunistregimet i det daværende Tjekkioslovakiet. I det spørgsmål lægger Den hellige Stol vægt på "åbenhed og tålmodighed" hedder det i en erklæring offentliggjort i Prag efter besøg af Troskongregationens sekretær, ærkebiskop Tarcisio Bertone. Bertones samtale med de hemmeligt viede tjekiske gejstlige har fundet sted i en "åben og venskabelig atmosfære". Allerede i år vil der blive arrangeret endnu et møde

mellem en repræsentant fra Vatikanet og de hemmeligt viede præster.

Efter omvæltningen satte Vatikanet af teologiske grunde spørgsmålstegn ved gyldigheden af vielserne. Antallet af hemmeligt viede præster anses for at være lidt mere end 100; dertil kommer også nogle biskopper. Der findes ingen officielle tal, betoner pressesekretæren for den tjekiske bispekonference, Daniel Herman. I mellemtiden er 50 cølibatære af disse hemmeligt viede præster blevet overført til sjælesorgstjenesten. 22 gifte præster er blevet indlemmet i den græsk-katolske kirke, hvor man accepterer gifte præster. I de tilfælde, hvor det drejer sig om viede og gifte biskopper er det for Vatikanet klart, at både i Vestkir-

kens og Østskirkens tradition er bispeembedet uforenelig med ægteskab.

Ca. 20 præster vil ikke acceptere de ovennævnte ordninger og afventer en fuld anerkendelse fra Vatikanets side. De afviser en genindvielse med den begrundelse, at den første vielse er gyldig.

Kravet om en nye vielse ("sub conditione") betyder ikke mistillid og er heller ikke nogen hindring for at indtræde i den præstelige funktion, betoner Troskongregationen i sin erklæring. Under alle omstændigheder har undersøgelser vist, at ikke alle hemmelige vielser er blevet meddelt på gyldig vis. Det gælder især de vielser, som den omstridte biskop Felix Maria Davidek har meddelt.

Når stammefolk konverterer

Stammefolk, der konverterer til kristendommen, er et varmt emne i Indien, og Pavens besøg i november 1999 har givet yderligere næring til diskussionen

Af Nik Bredholt

»Jeg konverterede til kristendommen som treårig. Min ældre bror havde kontakt til missionærerne og ønskede at konvertere. Missionærerne sendte ham imidlertid hjem for at hente resten af familien, så hele familien kunne konvertere.« Således blev biskop Robert Kerketta fra Bispedømmet Tezpur i det nordøstlige Indien kristen. Biskoppen er en lille mørk mand og ud af et stammefolk, adibasi. Biskoppen besøgte Danmark i starten af juli 1999 i forbindelse med et møde hos Caritas Danmark.

Varmt emne i Indien

Stammefolk, der konverterer til kristendommen, er et varmt emne i Indien, og Pavens besøg i november 1999 gav yderligere stof til diskussionen. Hinduledere påstod, at målet med Pavens besøg var at evangelisere Indien som en del af øsnerne for år 2000 jubilæet, og lederen af den hindufundamentalistiske organisation, VHP, ville kun byde Paven velkommen, forudsat at han undsgde konverteringerne og erklærede, at kristendommen ikke var den eneste vej til frelse. Paven måtte skuffe fundamentalisterne. Han talte for anerkendelse af religiøs frihed som en menneskeret og opfordrede til, at kirken voksede i Asien.

Ifølge Human Right Solidarity fra april 99 er holdningen blandt de fundamentalistiske hinduer, repræsenteret ved bevægelsen RSS, at de kristne har en trestrengt strategi, der vil diskreditere det tolerante fredselkende hindu image, drive en kile ind mellem hinduerne og organisationerne og manipulere med medierne for at blæse konflikten op.

Ét land, ét folk, én tro

Ideologien om ét folk, ét land, én tro er fremherskende. Det går ud over minoriteterne, muslimer så vel som kristne, på trods af de lange historiske bånd til Indien, som begge religioner har. Kristendommens historie i Indien går i følge legenden helt tilbage til apostlen Thomas, der skulle være kommet til Kerala i det sydvestlige Indien i det første århundrede. I alt er der

ca. 30 mio. kristne i Indien. Skulle legenden være sand, har kristendommen ikke haft held med sin mission. Efter 2000 års kristendom er andelen af kristne i Indien knap 2,4 %. Hinduismen er den absolut dominerende religion med 80% af befolkningen. I delstaten Kerala og den tidligere portugisiske koloni Goa har der traditionelt levet store mindretal af kristne. I Kerala, med en befolkning der for en fjerdedel er kristne, er der i højere grad tale om tidligere højkastefolk, hvor de kristne kirkers fremgang i dag sker blandt de laveste kaster og stammefolk.

200.000 katolikker

Biskop Robert Kerkettas bispedømme, Tezpur, dækker delstaten Arunachal Pradesh og sletterne i Brahmaputra dalen i delstaten Assam, nordøst Indien. Bispedømmet har godt 5 mio. indbyggere, heraf er 200.000 katolikker og overvejende stammefolk. Alene i 1998 var der 8000 konvertitter blandt stammefolk i Bispedømmet Tezpur. I to nabolandstater Manipur og Mizoram, er de kristne i flertal. Overvejende baptister og presbyterianere. I alt er der 32 mio. mennesker i det nordøstlige Indien (1991), hvoraf ca. 1 mio. er katolikker og 2 mio. tilhører andre kristne trosretninger. Nordøst-Indien har således en særstilling inden for den indiske stat i forhold til den religiøse sammensætning.

Om de mange konversioner i Nordøst-Indien er det blevet sagt, at der er tale om en international konspiration for at dele Indien. Et kulturelt angreb på Indien. Men stammefolk, der konverterer, er på ingen måde begrænset til nordøst Indien. De mest omtalte episoder af modstand mod kristnes indflydelse på stammefolk har fundet sted i Orissa i det østlige Indien.

For Robert Kerketta er holdningen den, at kristendommen giver lavkastefolk håbet om at kunne slippe for fattigdommen, håbet om et bedre liv og kirkenes sociale foranstaltninger betyder meget for de fattige. »Derfor er vi (de kristne) en torn i øjet på bhramans (højkaste), der traditionelt har kunnet regere. Kristendommen rykker ved det traditionelle mønster.«

Siden tiltrædelsen af den sid-

Efter 2000 års kristendom er andelen af kristne i Indien knap 2,4 %. Hinduismen er den absolut dominerende religion med 80% af befolkningen.

dende BJP ledede regering i marts 1998 er overgrebene mod religiøse mindretal taget til i styrke. Efterårets valg resulterede i et genvalg af BJP regeringen og en fortsættelse af den Vajpayee ledede regering. Sonja Gandhi, italiensk født enke efter den myrdede Rajive Ghandi og leder af kongrespartiet, blev under valgkampen beskyldt for at tilskynde til konverteringerne. Kongrespartiet, som traditionelt er støttet af de kristne, fik den laveste vælgertilslutning siden afhængigheden i 1947. Kristne ledere herunder den katolske ærkebiskop Alan de Lastic fastholder, at overgrebene er steget i perioden siden BJP tog magten i Delhi. Mere end 100 sager om vold mod missionærer, herunder seks mord.

Vold mod katolikker

Episoder fra de sidste år illustrerer situationen. Den 23. september 1998 blev fire katolske nonner trukket uden for deres kloster i delstaten Medhya Pradesh og voldtaget af en gruppe på mellem 15 og 20 mænd. Gruppen var trængt ind i klostret og fanget nonnerne, der var forskanset i kirken. Klostret lå i et område beboet af stammer. Netop kritik af missionsarbejdet blandt stammefolk synes at ligge bag overfaldet. Efterforskningen har været præget af mangler, og den katolske kirke har efterfølgende krævet en tilbunds-gående undersøgelse.

Den australske missionær, Graham Stuart Staines, og hans to sønner på 7 og 9 år omkom den 23. januar 1999 i Orissa. De blev brændt ihjel i den bil de overnattede i. Staines var taget til den isolerede landsby, Manoharpur for at deltage i en festival for stammefolk, og de lå og sov, da der blev sat ild til bilen. Den første regeringsundersøgelse fremkom med den påstand, at mordet var en del af en international konspiration for at destabilisere den BJP ledede koalition. Senere konkluderede det

føderale undersøgelsesbureau i følge Indiacurrents nr. 30 1999, at angrebet var iværksat for at stoppe konverteringer hos stammefolk. Den 8. marts 1999 blev tabernaklet i St. Josephs kirke i Gnanaolivupua brudt op og angriberne trampede på nadverbrødene de fandt. Den 25. maj 1999 blev en 72 årig katolsk præst i Madurai, delstaten Tamil Nadu, angrebet i sit hjem. Voldsmanden slog præsten og ødelagde et tabernakel med hostier.

Dara Singh slog til igen den 26. august 1999. Denne gang blev en muslimsk kvæghandler, Sheikh Rahaman, hakket til døde og brændt. Mordet var velplanlagt og formodes at være begået som straf for at sælge køer til slagtehuse.

Blot seks dage senere den 2. september 1999 blev den katolske præst Arul Doss myrdet i landsbyen Jamabani i Mayurbhanj distrikt, Orissa, kun 30 kilometer fra den landsby, hvor den australske missionær og hans sønner blev myrdet i februar. Igen var der tale om en præst, der arbejdede med stammefolk. Han var i landsbyen for at fejre messe, var gået til ro og vågnede ved, at en gruppe mænd bevæbnet med spyd søgte efter ham. Han løb for sit liv, men blev indhentet i skoven, hvor han blev stukket med spyd og banket. Han døde af sine sår kort efter.

Op volden fortsætter. Den 9. oktober 1999 blev Fr. Jose Vayalil fra Kadana i Rajasthan, delstaten Gujarat, overfaldet af unge efter at have fejret messe. Han turde ikke vende hjem igen samme dag.

Igennem hårde tider

En bispekollega til Robert Kerketta fra Nagaland i Nordøst Indien udtalte ifølge UCAN ved valgsejren for BJP. »Vi er gået igennem hårde tider under det tidligere BJP regime og forventer ikke bedre forhold under det nye. Missionærmordere går stadig fri«. Ifølge Indiacurrents har den indiske

regering været bemærkelsesværdig tavs, og i stedet for at afvise anklagerne mod de kristne har den opfordret til debat om tvungne konverteringer.

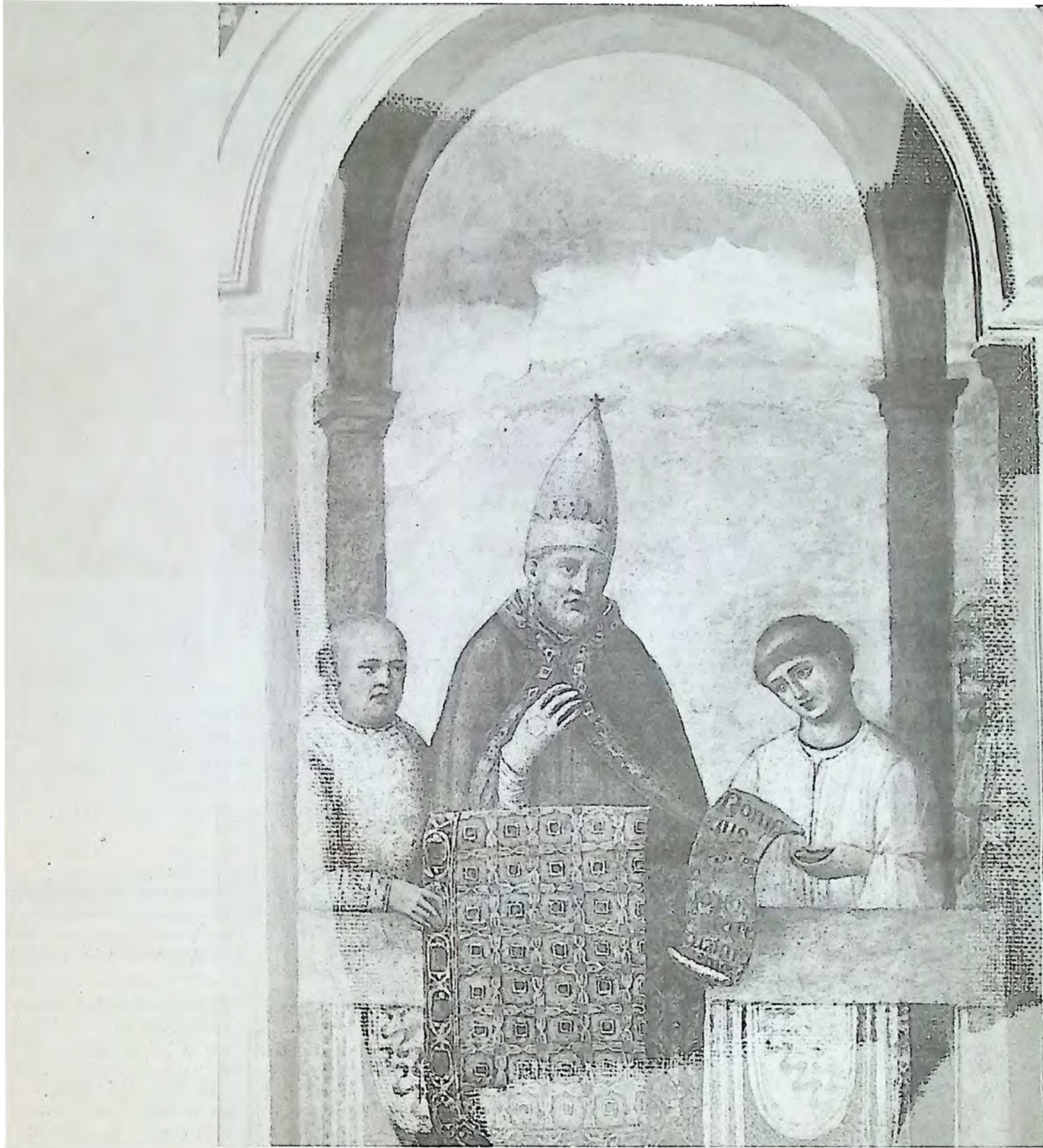
Missionærerne beskyldes for, at deres skoler og sundhedscentre bruges til at overbevise stammefolkene om kristendommen. Spørgsmålet er, om ikke missionsstationerne er der, hvor behovet er størst, netop blandt de fattigste og marginaliserede, dem der mangler tilstrækkelige uddannelsesfaciliteter og sundhedsforanstaltninger.

Regeringen forhindrer støtte til området

Biskop Robert Kerketta, tror, at den Indiske regering vil forhindre støtte til området. »Jeg havde lavet aftaler med den belgiske ambassade, der var interesserede i vores sociale projekter, men det blev stoppet. Den amerikanske hjælpeorganisation CRS vil stoppe sine programmer efter pres fra den amerikanske ambassade. Den indiske regering tillader ikke amerikanernes støtte til området. Jeg kendte Mother Theresa godt, og ønskede hendes søstres tilstedeværelse i mit bispedømme, men det blev ligeledes forhindret af den indiske regering«

Biskoppen afslutter med at erklære, at hans kritik går på de fundamentalistiske hinduer. »Det er dem, der skaber problemerne. Mange gode hinduer deltog i demonstrationerne for minoriteternes vilkår.«

Måske er den hindufundamentalistiske kritik af de kristne ikke set historisk lys af nyere dato. Hvad angår modstanden mod konverteringerne er det nærliggende at drage paralleller til situationen for de første kristne indtil det 3. århundrede. Det var i høj grad slaver og fattige der konverterede, hvilket truede de magtfulde. Svaret var også dengang forfølgelse og undertrykkelse.

Pave Bonifaz VIII, da han proklamerede det første hellige år i februar 1300. (fresko, udført af von Giotto)

Jubelår og aflad

Som jubelåret er en universel chance og opfordring til fornyelse og forsoning, er afladen et konkret hjælpemiddel, hvor Gud lader os se, at han påskønner vor gode vilje

Af + Czeslaw Kozon

Jubelåret er højtideligt indledt. De første aktiviteter og ceremonier har fundet sted i Rom, hvortil også pilgrimene så langsomt begynder at komme. Endelig må vi ikke glemme de tre års forberedelse forud for jubelåret, det første jubelår i historien, som er forberedt så grundigt.

I Katolsk Orientering nr. 20/1999 har jeg lidt mere udførligt givet udtryk for de forventninger og ønsker, vi skal have til jubelåret. Det afspejler vort fælles håb for Kirken og verden, og det er væsentligt, at vi netop som kirke, som

bispedømme og menigheder kan være ét om jubelårets anliggender.

For at denne fælles besindelse og stræben kan bære frugt, er det vigtigt, ja, uomgængeligt, at hver enkelt af os tager jubelårets budskab til sig og bruger de midler, som kan hjælpe os til virkeliggørelsen af det, jfr. Tertio Millenio Adveniente, nr.49, hvor pave Johannes Paul II skriver: "Det kirkelige fællesskab skal styrkes af det enkelte menneskes tro og omvendelse for at få overskud og kraft til resten af menneskeheden."

De midler, som vi i forbindelse med jubelåret er blevet gjort opmærksomme på, er bl.a. bevidstgørelse om vor dåb og firmelse

(1997 og 1998) og opdagelsen og genopdagelsen af en regelmæssig skriftemålspraksis (1999). I selve det hellige år vil eukaristien være i centrum, og gennem den anspores vi også til større bevidstgørelse om fællesskabet omkring søndagsmessen og dermed om understregningen af vor identitet som kirke, der forsamlers gerne og regelmæssigt.

Aflad og jubelår

Til fejringen af et jubelår hører også opnåelsen af aflad og oplysning om betingelserne herfor. Sammenholdt med de store ovennævnte temaer og konkrete for-

ventninger til jubelåret er afladen ganske vist kun et af flere elementer, som dertil af flere grunde er et lukket land for mange mennesker, dels fordi begrebet kan være svært at forstå, dels fordi det forekommer mange overflødig, og dels fordi det på grund af reformationstidens - ganske vist ikke længere relevante - afladspraksis er belastet med fordomme.

I bullen "Incarnationis mysterium" (nr 9), hvormed jubelåret officielt proklameres, kalder paven afladen "et af de konstituerende elementer i jubelåret". Som jubelårets øvrige store anliggender - fornyelse, fordybelse og forsoning - er heller ikke afladen udelukken-

de knyttet til selve jubelåret. Som kristne er vi altid kaldet til omvendelse og fornyelse, og der er også altid mulighed for at opnå aflad. Jubelåret og den begivenhed, det minder os om, nemlig Kristi fødsel, vil blot anspore os ekstra til at tage vort liv som kristne alvorligt.

Hvad er aflad?

Vor katolske kristentro er rig på teologiske, historiske og juridiske begreber. Mange af disse begreber og de ord, der sættes på dem, indgår kun i begrænset omfang i almindelige katolikkers bevidste sprogbrug. Selve ordet aflad er

Fortsætter på side 15

TA' PÅ SOMMERLEJR

med Danmarks Unge Katolikker

Hiv ud
og gem

Frelse - „Bliv seende, din tro har frelst dig"

DUKs årstema for år 2000 er frelse. Et ord vi alle kender, men som vi alligevel har svært ved at forholde os til.

"Bliv seende, din tro har frelst dig". Puha tænker vi måske: Hvad er det nu for noget? "Frelse" er et grundlæggende begreb i vores tro, men alligevel også et utrolig belastet ord. Hvad tænker du når du hører ordet "frelse"? Prøv at tænke over det et øjeblik ..... I år er DUKs årstema "Frelse", specielt belyst fra Jesu ord til den blinde ved Jerikos byport: "Bliv seende, din tro har frelst dig" (Lk 18,42).

Forleden spurgte jeg en af de unge, om hvad frelse er. Med et lidt forundret blik over dette besynderlige spørgsmål fik jeg dette ærlige svar: "Frelse er ikke noget vi tænker på. Det har ingen større betydning for os, da vi ikke ved, hvad der venter os."

Vi ved at Kristus frelser os. Ja, Gud blev menneske for at frelse os, og alligevel har vi meget svært ved at forholde os til dette mærkelige ord. Det skyldes sikkert, at vi ofte opfatter frelse, som noget der kun har med paradiset at gøre. En anden årsag er også, at "frelse" er et så belastet ord. Vi hører ind i mellem andre kristne tale om at "de er blevet frelst". Selv ville vi nok ikke sige sådan fordi "at være frelst" har en klang af at være specielt from og selv-sikker.

Ser vi i synonym ordbogen kan frelse også betyde "at rage kastanjerne ud af ilden". Det synes jeg egentlig er en fin om end alternativ måde at beskrive frelse på. Vi er som kastanjer Gud redder ud af ilden. Ilden kan symbolisere mange ting. Det kunne bl.a. være vores utilstrækkelighed overfor livet. Livet er en fantastisk gave vi har fået og hver dag er taknemmelig over, men ofte erfarer vi også, at vi ikke slår til. På trods af vore mange evner og de mange gange vores projekter lykkes, så står vi altid overfor det grundlæggende spørgsmål: "hvorfor døden?" Der er altid denne grænse, vi ikke selv kan nå ud over. Her tænker jeg ikke kun på den fysiske død, men også det vi kan kalde vores eksistentielle død. Nemlig de gange vi oplever, at vi ikke kan elske fuldstændig, at vores kærlighed har en grænse og måske ikke mindst oplever at andres kærlighed er begrænset. Tja, i bund og grund oplever vi vores svaghed og i sidste ende vores synd. Vi kan måske tænke på Kierkegaard som netop kaldte fortvivlelsen over vor egen utilstrækkelighed for en "sygdom til døden".

I Gud møder vi en person som virkelig elsker os uden begrænsning. Gud der

Jeg tager på lejr både for at møde nye venner og se de gamle fra de tidligere lejre. Det er en sjov måde at lære om kirken og troen på. Det er også sjovt at spille Stratego, især at fange hinanden og huske, hvad hinanden er.

Philip Løvland Macko, 10 år

elsker os for den vi er, og ikke kræver at vi først skal lave om på os selv. Han svarer på spørgsmålet om døden ved at ødelægge den. Vi behøver således ikke længere at leve i angst for døden, såvel den fysiske som den eksistentielle. Hebræerbrevet siger på en meget smuk måde, at Kristus kom for at "befri alle dem, som af frygt for døden hele livet igennem havde været holdt nede i trældom." (Heb 2,15). Frelse er således en befrielse. Vi bliver befriet fra slaveri, for vores utilstrækkeligheds slaveri, eller syndens slaveri om vi vil. Og da døden ikke kun er noget vi oplever på vores dødsdag men gennem hele livet, har frelsen også en betydning for os allerede nu. Frelse er således også, at livet ikke længere er indprentet af døden, men bliver en evig gave.

Da Jesus helbreder den blinde som sad udenfor Jerikos bymur og tiggede, gør han det som altid med ordene "Bliv seende, din tro har frelst dig". Det kunne også have været oversat "din tro har helbredt dig". Frelse er således også en helbredelse.

Det kan være vi ikke tænker over frelsen i det daglige, men det har en helt grundlæggende betydning for os, og hvordan vi forholder os til de ting vi møder i dagligdagen. Vi kan leve som Guds frie børn, der ikke længere behøver at frygte døden, da vi ved den er overvundet. Der er altid forbundet smerte og afsavn med død, om det så er den fysiske eller den vi

oplever i det små til dagligt. Men vi ved at døden ikke længere kan ødelægge os, for Kristus har allerede en gang for alle skabt en dør gennem døden for at. Man kan måske sige at Kristus har dræbt dødens magt.

Når vi taler om frelse, taler vi også om at blive frelst af nogen. Alle mennesker søger "frelse", fordi vi alle oplever vores fælles utilstrækkelighed. Men der er stor forskel på, hvor vi søger befrielse fra dette. Det kan være i vore egne evner, i at glemme, i forskellige former for afhængighed, i vores familie, i vores kæreste o.s.v. Som kristne oplever vi Gud som elsker os, som ikke har ubehag ved os, men bliver menneske og tager vores svaghed på sig, for i sin død og opstandelse at ødelægge dødens magt over os. At opleve Gud som frelser, er at opleve en kærlig, engagerende og tilgivende Gud.

Da frelse er et stor ord, kommer vi hurtigt også ind på mange andre emner. Dette årstema omhandler derfor også emner som: befrielse, frihed, idoler, idealer, synd, dom, håb, redning, taksigelse og ikke mindst glæde. Netop glæde er et tema tæt forbundet jubelåret.

I håbet om at vi alle får et berigende, glædeligt og velsignet jubelår.

Christian Noval

Kære forældre....

Snyd ikke jeres børn for denne mulighed. Disse lejre har i mange år været en af grundpillerne i det katolske børne- og ungdomsarbejde.

Her er mulighed for at møde andre børn og unge, som deler samme tro. Det fællesskab, som der her skabes, har en stor betydning for vores senere trosliv.

Som en minoritetskirke har vi ellers ikke så mange muligheder for at møde andre ligesindede katolikker i vores dagligdag. Denne mulighed værner vi om på lejrene, specielt på børnenes og de unges egne præmisser.

Her skabes forhold, som kan vare

hele livet til Gud og os imellem. Vi glæder os til at se jeres børn på vores lejr!

Christian Noval,
ungdomspræst.

Ny søskenderabat

At katolikker har mange børn er ikke nogen nyhed. Derfor kommer det heller ikke bag på nogen, at ferietiden er en dejlig men ofte dyr tid. For at hjælpe de børnerige familier, indfører DUK i år en ny søskenderabat for børn under 18 år.

Den nye rabat er blevet mulig, fordi DUK har rationaliseret en del i de senere år, hvilket gerne skal komme vore lejre til

gode. Den nye søskenderabat indføres som forsøg i år for alle sommerens lejre på Øm. Derfor er deltagergebyret reduceret med 50% fra andet betalende barn og det gælder uanset om de deltager på samme arrangement eller ej. Der er stadig mulighed for samtidig at søge Ømfefondens om tilskud.

Børnelejr I & II

Alder 7 - 11 år

Børnelejr I:
17. - 24. juni
Ømborgen, Ry
Lejrchefer: Anette og
Hardy Macko**Børnelejr II:**
24. juni - 1. juli
Ømborgen, Ry
Lejrchef: Michael Knud-
senPris: kr. 750,-
Fællesrejse: kr. 150,-

Kære børn mellem 7 og 11 år!
Jeg har ikke mere rent tøj, og jeg har glemt
min tandbørste, men det er lige meget, for vi
har det bare så skægt!
Vi har sunget Øm-sange og leget „Lasse går i
ringen“. I går lavede vi gipsmasker, og i aften
skal jeg lave underholdning sammen med
Maria, som jeg har lavet venindearmbånd
med.

I morgen skal vi have klosterdag. Aftenbøn-
nen er hyggelig, for jeg holder altid Adam i
hånden, når vi bærer Fader vor.
Der er 2 dage, til vi skal hjem, og så er der et
helt år, til jeg skal af sted igen. Øvi!

Hilsen Mia

P.S. Lederne er rigtig søde og passer godt på
os - men sig det ikke til dem.

Hej Allesammen!

Endelig fik jeg tid til at sende en lille hilsen.
De sidste par dage herude på Poppelgården
har været ret så hektiske. Solen bager og
humøret er højt, så det kan ikke være bedre
og dog, en cheeseburger vil nok ikke skade.
Misforstå mig nu ikke, der er rigeligt af mad,
men aktiviteterne tærer virkelig på kræfterne.
Forleden fik vi konstrueret os en Volley bane
med „net“ og det hele, og I kan tro det havde
været sjovt at „banke“ de andre hold. Dagens
program er ret spændende, vi lærer bl.a. om
at være kristen. Vores horisont bliver virkelig
udvidet og vi har nogle meget „hede“ diskus-
sioner. Nå, men jeg må smutte... De har rin-
get med klokken.

Mange „hote“ hilsener, Duy

**Vietnamesisk
børne- og juniorlejr****Børnelejr: Alder: 7-12 år**
Den 3.-8. juli.

Pris: 300,-

Juniorlejr: Alder 12- 18 år
Den 8.-13. juli.

Pris: 300,-

**Sted: Poppelgården,
Agstrupskov, Bjert nær Kolding**

Tilmelding til:
Uyen Pham, Skolevej 1, Tved
5700 Svendborg
Tlf. 26631403 / 62229893
E-mail: uyen@hotmail.com

JuniorlejrAlder 14 - 17 år
15. - 22. juliØmborgen, Ry
Lejrchef:
Christian KoernerPris: kr. 750,-
Fællesrejse kr. 150,-
eller kr. 250,-

Se vores egen hjemme-
side på
www.duk.dk/jj2000

Kære unge mellem 14 og 17 år!
Det er bare så fedt at være på juniorlejr i år!
Lederne tror, de har styr på os...! - Og de
snakker hele tiden om Gud, men det er ok.
I dag skulle jeg gøre rent på drengetoiletterne,
det var bare klamt!
Vi har både været på dagløb, natløb, holdt 2
fester, set film og spillet Stratego - i det hele
taget haft det KANON!
Det har også været tale om vi skal til en kon-
cert, men lederne vil ikke sige noget endnu.
Om ikke andet, så har vi også lavet vores eget
band, The Boys and Girls.

Nå, jeg må løbe, klokken ringer til aftenbøn.
Knus og kolbøtter fra Sille

P.S. Jeg skal helt sikkert med til næste år!

**Roskilde
Festival**

Alder: fra 18. år
28. juni - 2. juli
Roskilde
Lejrchef:
p. Charles
McCarthy

Pris: ca. kr. 400,-

Bispedømmets Københavns

Fasteaktion 2000

Med temaet »Fælles indsats – fælles styrke« indledes den årlige fasteaktion i bispedømmet askeonsdag den 8. marts. Aktionen har som undertitel »retfærdighed – barmhjertighed – solidaritet«.

Fælles indsats – fælles styrke

Små fællesskaber og landsbyer i Indien, Uganda og El Salvador får i år glæde af det indsamlede beløb. Desuden støttes en skole i Bosnien med skolemateriale.

Onsdag den 8. marts indledes fastetiden og dermed også den årlige fasteaktion. Med temaet »Fælles indsats – fælles styrke« håber Caritas Danmark på her i fastetiden, at danske katolikker ikke alene vil benytte det tilsendte girokort, men også at man tematisk vil beskæftige sig med børns vilkår i Den tredje Verden.

Alt for ofte fokuseres der i medierne på, at lykken alene opnås ved egen indsats. Fasteaktion 2000 forsøger at synliggøre betydningen af fællesskabet – både for de mennesker, som aktionen støtter og for danske katolikker her i bispedømmet. Ved at skabe forståelse for nogle medmennesker andre steder i verden, håber vi, at danske katolikker vil gøre en indsats, så disse ulykkelige stede mennesker kan se en fremtid i møde fuld af håb og glæde.

På disse fire sider præsenterer Caritas Danmark nogle af de generelle problemstillinger, som er dagligdag for medmennesker i små fællesskaber og landsbyer i Indien, Uganda og El Salvador. Desuden støttes et projekt i Bosnien, hvor en skole ønsker skolemateriel af forskellig art; herved sikres en god skolegang for hjem-

vendte flygtningebørn. Giver fasteaktionen flere midler, vil pengene gå til andre udviklingsprojekter, som Caritas mener bør støttes.

Det er stadig den største og den fattigste del af befolkningerne i den tredje verden, der bor og arbejder på landet. Mange der søger rigdommen ved at flytte til byerne bliver slemt skuffede og ender alt for ofte med at bo i de i forvejen overfyldte slumkvarterer i storbyernes randområder. Derfor er en indsats for at udvikle landdistrikterne og livet i landsbyerne af stor betydning.

Fælles indsats til fælles gavn

Vores indsats for de fattige kan styrke både os ved at udvide horisonten og åbne øjnene for verden

og dem igennem projektet. Sådan kan en fælles indsats som fasteaktionen er udtryk for være til fælles gavn

Betydningen af fællesskaber kan sjældent undervurderes. De små fællesskaber er kernen, hvis et helt samfund skal fungere og udvikles. Når mennesker står sammen i fællesskab kan alt udrettes. Historien om de to 12-årige drenge, der blev anklaget for at stjæle fra Godsejeren, viser hvilken magt den stærke har, da han tilbageholder drengene uden dom. Ved fælles kræfter får de lokale beboere dog drengene fri.

Ved at støtte »Fasteaktion 1999« vil det blive muligt at virkeliggøre projekterne og dermed give disse mennesker udsigt til en attraktiv fremtid.

Caritas Danmark

Lidt om Caritas Danmark

Caritas er den katolske kirkes humanitære hjælpeorganisation og en del af den katolske kirkes verdensomspændende netværk af hjælpeorganisationer, hvis hovedopgave er at arbejde solidarisk for mennesker i nød, såvel i akut som permanent nød. Caritas-netværket er den handlende og tjenende kirke.

Evangeliets budskab og kirkens sociallæres princip om en fortrinstillig for de fattige, udstødt og undertrykte betyder for Caritas ikke blot at yde materiel hjælp, men også at give de fattige en stemme ved at styrke de kræfter, der arbejder på social retfærdighed.

Hjælpen ydes uden hensyn til race eller etnisk gruppe, politisk eller religiøst tilhørsforhold.

Oprettet i 1947

Hjælpeorganisationen blev officielt oprettet i 1947 af pastor Knud Ballin og dr. Kaj F. Meldahl, der sendte pakker med mad til nødlidende i bl.a. Øst- og Vesttyskland. Ballin var herefter leder til han døde i 1982. Herefter overtog Anne Lise Timmermann roret, og hun fortsatte hermed indtil hun sidste år lod sig pensionere. Hun blev afløst af Rene Albeck, der i dag generalsekretær. Jan Lange er udnævnt af biskoppen til formand for bestyrelsen.

Den første fasteaktion så dagens lys i 1968, og der blev indsamlet knap 42.000 kr. I dag bidrager danske katolikker med mere end én million kr.

De fire sider om fasteaktionen er redigeret af Caritas Danmark

Kreditprojekt for fattige kvinder i Santa Ana i El Salvador

Ved tilbagebetalingen går en del af renten til opsparing som gør det muligt for banken at låne endnu flere penge ud

Caritas Santa Ana i den vestlige del af El Salvador ønsker at udvide et kreditprojekt for fattige kvinder. Projektet fungerer ved, at de samme penge lånes ud flere gange. En gruppe af kvinder danner en bank og låner et mindre beløb til produktive aktiviteter

af den lokale Caritas. Ved tilbagebetalingen går en del af renten til opsparing som gør det muligt for banken at låne endnu flere penge ud. I tillæg til kreditten giver Caritas Santa Ana kurser i førstehjælp, administration og produktion af alternative fødevarer.

Forbedrede sit liv

Blanca Luz González på 41 år begyndte i småbanken El Porvenir i januar 1992 og er en af de første der skabte banken. Hun sælger popusas (indbagte majsbrød med kød eller ost) og sodavand på et lille torv over for hospitalet i Ahuachapán.

Hun optog et lån på 46 USD svarende til ca. 320 kr. Indtjeningen fra butikken er vokset lidt efter lidt, og da hun samtidig har kunnet spare op, har det været muligt at hæve lånebeløbet.

I den første kreditrunde vandt hun et spejl i det lotteri, som småbanken gennemførte for at tjene penge.

For Blanca Luz Gonzáles har kreditmulighederne igennem Caritas forbedret hendes liv, ligesom hun har kunnet betale skole, fødevarer og tøj til hendes fire børn. Med småbankens lån har hun kunnet investere i varer, som ved salg har givet overskud til at betale kreditten. Hun har kunnet dække sine omkostninger og samtidig været i stand til at spare op. Hun startede med kun pande og træbrænde og har i dag et komfur med gas.

Caritas Santa Ana har ansøgt om et beløb svarende til 120.000 kr.

Caritas Santa Ana underviser fattige kvinder i bl.a. produktion af alternative fødevarer.

lokale Caritas. Ved tilbagebetalingen går en del af renten til opsparing som gør det muligt for banken at låne endnu flere penge ud.

Kvindegruppe holder møde om forholdene i deres landsby.

52 danske menigheder hjælper 10 nordindiske menigheder

»Jeg håber inderligt, at I vil hjælpe os med at skaffe de nødvendige penge så hurtigt som muligt; ..... jeg benytter lejligheden til at takke alle jeres medarbejdere for den interesse I har vist og for den indsats I gør for at hjælpe disse mennesker«. Appellen og takken, der er fra biskop Robert Kerketta af Tezpur, er hermed givet videre til katolikkerne i vort eget bispedømmet.

Tezpur bispedømme, der har eksisteret i 25 år, har gennemført en række projekter for fattige stammefolk i Assam og Arunachal Pradesh. Hjælpeorganisationen »Tezpur Social Service Society« (TSSS) søger nu via biskop Kerketta at gennemføre et projekt i 10 landsbyer – svarende til 10 sogne i bispedømmet.

Biskoppen oprettede for to år siden denne hjælpeorganisation. Projektet omfatter undervisning og forskellige aktiviteter inden for alfabetisering, sundhed, kvinders stilling, miljø samt rettigheder og pligter som samfundsborgere.

Bispedømmet Tezpur ligger i det nordøstlige Indien med grænse til Kina. Denne del af Indien dækker et areal dobbelt så stort som Danmark. Her lever 5 millioner mennesker, hvoraf 200.000 er katolikker. I 1998 var 8.000, der konverterede i bispedømmet. Hovedparten er hinduer og muslimer.

Målet med projektet er at gøre de fattige stammefolk og lavkastefolk bevidste

om, hvor vigtigt det er at udvikle de forhold, de lever under. Det skal ske gennem uddannelse af voksne og børn, gennem sundhedspleje og løsning af problemer kvinderne står over for.

Andre aktiviteter vil være at overbevise folk om, at det hjælper at tage aktiv del i udviklingen af ens egen situation. At hjælpe folk til at blive økonomisk uafhængige, så de kan beholde deres egen jord. Der vil også være aktiviteter, der skal gøre indbyggerne i sognet bevidste om deres rettigheder og pligter.

TSSS oplyser landsbybeboerne om, hvordan de fortsat kan beholde deres jord og hvad de kan gøre for blive økonomisk uafhængige af andre. Så behøver de ikke at sælge deres jord for at få penge til at leve for, og de undgår ligeledes de dyre pengeudlånere.

TSSS har startet et opsparingsprogram, så folk har mulighed for at spare penge sammen. Selv om mange af indbyggerne ikke kan læse, er de nu i stand til at føre regnskab over deres penge. Folk deltager også i gruppeaktiviteter, hvor formålet er at hjælpe hinanden med at skaffe penge.

De fleste af de fattige folk i Tezpur har ikke gået i skole og kan derfor ikke læse og skrive. Forældrene er overbeviste om, at deres børn ikke har mulighed for at få en høj uddannelse, fordi de er fattige.

En høj uddannelse er udelukkende for højkastefolk. De fattige, der hører til lavkastefolk, forbliver fattige, fordi børne-

Landsbybeboere hjalp hinanden og godsejer måtte undskylde

To 12-årige drenge beskyldt for tyveri

En dag skete der et tyveri i en nærliggende landsby. Butikken ejes af en godsejer. Han var ivrig efter at finde tyven og gav sig til at lede efter spor.

Han fandt pengeboksen fra butikken i en grøft nær Dholaiabil, en landsby, hvor der bor stammefolk. For godsejeren var det naturligt, at det var blandt stammefolket, at tyven skulle findes.

Tvunget til godsejerens hus Samme aften som tyveriet havde fundet sted, skulle to 12-årige drenge besøge en af deres venner i nabolandsbyen. Da de tog hjem fra vennens hus og gik gennem landsbyen, hvor godsejeren boede, blev de taget til fange af nogle af godsejerens mænd. De blev tvunget med til godsejerens hus.

Hjemme hos godsejeren blev de slået, og da de sagde, at de var uskyldige og ikke havde stjålet fra butikken, fik de tilmed elektrisk stød. Drengene blev bundet og hængt med hovedet nedad, og der blev der spytet på dem.

Bekymrede forældre

Da drengene ikke var kommet hjem omkring midnat blev deres forældre urolige og gik ud for at lede efter dem. De gik først til den landsby, hvor drengene havde været og besøge deres ven. De vækkede familien, som fortalte, at drengene var taget af sted tidligere på aftenen.

Forældrene blev mere og mere bekymrede og begyndte at lede efter drengene i nabolandsbyerne. Ved at spørge sig for fik de i en landsby at vide, at nogle børn sent om aftenen havde grædt højlydt fra godsejerens hus, og at de havde råbt om hjælp.

Forældrene gik til godsejerens hus og tiggede om at få børnene frigivet, men det nægtede godsejeren og truede i stedet med at binde forældrene, fordi han mente deres børn havde stjålet fra hans butik.

Forældrene gik hen til TSSS-kontoret, som i Dholaiabil har fem kvindegupper.

TSSS samlede med det samme kvindegupperne. (TSSS står for Tezpur Social Service Society og er oprettet af biskoppen i Tezpur. Formålet med TSSS er at være med til at forbedre levevilkårene for de fattige i området Tezpur).

Kvinderne ville hjælpe forældrene, fordi de syntes, drengene var blevet uretfærdigt behandlet. De gik alle til godsejerens hus, hvor de truede godsejeren til at løslade drengene. Drengenes tilstand var dårlig, og de blev taget til nærmeste hospital for at blive behandlet.

Lægens rapport blev taget med til politistationen og blev brugt til at anmelde godsejeren. Da politiinspektøren så den store gruppe af kvinder, blev han nødt til at behandle sagen med det samme. Han besluttede, at godsejeren skulle arresteres, og han førte ham omgående til politistationen. Her blev han tvunget til i al offentlighed at undskylde overfor drengene, forældrene og kvindeguppen.

Måtte betale erstatning

Godsejeren indvilligede i at betale hospitalsregningen for drengenes behandling. Derudover betalte han en erstatning på 1.600 kroner til hver af familierne. Nu tænker I nok, at 1.600 kroner ikke lyder af mange penge i erstatning for de fattige, der arbejder i marken på tre til otte kroner. Kvinderne får den laveste løn.

Hvis kvinderne ikke havde stået sammen som gruppe ville de to drenges forældre ikke have haft let ved at få drengene frigivet; og hvis ikke gruppen var gået samlet til politistationen, ville politiinspektøren ikke have behandlet sagen så hurtigt – hvis han overhovedet havde behandlet den. Godsejere i Indien har meget stor magt i de landsbyer, de bor i; nogle gange kan de have så meget magt, at det er dem der bestemmer, hvad politiet skal foretage sig eller ikke foretage sig.

undervisning i landbrugsteknikker vil vise bønderne, hvordan de kan udnytte deres jord bedst muligt.

Bønder skal lære at udnytte deres landbrug bedre

500 mennesker glæder sig til danske katolikkers støtte gennem Fasteaktion 2000

Fasteaktion 2000 støtter et projektet »Kwekulakulanya« i landsbyen Kikugi – Mpegwe, som ligger i det østlige Uganda. Det er et område, som har været hårdt plaget af krige. Den har påvirket folks økonomi og i det hele taget haft indflydelse på, hvordan de lever. Selv om det er en del år siden, at krigen sluttede, har det været svært for folk igen at finde fodfæste og få en fast indtjening. Så længe familierne ikke har penge, kan de f. eks. ikke at sende børnene i skole eller give børnene en ernærende kost.

Fasteaktionen 2000 iværksætter derfor et projekt til fordel for beboerne i landsbyen, så danske katolikker gennem deres solidaritet med de fatige bønder er med til at forbedre forholdene for disse familier.

Undervisning

Forbedringen vil ske gennem undervisning i landbrugsteknikker og nye afgrøder, men også undervisning i, hvordan folk kan sælge afgrøderne på markedet og herigennem få en fast indkomst.

Hidtil har der været et problem, at bønderne dyrkede de samme afgrøder; de har derfor ikke et særligt produkt at tilbyde på det lokale marked, og de kan derfor ikke sælge og tjene penge på markedet.

I og omkring landsbyen er der jord til at dyrke afgrøder på, og bønderne har da også hidtil dyrket jorden, men de teknikker de bruger er ikke gode nok til at udnytte jorden. Så undervisning i landbrugsteknikker vil vise bønderne, hvordan de kan udnytte deres jord bedst muligt. De har ikke moderne landbrugsmaskiner, ligesom vi har det i Danmark; de bruger i stedet en hakke.

Gode klimatiske vilkår

Der er gode vilkår for at dyrke

afgrøder i området. I Uganda regner det forholdsvis meget, og det – kombineret med meget sol – gør, at der er gode klimatiske forhold for landbruget. I Kwekulakulanya er det muligt at høste to gange i løbet af et år.

Bønderne skal have redskaber, som de kan bruge, når de skal forberede deres marker til beplantning og såning. De vil få frø og planter til at dyrke kål, grøn peber, mango og avocado.

For at vise bønderne, hvordan de kan dyrke deres jord på den bedste måde, er der anskaffet et stykke jord, der skal bruges i forbindelse med uddannelsen. Bønderne kan her på dette sted lære, hvad de skal gøre, når de bagefter skal arbejde på deres egen jord.

Alle deltagerne skal være med til at klargøre jorden på træningsstedet og være med til at så frø og plante stiklinger. Dette vil ske som det allerførste i projektet. Det næste skridt vil være, at hver deltager skal arbejde med sin egen jord. Når alle har klargjort deres jord vil de få udleveret frø og stiklinger. Der vil hele tiden gennem hele forløbet være den nødvendige træning på uddannelsesstedet.

Landsbyen Kikugi – Mpegwe har ca. 500 indbyggere. Projektet mål er, at landsbyens beboere vil få en bedre ernæring og dermed forbedret sundhedstilstand; desuden for de mulighed for at kunne sælge nogle af deres produkter, hvorved deres fattigdom kan mindskes. På længere sigt håber folkene bag porjektet senere at kunne iværksætte håndværk og syning for beboerne, der hverken i stand til at læse eller skrive.

Projektet koster 120.000 kr., hvoraf egenfinansieringen er knap 6.000 kr.

Bispedømmet Københavns

Fasteaktion 2000

Udstyr til skole i Bosnien

Projektet søger at skabe forståelse og dialog mellem de forskellige etniske grupper

Under krigen i Bosnien blev en del bygninger ødelagt, herunder skoler, sundhedsklinikker og private boliger. Krigen og dens følger betød, at mange familier så sig nødsaget til at flygte.

Siden fredsaftalen, den såkaldte Daytonaftale, er genopbygningsarbejdet påbegyndt og flygtninge og internt fordrevne er langsomt ved at vende tilbage til deres lokalområde.

Stadig behov for støtte i Bosnien

Siden 1996 har Caritas Danmark arbejdet med genopbygningen af den serbiske del af Bosnien Herzegovina, hvilket har skabt grobund for serbiske, kroatiske og muslimske familiers tilbagevenden. Genopbygningsarbejdet, der dels er støttet af Det Danske Udenrigsministerium, dels af EU, omfatter genopbygningen af private boliger, sundhedsklinikker, den primære sundhedstjeneste samt skoler, der er blevet øde-

lagt under krigen. Genopbygningsindsatsen ydes med henblik på at skabe rammerne for, at lokalbefolkningen kan genskabe et 'normalt liv' efter krisen med f.eks. skolegang til børn, adgang til læge og boliger til de berørte familier.

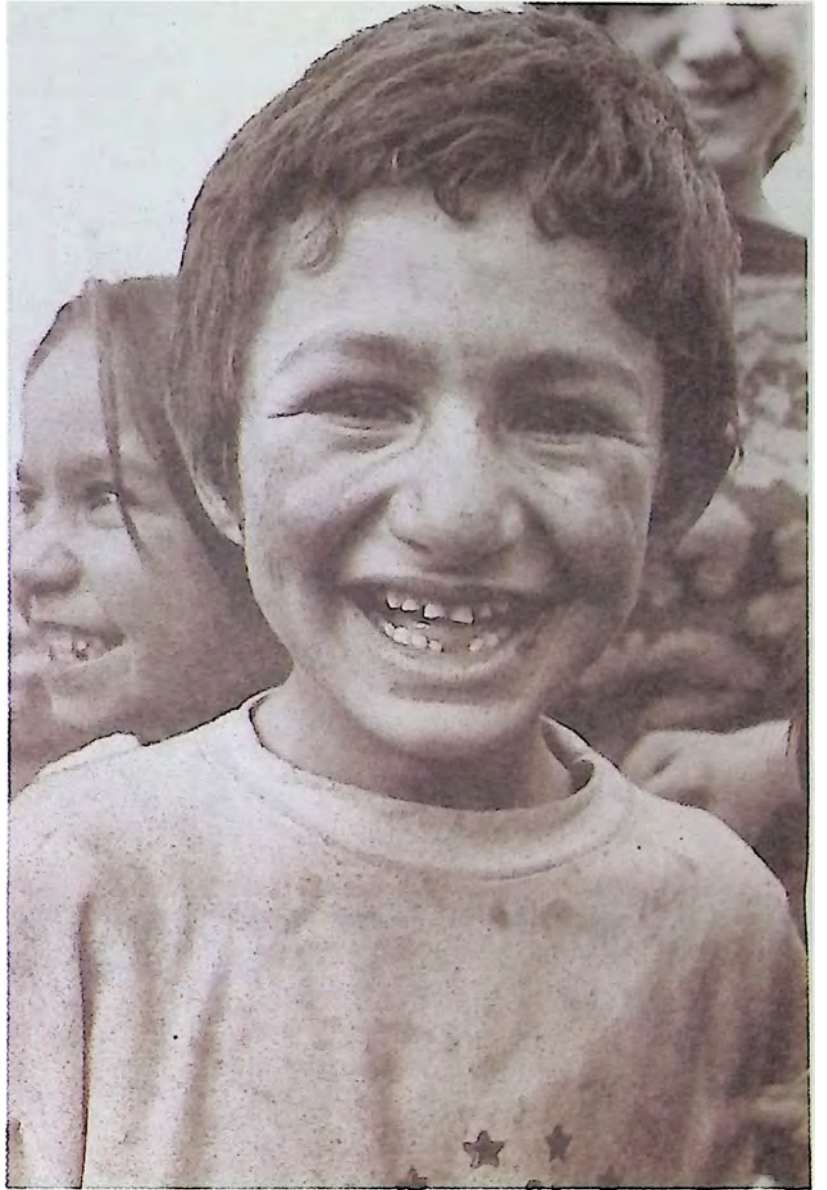
Selv om genopbygningsarbejdet er kommet langt, er der stadig behov for støtte.

Skolen som Caritas Danmark har genopbygget i Donji Agici i Novi Grad kommune er blevet repareret og istandsat, men der mangler alle former for skolemateriale såsom undervisningsmateriale, sportsrekvisitter, undervisningsudstyr, skolemøbler og et skolebibliotek. Skolens leder har lavet en liste over udstyr, som skolen mangler, men forventer ikke, at alt kan eller skal sponsoreres. Anskaffelse af blot enkelte dele vil blive overordentligt værdsat.

I det område hvor skolen er blevet istandsat er 45 familieoverhoveder vendt tilbage denne sommer, for at være med til at genopbygge deres boliger. Når boligerne står færdige, vil deres familier også vende tilbage.

Projektet søger at skabe forståelse og dialog mellem de forskellige etniske grupper i området, hvor der sker en tilbagevenden. Dette sker f.eks. gennem skolebyggeriet, som er af betydning for alle uanset om de flygtede eller ej under krigen. På denne måde kan projektet også bidrage til, at der bygges en bro mellem de tilbagevandede og de tilbageblevne.

Skolen søger om 76.000 DKK i støtte til skoleudstyr. Donationen vil blive formidlet direkte via Caritas Danmarks projektleder på stedet, der vil sikre, at midlerne anvendes efter formålet.

Selv om genopbygningsarbejdet i Bosnien-Herzegovina er kommet langt, er der stadig behov for støtte. I en skole i Novi Grad mangler eleverne undervisningsmateriale, sportsrekvisitter, undervisningsudstyr, skolemøbler og et skolebibliotek. Elever, ansatte på skole og folk i området vil glæde over enhver anskaffelse af materialer, understreger skolens leder, Milos Odzic. Skolen har udsigt til voksende elevtal som følge af flygtninges og internt fordrevnes tilbagevenden.

**Caritas
Danmark**
Vibevej 7 A, 1
2400
København NV
Tlf. 3810 3049

Vær selv med i fasteaktionen

Hele det indsamlede beløb fra fasteaktion 2000 går til de projekter, som er omtalt på disse fire sider af »Katolsk orientering«.

Formålet med fasteaktionen er imidlertid ikke kun et spørgsmål om at samle penge ind. Den drejer sig i lige så høj grad om en holdningsbearbejdelse, hvor anliggendet er en ændring af vor holdning til vore brødre og

søstre i fattigere dele af verden.

Fasteaktionsplakat

Det er på denne baggrund de fire sider i »katolsk orientering« er redigeret. Caritas Danmark har ladet trykke en plakat, som vil tilgå samtlige menigheder og katolske skoler i hele landet. Plakaten hænges forhåbentligt op på et centralt sted.

Bestil sparebøssen nu

Caritas Danmark har også udgivet det lille hæfte »Fasteaktion 2000«, som er beregnet for skoleelever. Hæftet er sendt til alle 23 katolske skoler.

Caritas Danmark tilbyder igen i år den lille populære sparebøsse, som kan fyldes, ved at man igennem fastetiden lægger lidt til side. Den kan fås ved henvendel-

se i menigheden eller hos Caritas Danmark.

Sidst men ikke mindst er der girokortet, som er på vej til hver eneste katolske husstand i Danmark. Skulle De mod forventning ikke have modtaget det, kan De benytte et almindeligt girokort.

God Fasteaktion!

Caritas Danmark har sekretariat på Vibevej 7 A, 1., 2400 København NV. Kontoret har åbent mandag til fredag mellem kl. 9 -16 på telefon 38103049.

Caritas Danmark - giro 404-3979

Kære alle mellem 11 og 14 år!
Håber I har det godt, for det har jeg i hvert fald, undtagen mine ben, for de har knælet en time i kirken.

Godt jeg tog regntøj med, for Gud har tisset hele dagen! Vi har badet i søen. Det var sjovt! Vi har også været på natløb, snakket om tro, jeg har ministreret og spillet fodbold og drillet vores værelsesleder, som er helt vild sød. Det er også hende, der sidder i slikboden. I morgen skal vi have fest, så jeg har fået lov til at låne Nikolajs krøllejern.

Kærlig hilsen Trine

Midilejr

Alder 11 - 14 år
1. - 7. juli
Ømborgen, Ry
Lejrchef:
Mathias Wogensen

Pris: kr. 750,-
Fællesrejse: kr. 150,-

Kære unge mellem 18 og 30 år

Feeedest at ses igen. Vi er her i det jyske til ungdomslejr med alle de andre unge vietnamesere. Det er herligt at være sammen om årstemaet. Jeg havde aldrig forventet at „frelse“, kunne være så spændende at diskutere.

Nå men der er ingen tid at spille, så jeg løber igen. Glæd jer til at se billederne, når jeg kommer hjem.

Kærligst Huy

PS! Alle de vietnamesiske lejre finder sted på: Poppelgården Agtrup Midtskovvej 38, Agstrupskov, 6091 Bjert

Vietnamesisk Ungdomslejr

Ungdomslejr: 18-30 år
Den 13. - 16. juli
Pris: ca. 200,-

Tilmelding til:
Hien Ngo
Bymuren 81, 1.tv
2650 Hvidovre
Tlf. 36787648
E-mail:
Hienggo@mdb.ku.dk

Multilejr

Familielejr for alle aldre.
8. - 15. juli
Ømborgen, Ry
Lejrchef:
Diakon Kaare Nielsen

Pris: kr. 750,-
Se i øvrigt vedr. søskenderabat.
Fællesrejse: kr. 150,-
eller kr. 250,-

Kære alle mellem 0 og 99 år!
Vejret er super-sommervejr og børnene leger på græsplænen. Nogle er gået til søen, andre forbereder messen. Jeg er helt vild med den lækre mad, men man får også appetit af de forskellige udflugter og aktiviteter. Vi har lige haft et spændende oplæg om Frelse - årets tema, mens børnene boltrede sig i papmaché.
I morgen skal vi have lam over bål - uhm, uhm.

Kærlig hilsen og på-gensyn - også fra resten af familien

Lars

Kære unge over 18 år!
Puha sikken en masse vi får set, og sikken en dejlig hede. Efter vores rundtur gennem Europa over både Berlin og Prag, er vi nu endelig nået til Rom. Vi føler os helt privilegerede, at kunne være her til en så enestående begivenhed som Verdensungdomsdagene netop i jubilåret. I morgen har vi en stor fælles nordisk ungdomsmesse. Om aftenen er der en masse indslag i gaderne af alverdens unge. Lørdag og søndag, skal vi så se paven. Det bliver spændende med så mange andre unge fra alverdens steder og kulturer. Stemningen er dejlig åbenhjertig, og vi har mange gange måtte forklare, hvor Danmark ligger.

Arrivederci Christian

Verdens ungdomsdagene

Alder: 18 - 30 år
12. - 22. august
Sted: København, Berlin, Osek, Prag, Trento, Rom, Firenze
Lejrteam: Annette Brødsgaard, Maurits Wiuff, Huy do Duc, p. Christian Noval

Pris: kr. 2000,-
Tilmelding senest 15. april !!!
Ved tilmelding inden 15. marts sparer du 5%

Depositum ved tilmelding kr. 400,-

Kære unge mellem 14 og 17 år!
Hejsan! Sverige er nu smuk om sommeren. Vi er draget på valfart til Vadstena, hvor den hellige Birgitta kom fra. Hele byen vrirler med katolikker. Det er vi ikke vant til. Det er sjovt at møde en masse andre unge fra hele Norden. Det er nogle gange bare lidt svært at forstå, hvad de siger, men det skaber nu kun nogle sjove situationer. Vi synes, det er spændende med sådan en fælles nordisk valfart.

Herlige hilsner Heidi

Vadstena Valfart

Alder: ca. 14 - 17 år
29. juni - 2. juli
Vadstena, Sverige
Lejrchef:
p. Bob Showers

Pris: ca. kr. 600,-

Praktiske oplysninger

Læs her inden du sender din tilmelding

For at melde dig til sommerens lejre bedes du udfylde tilmeldingen her på siden. Benyt én blanket pr. person, da det gør administrationen lettere. Yderligere tilmeldingsblanketter kan rekvireres fra DUKs sekretariat på tlf. 33 14-77 07. Du er meget velkommen til at kopiere blanketten.

Depositum

For alle DUKs lejre gælder det, at der ved tilmelding skal indbetales et depositum på kr. 200,- pr. person (for Verdensungdomsdagene dog kr. 400,-). Såfremt depositum ikke indbetales ved tilmelding kommer tilmeldingen ikke i betragtning, medmindre andet er aftalt med DUKs sekretariat.

Depositum indbetales pr. check eller indsættes på giro 9 08 32 94 påtegnet for hvem og hvilken lejr, der betales for, eller ved kontant betaling på sekretariatet. Ved afbud senere end 14 dage før lejrens begyndelse tilbagebetales der ikke depositum.

Tilmeldingsblanket

Tilmeldingsblanketten indsendes i udfyldt stand sammen med dit depositum til: Danmarks Unge Katolikker, Bredgade 67, 2. th., 1260 Kbh. K.

Det er kun muligt at deltage på en af flg. lejre: Børne-, mid- og juniorlejrene. Det er af hensyn til, at flest mulige kan deltage i sommerens arrangementer! Sidste tilmeldingsfrist er den 17. maj 2000 for samtlige lejre (for Verdensungdomsdagene dog 15. april). Det er meget vigtigt at overholde tilmeldingsfristen!

Såfremt du skriver din e-mail adresse, vil vi sende dig en bekræftelse på din tilmelding via e-mail.

Ømferiefonden

Alle, der deltager på en af DUKs sommerlejre på Øm kan søge om tilskud fra Ømferiefonden. For at ansøge skal du ringe eller skrive til DUKs sekretariat, som så sender dig et ansøgningsskema. Ansøgningsskemaet skal sendes tilbage til DUKs sekretariat inden d. 1. juni 2000 og svar på ansøgningerne kommer så omkring d. 10. juni 2000.

Hel- eller delvis friplads beregnes ud fra lejrens pris fratrukket deltagerens sparede hjemmeforbrug.

Fællesrejse

Der vil i størst mulig omfang blive arrangeret fællesrejse til alle DUKs lejre. Prisen for deltagelse på fællesrejse er kr. 150,- hvis du er under 16 år, og kr. 250,- hvis du er fyldt 16 år, uanset hvor i landet du kommer fra. På alle fællesrejser vil deltagerne blive ledsaget af mindst én voksen rejseleder.

Rejseplan over fællesrejsen udsendes sammen med deltagerbrevet.

Deltagerbrev

Du vil modtage et deltagerbrev ca. 14 dage før lejrens begyndelse. I deltagerbrevet er der praktiske oplysninger, dagsprogram, deltagerliste, rejseplan over fællesrejsen, hvad du skal medbringe, navn og adresse på dine ledere samt andre relevante oplysninger.

Husk! Alt, du medbringer af private effekter, er på eget ansvar og risiko.

Priser og søskenderabat

Samtlige lejre på Øm koster kr. 750,- også multilejren. Som noget nyt vil vi i år forsøge med en søskenderabat på 50% fra andet betalende barn under 18 år. Denne rabat gælder uanset om de deltager på samme lejr eller ej. Børn under 2 år er gratis.

Alle priserne forudsætter, at man er medlem af DUK. Er man ikke medlem, vil man ved tilmeldingen få tilsendt en indmeldingsblanket. Et medlemsskab af DUK koster kr. 20,- for år 2000, hvis man er under 30 år. Derefter koster det kr. 100,-. Ønsker man ikke at være medlem koster lejren kr. 300,- ekstra.

Se også
WWW.DUK.DK

På Øm møder jeg jævnaldrende katolikker, mennesker som jeg ellers ikke ville møde. Det er sjovt at opdage, man har fælles interesser. Man engageres i fælles aktiviteter, der kan knytte tætte venskabsbånd.

Thuy Nguyen, 16 år

Min bedste oplevelse på Øm er helt klart dagløbet i sommerferien, hvor vi skulle gå 15 km. Det var sjovt fordi vi gik og sang hele vejen, fortalte vittigheder og grinede helt vildt. Ved posterne skulle vi lave en heks til Sankt Hans bålet.

Amalie K. D. Gravgaard, 12 år

Nyt på Nettet om lejrene

På DUK hjemmeside - www.duk.dk - finder du altid de sidste nye informationer om DUKs arrangementer. Nogle af sommerens lejre har allerede deres egne sider. Der kan du følge med i forberedelsen af lejre, program o.s.v.

Gennem det sidste stykke tid, har vi også lagt en masse billeder fra arrangementerne på hjemmesiden.

Du vil også finde mere om DUKs årstema. Måske var det også en ide at tilmelde sig vores mailingliste, hvor vi diskutere

rer hvad der rører sig i os som unge katolikker i Danmark.

Mangler du et nummer af børnebladet Duk Op, ungdomsbladet Natflyveren eller vores vietnamesiske blad Vui Song, så ligger de også lige til at hente på hjemmesiden.

www.duk.dk er hele tiden under opbygning, så du vil finde endnu flere funktioner i fremtiden. Har du selv nogle ideer? Hva' med en chat? Send en mail om din mening til duk@duk.dk.

Katolsk Orientering

Redaktion af DUKs lejrtillæg:
DUKs sekretariat og PR udvalg.

LEJRTILMELDINGEN SENDES TIL:

DUKs sekretariat
Bredgade 67, 2.th
1260 København K
Telefon 33147707
Fax 33917704
Giro: 908-3294
e-mail: duk@duk.dk
Homepage: www.duk.dk

LEJRTILMELDING

Læs de praktiske oplysninger her på siden inden på udfylder tilmeldingen.

Børnelejr 1

Multilejr

Børnelejr 2

Roskildefestival

Midilejr

Vadstena valfart

Juniorlejr

Verdensungdomsdagene

Navn: .....

Født: .....

Adresse: .....

Telefon: .....

Postnr og by: .....

e-mail: .....

Menighed: .....

Katolik: Ja Nej

Har deltaget på DUK-lejr før: Ja Nej Dreng Pige

Ønsker du at deltage i fællesrejsen: Ja Nej

Fra hvilken by: .....

Særlige hensyn (allergi eller andet) .....

Udfyldes for deltagere på børnelejrene/midilejr:

Navn på far eller mor: .....

Navn på læge: .....

Forældrenes adresse under lejren: .....

Forældrenes telefonnummer under lejren: .....

Underskrift: .....

Fortsat fra side 6

mærkeligt nok kendt af de fleste, ja, er endda indgået i nogle sproglige vendinger, der ganske vist ofte afspejler fordomme og mangel på viden.

Når begrebet aflad skal forklares, består den første opgave i at fjerne en udbredt misforståelse og understrege, hvad aflad ikke er. Aflad er ikke syndsforladelse. Ganske vist hører aflad begrebsmæssigt naturligt hjemme i talen om forsoning med Gud; men den tydeligste effekt af denne forsoning, syndsforladelsen, opnås ved erkendelse af synden, anger over den, forsæt om at undgå den fremover og for den alvorlige synds vedkommende, at den bekendes i et skriftemål.

Først herefter bliver talen om aflad relevant. Når Gud tilgiver, gør han det fuldt og helt, han fjerner vor skyld, og den begåede synd kan herefter ikke længere holde os adskilt fra Gud eller true vor adgang til Himlen.

For den videre proces er det at begrebet aflad kommer ind i billedet. Igen må vi for at nå frem til forklaringen på, hvad aflad er, gå en lille begrebsmæssig omvej. Definitionen på aflad er "eftergivelse af syndestraf", og omvejen består så i at forklare begrebet syndestraf.

Hvad er syndestraf?

Når Gud tilgiver, gør han det som sagt fuldt og helt. Synden fjernes, men det udelukker ikke, at vor synd efterlader nogle spor, som ikke uden videre slettes med det samme. Det ved vi af egen erfaring i vor omgang med hinanden. Selvom vi har sagt undskyld og dette er blevet accepteret af den sårede part, kan vor synd - alt efter alvor af den - efterlade sig følger i form af sårede følelser, ødelagte muligheder, bristet tillid. Visse ting, såsom tab af liv og helbred, lader sig ikke genoprette. Alt dette er synlige tegn på syndens følger. Syndestrafen, som åndelig faktor forbliver skjult og lader sig ikke beregne efter menne-ske-lig målestok. Kun siges det dermed, at vor angrede og tilgivne synd, også trods udbedring af eventuel forvoldt materiel skade, kan efterlade sig følger, som vi her i livet eller i skærsilden på en eller anden måde skal sone.

Aflad og syndestraf

At opnå aflad betyder at få syndestrafen helt eller delvist eftergivet. Ligesom vi ikke kan bedømme omfanget af følgerne af vore synder, kan vi heller ikke konkret måle eller registrere eftergivelsen af disse følger. Dette er altid et spørgsmål om tillid til Guds barmhjertighed, som noget der er genstand for vort håb.

Hvorfor aflad?

Når nu omfanget både af syndestrafen og dens eftergivelse er noget vi ikke helt kan registrere, kunne vi være tilbøjelige til slet ikke at gøre os tanker derom og helt overlade det til Guds barm-

hertighed. Når Kirken alligevel holder fast ved afladen, er det ikke for at bestyrke os i tilliden til egen indsats for at opnå retfærdiggørelsen, men for at rette vor opmærksomhed mod et gode og en nådekilde, som vi, hvis forholdet til Gud betyder noget for os, i hvert fald ikke uden videre blot kan ignorere.

En af indvendingerne mod aflad er, at udførelse af de handlinger, som giver aflad, opfattes som gerningsretfærdighed, samt at den blotte udførelse af sådanne handlinger forekommer os alt for nem, når det drejer sig om noget så alvorligt som hvordan vi egentlig står over for Gud.

Mere end at få rede på afladens teologiske og historiske grundlag, tror jeg at betydningen af afladen og udsigten til at give den en fornyet plads i katolsk fromhedsliv hænger sammen med vor konkrete interesse i at være Gud nær og med oprigtigheden af vor stræben efter større fuldkommenhed.

Når afladen ses i sin fulde sammenhæng, tjener den altså til både at fjerne alt som på grund af det vi har gjort forkert kan sinke os på vor vej mod Gud, og til at anspore os til et bedre kristenliv, til dybere tro og større helhjertethed i det vi gør.

At opnå aflad er således både let og vanskeligt - let fordi vi står overfor Guds ubegrænsede og betingelsesløse kærlighed, vanskeligt fordi de afladsbringende handlinger ikke er udtryk for nogen automatik, men skal udføres med engagement og ægte vilje til omvendelse. Dette sidste er ikke nogen menneskelig præstation, men netop blot et svar på Guds kærlighed.

Virkelig afstandtagen fra synden

For at få øje på afladens betydning og muligheder og før vi kommer ind på de konkrete og praktiske betingelser, skal der gøres opmærksom på en forudsætning, som i optællingen af de mere konkrete ting, såsom besøg i valfartskirker, nemt overses. Denne forudsætning er den oprigtige og helhjertede afstandtagen fra synden - også den mindre alvorlige. Dette lyder logisk, men hvor svært kan det alligevel ikke være? Ganske vist indser vi klart at vi må bekæmpe de alvorlige synder, og uden at vi skal rose os selv kan vi godt sige, at vi ofte støttet af Guds nåde er blevet enten forskånet for eller hjulpet ud af noget som virkelig betyder adskillelse fra Gud.

Tilbage bliver så de såkaldte mindre alvorlige og trivielle synder, som vi enten ikke formår eller ikke rigtigt har lyst til at gøre noget ved. Det kan være vedvarende ulyst til at vise blot små tegn på hjælpsomhed og hensyn overfor andre, ikke alvorlig men måske permanent og useriøs kritik af andre, små udslag af dovenskab og sløseri med ens tid, smålighed i omgang med materielle goder og lignende.

Nu kunne vi sige, at når der nu er noget der hedder mindre alvorlige synder, hvorfor så dramatisere

dem og gøre så meget ud af at få dem udryddet, når de alligevel ikke bringer vor frelse i fare? Her til er at sige, at al form for synd er et skråplan, som vi, hvis vi ikke tager den alvorligt, kan komme for langt ud på. Desuden er det også i modstrid med kaldet til fuldkommenhed, bevidst at acceptere noget, som er forkert, også selvom det ikke er alvorligt. Endelig er grænsen mellem hvad der er alvorlig og mindre alvorlig synd for mange enten flydende eller egenmægtigt fastsat. Hvor mange føler sig f.eks. længere som store syndere, fordi de ikke går til messe om søndagen eller ikke har noget regelmæssigt bønsliv?

Ved at understrege vigtigheden af afstandtagen fra synden i enhver form, banes der netop vej for ægte omvendelse og større engagement. Egentlig er vi jo alle imod halvhjertethed, og ikke mindst vil udenforstående og mennesker, som søger at fælde os kristne, altid hæfte sig ved vor ufuldkommenhed.

Aflad som hjælpemiddel

Hvis vi er ærlige, falder det os sikkert ikke svært at acceptere nødvendigheden af denne afstandtagen fra synden, også i dens såkaldte harmløse form. Men når denne afstandtagen dybest set er et krav til enhver, der vil være en sand Kristi discipel, hvorfor så forsøge at opnå aflad? Er afladen så ikke blot et useriøst "lokkemiddel", ligesom skattefradraget ved bidrag til velgørende formål?

Spørgsmålet bliver irrelevant, hvis vi lærer at se afladen som en hjælp. I første omgang en hjælp i form af et skub fremad; selvom vi erkender det rigtige, har vi på grund af vor svaghed brug for en anledning til at komme i gang med omvendelsen. Dermed er betingelserne for afladen og de handlinger, som medfører den, også noget der bringer os en konkret hjælp. Det gælder først og fremmest bodens sakramente og euka-

ristien, men også valfarter, bibellæsning, kirkebesøg, - altsammen noget, der kan styrke vor viden om troen, øge vor åndelige erfaring, befæste os i det kirkelige fællesskab, ikke blot det nære og jordiske, men også i det hinsidige, ved at vi lærer helgenerne at kende og erfarer deres forbøn, samt bevarer omsorgen for og fællesskabet med alle vore afdøde.

Som jubelåret er en universel chance og opfordring til fornyelse og forsoning, er afladen et konkret hjælpemiddel, som både viser os, hvad Gud holder rede til os, og lader os se, at han påskønner vor gode vilje, ikke som udtryk for vor præstationstrang, men som tegn på en længsel efter hans kærlighed.

Aflad vil anspore til praktiseret kristendom

Nedenfor vil der blive gjort rede for konkrete måder, på hvilke man kan opnå fuldkommen eller delvis aflad. Som det vil fremgå, er opnåelse af aflad ofte knyttet til fromheds-øvelser, kirkebesøg eller lignende. I Kirkens bestemmelser vedrørende aflad nævnes der dog forud for alt dette noget principielt, som egentlig beskriver meningen med afladen i en nøddeskal. Udover at få os til at vende os bort fra synden vil aflade nemlig også anspore os til praktiseret kristendom. Derfor nævnes der forud for alle detaljerede muligheder for opnåelse af aflad fire generelle bestemmelser, nemlig at aflad kan opnås af den, der:

- 1) ved udførelsen af sine pligter og ved at bære livets modgang i ydmyg tillid opløfter sit sind til Gud og blot i tanker formulerer en skudbøn eller anden påkaldelse;
- 2) i troens ånd og med barmhjertigt sind stiller sig selv og sin ejendom til rådighed for nødlidende;
- 3) i bodens ånd af egen offervilje nægter sig selv et tilladt gode f.eks. giver afkald på tobak, spi-

ritus eller andre nydelsesmidler.

- 4) i dagliglivets tilskikkelser åbent aflægger et troens vidnesbyrd for andre.

Fuldkommen og delvis aflad

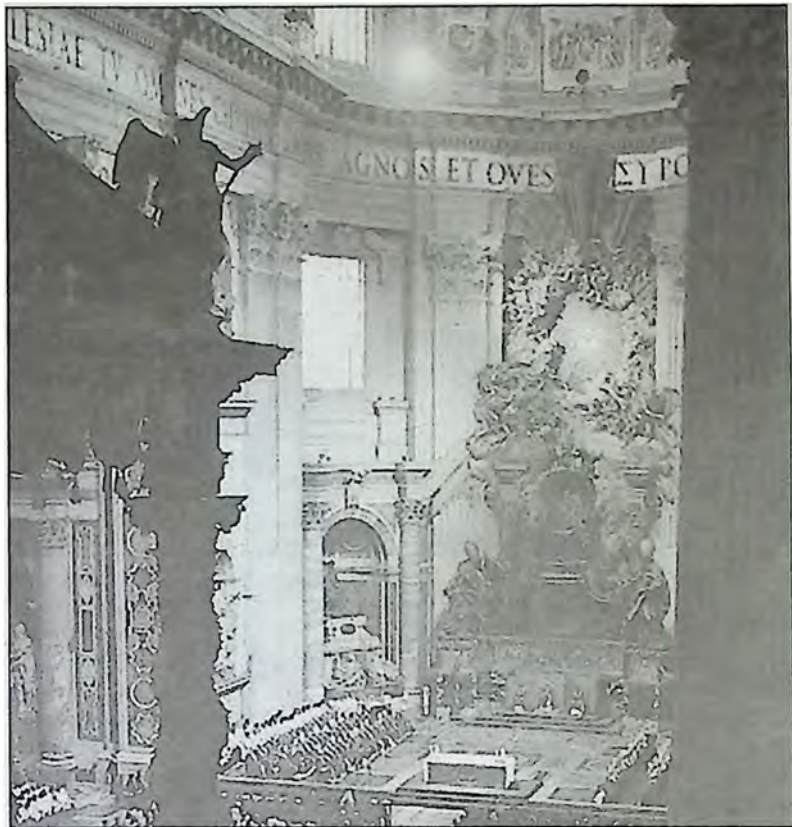
Sondringen mellem fuldkommen og delvis aflad angiver om syndestrafen bliver helt eller delvist eftergivet. Begrebet delvis aflad har i 1967 erstattet den tidligere udmåling af aflad i dage. Ændringen blev blandt andet foretaget for at fjerne noget, der kunne friste til automatik ved at man uden større fordybelse blot jagtede de andagtsøvelser, som gav flest dages aflad. Endvidere ville man med denne ændring fjerne anledningen til den misforståelse, at angivelsen af dage svarede til dage i skærsilden.

Hvordan opnår vi aflad?

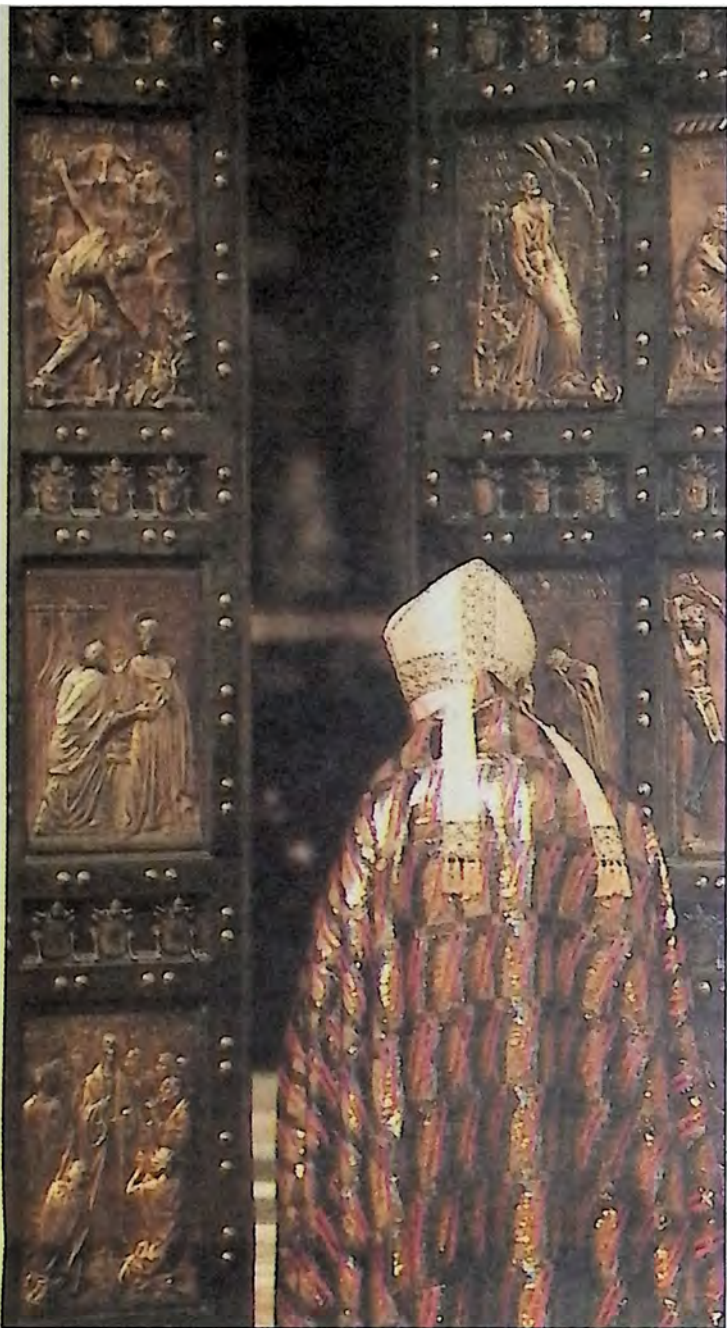
Kirkens officielle vejledning om aflad findes i en lille bog, Enchiridion Indulgentiarum, udsendt første gang i sin nuværende form i 1967 og i fjerde oplag i 1999. Her fremstilles koncilets lære om aflad. I Enchiridion Indulgentiarum er der omtalt en lang række ting (andagtsøvelser, bønner, kirkebesøg), som giver fuldkommen eller delvis aflad. Her skal blot nævnes enkelte af de ting, som giver fuldkommen aflad:

- tilbedelse af Sakramentet i mindst en halv time,
- besøg i en af de romerske hovedkirker,
- besøg i ens egen sognekirke på festen for dens værnehelgen,
- modtagelse af pavens velsignelse Urbi et Orbi,
- deltagelse i en retræte af mindst tre dages varighed,
- læsning af Bibelen i mindst en halv time.

Fortsætter på side 16

Billedtekster:
Den særlige jubelårsafslad kan vindes ved bl.a. at aflægge besøg og deltage i messen i en af de fire hovedkirker i Rom, Peterskirken (billedet), Laterankirken, Maria Maggiore og Sankt Paul udenfor Murene. (KNA-Foto)

Pave Johannes Paul II åbner Den hellige Port i Peterskirken ved indgangen til jubelåret 2000.

Aflad Kort historisk oversigt

Af X Czeslaw Kozon

Trods sin principielle grundfæstelse i katolsk bodspraksis er Kirkens lære om aflad også resultatet af en historisk udvikling.

I oldkirken var der en streng praksis, som betød hårde, offentlige bodsøvelser for de alvorligste synder med udelukkelse fra det kirkelige fællesskab til følge. Det generelle princip var: først bod som synligt bevis for viljen til omvendelse og derefter absolution.

I perioden 6.-10. århundrede går man fra gammeldags offentlig bod til privat. Absolutionen foregår nu i begyndelsen af den kirkelige sakramentale proces, og er altså ikke længere betinget af, at synderen på forhånd udadtil har vist sin bodfærdighed. Der skal så gøres bod efter absolutionen. Hermed vokser bevidstheden om betydningen af syndestrafen i ovenfor nævnte forstand, altså som en virkelighed, vi ikke kan måle. Den bod, man nu får pålagt

efter absolutionen, er så ikke længere bare en disciplinær foranstaltning, men et middel til fjernelse af syndestrafene. Denne bod kan forvandles eller forkortes; og i folks bevidsthed bliver den noget "der kan arbejdes med" i forbøn, altså et udtryk for indbyrdes solidaritet i frelsen.

I 11. århundrede opstår i Frankrig de første egentlige former for aflad i nutidig forstand. Kirken tilslører i højtidelig og generel form de troende sin forbøn. Kirken eftergiver ganske enkelt ved en juridisk akt helt eller delvist den troende hans kanoniske kirkebod. Når bodsstraffen blev enten forkortet eller opgivet, fremstod kravet om en eller anden gerning (bøn, valfart), der skulle være betingelsen for at opnå aflad.

I 13. århundrede og fremefter udvikles læren om "kirkens skat". Kirkens skat betyder her ikke dens materielle rigdomme, men samlings af dens åndelige værdier. Disse værdier udgøres af den uendelige og udtømmelige værdi,

Hvem kan opnå aflad?

Da omvendelse er noget personligt og kræver den enkeltes accept af Guds vilje, kan man kun opnå aflad for sig selv. Dog kan man altid lade afladen tilgå afdøde. Aflad for afdøde bliver da en form for forbøn.

Konkrete betingelser for at vinde den fuldkomne aflad

Udover at udføre den afladsgivende gerning eller andagtsøvelse skal man for at opnå den fuldkomne aflad opfylde to følgende generelle betingelser:

- 1) gå til skrifte og modtage kommunionen indenfor 20 dage før eller efter udførelsen af gerningen eller andagtsøvelsen;
- 2) bede i pavens intention (Fadervor, Hil dig, Maria, eller en anden bøn efter eget valg); (ved besøg i en kirke skal man endvidere bede Trosbekendelsen og yderligere et Fadervor).

Særlige bestemmelser for jubelåret

Den særlige jubelårsafiad kan under opfyldelse af de ovennævnte generelle betingelser vindes på følgende måde:

- 1) I Rom, hvis man besøger en af de fire hovedkirker, nemlig Peterskirken, Laterankirken, Maria Maggiore og Sankt Paul udenfor Murene og dér deltager i messen eller den anden liturgiske handling, såsom laudes eller vesper eller f.eks. beder rosenkransen, går korsvejen, fremsiger akatistoshymnen til ære for Guds Moder; endvidere, hvis man i en af disse kirker

tilbringer nogen tid i tilbedelse af Sakramentet eller betragtning og afslutter denne med Fadervor, Trosbekendelsen og en bøn til Jomfru Maria. Udover i de fire ovennævnte hovedkirker kan jubelårsafladen opnås i kirkerne Santa Croce in Gerusalemme, Sankt Laurentius udenfor Murene, valfartsstedet Madonna del divino Amore og katakomberne.

- 2) I det hellige Land, hvis man ved overholdelse af de ovennævnte betingelser besøger Gravkirken i Jerusalem, Fødselskirken i Betlehem eller Bebudelseskirken i Nazareth.
- 3) I bispedømmet København, hvis man besøger en af følgende kirker: Sankt Ansgars Domkirke i København, Vor Frue Kirke i Århus, Sankt Albani Kirke i Odense, Sankt Mariæ Kirke i Ålborg, Vor Frue Kloster på Åsebakken, Maria Hjerte Kloster ved Gjerrild.

Endvidere vil følgende foranstaltninger i bispedømmet give mulighed for opnåelse af afladen:

- Valfarten til Vor Frue af Åsebakken, søndag den 28.maj,
  - valfarten til Vor Frue af Øm, søndag den 4.juni,
  - valfarten til ære for de vietnamesiske martyrer på Øm, lørdag den 12. og søndag den 13. august,
  - den tamilske valfart til ære for Vor Frue af Madhu på Øm, lørdag den 19.august,
  - det polske stævne på festen for Vor Frue af Czestochowa i Pindstrup, lørdag den 26.august.
- 4) Derudover kan afladen vindes hvor som helst hvis man, stadig

under opfyldelse af de generelle betingelser, besøger mennesker i nød eller en anden situation - f.eks. syge, fængslede, ældre og ensomme, handicappede - og gør disse besøg til en valfart til Kristus selv, som er til stede i disse mennesker (jf. Matt 25,34-36: "Hvad I har gjort imod en af mine mindste brødre, har I gjort imod mig").

Ikke alle har mulighed for at tage på valfart eller begive sig ud på længere rejse. Klausurerede søstre, syge, ældre og alle, som af en eller anden grund er ude af stand til at forlade deres hjem eller kun kan gøre det med stort besvær, kan under opfyldelse af de to ovenfor nævnte generelle betingelser vinde afladen ved i ånden at forene sig med dem, der f.eks. tager på valfart, og ved at opofre deres bønner, lidelser og andre vanskeligheder til Gud. Yderligere kan ens skriftefader, stadig under iagttagelse af de generelle betingelser, anvise andre måder og vilkår end de ovenfor nævnte, f.eks. lade et besøg i sognekirken være en mulighed til opnåelse af afladen.

Af overskuelig, dansk litteratur om emnet kan anbefales: Den Katolske Kirkes Katekismus, §§ 1471-1479 og 1498, København 2000 (endnu ikke udkommet);

Pave Johannes Paul II, Tertio Millennio Adveniente, København 1999;

Biskop Theodor Suhr, Aflad og jubelår, København 1950; R.P. McBrien, Katolsk tro gennem to Aartusinder, København 1987, siderne 526-527.

Forudsætningerne for at opnå den fuldkomne aflad

Forhåndsindstilling

Oprigtigt ønske om at opnå afladen og vilje til afstandtagen fra synden, også den mindre alvorlige.

Betingelser

1. At modtage bodens sakramente og den hellige kommunion inden for 20 dage før eller efter udførelsen af den afladsbringende gerning eller andagtsøvelse.
2. At bede i pavens intention (Fadervor, Hil dig Maria eller en anden bøn efter eget valg).

aflad, bedes nu erkende, at afladshandelen fik sit endelige knæk med reformationen, ganske vist til for høj en pris. Tridentinerkonciliet bekræftede Kirkens teologi vedrørende aflad og Pave Pius V (1566-1572) afskaffede endegyldigt handelen hermed.

ved at give almisse i og for sig upåklage- ligt. Men senmiddelalderen skulle udvikle denne teori til en mulighed for nemme indtægter, der hurtigt blev populær hos kirkelige myndigheder. Der var således egentlig intet forkert eller usædvanligt i at finansiere et kirkebyggeri, altså heller ikke Peterskirken, med afladspenge, og det skal gentages, at midt i al denne kommercialisering af afladen var betingelserne for at opnå en fuldkommen aflad stadig at gå til skrifte og kommunion. Hvad der fik bægeret til at flyde over, var den voksende irritation over Pavestens økonomiske krav, også i andre sammenhænge, samt dette, at nogle af afladshandelens ivrigste fortalere endte med at påstå, at afladsbrevet var nok, når afladen var til fordel for de afdøde, altså at den person, der forsøgte at opnå aflad, ikke behøvede at være i nådens stand. Et sådant misbrug kunne netop føre til sloganet "Når pengene i kisten klinger..."

Alle med forbehold over for

Tid til omvendelse og forsoning

Pave Johannes Paul IIs fastebudskab 2000

Af Johannes Paul II

Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende (Matt 28,20)

Kære Brødre og Søstre!

1. Dette år antager fejringen af fasten, en tid til omvendelse og forsoning, et særligt præg, fordi den falder i det store jubelår, år 2000. Fastetiden er faktisk højdepunktet af den omvendelses og forsonings vej, som jubelåret, Herrens nådes år, tilbyder alle troende, så de kan forny deres troskab mod Kristus og med ny iver forkynde hans frelses mysterium i det nye årtusind. Fasten hjælper kristne til at trænge dybere ind i denne »hemmelighed fra evighed af« (Ef 3,9); den får dem til at stå ansigt til ansigt med den levende Guds ord og tilskynder dem til at opgive deres selvskhed for at modtage Helligåndens frelsende krafts virksomhed

2. Vi var døde på grund af vor synd (sml. Ef 2,5); sådan beskriver Paulus menneskets situation uden Kristus. Det er derfor, at Guds Søn ønskede at forene sig med menneskenaturen for at forløse den fra syndens og dødens trældom.

Dette er en trældom, som mennesket erfarer hver eneste dag, når det fornemmer dens dybe rødder i sit eget hjerte (sml. Matt 7,11). Undertiden viser den sig på dramatiske og usædvanlige måder, som det skete i det tyvende århundredes store tragedier, der prægede talløse samfunds og menneskers liv dybtgående, fordi de blev ofre for ubarmhjertige voldshandlinger. Tvungen deportation, systematisk udryddelse af mennesker, foragt for de fundamentale menneskerettigheder; det er de tragedier, som endnu den dag i dag ydmyger menneskeheden. Også i det daglige liv ser vi alle slags former for bedrageri, had, ødelæggelse af andre, og løgne, som mennesket både er offer for og ophav til. Menneskeheden er præget af synd. Dens tragiske vilkår minder os om Paulus' bekymrede udbrud til folkeslagene: »Der er ingen retfærdig, ikke en eneste« (Rom 3,10; sml. Salm 14,3).

3. Over for syndens mørke og menneskets manglende evne til selv at befri sig, viser Kristi frelsergerning sig i al sin glans: »Ham gjorde Gud ved hans blod til et sonoffer ved troen for at vise sin retfærdighed« (Rom 3,25). Kristus er lammet, som bærer verdens synd (sml. Joh 1,29). Han delte det menneskelige liv »indtil døden, ja, døden på et kors« (Fil 2,8), for at forløse menneskeslægten fra det ondes trældom og genindsætte menneskeheden i dens oprindelige værdighed som Guds børn. Dette

er påskemysteriet, hvori vi er genfødt. Her sker, som påskesekvensen siger: »Underlige livets, dødens møde! Livets Konge lever, dog han døde!«. Kirkefædrene siger, at i Kristus Jesus angriber djævelen hele menneskeheden og fanger den i døden som i en snare, som den dog befri fra ved opstandelsens sejrige magt. I den opstandne Herre brydes dødens magt, og menneskeslægten sættes i stand til, gennem tro, at indgå i fællesskab med Gud. Til dem, der tror, gives, ved Helligåndens kraft, selve Guds liv, Guds »førstegave til de troende« (IV nadverbøn). Således fornyer forløsningen, der er fuldendt på korset, universet og bevirker Guds og menneskets forsoning og menneskers indbyrdes forsoning.

4. Jubelåret er den nådens tid, hvor vi opfordres til at åbne os på en særlig måde for den barmhjertighed, hvori Faderen i Sønnen har bøjet sig ned til mennesket, og for forsoningen, Kristi store gave. Dette år bør derfor blive, ikke blot for kristne, men for alle mennesker af god vilje, et kostbart øjeblik til at erfare den fornyende kraft i Guds tilgivende og forsonende kærlighed. Gud tilbyder sin nåde til enhver, der er villig til at modtage den, selv til de forbeholdne og tvivlende. Vor tids mennesker, som er trætte af midelmådighed og falske håb, får således en mulighed for at slå ind på den vej, der fører til livet i dets fylde. I denne sammenhæng er det hellige år 2000 par excellence »den nåderige tid ... frelsens år« (2 Kor 6,2), den specielt gunstige lejlighed til »at blive forligt med Gud« (2 Kor 5,20).

I løbet af det hellige år tilbyder Kirken forskellige gunstige lejligheder til personlig og fælles forsoning. Hvert bispedømme har udpeget bestemte steder, hvor de troende kan søge hen for at erfare et særligt Guds nærvær, ved i hans lys at erkende deres egen syndighed og gennem bodens sakramente slå ind på en ny livsvej. Særlig betydning knytter der sig til valfarter til Det hellige Land og til Rom, som på grund af deres unikke rolle i frelseshistorien er særlig velegnede steder til at møde Gud. Hvordan skulle vi kunne lade være med at tage afsted, i det mindste ånde-

ligt, til det land, som for to tusind år siden var vidne til Herrens jordiske liv? Det var dér, at »Ordet blev kød« (Joh 1,14) og »gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker« (Luk 2,52); det var dér, han »gik omkring i alle byerne og landsbyerne ... prædikede evangeliet om Riget og helbredte al sygdom og lidelse« (Matt 9,35); dér fuldførte han den opgave, der var betroet ham af Faderen (sml. Joh 19,30) og udgød Helligånden over den unge kirke (sml. Joh 20,22).

Jeg håber også netop i fastetiden i år 2000 at være en pilgrim i Det hellige Land til de steder, hvor vor tro begyndte, for dér at fejre menneske-vor-del-sens to tusind års jubilæum. Jeg opfordrer enhver kristen til at ledsage mig med sine bønner, mens jeg selv, på valfartens forskellige etaper, vil bede om

Pilgrimme på vandring, repræsentanter for kirkens og dominikanerordenens mission (1365-1367) (Fresko, udført af Andrea di Bonaiuto)

tilgivelse og forsoning for Kirkens sønner og døtre og for hele menneskeheden.

5. Omvendelsens vej fører til forsoning med Gud og til et fuldt og helt nyt liv i Kristus, et liv i tro, håb og kærlighed. Disse tre dyder, der kendes som de »teologiske« dyder, har været genstand for særlig granskning i løbet af de tre forbedringsår til det store jubelår. Fejringen af det hellige år kalder nu alle kristne til at leve og vidne om disse tre dyder på en mere fuldstændig og mere bevidst måde.

Jubelårets nåde tilskynder os først og fremmest til at forny vor personlige tro. Dette består i at holde fast ved forkyndelsen af påskemysteriet, hvorigennem troende erkender, at de har opnået frelse i Kristus, den kors-fæstede, som opstod fra de døde. Dag for dag offer de deres liv til ham; de accepterer alt, hvad Herren vil for

dem, i vished om, at Gud elsker dem. Tro er menneskers »ja« til Gud, er deres »Amen«.

Både for jøder, kristne og muslimer er Abraham forbilledet på den troende; i tillid til løftet følger han Guds stemme, der kalder ham til at drage ad ukendte veje. Tro hjælper os til at opdage tegnene på Guds kærlige nærvær i skabningen, i mennesker, i historiens begivenheder og frem for alt i Kristi gerning og budskab, når han inspirerer mennesker til at se ud over sig selv, ud over alt tilsyneladende, mod den transcendens, hvor mysteriet med Guds kærlighed til enhver skabning åbenbares. Gennem jubelårets nåde opfordrer Herren os ligeledes til at forny vort håb. Faktisk er tiden selv forløst i Kristus og åbner for en udsigt til uendelig glæde og fuldt fællesskab med Gud. For kristne er tiden

præget af en forventning om den evige bryllupsfest, som der dagligt tages forskud på ved det eukaristiske bord. »Ånden og bruden siger 'kom'« (Åb 22,17), og idet de ser fremad til det evige festmåltid, nærer de det håb, som befri-er tiden fra blot og bar gentagelse og giver den dens virkelige betydning. Gennem håbets dyd vidner kristne om den kendsgerning, at hinsides alt ondt og hinsides enhver begrænsning bærer historien et frø i sig til noget godt, som Herren vil lade spire frem i fylde. Derfor ser de uden frygt hen til det nye årtusind og møder fremtidens udfordringer og forventninger i den tillidsfulde vished, der er båret af tro til Herrens løfte.

Endelig vil Herren gennem jubelåret opfordre os til at genopvække vor kærlighed. Guds rige, som Kristus vil åbenbare i dets fulde glans ved tidernes ende, er allerede til stede, hvor mennesker lever i overensstemmelse med Guds vilje. Kirken er kaldet til at vidne om det fællesskab, den fred og kærlighed, som er Guds riges særlige kendetegn. I denne opgave ved det kristne fællesskab, at tro uden gerninger er død (sml. Jak 2,17). Således gør kristne gennem næstekærlighed Guds kærlighed til mennesket synlig, som den er åbenbaret i Kristus, og viser Kristi nærvær i verden til »tidernes ende«. For kristne er næstekærlighed ikke kun en gestus eller et ideal, men er, så at sige, fortsættelsen

af Kristi nærvær, hvori han giver sig selv.

I fastetiden opfordres alle - rig og fattig - til at gøre Kristi kærlighed nærværende gennem rundhændede barmhjertighedsgerninger. I jubelåret er vor næstekærlighed på en særlig måde kaldet til at vise Kristi kærlighed til vore brødre og søstre, som mangler livets basale fornødheder, som lider under sult, vold og uretfærdighed. Dette er måden til at virkeliggøre befrielsens og medmenneskelighedens idealer, som de findes i Den hellige Skrift, og som jubelåret endnu engang stiller os overfor. Det gamle jødiske jubelår krævede faktisk frigivelse af slaver, eftergivelse af gæld og hjælp til de fattige. I dag plager nye former for slaveri og mere tragiske former for fattigdom umådelige mængder af mennesker, især i den såkaldte tredje verdens lande. Dette er et smerte-fuldt og fortvivlet skrig, som må høres og besvares af alle, som vandrer ad jubelårets vej. Hvordan kan vi bede om jubelårets nåde, hvis vi er ufølsomme overfor de fattiges behov, hvis vi ikke arbejder for at sikre, at alle har, hvad der er nødvendigt for at leve et menneskeligt liv?

Måtte det årtusind, der nu begynder, være en tid, hvor råbet fra talløse mennesker - vore brødre og søstre, som end ikke har det minimum, der er nødvendigt for at opretholde livet - endelig bliver hørt og opnå et imødekomende svar. Det er mit håb, at kristne på alle niveauer vil støtte praktiske initiativer til at sikre en ligelig fordeling af ressourcer og virke for hver enkelts fuldstændige menneskelige udvikling.

6. »Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende«. Disse Jesu ord forvisser os om, at når vi forkynder og lever næstekærlighedens evangelium, er vi ikke alene. Endnu engang opfordrer han os, i løbet af denne faste i år 2000, til at vende tilbage til Faderen, som venter på os med åbne arme for at forvandle os til levende og virksomme tegn på hans barmhjertige kærlighed.

Til Maria, alle lidendes mor og den guddommelige barmhjertigheds mor, betror vi vore forsæt og vore beslutninger. Måtte hun være den lysende stjerne på vor vej ind i det nye årtusind.

Med disse følelser nedbeder jeg over enhver den Ene og Treenige Guds velsignelser. Han er alle tings begyndelse og ende, han er den, til hvem vi indtil tidernes ende hæver velsignelsens og lovprisningens hymne i Kristus: »Ved ham og med ham og i ham tilkommer dig, Gud Fader, den almægtige, i Helligåndens enhed, al herlighed og ære fra evighed til evighed. Amen.«

Oversættelse: Ruth Plum

INSTITUT
SANKT JOSEPH
ØSTERBRO

1-2 lærerstillinger pr. 1. august

Musik, fremmedsprog og alm. skolefag

På Institut Sankt Joseph bliver der fra august brug for 1-2 nye lærere, og vi ønsker at ansætte en lærer til at yde en særlig indsats inden for musikundervisningen. Vi har p.t. to lærere med musik (to spor fra 1. - 4. klasse) men vi vil gerne på skolen i de kommende år udvide vores musiktilbud med opbygning af kor og samspilsgrupper på frivillig basis efter skoletid. Derfor søger vi en lærer med musikengagement, og vi er parat til at give så gode arbejdsbetingelser som muligt.

Foruden musik får skolen i de kommende år brug for at få dækket timer i tysk, fransk, dansk og fysik. Vi tilbyder tysk og fransk som 2. fremmedsprog allerede fra 6. klasse.

Institut Sankt Joseph er en katolsk privatskole på Østerbro med 330 elever i to spor og vil i de kommende år vokse til knap 400 elever i alt. Vi lægger vægt på at arbejde i et venligt miljø, hvor alle er med til at bære skolens kristne holdning. Vi har i øjeblikket 25 procent katolske og 70 procent protestantiske elever og har en international profil. Vi har både mange nationaliteter repræsenteret blandt eleverne og vi arbejder aktivt sammen med andre europæiske skoler om pædagogisk udvikling i Comeniusprojekter bl.a. over internettet og gennem elevudveksling.

Barselsvikariat fra primo maj 2000

Barselsvikariatet omfatter i resten af dette skoleår specialundervisning, pigeidræt og engelsk, men vil fra august kunne få en ændret fagsammensætning. Efter endt barselsorlov og evt. forældreorlov vil der være gode muligheder for fast ansættelse for vikaren i eget skema.

Børnehaveklasseleder pr. 1. august

Da skolens ene børnehaveleader går på efterløn til august, søger vi her hendes afløser. Skolen har to børnehaveklasser, hver med en leder og en assistent i 4 timer dagligt fra 8-12. Indskoling har sin egen bygning, og der findes fælles planlægningssted af temadag, emneuge, grønne dage o.s.v. for indskolingens i alt 6. klasser (BH-klasse - 2. klasse).

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem finansministeriet og LC samt organisationsaftale for lærer ved fire grundskoler.

Yderligere oplysninger gives gerne af skoleleder Herluf Erikson på telefon: 35 38 47 35 eller privat: 35 38 15 49. Er man interesseret, sender vi skolens brochure og henviser også til hjemmesiden: www.sanktjoseph.dk.

Ansøgning vedlagt CV sendes til Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjölds Allé 17, 2100 København Ø.
(Ansøgningsfrist er tirsdag den 28. marts 2000 kl. 12)

Skt. Josefs Skole

En kristen/katolsk skole med livskraftige traditioner

Har du tid - har du lyst - er du katolik
Kan du undervise?

Fra august 2000 mangler vi en til at tage sig af kristendomsundervisningen for vores katolske elever

Det drjer sig om 7 ugentlige lektioner.

1.- 2. klasse. 3. - 4. klasse. 5. klasse. 6. klasse
Hvad enten du er pensioneret lærer, går på seminariets sidste årgang eller har andre grunde til at søge en deltidsstilling, hører vi gerne fra dig.

Ansøgningsfrist: 21.03.2000 kl. 12.00

Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes til Skt. Josefs Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.
Telefon: 46 35 25 26

Du er velkommen til at besøge os eller kontakte os for yderligere information.

Ruth Juul Skoleleder

Diakonembedet er uundværlig for Kirken

Verden over er der 24.000 fastansatte diakoner.

Milano: KNA: Embedet som fast diakon er uundværlig for Kirken og er ikke nogen erstatning for præstembedet.

Det betonedede præfekten for Vatikanets Klerus-Kongregation, Kardinal Dario Castrillon Hoyos, i anledning af Jubelårsfesten for det faste diakonat, som fandt sted forrige weekend i Rom. Diakonen har et klart kald, som adskiller ham både fra lægfolket og fra

præsterne, sagde han i et interview til det katolske dagblad "Avvenire". "Han er ikke en halv lægmand eller en halv præst, han er en diakon", var Hoyos ord.

Kuriekardinalen fremhævede diakonatets specielle tjenestekarakterer. Netop derved adskiller diakonen sig fra præsten. Fra lægfolket adskiller diakonen sig gennem den særlige karakter, som han forlenes med ved vielsen. Diakonen finder kilden til sin identitet i vielsen og i Kristi sendelse, som han får del i. Ved håndspåleggelsen og vieselsbønnen får han sin plads i det kirkelige hieraki. Men på begge disse

måder bliver hans teologiske og juridiske stilling også klart afgrænset.

Spørgsmålet, om diakonen er gift eller ikke, spiller efter Hoyos mening ingen rolle.

Ca. 1.000 faste diakoner med deres familie var i februar samlet i Rom i anledning af Det hellige År. Der er verden over ca. 24.000 diakoner, halvdelen lever i USA. Tyskland er med sine ca. 2.000 diakoner i fast embede i forreste række blandt de europæiske lande. Efter Klerus-Kongregationens angivelser er 84 % af disse kirkelige medarbejdere gift.

Aktivt liv som pensionist

Ældre er en vigtig ressource i sognenes kirkelige liv

Af Paul d'Auchamp

Fra Rom har alverdens biskopper modtaget et dokument med titlen: "Ældre menneskers værdighed og mission i Kirken og i verden". Vor biskop har ladet dokumentet oversætte til dansk, og vi præster har alle modtaget et dansk eksemplar.

I sit følgebrev skriver biskop Czeslaw: I alle vore menigheder er der ældre, som tager sig af opgaver, der - for nogles vedkommende - står og falder med disse menneskers fortsatte engagement.

Skrivelsen er fremkaldt af, at lægerne har forlænget vor gennemsnitlige levealder betydeligt: Samtidig med at der fødes færre børn end før, og at arbejdstiden i hvert fald i vore lande er sat ned, vokser antallet af pensionister: Disse lever betydeligt længere end for 50 år siden. Dertil kommer et stadigt stærkt voksende antal meget gamle, der som regel er helt afhængige af andres hjælp: I 1998 vurderede de Forenede Nationers statistikere at der i verden var ca. 66 millioner 80-årige - og at der i løbet af de næste 50 år ville være godt 5 gange så mange!

Det gav de Forenede Nationers

politikere - og Kirken - noget at tænke på: Hvordan tage sig af disse mange gamle mennesker?

Nok har lægekunsten forlænget vor gennemsnitlige levealder; men den har ikke væsentligt forlænget vor arbejdsevne:

Den naturlige pensionsalder er nok stadig ca. 67 - for de flestes vedkommende.

For os kristne er pligten til at stå de gamle bi uomtvistelig: Jesu har sagt til os: "I skal elske hinanden, som jeg har elsket jer" (Joh 15, 12). Vi præster har pligt til at tage os af alle aldersklasser; men "vor anstrengte præstesituation" - biskop Czeslaws udtryk - gør det svært for os at klare alt: Vi takker Gud for al den hjælp vi modtager af lægfolk - meget ofte af pensionister!

De ældre bør mindes om, at hele livet er Guds kostbare gave, at de ikke pensioneres fra deres missionskald: "Høsten er stor, men arbejderne få" (Matt 9, 37) siger Jesus. Det er en opfordring til alle; også til de kronisk syge, hvis de endnu kan bede for deres medmennesker og sige tak for al hjælp med et smil!

De lægfolk, der står Kirken bi ved at hjælpe i sognekirken eller ved at besøge de syge, er sig bevidst, at de såvidt gør Guds vilje; derved beriges også deres egen tilværelse!

I øvrigt er vor pave et godt eksempel på "Gå på mod" op i

årene. Han spøger med sin stok og kalder sig selv "en gammel præst". Hans fysiske skrøbelighed har ikke dæmpet hans religiøse begejstring. Han lader ikke alderen bestemme sit liv.

I den skrivelse, vi præster har modtaget, antyder paven en praktisk mulighed: Mange af de ældre, der bidrager aktivt til gudstjenesterne i deres menighed, kunne måske - efter en vis oplæring - diakonvies. Med den livserfaring, de har, og ved Guds nåde, kunne de på denne måde give deres erfaringer videre til andre.

Religiøs praksis optager en væsentlig del af ældre menneskers liv. Deres stigende deltagelse i sognenes gudstjenester viser dette. Deres ofte uventede tilbagekomst til Kirken vidner om, at bøn nu spiller en væsentlig rolle i deres tilværelse.

Vi præster oplever tit, at bedste-forældre er børnenes væsentligste baggrund for troen. - Fra Rusland har vi hørt, at baggrunden for den kristne tros genopvågning - da der igen blev religionsfrihed - skyldtes de ældstes eksempel; børnenes forældre havde - i hvert fald officielt - ikke modtaget nogen som helst religionsundervisning.

Dokumentet fremhæver således, at det er Kirkens pligt at gøre de ældre troende bevidst om deres opgave: At give Kristi Glade Budskab videre til verden.

Det første Testamente

Stuttgart: KNA: "Det gamle Testamente" skulle hellere betegnes som "Det første Testamente". Det plæderer teologen Erich Zenger for i tidsskriftet "Bibel und Kirche", som udkommer i Stuttgart.

Tillægsordet "gammel" som et fælles begreb for Israels bibel kan man ikke finde noget sted i Det nye Testamente. Med den senere indførte betegnelse forbinder man på mange måder en afvisning af jødedommen. Historien viser, at de to ord "gammel/ny" har været udløsende for permanente misforståelser og for en fatal antijudaisme.

"Samtidig kan man ikke blot lade som om den

århundredlange teologiske jødefjendskab inden for kristenheden ikke var en af rødderne til i det jødedad, der til sidst slog over i antisemitismen" skriver bibelforskeren.

Zenger betoner, at den, der går ud fra, at det først og fremmest kun er i kristendommen, at mening og mål med historien åbenbares, degraderer Det første Testamente. Forfatterne til de nytestamentlige skrifter havde ikke haft til hensigt, at de skulle træde i stedet for de jødiske skrifter. For Kirken i de første århundreder var det evident at have en hellig skrift, bestående af to dele.

Møder og arrangementer

Det sker på Magleås

ETIK UDEN GUD ?

Om at diskutere etik i dagens samfund især med hensyn til de bioteknologiske problemstillinger.

Week-end: 24./3 kl.19 - 26./3. kl.13.30
Pris kr.650.-

Week-end'en vil både beskæftige sig med etikens grundlag og med konkrete problemer: Genteknologi, Patent på det menneskelige liv, Spørgsmål ved livets begyndelse og afslutning. Kurssets tilrettelægger og foredragsholder, som også underviser på Århus Universitet, er pater Lars Reuter, s.j.

Praktisk leder: sr.Hildegard Doods, csj.

FRANS af ASSISI i hans egne skrifter

Week-end: 7.apr. kl.19 - 9.apr. kl. 13.30.

Pris kr.650.-

Som følge af Frans af Assisis popularitet og den rigdom af legender, der omgiver ham, er han næsten blevet en myte. Hans samlede skrifter er nu udkommet på dansk, og i week-end'en vil vi gå bag om myten og prøve at finde frem til det billede af Frans, som udtrykkes gennem hans egne skrifter og herigennem få et billede af hans åndelige univers. -

Bogen kan købes på kurset.

p. Anders Baadsgaard vil lørdag aften i "Fra romantik til hverdag" tale om "at slås" med at leve det franciskanske liv i vor tid.

Tilrettelægger og foredragsholder er dr.phil. Marianne Powell, Aalborg.

Påskerefugium

20. april- 23. el. 24 april kl. 13.30.

Pris: til 23. april kr. 1150,- kr
til 24. april kr. 1290,- kr.

Det vil også i år være muligt at tilbringe Påsken på Magleås. Torsdag d. 20. april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2. påskedag kl. 13.30. Påskens rige liturgi vil være dagens indhold. Derudover lægger dagene op til stilhed og ro men også til spadsereture og samvær.

Geistlig leder: pater Jacques Adams, C.ss.R
Daglig leder: Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter, tlf. 45 81 07 15
Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød

Retræte på Als kloster

Mandag 20/3 kl. 18 - fredag morgen 24/3 ledet af pater Poul Marx omi.
Tema: Guds rige er midt iblandt os.
Pris: 850 kr. Yderligere oplysninger og tilmelding tlf. 74 43 33 70

SYGEDAGEN

afholdes lørdag d. 25.marts med messe kl. 14.00 med biskop Czeslaw Kozon som hovedcelebrant i Sct. Mariæ Kirke, Jens Jessensvej 5, Frederiksberg.

Ældre og syge indbydes til en messe, hvorunder der er mulighed for at modtage "De Syges Salvelse".

Efter messen mødes vi til kaffe.

Tilmelding bør ske til Deres eget sognekantor inden 20. marts - eller undtagelsesvis til St.Lloba Kloster, tlf. nr. 3871 4872.

Med venlig hilsen
De Syges Katolske Forbund.

Weekendretræte:

»Bryd dine onde cirkler«

Om Indslgt og helbredelse i sårede følelser og vanskelige eller brudte relationer.

Tid: Jylland d. 28-29 april i Esbjerg.
Sjælland d. 5-6-7 maj i Birkerød/Magleås.

Pris: 1250 kr. alt inklusive.

Ledelse: Psykoterapeut Maria Truelsen

Retrætepræst: Sjælland, pastor Poul Marx
Jylland: pastor Benny Blumensaat

Henvendelse og tilmelding:
Maria Truelsen, Jyllandsgade 19, 6700 Esbjerg Tlf. 75 12 64 02
Retrætens formål er at skabe klarhed og udvikling i fastlåste følelser og relationer! Retræten er funderet i det kristne budskab om relationer

HELBREDELSESSESSE

Søndag den 26.03.2000 kl. 17.00

Sankt Poul's Kirke
Frøgaard Allé 12
2630 Taastrup
Celebrant P. Benny Blumensaat
Alle er velkommen

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Tak for opmærksomhed

Det sidste halve år har været særdeles turbulent, men nu er jeg landet i god behold på Sølund. Jeg vil gerne på denne måde takke for al opmærksomhed omkring min 90 års fødselsdag, indlæggelse og flytning.

Georg Heggum,
Ryegsgade 18, lej. A407
2200 København N.
Tlf. 35 28 44 46

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 -
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl.14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Lejlighed søges

af katolsk familie med to børn på hhv. 2,5 år og 7 måneder. Helst leje- eller andelsbolig, men alt har i princippet interesse hvis det ligger i hovedstadsområdet.
Hans Casado Jensen
Henv. på tlf. 86 10 87 95
eller e-mail: jøn_her@post7.tele.dk

Salg og service

Murermester
Bernhard Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltilf. 30862609

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandsystemer
Tlf. 42 27 31 00

Murermester Keld Erik

JOHNSEN Ankervej 12
Stubberup 4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 54 43 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... **BYG GARANTI ORDNING**

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Revision • Regnskab • Skat

REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skf. Olsgade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstre
Bedemændenes Landsforening

SAKS i Marts:

Onsdag d. 8: Kl. 18.00:
Messe, Jesu Hjerter Kirke.
Onsdag d. 15: Kl. 20.00:
Samfundsgruppe.
Tirsdag d. 21: Kl. 19.30:
Stud. Med. gruppe
Onsdag d. 22: Kl. 18.00:
Messe, Jesu Hjerter Kirke.
Messerne er på engelsk/Masses
are in English
Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4,
1616 København V
Andre møder er i SAKS-lokalerne.

KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 22. MARTS.

Ærkebiskop Oscar Romero

Romero mindes

Det er 20 år siden, at den ærkebiskop Oscar Romero, El Salvador, blev myrdet under en messe. Fredag den 24. marts holdes en gudstjeneste i Vor Frelser Kirke på Christianshavn, hvor man vil mindes biskoppen, der blev verdenskendt for sin kompromisløse holdning i kampen for de fattiges rettigheder.

Læs side 3

Paven beder om tilgivelse

Undskyldte kristnes fejl og synder i 2000 år

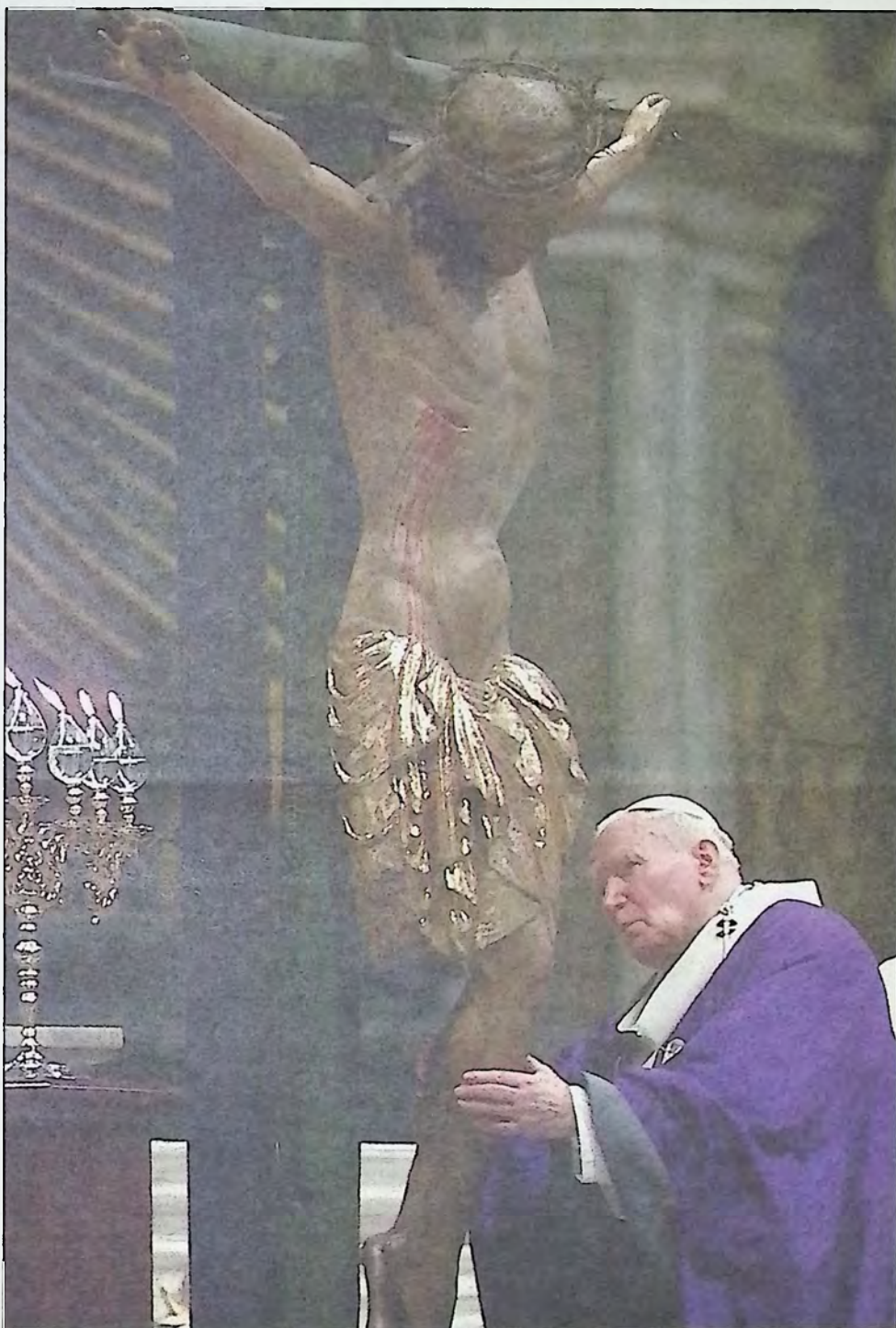
For første gang i Kirkens historie har Paven udtrykt en omfattende undskyldning for alle de fejl og synder, som kristne har begået i de forløbne 2000 år.

Under en gudstjeneste Den første Fastesøndag i Peterskirken formulerede Paven gennem sine tilgivelsesbønner beklagelse over kristnes intolerance, en fordømmelse af kristenhedens opsplitning og af kristnes forsyndelser over for jøderne.

Samtidig aflagde Paven en bekendelse for de kristnes skyld i fejltagelser, når det drejede sig om freden, folkeretten og respekten for andre kulturer og religioner. Her nævnte han udtrykkeligt indvandrere og sigøjnere. I de øvrige tilgivelsesbønner bekendte Paven synder over for kvinders værdighed og beklagede alle brud på menneskerettigheder, indbefattet misbrug af børn og drab på ufødte.

På mange tidspunkter i historiens forløb har kristne tilladt intolerant fremfærd, bekendte Paven. De havde forbrudt sig mod det store kærlighedsbud og dermed fordunklet Kirkens åsyn.

Efter en bordsprocession gennem De hellige Porte havde Paven, som var iført violette messeklæder, samlet flere kardinaler og biskopper til en bøn foran Michelangelos "Piata". Mens man sang Allehelgenslitaniets, gik man derefter, med Evangeliebogen højt løftet, frem til hovedalteret, hvor den øvrige store tilgivelsesbøn blev fremført som en vekselbøn mellem en række kardinaler og Paven selv.

Den første Fastesøndag i Peterskirken formulerede Paven gennem sine tilgivelsesbønner beklagelse over kristnes intolerance

På pilgrimsrejse til Det hellige Land

Et af besøgets højdepunkter er Pavens møde med ofre fra Holocaust

Et højdepunkt i pave Johannes Paul II's netop indledte pilgrimsrejse i Det hellige Land er besøget i morgen torsdag i Holocaust-mindehallen, Yan Vashem i Jerusalem.

Det vurderer Israels gesandt i Vatikanet, Aharon Lopez. I Yad Vashem vil paven få lejlighed til at møde talrige overlevende fra

Holocaust, hvoraf flere kommer fra hans egen hjemegn i Polen. I sin barndom og ungdom var hver fjerde af hans skolekammerater jødiske. Flere af dem omkom i nazisternes tilintetgørelseslejr.

Der er lagt en detaljeret plan for pilgrimsrejsen, der varer frem til den 26. marts. Bl.a. besøger han Jordans konge, Abdullah II, den palæstinensiske leder Yassir Arafat, i præsidentpaladset i Bethlehem, samt flygtningelejren i Deheishe.

Torsdagens program begynder med en privat messe i Nadversa-

lens Kapel i Jerusalem, hvorefter han aflægger besøg hos de to øverste jødiske ledere i Jerusalems Rabbinat. Midt på dagen aflægges et høflighedsbesøg hos Israels præsident Eli Weizmann.

Fredag flyver paven til Korazim, hvor der afholdes en ungdomsmesse på Saligprisningernes Bjerg. Denne pavemesse betegnes som det største organiserede arrangement i staten Israels historie. Regeringen har i den forbindelse brugt ca. 30 millioner kroner på entreprenørarbejder i området.

Om eftermiddagen mødes han

med Israels ministerpræsident, Ehud Barak. Det er et møde, der har stået lidt gny om, idet regeringens ortodokse medlemmer var bekymret for, om Barak kunne nå tilbage til Jerusalem, inden Sabbaten begyndte. Af samme grund er mødet planlagt til at begynde 15 minutter før end planlagt. Dette afspejler nok i nogen grad den israelske regerings lidt ambivalente forhold til Den katolske Kirke, ikke mindst på baggrund af den nyligt indgåede aftale mellem palæstenserne og Pavestolen.

mey

Herre over liv og død

Et gennemgående tema i Det Gamle Testamente er menneskets forsøg på at blive herre over liv og død, og det er "næsten" lykkedes i dag, selvom man nu konstaterer omkostningerne ved disse forsøg. Med "pillen" blev det muligt at adskille undfangelsen og den seksuelle nydelse og tilfredsstillelse. Italienerne har været kendt for deres store kærlighed til børn, men i løbet af de sidste år er fødselstallet i de italienske familier blevet ganske betydeligt reduceret. Det er sket i en sådan grad, at det har forurolet politiske partier til både højre og venstre. En tilsvarende tendens har gjort sig gældende i mange andre europæiske lande. I Danmark har det vist sig ved "tynde" årgange og dilemmaet, som man nu står over for, er: man mangler arbejdskraft samtidig med, at man undgår nydanskere på arbejdspladserne. Deres opvækst og kultur opleves som en trussel mod den såkaldte danske velfærdsmodel og de nationale værdier.

De lave fødselstal i Europa hænger sammen med tilvalg og fravalg og de værdier, som man har valgt for sin tilværelse. Fravalget af børn måtte nødvendigvis medføre en forskydning i forholdet mellem unge og gamle. Den sidstnævnte gruppe har i stigende grad skabt problemer både med hensyn til pleje og omsorg og til indplaceringen i samfundet. Menneskene er blevet stadig ældre, fordi den almene sundhed er blevet bedre. Dette måtte føre til et ønske om at reducere de gamles antal med deraf følgende eutanasi både officielt og uofficielt.

Det er på denne baggrund, at Det Pavelige Råd for Lægfolk har publiceret skrivelserne "Eldre personers værdighed og mission i Kirken og i verden". Den blev udsendt i 1998 og er en fremragende analyse og vejledning, som nu er udsendt af Pastoralcentret og er tilsendt alle sognepræster. Den behandler den afgørende betydning, de ældre personer har haft i frelseshistorien. Som eksempler kan nævnes: den ulykkelige Hannah, der udgød mange tårer, fordi hun var barnløs, den affældige Eli og den lille Samuel, der som barn hørte Guds kald (den Gud han endnu ikke kendte) og som hele sit liv fik en så stor betydning i Israels historie. I den ny pagt er der andre ældre personer, som i deres alderdom har en afgørende betydning i frelseshistorien: Zacharias og Elisabeth samt Anna og Simeon. Vi hører meget lidt om deres virke, men den er afgørende. Ethvert menneske har sit kald og sin betydning fra undfangelse til død og dermed en uendelig værdighed. Alt dette giver skrivelserne udtryk for og er derfor en hjælp og inspiration i den nye situation, som Kirken befinder sig i, især i Europa.

JØRGEN HVIID

Faste, almisse og bøn

Fastebetragtning inspireret af Edith Stein

Af Wolfgang Raible

Et kendt rengøringsmiddel med et nyt fedtopløseligt aktivstof lover glasklare, skinnende vinduesrunder. Edith Stein ønsker os en glasklar renhed i hele vort liv. Karmellitterinden Edith Stein blev myrdet af de nationalsocialistiske magthavere i 1942, og i 1998 blev hun saligkåret. Hun skriver et sted: "Du skal være som et vindue, hvorigennem Guds kærlighed kan lyse ind i verdenen. Ruden skal ikke have lov til at være mat og snavset, da du så forhindrer Guds lys i at nå ind i verdenen.

Kirken har for længst tilbudt tre virksomme midler til rengøring af vort livs vindue: faste - almisse - bøn. Netop i tiden op til påsken ligger disse midler os på hjerte.

Faste - det mest virksomme fedtopløsningsmiddel for sjæl og legeme. Hvis vi koncentrerer os om det mest væsentlige og nødvendige i vore aktiviteter, i vore tanker og ord, og i vort forhold til mad og drikke, får vort liv igen nogle klare

konturer og en umiskendelig profil. Vi opdager vor styrke og vore evner. Og vi mærker påny, hvorledes Gud netop gennem os vil virke i verdenen. Når vort livs vindue bliver befriet for det unødvendige fedtlag, kan andre også tydeligt se, hvilke muligheder Gud åbner for dem.

Almisse - det bedste rengøringsmiddel mod en hårdnakket egoisme og det mod en bestandig "at-ville-have-mere-mentalitet". Hvis vi er parat til at åbne os og give slip på tingene og til at dele vor overflod med andre, opnår vi en indre frihed. Vi frigør os fra en kredsen om os selv og ser igen klart, hvor andre har behov for vor solidaritet og vore gaver. Når vi ved vor generøsitet giver vort livs vindue en fornyet glans, kan den barmhjertige Gud gennem os skinne ind i verdenen.

Bøn - det mest virksomme middel mod rastløshed og overfladiskhed. Når vi bevidst afsætter tid til bøn og bliver stille for Gud, får vort liv et fast grundlag (ell. fundament). Vi får øje på mål (perspektiver), som hidtil har været skjult for os, og

Karmellitterinden Edith Stein blev myrdet af nazisterne i 1942 og saligkåret i 1998.

vi lader os indgyde kraft til de næste skridt. Når vi gennem vor bøn poleterer vort livs ofte så matte rude, kan Guds ord, som giver retning og håb, skinne kraftigere ind i verdenen.

Faste - almisse - bøn: Tre probate midler til den årlige forårsrengøring i vort livs hus, tre ruderensere, som igen lader os se ud, og som hjælper til, at Guds kærlighed til mennesket igen bliver synlig og mærkbar. Og når vor livs vindue igen er klart og rent - så kommer vort forhold til vor næste også til at fungere.

MEDDELELSE FRA KATOLSK BISPEKONTOR

Martin Bergsøe udtrædt af Den katolske Kirke

Efter at jeg havde anmodet pastor Martin Bergsøe om at indstille sit samarbejde med Københavns Bibeltræningscenter (se KO nr. 20, 15. december 1999), meddelte han kort tid efter, at han af teologiske grunde ikke længere kunne fungere som præst i bispedømmet, samt at han umiddelbart efter nytår ville fratrage som præst. På baggrund af dette udtrykkelige ønske om at opgive det katolske præsteembede blev Martin Bergsøe den 21. december 1999 bedt om at gå på orlov med øjeblikkelig varsel og fratrage som konstitueret sognepræst for menighederne i Nykøbing F og Maribo (se KO, nr 1, 19. januar 2000).

Martin Bergsøe tilkendegav senere sin hensigt at grundlægge en frikirke. I et brev til generalvikaren af 27. januar 2000 bekræfter Martin Bergsøe, at han og hans tilhængere har ansøgt Kirkeministeriet om at blive godkendt som trossamfund. Den 3. marts 2000 blev Martin Bergsøe officielt indsat som leder af den nyetablerede frimenighed i Nykøbing F, Bibelværkstedet.

Det må således med beklagelse konstateres, at Martin Bergsøe med denne handling har sat sig uden for Den katolske Kirkes fællesskab og derfor heller ikke længere kan fungere som katolsk præst.

Endvidere skal det meddeles, at enhver katolik, der formelt tilslutter sig Bibelværkstedet på samme måde sætter sig uden for Den katolske Kirkes fællesskab.

+ Czeslaw Kozon biskop

Modstand mod at saligkåre Romero

20 år efter sin død vækker ærkebiskop Oscar Romero fortsat modstand

Jesuiternes tidsskrift i München, "Stimmen der Zeit" regner ikke med, at ærkebiskop Oscar Romero, som blev myrdet i 1980, bliver saligkåret i den nærmeste fremtid.

Chefredaktøren Martin Maier skriver i den seneste udgave af tidsskriftet, at der er dukket forhindringer op, som måske kan spærre vejen til saligkåringen. Således sidder der i Vatikanet stadig indflydelsesrige modstandere af den Romero, der måtte betale med sit liv for sin indsats blandt de fattige. Dertil kommer, at i El Salvador endnu findes medlemmer af den overklasse, som skålede i champagne, da de fik efter-

retning om mordet på Romero. Ligeledes kan man stadig møde bagmanden for drabsmændene, Roberto D'Aubuisson.

Maier kritiserer, at man stadigvæk forsøger at fremstille Romero som et "fromt og lidt naivt menneske", som lod sig manipulere af bestemte kirkelige og politiske grupper. I modsætning til dette forlyder det i El Salvador, at en saligkåring af ærkebiskoppen er i overensstemmelse med Pavens personlige ønske.

Folket i den mellemamerikanske stat har for længst "saligkåret" Romero Hans grav i katedralens krypt og kapellet, hvor mordet foregik, er blevet til valfartssteder. Romero står i dag verden over som symbol for den kirke, der lod sig inspirere af "befrielsesteologien", og som engagerede sig i forsvaret for de fattige, skriver Mai-

er. Romero blev myrdet af en pistolmand den 24. marts 1980, mens han fejrede messe i kapellet ved det hospital, hvor han boede.

Mindegudstjeneste

Det Økumeniske Fællesråd arrangerer en mindegudstjeneste på 20 års dagen for mordet på ærkebiskop Romero. Den vil blive holdt fredag den 24. marts kl. 17 i Vor Frelser Kirke på Christianshavn, hvor pastor Hans Anker Jørgensen og pastor Anton Dekkers prædiker. Efter gudstjenesten er der debat i menighedslokalerne Store Sønder Voldstræde 2, st., hvor Finn Kjærulf, Rehabiliterings- og Forskningscentret for torturofre, og journalist Øjvind Kyrø medvirker. Dagen sluttet med en film om Romero.

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør tlf. 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaudet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Tilgivelsesbønnen

Pave Johannes Paul II's historiske tilgivelsesbøn gengives her et uddrag af KNA's (Katholische Nachrichten-Agenturs) rapport:

Pavens indledning:

"Kære brødre og søstre! Lad os i tillid påkalde Gud, vor Fader, som er barmhjertig og langmodig, rig på miskundhed, kærlighed og trofasthed! At han må modtage angeren fra sit folk, som i ydmyghed bekender sin skyld, og at han må skænke det sin barmhjertighed!

Derefter skiftedes repræsentanter fra Kurien og Paven selv til at udtrykke den syvdelte tilgivelsesbøn:

En repræsentant fra Kurien:

Lad vor bekendelse og vor anger være besjælet af Helligånden! Lad vor smerte være ærlig og dyb! Og når vi i ydmyghed betragter fortidens skyld og ærligt renser vor samvittighed, før os da ind på vejen til ægte omvendelse!

Paven:

Herre, vor Gud, du har ved din søns blod altid helliget din Kirke på vejen gennem tiderne. Til alle tider kender du i dit skød til lemmer, som fremskræler i deres hellighed, men også til andre lemmer, som har været ulydige mod dig og været i modsætning til Trosbekendelsen og Det hellige Evangelium. Du er fremdeles trofast også, når vi er utro. Tilgiv vor skyld og lad os blandt mennesker være troværdige vidner for dig! Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad enhver af os nå til den indsigt, at også Kirkens folk, i troens og moralens navn, i deres nødvendige indsats for sandheden undertiden har anvendt metoder, som ikke svarer til Evangeliet! Hjælp os til at efterligne Jesus Kristus, der var sagmodig og ydmyg af hjertet!

Paven:

Herre, du er alle menneskers Gud! Mange gange i historiens forløb har kristne imidlertid tilladt intolerancens midler. Ved ikke at følge Det store Kærlighedsbud har de tilsløret Kirkens, din bruds åsyn. Forbarm dig over dine syndige børn og modtag vor forsæt om at tjene sandheden med kærlighedens midler og blive ved med at være bevidste om, at sandheden kan trænge igennem ved sin egen kraft!

Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad tilståelsen af de synder, som har skadet enheden i Kristi legeme og givet broderkærligheden sår, gøre vejen jævn til forsoning og fællesskab for alle kristne!

Paven:

Barmhjertige Fader! Aftenen før sin lidelse og død bad din søn om, at de troende måtte være ét, men de har ikke fulgt din vilje. De skabte modsætninger og splittelser. De har fordømt og bekæmpet hinanden. Vi anråber inderligt om din forbarmelse og beder om et angerfuldt hjerte, for at alle kristne må udsones med dig og med hinanden. Forenet i ét legeme og én Ånd bør de igen komme til at opleve glæden ved det fulde fællesskab.

Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad de kristne mindes de lidelser, som er blevet pålagt Israels folk i historiens løb! Lad de kristne erkende de synder, som ikke så få af dem har begået mod Pagtens folk og mod saligprisningernes ord, og således rense hjertet!

Paven:

Vor Fader og Gud! Du har udvalgt Abraham og hans æt til at bringe dit navn ud til folkeslagene! Vi er dybt bedrøvet over holdningen hos alle dem, der i historiens forløb har ladet dine sønner og

døtre lide. Vi beder om tilgivelse og vil bestræbe os for, at der må herske ægte broderskab med Pagtens folk.

Det beder vi om ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad de kristne kaste blikket på Jesus, som er vor Herre og vor Fred! Giv, at de kan angre, hvad de i ord og gerninger har gjort forkert. Ofte har de ladet sig lede af stolthed og had, af vilje til at herske over andre, af fjendskab over for tilhængere af andre religioner og over for samfundsgrupper, der var svagere end dem selv, som f. eks. indvandrere og sigøjnere.

Paven:

Verdens Herre, alle menneskers Fader Gennem din søn har du bedt os om også at elske vore fjender, at gøre godt mod dem, som hader os, og at bede for dem, som forfølger os! Men ofte har kristne fornægtet Evangeliet og givet efter magtens logik. De har skadet stammers og folkeslags rettigheder, foragtet deres kulturer og religiøse traditioner. Forund os din langmodighed og forbarmelse! Tilgiv os! Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad os bede for alle, som er blevet skadet i deres menneskelige værdighed, og hvis rettigheder er blevet undertrykt! Lad os bede for kvinderne, som alt for ofte er blevet underkuet og marginaliseret! Vi tilstår, at også kristne på mange måder har pådraget sig skyld for at gøre mennesker fejelige.

Paven:

Herre, vor Gud, du er vor Fader. Du har skabt mennesket som mand og kvinde i dit billede og i din lighed. Du har villet folkeslagenes mangfoldighed inden for menneskefamiliens enhed. Alligevel blev denne ligeværdighed ikke altid anerkendt af dine børn. Også de kristne har gjort sig skyldige ved at sætte grænser mellem mennesker og forhindret deres frie bevægelighed. De har tilladt diskriminering på grund af race og hudfarve. Tilgiv os og tilstå os den nåde at læge de sår, som stadig eksisterer i dit fællesskab, så at vi alle kan føle os som dine sønner og døtre!

Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

En repræsentant fra Kurien:

Lad os bede for alle mennesker på jorden, særlig for de børn, som er blevet misbrugt, for de fattige, de udstødte bunden af samfundet! Lad os bede for dem, som nyder mindst beskyttelse, for de ufødte børn, som man dræber i moders liv, eller for dem, som endog bliver benyttet til forskningformål af mennesker, som har misbrugt de muligheder, som bioteknologien tilbyder! Således har de forvansket videnskabens målsætning.

Paven:

Gud, vor Fader, du hører bestandig de fattiges skrig. Hvor ofte har end ikke de kristne genkendt dig i de hungrende, de tørstende og de nøgne, i de forfulgte og i de fangne, i dem, der allerede ved begyndelsen af deres liv har været udsatte og ubeskyttede. Vi beder om tilgivelse for alle dem, som har begået uret ved at satse på magt og rigdom og med foragt har straffet de små, dem, der netop står dig nær. Forbarm dig over os og tag imod vor anger!

Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

Slutningsbønnen:

Barmhjertige Fader! Din søn Jesus Kristus, dommeren over levende og døde, har ved sit første komme til denne forgængelige verden befriet menneskeheden fra synden. Når han kommer igen i herlighed, vil han stille vore fædre, vore brødre og søstre, samt os dine tjenere til regnskab for vor brøde. Tilskyndet af Helligånden vender vi tilbage til dig med angerfulde hjerter. Skænk os din forbarmelse og tilgivelse for vore vore synder!

Det beder vi om, ved Kristus, vor Herre!

Pavens bøn gav genlyd i pressen

Alle er enige om at fremhæve pavens tilgivelsesbøn som en enestående historisk begivenhed

Pavens tilgivelsesbøn i Peterskirken har fået fyldig omtale i danske medier i dagene omkring søndag den 12. marts. Alle aviser er enige om at betegne pavens "mea culpa" som en enestående historisk begivenhed. I samme forbindelse fremhæves dog også den kritik, som er blevet fremført, bl.a. fra jødisk side og fra egne kirkelige rækker.

Under en stor 5-spaltet overskrift "Paven beder om syndsforladelse" skriver Berlingske Tidende, at den katolske kirkes jubelår nåede et af sine absolutte og nøje planlagte højdepunkter, da pave Johannes Paul II som den første pave nogen sinde "lindede på låget til skarnbøtten og bad om forladelse for omkring tusind års udvalgte synder."

"Allerede nu er der imidlertid diskussion om, hvorvidt kirken fik det hele med. De homoseksuelle, som kirken stadig fordømmer, havde f.eks. bedt om at blive nævnt, men de blev ikke levnet så meget som en stavelse i pavens prædiken", skriver Berlingske Tidendes korrespondent i Rom, Morten Beiter.

Dagbladet Politiken skriver under overskriften "Katolske synder undskyldt", at i en historisk set uhørt prædiken bad paven om tilgivelse for kirkens behandling af såvel jøder som kvinder og indfødte folk og for inkquisitionen og korstogene.

Også Politiken bemærker, at det nazistiske folkemord Holocaust på seks mio. europæiske jøder under 2. Verdenskrig ikke blev nævnt. Men samtidig tilføjer bladet, at Vatikanet i 1998 undskyldte for, at katolikkerne ikke var kommet jøderne til hjælp under forfølgelserne. I samme reportage citerer bladet rabbi Marvien Hier, dekan for og grundlægger af Los Angeles' Simon Wiesenthal Center for at rose pavens bøn, som han betegnede som bemærkelsesværdig.

Jyllands Posten bringer i sin lørdagsudgave forud for søndagens "mea culpa" et nyhedstelegram fra Ritzaus Bureau, som bl.a. beskæftiger sig med, at pavens opgør med fortiden har fået en blandet modtagelse. Kritikerne siger, at det er for letkøbt at bede om undskyldning for overgreb, som historien for længst har afsat dom over:

"De spørger, om vi skal vente 500 år på undskyldning for fejl, kirken begår i dag, som fordømmelsen af homoseksualitet, prævention samt udelukkelsen af kvinder fra præsteembeder" skriver Jyllands Posten.

Kristeligt Dagblad skriver i sin forsideartikel i lørdagsudgaven, at katolske kirker verden over vil følge pavens eksempel. Den universelle bøn vil mange steder få et nationalt tilsnit. I en lang række lande har de katolske kirker virkelig noget at undskylde og vil givetvis komme med en meget konkret beklagelse. Katolikkerne i Danmark har derimod ikke ligefrem haft den store meddelagtighed i Middelalderens forbrydelser. Til bladet siger teolog Erik Christiansen, Katolsk Bispekontor i København:

"Hvis der skal føjes noget til, bør man beklage den højredrejning, som jeg oplever finder sted i det danske samfund. Danske katolikker er deltagere, på trods af at netop den katolske menighed i Danmark er kendet for sine mange nationaliteter." sps

Tyske reaktioner

I Tyskland har Pavens tilgivelsesbøn fremkaldt forskellige reaktioner. Formanden for den tyske bispekonference, Biskop Karl Lehmann i Mainz, betegnede Pavens initiativ som en "historisk enestående handling". Samtidig forsvarede han skyldsbekendelsen mod kritikere, som har karakteriseret teksten som for uforpligtende og ubestemt. Paven har fremført sin bøn for Gud og derfor ikke nævnt enkelte grupper eller personer specielt.

Teologen Hans Küng, Tübingen, der i 1979 blev frataget retten til at undervise, betegner forsoningsbønnen som halvhjertet. I Deutschlandfunk erklærede han, at han ikke havde mærket noget til den bebudede "udstrakte hånd til forsoning". Personligt ville han hellere have glædet sig over en rehabilitering i levende live og ikke først 300 år efter sin død - som Galileo Galilei, sagde kirkekritikeren.

Efter Köln 1999: Voksende pres for at eftergive fattiges gæld

Jubilee 2000 har formået at holde magthaverne til ilden, men foreløbig ligner Köln-initiativet mest en øvelse i bogføring

Af Anton Dekkers

Et hundrede milliarder dollars er mange penge! Det er det tal, som blev lovprist som gældsregeringens resultat af G7/G8 topmødet i Köln i juni 1999. Med tanke på Benjamin Disraeli's berømte ord ("løgne, forbandede løgne og statistikker") er det interpretationen af statistikker, der ofte er et problem. Dette gælder i allerhøjeste grad også for det tal, der her er nævnt. Jubilee 2000 kampagnen, som var med til at få sat gældsregeringens på topmødet dagsorden, har sagt, at dette tal vil have "en ret ringe effekt på de fleste landes faktiske gældsafbetalinger". Hvordan skal det forstås? Vi vil prøve at vise, hvad der egentlig ligger i 'Køln-initiativet'.

HIPC-initiativet

Men lad os først se på, hvad der gik forud. Vigtigst er det at se på det såkaldte HIPC-initiativ (udtales 'hipick'). Bogstaverne står for 'Heavily Indebted Poor Countries' = Svært Forgældede Fattige Lande. Dette initiativ fra 1996 har to gode sider. Det er første gang, at de internationale finansinstitutioner (Verdensbanken, Den internationale Valutafond (IMF) samt regionale udviklingsbanker) er gået sammen med 'Paris-klubben', (som er en lang række enkelt-lande, som har tilgodehavender hos enkelt-lande). Således har f.eks. Danmark endnu 12 milliarder kr. til gode hos en håndfuld u-lande, hvoraf ca. halvdelen hos nogle af de fattigste og mest forgældede. Før 1996 vogtede Verdensbanken og IMF over deres status som 'begunstigede kreditorer', hvis krav altid gik forud for de andres. Gældsregering var de andres sag. Den anden gode side ved HIPC er, at man nu åbent erkender nødvendigheden af eftergivelse. Før har man forsøgt sig med diverse former for omlægning af gæld, men aldrig med en reel annullering.

Derfor er HIPC et vigtigt skridt frem. Alligevel bliver det stadig mere indlysende, at dette initiativ ikke er nok. Mange kommentatorer fokuserer på fire ting, hvor HIPC ikke slår til. For det første det antal lande, som omfattes af

initiativet. Verdensbanken og IMF - som administrerer HIPC - har i alt 41 lande på deres liste, og af dem forventes kun ca. halvdelen at ville opnå en vis eftergivelse. Jubilee 2000 mener, at der er 52 lande, som har brug for en afskrivning.

Et andet problem er den tid, der vil gå, før en eftergivelse bliver effektueret. Under HIPC skal et land først fremvise seks års god økonomisk opførsel. Det er dobbelt så længe som ved tidligere omlægninger, og mange kommentatorer siger, at det er alt for lang tid, når menneskers liv står på spil.

Et tredje kritikpunkt er den definition af 'bæredygtig gæld', som HIPC anvender. Uganda har allerede fået en vis eftergivelse under HIPC, men faldende kaffepriser var nok til, at Uganda i dag ikke er bedre stillet end før.

Endelig har der været kraftig kritik af de seks års økonomiske 'strukturtilpasningsprogrammer', som er en betingelse for at komme i betragtning. De har været et kendetegn for specielt IMF's politik siden 80'erne. De pålægges for at fremme et lands økonomiske vækst. De indebærer typisk, at et land tvinges til at eksportere alt, hvad det kan, ved at producere 'cash crops' for at indtjene hård valuta (sædvanligvis dollars), at regeringens udgifter skal skæres ned, at der skal privatiseres, og at lønninger fastfrysnes og priserne sættes i vejret. En kommentator har kaldt disse programmer ligefrem "et økonomisk folkemord".

Selv om HIPC var en milepæl på vejen til gældsregering, er der helt indlysende brug for meget mere. Det er denne bevidsthed, som har ført til Jubilee 2000 Koalitionens succes. På G7/8 topmødet i Birmingham (1998) dannede 70.000 demonstranter en levende menneskekæde. I det år, der fulgte, blev G7-regeringerne samt Verdensbanken og IMF oversvømmet med postkort, breve og papirskæder. Ved G7/8 topmøde i Köln (1999) dannedes igen en menneskekæde af tilsvarende omfang, og en petition med 17 millioner underskrifter blev overrakt til forbundskansler Schröder. Alt dette lagde et stort politisk pres på beslutningstagerne. Resultatet blev Gælds-Initiativet fra Köln, lanceret på selve topmødet. Det markerer de vigtigste kreditorlandes nye erkendelse af, at HIPC ikke er nok. At der skal ske mere.

Gælds-Initiativet fra Köln

Kølns svar på den verdensomspændende kampagne prøver at tage højde for alle fire punkter af den kritik, der er rejst mod det oprindelige HIPC.

Men lad os først se nærmere på de famøse 100 milliarder dollars, som prydede overskrifterne. Det gælder om at interpretare dette tal! Vi skal ikke tro, at Köln-initiativet har lagt ekstra 100 milliarder oveni

Under HIPC skal et land først fremvise seks års god økonomisk opførsel, hvilket er alt for lang tid, når menneskers liv står på spil.

den gældsregering, som HIPC i forvejen talte om. Tony Blair brugte over for Underhuset tallet 70 milliarder oveni 30 milliarder, der i forvejen var nævnt. Men heller ikke det er helt rigtigt. De facto var der allerede i 1994 enighed i 'Paris-klubben' om 30 milliarder. Det var flere år før HIPC. Tallet begynder at skrumpes... Det skrumper endnu mere, når man véd, at Tony Blairs 'nye tal' (70 milliarder) inkluderer de ca. 25 milliarder, som HIPC i forvejen opererede med. Så er Kølns nye tal nede på 45 milliarder USD. Men ikke nok med det. Af disse 45 milliarder består de 20 af gamle, såkaldt 'koncessionelle' ODA-lån (= Official Development Assistance), som man allerede for en del år siden enedes om at konvertere til gaver. Det er altså heller ikke noget nyt.

Dybere, bredere, hurtigere

Kølns virkelig nye tal er altså 25 milliarder USD. Det er stadigvæk mange penge. Men også dem bør man se nøje på. Köln overtager ligefrem Jubilee 2000's sprogbrug ved at påstå, at den gør gældsregeringen "dybere; bredere og hurtigere" end HIPC. Afgørende for al gældsregering er det imidlertid, hvilken effekt den har på de lande, der får den. Verdensbanken har beregnet, at landene på HIPC-listen tilsammen skylder 207 milliarder dollars, og at ca. 55 % af dette beløb hverken forrentes eller afdrages. Det sker med accept - i hvert fald stiltiende - af Verdensbanken og IMF, af den grund, at disse lande simpelthen ikke kan afbetale mere. 55 % af 207 milliarder er lidt over 113 milliarder. Det vil sige, at de 100 milliarder USD, der nu giver de store overskrifter, i virkeligheden er mindre end det beløb, der i forvejen ikke bliver betalt!

Gælds-initiativet fra Köln betyder altså, at den gæld, der bliver eftergivet, er penge, som man all-

gevel ikke kunne regne med at få tilbage. Det vil altså næppe gøre en forskel. Selvfølgelig skal vi vente og se, hvad der virkeligt sker, men foreløbig ligner Köln-initiativet snarere en øvelse i bogføring end en håndgribelig gældslettelse.

Dog er der løst lidt op i definitionen af, hvad en 'ikke-bæredygtig' gæld er. Det gør Köln-Initiativet noget "bredere", så ca. 7 flere lande kan komme i betragtning. Men der er stadig en meget lang vej til de 52 lande, som Jubilee 2000 mener, har behov for en gældslettelse.

Strukturtilpasning og nedbringelse af fattigdom

Væsentlig for både HIPC-initiativet og Köln-initiativet er de økonomiske strukturtilpasningsprogrammer. Som vi har set, har disse været under hård kritik. Köln-initiativet forsøger at tage hensyn til denne kritik og foreslår, at "fremme af en sund socialpolitik integreres i tilpasningsprogrammerne". Derfor skal disse programmer ændres, så de også inkluderer nedbringelse af fattigdom, og ikke kun sigter på økonomisk vækst. Det skal - ifølge Köln - ske i samråd med det civile samfund i skyldnerlandene. Dette er prisværdigt, men det er endnu kun vage formuleringer. De nye programmer vil stadig blive skruet sammen af IMF og Verdensbanken. De bestemmer derfor også, hvilken slags nedbringelse af fattigdom, der skal indbygges i dem. Og de nye, flydende tidsrammer kan let komme til at bevirke, at programmerne får endnu større vægt end hidtil. IMF strammer sit greb om debitorlandenes økonomiske politik - uanset 'samrådet' med det civile samfund -, og man bruger ikke et eneste ord på, hvor meget strukturprogrammerne hidtil har forværret fattigdommen. Men igen: lad os vente og se. Det er dog usandsynligt, at IMF og Verdensbanken vil ændre deres praksis så radikalt, som Jubi-

lee kampagnen opfordrer dem til.

Hvad er der sket efter Köln?

I slutningen af sep. 1999 holdt Verdensbanken og IMF deres årsmøde. Mødet resulterede i nye overskrifter som "De fattigste lande får en gældsregering på 23 milliarder dollars" (The Guardian, 28 sept.). Igen et tal, der kræver en forklaring. Det er ikke nye penge, men er det beløb, man nu fra forskellig side har fået tilsagn om for at kunne finansiere det, man lovede i Köln-initiativet. Man går altså ikke ud over de "100 milliarder", som gav overskrifterne efter Köln.

Årsmødet fik også styr på visse ændringer i 'strukturtilpasningsprogrammerne', som fremover vil kæde makroøkonomiske reformer sammen med fattigdomsbekæmpelse. For første gang figurerer nedbringelse af fattigdom nu som en integrerende del af IMF's pålæg. Det bringer også Verdensbanken og IMF nærmere sammen.

Nyt er imidlertid, at præsident Clinton meddelte, at USA ville "gøre det muligt at eftergive et hundrede procent af gælden (af fattige lande) ... hvis dette er nødvendigt for at hjælpe dem til at finansiere basale menneskelige behov, og hvis pengene vil blive brugt dertil". Dette var mødets eneste resultat ud over Köln-initiativet. En vis skepsis er dog også her på sin plads. Det drejer sig om USA's bilaterale tilgodehavende på 5,7 milliarder USD hos en lang række fattige lande. Clinton har ikke tilsagt 100 % eftergivelse, men talt om "muligheden, såfremt...". Desuden skal den amerikanske kongres tages i ed. Den har efterfølgende i princippet godkendt Clintons forslag, men indtil videre kun bevilget de 123 millioner USD, der svarer til de renter og afdrag, som USA skulle få i år 2000. Men denne afskrivning viser dog en bevægelse hen imod opfyldelsen af Clintons løfte.

Siden er også England kommet i bevægelse. Lige før jul 1999 meddelte den britiske finansminister Gordon Brown, at England har besluttet at eftergive al gæld fra de fattigste og mest forgældede lande. At størsteparten af denne gæld i forvejen ikke blev forrentet og afdraget - fordi landene ikke er i stand til det - bør dog ikke dæmpe glæden over Englands beslutning.

Canada fulgte efter med beslutningen om at eftergive Bangladesh al dets gæld samt at gøre det betingelsesløst. Alt dette lægger et stadig større politisk pres på andre lande - heriblandt også Danmark - og ikke mindst på Verdensbanken og IMF. Presset vokser altså ...

Bearbejdet af Anton Dekkers efter Behind the headline figures: debt relief after Cologne af Simon J. Taylor i The Month, december 1999. Baggrundsartikler om Jubilee 2000 har også været bragt i Katolsk Orientering nr. 11,12 og 13/1999. Læs mere på <http://www.jubilee2000.dk>

Levealderen i Kina og Sydkorea vil være høj på grund af den stærke økonomiske og sociale udvikling.

Befolkningsvæksten sker i u-landene

Stærk befolkningstilvækst og fattigdom vil medføre et vandringspres på de rige lande

Vi vil de kommende år blive vidne til væsentlige ændringer i den befolkningsmæssige balance mellem industri- og udviklingslandene, fastslår demografiprofessor Poul Chr. Matthiessen, i en kronik i dagbladet Politiken.

Han skriver det på baggrund af fremskrivninger af befolkningstal, der viser, at om 25 år er vi otte milliarder mennesker på kloden, hvilket er to milliarder flere end i dag. Men næsten hele væksten sker i u-landene.

Mens 20 pct. af verdens befolkning i dag bor i industrilandene, vil denne andel være svundet ind til godt 15 pct. om 25 år. I samme tidsrum vil Europas andel af ver-

densbefolkningen falde fra 12 til 9 pct, mens Afrikas andel vil øges fra 13 til 17 pct.

"Den stærke befolkningstilvækst og det lave indkomstniveau i udviklingslandene vil medføre et vandringspres på industrilandene, specielt Vesteuropa og Nordamerika" skriver demografiprofessoren og fortsætter:

"Når disse faktorer vil udløse en stigende migration, skyldes det i høj grad de øgede kommunikations- og transportmuligheder. Gennem TV og radio er indbyggerne i selv meget fattige lande orienteret om den store forskel på levestandarden i f.eks. Vesteuropa og deres eget land. De omfattende

og hurtige transportmidler gør det muligt i løbet af kort tid at flytte mange mennesker fra fjerne egne af kloden til Europa og Nordamerika.", skriver han.

Prognoser peger på, at befolkningsudviklingen vil forløbe meget forskelligt i de enkelte regioner. Eksempelvis vil den gennemsnitlige levealder være lav i Afrika (kun 50 år) på grund af fattigdom og AIDS, mens levealderen i Kina og Sydkorea vil være høj (68 år) på grund af den stærke økonomiske og sociale udvikling.

Også i Nordamerika og Europa vil udviklingen være meget forskellig. Befolkningen i Nordamerika vil øges med 50 mio. i kraft af et

fødselsniveau på kun lidt under erstatningsniveauet på 2,1 og en indvandring på 1 mio. om året. I Europa vil folketallet derimod formindskes med 25 mio. takket være et meget lavere fødsels- og indvandringsniveau.

Nedgangen vil gøre sig gældende i Øst- og Sydeuropa, hvor kvinderne får færre børn end i Nord- og Vesteuropa. I Østeuropa vil befolkningen i Rusland falde fra 147 mio. til 138 mio., i Ukraine fra 50 mio. til 46 mio og i Rumænien fra 22 mio. til 20 mio. Når det gælder Sydeuropa forventes det italienske befolkningstal at dale fra 57 mio. til 51 mio. *sps*

Fødselstallet i Tyskland er atter faldende. Sidste år blev der i Tyskland født 767.000 børn. Det er to pct. færre end i 1998. Samtidig fortæller statistikkens, at antallet af døde var 77.100 flere end antallet af nyfødte. (KNA)

Bedsteforældre uden børnebørn

Faldende befolkningstal i Italien får venstrepartierne til at skifte holdning

Zenit/Rom: Alle, lige fra pave Johannes Paul II til repræsentanterne for de vigtigste italienske institutioner, er enige om at opfordre italienerne til at få flere børn.

Avisen "La Repubblica", der er den italienske venstrefløjens vigtigste talerør, skriver i en artikel, at "hvis den øjeblikkelige tendens fortsæt-

ter, vil Italien om tredive år have en befolkning præget af en stor ulige fordeling mellem unge og gamle". "Det er svært at være uenig med Paven", skriver artiklens forfatter Paul Ginsborg.

At "La Repubblica" udtaler sig sådan, viser imidlertid, at det ikke er et let problem. Det er en tendens, der har kendetegnet hele Europa efter anden verdenskrig. Avisen indrømmer, at forsøgene på at standse nedgangen i fødselstallene ikke har haft nogen stor succes. Men den minder om tilfæl-

det i Sverige, hvor fødselsraten var nået ned på 1,6 børn pr. kvinde. Her øgede regeringen hjælpen til de mødre, der havde arbejde, med en speciel barselsorlov og forsikring om økonomisk uafhængighed. Derved steg fødselsraten til 2,1 i 1990, for igen at falde til 1,5 i 1997.

Mens det italienske fødselstal i 1997 var på 1,2 børn pr. kvinde, er det spanske i dag endnu lavere, 1,15, og det tyske ligger næsten uforandret på 1,36. Gennemsnittet for Europa er 1,45. Alle disse tal

garanterer ikke en generationsfornyelse der kræver minimum 2,1 børn pr. kvinde.

Stillet over for disse tal konstaterer "La Repubblica", at man med rimelighed kan sige, at EU ikke fører nogen familievenlig politik.

"Nu er øjeblikket inde til at finde udveje for, at familierne ikke overlades til sig selv som isolerede selvcentrerede atomer" skriver Paul Ginsborg, der tilføjer, at uden en omgående mentalitetsændring bliver Italien snart et land med mange bedsteforældre uden bør-

nebørn, "en ende på historien, der sikkert både er uventet og uønsket".

Ifølge de tal som den samme avis offentliggjorde i 1995, var Italien med en fødselsrate på 1,24 det land der rangerede lavest blandt de industrialiserede lande, fulgt af Tyskland, Østrig, Japan, Schweiz, Rusland, Holland, Canada, Danmark, England, Sverige og USA, der havde en rate på 2,05. Ingen af disse lande kunne altså garantere en generationsfornyelse. *KD*

P En vanskelig fødsel

Allerede Det 2. Vatikankoncil anerkender, at hver kultur kan være en udtryksform for den kristne tro

Af P. Keller S.J.

Pater Ludwig Bertsch S.J., i mange år professor for pastoralteologi i Frankfurt, senere leder af Det Missionsvidenskabelige Institut i Aachen, har flere gange besøgt Afrika, én gang i 6 uger sammen med 40 teologistuderende som kommen multiplikatorer. I CANISIUS, juli 1999, skriver han bl. a.:

Hinsides ørkenen

Flyveturen Bruxelles - Gibraltar varede to timer, turen over Sahara derimod fire timer. Flere gange kunne han tilbringe en del af ørkenstrækningen hos piloten. Hver gang blev han fascineret af det tilsyneladende uendelige landskab med sand, bjerge, udtørrede floder og enkelte oaser. Gennem århundreder var denne ørken for den største del af afrikanere og europæere en barriere, som man ikke overvandt.

Kultur uden Europa

Da vi var i Kano, en by ved randen af Sahara, gik vi gennem basaren af denne overvejende islamiske by. Siden det 11. århundrede ankommer her karavanerne fra Sahara; tidligere med kameler, nu med landrovere. Menneskene er vant til at se fremmede. De lever deres liv, lykkeligt eller mindre lykkeligt, uden at savne Europas kultur. Selvbevidstheden om deres egen kultur talte ud af deres blikke, hvormed de, lidet interesseret, så på os.

Fordommen om, at Europa er målestokken for alle andre nationer, er dybt indgroet. Denne mentalitet fandtes også hos mange missionærer, som forkyndte Evangeliet for afrikanere, oven i købet med livet som indsats. Ikke så få indfødte føler sig såret ved denne europæiske selvovervurdering. I forbindelse med grundlæggelsen af de afrikanske nationalstater

mærker man gang på gang dette trauma.

Afrikanitetens time

Det er afrikanske biskoppers, præsters, ordensfolks og lægfolks fortjeneste, at de i Kirken og i samfundet har søgt og fundet andre veje. Især har den første kongolesiske biskop Joseph Albert Malula været banebrydende. Han var sig bevidst: Ved fødslen af et nyt Afrika er Kirkens indsats afgørende.

Da han med 42 år i Kinshasa blev viet til biskop, lovede han at ville arbejde for "en kongolesisk Kirke i en kongolesisk stat". 20 år senere ytrede han: "Den gang anede jeg ikke, hvad det ville betyde for mit liv." I et berømt dokument. "Kirken i Afrika nitetens Time" skriver han til sine præster: "I går har udenlandske missionærer kristianiseret Afrika; i dag afrikaniserer sort-afrikanere kristendommen." Han udførte den appel, som Paul VI i Kampala (Uganda) rettede til den afrikanske Kirke: "I både må og skal have en afrikansk kristendom!"

Afrikansk liturgi

Allerede Det 2. Vatikankoncil anerkender, at hver kultur kan være en udtryksform for den kristne tro. Mange afrikanere opfatter kristendommen som noget så europæisk, at de næsten ikke kan tro, at Gud er nærværende og virksom i deres kultur. En afrikaner sagde en gang: "Jeg beder til Gud på mit modersmål, men jeg tvivler stadig på, om han forstår mig." Under sit besøg i Belgien tog kardinal Malula del i Hellig-Blod-Processionen i Gent, en begivenhed, som er stærkt præget af den flamske historie og kultur. Da blev han klar over: Når forløsningens mysterium på denne måde kan udtrykkes og fejres præget af europæisk kultur, må det også være muligt ved den afrikanske kulturs

åndelige rigdomme. Under hans ledelse har den kongolesiske biskopkonference bedt Kommissionen for Evangelisering om at forberede en messe-ritus, i hvilken afrikanske kristne med deres tro og livsførelse kan føle sig hjemme.

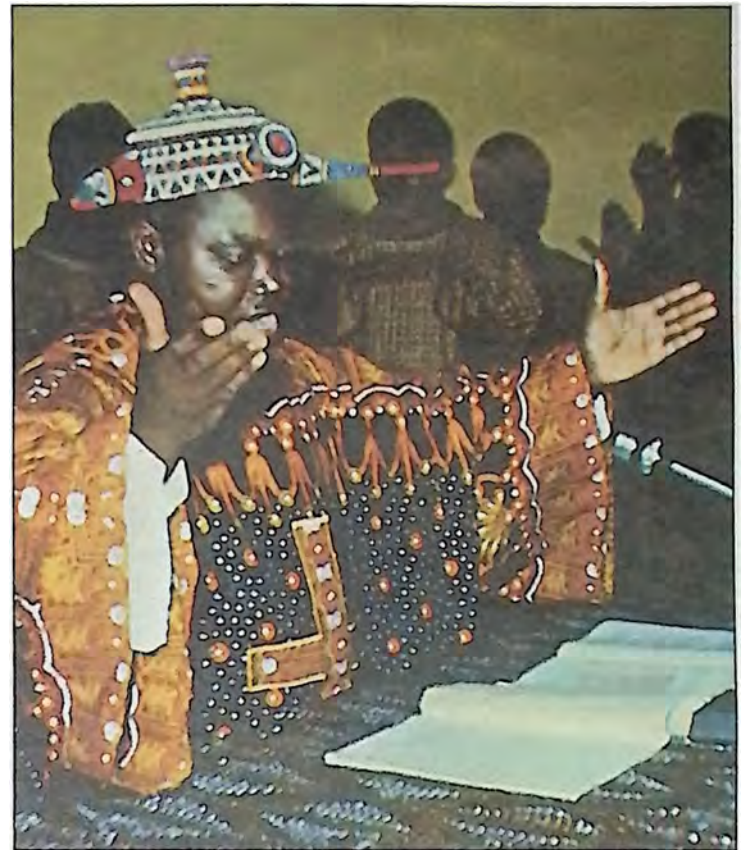
De retskafne forfædre

En europæisk katolik mente: "Lad dem bare lave deres negermusik." Ved den kongolesiske messe drejer det sig om mere end rytmisk musik og dans. Når en afrikaner i de traditionelle religioner frembærer et offer for guddommen, ved han, at han ikke er værdig til at træde frem for Gud. Han trænger til formidlere. Det er for ham forfædrene, som retskaffent, dvs. i harmoni med de andre, har levet for medlemmerne af deres stamme. Forfædrene påkaldes ved messens begyndelse: Maria, de troendes moder; troens vidner, profeterne og apostlene; med også de "retskafne forfædre", selv om de i deres liv ikke har kendt Kristus, men har søgt Gud med oprigtigt hjerte.

Derfor synger menigheden: "I, vore retskafne forfædre, som ved Guds hjælp har tjent ham trofast, vær med os!" Under ordets gudstjeneste rammes menneskenes hjerte, oplyses samvittigheden. Før frembæring af gaverne beder præsten: "Herren vor Gud, ligesom sandloppen suger menneskets blod, overfalder vi af det onde. Hvem vil frelse os, hvis ikke du, Vor Herre?" Så går præsten gennem rækkerne og bestænder de troende rigeligt med vievand til minde om deres dåb. Også de rytmiske sange og tilsvarende bevægelser af kroppen er ikke kun udtryk for livsglæde, men også et tegn på dyb forbindelse med de medfejrende.

Afrika i vore medier

Disse indtryk og erfaringer passer

I bl.a. Kongo forberedes et messeritual, i hvilken afrikanske kristne med deres tro og livsførelse kan føle sig hjemme.

dårligt til det, medierne beretter om afrikanske lande: krig, hungersnød, folkemord. Desværre er det sørgelig virkelighed mange steder. To erfaringer blev vigtige for mig i denne sammenhæng:

1) For mange er den kristne tro, frem for alt det dagligt erfarne trosfællesskab, den kraft, som sætter dem i stand til at holde ud i den nuværende situation, og ud over det at betro Afrikas fremtid til Gud. Derfor gør kvinder og mænd, "håbende imod alt håb", både i Kirken og i samfundet en stor indsats for fremtiden af deres land og deres kontinent.

2) Men også noget andet bør nævnes: våbenleverancerne, hvorved andre stater uden skrupler beriger sig på bekostning af den afrikanske befolkning. USA, Frankrig, Rusland, også sydamerikanske stater, Kina og Nord-Korea leverer våben både til regeringen og til oprørerne. Der er endda kongolesere, som søger deres profit deri. De kongolesiske biskoppers appel om at standse denne trafik var så godt som uden resultat. Denne situation er en udfordring også til de europæiske kristnes trosfællesskab om understøt-

telse af deres søsterkirker i deres kamp for større retfærdighed.

"Fødslen vil lykkes"

Allerede for mange år siden sagde kardinal Malula: "Kære medarbejdere! Verdens udvikling kan ikke skrues tilbage. Jesu Kristi historie går ad veje, som ikke altid er vore. Vi må blive ved at være rolige og tillidsfulde. Stærke i troen på Guds virke både i verden og i hans Kirke bør vi vise mod og kreativitet.

Så vil vi med alles understøttelse en dag "føde" denne lokale Kirke med et sortafrikansk ansigt. Fødslen vil blive vanskelig. Men det vil lykkes. Barnet, vi venter - den lokale Kirke - vil blive skænket os. Det vil blive født og være en sort - til Guds ære og til frelse for hans folk i Kinshasa." En forjættelse og et håb, som gælder ikke kun for Afrika.

I april beder vi med Paven om At Afrikas splittede folkeslag må øse kraft af Evangeliet og åbne hjerterne for forsoning

Og: At fordrevne, flygtninge og indvandrere må opleve Guds godhed, når de modtages af kristne

Redemptorist saligkåres

Den tyskfødte medbroder Franz Xaver Seelos saligkåres søndag 9. april i Rom

Af P. Josef Dudek

Redemptoristpræsterne, der arbejder på Amager, på Fyn og i Næstved, får her i Det Hellige År saligkåret en tyskfødt medbroder, Franz Xaver Seelos, der har arbejdet for indvandrere i Amerika. Saligkåringen finder sted søndag den 9. april i Rom. P. Josef Dudek,

som er ordenens øverste leder i Danmark, fortæller om den nye salige:

P. Seelos blev født i 1819 i Füssen i Bayern. Han blev optaget på præsteseminariet i München i 1842 og fik her kontakt med Redemptorist-missionærerne og indtrådte i deres ordenssamfund. Da han ønskede at gøre en missionærisk indsats blandt de fattige indvandrere i USA, rejste han allerede året efter til New York, hvor han afsluttede sit noviciat og sine teologiske studier. Han blev præsteviet i december 1844 i Baltimore. Straks derefter kom han til Pitts-

burg og blev medarbejder hos biskop Johannes Nepomuk Neumann, forkæmperen for den katolske sogneskole i Amerika, som selv blev helligkåret i 1977.

At P. Seelos var initiativrig får vi et indtryk af gennem følgende hændelse: På grund af borgerkrigen i 1863 skulle alle mænd stå i beredskab til at blive indkaldt til militæret, men P. Seelos, som dengang var forstander for Redemptoristernes præsteseminar, tog til Washington og fik foretræde for Præsident Abraham Lincoln og udvirkede, at de unge teologer blev fritaget for denne tjeneste.

I årene 1863-1866 var P. Seelos vandrende missionær og drog gennem flere stater og prædikede både på engelsk og tysk.

Om hans pastorale engagement fortæller en medbroder:

P. Seelos. Alle, der mødte ham, var overbeviste om, at han var en helgen.

"Alle, der mødte ham, var overbeviste om, at han var en helgen. Tyskere, englændere, franskmænd, kreoler, mulatter, afroamerikanere - alle beundrede og elskede de ham. De kom langvejs fra og ventede i timevis foran hans skriftestol. Han brugte alle sine kræfter i indsatsen for de fattige og levede selv meget asketisk. Samtidig var han altid smilende og fuld af glæde og havde også overskud til at opmuntre sine medbrødre!"

Efter et sygebesøg blev han smittet med gul feber og døde den 4. oktober 1867 i New Orleans, kun 48 år gammel.

Samlingens tid

Vores tid er ikke splittelsens tid, men samlingens tid. Om tid og evighed ved årtusindskiftet

Af Bent Dalsgaard-Larsen

Bibelsk tidsforståelse

Evigheden er ikke en uendelig lang tid, fremhæver Augustin. Evigheden er strikte uden for tid. Som han siger i sin samtale med Gud i Bekendelserne 11,13:

"Du går heller ikke forud for tiderne i tid; så kunne du jo ikke gå forud for alle tider. Men du går forud for al fortid i en altid nuværende og ophøjet evighed, og du overgår al fremtid, fordi den er fremtid, og når den kommer, bliver den til fortid. Men du er den samme, og dine år får aldrig ende. Dine år går ikke og kommer ikke. Vores år både går og kommer, for at de alle kan komme til. Alle dine år står stille på en gang, fordi de står; og de, der går, bliver ikke skudt ud af dem, der kommer, fordi de ikke løber ud, og de skal alle blive vores, når tiden ikke skal være. Dine år er en dag, og din dag er ikke hver dag, men idag, fordi dagen idag hos dig ikke må vige for dagen imorgen og ikke følger efter dagen igår. Hos dig er dagen idag evighed. Derfor fødte du en søn, som er lige evig med dig, til hvem du har sagt: "Jeg har født dig idag". Alle tider har du skabt, og før alle tider er du; og der har ikke været nogen tid, hvor der ingen tid var." (overs. Torben Damsholt)

Den åbning mod evigheden er ikke noget, Augustin eller noget andet menneske tænker sig frem til eller kan tænke sig frem til. Den kommer alene frem, fordi Gud selv har åbenbart sig og således åbnet adgangen til evigheden. Da Gud blev menneske, åbnede Gud selv evigheden for mennesket. Den bibelske tidsforståelse, der følger af Guds åbenbaring, er orienteret ud fra Gud, som har skabt alt, og som åbenbarer sig for Abraham, Isak og Jakob, som udvælger og fører sit folk gennem historiens gang frem mod det mål, Gud selv har sat. Her bliver tiden på en ganske særlig måde en kvalificeret tid: tiden får hele sin kvalitet ud fra Guds handlinger; tiden er ledsagefænomen til Guds plan for menneskeheden. Ligesom Gud har skabt den kvantitative tid sammen med universet og den kvalitative tid sammen med mennesket, således skaber han den særlig kvalificerede tid i og med sine handlinger med sit folk. Dermed er tiden helt underordnet Guds handlinger, Gud bruger tiden i sin plan. Derved formes frelseshistorien, og Guds Åbenbaring fremtræder historisk, fordi Gud her skaber historie, dvs. former begivenheder i tid.

At Guds handlinger således er overordnet tiden, er det hebraiske

sprog velegnet til at udtrykke. Mens vi i vore indoeuropæiske sprog er vant til at udtrykke os sprogligt i tid og her bruger fortid, nutid og fremtid - jeg kom, jeg kommer, jeg vil komme - så har hebraisk, der er et semitisk sprog, i stedet andre hovedmåder at udtrykke sig i: en afsluttet måde (perfektum), der betegner det, der er afsluttet og fuldbyrdet, og en uafsluttet måde (imperfektum), der betegner det, der er uafsluttet, og som fortsat er ved at blive til. Den afsluttede måde betegner, at noget foreligger som en kendsgerning, mens den uafsluttede måde betegner det åbne og dynamiske. Den afsluttede måde kan ofte gengives med vor fortid som fx jeg skrev eller bedre jeg har skrevet, og den uafsluttede kan ofte gengives med vor nutid eller fremtid som fx jeg skriver eller jeg vil skrive. Men afgørende er, at hebraisk sprog grundlæggende ikke udtrykker sig i tid, men i handlingsmåde. Dermed bliver handlingen også sprogligt udtrykt som overordnet tiden.

Når det fx hedder i skabelsesberetningen, at Gud i begyndelsen "skabte" himlen og jorden, bruger hebraisk for "skabte" ikke en tidsform, men den afsluttede form, dvs. skabelsen ses som en foreliggende kendsgerning, fuldbyrdet af Gud, og dette givne står vi umiddelbart overfor. Denne kendsgerning henføres til "begyndelsen", men som en principiel og aktuel realitet. Det afsluttede har derfor ikke mistet sin betydning, tværtimod er det, som Gud fuldbyrder, gyldigt for altid og bestemmende for al fremtid. Der er tale om en handling og et grundpræg, som Gud giver, og som er afgørende ud i al fremtid, som vi mennesker kan opleve. Guds handlinger er endegyldige.

Den bibelske tidsforståelse og det hebraiske sprogs udtryksmåder har ikke altid været taget i betragtning, og det har ofte ført til misforståelser. Det gælder fx forståelsen af den profetiske bevægelse i Israel. Ud fra en indoeuropæisk, vestlig tidsopfattelse har det ikke sjældent været fremstillet, som om det væsentlige hos profeterne er, at de forudsiger fremtidige begivenheder. Men hvis tiden opfattes kvantitativt, misforstås profetismen. Profeterne udtaler sig ikke primært om fremtiden, men om Guds vilje og plan, det mønster, som ligger i Guds frelsende indgriben. Hvis vi tager det berømte sted hos Esajas (7,14), "Se, jomfruen bliver frugtsommelig", så er der her brugt en form, der bedre gengives ved "er frugtsommelig", for der er ikke brugt en tidsform, og

Den kristne eskatologiske tidsforståelse kommer til udtryk i Kirkens liturgi, hvor Kirken samles om Kristi komme i tiden og aktuelle nærvær som den endegyldige begivenhed. (Påskens gudstjeneste i Sct. Andreas Kirke i Ordrup)

der ligger derfor ikke i sig selv fremtid heri. Historisk henviser Esajas formodentlig til en ung kvinde i kong Akaz' harem, og barnet er muligvis kong Akaz' søn og efterfølger Ezekias. For med kraft at forkynde Guds urokkelige frelsesvilje bruger Esajas da en gammel orientalsk hymne for en gudefødsel og istemmer: "Se, den unge kvinde svanger". Her er tegnet på Guds urokkelige vilje til at frelse sit folk. Dette er sagt her, og det gælder for altid: Gud er den, der frelser. Herudfra kan også senere generationer stole på Guds indgriben og til sin tid genkende profetens forkyndelse og Guds endegyldige indgriben, da jomfru Maria undfanger og føder Jesus.

At Gud altid handler i historien og med tiden for at frelse sit folk og folkeslagene gennem det, ses af selve den hebraiske betegnelse for Gud. Det hellige, bibelske navn for Gud, Jahwe, forstås i 2 Mos.3,14 ud fra det hebraiske ord HJH, som betyder "eksistere", men dynamisk: "fremtræde", "fremkomme",

"blive til". Jahwe, der selv er evig, er således kilde til al dynamisk virkelighed og eksistens. Men dertil kommer, at bibelstedet bruger den uafsluttede form i 1. person, således at Gud tilkendegiver sig personligt som "Jeg vil være (der)", "Jeg kommer" (ikke kun "Jeg er", som den danske oversættelse har). Jahwe er den, der uafbrudt "vil være der", den, der er med og vil være med sit folk. Gud er den, der er aktivt og dynamisk nærværende i Israels historie. Jahwe er "Gud-med-os", Immanuel, som det hedder hos Esajas, og som Mattæus ser opfyldt i Jesus (Matt.1,23). Marias søn skal hedde Jesus, dvs. "Jahwe frelser". Gud Herren kommer til sit folk og er med det, Gud Herren er Jahwe, "den, der vil være der". Derfor ligger det i den bibelske forståelse af den af Gud bestemte dynamiske virkelighed, at Gud er "den kommende", "der vil være der", og Messias betegnes netop som "den kommende", "Han, som kommer". "Velsignet er Han, der kommer", i

Herrens navn er Han velsignet (Sl.118,26; Matt.21,9; 23,39). Således går der en direkte linie fra Jahwe til Jesus, og Jahwe-navnet lyser også igennem, når Jesus siger: "Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende". Det er Guds nærvær i tiden, "Gud-med-os", Herren, "der kommer".

De sidste tider

Her har vi da også grunden til, at Jesu komme er det endemål, som de forudgående "tider" har stilet imod. De bibelske beretninger præciserer den historiske tid med henvisninger til kejser Augustus, landshøvdingen Quirinius, kong Herodes, Pontius Pilatus osv. Netop denne bestemte tid er tidernes endemål. "Tiden er opfyldt og Guds Rige er kommet nær", hedder det hos Markus (1,15; ikke kun "Tiden er inde", som det hedder i den danske oversættelse; det får ikke opfyldelsen af de forudgående tider med). Det er tidens fylde, der er kommet med Kristus, som Pau-

lus siger (Gal.4,4; Efes.1,10); til os er de sidste tider kommet (1 Kor.10,11). I Kristus udmunder alle tider, han er tidernes endemål, dvs. deres mening. Derfor er Kristus Guds endegyldige Ord, centrum for alle tider og for hele historiens gang. "Kristus i går og i dag, begyndelsen og enden, alfa og omega, Hans er tidernes og aldrene, Hans er æren og herredømmet i al evighed", hedder det i Kirkens påskeliturgi. Den egentlige, kvalificerede tid har Kristus som centrum, og derfor er Kristi komme identisk med "de sidste tider". Kristus taler selv om "min tid" (kairós, jf. Joh.7,6.8) og fører os med sin tid ind i "det sidste", der på græsk hedder eskhaton. Derfor kaldes denne afgørende, endegyldige tid, bestemt af Kristus, også den eskatologiske tid.

Denne bibelske og kristne tidsforståelse, som vi kan karakterisere som en eskatologisk tidsforståelse, har ofte givet anledning til misforståelser. Langt ind i videnskabelig litteratur er det således almindeligt at sige, at de første kristne ventede Jesu snarlige genkomst, men måtte efterhånden se i øjnene, at Jesus åbenbart ikke hurtigt kom tilbage. Denne tankegang bygger på en indoeuropæisk, især vesteuropæisk kvantitativ tidsopfattelse. At der i den første kristne tid har været mennesker, der har tænkt således, er klart nok; men det var netop ikke den bibelsk-kristne tidsforståelse, således som den var brudt ind i den antikke verden. Vi ser da også Jesus direkte tage afstand fra spekulationer i, hvornår Guds Rige ville bryde endeligt igennem: "Det tilkommer ikke jer at kende tider eller timer", siger Jesus (Ap.G.1,7), og Paulus tager afstand fra forkerte spekulationer i "højtid, nymåne eller sabbat" (Kol.2,16) og advarer tessalonikerne mod forkerte forestillinger om "Herrens dag" (2 Tess.2). Den genuine kristne tro på Kristi genkomst ligger bag disse afvisninger af kvantitative tidsforestillinger overført til det åndelige plan. Opgaven er ikke at spekulere i "tider", men at være årvågne, for ret forstået er der i høj grad en "nærforventning", der hører væsentligt med til det at være kristen:

forventningen om Kristi komme. I den store eskatologiske skildring hos Mattæus siger Jesus da også udtrykkeligt: "Derfor vær også I rede; thi Menneskesønnen kommer i den time, I ikke tænker jer" (Mat.24,44). Herrens dag kommer som en tyv om natten (1 Tess.5,2). Således skal det derfor også forstås, når det i Johannes' Åbenbaring hedder, at "tiden (kairós) er nær" (Åb.1,3), og Jesus selv ifølge samme Åbenbarings-bog siger: "Ja, jeg kommer hurtigt!" (Åb.22,7.12.20).

Liturgiens "i dag"

Den kristne eskatologiske tidsforståelse kommer til udtryk i Kirkens liturgi, hvor Kirken samles om Kristi komme i tiden og aktuelle nærvær som den endegyldige begivenhed, der er afgørende for hele den menneskelige tilværelse for såvel det enkelte menneske som det menneskelige fællesskab i samfund og mellem folkeslag.

Herrens komme, hvor Han griber ind og former tid og historie, er i Gamle Testamente "Jahwes dag" (Es.13,6.9; 58,13 etc.). Hertil svarer i den nye pagt "Herrens dag", Dies Domini, Dies Dominica: Søndag (jf. Åb.1,10). Når Guds folk samles til liturgi, kommer Gud selv til stede og former tid og historie. Her aktualiseres Guds handlinger i tid og historie i den dobbelte dimension: det, som Gud har gjort, og det, som Gud fortsat gør; det afsluttede, givne og det åbne, dynamiske; et "allerede" og et "endnu ikke"; den virkelighed, der både er fuldbyrdet og venter sin fuldbyrdelse. Deltagelse i liturgien er deltagelse i Guds handling i Kristus, både afsluttet og dynamisk nærværende.

Ved at fejre forløsningens mysterier i liturgien bliver de på en måde nærværende til enhver tid, siger koncilet (Om Liturgien 102). Det fremtræder stærkt i eukaristien, der med koncilets udtryk er hele det kristne livs kilde og højdepunkt (Om Kirken 11). Netop her er den bibelske forståelse af tiden særlig vigtig, for den forudsættes i liturgien. I liturgien er Guds frelsesværk aktuelt nærværende; den er Guds nærvær (parousia). Det er

liturgiens "i dag" (hodie). "I dag har du i Kristus åbenbartet vor frelses mysterium, et lys til alle folkeslag", hedder det således i præfationen på Herrens Åbenbarings Fest, og det er en almindelig formulering. Stærkt kommer liturgi-ens "i dag" frem i eukaristien. Ved indstiftelsen skærtorsdag hedder det i Ny Testamente, "dette er mit legeme, som gives for jer" (Luk.22,19) og "dette er mit blod, som udgydes for jer" (Luk.22,20 og parallelsteder). Dette gengiver den latinske messtekst i tilknytning til traditionen med fremtid, umiddelbart formodentlig med henblik på hengivelsen dagen efter, langfredag. Den græske tekst har nutidsformer, og bag formuleringen skal vi sikkert høre den aramaiske sprogform, som Jesus har benyttet, og dermed en formulering, der ikke primært er tidsmæssig. Vi kan da også lægge mærke til, at den ældste form, vi har overleveret (hos Paulus i 1 Kor.11,24) kun har: "mit legeme for jer". Vi kan derfor regne med, at det er det dynamisk-fremadrettede, der er det afgørende i udtrykket, mere end det tidsmæssige. Men deri ligger så samtidigt, at Kristi offerdød for os på Golgata også vil være nærværende for os i fremtiden, når Kirken samles og "ihukommer" Kristi død og opstandelse: "Gør dette til min ihukommelse". "Ihukommelsen", anamnesen, er ikke kun et subjektivt "minde" om fortiden, men en samling om alt det, som Jesus har gjort og fortsat gør aktuelt for Guds folk og enhver i Guds folk. Det, som Kristus gjorde én gang for alle, da han ofrede sig selv (jf. Hebr.7,27; 9,12; 10,10), det gør han selv nærværende i eukaristien. For ypperstepresten i eukaristien er den samme Kristus, der frembar sig selv én gang for alle, og offeret er derfor også det ene og samme offer, som han frembar én gang for alle, og som han nu aktuelt frembærer for Gud Fader, og som Kirken nu får lov til at frembære sammen med sin Herre for Gud Fader. Således bliver det ene offer på ny nærværende; der er tale om en aktualisering, en re-præsentatio. Her gennembyrdes tiden af Kristi komme, her gennembyrdes tiden

af evigheden, og det har dyb mening, at Kirken før indstiftelsesordene synger Sanctus og Benedictus: Velsignet Han som kommer. Derfor fejres eukaristien også ganske særligt på Herrens Dag, søndagen, og deltagelsen i eukaristien fører os ind i "de sidste tider", hvorudfra Gud selv styrer verdens gang med Kristus som centrum i historien for alle mennesker og for hele menneskeheden. I eukaristien får tiden ny betydning ved at blive inddraget i evigheden. Denne tid er derfor ikke splittelsens tid, men samlingens tid. Her bliver, som Augustin siger, sjælens adspaltelse (distentio) samlet i målrettet opmærksomhed (intentio), målrettet mod den opstandne Herre.

Et nådeår fra Herren

Denne overvindelse af den splittede, kvantitative tid og samling om tidens fylde og mening i Kristus er muliggjort ved Hans komme til jorden og Hans nærvær i Kirken. Derfor fejrer Kirken også både begivenhederne i Kristi liv, død, opstandelse og himmelfart og de markante perioder i verdens historie ud fra hans fødsel. Derfor fejres jubelåret 2000 med udgangspunkt i den jul, vi netop har fejret. Her går der en linie fra den gamle pagt og dens jubelår med dets genoprettelse af retfærdigheden ved eftergivelse af gæld og frigivelse af fanger til den nye pagt og dens jubelår med dets genoprettelse i Kristus. For som Kristus selv siger om sit kald, da han tiltræder sit offentlige virke (Luk.4,18-19): "Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig, at jeg skal gå med glædesbud til fattige. Han sendte mig for at udråbe for fanger, at de skal få frihed, og for blinde, at de skal få deres syn, for at sætte fortrykte i frihed og udråbe et nådeår fra Herren".

Første del af dr. theol. Bent Dalsgaard-Larsens artikel om tid og evighed blev bragt i Katolsk Orientering nr. 3/2000. Artiklerne er baseret på et foredrag holdt på familielejre på Øm i nytåret 1999-2000

Broder Frans og nutiden

Ny bog bringer os ikke nærmere Frans af Assisi som historisk person eller som kristen mystiker

Af p. Anders Baaadsgaard Jensen OFM.Conv.

Bogen falder i fire dele: en kort biografisk beskrivelse af den hellige Frans af Assisi, visioner af Frans, visioner om Frans og et kort afsnit om, hvad Frans kan sige det moderne menneske. Hvert af de meget korte kapitler dækker ét aspekt eller én hændelse og har alle et medfølgende citat fra Det nye Testamente.

Bogen efterlader læseren med et billede af Frans, som et menneske, der efter en kort omvendelse, har opnået en sådan grad af spirituel erkendelse, at han vandrer gennem livet uden sjælekvaler og uden kampe. Frans er den rolige og oplyste vismand fra Gud, og han besidder evner og gaver, der vedvarende bekræfter graden af hans oplysning.

Dette billede opstår ved en helt ukritisk brug af udvalgte sektioner af sekundære kilder. Især bliver man som læser forbløffet over den unuancerede brug af Fioretti, der er et meget ensidigt, partisk skrift, som er affattet over hundrede år efter Frans død. Ligeledes undres man over, at forfatteren kun sporadisk bruger Frans' egne tekster, der dog er historisk relevante.

Rent teologisk lægger forfatteren megen vægt på, at Frans opnåede en høj grad af spirituel erkendelse.

Tanken, der her præger bogen, er grænsende til gnosticisme, hvor erfaring, indsigt og åndelig lære løfter den udvalgte op på et frelsende bevidsthedsplan. Jeg vil hævde, at dette ligger milevidt fra Frans, der vel snarere havde en enfoldig og umiddelbar oplevelse af Guds frelsende faderkærlighed og en følelse af dyb forbundethed med al skabningen, idét den samme Frans dog også kunne være ganske barsk når talen faldt på synd og troesmæssige vildfarelser.

Bogen er præget af et New-age-inspireret sprog, og kan dermed muligvis åbne for dialog med mennesker uden for Kirken. Den kan dog næppe bringe læseren nærmere Frans af Assisi som historisk person eller som kristen mystiker.

Allan Leicht Madsen: Visioner af og om broder Frans, Forlaget Queenswood, 1999. 152 sider. Pris: 149,00.

Bogomtaler fra Sankt Andreas Bibliotek

JEANNE D'ARC

Luc Bessons biografilm om Jeanne d'Arc og genudgivelsen af C.Th. Dreyers klassiske stumfilm i DVD-format har øget interessen for den historiske Jeanne d'Arc. Takket været Sigurd Triers private bogsamling, som Sankt Andreas Bibliotek har modtaget som gave, råder biblioteket over en stor samling på omkring 100 bøger om Jeanne d'Arc. Med bibliotekets seneste køb dækker samlingen bøger fra 1738 til og med 1999. Her er et lille udvalg:

Siobhan Nash-Marshall. Joan of Arc. A Spiritual Biography. New York 1999. 192 s.

Polly Schoyer Brooks. Beyond the Myth. The Story of Joan of Arc. Boston 1999. 176 s.

Régine Pernoud. Jeanne d'Arc. La reconquête de la France. Paris 1995. 141 s.

George Tavard O.P. The Spiritual Way of St. Jeanne d'Arc. New York 1995.

Régine Pernoud. Joan of Arc, by Herself and Her Witnesses. Lanham (England) 1994. 287 s.

Gerd Krumeich. Jeanne d'Arc à travers l'histoire. Paris 1993. 388 s.

Vita Sackville-West. Jeanne d'Arc. Oversat til dansk af Inger Bang. København 1985.

Ingvald Raknem. Joan of Arc in History, Legend and Literature. Oslo 1971. 277 s.

Jay Williams. Jeanne d'Arc. På dansk ved Poul Steenstrup. København 1965. 152 s.

Bertolt Brecht. Die drei Johanna-Stücke. Frankfurt-a.-M. 1964. 280 s.

Régine Pernoud. Jeanne d'Arc. Paris 1959. 188 s.

Georg Bernanos. Jeanne - relapse et sainte. Paris 1957. Sven Stolpe. Jeanne d'Arc. Stockholm 1949. 382 s.

Knud Dahlerup. Jeanne d'Arc. Historisk Roman. København 1944. 259 s.

Aage Schousgaard. Jeanne d'Arc. København 1929.

Jules Michelet. Jeanne d'Arc, pigen fra Orleans. København 1911. 112 s.

Skt. Andreas Bibliotek Købmagergade 44 1150 København K.

Kurien

Vatikanstaten er en anderledes stat, der eksisterer for at garantere udøvelsen af Pavestolens åndelige frihed

Oversat og bearbejdet af Kirsten og Ole Dam

Vi har den regering som vi fortjener. Sådan siger man, fordi vi selv har valgt den, selv om alle, eller i al fald alle, der ikke har stemt på regeringen, besværer sig over den udelige styring af landet.

Når det gælder den Katolske Kirke og dens lilleputstat Vatikanet, så kan man nok brokke sig, men samtidig måske glæde sig over, at man ikke har stemt på den. Det er de færreste, der ved noget videre om Kurien, som den kaldes på dansk, selv om denne "regering" på mange måder har indflydelse på de enkelte troendes forhold til deres kirke.

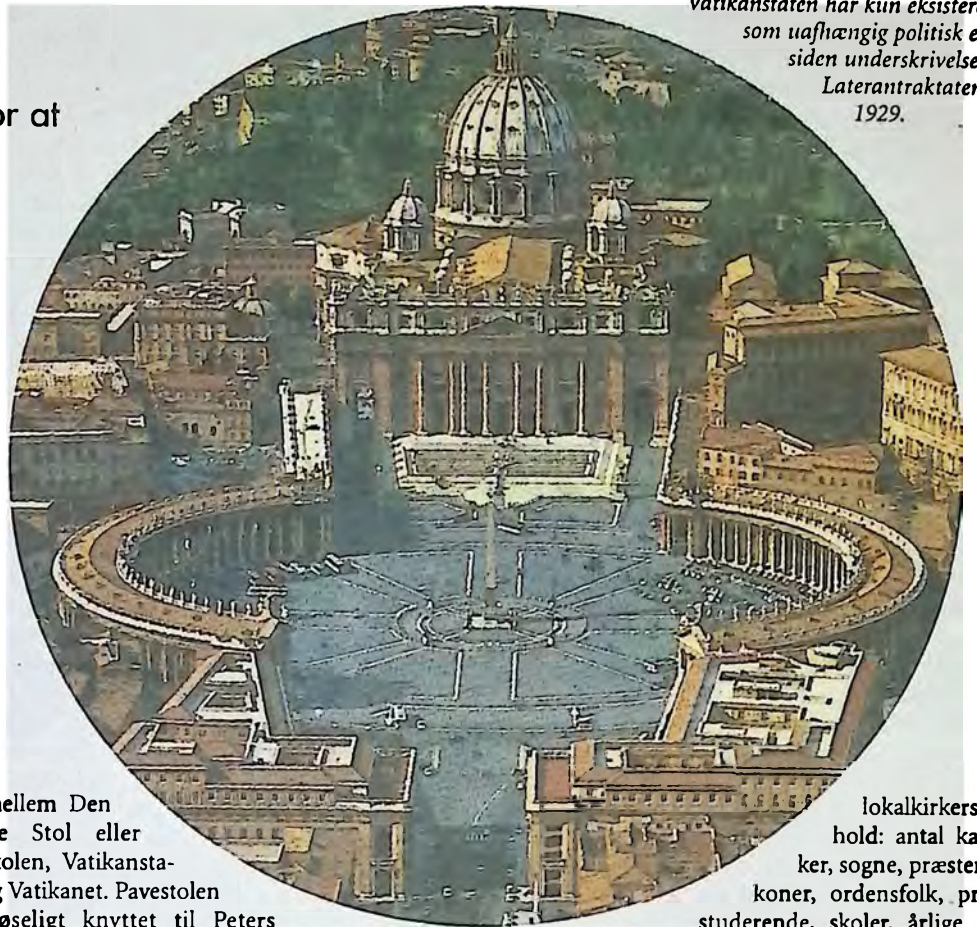
Inden vi kigger på hvad og af hvem Kurien består, vil en lille gennemgang af Kuriens sæde, Vatikanet, nok være på sin plads.

Vatikanet

Der findes utallige bøger, tidsskrifter, rejsefjere etc., der ud fra hver sin synsvinkel beskriver Vatikanet, denne mikroskopiske stat på kun 44 ha, 0,44 km², men med en verdensomspændende rækkevidde. Denne fremstilling drejer sig om den romerske kuries rolle og funktion; kurien har – for at bruge Johannes Paul II's ord – "fra de tidligste tider arbejdet for at være til hjælp for Peters embede" (Den apostoliske konstitution om reform af den romerske kurie Pastor Bonus, 3). Det er kuriens opgave at hjælpe paven "i udøvelsen af hans hverv som den øverste hyrde for den universelle Kirke og for lokalkirkerne" (PB, 1).

En anderledes stat

Det er vigtigt at bemærke forskel-

Vatikanstaten har kun eksisteret som uafhængig politisk enhed siden underskrivelsen af Laterantraktaten i 1929.

len mellem Den hellige Stol eller Pavestolen, Vatikanstaten og Vatikanet. Pavestolen er uløseligt knyttet til Peters embede og er lige så gammel som Kirken selv; Vatikanstaten, der i dag er tæt forbundet med Pavestolen, har kun eksisteret som uafhængig politisk enhed siden underskrivelsen af Laterantraktaten i 1929.

Vatikanet, der ofte bruges synonymt med Pavestolen eller Vatikanstaten, refererer til det sted, hvor apostlen Peters grav befinder sig.

For at Pavestolen kan opfylde sin mission, har den brug for det effektive og kompetente arbejde, der ydes af et fællesskab af mænd og kvinder – præster, ordensfolk og lægfolk – som gennem de forskellige institutioner og kontorer helliger sig tjenesten for den verdensomspændende Kirke.

Vatikanstaten er en uafhængig stat, men den ejer ikke alt det, som normalt karakteriserer et politisk samfund. Det drejer sig om en anderledes stat: den eksisterer for at garantere udøvelsen af Pavestolens åndelige frihed, dvs. som et middel til at sikre Pavens virkelige og synlige uafhængighed i hans styre til gavn for den universelle Kirke og i dens pastorale arbejde der omfatter hele menneskeheden.

Den er ikke oprettet med henblik på et bestemt befolkningsgrundlag og mangler derfor andre staters sociale institutioner. Desuden bor næsten alle de personer, der arbejder i Vatikanstaten uden for denne og har ikke de rettigheder og pligter (f.eks. af skattemæssig art), der normalt følger med et statsborgerforhold.

Vatikanstaten udfolder heller ikke de økonomiske aktiviteter, som stater normalt gør. Bortset fra Vatikanstatens egne indtægter og fondsmidler, stammer Den hellige Stols indtægter fra frivillige ydelser fra katolikker over hele verden (i 1998 gav lokalkirkerne ca. 145 mio. kr.).

Vatikanet og Peters grav

Når Vatikanet i dag er kendt i hele

verden, er det ikke fordi det for længe siden var en hellig høj, hvor etruskiske spåmænd tog varsler om fremtiden eller "vaticinerede" (af latin vaticinari: at spå) – heraf navnet. Det er ganske enkelt fordi de kristne lige fra de første århundreder har troet at apostlen Peter var blevet begravet der.

I den Kirkehistorie som Eusebios (265-340), der var biskop i Cæsarea fra ca. 314, har skrevet, finder vi et usædvanligt vidnesbyrd om denne tro: "I en skriftlig diskussion med Proculus sagde han (Gaius) angående de steder hvor de omtalte apostles (Peters og Paulus') jordiske rester blev anbragt, disse ord: 'Jeg er i stand til at fremvise apostlenes trofæer. Hvis man går op til Vatikanet eller ud på vejen til Ostia, finder man minderne om dem der grundlagde denne Kirke'" (Eusebios' Kirkehistorie, II, XXV, 6-7).

På grundlag af denne overbevisning igangsatte Pius d. 12. i 1939 udgravningerne under Peterskirken, som ifølge traditionen var blevet bygget af Konstantin oven på Peters grav (denne basilika ligger neden under den nuværende basilika). Elleve år efter meddelte han officielt, at man havde fundet Peters grav. I 1976, på festen for apostlene Peter og Paul, bekræftede Paul d. 6. sikkerheden af dette fund.

Kirkens struktur

Hvert år udgiver Libreria Editrice Vaticana (Vatikanets forlag) på italiensk Annuario pontificio, en diger bog, der er en kilde til informationer om Kirkens liv. Den indeholder en komplet liste over kardinalerne (med en kort biografi af hver enkelt af dem), patriarkerne, ærkebiskopperne og hele den katolske Kirkes andre prælater (såvel af latinsk som østlig ritus); ærkebispedømmerne og bispedømmerne i hele verden (med statistikker vedrørende de enkelte

lokalkirkers for hold: antal katolikker, sogne, præster, diakoner, ordensfolk, prærestuderende, skoler, årlige dåbs-handlinger...); Pavestolens og Vatikanstatens funktionærer og institutioner; de pavelige repræsentationer i hele verden; de diplomatiske missioner ved Pavestolen; de forskellige ordener og sækularinstitutter; de pavelige seminarier, etc. Den er et must for alle der ønsker at gøre sig fortrolige med den katolske Kirkes institutioner.

Ifølge tallene fra Annuario pontificio fra 1999 var antallet af katolikker i verden i slutningen af 1997 på 1.005.000.000, dvs. 17,3 % af verdens befolkning. Katolikernes andel, der er i svag nedgang på verdensplan, er forskellig fra verdensdel til verdensdel:

Nord- og Sydamerika (62,9 %),
Europa (41,4 %),
Oceanien (27,5 %),
Afrika (14,9 %) og Asien (3 %).

Antallet af præster i funktion (404.208, heraf 263.521 arbejdende for bispedømmerne) varierer meget lidt. Derimod er antallet af prærestuderende steget med 2,5 % i forhold til 1996. Endelig har der været over en million præste- og søstervielser (heraf 819.278 søstre), og antallet af faste diakoner er 24.407.

I de senere år har kardinalkollegiet udviklet sig og er blevet mere internationalt. Det var 26. juli 1999 sammensat på følgende måde (antallet af kardinaler med ret til i påkommende tilfælde at vælge en ny pave er anført i parentes):

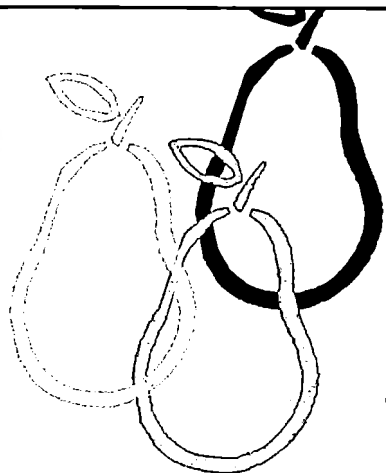
81 (47) europæiske kardinaler
16 (13) fra Nordamerika
24 (18) fra Latinamerika
14 (12) fra Afrika
15 (13) fra Asien
4 (4) fra Oceanien
I alt: 154 (107)

Referencer: Questions Actuelles; Le Point de Vue de L'Église, Annuario Pontificio, Katolsk Minileksikon

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

mt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Moder og arrangementer

Det sker på Magleås

ETIK UDEN GUD ?

Om at diskutere etik i dagens samfund især med hensyn til de bioteknologiske problemstillinger.

Week-end: 24./3. kl.19 - 26./3. kl.13.30
Pris kr.650.-

Week-end'en vil både beskæftige sig med etikens grundlag og med konkrete problemer: Genteknologi, Patent på det menneskelige liv, Spørgsmål ved livets begyndelse og afslutning. Kurssets tilrettelægger og foredragsholder, som også underviser på Århus Universitet, er pater Lars Reuter, s.j.

Praktisk leder: sr.Hildegard Doods, csj.

FRANS af ASSISI i hans egne skrifter

Week-end: 7.apr. kl.19 - 9.apr. kl. 13.30.
Pris kr.650.-

Som følge af Frans af Assisis popularitet og den rigdom af legender, der omgiver ham, er han næsten blevet en myte. Hans samlede skrifter er nu udkommet på dansk, og i week-end'en vil vi gå bag om myten og prøve at finde frem til det billede af Frans, som udtrykkes gennem hans egne skrifter og herigennem få et billede af hans åndelige univers. -

Bogen kan købes på kurset.

p. Anders Baadsgaard vil lærdag aften i "Fra romantik til hverdag" tale om "at slås" med at leve det franciskanske liv i vor tid.

Tilrettelægger og foredragsholder er dr.phil. Marianne Powell, Aalborg.

Påskerefugium

20. april- 23. el. 24 april kl. 13.30.

Pris: til 23. april kr. 1150,- kr
til 24. april kr. 1290,- kr.

Det vil også i år være muligt at tilbringe Påsken på Magleås. Torsdag d. 20. april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2. påskedag kl. 13.30. Påskens rige liturgi vil være dagenes indhold. Derudover lægger dagene op til stilhed og ro men også til spadsereture og samvær.

Gejstlig leder: pater Jacques Adams, C.ss.R

Daglig leder: Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet.

Magleås Kursuscenter, tlf. 45 81 07 15

Høsterkøbevej 6, 3460 Birkerød

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Beskæftigelse

SANKT ANSGARS SKOLE Skolen i ♥ af Nørrebro

Søger børnehaveklasseleder
m/k pr.1 august 2000

Sankt Ansgars Skole er en katolsk privatskole, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn. Skolen har 295 elever fordelt på bh.kl til og med 9.kl.

Da skolens ene bh.kl.leder ønsker at videreudanne sig i USA, søger skolen en afløser foreløbig for skoleår 2000/2001- med god mulighed for varig ansættelse.

Vi har 2 bh.klasser, og vi arbejder tæt sammen om det enkelte barn. Begge bh.klasser går i skole dagligt fra 8-12/12.45, i alt 23 ugentlige timer.

Vi søger en pædagog, der:

- Er glad for børn
- Har god energi og lægger sjæl i sit arbejde
- Kan samarbejde tæt/bredt tværfagligt
- Har humor

Vi tilbyder:

- Godt samarbejds miljø
- Dejlige børn fra hele verden

Yderligere oplysninger gives af skoleleder Kirsten Berg-Larsen eller bh.kl.leder Kirsten Holdø på Tlf. 35 39 46 46.

Ansættelsen sker i henhold til fællesoverenskomst/organisationsaftale mellem finansministeriet og LC for bh.kl.lærere ved frie grundskoler.

Ansøgning vedlagt C.V. sendes til bestyrelsen for Sankt Ansgars Skole att. Skoleleder Kirsten Berg-Larsen Nørrebrogade 27, 2200 København N - senest d.3.april 2000

Her kan Deres annonce stå

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Salg og service

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skat. Olgade 10 • Roskilde - 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Dalle Nielsen
Alt malerarbejde udføres omhyggeligt
- til rimelige priser
Nyråbangvej 253, Rødod - 4990 Sakskøbing Tlf. 54 70 41 53 Bt 40 11 41 53

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrersservice
Installationer
Olievagt i
fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre

36 70 45 30

- sikkerhed for varme

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Malerfirmaet CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

† BEGRAVELSER OG BISÆTTELSE †

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

KATOLSK ORIENTERING UDKOMMER NÆSTE GANG D. 5. APRIL

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 27.MARTS

Diverse

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03

Postgiro 6466397

Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl.14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejre på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

En verdensstjerne i Rude Skov

Aage Haugland fortalte med en befriende uhøjtidelighed og selvironi

Af Jørgen Hviid

Allerede ved opkørslen til Magleås fornemmede de tilstrømmende mennesker, at der var noget særligt på færde ved denne søndag eftermiddags Magleåstræf. Der holdt biler parkeret alle vegne, og mange hastede for at nå op til hovedbygningen for at sluge en kop kaffe og et stykke kage inden mødet begyndte. Der var en forventningsfuld stemning i salen, som var stuvende fuld.

Kl. 3 bød Ellen Marie Lebahn gæsten kgl. kammersanger Aage Haugland og hans akkompagnatør Paul Rosenbaum velkommen, og i 2 timer fulgte nu et festfyrværkeri af en karrieres talrige oplevelser knyttet sammen af viser, sange og arier. Salen genlød af latter og klapsalver under det underholdende program, der gav et indblik i den verdensberømte stjernes oplevelser, fortalt med en befriende uhøjtidelighed og selvironi.

Det hele begyndte på Sangskolen i København, hvor Mogens Wøldike havde øje for denne usædvanlige stemme. Aage begyndte ganske vist som tenor, der var i stand til at tage de højeste toner bedre end alle andre, selv om det kostede et "nålestik", når det høje "C" skulle synges.

Senere gik turen til faderens hjemland Norge. Aage vandt førsteprisen ved "Aftenpostens" sangerkonkurrence. Der fulgte et engagement ved Den Norske Opera og senere ved operaen i Bremen, og endelig på Det Kongelige Teater i København. Begivenhederne tog nu fart. En medvirkende årsag var Aage Hauglands formidable evne til at lære en rolle og et parti på ganske kort tid.

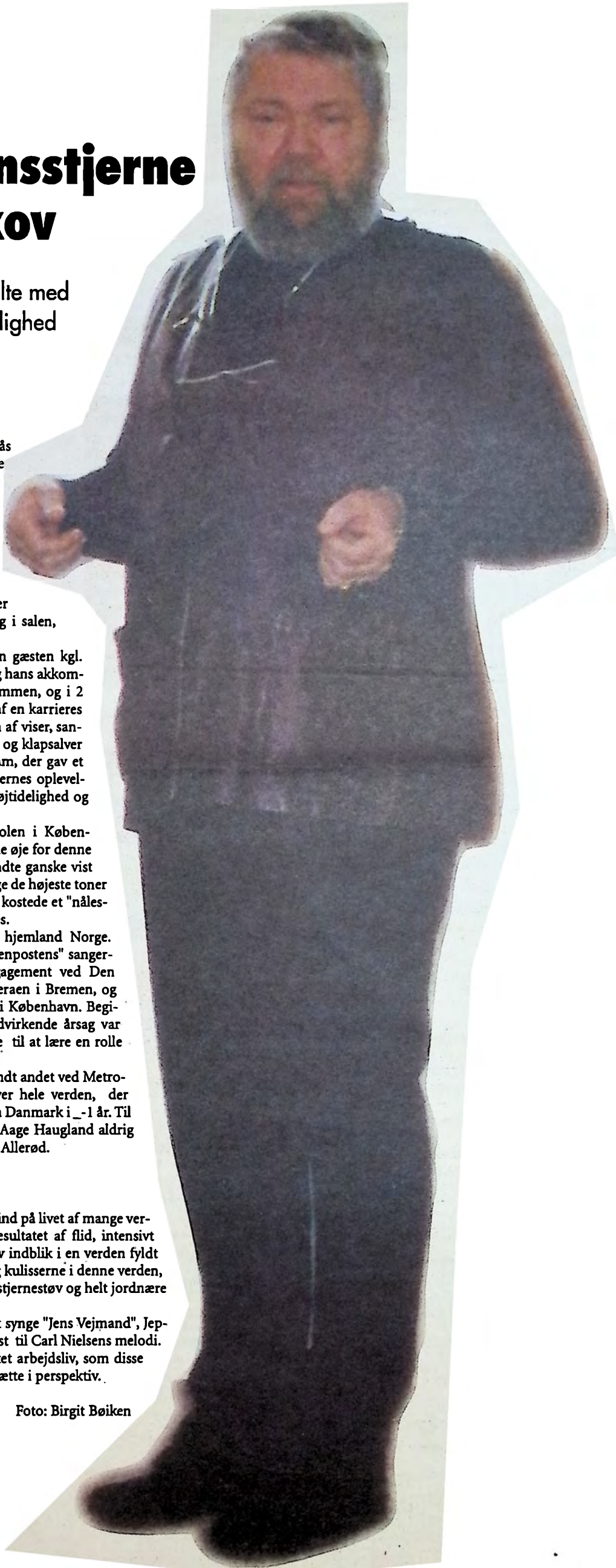
Der fulgte opgaver i U.S.A. blandt andet ved Metropolitan og ved store operaer over hele verden, der undertiden medførte et fravær fra Danmark i 1 år. Til trods for de mange rejser opgav Aage Haugland aldrig sit oprindelsesland og hjemmet i Allerød.

Flid og talent

Eftermiddagen bragte tilhørerne ind på livet af mange verdensstjerner. Deres succes var resultatet af flid, intensivt arbejde og talent. Foredraget gav indblik i en verden fyldt med opera, og hvad der skete bag kulisserne i denne verden, som på en gang er spækket med stjernestøv og helt jordnære oplevelser.

Aage Haugland afsluttede med at synge "Jens Vejmand", Jeppe Aakjærs enkle og gribende tekst til Carl Nielsens melodi. Den afspejler et hårdt og upåagtet arbejdsliv, som disse tre kunstnere forstod og kunne sætte i perspektiv.

Foto: Birgit Bøiken

Gryende økumeni i Polen

FLASHPRESS: I Bedeuken for de kristnes enhed i januar gav den katolske Kirke lutheranerne en kirke tilbage som den havde fået af det tidligere styre.

Dette initiativ har skabt en ny atmosfære, udtalte den lutherske biskop Jan Szarek der er præsident for det Økumeniske Råd i Polen. Kirken blev overdraget under en ceremoni celebreret af den katolske ærkebiskop af Katowice, Damian Zimon. Efter at bygningen i 1946 var blevet beslaglagt af det kommunistiske styre, havde den været brugt af nogle polske søstre der var vendt hjem fra Litauen ved slutningen af Anden Verdenskrig.

Patriarkat i Moskva får kirke som gave

FLASHPRESS: Som udtryk for god vilje og for at mindske spændingerne mellem katolikker og ortodokse i Rusland og Ukraine vil den katolske Kirke forære Patriarkatet i Moskva en kirke i Rom.

Sankt Basilius Kirken, der ligger på Piazza Recanati midt i Rom, stammer fra det 17. årh. Den skal først restaureres, og nøglerne til den vil så kunne overdrages til patriark Alexis II ved en ceremoni i Rom.

I december sidste år rejste kardinal Sodano til Moskva for at indvie en katolsk kirke der. Han blev modtaget af patriarken selv forud for et arbejds møde med metropolit Cyrille de Smolensk, der har ansvar for Patriarkatets udenrigsforbindelser.

Det ufødte barns dag

Nicaragua fejrer 25. marts som det ufødte barns dag

Zenit: Nicaragua: Den nicaraguanske stat har erklæret, at den 25. marts hvert år skal fejres som "Det ufødte barns dag". Det drejer sig om en anerkendelse af de ufødte børns rettigheder som Argentina var det første land til at indføre. Dette skridt er ved adskillige lejligheder blevet opmuntret af Johannes Paul II.

Et dekret offentliggjort af det nicaraguanske Statstidende forklarer at man har taget denne beslutning fordi "Nicaraguas politiske forfatning i artikel 23 erklærer at retten til livet er ukænkkelig og uløseligt forbundet med den menneskelige person, og artikel 74 fastslår at staten yder speciel beskyttelse til den menneskelige forplantningsproces og frem for alt til kvinden under svangerskabet".

Desuden minder dokumentet om, at beskyttelsen af det ufødte barns liv er en forpligtelse, som alle de lande er gået ind på der har tilsluttet sig den "Amerikanske Internationale Ret, godkendt og ratificeret af regeringerne".

Ord på vejen -

6 numre årligt 150 kr. Bestil via e-mail OpV@909mail.dk

Religionslæreren havde en meget kvik og levende 5b. Han skal fortælle dem om Jesu fristelse i ørkenen: "Jesus er gået ud i ørkenen for at faste i 40 dage, og Han kan se nogen nærme sig. Hvem?" Alle eleverne ser på sin sidemand. - Religionslæreren fortsætter: "Men var Jesus ikke lidt bange. Hvem/hvad var det?" - Tavshed - "I ved det ikke? Det begynder med: "d". En selvsikker stemme svarer: "Dinosaurer, selvfølgelig!"

Kilde: Katolske anekdoter redigeret af Helge Clausen. Vigner: Stig Holsting

Moder Elisabeth Hesselblad

Skandinav saligkåres

Det hører til sjældenhederne, at en skandinav saligkåres. Men det sker på søndag, hvor den svenske ordenssøster Moder Elisabeth Hesselblad, saligkåres af pave Johannes Paul II ved en ceremoni i Rom.

Læs side 5

Der er behov for omgående storstilet nødhjælp i Mozambique

Appel om hjælp til Mozambique

Ofrene for oversvømmelserne har desperat behov for hjælp

Med to millioner ofre for flodbølgerne i Mozambique står landet i en af de værste kriser nogensinde, og der er behov for omgående storstilet nødhjælp.

Caritas Danmark opfordrer derfor danske katolikker til at følge den indtrængende henvendelse, som Caritas Mozambique via Caritas Internationalis har

sendt til samtlige 140 nationale Caritas organisationer verden over.

Siden 1. marts er flere og flere internationale fly ankommet med nødhjælp til lufthavnen Maputo i Mozambique. Lufthavnen vrirler med fly, der tømmes for forsyninger, som nu kun venter på at blive omdelt. Blandt

forsyningerne er mad, medicin, adskillige tanke beregnet til drikkevand og adskillige små både af plastik. Dertil kommer, at flere lande har sendt adskillige helikoptere.

Skønt der i forvejen kører en fastekampagne "Fælles indsats - fælles styrke" håber Caritas Danmark på, at danske katolikker

også vil slutte kraftigt op om denne nødaktion, så ofrene for naturkatastrofen kan få hurtig hjælp. Det akutte behov består blandt andet i supplerende fødevarerhjælp, rent drikkevand og medicin.

Læs mere side 5

Verdens mest omtalte pilgrimsrejse

Den ugelange rejse i Det hellige Land var for Pave Johannes Paul II et højdepunkt i hans pontifikat.

Det var et yderst vanskeligt besøg i et af de mest spændingsfyldte områder på jord-

kuglen, i både politisk og religiøs henseende.

Vel aldrig tidligere har en pilgrimsrejse fået en så massiv omtale i medierne.

Læs reportagen side 6-7

Guds børn i Berlin

Er det økumeniske filmarbejde endnu for lavkulturelt for en traditionel litterær kirkeforståelse, spørger Raymond Olsen, der var Danmarks jury-medlem for kirkelige film ved filmfestivalen Berlinaden, i Berlin.

Læs hans reportage på bagsiden

De fremmede iblandt os

"De fremmede iblandt os". Det var titlen på en bog, som Pauluskredsens Forlag udgav i 1971. Allerede på det tidspunkt kom der et større antal nydanske katolikker i menighederne, og det var et problem at byde dem velkommen og at integrere dem. Dette problem fik nogle år senere langt større dimensioner i samfundet som helhed. I dag kan man opleve nogle personer, som inkorporerer en angst og aggressivitet, som ligger latent eller undertiden åbent hos mange danskere. En af de få, som tør udtrykke det i ord, som loven ellers forbyder at omsætte i ord, er Mogens Glistrup. I dag er han en gammel mand, der er præget af den modgang, som han selv synes at være skyld i.

Når man tænker 40 år tilbage, var han en begavet og overordentlig indsigtfuld person, der gjorde oprør mod "papi-russeriet" og urimelige skattebestemmelser. Han var i stand til at formulere den følelse af afmagt og uretfærdighed, som utallige mennesker oplevede. I løbet af kort tid fik han et handlekraftigt politisk parti stablet på benene. Det varede dog ikke så længe. Det var ikke bæredygtigt, fordi det byggede på vrede, frustrationer og skuffelser uden at kunne sætte noget positivt i stedet.

Det er stadigvæk et menneske, som er i stand til at formulere følelser og tanker, som andre nærer og mange gange er uden af stand til at udtrykke. Det er en uhyggelig oplevelse at være vidne til Glistrups oplevelse og vurdering af de fremmede iblandt os uden nogen forståelse de vanskeligheder og problemer, som også de har oplevet i deres tilværelse. Det er sjældent at møde en så rendyrket aggressivitet, som på en foruroligende måde konfronterer os med vor egen dybeste følelser og intolerance, - og totale mangel på omsorg og næstekærlighed. Det er vigtigt at konfrontere sig selv med denne problematik.

De fremmede er iblandt os og er tit let genkendelige ved deres særlige påklædning og sprog, som er med til at skabe barrierer i det medmenneskelige samvær. Som kristne har vi en særlig opgave og et særligt kald til at gøre en indsats. Jesus siger: "Jeg var fremmed, og I tog jer af mig. Jeg var syg, og I besøgte mig..." (Matt 25,35-36). Det er ikke blot et spørgsmål om menneskerettigheder, men om at disse mennesker er vore brødre og søstre. Dette ansvar gøre os usikre, undertiden bange, og vi håber, at andre påtager sig opgaven. Den største opgave er at overvinde den lille uret, som lægger grunden til den store.

Undskyldninger er blevet et modfænomen, men hvis de ikke er udtryk for en indsigt og et opgør med den menneskelige holdning, der har resulteret i fejltagelser og overgreb, er de gølge og nyttesløse. Vi er kun ansvarlige for vore egne fejltagelser, men alligevel er vi en del af andres som medlemmer af den menneskelige familie og den korporative person, der omtales andetsteds i bladet i redegørelsen for pavens bøn om tilgivelse.

JØRGEN HVIID

Ny udfordring for Den katolske Kirke i USA

De spansk-talende tæt ved at udgøre flertallet af katolikker

KNA/Washington: De spansk-talende, også kaldet hispanics, vil i løbet af få år udgøre et flertal i Den katolske Kirke i USA. Denne slutning kommer Den amerikanske Bispekonference frem til i sin rapport.

Den omfattende undersøgelse viser klart, hvilken enorm indflydelse hispanics har fået inden for landets katolske kirke. De står for 71% af tilvæksten i de forgangne 40 år.

På landsplan ligger andelen af hispanics på 38%. Indvandrerne fra Mexico og Mellem- og Sydamerika er traditionelt meget troende, i modsætning til Anglo-amerikanerne. Ifølge undersøgelsen var der i 1998 mellem 67 og 71% af de ca. 30 millioner hispanics i USA, der var aktive katolikker. Det drejer sig om ca. 21

millioner mennesker. Rapporten når frem til den konklusion, at den voksende indflydelse fra denne befolkningsgruppe grundlæggende må anses for at være positiv. Samtidigt er det dog også klart, at det betyder en kæmpemæssig udfordring for Den katolske Kirke.

Konferencens formand, biskoppen af Pueblo, Arthur N. Tahoma siger, at de spansk-talende katolikker i USA tidligere var uden betydning:

"Men i vore dage udgør de et midtpunkt i det kirkelige liv, en sand velsignelse fra Gud". Der læses flere messer på spansk end nogensinde tidligere. 40% af alle bispedømmer tilbyder uddannelse af lægfolk på spansk. 44 af de 150 bispedømmer har siden 1990 oprettet nye embeder specielt med henblik på de spansk-talende, og antallet af ansatte inden for dette område er siden da blevet fordoblet. Antal af bispedømmer, hvor spansk er obligatorisk fag på præste-

seminarierne, er i de sidste ti år steget med 69%. 40% af alle bispedømmer tilbyder specielle tidsskrifter og radioprogrammer på spansk.

Trods alle disse initiativer er der ifølge rapporten stadig store problemer. Man klager over manglende koordination mellem den spanske sjælesorg og andre områder inden for bispedømmerne. 50% af sjælesørgerne for de spansk-talende føler sig isolerede fra resten af bispedømmet. Blandt andet er der ikke udviklet ungdomsprogrammer på spansk. Avanceringsmulighederne på det kirkelige felt er heller ikke tilfredsstillende for Hispanics.

Det er ikke alene Den katolske Kirke, men også det samlede amerikanske samfund der er i opbrud.

Millioner af hispanics strømmer fra de fattige lande i syd til industrividunderlandet i nord, hvor man kan lokke med arbejde og højere levestandard.

Læserne diskuterer

Bogserien Kristen Spiritualitet

Grethe Livbjerg, Kollegievej 4, 2920 Charlottenlund, skriver:

I 1993 henvendte jeg mig til pastor Guido Kreienbühl med forslag om udgivelse af en bogserie om den kristne bønstradition. Vi aftalte da et samarbejde mellem tidsskriftet Levende Vand og Steno-Forlag om udgivelse af bogserien Kristen Spiritualitet. Der er nu udkommet ti bøger i serien.

D. 17. marts udsendte Steno-Forlag et brev til abonnenterne, hvori der bekendtgøres udgivelse af yderligere to bøger i bogserien: En bog af moralteologen Bernhard Häring og en af den indiske jesuit Anthony de Mello.

Jeg skal hermed gøre opmærksom på, at udgivelsen af disse to sidste bøger ikke er drøftet med mig og derfor ikke er en del af vore fælles

udgivelser. Ud over denne kendsgerning må jeg også erklære mig uenig i de to forfatters linje.

Jeg har gennem årene fulgt Anthony de Mellos forfatterskab. I de første bøger bevæger han sig inden for grænserne for den kristne spiritualitet, om end stærkt præget af taoisme og buddhisme. Efterhånden indskrænkes Jesu rolle hos ham til at være den oplyste mesters, der levede vågent, bevidst og derfor kan være vort store forbillede. I den bog som nu skal udkomme med titlen: "Lev livet bevidst" er hans tese: "Bliv vågen og bliv lykkelig", hvilket står som undertitel på den tyske udgave. Bogen passer glimrende ind i den række af bøger om selvudvikling, som udkommer på forlag, der primært udgiver new-age-litteratur - men absolut ikke i en bogserie om kristen spiritualitet.

Troskongregationen giver i et dokument fra 1998 angående dette forfatterskab en fremragende analyse af de Mellos bøger og konkluderer, at dele af hans forfatterskab "ikke er forenelige med katolsk tro og kan forårsage store skader". Denne redegørelse kan findes på Levende Vand's hjemmeside: www.kristenmystik.dk i rubrikken "litteratur".

Den nyudkomne bog af Wilfrid Stinissen er altså den sidste i bogserien Kristen Spiritualitet.

Redaktionen af Levende Vand vil arbejde videre med udgivelse af bøger på linje med dem, vi hidtil har udgivet i bogserien Kristen Spiritualitet, og vores første udgivelse bliver en bog af Wilfrid Stinissen, som endnu ikke er udkommet på svensk, om bønnens teologi og praksis.

Birgitta som værnehelgen

Maria Alster, Svanevej 38, 4000 Roskilde, skriver:

Kaare Rübner Jørgensens læserbrev den 23. februar giver udtryk for nogle meninger og påstande, som ikke kan stå uimodsagt.

Rübner Jørgensen skriver, at Birgitta... "manglede tillige enhver sans for social forståelse og medfølelse". Jeg mente, at hun netop tog sig af de fattige, og fandt da også i Tryggve Lundéns bog "Svenska helgon" (Verbum 1972) belæg for min påstand, idet han her omtaler hendes storartede velgørenhed blandt landsbyens proletariat, da hun var frue på Ulfåsa gård, og at hun tog sig af faldne kvinder og forsøgte at få dem til at leve et hæderligt liv. Dette tyder ikke på, at hun manglede social forståelse, men det tyder på, at to middelalderhistorikere kan have meget forskellig opfattelse af tingene.

Birgitta var skyld i, at de svenske stormænd afsatte kong Magnus og valgte hendes søn til konge i stedet. Hvad denne søn hed, oplyser Rübner Jørgensen nu ikke. Det var da også Magnus's søstersøn Albrekt af Mecklenburg, der blev valgt til konge. Dette kan man læse i Politikens Danmarks Historie bind 4, side 346-47, så at beskyldte Birgitta for nepotisme i denne sammenhæng er nu lige groft nok.

En brobygger var hun så sandelig heller ikke ifølge Rübner Jørgensen. Man kan vælge at betragte hende som en stridbar og intrigant kone med Cyprien som eksempel, men man kan da også vælge at imponeres over, at hun forsøgte at skabe fred mellem England og Frankrig i hundredårskrigen. Det synes jeg da også er at være brobygger.

Danske historikere bryder sig pr. tradition ikke meget om store katol-

ske skikkelser. Politikens Danmarks Historie har netop denne nedladende, ironiske holdning til Birgitta og hendes indflydelse på samtidens politiske situation. Men heldigvis er der da andre holdninger til Birgitta. Da jeg gik i gymnasiet i midten af 60'erne, omtalte min historielærer hende som en stor personlighed og lagde vægt på hendes vældige betydning. Og betydning er jo netop, hvad hun har haft og har den dag i dag. Hun er Nordens eneste klosterstifter, og hendes kloster findes ikke bare her i Norden, men også i andre dele af verden. Det er da vidunderligt, at hendes tanker lever videre til glæde for mange forskellige mennesker i vidt forskellige kulturer.

Til gengæld er det trist, at visse danske historikere ikke er kommet videre i deres kvindesyn end det, Luther stod for. Det var just ikke positivt.

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør. Tlf. 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Ofrene for oversvømmelserne har desperat behov for hjælp. (KNA-Foto)

Mozambique: Behov for storstilet nødhjælp til ofre for flodbølgerne

Caritas Mozambique anmoder om danske katolikkers hjælp

Af Knud Kluge

Et Caritas nødhjælpshold fløj forrige lørdag over katastrofeområderne. Det er vanskeligt at beskrive, hvad vi så, meddeler Caritas. Langs kysten var der adskillige kilometer oversvømmet land – næsten hele vejen fra Maputo op til det lidt nordligere Xai-Xai og videre til Inhambane. Flere landsbyer er fuldstændig skyllet væk. Enkelte landsbyer viste tegn på liv, og vi må desværre konstatere, at det varer nogen tid endnu, før disse strandede og isolerede "øer" får den mest nødvendige fødevarerhjælp.

Ingen har på nuværende tidspunkt nogen anelse om antallet af druknede. Lokale beboere er vant til flodbølger, men de blev overrasket over, at flodbølge nummer to ramte dem så kort tid efter den første.

Et enkelt sted havde en flod forvandlet sig til en 12 km bred sø. De traditionelt byggede huse med stråtage var skyllet væk. I byen Chokwe med en befolkning på

12.-14.000 indbyggere var byen totalt væk, som en ø midt i en stor sø skimtedes den katolske kirke og dele af et større hospitalskompleks.

På nuværende tidspunkt er det endnu umuligt at give fuldt overblik over alle de initiativer, der er gennemført af hele den katolske kirke i landet under ledelse af Caritas Mozambique.

Før det internationale samfund havde mulighed for at reagere var de lokale katolske kræfter i fuld gang med at yde nødhjælp til ofrene.

Nedenfor beskrives nødhjælpsindsatsen fra Caritas-familien i tre af de hårdest ramte områder.

Macia

Der er to centre med 40-50.000 nødstedte mennesker i Macia og i byens nabolag. Fredag den 3. marts ankom fødevarerhjælp fra WFP (FNs Verdensfødevarerprogram) til de nødstedte.

Caritas tilførte leverancen 3 tons salt, 1 tons sæbe, 1 tons tøj, 3.000 tallerkener og kopper, 15

stk. 150 liters gryder og 10 stk. 50 liters gryder til supplement i feltkøkkener.

Machanga

I centrum af Machanga er der 44.000 fordrevne mennesker. Caritas har leveret 10.000 nødrationer bestående af 30 tons mel, ris olie m.v. – beregnet til at dække 10 dages behov.

Nova Mombane

Ved floden Rio Save ligger byen Nova Mombane, hvor katolske søstre og brødre for egen regning i 15 dage har brødfødt 8.000 nødstedte mennesker. Caritas Mozambique sender en af de nærmeste dage 30 tons mad bestående af mel, ris, olie, sukker og salt samt sæbe og tøj til de katolske ordensfolk, som viderefordeler hjælpen.

De mest akutte behov

Helikoptere fra udlandet er til stor hjælp. Skt. Vincent Søstre i Chokwe har lejet en enkelt maskine i

tre måneder til brug for evakuering af patienter fra hospitalet i byen – ligesom helikopteren benyttes til transport af nødhjælp til de strandede mennesker i området.

Caritas påpeger, at der er behov for både rent drikkevand, vandrensningstabletter, mad, medicin m.v.

Faren for epidemier stiger dag for dag. Der er allerede konstateret kolera og antallet af tilfælde stiger.

Vandstanden er faldende – meget langsomt – og omfanget af katastrofen bliver hermed mere og mere synlig. Store plastikposer til transport af lig – mennesker såvel som dyr – bliver en nødvendighed, meddeler Caritas.

Appellen om hjælp fra Mozambique er gentaget af pave Johannes Paul II, som forleden i stærke vendinger bad alle katolikker verden over i solidaritet at hjælpe ofrene i dette ekstremt fattige sydafrikanske land.

Paven har selv i denne uge sendt en større donation til ofrene i landet.

Oplysning omkring hjælpearbejdet

Caritas Danmark står gerne til rådighed med yderligere spørgsmål omkring hjælpearbejdet, ligesom der vil blive givet yderligere oplysninger gennem Caritas Nyt og hjemmesiden: www.caritas.dk Caritas Danmark takker på forhånd for Deres hjælp, som kan sendes pr. giro på nummeret 404 3979, mærket "Mozambique". Girokort ligger i våbenhuset.

Caritas Danmark
Vibevej 7 A, 1.
2400 København N
Telefon 3810 3049

Kirken spørger hvem Putin er

KNA/Moskva: Den katolske kirke i Rusland har reageret forsigtigt på valget af den nye russiske præsident Vladimir Putin.

"Enhver her siger, at Putin er en ubekendt størrelse, og ingen ved, hvad han tænker og hvad han vil gøre", siger generalsekretæren for den katolske bispekonference, Jusuitterpræsten Stanislaw Opiela.

Biskop Joseph Werth, Sibirien, hæfter sig ved Putins fortid som medarbejder ved den sovjetiske efterretningstjeneste KGB.

"I hvert fald håber vi, at han siden har ændret sin holdning, siger jesuitten.

Direktør Antonio Santi, direktør for Caritas europæiske Rusland, siger, at man kun kan håbe at Putin som præsident ikke falder for fristelsen til at gribe til vilkårlig magtudøvelser, men at han vil holde sig til loven således som han har lovet.

Vatikanet bør forblive i FN

KNA/Washington: En kampagne, som går ud på at udelukke Vatikanet fra FN, er blevet mødet med skarpe protester.

I Washington meddeles det, at flere politikere har anmeldt resolutioner for Kongressen om, at Vatikanets status som permanent iagttaget ved FN skal opretholdes. Ellers vil det medføre stor mistenning i forholdet mellem USA og De forenede Nationer.

Folkene bag kampagnen er overvejende NGO'ere, som afviser den katolske kirkes holdning til familieplanlægning og abort. Den hellige Stol har ved de store FN-konferencer i Kairo og Beijing vendt sig mod en liberalisering af abort og dennes legalisering som et middel til befolkningsplanlægning.

Den hellige Stol er - som Schweiz - ikke medlem af FN, men har status som permanent observatør.

Tyskland: Ingen rådgivning før abort

Biskopper kan ikke finde fodslag efter anvisning fra paven

KNA/Mainz: De tyske biskopper, samlet til bispekonferencens forårsmøde, kan ikke på nuværende tidspunkt anvisne en fælles kurs vedrørende en nyordning for svangerskabsrådgivningen. Indtil videre er det "uomtvisteligt", at de enkelte bispedømmere må søge frem til fleksible og passende løsninger, sagde formanden for bispekonferencen, Biskop Karl Lehmann ved en pressekonference.

De godt 70 overhyrder har i lange samtaler beskæftiget sig med dette tema. Herigennem blev det tydeliggjort, at der ikke forelå en fælles afgørelse. Midlertidigt skal man forsøge at koordinere de enkelte bispedømmers forholdsregler i et fælles koncept. I hvert fald skal det forsøges at skaffe finansiel sikkerhed for de bestående rådgivningscentre, så de kan leve op til deres ansvar. Inden årets udgang vil de tyske biskopper i henhold til Pavens anvisning trække sig ud af den rådgivning, som indebærer udstedelse af et bevis (- som i givet fald kan lovlige et abortindgreb). Holdningen over for lægfolksorganisationers engagement med henblik på at fortsætte den nævnte rådgivningsvirksomhed, har tydeligvis delt biskopperne.

Modstand mod registreret parforhold

I en ny erklæring ytrer biskopperne sig også i spørgsmålet om homoseksuelle parforholds retstilling og mod de initiativer, som justitsministeriet vil fremme. Heri afviser de alle forsøg på at skabe lovlig hjemmel for bøsers og lesbiskes parforhold. En sådan lovlig hjemmel vil få disse forhold til at ligne ægteskabet og endog blive sidestillet med dette.

Familie- og ægteskabsrettens begreber, retsforhold og tankesæt må ikke overføres til bøsers og lesbiskes parforhold. Biskopperne citeres for følgende: "Ægteskabet må i dets egenskab af et særligt og enestående fællesskab beskyttes". Samtidig betonede biskopperne på ny, at det ifølge katolsk lære er forbudt "på nogen som helst måde at tilside sætte homoseksuelle mennesker" eller at ringeagte dem. Men Kirken afviser umiskendeligt homoseksuelle relationer.

De nordiske biskopper sender lykønskingskrivelse i anledning af pavens forestående 80 års fødselsdag den 18. maj.

Nordisk bispekonference: Dialog med lutherske biskopper

Personlige kontakter vigtige for den fortsatte dialog i Skandinavien

Af Søster Angela Corsten

Den nordiske bispekonferencens plenarmøde fandt sted fra d. 18. til d. 23. marts på uddannelsescentret Johannesgården i Göteborg, under forsæde af Oslos biskop Gerhard Schwenzer. Den apostolske nuntius, ærkebiskop Piero Biggio, tog del i åbningssessionen.

Søndagsmessen, d. 19. marts, fejrede biskopperne sammen med Kristi Konge Menighed i Göteborg. Den blev fejret til minde om den afdøde formand, Biskop Paul Verschuren fra Helsinki.

Højdepunktet for dette års konference var en hel dags fælles møde med de ledende lutherske biskopper fra Norden.

I en broderlig atmosfære drøftede man følger og konsekvenser af Fælleserklæringen om Retfærdiggørelsen, den nordiske luthersk-katolske kommissions arbejde, udviklingen i forholdet mellem stat og kirke i de nordiske lande, specielt med henblik på Sverige, ligesom man også talte om de økumeniske aftaler fra Leuenberg og Porvoo.

Om aftenen og om morgenen samledes biskopperne til fælles bøn. De aftalte at mødes igen om to år og udveksle erfaringer.

Denne fjerde fælles konference viste atter, hvor vigtig den personlige kontakt er for udvekslingen af informationer og erfaringer.

Aktuelle spørgsmål

Bispekonferencen behandlede også udkastet til "Charta oecumenica", som er blevet inspireret af Den europæiske Konference i Graz d. 23.-29. juli 1997, og som sidste år blev viderebehandlet af Fællesrådet for de europæiske Bispekonferencer (CCEE = Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae) og De europæiske Kirkers Konference (KEK = Konferenz Europäischer Kirchen).

Biskopperne drøftede også modtagelsen af Hyrdebrevet om det ufødte barns værdighed ("At beskytte Livet"). Teksten var blevet sendt til forskellige offentlige instanser og til andre kristne kirkesamfund. Pressens reaktion havde været beskeden. Fremfor alt havde hyrdebrevet givet en positiv genklang i de katolske organisationer. Bispekonferencen har til hensigt også fremover at ytre sig om aktuelle spørgsmål, f.eks. om eutanasi og om familieproblemer. De udarbejdede statutter for konferencen blev færdigbehandlet. De

vil derefter blive forelagt Den hellige Stol til endelig godkendelse.

Mindretalsituation

Hjælpebiskop William Kenney berettede om resultaterne fra et møde i Montserrat, afholdt på initiativ af de biskopper fra Det europæiske Bisperåd (CCEE), som har medierne som ansvarsområde. Biskop Gerhard Goebel fra Tromsø fortalte om Tromsø Universitetets planlagte udstilling om salige Niels Stensen. Udstillingen vil finde sted på Gregoriana Universitetet i Rom fra d. 4. til d. 10. september 2000.

Biskop Anders Arborelius orienterede om forberedelserne til Det nordiske katolske Stævne, som finder sted fra d. 29. juni til d. 2. juli i Vadstena med deltagelse af katolikker fra hele Skandinavien og fra andre europæiske lande. Programmet byder på gudstjeneste, foredrag, gruppearbejde, bøn og underholdning.

Biskop Hubertus Brandenburg præsenterede programmet for den tyske "Katholikentag", som finder sted fra d. 31. maj til d. 4. juni i Hamburg og som tema har "Sein ist die Zeit". Sammen med flere biskopper vil der også deltage katolikker fra Skandinavien, især

på initiativ af Ansgarwerk og Bonifatiuswerk.

Flere gange har biskopper fra de baltiske lande deltaget i tidligere bispekonferencer. Katolikkerne i De baltiske Lande lever på linje med katolikkerne i Skandinavien under vanskelige forhold; omend under andre betingelser. Derfor kan et samarbejde mellem biskopperne være frugtbart for alle parter.

Ud over en række vigtige enkeltsager udvekslede biskopperne også indgående informationer om situationen i deres bispedømmere.

Katolikernes ekstreme mindretalsituation - mellem 2 procent og 1 promille - kræver en yderligere udbygning af det kirkelige arbejde, og hertil er personel og materiel hjælp fra udlandet fremdeles nødvendig.

Lykønskning til paven

Bispekonferencen sendte Den hellige Fader en lykønskingskrivelse i anledning af hans forestående 80 års fødselsdag. Det næste plenarmøde skal finde sted i Reykjavik i dagene fra d. 15. til d. 20. september.

Oversættelse:
Bente og Ole Meyer.

Maria Elisabeth Hesselblad i historisk perspektiv

Medsøstre glæder sig over Moder Elisabeth Hesselblads saligkåring, som deres fælles helgen

Af Ulla Sander Olsen

Den svenske konvertit Moder Elisabeth Hesselblad, som bliver saligkåret den 9. april, kan regne stiftelsen af en ny moderniseret gren, den såkaldte Svenske Gren, af Birgittinerordenen til en af sine største fortjenester.

Den Allerhelligste Frelsers Orden blev stiftet af den hellige Birgitta af Sverige i 1370, da det første kloster i Vadstena påbegyndtes, og hendes Regel godkendtes i en provisorisk form som konstitution til Augustiner-reglen. Den udformning af Birgittinerreglen, som blev påvelig godkendt i 1378, var dog mere i overensstemmelse med den hellige Birgittas idé med sin Orden, hvor hvert enkelt klosteranlæg skulle bestå af et kvinde- og et mandskloster, beliggende på hver sin side af en fælles kirke, strengt adskilt fra hverandre.

Birgittinerordenen havde sin blomstringsperiode i sen-middelalderen. I Danmark var der klostrene Maribo og Mariager. Efter Reformationstidens nedtur oplevede den igen en opblomstring i det 17. århundrede i form af enkeltklostre, i Belgien, Frankrig, Polen og Spanien.

Århundreders både religiøse og verdslige omvæltninger for hårdt frem mod disse klostre, så da Maria Elisabeth Hesselblad ca. 1900 blev bekendt med Birgittinerne, var der af den oprindelige 'dobbelklosterordenen' kun tre middelalderlige nonneklostre tilbage, nemlig Syon Abbey i England (1415), Mariënwater-/Maria Refugie i Uden i Holland (1436/37) og Altomünster i Sydtykland (1497) samt et nyt datterkloster af Uden, nemlig Maria Hart i Weert (1843). I alle disse tilfælde er der tale om en ubrudt tradition gennem århundrederne, hvor det Birgittinske kommunitets- og klosterliv blev ført videre uden afbrydelse, i Altomünsters tilfælde endog i samme kloster.

Den Birgittinerorden, som Maria Hesselblad mødte, kan dog ikke siges at være uddøende, tværtimod havde den efter 1840 oplevet en fornyet blomstring i Tyskland og Holland. Dens medlemstal vurderedes ved århundredskiftet til at være på næsten 300 personer, hvoraf i Holland alene ca. 90 nonner.

Af det 17. århundredes enkeltklostre var der kun de spanske Birgittinerinder tilbage. De havde 5 klostre i Spanien og et i Mexico,

hvorfra der i løbet af det 20. århundrede er stiftet 6 klostre, senest i Venezuela (1999).

En døendes sidste ønske

Maria Elisabeth Hesselblads ikklædning og løfteafleggelse som Birgittinerinde i 1906 var - i betragtning af hendes helbredstilstand - en døendes sidste ønske. Hendes tilknytning til Birgittinerordenen var udelukkende af åndelig beskaffenhed, som kapitel-søster eller bedre oblat af Syon Abbey, og hendes første ordensdragt blev syet efter en model (en dukke) sendt fra Syon Abbey. Det var takket være denne åndelige forening med Syon Abbey, at Moder Elisabeth kunne ikklæde sine første postulanter Birgittinerdragten i 1913 og senere lade dem aflægge deres løfter, dog med en særlig tilladelse.

Via denne oblatstatus forsøgte hun også at knytte seminarister og præster, som ønskede at blive Birgittinermunke, til sin bevægelse, for eksempel den danske præst og forfatter Peter Schindler og den svenske præst Sven Nordmark. Længst varede hendes samarbejde med den engelske Pater Benedict Williamson, som fra 1906-1920 forsøgte at genindføre Birgittinermunkenene. Han så en Birgittinsk stiftelse i Rom som et vigtigt bindeled mellem Syon Abbey, hans egen bevægelse i Earlsfield ved London og den Hellige Stol.

Kæmpede for sin sag

Maria Elisabeth Hesselblad foretog lange rejser for at besøge de endnu eksisterende Birgittinerklostre, dels for at forsøge at hverve medhjælpere og midler til den ny-stiftelse, som også hun mente skulle finde sted i Rom, dels for at studere og lade sig inspirere af den Birgittinske spiritualitet i de former, hvori den i århundredernes løb var blevet bevaret i de forskellige klostre. Således besøgte hun Syon Abbey, de spanske klostre og det hollandske kloster Maria Hart i Weert, hvor der var en svensk nonne. Også i Altomünster opholdt hun sig i længere tid. Derimod besøgte hun aldrig Birgittinerklostret Maria Refugie i Uden.

Søster Elisabeths virksomhed fulgtes med interesse af Birgittinerklostrene, selv om de ikke så sig istand til at hjælpe hende med søstre - hovedsageligt på grund af de lokale biskoppers modstand. Selv om det ikke lykkedes hende at

Moder Elisabeth Hesselblad, der saligkåres søndag 9. april.

få birgittinske medhjælpere til sin planlagte stiftelse i Rom, fremgår det dog af bevarede takkebreve, at hun fra begyndelsen modtog finansiell støtte fra bl.a. Syon Abbey, Weert og Altomünster. Hvad Uden angår, blev de hollandske nonners oprindelige gunstige indstilling modificeret, da hun - måske noget uforsigtigt - skrev og fortalte om Pater Benedict Williamsons forsøg på at genoprette Birgittinermunkenene. Da man siden det 17. århundrede traditionelt var imod Birgittinske 'dobbelklostre' i Nederlandene, frarådede bispedømmet's Hertogenbosch derfor for nære forbindelser med Søster Elisabeth og ville ikke tillade økonomisk støtte af nogen betydning. Dette forhindrede dog ikke, at Birgittinerinderne i Uden senere gang på gang reagerede på Moder Elisabeths anmodning om finansiell støtte til for eksempel Djursholm (1923) og Vadstena (1935).

I 1920 blev Moder Elisabeth Hesselblads lille bevægelse kirke-ligt anerkendt, dog foreløbigt kun for fem år. I 1925, da godkendelsen skulle fornyes, bad hun ydmygt om tilladelse til at blive anerkendt som en gren af Birgittinerordenen. Den endelige kirkelige godkendel-

se af hendes bevægelse kom først i 1942. Ved denne lejlighed gav Congregatio-nen for Ordensfolk le Suore dell'Istituto del Santissimo Salvatore vulgo Brigidine lov til at kalde sig en levende gren af Ordo SS.mi Salvatoris. I modsætning til det krav, som Congregatio-nen for Ordensfolk i 1909 stillede til Pater Benedict Williamson, der ønskede at genindføre de i 1863 uddøde Birgittinermunke, nemlig at man først skulle undersøge, om navnet O.Ss.S. allerede var i brug, er der intet der tyder på, at man i 1942 henvendte sig til de gamle autonome Birgittinerklostre for at høre deres mening i Moder Elisabeth Hesselblads tilfælde.

Den svenske gren

Historisk set er Moder Elisabeths gren Birgittinerordenens sjette enkelt-klosterbevægelse. Hendes døtre har sat ære i at kalde sig den Svenske Gren for således for verden at tilkendegive dels begge stifterinders (Birgittas og Elisabeths) herkomst, dels Ordenens missions opgave, især i henseende til Sverige, cf. Konstitutionerne af 1980.

Den gamle Birgittinerorden, som siden 1963 er blevet udvidet med klostret i Vadstena, og de

Saligkåringen

Saligkåringen af Moder Elisabeth Hesselblad finder sted søndag den 9. april kl. 10 på Peterspladsen i Rom, hvor pave Johannes Paul II leder højmesseren. Gudstjenesten sendes direkte på Svensk TV2. En saligkåring er sidste trin før en helgenkåring. Den tillader offentlig dyrkelse af den pågældende, dog begrænset til bestemte steder. For at man kan blive saligkåret skal man have udført et mirakel, som godkendes som et uforklarligt tilfælde. En alvorlig syg Birgitta-søster bad om Moder Elisabeths forbøn og blev umiddelbart derefter rask. Dermed åbnedes vejen for den undersøgelse, som blev indledt i 1988, og som fører til saligkåring søndag den 9. april i Rom.

Elisabeth Hesselblad (1870-1957) emigrerede til USA som 17 årig, arbejdede der som sygeplejerske og konverterede som 32 årig til katolicismen. To år senere flyttede hun til Rom, hvor hun udviklede sin specielle kaldelse: at fomy den hellige Birgittas klosterorden og genindføre den i Sverige. I dag findes 36 klostre over hele verden, som tilhører den svenske gren, som er hendes fortjeneste.

(Kilde: Katolska Biskopämbetet i Stockholm)

spansk/mexikanske søstre er naturligvis glade og beærede over at have kunnet byde Moder Elisabeths døtre velkommen i deres midte, som ægte medlemmer af den samme Orden. På samme måde glæder de sig over Moder Elisabeth Hesselblads saligkåring, som deres fælles helgen. Det ville være stort, om fremtidigt samarbejde indenfor Ordenens nuværende fire afdelinger kunne bidrage til, at stagnerede saligkåring- og helgenkåringprocesser kunne genoptages, for eksempel af den hellige Birgittas datter, Katharina af Vadstena; af stifterinden af de fransk-flamske Birgittinerinder Abbedissen Anne Dubois og af stifterinden af de spanske Birgittinerinder den ærværdige Doña Marina de Escobar, som begge havde lige så omfattende åbenbaringer, som den hellige Birgitta selv; desuden er de to franske Birgittinerinder, martyrerne Anna Maria Erraux og Maria Francisca fra Valenciennes, endnu ikke helgenkåret. Og hvem ved? Måske kommer turen også til Broder Benedict Kirby, stifteren af den syvende og yngste enkeltklosterbevægelse inden for Birgittinerordenen, de Amerikanske Birgittinermunke af Amity i Oregon (1976).

Pilgrimsrejse med enkelte mislyde

Pave Johannes Paul II's rejse til Det hellige Land understregede kristendommen som en forening af fortid, nutid og fremtid

Af Ole Meyer

Den ugelange rejse i Det hellige Land var for Pave Johannes Paul II et højdepunkt i hans pontifikat. Det var et yderst vanskeligt besøg i et af de mest spændingsfyldte områder på jordkuglen, i både politisk og religiøs henseende.

Selv om det skulle være en ren religiøs pilgrimsfærd i Biblens fodspor, har forventningerne hos både værter og samtalepartnere været store. Men i det store og hele undgik Johannes Paul II at blive taget til indtægt for den ene eller anden politiske holdning.

Hermed overgik han såvel positive som negative forventninger hos mange.

Den politiske dimension af denne rejse var kompliceret, men Paven forsøgte gennem sine indtrængende appeller at tilføre fredsprocessen i Det nære Østen nye impulser. Begge sider - israelere og palæstinensere - søgte hver for sig at overbevise Paven om deres respektive positioner. For den diplomatiske kontakt mellem Vatikanet og Israel, som efter en 40 årig pause blev endelig normaliseret i 1993, var pavebesøget en bekræftelse, selv om det ikke markerer afslutningen på processen. I de palæstinensiske områder blev besøget bedømt som en forudankendelse, hvad der faktisk ikke var Pavens eller Vatikanets hensigt.

Yad Vashem

Den station på rejsen, som var mest bevægende, var uden tvivl besøget på Holocaust-Mindestedet, Yad Vashem - frem for alt på grund af Pavens lavmælte, men tydelige ord i sin tilgivelsesbøn. Her udtrykte han sin dybe sorg over kristnes had til og forfølgelse af jøder. Det var afgørende for det jødisk-kristne klima, at Johannes Paul II formulerede sin bøn og sine tanker netop i mindehallen. Israels ministerpræsident Ehud Barak fastslog efterfølgende, at Johannes Paul II havde gjort mere end nogen anden for en forsoning mellem kristne og jøder.

Mødet med overlevende klassekammerater understregede yderligere forsoningen på en stærkt gripende måde.

En anden milepæl var Pavens besøg hos Israels to overrabbinere. At Paven begav sig til Rabbinate

hovedsæde og der blev modtaget med åbne arme, ikke mindst af asjkenasejeden fra Polen, Israel Lau, indebar en uventet succes, som lover godt for relationerne mellem jødedommen og kristendommen.

Mere problematisk var trekantmødet mellem jøder, kristne og muslimer. Dog må det i sig selv anses som en sensation, at dette møde i det hele taget kom i stand, og at det lykkedes Paven for første gang siden staten Israels grundlæggelse at formå en overrabbiner og en muslimsk leder til at optræde offentligt sammen i Jerusalem og udveksle håndtryk. Det skabte dog nogen irritation, at den islamiske leder, Stormuftien af Jerusalem, oven på Rabbinerens venligt mente bemærkning, om at Jerusalem var Israels evige hovedstad, fremhævede, at palæstinenserne gjorde krav på det samme. Sheikens øvrige udsagn var snarere et politisk manifest end et åndeligt bidrag til religionernes længsel efter indbyrdes fred.

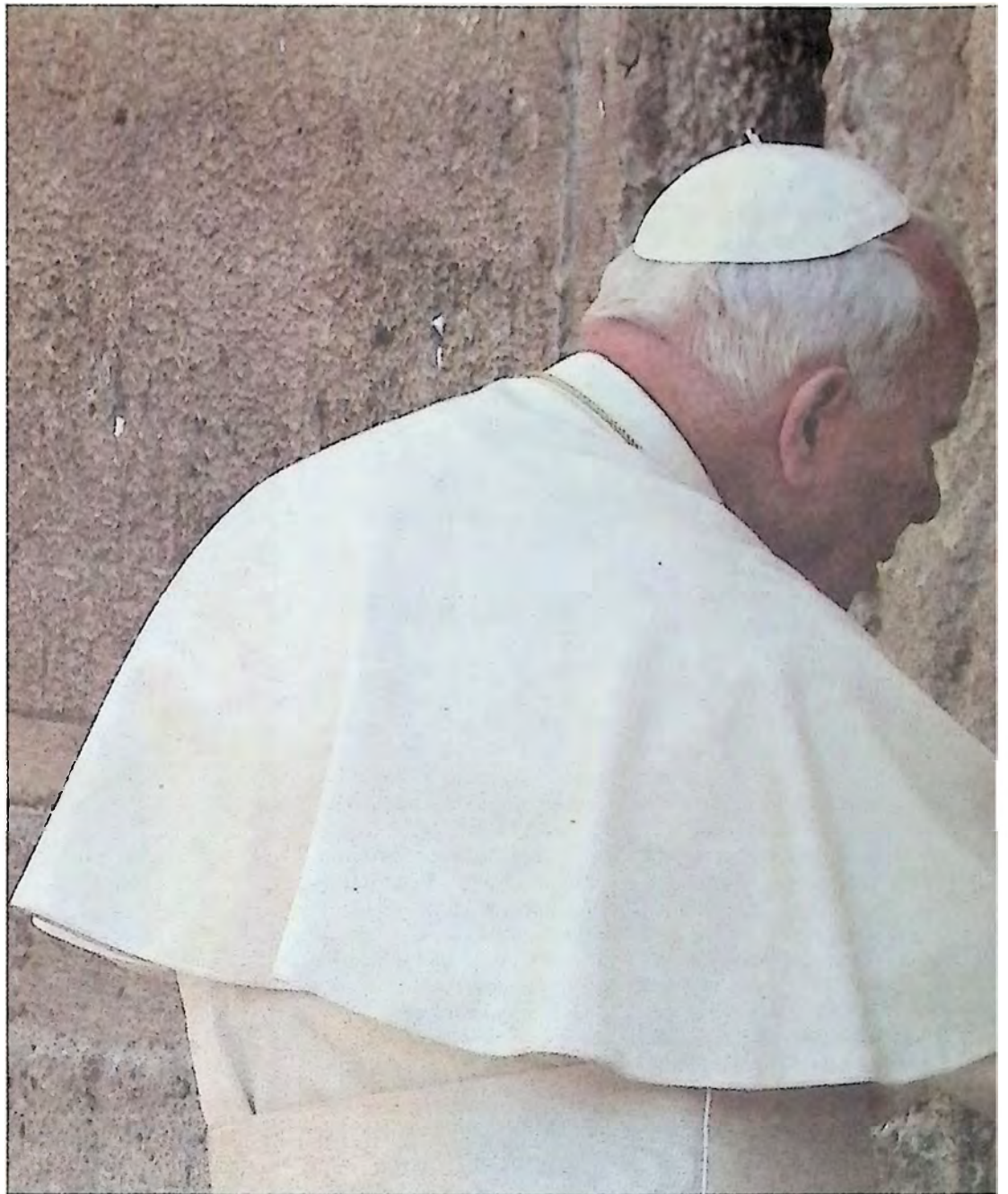
Jerusalems borgmester, Ehud Olmert, beklagede Stormuftiens voldsomme udtalelser. I det italienske dagblad "La Repubblica" havde Sheik Ikrima Sabri bebredt jøderne for have benyttet sig af pavebesøget til at retfærdiggøre Jerusalems besættelse. Han havde også stillet spørgsmålstegn ved tallet: 6 millioner holocaustofre og udtalt, at jøder var hadet verden over. "Det er udtalelser, som vidner om en mangel på tolerance og medfølelse, og det endda under Pavens pilgrimsrejse, som netop er viet til forsoning mellem religionerne".

Et vigtigt skridt

For den økumeniske bevægelse var denne rejse et vigtigt skridt. Mødet med den ortodokse patriark Diodoros I blev hjerteligt. Her drejede det sig om en konsolidering af relationerne, en udbygning af de bestående kontakter. Begge lovede at fortsætte bestræbelserne mod fuld enhed i en såkaldt legitim forskellighed.

Til spørgsmålet om "legitim forskellighed" nævnte Johannes Paul II eksempelvis andre kirkers liturgiske riter, men også deres "spirituelle, teologiske og kirkeretlige traditioner og institutioner."

Sådanne vidner om "rigdommen i Guds åbenbarede og udelte

arv til den universelle Kirke" Intet af denne rigdom må gå tabt i den tilstræbte og fuldkomne enhed af kirker, betonede paven.

En pilgrimsrejse

Når alt kommer til alt handlede besøget om en pilgrimsrejse Om en meditativ tur gennem frelseshistoriens synlige mindsteder - fra Moses bjerg over Jesu fødeby Bethlehem til Jerusalem, stedet for hans lidelse, død og opstandelse. Netop de rolige steder, den stille bøn ved kristendommens hellige steder, men også besøget ved Grædemuren, på rejsens sidste dag, hører til de stærke øjeblikke på denne rejse - trods Pavens sygdomsbetingede begrænsede mobilitet.

Grædemuren er de eneste rester af det tempel, som Kejser Titus ødelagde i år 70, og som aldrig blev genopbygget.

Rabbiner og socialminister Michael Melchior (i øvrigt af dansk herkomst - søn af tidligere overrabbiner Bent Melchior) bad sammen med Paven Salme 122, som begynder med: "Jeg blev glad, da de sagde til mig: Lad os drage til Herrens hus!" Michael Melchior understregede i sin tale, at nu begyndte en ny æra for Jerusalem som hellig by. Byen må ikke misbruges til politiske formål, og den skal holdes ude for al had, strid og blodsudgydelse.

Som mange så i TV, gik Paven

alene hen til muren, bad og anbragte en seddel i en af spalterne, sådan som tusinder af troende har gjort før ham.

Efter at Paven havde forladt stedet, tog chefen for Israels presse-tjeneste, Mosche Fogel, sedlen og gav den videre til mindehallen Yad Vashem, hvor den skal opbevares som et klenodie.

På sedlen havde Den hellige Fader formuleret følgende bøn: "Gud, Vor Fader, der har udvalgt Abraham og hans efterkommere til bringe dit navn ud til folkeslagene, vi er dybt bedrøvet over enhver adfærd, som dine sønner og døtre i historiens forløb har måttet lide under! Vi beder om tilgivelse og vil stræbe efter, at der må herske ægte broderskab med Pagtens folk."

Messe i Gravkirken

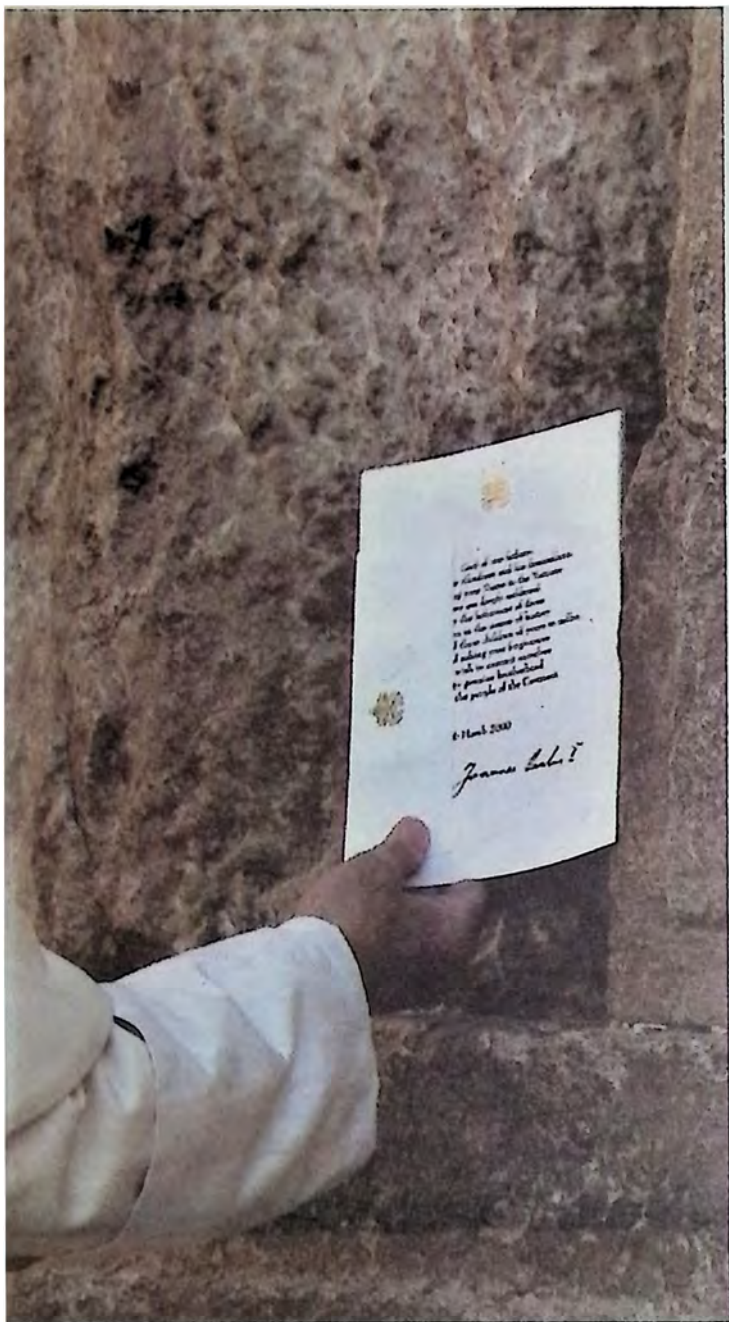
Efter besøget ved Grædemuren, celebrerede Den hellige Fader messen i Gravkirken. I sin prædiken her udtalte han blandt andet: "Her i Gravkirken - moder for alle kirker - knæler jeg foran det sted, hvor Han blev gravlagt. Jesu Kristi opstandelse, som den tomme grav minder os om, er den centrale begivenhed i menneskeheds historie. Den markerer en ny opstanden menneskeheds fødsel. Ved begyndelsen af det 3. årtusinde kan kristne i urokkelig tillid til Den Opstandnes alt fornyende kraft skue ind i fremtiden."

Efter en frokost og en hårdt tiltrængt hvil vendte Paven uventet og uden for programmet tilbage til Gravkirken for at bede i Golgathakapellet. Pater Luis Terrato, basilikaens øverste leder, har fortalt, at et antal politibetjente var dukket op lige efter, at man havde bedt vesper. De fortalte, at Paven ville komme igen.

Ved sine ledsagers hjælp steg han op ad de 22 trin, som leder til Golgatha, korsfæstelsesstedet. Efter 20 minutters bøn her, forlod han Den hellige Grav.

Efter denne meget personlige afsked med et af kristendommens helligste steder kunne Paven begynde hjemrejsen: med helikopter til Tel Avivs lufthavn, hvor såvel Israels præsident, Ezer Weizmann, som premierminister Ehud Barak stod for den officielle afsked. I Roms militære lufthavn Ciampino blev han modtaget af Italiens premierminister Massimo D'Alema og Kardinal Camillo Ruini. Derefter bragte en helikopter Paven tilbage til Vatikanet, efter en rejse, som nok må siges at være den mest betydningsfyldte af hans mange rejser rundt om i verden, og samtidig den mest symbolladende.

Pave Johannes Paul II's rejse til Det hellige Land har markeret, både ved den rent fysiske rejse og ved hans mange møder og udtalelser undervejs, at kristendommen er en forening af både fortid, nutid og fremtid.

Besøget ved Grædemuren, på rejsens sidste dag, hører til de stærke øjeblikke på pavens pilgrimsrejse. (KNA-Foto)

Paven som fredsbærer

Rejsen i mediernes fokus på grund af dens stærke symbolik

Af Søren P. Sørensen

"Paven afslutter sit livs rejse" var blot én af mange overskrifter fra aviserne.

I mediesammenhæng blev pavens rejse til Det hellige Land en enorm succes. Verden over blev rejsen fulgt med den største opmærksomhed af både de skrevne og de elektroniske medier. Og det i en sådan grad, at en ellers så medieovervåget person som den amerikanske præsident Bill Clinton måtte se sig selv henvist til 2. pladsen, da han i de samme dage var på udenlandsrejse til bl.a. Indien og Pakistan.

Tidligere programredaktør ved Danmarks Radio, sognepræst Mogens Hansen, der i mange år har beskæftiget sig med kirke og medier, mener, at den stærke fokus på rejsen skyldes, at paven kom som en fredens bærer.

"Paven har med rette eller urette fået status som fredsbærer. Det skinnede tydeligt igennem i taler fra modtagelseskomitéer og i hele den måde, som turen var tilrettelagt på. Men jeg tror også at der er noget Rambo-effekt over det, et

behov i medierne og blandt folk for at møde én, der repræsenterer det hele, og som har autoritet til at tale på vegne af mange."

Mogens Hansen har megen respekt for selve iscenesættelsen omkring pavens rejse: "Han fik sit budskab klart igennem. Jeg ved ikke, hvad der foregår bag kulisserne. Men det er jo paradoksalt, at pavens budskab tilsyneladende forstærkes af, at han er svækket og taler så utydeligt, så man næsten ikke kan høre det. Man skal ikke kimse ad gamle mænd. De har deres egen autoritet, men samtidig skal man lade være med at falde i svime, for når det kommer til stykket, er det vel hans rådgivere, der er de egentlige magthavere."

Skelsættende

En anden iagttagelse er kommunikationsrådgiver Torben Larsen, der bl.a. beskæftiger sig med kirke, medier og markedsføring. Han er ikke overrasket over, at pave Johannes Paul II var i stand til at distancere præsident Clinton.

"Pavens rejse til Det hellige Land var en stor og skelsættende begivenhed. Han kom med et håb om fred, hvilket virker stærkt i et område, hvor spændinger mellem religioner er markante. For det andet var pavens rejse i mediernes øjne en virkelig nyhed, set i lyset af

at det ikke er hver dag en pave besøger Israel, og at han kort forinden havde bedt den bøn om tilgivelse, hvor han medtager det jødiske folks lidelser under 2. verdenskrig" siger Torben Larsen.

"Personligt fandt jeg det gripende at se paven stå ved Grædemuren. Det var en stærk symbolsk handling og iøvrigt hamrende godt iscenesat".

På rette sted

Dr. phil. Hans Hauge skrev dagen efter pavens hjemkomst en kommentar i Berlingske Tidende, hvor han beskæftiger sig med, hvad der går af de danske medier, der synes at være langt venligere over for Den katolske Kirke og pavens undskyldninger end den danske folkekirke. Han forsøger på en forklaring med disse ord:

"Der findes i den globale politik en etisk fordring, der pålægger de rette personer at sige undskyld: at angre og at forson sig. De skal sige undskyld for onde handlinger, som den institution de repræsenterer, har gjort sig skyldig i. Du skal sige undskyld; sådan lyder kravet. Det er ikke du og jeg, der skal sige undskyld, men de rette personer. Paven er den rette person; tiden er den rette; og stederne er: Jerusalem, Bethlem, Nazareth."

Sct. Michaels Skole, Kolding

På grund af stigende elevtal og læreres overgang til pensionering er et antal stillinger ledige til besættelse pr. 1. august 2000. Samtidig er et barselsvikariat ledigt.

Skolen er en katolsk skole, der bygger sit virke på et kristent grundlag.

Skolen er en to sporet skole fra bh.-til 10 klasse med 360 elever og 29 lærere

Vi skal bruge en skolevejleder og har timer ledige i fysik, matematik, katolsk kristendomsundervisning, idræt piger, håndarbejde og dansk. Andre fag kan komme på tale.

Vi forventer at de nye kolleger indgår i den endelige fagfordeling

Skolen lægger vægt på

- at uddanne børn og unge til hele mennesker
- at være en kulturstyret skole
- at have stor rummelighed

Vi lægger vægt på at du

- har humor og kan lide børn
- er indstillet på at samarbejde med alle på skolen
- er åben for et samarbejde med aktive forældre

For at bibeholde aldersfordelingen på lærerværelset imødeser vi gerne ansøgninger fra såvel erfarne lærere som fra lærerstuderende, der forventer at blive færdige til sommer.

Ansættelsen sker i henhold til Fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC (FOK) og organisationsaftalen.

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til skolens ledelse på tlf. 7552 2834.

Ansøgningen stiles til Sct. Michaels Skole, Sct. Michaels Gade 4, 6000 Kolding, senest 10. april.

KATOLSK HISTORISK FORENING

I årene 1916 – 1920 var pastor Peter Schindler grebet af tanken om at genoprette birgittinermunkenes orden i Danmark. Om dette kapitel i den farverige præsts liv beretter bibliotekar og historiker Ulla Sander Olsen i Ælnoths skrift-serie nr. 10 i: Peter Schindlers Birgittinske periode 1916-1920. Heftet er på 56 sider og koster 60 kr. + forsendelse.

Samtidig gøres der opmærksom på, at seriens nr. 1, Efterkonciliære strømninger i Den katolske Kirke i Danmark 1965 – 90 af Stig Holsting om kort tid foreligger i sin 2. udgave forsynet med en efterskrift, efter at have været udsolgt og efterspurgt længe. Dette hefte er også på 56 sider og vil ligeledes koste 60 kr. + forsendelse og kan bestilles samme sted.

Begge hefter kan bestilles på tlf. 8638 4350.

Pavens bøn om tilgivelse

Pavens bøn fastesøndag har vakt opsigt. Mange har set det usædvanlige, men også det dybt kristne og profetiske i denne handling. Andre har følt sig desorienterede: Har Kirken da taget fejl?

Af Bent Dalsgaard Larsen

"Forlad os vor skyld, som og vi forlader vore skyldnere" hedder det i den kristne grundbøn Fader Vor, som Jesus indføjer i bjergprædikenen (Matt.6,12). At bede Gud om tilgivelse hører til det fundamentale i den kristne livsholdning. Tilføjes "som og vi forlader vore skyldnere" er vigtig. Det fremgår af, at Jesus umiddelbart efter Fader Vor-bønnen vender tilbage til spørgsmålet om tilgivelse og siger: "For tilgiver I menneskene deres overtrædelser, vil jeres himmelske Fader også tilgive jer; men tilgiver I ikke menneskene deres overtrædelser, vil jeres Fader heller ikke tilgive jeres overtrædelser". Ikke "syv gange" skal vi tilgive vor broder, men "halvfjerdsindstyve gange syv gange" (Matt.18,22), og for at illustrere dette fortæller Jesus lignelsen om den gældbundne tjener, der fik sin enorme gæld eftergivet - og derefter kastede sig over sin næste for den smule, han skyldte ham. Men det betyder fornatelse, "hvis ikke enhver af jer af hjertet tilgiver sin broder". At tilgive sin næste er et indbygget vilkår for modtagelsen af Guds tilgivelse. Men det overordnede er at bede Gud om tilgivelse: Forlad os vor skyld.

Derfor har de kristne altid bedt om Guds tilgivelse for sig selv og for andre. Confiteor, jeg bekender... at jeg har syndet ... ved min skyld, mea culpa. Kyrie eleison, Herre forbarm dig, hører fast med til liturgien, og den græske form viser, at denne bøn stammer fra den tidligste tid, da Kirkens sprog, også i Rom, var græsk. "Bed for os syndere, nu og i vor dødstime", hedder det i Ave Maria. Den kristne bliver aldrig færdig med at bede: Forlad os vor skyld. Også for andre har kristne altid bedt; også for deres fjender forlanger Kristus at hans disciple skal bede: "Bed for dem, der forfølger jer" (Matt. 5,44), således som Jesus selv bad: "Fader, tilgiv dem; for de ved ikke, hvad de gør" (Luk.23,34). Kristne martyrer har fulgt Jesus heri, fra Stefanus og ned gennem århundrederne. Bøn om tilgivelse går gennem hele Kirkens historie.

1. søndag i fasten

Søndag den 12. marts bad pave Johannes Paul II i sammenhæng med jubelåret i en stor messe i Peterskirken Gud om tilgivelse for de synder, som Kirkens børn har begået

gennem de to tusinde år, og særlige områder blev specielt nævnt i messens forbønner efter trosbekendelsen. Denne bøn skal ses i sammenhæng med den kristne bøn "forlad os vor skyld" og med den bøn om tilgivelse, som Kirken gennem hele sin historie har bedt som central del af dens liv. Ikke desto mindre er netop pavens bøn på "tilgivelsens dag" udformet på en måde, der er ny i Kirkens historie. Jubelåret er en fejring af Kristi komme og derfor en glædesfest, fordi Kristi død og opstandelse åbner til forsoning med Gud, også i dag. Overvindelse af fortidens synder som skyld, men også som lidelse og smertefuld erindring, for andre og for én selv, tilbydes nu, aktuelt i jubelåret. Ikke mindst lidelserne fra krige og udryddelser i det tyvende århundrede har efterladt os med dybe sår og en erindring, der - som paven gentagne gange har fremhævet - har brug for helbredelse. Både den uret, vi selv har lidt, og - ikke mindre - den uret, vi har gjort andre, kan efterlade bitre minder, som det næsten ikke er til at komme over. Og som vi mennesker i al fald ikke selv kan komme over og helbrede os selv for. Her kommer frelsen i Kristus ind som vort håb. Derfor indbyder paven de kristne til også at se på, hvad ondt de har forvoldt andre, og til at bede Gud om tilgivelse, for at Kristus må bringe alle en bedre fremtid.

"Som Peters efterfølger ønsker jeg, at Kirken, i dette barmhjertighedens år, stærk i den hellighed, som den modtager af sin Herre, knæler ned foran Gud og bønfalder om tilgivelse for dens børns synder i fortid og nutid. Alle har syndet og ingen kan kalde sig retfærdig for Gud (jf. 1 Kong.8,46). ... De kristne indbydes til, over for Gud og over for mennesker, at tage ansvaret for de fejl, de har begået. Må de gøre det uden at forlange noget til gengæld, stærke alene ved Guds kærlighed, der er udgydt i vore hjerter" (Rom.5,5)", skrev paven om de kristnes bod i jubelåret (Inkarnationens Mysterium 11). Dette er baggrunden for messen den 12. marts. I den bad paven selv på Kirkens vegne og i dens navn Gud om tilgivelse for de synder, som Kirkens børn har begået i fortid og nutid.

Pavens bøn har vakt opsigt. Mange har set det usædvanlige, men også det dybt kristne og profetiske i denne handling. Andre har følt sig desorienterede: Har Kirken da taget fejl? Kan vi så stole på Kirken? Andre

igen har ment, at pavens bøn var utilstrækkelig. Medierne, og det gælder både danske og internationale, har bidraget til forvirring om, hvad der egentlig ligger i pavens bøn. Den teologiske baggrund for og sammenhæng i det initiativ, som Johannes Paul II har taget med denne bodshandling, er der gjort nærmere rede for i et dokument, som Den Internationale Teologikommission har udarbejdet: "Erindring og forsoning: Kirken og fortidens fejl" (december 1999). Forhistorien, pavens egne udsagn og selve messens tekster den 12. marts viser meningen med pavens bøn om tilgivelse.

Forhistorien

Den umiddelbare forudsætning for pavens bøn skal findes hos pave Paul VI og i Andet Vatikanerkoncil. En generel syndsbeholdelse aflagde Paul VI på Golgata i Jerusalem den 4. januar 1964. Ved åbningen af koncilet anden session bad samme pave Gud og "de adskilte brødre" i Øst om tilgivelse for, hvad krænkelse "fra vor side" de måtte føle, og erklærede sig rede til at tilgive, hvad der havde krænkelse Den katolske Kirke. I forlængelse heraf fremhæver koncilsfædrene, at omvendelse og gensidig tilgivelse er nødvendig for de kristnes enhed, og siger: "Derfor beder vi i ydmyg bøn Gud og vore adskilte brødre om tilgivelse, ligesom vi også forlader vore skyldnere" (Dekretet om de kristnes enhed 7). Koncilsfædrene beklager også holdninger blandt kristne, der har kunnet få andre til at tro, at der er en modsætning mellem tro og videnskab (Kirken i Verden af i dag 36), og peger på, at kristne kan have haft medansvar for ateismens fremkomst ved deres manglende kendskab til troen og en forkert opfattelse af Gud og religion (samme sted 19). "Kirken begræder", hedder det, de forfølgelser og den antisemitisme, som jøderne har været udsat for, "på hvilken som helst tid og fra hvilken som

helst side" (Kirken og de ikke-kristne religioner 4). Koncilet gør det klart, at det er uret at give jøderne som folk skylden for Jesu død, og at mennesker i dag ikke kan holdes ansvarlige for splittelser i fortiden. Koncilet skelner klart mellem Kirken selv, der som Kristi Brud er "uden plet og rynke ... hellig og dadelfri" (Ef.5,27), og dens børn, der er tilgivne syndere og derfor kaldede til stadig omvendelse og fornyelse i Helligånden. Derfor hedder det, at mens Kristus er "hellig, uskyldig, ubesmittet" (Hebr.7,26), ikke kendte synd (2 Kor. 5,21), men kom alene for at sone folkets synder (jf. Hebr. 2,17), så stræber "Kirken, der omfatter syndere i sit eget skød, og som samtidig er hellig og altid skal renses, ... uophørligt efter bod og fornyelse" (Om Kirken 8). Men koncilet tilføjer ikke en bøn om tilgivelse for det forkerte, der er begået. Det gør pave Johannes Paul II.

Johannes Paul II

Foruden at forny Paul VI's og koncilet beklagelser for "de sørgelige minder" fra de kristnes splittelses historie og andre ulykkelige begivenheder gør pave Johannes Paul II disse beklagelser til direkte bøn om tilgivelse og udvider denne bøn til at omfatte en række historiske begivenheder, som Kirkens børn på forskellige måder har været involveret i, såsom overgreb på indianere eller afrikanere (slaveriet) og mange andre sammenhænge. I sit apostolske brev Tredje Årtusinde udtrykker paven det håb, at jubelåret 2000 må blive en lejlighed til, at Kirkens erindring renses for alle former for tankegang og handlemåde, der i tidens løb har været "modtegn og skandale" og i modstrid med Kristi ånd og hans evangelium (33). Han indbyder Kirken til at blive sig sine børns synder i historiens løb mere bevidst, til at vedkende sig disse syndige børn som sine egne og hjælpe dem til "at rense sig, gennem bod, for fortidens synder, troløshed, mangel på sam-

menhæng, sendrægtighed" (samme sted). Paven går derefter, her og andre steder, nærmere ind på forskellige områder: splittelsen mellem de kristne, behandlingen af jøderne, intolerance og anvendelse af vold i evangeliets udbredelse, krænkelse af kærligheden og af freden og folkeslags rettigheder, af kulturer og andre religioner, af det enkelte menneskes personlige rettigheder og kvindens værdighed. Her finder vi forberedelsen af de forbønner, der blev bedt den 1. søndag i fasten.

En dybere forståelse

Hvad er det for en uddybelse af Kirkens forståelse af sit kald, som vi her møder? Det fremgår af, hvad pave Johannes Paul II i mange sammenhænge lærer herom i sin forkyndelse. Det er også her, vi skal finde den rette forståelse af det, der ofte er blevet misforstået og fremstillet forkert i medierne.

For det første er det ikke Kirken som sådan, der har syndet, men dens børn. Kirken selv er hellig, fordi den er Kristi værk: Kristi brud og Hans legeme. "Vi tror, at Kirken er fuldstændig hellig. For Kristus, Guds Søn, der sammen med Faderen og Ånden lovprises som "alene hellig", elskede Kirken som sin brud og hengav sig for at helliggøre den (jf. Ef.5,25-26) og knyttede den til sig som sit legeme og fyldte den med Helligåndens gave til Guds ære", hedder det i koncilsteksten om Kirken (39). Kirken er hellig, og der er hellighed i Kirken, i helgenerne. De kristne kaldes i NT også "de hellige". Det er derfor "svaghederne hos så mange af Kirkens børn, der har skæmmet Kirkens ansigt og hindret den i fuldt ud at afspejle billedet af dens korsfæstede Herre, det højeste vidnesbyrd om tålmodig kærlighed og ydmyg mildhed", siger Johannes Paul II (Tredje Årtusinde 35).

For det andet er det til Gud, Kirken beder for sine børn, og det er på grundlag af dette forhold til Gud, Kirken også beder mennesker om

Pave Johannes Paul II bad Gud om tilgivelse for de synder, som Kirkens børn har begået gennem de to tusinde år.

låret på en særlig måde går i forbøn for sine børn og beder om tilgivelse for deres synder, er det centrale. Det har en særlig bibelsk baggrund, som paven selv fremhævede i den nævnte Angelus-bøn. I den fjerde af Herrens lidende tjeners sange i Deuteronomi (Es.52,13-53,12) hedder det om "min tjener", at han "... blev såret for vore overtrædelser, knust for vor brødes skyld ... og regnedes blandt overtrædere; dog bar han manges synd, og for overtrædere bad han". "Han, som kommer" forjættes i denne Herrens tjener: Messias, Kristus. Herrens lidende tjener forkynder løskøbelse og frihed, tilbagevendende og forløsning for det folk, der havde svigtet, og han forkynder det i sammenhæng med det gammeltestamentlige jubelår, hvor der hvert halvtredsindstyvende år skulle rettes op på al social og økonomisk uretfærdighed, som havde udviklet sig i de jødiske stammer siden sidste jubelår (jf. 3 Mos.25). Men det er netop Herrens lidende tjeners kald, som Jesus tager udgangspunkt i, da han træder frem: "Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig, at jeg skal gå med glædesbud til fattige .. og udråbe et nådeår fra Herren" (Luk.4, 18-19). Det er jubelåret.

Men som Herrens lidende tjener bar Jesus "manges synd" og "bad for overtrædere", for "synder nogen, så har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige, og han er soning for vore synder, ja, ikke alene for vore, men også for hele verdens" (1 Joh.2,1; jf. Rom.8,34). At bede for andre og bære andres synder på denne måde, det er muligt og alene muligt ud fra det bibelske menneskesyn, der er lige langt fra en individualistisk og en kollektivistisk opfattelse af mennesket. Herrens lidende tjener er en "korporativ person", der solidarisk bærer alle de nødstedte i sig og drager dem tilbage til Gud ved sin bøn og sit offer. Det er her, Kirken følger Kristus efter. Det er her, paven beder Gud om tilgivelse for Kirkens børn. Han beder "in persona Christi" i Kristi person. Det er nøglen til at forstå jubelårets bodsgudstjeneste i Peterskirken.

Forbønnerne

Det giver baggrunden for at forstå den syndsbeholdelse og den bøn om Guds barmhjertighed, der blev frembåret i forbønnerne på "tilgivelsens dag". Her bad Kirken, der, "altid helliggjort i din Søns blod", bærer helgener og syndere i sit skød:

- om tilgivelse for sine børns ulydighed mod Gud og modsigelse af evangeliet, og om, at Gud vil give "os at være dine autentiske vidner mellem mennesker"
- om tilgivelse for, at "også Kirkens mennesker, i troens og moralens navn, har benyttet sig af ikke-evangeliske midler under udførelse af deres opgave at forsvare sandheden", og om, at de kristne altid vil søge og fremme sandheden i kærlighedens mildhed i bevidstheden om, at sandheden kun sættes igennem i kraft af sandheden selv

- om, at syndsbeholdelsen må bane vejen for forsoning og fællesskab mellem alle kristne i overensstemmelse med Kristi bøn om enhed mellem alle dem, der tror på Ham
- om, at de kristne må erkende, at "ikke få" af dem har syndet mod "pagtens og velsignelsernes folk", om tilgivelse herfor og om, at vore fædres Gud, der har udvalgt Abraham og hans slægt, for at Hans navn skulle bringes til alle folkeslag, må give os et ægte broderligt forhold til "pagtens folk"
- om tilgivelse for hovmodig og hadefuld optræden over for andre, for udøvelse af magtvilje og for fjendskab mod tilhængere af andre religioner og mod svage sociale grupper som immigranter og sigøjnere
- om tilgivelse for manglende anerkendelse af lige værdighed for mand og kvinde og for alle mennesker uanset race og afstamning
- om tilgivelse for synder mod den menneskelige persons fundamentale rettigheder, såsom misbrug af mindreårige, krænkelse af de fattige, de forsvarsløse, overgreb mod de ufødte i moders liv, misbrug af bioteknologi.

Efter hver bøn bad hele kirken: Kyrie eleison, og der tændtes et lys foran et stort krucifiks, som paven efterfølgende omfavnede og kysede. Ave crux, spes unica.

For fremtiden

Synsbeholdelse har aldrig angst og sorg, men altid håb og glæde ud fra Guds tilgivelse som mål. Bønnen om tilgivelse i Peterskirken er da heller ikke rettet mod fortiden, men mod en "helbredelse af erindringen" om fortiden med henblik på en fremtid i frihed og tro. Dens udformning er retningsgivende for denne fremtid. For det er klart, at syndsbeholdelse indebærer ønsket om at bryde op fra synden og bryde med synden. "Heller ikke jeg dømmes dig. Gå, og synd fra nu af ikke mere" (Joh.8,11). Der ligger derfor en lære for fremtiden i pavens bøn om tilgivelse. Nu gælder det Kirkens virke i det nye årtusinde. Dette fremgik klart af de ord, som paven føjede til efter velsignelsen i den Treenige Guds navn:

"Brødre og søstre. Denne liturgi har fejret Herrens barmhjertighed og har villet rense erindringen om de kristnes vej gennem århundrederne. Må den vække i hele Kirken og i enhver af os et troskabens engagement over for Evangeliets stedsevarende budskab:

- aldrig mere modsigelse af kærligheden i tjenesten af sandheden
- aldrig mere handlinger mod Kirkens fællesskab
- aldrig mere krænkelse mod noget som helst folk
- aldrig mere tilflugt til voldens logik
- aldrig mere diskrimineringer, udelukkelse, undertrykkelse, foragt for de fattige og marginale. Må Herren med sin nåde bringe vort forsæt til fuldførelse og føre os alle sammen til det evige liv. Amen."

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøvej 6, DK-3460 Birkerød . Tlf. +45 42 81 07 15 . Fax +45 42 81 16 34

PÅSKEREFUGIUM

20.april - 23.el. 24.april kl. 13.30.

PRIS: til 23.apr. kr. 1.150 til 24.april. kr. 1.290

Det vil også i år være muligt at tilbringe Påsken på Magleås.

Torsdag d. 20.april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1.el. 2.påskedag kl. 13.30. Påskens rige liturgi vil være dagenes indhold. Derudover lægger dagene op til stilhed og ro men også til spadsereture og samvær.

Gæstlig leder: pater Jacques Adams, C.ss.R.

Daglig leder: Ellen Marie Lebahn

SCT. HANSAFTEN - ÅBENT HUS

Sct.Hansaften er et Åbent-Husarrangement, hvor man fylder bilen op med familie og venner og kører til MAGLEÅS med sin medbragte mad, som kan spises ude i det fri eller i foredrags-salen fra kl.18.00. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/the i stuerne formiddelt kr. 35.-, børn gratis. Kl. 21 Sct. Hansbål med båltales af Europaparlamentsmedlem f. Grønland Finn Lyngø

FORANDRING - FORSONING - ACCEPT SOMMERUGE PÅ MAGLEÅS FOR FAMILIER OG ANDRE INTERESSEREDE

25. juni til 2. juli. PRIS: Voksne kr. 1.465.-. Børn 0-2 år gratis 3-11 år kr. 465.-, 12-15 år. kr. 765.-.

Sommerugen henvender sig til familier med børn og andre interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås omkring oplæg, samtaler, liturgi, workshops m.m. Temaet bliver behandlet i foredrag for de voksne, desuden i samtalegrupper og i liturgien. Hver formiddag er der et særligt program for børnene, resten af dagens program er fælles for børn og voksne. Ledergr.: sr. Hildegard Doods, pastor Niels Engelbrecht, Kirsten Poulsen og Felicity Pors.

Desuden medvirker: sr. Anna Maria, OSB, Nik Bredholt, Karsten Fledelius, Kirsten Berg Larsen, George Sajo og Bente Selsøe

SENMIDDELALDER/REFORMATIONSTID

- BRUD OG/ELLER KONTINUITET.

HØJSKOLEUGE PÅ MAGLEÅS

23. juli - 29.juli. PRIS: kr. 2.400/enev. - kr. 2.100./dobbelv.

Den store begivenhed i Augsburg d. 31.okt.1999, hvor Fælleserklæringen om Retfærdiggørelseslæren blev underskrevet, giver glæde og håb for den fremtidige dialog de kristne kirker imellem, men også anledning til refleksion over hvorfor gik det så galt dengang, som det gjorde.

Reformationen blev en skelsættende begivenhed, og særdeles kritisable forhold i senmiddelalderens kirke bærer sin del af skylden, men hvad var det for en tid? Hvilke kræfter rørte sig i samfundet og i menneskelivet? Spørgs-målene er mange, indfaldsvinklerne ligeledes - i højskoleugen år 2000 vil vi ved hjælp af en række foredragsholdere prøve at kaste lys over nogle af dem:

Oluf Bohn, Birgitte Bøggild Johansen, Walter Dalland, K. Dannesboe, Palle Dinesen, J.P. Duclos, Theodor Jørgensen, Hans L.Martensen, Peter Ryom, Jacob Thomsen, Jette Thomsen.

Kursusledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

PENSIONISTUGE PÅ MAGLEÅS

6.aug. - 12.aug. PRIS: kr. 2.100.-/enev., kr.1.800.-/dobbelv.

En pensionistuge vil der også være i kommende sommer. Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, ligesom vi også håber, at det bliver muligt med messe hver dag. Desuden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trossfæller. Program foreligger ved påsketid.

Ledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter
Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød - tlf. 45 81 07 15

www.religion.dk

Af Gunhild Lindstrøm

www.religion.dk hedder Kristeligt Dagblads nye hjemmeside. Dels er der nyheder og andet stof fra bladet, der er en af Danmarks pålideligste aviser og har den bedste behandling af kirkelige nyheder og baggrundsstof. Dels har bladet investeret mange kræfter i at lave Danmarks eneste portal til hele den religiøse verden på nettet.

Her kan man finde stort set alt under rubrikkerne Nyheder og medier, Filosofi og etik med debat om bl.a. dødsbistand, abort og arbejdet, Studier og forskning, Kristendom i Danmark med alle kirkesamfund, Kristendom i Udlandet, Religioner i Danmark Religioner i Udlandet (her er både bahai, buddhisme, hinduisme, islam, jødedom, naturreligioner og nordisk religion), Nyreligiøsitet, Mission og U-land og Øvrige (litteratur, kunst, musik, chat og personlige hjemmesider). Alt udvalgt, kvalitetsvurderet og kommenteret af en gruppe, der har arbejdet siden juli 1999 efter bibliotekernes gode princip: Kvalitet, aktualitet, alsidighed. Der er allerede over 2000 links; og der kommer nye hver dag.

Kristendom i udlandet er et enormt og endda hastigt voksende område, og der er mange flere links på vej. Udover de indlysende kategorier som Lutheranere, Katolikker, Baptister osv. er det værd at se på Oversigter og Øvrige. Igenem Oversigter kan man finde stort set alt: kirkesamfund, doku-

menter, arkiver, billeder, biografier, museer ... hvis eksistens man ikke anede. Øvrige er stedet for overraskelser; det er her de spændende steder findes, der ikke rigtig passer ind i nogen kategori. Her findes også jul, faste, påske mv., som er fælles for kirkesamfundene. Og så er der en række barske links om martyrerne i Den forfulgte kirke; børn og voksne der forfølges og myrdes verden over, fordi de er kristne.

Til hvert site er der en skjult funktion der hedder nøgleord. Den gør at man kan beskrive et site meget præcist og gør det muligt at søge på emner, der ikke er plads til i selve beskrivelsen. Det gør det også muligt at finde emner fra alle kategorier i religion.dk i samme søgning. f. eks. ikoner, bøn, jul, helgener. Selv om bl.a. Bibelen, teologi, økumeni har deres egne kategorier, så findes de også mange flere steder, og de kan findes gennem søgefunktionen. Ved at søge på katolsk eller catholic kommer man frem til alle katolske sider, også de meget væsentlige der

ligger under Nyheder og medier. Alle danske katolske hjemmesider er med under Kristendom i Danmark. Katolikker - og når der kommer der nye kan de tilmeldes gratis ved at klikke ind på www.religion.dk. Under Kristendom i udlandet. Katolikker er der en varieret repræsentation af de utallige katolske sider rundt om i verden fra Vatikanet til de norske og svenske bispedømmer og den nordiske bispekonference. Her er Verdenskatekismen på norsk, engelsk og tysk, Opus Dei, Caritas, Mother Teresa, Focolare, katolske kvinder, Santiago ... der kommer hele tiden flere.

Bibliotekerne og Undervisningsministeriet har straks sat www.religion.dk på deres lister over anbefalede sider til studie- og undervisningsbrug. Den vil hurtigt blive uundværlig for enhver internetbruger, der interesserer sig for religion, tro, etik og eksistens, enten det er som privatperson eller i embeds medfør - den er oplagt til at bogmærke.

En rejse i solsang

Glade rejseindtryk fra Italien

Af Broder Theodor ofm.conv

Ingeborg Pedersen, som er kunsthistoriker og maler, har også begået sig som forfatter.

For nogle år siden udgav hun en lille dejlig bog om julekrypter. Denne gang har hun skrevet en lille varm bog om sine rejser til Italien. I indledningen af bogen står der bl.a.: "De rejseindtryk fra Italien, som denne bog rummer, er som et levende maleri. Læseren ser og oplever natur og mennesker i Italien med både en billedkunstners og en livskunstners øjne."

Hendes møde med mennesket og naturen og kunsten i Italien har

hovedsagelig været indspiret af Johannes Jørgensen og den hellige Frans af Assisi. Hun skriver bl.a. om Franses Solsang og om sine oplevelser på de appenninske bjerge, som også kaldes La Verna, det sted vor Frans fik sine stigmater. Den åbenhed og nysgerrighed hvormed hun møder menneskerne på, gør at hun får et meget fortroligt og åbent forhold til de mennesker hun møder på sin vej.

I disse kolde og triste dage med regn, er det rart at læse en lille bog hvor man bliver fyldt med sol og varme og opmuntrende oplevelser, som gør en glad.

En rejse i solsang - fra mit italienske liv. Udgivet af Poul Kristensens forlag. 129 sider, 185 kr. Gråbrødrenes Bogcafé og Steno butikken.

Ridder af Guds nåde

En bog for børn og voksne med barnlige sjæle

Af Broder Theodor ofm.conv

Lærer Susanne Mortensen debuterer hermed med fortællingen Francesco, der er en fri gendigtning af den hellige Frans af Assisis liv og levned med hovedvægten lagt på barndom og ungdom.

Bogen fortæller meget levende og spændende om Frans, hans rige familie og hans venner. Efter et ret så muntert og festligt ungdomsliv,

ændrede Frans som bekendt sit liv ved at frasige sig alle goder og helt bogstaveligt at efterleve evangeliet og give al sin ejendom til de fattige for at vandre ud i verden som tiggerbroder og fortælle om sin nye "far som er i himlen".

Susanne Mortensen skriver på en meget enkelt men også farverigt sprog som er specielt skrevet for børn og unge og til højtlesning for mindre børn. Men jeg synes nu også voksne med barnlige sjæle vil kunne få glæde af den.

Francesco, Ridderen af Guds nåde. Forlag: Sesam. 110 sider. Pris 199 kr.

Guds eget liv lever i os

Svensk biskop tager fat om livets store spørgsmål i ny bog

Af Bente Nielsen

Udgangspunktet for bogen "Spiritualitet. Åndligt liv" er, at ud fra et kristent synspunkt, så er det Guds eget liv, der lever i os. I alt flettes liv og død sammen. Da Gud blev menneske, ville han også dele vor død. Men Gud kan ikke dø! På korset låner Gud så at sige vor død og giver os gennem opstandelsen del i sit eget liv. Dette hellige bytte er Helligåndens liv i os. Påsken viser os, at Treenigheden lyser op i vores skrøbelige virkelighed her og nu.

"Spiritualitet. Åndligt liv" er en meget fortættet bog. "Den er skrevet, eller snarere besværligt tygget drøv på og frembedt under mine sidste år i klosteret og endnu mere anstrengende afsluttet i løbet af mine første måneder som biskop", skriver Anders Arborelius og tilføjer: "Derfor er bogen heller ikke hurtigt læst. I små doser kan man måske fordøje den."

På godt og vel 220 tætttrykte sider behandles udelukkende åndelige ting i en tæt og gennemtænkt

tekst, hvor man kan stoppe op og overveje snart sagt hver sætning. Forfatteren er ikke bange for i ét åndedræt at diskutere det nye testaments græske ordvalg og moderne tænkere og forfattere på mange sprog. I virkeligheden fremstår bogen som en antologi, hvor noter og citater af både moderne og antikke forfattere kobles sammen med vægtige spørgsmål fra forfatterens side.

I bogens to afdelinger, "Liv og død" og "Helliged og synd" behandles en række af de spørgsmål, som mange stiller i dag: "Lider Gud? Lidelsens formål? Hvordan ser man i dag på seksualitet, kyskhed og askese ud fra et katolsk perspektiv? Hvad er kvindens plads i Kirken?"

Mennesker holder aldrig op med at undre sig over, at det åndelige livs teologi også har med noget så kropsligt som seksualitet at gøre, men egentlig burde det være indlysende, eftersom spiritualitet må berøre alle menneskelivets områder. Kernepunktet i seksualiteten er altid kærligheden, som udtrykker, at mennesket er skabt i Guds billede, den Gud, der i sig selv er kærlighed, og hvis kærlighed udtrykkes gennem de guddommelige personers evige

kærlighedsrelation. Det kræver en dybdegående integrationsproces, før mennesket, til sin store glæde, opdager det guddommelige tegn, der præger dets seksualitet ligesom alt andet. Denne vej synes i dag alt for lang for mange kristne, der ikke kan tænke sig, at noget så påtrængende og kropsligt som sex kan pege videre på noget så op-højet og åndeligt som Guds treenige liv, ja, at det kan blive en lovsang til Ham.

Lidelsen bliver afsluttet med døden, så ondskab og vold aldrig får det sidste ord. Gud anvender det, som vi ser som selve afslutningen, til at skabe en ny begyndelse. Død bliver til liv. I dag fortrænges/fornægtes lidelsen (og de lidende), men derved beskæres og indskrænkes selve livet. Vort lille liv må vige for Guds store. Død og liv går ind i hinanden. Det, som vi ser som død, - og det er død - ser Gud som vort liv, - og det er liv.

Hvor kynisk det end kan lyde, så har vi som mennesker brug for et vist mål af sorg og smerte, det hører med til menneskelivet. Karneval uden efterfølgende faste er en absurditet, som kun vor tids historieløse mennesker kan leve med.

Der findes en smertelig længsel i

Guds hjerte efter at komme os så nær som mulig, en længsel, der genspejler Faderens og Sønnens gensidige længsel efter hinanden i Treenighedens liv. Også i menneskelivet taler alt om længsel, behov, drivkraft, drift og håb, men gennem vor gudgivne frihed kan vi selv bestemme, hvad vi længes efter, og hvem vi har behov for. At længes efter Gud betyder også at længes efter at blive som ham, altså at blive hellig.

Gud er blevet menneske, for at mennesket skal blive som Gud, eller som Adrienne von Speyer siger: "Helliged består ikke i, at mennesket giver alt, men, at Herren tager alt." Vi kan se på helligheden som en inspirationskilde for hele vor eksistens. Mange har i dag svært ved at forstå ord som synd, frelse og barmhjertighed, da jeg'ets identitet i vor tid snarere ligger i, hvad det gør og præsterer, end hvad det er og får.

Pave Johannes Paulus II har i en encyklika fra 1980 skrevet, at barmhjertigheden har med det kvindelige og kvindens kaldelse at gøre. Allerede i GT ser man, at de ord og billeder, der forsøger at gøre Guds barmhjertighed menneskelig forståelig, ofte har en kvindelig tone. Guds hellige barm-

hertighed bliver overalt og altid genkendt i Maria, som både kaldes Guds moder og barmhjertighedens moder. Det er, som om kvinder nærmer sig barmhjertighedens inderste virkelighed på en intuitiv og kontemplativ måde.

Hvert spørgsmål i bogen diskuteres sammen med hele den kristne tradition og ikke bare den katolske, men også ud fra et moderne perspektiv og med formuleringer, som er klart forankrede i egen erfaring. I et åndeligt helhedsperspektiv viger forfatteren ikke tilbage for de svære spørgsmål, som må rettes til den katolske tradition, når denne går imod strømmen på flere vigtige punkter.

"Spiritualitet. Åndligt liv" er skrevet af Anders Arborelius, der i godt et år har været katolsk biskop af Stockholm. Han er skåning og karmelitermunk og den første svenskfødte biskop siden reformationen. Han har en afbalanceret, men tydelig profil, der værdsættes blandt Sveriges kristne, også langt uden for den katolske kirke.

"Spiritualitet. Åndligt liv". Anders Arborelius. Bogen er udgivet af karmeliterne og koster 170 kr.

Beskæftigelse

Skt. Knuds skole i Århus Søger 1-2 lærer I tidsbegrænsede stillinger fra 1. august 2000 - 22. juni 2001

Skt Knuds Skole er en katolsk privatskole, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn. Alderen tynger bestemt ikke skolen - tværtimod er traditioner, formyelse og udvikling blandt vores kendetegn.

Vi har 333 elever i to spor og forventer i de kommende år at vokse til knap 400 elever. 1/3 af eleverne er katolikker og de øvrige 2/3 protestanter.

Der er to klasselærere om hver klasse, der arbejder i team og vi har lige taget afsæt til IT-springet.

Efter sommerferien udvider vi skolen med 2 nye klasser. Vi søger derfor engagerede, kompetente og fleksible lærere, der kan undervise i fagene katolsk kristendom, tysk, idræt og musik samt andre fag efter aftale.

Vi forventer, at du vil indgå i et tæt forpligtende samarbejde med alle på skolen og med skolens aktive forældrekræds.

Børnehaveklasseleder

Da en af vores børnehaveklasseledere går på uddannelsesorlov næste skoleår, søger vi hendes afløser pr. 1.8.2000 med ca. 3/4 tidsansættelse. Der er efterfølgende mulighed for en fast stilling, evt. med udvidet timetal. Sammen med vores anden børnehaveklasseleder og klassens kommende klasselærer kommer du til at indgå i et tæt teamsamarbejde om 0. klasse. Vi forventer derfor, at du er kreativ, fyldt med spændende ideer og vidtfaende, og at du vil indgå i et tæt samarbejde med såvel vores anden børnehaveklasseleder som skolens øvrige medarbejderstab og aktive forældrekræds.

Ansættelse efter overenskomst mellem Finansministeriet og LC.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse på tlf. 86 13 75 11 til skoleleder Per Larsen eller viceinspektør Inge Sjøgaard. Vi er at træffe på hverdage mellem kl. 8.00 og 16.00.

Ansættelsessamtaler forventes afholdt i uge 19.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsatte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af blispekontoen.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 80. retræte
15 og 16 April 2000
på Magleås Kursuscenter.
Ankomst lørdag kl. 14
afrejse Søndag kl. 17

Tema: Kristendom og de andre
Foredragsholder:
Dr. Richard Hansen
Pris: 400,00 kr. med mulighed efter
ansøgning at få tilskud

Tilmelding senest 10 April til

KAs Formand
Tonnie Gillnæs
Dybbølvej 33
4200 Slagelse
58527929

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Salg og service

Malerfirmaet CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

vi stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

DANSK OLIE

KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrerservice
Installationer
Olievagt i
fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre

36 70 45 30
- sikkerhed for varme

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 - Roskilde - 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT: 38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Taastrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NAR NOGEN DØR...«

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Diverse

Retræte på Lille Magleås

18-21 maj ved paster Messersmicht
pris: 500,- kr.

2-9 juli ved pater Ziggelaar
pris 1250,- kr.

Tilmelding:
Inger Jensen
Lindevangs allé 5/25
2000 Frederiksberg
tlf. 38 33 36 44

Her kan Deres annonce stå

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

**KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE
GANG
D. 19. APRIL**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 3. APRIL

En hjemstavnsproduktion som "Guds børn" burde have sin plads ved filmfestivalen i Berlin. (foto fra filmen)

Kirken i Berlin - danske refleksioner

Kirken er saltet i suppedasen, når det gælder den kommercielle filmudvikling

Af Raymond Olsen

Medens præsterne i Danmark drøfter kirkelukkninger og nedskæring af gudstjenestebesøget på grund af "der sælges for få billetter", rejser sig også i Danmark det ene biografkompleks efter det andet. Enhver provinsbiograf har mindst 4-8 biografale, og sæderne er bedre end i kirkerne. At gå i biografen eller at være til filmfestival er at være, hvor mennesker er! Det er et europæisk fænomen i tiden.

Berlins gamle centrum blev bombet flad, men en kirke prøver stadig at nå himlen midt i Berlins nye kulturforum, Potsdamer Platz.

Denne u-bombede kirke, Sct. Mattæuskirken, er blevet kristenhedens bastion i dette inferno som "Berlins Internationale Filmfestival" udgør i 11 dage.

Potsdamer Platz er et nybygget "Mini-New York" af glas og stål og bastant tysk grundighed.

Det myldrer med biografale og filmstjernerne lader sig gerne se på den røde løber. Arkitekterne, der har skabt dette nye "Berlinalpalads", har haft en uheldig hånd med hensyn til alle trappesystemerne. Dagligt var der 6 personer der faldt og daglig et brækket ben.

Kristenhedens Dommere

I Berlin er kirken ikke blot en u-bombet kirkebygning, men en fuldgyldig del af den store filmfestivals indre netværk. Fornemste dommerkomité er "Den internationale Jury", men den følges tæt af "Pressens Jury" og af "Interfilm", kirkernes "Økumeniske Jury".

10 kirkelige personer udgør denne "dommerkomité", der både geografisk og teologisk er global af karakter. Den "Økumeniske Jury" havde dette år repræsentation fra:

Tyskland, Schweiz, Frankrig, England, Letland, Spanien, Argentina og Danmark.

Jurymedlemmerne er udpeget af "INTERFILM" og "OCIC", og dermed sammensat af såvel den lutherske kirke som den katolske kirke, og de senere år flere gange med deltagelse fra den Russisk Ortodokse Kirke. Denne "kirkelige sammensætning" er ikke blot en del af Berlinale, men også af en række af andre filmfestivaler, f.eks. Cannes - og i Berlin dækkes juryens hoteludgifter m.m.

Det koster festivalbudgettet et stort beløb, at kirkerne er med, og det har de været siden 1992.

Gudløshedens Filmlærred?

Berlinalens aktuelle filmtilbud var fyldte med religiøse elementer, der ræktes til de hungrende biografgængere. Som et mangelvare uhyre bredde de gudelige elementer sig på filmlærredet og ramte publikum i mellemgulvet rent følelsesmæssigt - men Gud, kristenhedens gudsbillede. Var det til stede? Hvor skal en "kirkelig jury" søge? Var det i den amerikanske film "DET 3. MIRAKEL"? Miraklernes tid er skam ikke forbi, heller ikke på film. Rammen er et katolsk miljø, og den katolske præst fungerer nærmest som detektiv i en kriminalfilm. Lidt kirkemystik, lidt åndelige kvaler, lidt antydning sex - totalt fantasilos og forudsigelig - "mainstream" film med kommercielt tilsnit.

Den franske film "DEN MYSTISKE KVINDES SYGESTUE" (La Chambre des Magiciennes) der fik "Den internationale Pressepris" var i højere grad i samklang med evangeliet, idet filmens centrale vendepunkt fra det onde til det gode var Paulus ord om at "størst

af dem er kærligheden" (1.kor.13).

Den amerikanske film: "MAGNOLIA" fik Berlinale's fornemste pris, Guldbjørnen:

Dens centrale budskab er, at "tilgivelse" er den sværeste kunst i livet. Det er angsten for ensomhed og erkendelsen, at når døden banker på brydes alle grænser ned mennesker imellem, også når det er smertefuldt. En fornem film med seriøst indhold.

Den kirkelige Prisuddeling? "Den Økumeniske Jury" år 2000 gav sin hovedpris til filmen: "VEJEN HJEM" (Wo De Fu Qin Mu Qin)!

Der var ved det afsluttende jurymøde en enstemmig vedtagelse af denne kinesiske film. Gribende smuk og tid til eftertanke. Gennem intensiv brug af sort/hvid og farver får vi historien om kinesisk liv og politiske forandringer. Jordnær og tæt på de små ting, og fortid og nutid holdes sammen af et langt livs kærlighed mellem 2 mennesker. De almene og de klassiske værdier på et dybtgående kunstnerisk niveau.

Prisen blev overrakt i Sct. Mattæuskirken, hvor både stjernen og instruktøren var til stede og gæsterne nød den rumfyldende jazzblæserkvintet. Filmen modtog i øvrigt Berlinale's "Sølvbjørn".

Kirkernes jury uddelte flere priser (pengebeløb) og hædrende omtale til både dokumentarfilm og kortfilm:

- "Krigens Sår" (Botín de Guerra) Argentina
- "Den store Ferie" (De grote Vakantie) Holland
- "Ecco" Belgien, kortfilm
- "Media" Tjekiet, kortfilm
- Guds Børn" ...prisværdig?

En lang række film var oppe på det runde økumeniske bord - men ingen kunne betegnes som kirkeli-

ge film - de findes ikke - eller gør de? En helt aktuel dansk vestkyst lavprisproduktion "Guds Børn", hvor fiskerne taler dialekt med dybde i havets brusen, viste sig desværre ikke på de store lærreder ved Berlinale.

Netop nu breder "Guds Børn" sig fra lokalområdet og ud over danske storbyers biografteatre.

Kunne en sådan hjemstavnsproduktion nå frem til Berlinale? Er "Guds Børn" en film, der afspejler vestjysk fiskerkultur og hjælper det nationale publikum til respekt for lokale sprog og en egns kulturelle fremtrædelsesform? Det folkelige er det, der har det nære til genstand. Det der netop dominerer i en række asiatiske film, der sælger billetter!

Rammer de "vestjyske gudsbørn" dommerkriteriet: "anstrengelsen for at skabe film inden for betegnelsen "kirkelige film" og dermed tiltrækker et nyt publikum?

Et prisværdigt dansk eksperiment!

Er der flere af den art ude i Europa? Hvordan får "Interfilm" og "OCIC" sådanne eksperimenter op på de store biografslærreder? Er det økumeniske filmarbejde endnu for "lavkulturelt" for en traditionel litterær kirkeforståelse?

En af kirkens centrale opgaver i dag er at skabe stilhed. Sct. Mattæuskirken var under Berlinale et sådant sted. Dagligt var der "Meetingpoint", hvor filmfolk og kirke kunne mødes.

Ved præsentationen af "Den økumeniske Jury" var Berlins jødiske rabbiner, den lutherske biskop og den katolske biskop tilstede. Biskop, Georg Cardinal Sterzinsky udtalte: "Der er brug for kirkens kritiske blikke på dette internatio-

nale udstillingsvindue. Vi skal vende os mod den kommercielle filmudvikling. Kirken er saltet i suppedasen!", sagde han.

Kirkefolket i Danmark har endnu ikke erkendt dette og ser ikke tilstrømningen af de unge veluddannede i det voksende biografmiljø. Hvorfor er der ikke tilsvarende kirkeligt juryarbejde ved danske filmfestivaler: "Baltikumfestivalen" (Bornholm), "Eventyrfestivalen" (Odense), "Festival of the Festival" (Århus)? Er det anderledes ude i det øvrige Europa?..

Raymond Olsen repræsenterede Danmark i den kirkelige jury ved filmfestivalen i Berlin

Ord på vejen - søndagsord til dig! kun 30 kr. pr. nummer. tlf. 45 86 35 46

Kirken er det sikreste sted siger statistikken. 20% af alle dødsulykker sker i trafikken. 17% af alle ulykker sker i hjemmet. 16% sker i tog eller ved flyulykker. 16% sker ved at færdes ved til fods. Kun 0,001% af alle ulykker sker i en kirke.

Kilde: Flashpress. Vignet: Stig Holsting

Ikke fattig nok side 2

Hospice i Vadstena side 5

Påskebrev fra Paven side 6

Kurien side 13

Pilgrimsrejse side 16

Paven fylder 80

I Vatikanet venter man, at tusinder af præster fra hele verden vil valfarte til Rom i anledning af Pave Johannes Paul II's 80 års fødselsdag torsdag d. 18. maj. Præsterne vil fejre en hellig messe sammen med Paven på Peterspladsen som afslutning på en fire dages pilgrimsfærd.

Ny forhandling skal sikre skolers uafhængighed

Undervisningsministeriet har afvist, at katolske skoler kan være omfattet af fondslovgivningen

Af Søren P. Sørensen

Undervisningsministeriet har i et svar til Frie Grundskolers Fællesråd afvist, at friskolerne og de private grundskoler kan være omfattet af fondslovgivningen.

Med Undervisningsministeriets afvisning må de 23 katolske skoler i Danmark finde en ny forklaring, når de skal overbevise Undervisningsministeriet om, at det ikke er i strid med kravet om uafhængige skoler, at katolske skoler er en væsentlig del af den katolske kirkes fællesskab.

Det er Tvindlovens bestemmelser om skolers uafhængig-

hed, som har skabt vanskelighederne. For Undervisningsministeriet udgør det et problem, at biskoppen har ret til at godkende skolernes vedtægter. F.eks. skal han på nogle skoler høres i økonomiske spørgsmål, og ligeledes kan en skole ikke træffe beslutninger om f.eks. at nedlægge sig selv, uden at biskoppen er hørt.

Formanden for Foreningen af Katolske Skoler i Danmark (FAKS), skoleleder Georg Høhling, skriver i sin beretning forud for foreningens generalforsamling den 29. april, at foreningen i den aktuelle situation vil arbejde på en forhandlings-

løsning, så man i skolernes vedtægter formulerer sig ud af den problematik, der opstår, når det økonomiske uafhængighedsprincip støder mod det idemæssige afhængighedsprincip.

"FAKS vil i den nuværende situation endvidere have den pædagogiske opgave at nå et resultat, som bispedømmet vil kunne forstå og handle ud fra." Georg Høhling refererer her til Kirkerettens opfattelse af et Bispedømmes indflydelse

over for f.eks. katolske skoler. Frie Grundskolers Fællesråd som FAKS er en del af havde oprindeligt henvist til, at grund-

laget for juraen for de selvejende institutioner er fondslovgivningen, i hvilken grundlæggeren for en selvejende institution kan finde hjemmel for at øve indflydelse på en given bestyrelses beslutninger.

Undervisningsministeriet har hertil bemærket, at "skolerne kan vælge at følge de almindelige fondsretlige principper, men gør de det, er det ikke sikkert, at de kan opnå statstilskud."

Læs også side 3

Glædelig påske

Redaktion og medarbejdere ønsker læserne en glædelig påske

(Foto: Den opstandne: Evangeliar, Freiburg, Herder)

Sankt Annæ hjemmet på Amager skal lukke. (Foto: sps)

Plejehjem må lukke

Københavns Kommunes omlægninger på ældreområdet har fået nogen triste konsekvenser for to af de katolske plejehjem Sankt Annæ Hjemmet på Amager og Sankt Lioba Hjemmet på Frederiksberg, som begge skal lukke. I denne uge flytter 24 beboere fra Sankt Annæ Hjemmet.

Læs side 5

Nærhed

Kontakten med mennesker er ofte præget af afstand. Der kan være forskellige årsager, i bedste fald en respekt for personen med et ønske om ikke at blande sig i andres problemer. Den dybereliggende årsag kan være en angst for at blive konfronteret med lidelser og problemer, som man står afmægtig overfor. Personen, som har brug for hjælp, føler sig oftest svigtet og afvist. Dette var tilfældet, da et dansk skib med overvejende polsk besætning var blevet påsejlet af et tysk skib og sank. De to overlevende søfolk følte sig svigtet, da ingen fra det tyske skib kom dem til hjælp.

Den barmhjertige samaritan følte ingen angst ved kontakten med den sårede, der var blevet ilde tilredt. Andre var gået forbi, men samaritaneren løftede den sårede op uden at gøre sig tanker og bekymringer om det ansvar, han påtog sig. Han frygtede ikke nærheden med den nødstedte.

Angsten for nærhed dukker op på mange måder, fordi nærheden ikke kan undgå at gribe forstyrrende ind i vor daglige situation, og derfor ofte medfører et svigt. Eutanasi er udtryk for dette menneskelige forhold. Det kan være en umiddelbar let løsning, at en dødssyg lidende person selv vælger døden. Man vil undgå en anstrengende omsorg og pleje, som synes udsigtsløs. Eutanasi virker skræmmende, og tanken opstår let, hvornår bliver det min tur. Dødens kræfter er stærke.

Moder Teresa har sagt: "Den døende skal se op i et kærligt ansigt inden det sidste åndedrag." Selvom man kan opleve dødens kræfter på internettet. Håbets og livets kræfter er dog langt stærkere og udtryk for påskebudskabet. Over hele verden er der etableret hospicer, som yder omsorg og pleje til døende. Disse hospicer har ofte livsbekræftende hjemmesider. Der findes flere i Danmark, men også i de øvrige nordiske lande er der taget initiativer, som har medført et intensivt og givende økumenisk samarbejde. Man har erkendt det enkelte menneskes værdi indtil det sidste åndedrag og oplevet rigdommen i denne kontakt og nærhed. I januar måned i år blev der indviet et hospice i Vadstena, denne by som er så rig på traditioner og kristen inspiration. Det er stadig den hellige Birgittas ånd, som hersker i byen og fortsætter med at sprede sin velsignelse.

I beretningerne om Jesu korsfæstelse ser vi svigt, men også en prægnant tilstedeværelse og nærhed. Der er tale om, at nogle mennesker er medlidende.

De oplever også fortvivlelse og håbløshed, men i opstandelsen ser vi Kristi omsorg og nærvær, især i mødet med Maria Magdalene. Dette møde gør hende til den første budbringer af kristendommens glade budskab, opstandelsen.

JØRGEN HVIID

Internetreferencer: <http://www.hospicecare.com>
<http://www.pallmed.com>

Boligløse i en forstad til Perus hovedstad Lima. På trods af ekstrem fattigdom regnes Peru ikke blandt lande, der er fattige nok.

Peru: Ikke fattig nok

Trods ekstrem fattigdom vil de rige ikke eftergive Peru gælden

Af Anton Dekkers

"Peruanerne tvinges på en sultekur".

Det sagde Manuel Moreyra - præsident for den peruanske Centralbank - allerede for 20 år siden, da Den Internationale Valutafond (IMF) pålagde Peru de første spareprogrammer. Dengang havde landet en udlandsgæld på 8 mia. US-dollars svarende til ca. 64 mia. d.kr. Siden er den vokset til næsten 240 mia. kr.. Men peruanernes gennemsnitsindkomst er "for høj" til, at landet kan placeres i den kategori af de fattigste udviklingslande, som nu kan få eftergivet (en del af) deres gæld. (Gennemsnitsindkomsten pr. indbygger er ca. 16.000 kr. i Danmark er den ca. 232.000 kr.

Også i Peru er det de fattigste, der lider under spareprogrammernes følger, og som på den måde betaler dyrt for de riges gældsposter.

u Endnu i 1981 brugte Peru årligt 390 kr. pr. person på uddannelse og sundhed. I 1990 var beløbet nede på 100 kr. Tusinder af lærere er blevet fyret. WHO (Verdenssundhedsorganisationen) gjorde IMF's påtvungne spareprogrammer ansvarlige for kolera-epidemien i Peru i begyndelsen af 90'erne. I 1990 var der 1 million færre peruanere, der havde adgang til rent drikkevand, end i 1980.

u I sine spareprogrammer kræver IMF frem for alt, at man fjerner statssubsidier til basale fødevarer. Allerede i 1978 førte det til prisstigninger på 40 til 130 % for brød, ris og mælk - en "sultekur" for mange peruanere. I 1990 var priserne yderligere steget med 400 til 1400 %.

u Mange fagkræfter, uddannede i Peru og meget vigtige for landets udvikling, udvandrer, fordi den pe-

ruanske stat ikke har penge til at ansætte læger, ingeniører og videnskabsfolk. I Florida og i Californien arbejder der flere peruanske læger end i selve Peru. Det er omvendt udviklingshjælp: det er ikke Nord, der sender fagfolk som hjælpere, men Peru, der stiller kvalificerede mennesker til rådighed for de rige lande i Nord.

For at styrke et debitorlands eksportmuligheder forlanger IMF bl.a. et lønstop. I Peru har det medført en drastisk forringelse af levevilkårene. Prisen på en kurv med livsvigtige produkter var i 1990 otte gange højere end mindstelønnen.

u Passet fra IMF til at orientere hele økonomien på eksport fører til både et spot-udsalg af råstofværdierne i undergrunden og til forsømmelse af den indfødte befolknings behov. Peru eksporterer f.eks. - foruden de traditionelle mineraler - også majs, fiskemel, blomster og asparges - med statsstøtte. Staten koncentrerer sine midler på eksport-orienterede storplantager og ikke på småbønderne i højlandet. Denne plantage- og eksportproduktion belaster miljøet med pesticider i monokulturene og med luft- og vandforurening ved fiskemelsproduktion.

Tyskland kan nævnes som eksempel på de rige landes kynisme over for et udviklingsland som Peru. Peru har p.t. (1999) en gæld til Tyskland på ca. 6 milliarder kr. En tredjedel heraf er gæld til private kreditorer, to tredjedele til Tysklands regering. Af denne offentlige gæld stammer ca. 3 milliard fra eksportkreditter. Og her skal det huskes, at tyske firmaer har tjent godt på store byggeprojekter (f.eks. dæmninger) og på salg af våben. Tyskland profiterer desuden - som et industrialise-

ret land, der er fattig på råstoffer - af prisfaldet på råvarer. Tyskland får fra Peru fremfor alt kobber, fiskemel, zink, bomuld og kaffe.

Forskellige former for gælds-konvertering fra tysk side har ikke ført til en eftergivelse. De har højst bragt nye kreditter og længere betalingsfrister. En bestemt form for konvertering, som virkelig fører til en eftergivelse, er hidtil kun brugt i beskedent omfang. Det drejer sig om en procedure, hvor et debitorlands regering skal indbetale en del af den totale gæld i specielle fonde i landets egen valuta - i såkaldte 'modværdifonde'. Disse fonde skal så finansiere projekter til bekæmpelse af fattigdommen og beskyttelse af miljøet. I Perus tilfælde blev denne gode ide desværre misbrugt. Den tyske regering overlod forvaltningen af disse fonde til den peruanske regering og ikke til NGOs - hvilket ellers var krævet fra flere sider. Præsident Alberto Fujimori brugte disse fonde til at styrke sin egen magtposition, og sidder i dag på en del penge til brug for sin valgkamp til præsidentvalget i år 2000. Først i slutningen af 1999 begyndte den tyske regering at overveje, om og hvordan NGOs kan blive part i forvaltningen af modværdifonde.

Peru sociale og økologiske problemer kan kun løses ved en hurtig og markant nedbringelse af gældsbyrden. Desværre er Peru ikke omfattet af HIPC-initiativet fra Verdensbanken, IMF og G-7 landene, fordi det statistisk ikke regnes blandt de 41 fattigste højt forgældede lande. Jubilee 2000-kampagnen derimod har Peru med på sin liste over de 47 sværest forgældede fattige lande. Her er Peru 'fattig nok'....

(kilde: bl.a. Publik-Forum 24/1999)

Læserne diskuterer

Edith Stein

Aagot Bohn, Marselis Boulevard 32, 8000 Århus C, skriver:

Hvis hr. Wolfgang Raible (K.O. nr. 5)

havde anvendt det "fedtopløsende rengøringsmiddel", han er så glad for, lidt bedre, kunne han på tryk klart have set, at Edith Stein blev saliggjort den 1. maj 1987 i Köln og

helgenkåret den 11. oktober 1998 i Rom.

Den øvrige del af indlægget vil jeg undlade at kommentere.

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør tlf: 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Fokus på skolers identitet

Flere elever søger de katolske skoler og det aktualiserer behovet for at vide hvad skolerne står for

Af Søren P. Sørensen

I sin skriftlige formandsberetning til generalforsamlingen i Foreningen af katolske skoler i Danmark (FAKS) omtaler formanden Georg Høhling den udvikling og synliggørelse af de katolske skolers idémæssige fællesskab.

"Det er jo næsten en "millennium-trend" at gå i tænkeboks på denne anden side af tærsklen til det nye årtusind, men for de katolske skoler er invitationen ikke bare læst ud fra trends, men nok så meget ud fra de signaler, der kommer fra skolerne selv, og fra den omverden, som skolerne er en del af", skriver Georg Høhling forud for generalforsamlingen, der holdes lørdag den 29. april i Odense.

"Skolesyn til Eftersyn" hedder et FAKS-projekt, hvor skolerne vil vurdere og revurdere deres identitet. Ifølge Georg Høhling er projektet blevet til på baggrund af, at der fra den omverden, som skolerne er en del af, undertiden lyder meget divergerende røster om, hvad den katolske skole skal rumme. Forventningerne, som man møder dem hos katolske forældre, præster, ikke-katolske forældre, ansatte etc. kan være meget for-

skellige, og ikke sjældent opleves stor uvidenhed om, hvad katolsk grundlag vil sige.

"Fra skolerne selv hører FAKS stærke opfordringer til at lave kurser om, hvad det vil sige at være katolsk skole. Ønsket kommer vedvarende og massivt til stort set alle de kurser for nyansatte, som har været afholdt. Ønsker om sådanne temaer kommer tillige fra skoleledelserne, som i dag for en stor dels vedkommende udgøres af ikke-katolikker" hedder det i formandsberetningen.

Flere elever

Foreningen af katolske skoler i Danmark omfatter i alt 23 skoler, der ifølge den seneste elevoptælling fra september sidste år har 7341 elever. Der har de seneste år været en svag stigning i elevtallet, hvilket har sammenhæng med, at de katolske skoler har ry for at være gode skoler, bl.a. på grund af disciplin, faglighed og holdning. Dette er med til at aktualisere behovet for, at skoler skal være bevidste om deres identitet.

I sin beretning fremhæver Georg Høhling, at Bispedømmets Præsteråd har taget de katolske skoler op på et ekstraordinært møde, for "hvad er mere naturligt, end at Kirken gør sig tanker om, hvad man vil med en så udbredt katolsk aktivitet som de katolske skoler".

"Læreren formidler gerningen inden for opdragelse, holdnings-

dannelse osv. må da være det nærmeste vi kan komme den opgave, som 2. Vatikankoncil kalder "det almindelige præstedømme", skriver han.

Han henviser til Norge, hvor det er et krav fra myndighederne, at hver skole udarbejder en læreplan, og for de katolske skolers vedkommende skal der i Norge foreligge en læreplan, som klart udtrykker, på hvilken måde den katolske skole udmønter sig som alternativ i forhold til den offentlige skole.

"FAKS er som bekendt medlem af CEEC, den europæiske organisation for katolske skoler", skriver Georg Høhling, og fortsætter:

"Interessant nok er det vedtægtsbestemt, at alle medlemslande skal have mandat fra den stedlige Bispekonference. Det har Dan-

mark ikke. De katolske skolers virksomhed har ganske enkelt ikke tidligere været på Bispekonferencens dagsorden. Det vil FAKS gerne gøre noget ved, og kontakter er allerede gjort til skolerne i nabolandene samt til den i bispekollegget, vi håber vil være villig til at udgøre et link mellem skolerne og bispekonferencen, biskop William Kenney fra Sverige." Initiativet er drøftet med biskop Kozon.

Egenart og forskellighed

Som sagt gør skolerne sig tanker om den katolske skoles identitet, bispedømmet gør det, bispekonferencen kommer til at gøre det, og skolerne stopper op for at lave eftersyn på skolesynet.

I løbet af skoleåret 2000/2001 er

det tanken, at skolerne individuelt overvejer, på hvilke områder de hver især udgør alternativet til folkeskolen for herigennem at nå frem til erkendelsen af, hvad der er den enkelte katolske skoles særlige egenart.

Repræsentanter fra de katolske skoler har allerede haft formøde herom i begyndelsen af april. I foråret 2001 samler FAKS igen repræsentanterne fra skolerne for så gennem dem at sammensætte et beskrivelsesmateriale af den katolske skoles situation og vision. Dette beskrivelsesmateriale vil efterfølgende danne grundlag for at vurdere, hvad FAKS bør satse på som fællesområder, og hvad FAKS bør respektere som områder, hvor forskelligheden bør have rum til at leve.

En verdensskole forankret i det lokale Institut Sankt Joseph på Østerbro er bevidst om sin identitet

Institut Sankt Joseph på Østerbro i København er en international skole med elever fra 57 forskellige lande. Samtidig er den en meget lokal skole, hvor 80 pct. af eleverne kommer fra Københavns Kommune.

Interessen for at komme på en katolsk skole er stigende. Institut Sankt Joseph må hvert år afvise ansøgere, fordi der ikke er plads. Skoleleder Herluf Eriksen forventer, at det nuværende elevantal på 318 vil stige, så det udgør 400 elever om 3-4 år. I dette skøn er der taget højde for, at skolens kapacitet skal kunne følge med elevtilgangen.

- Katolske skoler er kendte for en solid og grundig undervisning. Det er dens image i Danmark som helhed. Jeg tror, at det er en væsentlig grund til, at det er populært at vælge en katolsk skole. "Så får de det katolske med, og det tager de nok ingen skade af", synes holdningen at være blandt nogen af forældrene, siger Herluf Eriksen, på hvis skole ca. 3/4 af eleverne og to tredjedele af lærerne er ikke-katolikker.

Kristen tilknytning

Institut Sankt Joseph lægger i informationsmateriale om skolen

vægt på den kristne tilknytning. Her kan man bl.a. læse, at skolen bygger på det kristne livs- og menneskesyn, formidler en kristen livsholdning til børnene og tilbyder flere religionstimer end den offentlige skole. Og disse timer deles eleverne så de katolske elever får katolsk kristendomsundervisning, hvor de f.eks. i 2. klasse forberedes til den første hellige kommunion.

"Institut Sankt Joseph adskiller sig på væsentlige punkter fra de fleste andre skoler. Der undervises i de samme fag som i folkeskolen, men en katolsk skole bygger på den kristne dåb og den kristne

Skoleleder Herluf Eriksen ved Jeanne d'Arc statuen i skolegården. (Foto: sps)

- Styrken ved en katolsk skole er, at den tilhører en verdenskirke. Det internationale perspektiv er en naturlig del. Ikke sådan, at vi går og tænker meget over det. For det er samtidig et krav, at alle børn skal tale dansk. Det danske sprog betyder noget for vores fællesskab, siger han.

På spørgsmålet, om den øgede søgning til skolen skyldes, at forældre fravælger folkeskolen, svarer Herluf Eriksen, at når udlændinge søger en dansk katolsk skole, så har det en sammenhæng med, at forældre har en katolsk tilknytning fra det land, hvor de kommer fra, og således er trygge ved at sende deres børn til en katolsk skole i det land, hvor de nu bor.

sps

holdning til livet og døden", hedder det.

Desuden kan man læse, at skolen ikke kun lægger vægt på en god undervisning, men i høj grad også på at tage sig af den enkelte elev og sørge for, at børnene kan udvikle sig til hele mennesker.

Herluf Eriksen betegner skolens egenart med ord som: Tolerant, boglig og et nært miljø, hvor man har en kristen holdning uden at være bibelfundamentalistisk.

Af P. Keller S.J.

I 1999 fejrede Kirken i den opgående sols land 450-årsdagen for den hellige Frans Xavers ankomst: det var på festdagen for Jomfru Marias optagelse i Himlen den 15. august 1549, akkurat 15 år efter løfteaflyggelsen i Paris.

Han prædikede og diskuterede ivrigt med lærde og munke. I et brev til sine medbrødre skrev han: "Blandt alle nyopdagede nationer er japanerne de eneste, som selvstændigt kan give troen videre, selv om det måtte ske under store vanskeligheder." Denne forventning er gået i opfyldelse på helt enestående måde.

50 år efter Frans Xavers død var der ca. 200.000 kristne i Japan. Den kejserlige regering kom til at frygte faren for en portugisisk handels-imperialisme. Især var det hollandske calvinister, som mistænkeliggjorde portugiserne. I 1586 blev kristendommen forbudt. Året efter udbrød der en blodig forfølgelse; på ét år dræbtes 25.000 nydøbte.

Den 6. februar fejrer hele Kirken mindet om 26 martyrer, som blev korsfæstet på en høj uden for Nagasaki, den 5. februar 1597. Det var 7 portugisiske franciskanere; de øvrige var japanere! 3 jesuitter, deriblandt 2 præstestuderende Paul Miki (33 år) og Johannes Soan, og jesuitbroderen Jacob Kisai; desuden 16 lægfolk, deriblandt 3 børn: Thomas (14), Antonius (13) og Ludvig (12 år).

Fra en 14-årigs brev

På den 800 km lange march fra Kyoto til Nagasaki skrev Thomas til sin mor: "... Ved præstens og fars hånd går jeg forud ind i Himlen og venter på, at du, kære mor, kommer efter. Når der senere ikke mere skulle være præster, som kan høre skrifter, må du opvække anger af kærlighed til Gud. Du må holde ud i troen og aldrig glemme vor Herre Jesus Kristus ... Giv mine to små brødre aldrig i de ikke-troendes hænder, men opdrag dem med al omhu. Det er min og fars sidste bøn." Disse 26 martyrer blev helgenkåret af Pave Pius IX i 1862. Martyrdokumentet i Nagasaki blev afsløret 100 år efter.

Forfølgelse fra 1614 – 1873

1598 kom der roligere tider for Kirken i Japan. I 1614 var tallet af kristne steget til 300.000. Men samme år begyndte den grusomme og mest systematiske forfølgelse.

Ediktet af 14. januar 1614 siger bl.a.: "Japan er Buddhas land. Mis-

"Vore hjerter er ligesom dit"

I mere end 200 år var de forfulgte kristne i Japan afskåret fra Moderkirken i Rom

sionærerne er kommet for at udbrede den skadelige lære, for at styrte regeringen og tage landet som deres ejendom. Kristendommen er en fjende af de tre gamle religioner: shintoismen, buddhismen og konfucianismen."

Alle fremmede og alle japanere, som samarbejder med dem, skulle sendes til Manila eller Macao. Alle kirker, præste- og ordenshuse skulle ødelægges. Og de kristne japanere skulle tvinges til at afsværge deres tro. Enhver japaner skulle tilhøre et af regeringen tilladt religionssamfund, være knyttet til et bestemt tempel og have et tempelcertifikat. Det var bonzernes pligt flere gange om året at føre kontrol.

Befolkningen blev opdelt i grupper på 5-6 husstande, hvor hver enkelt var ansvarlig for de andre. Hvis en kristen blev fundet i en gruppe, måtte alle dens medlemmer, mænd, kvinder og børn lide den samme straf som den kristne.

Som en særlig metode til at afsløre, om en person var kristen, blev der indført E-fumi ceremonien: at træde på et billede, som fremstillede Kristus eller Jomfru Maria. Undertiden blev de kristne udsat for tortur, for at få dem til at træde på de hellige billeder. Ceremonien var udtænkt af den fralfaldne p. Ferreira. Nogle af disse billeder findes nu på Nationalmuseet i Tokyo.

Havde de første år efter 1614 været vanskelige for de kristne, så var tiden fra 1627 – 1634 endnu grusommere med hensyn til tortur

og henrettelser. Man jagede de kristne fra hus og hjem, drev dem ud i bjergene, hvor de langsomt bukkede under. Hvis de overlevede, blev de hentet tilbage og udsat for tortur. Mange blev halshugget, andre blev brændemærket, fik afsavet lemmer med en bambussav, afhugget næse og ører og ført gennem byen til skræk og advarsel.

Med brugen af svovlkilderne ved vulkanen Unzen-ga steg graderne i tortur. I august 1629 afsvor 62 deres kristne tro efter et par dage i svovldampene, kun to holdt ud til døden.

Eller vedkommende blev hængt op, bundet fast ved fødderne og med hovedet nedad. Den første, der blev udsat for denne tortur, var jesuitbroder Nicolas Keyan Sukunaga, som den 31. juli 1631 bukkede under efter at have hængt i galgen i tre dage. Pater Christopher Ferreira opgav sin tro efter 3 timer. Han var den eneste missionær, der svigtede blandt 15 præster, 12 lægbrødre og 7 ledende kristne.

Kirkens martyrium

Så vidt vides var der i 1638 kun 5 præster i Japan: 3 jesuitter og 2 franciskanere. Franciskanerne blev brændt levende, 2 af jesuitterne afsvor; så blev de kastet i fængsel og døde i elendighed.

Ingen japaner fik lov at forlade landet. Alle japanske havne var lukkede for udenlandske skibe. Således syntes kristendommen efterhånden at være udryddet.

I mere end 200 år var de forfulgte kristne afskåret fra Moderkirken i Rom. Der var ingen mulighed for at komme til bodens sakramente eller alterets sakramente. Alt manglede med undtagelse af dåbens sakramente. Enhver kristen vidste, at der var udsat en dusør for at afsløre ham; der var spioner overalt. Dette medførte, at de kristne mere og mere kom til den overbevisning, at de fuldt legitime kunne give efter for myndighedernes krav, i hvert fald udadtil, hvis de blot i deres hjerter bevarede troen og søgte at give den videre til deres egne børn. På den måde blev den kristne tro bevaret i mere end 200 år til trods for den meget hårdnakkede forfølgelse.

Opdagelse af overlevende

Efter at Amerika og England havde bragt diverse handelsaftaler i stand, skete det den 15. august 1859, at Japan åbnede flere havne for franske skibe.

I Nagasaki lykkedes det for p. Petitjean med officiel tilladelse at bygge en præstegård og lille kirke for udlændinge. Den 19. februar 1864 blev den indviet til "De 26 martyrer fra Nagasaki". Den 17. marts 1865 så p. Petitjean en gruppe på 12-15 personer, mænd, kvinder og børn stående uden for den aflåste kirke. Deres optræden viste, at de var kommet af mere end almindelig nysgerrighed. Præsten gik hen til dem, åbnede kirkedøren, gik ind og knælede ved hovedalteret. Hele flokken

fulgte ham ind i kirken. Da han havde knælet foran alteret i nogen tid, kom tre kvinder hen til ham og knælede også ned. Med hænderne foldede på brystet hviskede den ene af kvinderne: "Vore hjerter er ligesom dit." Præsten spurgte: "Hvor komme I fra?" Hun svarede: "Vi kommer fra Urakami. I Urakami har alle de samme følelser i hjertet, som vi har."

Nu spurgte den anden kvinde: "Santa Mariyano go-zo wa doko?" Præsten førte dem hen til Mariastatuen. De knælede ned i bøn og sagde til hinanden: "I sandhed, dette er den hellige Maria. Se, hun har Jesusbarnet i sine arme." Efter dette fulgte en lang samtale. Den ene af kvinderne sagde: "Vi har en fest for Vor Herre den 25. i frostens måned. Vi er blevet fortalt, at på denne tid blev han født i en stald, og at han voksede op i den yderste fattigdom, gennemgik mange lidelser, og at han som 30-årig døde på et kors for at frelse vore sjæle. Nu er vi i sorgens tid. Har du også disse højtidere?" De talte også om sankt Joseph, Jesu plejefar.

Nu blev samtalen afbrudt af frygt for politiet, men de lovede at komme snart igen. P. Petitjean var dybt rørt over, hvad han her oplevede. Det var et historisk øjeblik: Kirken er ikke død; den er opstået. Historien beretter, at da pave Pius IX fik beretningen om denne begivenhed, græd han.

Omkring 20 000 kristne

Efterhånden kom missionærerne i kontakt med flere kristne. En af dem spurgte efter pavens navn. Og han blev glædelig overrasket ved at høre, at præsterne levede i cølibat. Altså den sande Kirkes kendetegn: Jesus Kristus, jomfru Maria, paven.

Da året var gået, havde missionærerne haft besøg af kristne menigheder fra en halv snes steder og anslog, at tallet af kristne i Japan måtte være omkring 20 000.

Den historiske begivenhed den 17. marts 1865 kaldtes i Europa "Opdagelsen af de kristne". Men historisk korrekt, så var det kristne, der opdagede missionærernes ankomst; opdagede, at disse var de legitime efterkommere af de præster, der havde forkyndt den kristne tro for deres forfædre, den tro, for hvilken mange i generationer havde lidt martyrdøden.

(Det meste efter "Martyrkirken" af Claus Munk Plum, 1999)

I maj måned beder vi med paven om:

At Maria, Guds Moder, må være vort forbillede i trofasthed og højmodighed til at følge Kristus efter.

Og At tanken på den 19. århundredes martyrer må lade et nyt missionærisk forår bryde frem i Kirken

Opbrud på plejehjem

To katolske plejehjem i København forbereder lukning, mens det tredje skal ombygges for 35 mio. kr.

Københavns Kommunes omlægninger på ældreområdet får store konsekvenser for de tre katolske plejehjem i hovedstadskommunen.

Det har længe været en kendsgerning, at to dem må lukke. Det er Sankt Annæ Hjem på Amager og Sankt Lioba Hjemmet på Frederiksberg. Til gengæld kan beboere og personale på plejehjemmet Hoffmanns Minde i Brønshøj ånde lettet op, efter at Sundheds- og Omsorgsudvalget ventes at indstille til Borgerrepræsentationen, at plejehjemmet skal ombygges til et mere tidssvarende plejehjem.

Souschef Karen Terney, Hoffmanns Minde oplyser, at ombygningen til 35 mio. kr. ventes at finde sted fra 3. kvartal i 2002, og at den vil stå på i halvandet år.

Plejehjemmet, der i dag har 55 boliger, skal ombygges, så det fremover har 44 boliger. Til gengæld får hver bolig to værelser.

- Vi er naturligvis glade for, at Hoffmanns Minde bliver bevaret som plejehjem. Dog kan vi nok ikke undgå, at det vil skabe en vis utryghed blandt vore beboere, som skal bo et andet sted i den periode. Og for vore 60 ansatte,

som i realiteten får en fyreseddel. Her forventer vi dog, at de gøres ansat på andre steder i den periode, hvor ombygningen står på, siger Karen Terney.

På de to øvrige plejehjem råder der forståeligt nok en trist stemning. Søster Anne, der er afdelingssygeplejerske på det smukke Sankt Annæ Hjemmet på Amager, fortæller, at flytningen af hjemmets 24 beboere, skal finde sted mandag og tirsdag i denne uge.

- Beboerne er glade for, at de skal bo sammen i Absalonshus i Absalonsgade, og at personalet flytter med til Absalonshus og et nærliggende plejehjem, siger søster Anne.

Hun tilføjer, at det værste var usikkerheden før den endelige beslutning om at lukke Sankt Annæ Hjemmet som plejehjem.

- Da vi endelig fik at vide, at beslutningen var truffet, fik vi en god information, og vi fik det at vide i så god tid, at vi har kunnet forberede flytningen på en ordentlig måde.

Sankt Lioba Hjemmet, O. V. Kjettinges Allé 7, Frederiksberg, lukker den 31. maj, efter at have fungeret som plejehjem i 26 år.

Øverst: Hoffmanns Minde i Brønshøj og Sankt Annæ Hjemmet på Amager (tv). (Foto: sps)

Her er syv beboere og 6 medarbejdere tilbage. En medarbejder på hjemmet fortæller, at alle er lidt kede af det, fordi en kultur brydes op, og beboere og personale skal finde nye sammenhænge at trives i.

Endnu er det uvist, hvordan de to hjem fremover skal fungere.

For god ordens skyld bør tilføjes, at det fjerde katolske plejehjem, Nordvanggård, i Birkerød, kan se fremtiden lyst i møde, bl.a. i form af bygning af et nyt katolsk ældrecenter med 40-50 boliger. Det kunne man læse om i Katolsk Orientering nr. 20/1999. sps

"Jeg var syg, og I tog jer af mig"

Teamwork ligger til grund for hele hospice-ideen om at et menneske ikke skal dø alene, men være en del af et fællesskab

Af Jørgen Hviid

For 30 år siden hørte jeg første gang om hospicer, som endnu var i sin spæde begyndelse. Tanken om omsorg for mennesker i deres sidste stund optog manges tanker, ikke mindst fordi mennesket står så afmægtigt og hjælpeløst for dødens mysterium. Siden de første pionerer bl.a. den engelske læge Cecily Saunders begyndte, er tanker om omsorg for døende blevet udviklet.

Man ønskede at bringe dette arbejde ud af et hospitalsmiljø, hvor døden ofte blev reduceret til et klinisk fænomen. Lægerne og det øvrige medicinske personale var uddannede til at helbrede, og når dette resultat blev umuligt, var behandlingspersonalet lige-

så perpleks og hjælpeløs som ethvert andet menneske foran døden.

Therese Vanier

Grundlæggeren af l'Arche fællesskaberne i England dr. Therese Vanier, som Niels Steensens Hus har et nært samarbejde med, indførte os i hospicetanken, som også vakte interesse hos katolske læger i Danmark. Man inviterede souschefen for St. Christopher's Hospice til Magleås sidst i 70'erne, og man hørte et inspirerende foredrag. Det forblev ved interessen, og man havde ikke kræfter til at omsætte hospicetanken i praksis, selvom adskillige katolikker i sundhedssektoren, bl.a. Sct. Josephs søstre havde stiftet bekendtskab med hospicetanken i England. I dag er der grundlagt hospicer i Vejle og Ålborg i katolsk økumenisk sammenhæng.

Christine Morris

I 1999 var jeg med Niels Steensens Hus i Vadstena, og vi havde lejlighed til at møde en engelsk læge dr.

Christine Morris, der arbejdede ihærdigt på at etablere et hospice i byen i samarbejde med flere forskellige kirkesamfund. Ved første øjekast var det en illusorisk opgave, som krævede et meget stort økonomisk grundlag for at kunne gennemføres.

Arbejdsgruppen havde imidlertid en brændende tro på, at hvis det var Guds vilje, ville det lykkes.

Ideen vakte opmærksomhed og interesse langt ud over Vadstena, og det lykkedes at indsamle flere millioner, at finde en egnet grund i nærheden af den smukke Vättern sø og den vidunderlige Blå Kirke. Grundstenen blev lagt i efteråret 1999, og indvielsen fandt sted i januar 2000. Der var meget

omhyggelige forberedelser, og bl.a. havde man i en voldsom snestorm haft besøg af dr. Michael Kearney, som leder et kendt hospice i Dublin. Man havde også en intens forbindelse med hospicer over hele verden, således at Vadstena blev en del af dette håbets netværk.

Teamwork

Teamwork ligger til grund for hele hospiceideen: "et menneske skal ikke dø alene, men er en del af et fællesskab, hvor vi bærer ansvaret for hverandre". Der for er der en nær kontakt med familierne, som hjælpes til at komme ud over deres fortvivelse ved dødens gru. Patientens sidste tid skal være en rig-

Fra hospice-indvielsen i Vadstena i januar. Søsteren i forgrunden er priorinde for Heliga Hjärtas Kloster i Omberg, moder Birgitta.

dom. I Vadstena skaber hospicets smukke omgivelser et miljø, hvor patienten kan komme om dagen på daghospice, og i den sidste tid være der hele døgnet. Der er ikke tale om et dødhospital, men om et liv som får mening, og hvor smerterne reduceres ved den indsats, som beskæftigelses- og fysioterapeuter, sygeplejersker, sundhedsassistenter og læger kan yde. Smertekontrol er et kompliceret område.

Smerter kan hidrøre fra selve sygdommen, men også fra mange andre forhold, forårsaget af angst, usikkerhed og familiemæssige problemer. Det er dette teamwork, som kan lindre patientens sidste tid og give den mening og fylde.

En kristen udfordring

Hospicet er en kristen udfordring, som kan give håb i en verden, hvor dødens kræfter truer med at overvinde mennesket.

<http://www.hospicecare.com>
<http://www.hospize.de>
<http://www.pallmed.com>

Et brev fra Nadversalen

Pave Johannes Paul II's brev til præsterne i anledning af skærtorsdag år 2000

Af Johannes Paul II

Kære brødre i præstedømmet!

"Jesus havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem indtil det sidste" (Joh 13,1). Med dyb bevægelse læser jeg her i Jerusalem på stedet, som i følge traditionen gav husly til Jesus og hans disciple til påskemåltidet og indstiftelsen af Eukaristien, de ord med hvilke evangelisten Johannes indleder beretningen om den sidste nadver.

Jeg priser Herren, som i jubelåret for sin Søns menneskevordelse har forundt mig at begive mig i Kristi jordiske spor og følge de veje, som han har betrædt mellem fødslen i Betlehem og døden på Golgata. I går dvælede jeg i Betlehem i fødselsgrøtten, de næste dage vil jeg nå de forskellige steder, som forbindes med Frelserens liv og tjeneste, fra huset, hvor bebudelsen fandt sted, til Saligprisningernes Bjerg, til Oliehaven, og til sidst, søndag, vil jeg være på Golgata og den hellige grav.

I dag giver dette besøg i Nadversalen mig lejlighed til at kaste et samlet blik på forløsningens mysterium. Der var hér han gjorde sig selv til Eukaristiens uvurderlige gave. Her fødtes også vort præstedømme

Et brev fra Nadversalen

2. Og netop fra dette sted glæder det mig at rette det brev til jer, gennem hvilket jeg i over 20 år når ud til jer i anledning af skærtorsdag, Eukaristiens dag og vor dag "par excellence".

Ja jeg skriver fra Nadversalen, idet jeg tænker på alt det, som foregik indenfor disse mure på hin aften så mættet af mysteriet. For mit øje viser Kristus sig for mig, jeg ser for mig apostlene siddende til bords med ham. Jeg opholder mig særligt ved Peter: det forekommer mig at se ham, mens han sammen med de andre disciple forbavset iagttager Herrens handlinger, bevæget hører ordene, åbner sig - ganske vist under tyngden af sin svaghed - for det mysterium, der her forkyndes, og som om et øjeblik vil fuldbyrdes. Det er timerne, da det store slag udkæmpes mellem kærligheden, som hengiver sig uden forbehold, og det ondskabens mysterium (mysterium iniquitatis), som lukker sig i sin fjendtlighed. Judas' forræderi tilbyder sig næsten som symbol på menneskeheden synd. "Det var nat", siger evangelisten Johannes (13,30), mørkets time, adskillelsens time, præget af umådelig sorg, men i Kristi præcise ord skinner morgenrødens lys allerede frem: "Jeg skal se jer igen, og så skal jeres hjerte glæde sig, og ingen

skal kunne tage jeres glæde fra jer" (Joh 16,22-23).

3. Vi bør altid på ny genoverveje denne nats mysterium. Vi bør ofte i ånden vende tilbage til denne Nadversal, hvor især vi præster kan føle os hjemme på en særlig måde. Om os kunne man med henblik på Nadversalen sige det, som salmisten siger om folkene vedrørende Jerusalem: "Herren skriver folkene op, dér er de født" (Sl 87,6).

Fra denne hellige sal kommer jeg spontant til at forestille mig jer i alle dele af verden med jeres tusind ansigter, unge og gamle, i jeres forskellige situationer, for manges vedkommende - Gud ske tak - i glæde og begejstring, for andres vedkommende måske i smerte, måske i træthed, måske i desorientering. I jer alle kommer jeg for at ære det billede af Kristus, som I har modtaget med præstevielsen, det mærke, som på en uudslettelig måde kendetegner hver enkelt af jer. Det er et tegn på særlig kærlighed, som enhver præst har opnået, og som han altid kan regne med for at kunne gå videre i glæde eller begynde med ny begejstring i perspektivet af en stadig større troskab.

Født af kærlighed

4. "Jesus havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem indtil det sidste." Som bekendt, og til forskel fra de øvrige evangelier, opholder Johannes sig ikke ved at fortælle om Eukaristiens indstiftelse, som allerede er forudsagt af Jesus i den lange tale ved Kapernaum (jf Joh 6,26-65), men tøver ved fodtvætningen. Dette initiativ fra Kristi side, som gør Peter bestyrtet, er mere end et eksempel på ydmyghed til efterfølgelse, det er åbenbaringen af den radikalitet, der ligger i Guds henvendelse til os. Det er netop i Kristus, at Gud har givet afkald og har taget tjenerskikkelse på lige til den yderste ydmygelse på korset (jf Fil 2,7) for at åbne adgangen til det guddommelige indre for menneskeheden. De store taler, som i Johannes-evangeliet følger fodtvætningen, og som nærmest er en kommentar til denne, bliver lige som til en introduktion til det trinitariske fællesskab, til hvilket Faderen kalder os ved at indføre os i Kristus med Åndens gave.

Dette fællesskab skal leves efter det nye buds logik: "Som jeg har elsket jer, skal også I elske hinanden" (Joh 13,34). Det er ikke tilfældigt, at den ypperstepræstelige bøn kronet denne mystagogi ved at vise Kristus i hans enhed med Faderen, rede til at vende tilbage til ham gennem ofringen af sig selv og uden at ønske andet

end, at hans disciple skal have del i hans enhed med Faderen: "Ligesom som du, Fader, i mig og jeg i dig, at de også må være ét i os" (Joh 17,21).

5. Med udgangspunkt i denne kerne af disciple, som hørte disse ord, er det hele Kirken, som er dannet og har udbredt sig i tid og rum som et folk forenet af Faderens, Sønnens og Helligåndens enhed (Sankt Cyprian, De oratione Dominica, 23). Det nye folks dybe enhed udelukker ikke i sit indre tilstedeværelsen af forskellige og hinanden supplerende opgaver. Således er på en særlig måde til disse første apostle de blevet knyttet, som er sat til i Kristi person at forny den handling, Kristus udførte ved den sidste nadver, idet han indstiftede det eukaristiske offer, "kilden til og højdepunktet i hele det kristne liv" (Lumen gentium, 11). De, som er sat til i Kristi person at forny den handling, Kristus udførte ved den sidste nadver, idet han indstiftede det eukaristiske offer, "kilden til og højdepunktet i hele det kristne liv" (Lumen gentium, 11), er således på en særlig måde blevet knyttet til disse første apostle. Det sakramentale kendetegn, som udmærker dem i kraft af den vielse, de har modtaget, gør, at deres tilstedeværelse og deres tjeneste er noget unikt, nødvendigt og uerstatteligt. Der er gået næsten 2000 år siden dette øjeblik. Hvor mange præster har ikke gentaget denne handling! Ofte har de været eksemplariske disciple, helgener, martyrer. Hvorledes skulle man i dette jubelår kunne glemme de mange præster, som har vidnet om Kristus med deres liv lige til udgydelsen af deres blod? Deres martyrium følger hele kirkehistorien og kendetegner også det århundrede, som vi lige har lagt bag os, præget af så mange forskellige diktatoriske regimer og fjendtlighed mod Kirken. Jeg ønsker her fra Nadversalen at sige tak til Herren for deres mod. Vi ser på dem for at lære at følge efter Den gode Hyrde, som "har sat sit liv til for fårene" (Joh 10,11).

En skat i lerkar

6. Det er sandt: I præstedømmets historie ikke mindre end i resten af gudsfolkets historie bemærker man også eksistensen af syndens mørke. Mange gange har præsterne men-ne-skelige svaghed tilsløret Kristi åsyn i dem. Og hvordan kan man undgå at undres over det netop her i Nadversalen? Her ikke alene fuldbyrdes Judas' forræderi, men Peter selv måtte blive bevidst om sin svaghed, idet han modtog den bitre forudsigelse af fornægtelsen. Ved at vælge mænd som de Tolv gjorde Kristus sig

bestemt ingen illusioner: Det var på denne menneskelige svaghed, han satte sit nærværs sakramentale segl. Paulus giver forklaringen: "Denne skat har vi i lerkar, for at den overvældende kraft skal være Guds og ikke vores" (2 Kor 4,7). Derfor har Guds folk trods sine præsters svaghed fortsat med at tro på Kristi kraft, som virker gennem dets tjenere. Hvorledes kan man undgå at mindes Frans af Assisis strålende vidnesbyrd i denne forbindelse? Han, som af ydmyghed ikke ville være præst, efterlod i sit testamente udtrykket for sin tro på Kristi mysterium som værende til stede i præsterne. Han erklærede sig rede til at henvende sig til dem, også selv om de skulle have forfulgt ham, uden blik for deres synd, og "jeg gør dette," forklarer han, "fordi jeg legemligt ikke ser andet af Guds allerhøjeste Søn i denne verden, hvis ikke det er i hans allerhelligste legeme og blod, som de alene indvier, og de alene rækker til andre" (Fonti francescane, n 113).

7. Fra dette sted, hvor Kristus har udtalt de hellige indstiftelsesord, opfordrer jeg jer, kære præster, til at genopdage den gave og det mysterium, som vi har modtaget. For at gribe det ved roden må vi betragte Kristi præstedømme. Ganske vist har hele Guds folk del i det i kraft af dåben. Det andet Vatikankoncil minder os om, at udover denne deltagelse, som er fælles for alle døbt, er der en anden særlig embedsmæssig deltagelse, som er væsensforskellig fra den første også selvom den inderligt er henordnet denne (jf Lumen gentium, 10).

Vi nærmer os Kristi præstedømme i Jubelårets særlige synsvinkel. Dette år opfordrer os til i Kristus at betragte den inderlige forbindelse, som eksisterer mellem hans præstedømme og hans persons mysterium. Kristi præstedømme er ikke accidentielt, det er ikke en opgave, som han havde kunnet lade være med at påtage sig, men den er indskrevet i hans identitet som menneskevord Søn, som menneske-Gud. Alt i forholdet mellem menneskeheden og Gud går igennem Kristus: "Ingen kommer til Faderen uden ved mig" (Joh 14,6). Derfor er Kristus præst i et evigt og universelt præstedømme, af hvilket præstedømmet i den første pagt var et billede og en forberedelse (jf Hebr 9,9). Han udøver det i dets fylde fra det øjeblik, han har sat sig som ypperstepræst "på højre side af den Højstes trone i Himlen" (Hebr 8,1). Fra da af er selve fundamentet for præstedømmet i menneskeheden forandret. Der er herefter kun ét eneste præstedømme, nemlig Kristi, som man på forskellige måde

kan have del i og udøve.

Sacerdos et hostia

8. Samtidig er meningen med ofret - den præstelige handling par excellence - blevet fuldkomment gjort. Kristus har på Golgata af sit eget liv gjort et offer af evig værdi, et forløsningsoffer, der for altid har genåbnet vejen til fællesskab med Gud, som var afbrudt af synden. Hebræerbrevet kaster lys over dette mysterium, idet det lader nogle vers fra Salme 40 gå over Kristi læber: "Slagt- og afgrødeoffer vil du ikke have, et legeme har du beredt mig; se, jeg kommer, Gud, for at gøre din vilje" (Hebr 10,5,7, jf Sl 40,7-9). Ifølge brevets forfatter er disse profetiske ord blevet udtalt af Kristus i det øjeblik, han trådte ind i verden. De udtrykker hans mysterium og hans mission, de begynder at virkeliggøres fra menneskevordelsens øjeblik, også selv om de først når deres højdepunkt i ofret på Golgata. Fra da af er præstens offer ikke andet end repræsentation for Faderen af det ene offer frembåret af Kristus, udført én gang for alle.

Sacerdos et hostia! Præst og offergave. Dette offeraspekt kendetegner dybt Eukaristien og er på samme tid en grundlæggende dimension af Kristi præstedømme og følgelig af vort præstedømme. Vi læser i dette lys de ord, som vi gentager hver dag og som lød for første gang netop her i Nadversalen: "Tag, og spis alle deraf. Dette er mit legeme, som hengives for jer." ... "Tag, og drik alle deraf. Dette er kalken med mit blod, den nye og evige pagts blod, som udgydes for jer og for alle til syndernes forladelse." Det er de ord, som er bevidnet i redigeringer, der væsentligt stemmer overens hos evangelisterne og Paulus. De blev udtalt på dette sted sent om aftenen skærtorsdag. Idet han gav apostlene sit legeme at spise og sit blod at drikke, udtrykte han den dybe sandhed i den handling, som han snart herefter skulle udføre på Golgata. I det eukaristiske brød findes netop det samme legeme, som blev født af Jomfru Maria og frembåret på korset:

Ave verum corpus natum de Maria Virgine, vere passum, immolatum in cruce pro homine. (Hil dig, du sande legeme født af Jomfru Maria, du som i sandhed har lidt og er blev ofret på korset for mennesket).

9. Hvorledes kan man lade være med altid på ny at vende tilbage til dette mysterium, som indeholder hele Kirkens liv. Dette sakramente har i 2000 år næret utallige troende; herfra er der udgået en strøm

11.00 Højmesse, gregoriansk sang
Ons d. 24. kl. 9.30 Sognets forårsudflugt. Begynder i Bredgade udenfor kirken. Kl. 19.00 majandagt
Lør d. 27. kl. 17.00 Aftenmesse og majandagt
Søn d. 28. 6. Påskesøndag kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 11.00 reciteret messe. Valfart til Vor Frue af Åsebakken. Vores venskabsmenighed fra Schwerin deltager i Valfarten
Ons d. 31. kl. 19.00 Majandagt

18 | Amager

2300 KBH. S. SANKT ANNÆ KIRKE, Dronning Elisabeths Allé 3.
Sognepræst: Jerzy Gorowski. Tlf. 3286 0724.
Præst for filippinerne: Patrick Sheils. Tlf. 3286 0729/2089 3435.
Præst for polakkerne: Julian Bodnar. Tlf. 3286 0725.
Kirkens kontor: Hans Bogbinders Allé 2, tirsd.-fred. 10-12; torsd. tillige 17-18. Tlf. 3258 4102. Fax: 3286 0738.
E-mail: skt.anna.kirke@image.dk
Giro: 815-3442.

Messtider: (HA)(T)
Søn: Messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Lør: Engelsk messe kl. 17.
Hverdagsmesser: Man, Ons, Fre, Lør: Kl. 8, Tir: Kl. 17, Tor: Kl. 8 og 19.
Hver 1. Fre: Kl. 19 derefter tilbedelse til kl. 21.

Maj:
Hver torsdag i maj kl. 19 er der rosenkransandagt og derefter messe.
Tir d. 2.: Bikuben kl. 14.00 - 18.30. Bømenes Majandagt med fællesspisning i den lille sal. Årets 1. kommunikanter og deres familier er vores gæster den dag.
Søn d. 7.: Firmelse ved biskop Czeslaw Kozon kl. 10. Derefter reception i den store sal.
Ons d. 10.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Pater Adams, 2. del af foredrag om „Kirke i forandring“, et tilbageblik.
Ons d. 24.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Hygge-eftermiddag.

Lør d. 27.: Bikuben. Familieskovtur. Programmet følger senere.
Søn d. 28.: Valfart til Åsebakken.
NB: Læs mere derom i Katolsk Orientering.
NB: Messe i kirken kl. 8.30 og 10.

19 | Grønland

3900 NUUK. KRIST KONGE KIRKE.
Sognepræst: Paul Marx, O.M.I., Kutaa 1, Box 51. Tlf. 00 299 32 1275. Fax: 00299 32 3175.
E-mail: kristkonge@greenet.gl
Messtider:
Søn: kl. 10.
Hverdag: Man, Tir og Tor: Kl. 17.15
Ons: Kl. 18.30 messe efterfulgt af en times tilbedelse kl. 19.00

Fre: Kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre, Blok 9, 213.
Lør: Kl. 11.00.
OSB: Ændringer i hverdags messtidspunkter kan ske.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

20 | Færøerne

FO 100 TÓRSHAVN. MARIUKIRKIAN, Mariugøta 4.
Sognepræst: August Ziggelaar SJ, Stenosgade 4 A, 1616 København V. Tlf. 3321 8588. Fax: 3325 0738.
Kirken: Tlf./Fax: 00 298 31 0380.
E-mail: sktmaria@post.olivant.fo
Præstegården: Mariugøta 10. Tlf. 00-298 31 1779.
Diakon: Christian Gabrielsen, Tradargøta 16, 160 Argir. Tlf. 00-298 31 0653.
E-mail: gabriel@post.olivant.fo
Messtider: (HC2)(I)
Søn: Højmesse kl. 11.

Gudstjenester på fremmede sprog

ARABISK MESSE
Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 1. Søn i md. kl. 16.

COMMUNAUTÉ DE LANGUE FRANÇAISE
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 Copenhagen V. Tlf. 3386 0380.
Le 1er, le 3ème et le 5ème samedi du mois: Eucharistie à 17h 45 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.

DEUTSCHSPRACHIGE GEMEINDE
Pf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kopenhagen V. Tlf. 3386 0380. Fax: 3386 0384.
Hi. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen Ø. Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

ENGLISH-SPEAKING MINISTRY
Fr. Carroll Parker O.M.I., Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 4494 7678. Fax: 4453 5558.

FILIPPINERE
Fr. Patrick J. Sheils C.ss.R., Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 3286 0729. Mobil tlf. 2089 3435. Fax: 3286 0738.

KROATISK MISSION
P. Antun Oršolić, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 3966 2299.

MISA EN ESPAÑOL
P. Hugo Cabrera Aramayo, Ehlersvej 29, 2900 Hellerup. Tlf. 3940 0944. Mobil tlf. 4041 9444. Fax: 3940 0943

MESSE IN ITALIANO
ogni sabato alle ore 18.00, Jesu Hjerter Kirke
P. Lorenzo Del Zanna S.J., Stenosgade 4 A, 1616 København V. Tlf. 3321 8588. Fax 3325 0738.
E-mail: Lorenzo.delzanna@get2net.dk

MSZE SWIETE W JESYKU POLSKIM
Ko ciół Sw. Anny, Dronning Elisabeths Allé 3, 2300 København S.
O. Julian Bodnar CSSR. Tlf. 3286 0725
O. Zbigniew Beifus CSSR. Tlf. 3286 0727
Msze w.: W kazda niedziale i swieto o godz. 12.00.
W. Piatek, godz. 17.00 liturgia W. Piatku.
W. Sobota, po wiczenie pokarmów o godz. 11.00 i 12.00.

TAMILSKE GUDSTJENESTER
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 2, 9000 Aalborg. Tlf. 9813 5029 eller 2086 6738. Fax: 9813 5029.
Maj:
Søn d. 7.: Messe kl. 10.00 Hellig Kors Kirke, Lemvig.
Lør d. 20.: Messe kl. 17.00 Helligåndskirken, Frederikshavn.
Søn d. 28.: Messe kl. 11.00 Skt. Kjelds Kirke, Viborg.

UNGARSK MESSE
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth S.J., Stenosgade 4 A, 1616 Kbh. V (Jesu Hjerter Kirke) Tlf. 3321 8588.

VIETNAMESE
Pastor Châu, Chu Huy (Joseph), Sant Leonisgade 12, 8800 Viborg. Tlf./Fax: 8661 3727.

KODER FOR KØRESTOLSBRUGERE
Koderne er anført efter „Messtider“
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Hjælp ved ankomst efter aftale med sognekontoret/kirken.

KODER FOR HØREHANDICAPPEDE
Koderne er anført efter „Messtider“
T = Teleslynge.
H = Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højttaleranlæg eller håndhøreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I = Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

NB: DEADLINE til Juni-udgaven af Orientering fra Sognene er 8. maj!
Vær venlig at overholde denne dato!

e-mail adresse er erik@katolsk.dk
send IKKE til Jørgen Hviid.

Liturgisk kalender maj 2000

Bibelteksterne til den daglige messe findes på:
http://inet.uni2.dk/home/Vor_Frue_Aarhus/Kalender/NB_Vor_Frue_Aarhus: Det er ikke bindetregere men understregning, og Aarhus må ikke skrives med „bolla-A“. På samme hjemmeside finder man tillige link til et glimrende helgenleksikon.

Maj 2000

1. *hvid*. Mandag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Eller *hvid*. Josef, arbejderen.
Påskepf.
L.: ApG 4,23-31. Ev.: Joh 3,1-8.
Fejrer man Josef, arbejderen, læses følgende tekster:
Skt. Josefs pf.
L.: (ad lib.) 1 Mos 1,26-2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24.
Ev.: (obligatorisk) Matt 13,54-58.
2. *hvid*. Tirsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Athanasius, biskop og kirkelærer, (†373)(m).
Påskepf.
L.: ApG 4,32-37. Ev.: Joh 3,7b-15.
(Evangelium ad lib. (Athanasius): Matt 10,22-25a.)
3. *rød*. Onsdag. FILIP OG JACOB, apostle (f). (II Ps).
Gl. Ap. pf.
L.: 1 Kor 15,1-8;
V.: Sl 19,2-3.4-5ab.
R. Deres tale er nået til jorderigs ende. Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 14,6-14.
4. *hvid*. Torsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
L.: ApG 5,27-33. Ev.: Joh 3,31-36.
5. *hvid*. Fredag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
L.: ApG 5,34-42. Ev.: Joh 6,1-15.
6. *hvid*. Lørdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
L.: ApG 6,1-7. Ev.: Joh 6,16-21.
Bededag for præste- og ordenskald.
7. *hvid*. 3. SØNDAG I PÅSKEN. (III Ps).

8. *hvid*. Mandag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
L.: ApG 6,8-15. Ev.: Joh 6,22-29.
9. *hvid*. Tirsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
L.: ApG 7,51-8,1a. Ev.: Joh 6,30-35.
10. *hvid*. Onsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
L.: ApG 8,1b-8. Ev.: Joh 6,35-40.
11. *hvid*. Torsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
L.: ApG 8,26-40. Ev.: Joh 6,44-51.
12. *hvid*. Fredag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Eller *rød*. Nereus og Achilleus, martyrer, (†1. årh.).
Eller *rød*. Pancratius, martyr, (†304).
Påskepf.
L.: ApG 9,1-20. Ev.: Joh 6,52-59.
13. *hvid*. Lørdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
L.: ApG 9,31-42. Ev.: Joh 6,60-69.
14. *hvid*. 4. SØNDAG I PÅSKEN. (IV Ps).
Gl. Cr. Påskepf.
1.L.: ApG 4,8-12;
V.: Sl 118,1+8-9.21-23.26+28-29.
R. Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnesten. Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Joh 3,1-2.
Ev.: Joh 10,11-18.
Bededag for præste- og ordenskald.
Kollekt til bispedømmets teologistuderende.
Mattias, apostel, fejres ikke.
15. *hvid*. Mandag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
L.: ApG 11,1-18. Ev.: Joh 10,1-10.

16. *hvid*. Tirsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
L.: ApG 11,19-26. Ev.: Joh 10,22-30.
35-års dagen for biskop Hans L. Martensens bispevielse.
Mindes i Menighedens Forbønner.
17. *hvid*. Onsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
L.: ApG 12,24-13,5.
Ev.: Joh 12,44-50.
18. *rød*. Torsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Erik, martyr, (†1160)(m).
Påskepf.
L.: ApG 13,13-25. Ev.: Joh 13,16-20.
(Læsning ad lib. (Erik): Åb 21,2.22-27).
19. *hvid*. Fredag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Eller *rød*. Johannes I, pave og martyr, (†526).
Påskepf.
L.: ApG 13,26-33. Ev.: Joh 14,1-6.
(Store Bededag)
20. *hvid*. Lørdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Eller *hvid*. Bernardin af Siena, præst, (†1444).
Påskepf.
L.: ApG 13,44-52. Ev.: Joh 14,7-14.
(Læsning ad lib. (Bernardin af Siena): ApG 4,8-12.)
21. *hvid*. 5. SØNDAG I PÅSKEN. (I Ps).
Gl. Cr. Påskepf.
1.L.: ApG 9,26-31;
V.: Sl 22,26b-27.28+30.31-32.
R. Herre, jeg vil synges din pris i en stor forsamling.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Joh 3,18-24.
Ev.: Joh 15,1-8.
22. *hvid*. Mandag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
L.: ApG 14,5-18. Ev.: Joh 14,21-26.
23. *hvid*. Tirsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
L.: ApG 14,19-28. Ev.: Joh 14,27-31a.
24. *hvid*. Onsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
L.: ApG 15,1-6. Ev.: Joh 15,1-8.

25. *hvid*. Torsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Eller *hvid*. Beda den Ærværdige, præst og kirkelærer (†735).
Eller *hvid*. Gregor VII, pave, (†1085).
Eller *hvid*. Maria Magdalene af Pazzi, jomfru, (†1607).
Påskepf.
L.: ApG 15,7-21. Ev.: Joh 15,9-11.
26. *hvid*. Fredag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Filip Neri, præst, (†1595)(m).
Påskepf.
L.: ApG 15,22-31. Ev.: Joh 15,12-17.
27. *hvid*. Lørdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Eller *hvid*. Augustin af Canterbury, biskop, (†605).
Påskepf.
L.: ApG 16,1-10. Ev.: Joh 15,18-21.
28. *hvid*. 6. SØNDAG I PÅSKEN. (II Ps).
Gl. Cr. Påskepf.
1.L.: ApG 10,25-26.34-35.44-48;
V.: Sl 98,1.2-3ab.3c-4.
R. Herren har åbenbaret sin frelse for folkenes øjne.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Joh 4,7-10.
Ev.: Joh 15,9-17.
Valfart til Åsebakken.
29. *hvid*. Mandag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
L.: ApG 16,11-15. Ev.: Joh 15,26-16,4a.
30. *hvid*. Tirsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
L.: ApG 16,22-34. Ev.: Joh 16,5-11.
31. *hvid*. Onsdag. JOMFRU MARIAS BESØGELSE (f). (II Ps).
Gl. Jomfru Marias pf.
L.: Zef 3,14-18 eller Rom 12,9-16b;
V.: Es 12,2-3.4bcd. 5-6.
R. Stor i din midte er Israels Hellige!
Ev.: Luk 1,39-56.

Store malere har overgået hinanden i at fremstille Kristi åsyn blandt hans apostle i den sidste nadverscene. (Pieter Geraedts)

af nåde; hvor mange helgener har heri fundet ikke alene pantet, men nærmest foregribelsen af paradiset. Lad os lade os belære af det kontemplative sprog, rigt på poesi og teologi, med hvilket Sankt Thomas af Aquin har besunget mysteriet med ordene i Pange lingua. Ekkoet fra disse ord nåde mig her i dag i Nadversalen som en stemme fra de mange kristne menigheder spredt over verden, stemmen af mange præster, personer i det gudviede liv, enkle troende, som hver dag dvæler i tilbedelse af det eukaristiske mysterium:

Verbum caro, panem verum
verbo carnem efficit,
fitque sanguis Christi merum,
et, si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit.
(Ved et ord gør Ordet,
der blev kød,
brød til kød og vin til Kristi
blod,
skønt sanserne ej fatter det;
troen alene formår
at give et oprigtigt hjerte sikkerhed).

Gør dette til min ihukommelse

10. Det eukaristiske mysterium, i hvilket Kristi død og opstandelse forkyndes og fejres i forventning om hans komme, er hjertet i det kirkelige liv. For os har det derudover en særlig betydning: det står i centrum af vor tjeneste. Denne tjeneste er bestemt ikke begrænset til fejringen af Eukaristien, idet den indebærer en tjeneste, som går fra for-kyn-del-sen af Ordet over helliggørelse af menneskene gennem sakramenterne til at lede Guds folk i fællesskab og tjeneste. Men Eukaristien er det punkt, fra hvilket alt stråler ud, og til hvilket alt fører hen. Vort præstedømme

er født i Nadversalen sammen med Eukaristien. "Gør dette til min ihukommelse" (Luk 22,19). Kristi ord er, selvom de er rettet til hele Kirken, betroet som en særlig opgave til dem, som fortsætter de første apostles tjeneste. Det er til dem at Kristus overdrager den handling, som netop har fundet sted, dette at forvandle brødet til hans legeme og vinen til hans blod, den handling i hvilken han fremstiller sig som præst og offergave. Kristus vil, at fra nu af skal denne hans handling også sakramentalt blive Kirkens handling gennem præsternes hænder. Når han "gør dette", mener han ikke kun handlingen, men også den person, der er kaldet til at handle. Han indstifter nemlig embedspræstedømmet, som således bliver et af de konstituerende elementer i Kirken selv.

11. Denne handling skal gøres "til hans ihukommelse"; hentydningen er vigtig. Den eukaristiske handling, som fejres af præsterne, gør i enhver kristen generation, i ethvert hjørne af verden den handling, som blev udført af Kristus, nærværende. Hvor som helst Eukaristien fejres, gøres Kristi blodige offer på Kalvariebjerg nærstående på en ublodig måde. Der bliver Kristus selv, verdens Frelser, nærværende. "Gør dette til min ihukommelse". Når vi hører disse ord her indenfor Nadversalens mure, er det spontant nærliggende at forsøge at forestille sig, hvad Kristus følte. Det var de dramatiske timer, som gik forud for lidelsen. Evangelisten Johannes fremmaner Herrens præcise udtryksmåde, som forbereder apostlene på hans afsked. Hvilken tristhed er der ikke i deres øjne! "Fordi jeg har talt sådan til jer, er jeres hjerte fyldt at sorg" (Joh 16,6). Men Jesus

trøster dem: "Jeg vil ikke efterlade jer faderløse, jeg kommer til jer" (Joh 14,18). Hvis påske-mysteriet trækker ham bort fra deres blik, så vil han endnu mere end før være nærværende i deres liv. Han vil være det "alle dage indtil verdens ende" (Matt 28,20).

Aktualiserende ihukommelse

12. Han nærvær har mange udtryk; men det mest ophøjede er ganske bestemt det, vi oplever i Eukaristien, ikke et simpelt minde, men en aktualiserende ihukommelse, ikke en symbolsk genkaldelse af fortiden, men Herrens levende nærvær midt iblandt os. Garant for det er for altid Helligånden, som til stadighed er udgydt i fejringen af Eukaristien, fordi brødet og vinen bliver til Kristi legeme og blod. Det var den samme Ånd, som påskedags aften i denne Nadversal blev åndet ud over apostlene (jf Joh 20,22), og som fandt dem igen sammen med Jomfru Maria på pinsedagen. Da ikklædte han dem "som et kraftigt vindstød og som ild" (jf ApG 2,1-4) og nødte dem til at gå ud i alle verdens retninger for at forkynde ordet og samle Guds folk i "brødet brydelse" (jf ApG 2,42).

13. 2000 år efter Kristi fødsel - i dette Hellige År - bør vi på en særlig måde mindes og betragte sandheden i det, som vi kunne kalde hans eukaristiske fødsel. Nadversalen er netop stedet for denne fødsel: her er der for verden begyndt en ny tilstedeværelse af Kristus, en tilstedeværelse, som kommer i stand uafbrudt overalt, hvor Eukaristien fejres og en præst låner Kristus sin stemme, idet han gentager de hellige indstiftelsesord. Denne eukaristiske tilstede-

værelse har gennemløbet kirkehistoriens to årtusinder og vil ledsage den indtil tidernes ende. Det er for os en glæde og samtidig kilden til et ansvar at være så nært knyttet til dette mysterium. Vi vil i dag gøre os bevidst derom med et hjerte fyldt af undren og taknemmelighed og med dette sindelag træde ind i påsketriedit, som danner rammen om Kristi lidelse, død og opstandelse.

Overdragelsen i Nadversalen

14. Mine kære præstebrødre, som skærtorsdag samles i domkirkerne sammen med jeres hyrder, lige som præsterne i Kirken i Rom, forenes og samles om Peters efterfølger; tag imod disse tanker, som er tænkt i Nadversalens inspirerende atmosfære! Det er svært at finde et sted, som bedre kan genkalde Eukaristiens mysterium og samtidig præstedømmets mysterium.

Lad os forblive tro mod overdragelsen fra Nadversalen, mod skærtorsdags store gave. Lad os for altid med ildhu fejre den hellige Eukaristi. Lad os ofte og langvarigt dvæle i tilbedelse foran Kristus i Eukaristien. Lad os på en særlig måde sætte os i Eukaristiens skole. Mange præster har i århundredernes løb i Eukaristien fundet den trøst, som Kristus lovede om aftenen ved den sidste nadver, hemmeligheden for at overvinde deres ensomhed, støtten til at bære deres lidelser, næringen til at genoptage vandringer efter stunder med modløshed, en indre energi til at bekræfte deres valg af troskaben. Det vidnesbyrd, som vi vil vide at give overfor Guds folk i fejringen af Eukaristien, afhænger meget af vort personlige forhold til Eukaristien.

15. Lad os genopdage vort præstedømme i lyset af Eukaristien. Lad os lade denne skat blive opdaget af vore menigheder i den daglige fejring af den hellige messe og på en særlig måde i den højtidelige fejring af søndagsmessen. Måtte kærligheden til Kristus som nærværende i Eukaristien vokse takket være jeres apostolske arbejde. Det er en opgave, som får en særlig relevans netop i dette Hellige År. Mine tanker går til den internationale eukaristiske kongres, som afholdes i Rom fra 18. til 25. juni, og som som tema vil have Jesus Kristus, eneste Frelser for verden, brød for vort liv. Den vil være en central begivenhed i det store Jubelår, som skal være et intensivt eukaristisk år (Tertio Millennio adveniente, 55). Den omtalte kongres tydeliggør netop den tætte tilknytning mellem Ordets menneskevordelses mysterium og Eukaristien, Kristi virkelige nærværs sakramente. Jeg sender jer fra Nadversalen en eukaristisk omfavelse. Billedet af Kristus omgivet af sine egne ved den sidste nadver giver hver af os en vibration af broderlighed og fællesskab. Store malere har overgået hinanden i at fremstille Kristi åsyn blandt hans apostle i den sidste nadverscene. Hvordan kan man glemme Leonardos mesterværk? Men kun de hellige med deres kærligheds identitet kan gennemtrænge dybderne af dette mysterium nærmest som Johannes ved at læne deres hoved til Herrens bryst (jf Joh 13,25). Her er vi netop ved kærlighedens højdepunkt: "Han havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem indtil det sidste".

16. Jeg vil gerne afslutte denne betragtning, som jeg med kærlighed lægger jer på sinde, med ordene fra en gammel bøn:

Vi takker dig, vor Fader,
for det liv og den erkendelse,
som du har åbenbaret os
gennem Jesus, din tjener.
Dig være ære i evighed.
Som dette brød, der er brudt,
er spredt her og der ud over
højene
og når det samles bliver til ét,
således samle sig din Kirke i dit Rige
fra alle hjørner af verden.
Du, almægtige Herre,
har skabt universet til dit navns ære;
du har givet menneskene mad
og drikke til styrkelse,
for at de kan sige dig tak.
Men os har du givet en åndelig
spise og drik
og det evige liv ved din Søn.
Dig være ære i evighed.
(Didachè 9,3-4; 10,3-4).
Dig være ære i evighed.

Kære brødre i præstedømmet, fra Nadversalen omfavner jeg jer alle åndeligt og velsigner jer af hjertet.

Jerusalem 23.marts 2000.
Johannes Paulus II

Pator Hubert Messerschmidts trosliv

I forbindelse med sit 25års jubilæum har Katolsk Forlag udgivet et udvalg af manuskripter fra en af pionererne bag forlaget: pastor Hubert Messerschmidt (1893-1979)

Af Bent Dalsgaard Larsen

I indledningen placerer redaktøren, Elsebet Kieler, pastor Messerschmidt mellem andre "Grands Danois", markante skikkelser i Den katolske Kirke i Danmark i det tyvende århundrede.

Hubert Messerschmidts virke spændte vidt og gik altid i dybden. Hans livshistorie var dramatisk, hans bibelstudier og teologiske arbejde altid på højeste niveau; forkyndelse og undervisning havde en førsteprioritet, personlig åndelig vejledning til sammenhæng mellem tro og liv var ham en hjertesag. Hans engagement udfoldede sig i skolearbejde på Øm, Nordisk Højskoleuge på Magleås og Ledreborg, Bibelhøjskole og i bispedømmets hele sammenhæng, det strakte sig fra Skt. Liobasøstrene til Niels Steensens Hus. For mange blev mødet med pastor Messerschmidt skelsættende.

Jubilæumsudgivelsen giver et repræsentativt udvalg af tekster fra Hubert Messerschmidts undervisning. Det er ikke altid let læsning, men det er altid givende læsning. Også områder som katolsk æstetik og forholdet mellem kunst og tro tages med i udvalget, og her møder vi tankevækkende analyser, fx af non-figurativ kunst, af Picassos Guernica-billede, Dreyers og Bergmans filmkunst, og vi indbydes til at overveje Thomas Akvins udsagn, at det skønne er glansen, der opstår ved mødet mellem det sande og det gode (s.257), kort sagt til at overveje forholdet mellem kunsten og hele vor tilværelse. Medtaget i udvalget er også nogle helt kortfattede afsnit, der mest har karakter af noter. Det kan være definitioner af ånd, sjæl, arvesynd, falden natur, nåde (s.72-75) eller af psykologiske fænomener som fornemmelse, fantasi, følelse (s.144-146), korte bestemmelser af, hvad tro indebærer (s.170-177) og hvad det vil sige, at Gud taler i naturen (s.178-181). Disse knappe formuleringer kan umiddelbart være vanskeligt tilgængelige, og det er vigtigt at huske, at de altid skal forstås i den sammenhæng, der træder så stærkt frem i de store sammenhængende tekster i bogen.

Med god grund kaldes bogen "Trosliv", for det er sammenhængen mellem den kristne tro og vor menneskelige tilværelse i dens store dimensioner, der er den røde tråd i de mange foredrag, der her offentliggøres. Mødet med men-

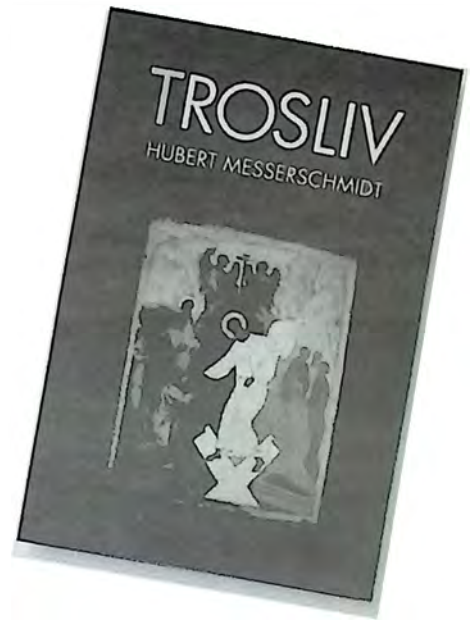
nesket er en afgørende vej til at blive åben over for troen. Når vi møder et medmenneske, vil vi naturligt være opmærksomme på dets ansigt, men vi kan ikke blive stående ved det, for det er alt det, som den anden siger og gør, der efterhånden lærer os dette medmenneske at kende. For "det levende menneske må selv træde os i møde og åbenbare sig for os, dvs. åbne sig, betro sig - og vi må gengælde åbenheden og tilliden, hvis den skal trives mellem os og vokse" (s.27). "Kun Kærligheden fornemmer sig frem til pulsslaget i den anden" (s.31). Men et sådan personligt møde med vort medmenneske ligner og forbereder os også til troen på Gud og det personlige forhold til Gud, der har åbenbaret sig i Kristus. Netop derfor er der også grund til at overveje, hvad der sker og kan ske i forholdet mellem mennesker; det lærer os, hvad der sker og kan ske i menneskets forhold til Gud. Her sætter derfor pastor Messerschmidts mange, dybtgående og kloge analyser ind.

Alt liv har i sig en trang til at gro, men i mennesket kommer de fundamentale livskræfter til bevidsthed og kræver derfor menneskets samarbejde (s.147). I den forbindelse er menneskets livslængsel af psykologer karakteriseret som en dobbelt vilje: en vilje til magt og frihed og en vilje til fællesskab. Mennesket vil både udfolde sig selv og have fællesskab med andre. Det fører direkte ind i, hvad Hubert Messerschmidt kalder hovedproblemet i vor tid: forholdet mellem den enkelte (det personlige) og det objektive (det fælles) (s.271). Det er afgørende for personligheds-udviklingen, at mennesket vokser ind i og udvikler den rette sammenhæng mellem disse to komponenter: viljen til magt og viljen til fællesskab. Den positive vilje til magt er ikke viljen til magt over andre (det er en afsporing), men det er en vilje til at magte sin tilværelse. Den positive vilje til fællesskab er ikke at tilpasse sig andre (det er en afsporing), men det er en vilje til ægte medmenneskelighed. De to dimensioner hører sammen, ellers fører viljen til magt til magtmennesket, der ender med at blive selvcenteret og ensom, og viljen til fællesskab fører til slyngelfællesskab, hvor mennesket mister sin egen identitet og sit eget ansvar (s. 147 ff.).

Det fører ind i en analyse af kærlighedens væsen. Hubert Messerschmidt afviser her protestanten Anders Nygrens opfattelse af eros og agape, hvor eros står for den kærlighed, der attråer og modtager, mens agape står for den kærlighed, der kun giver og derfor udsletter sig selv. Nej, siger pastor Messerschmidt: "Det hører med til selve kærlighedens struktur eller væsen, at man både vil modtage og give" (s.219). Vi står her i et centralt spørgsmål for den luthersk-katolske dialog: Udelukker Guds suveræne og primære kærlighed til os, at vi derved sættes i stand til at

genelske Gud? Det er selve det fundamentale spørgsmål, om vi er skabt i en pagt med Gud og bestemt til en kærlighedspagt med Gud i Kristus. Eros betyder, siger pastor Messerschmidt, at mennesket rækker ud og vil modtage, fordi det trænger til alt det, det længes efter, og slet ikke kan leve uden. Men agape-kærligheden inspirerer netop et menneske til at være noget for andre, til selv at præstere en indsats og gøre noget, der har betydning for andre (s.219). Derfor er den indre sammenhæng mellem eros og agape afgørende for menneskets personlige liv i fællesskab med andre. Hvis mennesket kun følger eros-dynamikken og selv hele tiden vil have, så bliver det en snylter på fællesskabet "én, som hele tiden skal varmes op af de andre... og derfor også én, der kun søger Gud som trøst, hjælp i en snæver vending, barnepige, den store medicinmand eller hvad ved jeg" (s.219). Men hvis mennesket kun følger agape-dynamikken bliver kærligheden hovmodig: den har ikke brug for de andre, men skal hele tiden gøre noget for de andre og gør dem derved afhængige af sig, infantile og passive. Så udvikles "den rastløse aktivist...., der gør et hvilket som helst foretagende til et 'millionforetagende', hvor han selv er eneren og alle de andre luttet nuller". Først en samlet udvikling af de to anlæg kan føre til sand menneskelig vækst i gensidighed og i et værdigt forhold mellem mennesker (s.220). Det belyses ud fra litteraturen og ud fra forholdet mellem forældre og børn.

At det forholder sig således, beror på, at mennesket er skabt som person. Denne centrale sandhed belyser Hubert Messerschmidt i mange af de her offentliggjorte foredrag. Han fremhæver herunder, at der må skelnes mellem person og personlighed (s.229ff., 243ff.). Mennesket som person er dets "jeg", mennesket som personlighed er dets udfoldelse i natur, karakter og fremtræden. Denne skelnen er fundamental, og vi kan let se dens betydning, når vi fx tænker på, hvor vigtigt det er, at vi ikke "fastlåser" et menneske på det, vi umiddelbart ser og møder. Mennesket er altid mere end det, vi ser. Men denne skelnen har vidtrækkende konsekvenser, og personen er det dybeste mysterium i mennesket: et mysterium - fremhæver pastor Messerschmidt - som kun Gud kender. I virkeligheden ligger heri nøglen til at forstå alle de afgørende dimensioner i vor menneskelige tilværelse. For at skelne mellem person og personlighed er at skelne mellem det "jeg", der erkender og handler, og den "natur", hvorigenem mennesket udtrykker og åbenbarer sig. Men netop herved afsløres det også, at vor natur er begrænset, mens vi i vor ånd har en længsel efter det ubegrænsede. Som det udtrykkes: vi er en person med en begrænset natur, men med en ubegrænset ånd (s.216). Derfor er det så vigtigt for os mennesker at

lære os selv at kende, lære vor natur med dens begrænsninger at kende, være fortrolig med, hvordan vi er opbygget i sammenhæng med hele skaberværket, og være opmærksomme på de vitale kræfter i legeme og sjæl (s.119ff.), forstå, hvorledes vi selv er med til at forme vor karakter og dermed vore muligheder for at handle og for at forstå tilværelsen (s.58ff.), og således også se, hvor livsnødvendig fx lidenskab er, men samtidig at forså, hvorfor den kan afspores og gøre fortræd (s.216ff.). En sådan besindelse på, hvorledes Gud har udrustet os, fører os til at opdage den formålsrettede linie i det at være menneske og til at forstå, at Augustin har ret i at sige til Gud: "Du har skabt os for Dig, og vort hjerte er uroligt, indtil det hviler i Dig" (s.128). Men vi kan undervejs som ingenting bedrage os selv. Hvis vi gør personligheden og vor natur til centrum i vort liv, fanges vi af en illusion om os selv og andre, og det vil uvægerligt få alvorlige konsekvenser både for os selv og for andre. Derfor ligger det pastor Messerschmidt så stærkt på sinde at få bearbejdet hele feltet.

Det bærende i alle disse analyser og i det helhedssyn, de bygger på, er troen. Mennesket er skabt til at være billede på Gud over for skabningen (s.127). Derfor er mennesket skabt som person og kaldet til at herske og danne fællesskab. Det kristne ægteskab viser denne grundstruk-tur: "Ægteskabet afslører grundloven i vor kristne eksistens" (s.235). Det er menneskets kald: "Åndens trang til at herske over skabningen i samfund med andre - det er billede på Guds væsen" (s.127). Men syndefaldet har haft katastrofale følger, som vi ikke kan frelse os selv fra med vor faldne natur: "Ånden indser, at den kommer til kort" (s.127). Var vi alene overladt til os selv, måtte vi fortvivle. Men Gud selv er kommet os i møde i Kristus, der har påtaget sig vor faldne natur og ført den og dermed os tilbage til Gud, i Hans menneskenatur er Guds vilje til fællesskab brudt igennem (s.247), fordi Han er Guds Søn. Derfor overvindes verden af den, der tror, at Jesus er Guds Søn (s.247). For "i denne tro ligger, at Han har magt som person til at gribe vort jeg - det hemmelighedsfulde og uerkendelige jeg. Og han

har gjort det i dåben. Derfor har vi vidnesbyrdet i os, når vi har troen på Guds ord" (s.248). Det ændrer vort liv, og det ændrer også vort forhold til andre, "for så står vi ved ethvert menneske over for Kristi Person, over for anden Person i Gud, som har taget dette jeg og sagt: det er mit" (s.248). Det giver et nyt forhold mellem mennesker.

Det udfolder Kristus i Kirken, der er hans legeme og derfor hans inkarnation: ved troen bliver vi Hans inkarnation (s.233). Her er vort livsrum og vor livsopfyldelse: "Vi lever derfor ikke blot i Kirken, men af Kirken som børn i mors skød" (s.233). For dette nye fællesskab, som Kristus har stiftet, og som alle troendes 'jeg' er optaget i, er Guds Søns 'jeg' (s.233). Det er optagelse i den "hele Kristus", hovedet og legemet. Det er at blive inddraget i forløsningen, for "så vil selve smerten ved at se bort fra os selv forløse os. Vi vil blive forløst i samme grad, som vi forløser eller vil forløse vor næste. Vi vil komme i personligt forhold til Kristus i samme grad, vi er i personligt forhold til vor næste" (s.249). Det er også indgangen til en livsvarig kamp: "For ligesom hos Kristus er det en livsvarig kamp - livsvarig" (s.249). Udgangspunktet for denne livsorientering er, hvad Johannes siger "vi har set Hans herlighed, fuld af nåde og sandhed". For "det, Han har lært os, om hvem Han selv er, og hvor højt Han har elsket os, griber os om hjertet gennem troen, og i troen rækker vi ud efter Ham. Derfor ejer vi fællesskab, derfor bøjer vi vore knæ for korset: Ave crux, spes unica. - Hil dig kors, vort eneste håb!" (s.249).

Sognepræsternes værnehelgen, landsbypræsten i Ars, Johannes M. Vianney, som havde mange vanskeligheder med sin uddannelse og sit arbejde som præst, men som blev opsøgt af tusinder i valfart til ham som sjælesørger og skriftefader, ønskede på sin gravsten kun de to ord: sacerdos Altissimi - den Allerhøjestes præst (s.95). Bogen Trosliv viser og erindrer om, at denne betegnelse også er dækkende for pastor Hubert Messerschmidt: sacerdos Altissimi.

Hubert Messerschmidt, Trosliv. Katolsk Forlag 1999. 280 s. Bogladepris kr. 190,-, subscriptionspris kr. 150,-.

Kurien (II)

Den romerske kurie har eksisteret fra de første tider for at hjælpe paven i Peters embede

Oversat og bearbejdet af Kirsten og Ole Dam

Apostlene og deres efterfølgere blev kaldet af Kristus til at fremme det fællesskab der genspejles i den kollegiale måde Kirken er struktureret på (apostlene med Peter i spidsen). Denne Kirkes magt og autoritet er udtryk for en tjeneste (diakoni) efter Kristi eksempel, han der kom for at tjene. Den romerske kurie kan kun forstås i denne sammenhæng. Den har eksisteret fra de første tider for at hjælpe paven i Peters embede. I historiens løb har kurien udviklet sig, så den kunne svare til de enkelte epokers behov. De nyeste ændringer er resultatet af et pastoralt ønske efter 2. Vatikan-koncil. Gennem alle disse ændringer forbliver kurien dog til tjeneste for Kirkens fællesskab og enheden i troen. Da dette fællesskab består af biskopper fra hele verden, vidner det om den kollegialitet, der er karakteristisk for kirkens struktur.

Den 28. juni 1988 publicerede pave Johannes Paul d. 2. den apostoliske konstitution *Pastor Bonus* om reform af den romerske kurie. Ligesom Paul d. 6.'s reform i 1967 er Johannes Paul d. 2.'s svar på det ønske som koncilfædrene fra 2. Vatikanconcil fremsatte i dekretet om biskoppernes hyrdehverv i Kirken. De bad faktisk om at de forskellige organer måtte få "en nyordning, der bedre svarer til tidens, de forskellige egne og riters behov" (*Christus Dominus*, 9).

Kuriens funktion

Den romerske kuries institutioner ledes uden undtagelse af en præfekt (kardinal) eller en præsident (ærkebiskop) der til hjælp har en sekretær og en undersekretær. De fleste har også tilknyttet nogle embedsmænd og rådgivere der kan være præster, ordensfolk eller lægfolk. Lederne og medlemmerne af kuriens institutioner ophører med at fungere ved pavens død, og de løbende sager behandles så af sekretærene. Hver institution har sin egen procedure for sagsbehandling. De vigtigste afgørelser skal altid forelægges paven til godkendelse, og han kan, hvis han finder det hensigtsmæssigt, samle kardinalerne til assistance i et generalkonsistorium. Kurien skal holde god kontakt med lokalkirkerne og udveksle synspunkter med biskopperne når disse aflægges deres ad limina besøg i Rom. (*Ad limina apostolorum* = til apostlenes tærskel; en betegnelse for den pligt, der påhviler biskopperne, at de hvert 5. år skal rejse til Rom for at valfarte til apostlenes Peters og Pauli grave, samt aflægge besøg hos paven i forbindelse med deres 5-års rapport. Skikken er ældgammel og skal ses i lyset af pavens universelle tilsynspligt). Den skal hele tiden være bevidst om sit hyrdehverv.

Ved den romerske kurie forstår man alle de institutioner der hjælper den øverste biskop med hans hyrdeembede.

Institutionerne omfatter Statssekretariatet, kongregationerne, domstolene, rådene og de administrative tjenester, dvs. det Apostoliske Kammer, Administrationen af den hellige Stols Ejendomme, Præfekturet for den hellige Stols Økonomi.

De er i juridisk henseende indbyrdes lige. Til kuriens institutioner hører også Præfekturet for det pavelige hus og Kontoret for pavens liturgiske fejring.

Oversigt over den romerske kuries institutioner

Statssekretariatet

Statssekretær: Kardinal Angelo Sodano (Italien)

Første Sektion: Almindelige sager

Stedfortræder: Monsignore Giovanni Battista Re (Italien)

Anden Sektion: Relationer med andre stater

Sekretær: Monsignore Jean-Louis Tauran (Frankrig)

Kongregationer

Kongregationen for Troslæren

Præfekt: Kardinal Joseph Ratzinger (Tyskland)

Kongregationen for de orientalske Kirker: Præfekt: Kardinal Achille Silvestrini (Italien)

Kongregationen for Gudstjenester og Sakramenter

Præfekt: Kardinal Jorge A. Medina Estévez (Chile)

Kongregationen for Salig- og Helgenkårsprocesser

Præfekt: José Saraiva Martins, c.m.f. (Portugal)

Kongregationen for Biskopperne

Præfekt: Kardinal Lucas Moreira Neves, o.p. (Brasilien)

Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering

Præfekt: Kardinal Jozef Tomko (Slovakiet)

Kongregationen for Gejstligheden

Præfekt: Kardinal Darío Castrillón Hoyos (Colombia)

Kongregationen for Ordener og Sæklarinstitutioner

Præfekt: Kardinal Eduardo Martínez Somalo (Spanien)

Kongregationen for katolsk Uddannelse: Præfekt: Monsignore Zenon Grocholewski (Polen)

Domstole

Det apostoliske Pønitentiariat (Pønitentiaria Apostolica)

Storpønitentiari: Kardinal William Wakefield Baum (USA)

Den apostoliske Stols Højesteret (Segnatura Apostolica)

Præfekt: Monsignore Mario Francesco Pompedda (Italien)

Den romerske Rota (Rota Romana)

Dekan: Monsignore Raffaello Fungini (Italien)

Pavelige Råd

Det pavelige Råd for Lægfolk

Præsident: Kardinal James Francis Stafford (USA)

Det pavelige Råd for Fremme af Kristen Enhed

Præsident: Kardinal Edward Idris Cassidy (Australien)

Det pavelige Råd for Familien

Præsident: Kardinal Alfonso López Trujillo (Colombia)

Det pavelige Råd for Retfærdighed og Fred (Justitia et Pax)

Præsident: Monsignore François X. Nguyễn Văn Thuán (Vietnam)

Det pavelige Råd "Cor Unum"

Præsident Monsignore Paul Josef Cordes (Tyskland)

Det pavelige Råd for den pastorale Omsorg for Immigranter og Rejsende

Præsident: Monsignore Stephen Fumio Hamao (Japan)

Det pavelige Råd for pastoral Hjælp til Medarb. i Sundhedssektoren

Præsident: Monsignore Javier Lozano Barragán (Mexico)

Det pavelige Råd for Fortolkning af Lovtekster

Præsident: Monsignore Julián Herranz (Spanien)

Det pavelige Råd for Dialogen mellem Religionerne

Præsident: Kardinal Francis Arinze (Nigeria)

Det pavelige Råd for Kultur

Præsident: Kardinal Paul Poupard (Frankrig)

Det pavelige Råd for social Kommunikation

Præsident: Monsignore John Patrick Foley (USA)

Kontorer

Det apostoliske Kammer

Pavelig Kammerherre: Kardinal Eduardo Martínez Somalo (Spanien)

Administrationen af den hellige Stols Ejendomme

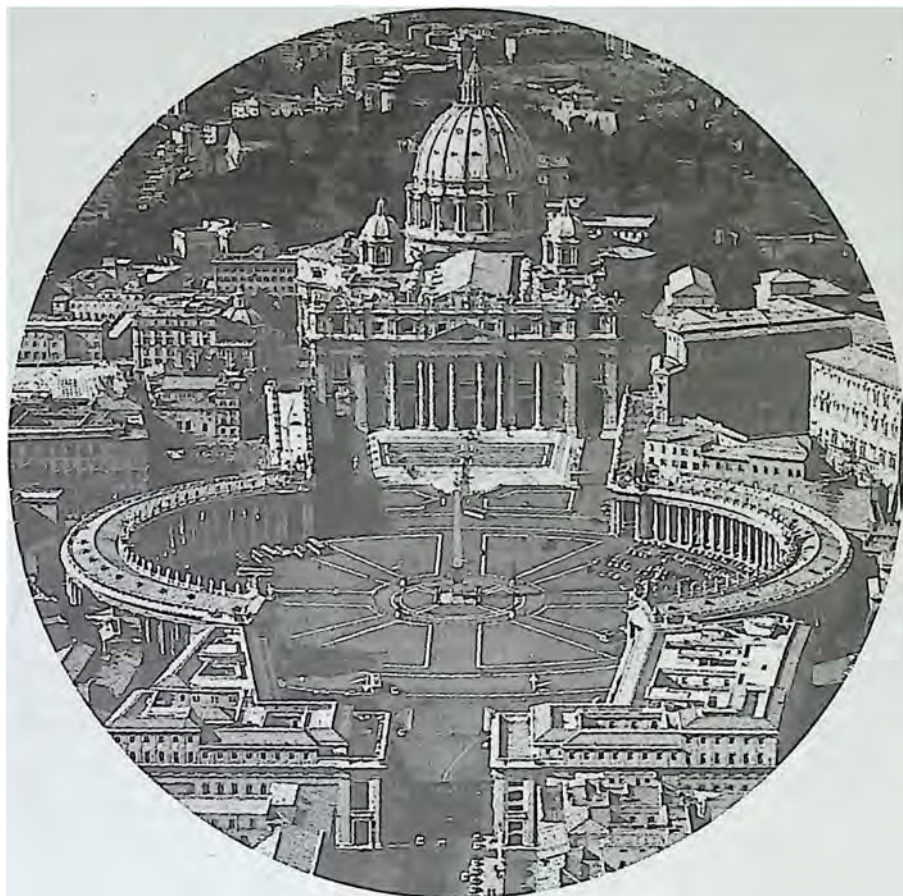
Præsident: Monsignore Agostino Cacciavillan (Italien)

Præfekturet for den hellige Stols Økonomi

Præsident: Monsignore Sergio Sebastiani (Italien)

Andre institutioner

Præfekturet for det pavelige Hus

Præfekt: Monsignore James Michael Harvey (USA)

Kontoret for Pavens liturgiske Fejring

Pavelig Ceremonimester: Monsignore Piero Marini (Italien)

Den Hellige Stols Presse-tjeneste

Direktør: Joaquín Navarro-Valls (Spanien)

Centralbureauet for Kirkestatistik

Chargé d'affaires: Monsignore Vittorio Formenti (Italien)

Den pavelige Schweizergarde

Kommandant: Oberst Pius Segmüller (Schweiz)

Kommissioner og Komitéer

Den pavelige Kommission for Kirkens kulturelle værdier

Præsident: Monsignore Francesco Marchisano (Italien)

Den pavelige Kommission for kirkelig Arkæologi

Præsident: Monsignore Francesco Marchisano (Italien)

Den pavelige Bibelkommission

Præsident: Kardinal Joseph Ratzinger (Tyskland)

Den internationale Teologikommission

Præsident: Kardinal Joseph Ratzinger (Tyskland)

Den pavelige Komité for de internationale eukaristiske Kongresser

Præsident: Kardinal Edouard Gagnon, p.s.s. (Canada)

Den pavelige Komité for Historievidenskab

Præsident: Monsignore Walter Brandtmüller (Tyskland)

Centralkomitéen for Jubelåret 2000

Præsident: Kardinal Roger Etchegaray (Frankrig)

Den romerske Kuries Disciplinærkommission

Præsident: Kardinal Vincenzo Fagiolo (Italien)

Institutioner under den Hellige Stol

Det pavelige Videnskaberne Akademi

Præsident: Nicola Cabibbo

Det pavelige akademi for Socialvidenskab

Præsident: Edmond Malinvaud

Det pavelige Akademi for Livet

Præsident: Juan de Dios Vial Correa

Vatikanets hemmelige Arkiver

Arkivar: Monsignore Jorge María Mejía

Det apostoliske Præsteembede

Den hellige Faders præst: Monsignore Oscar Rizzato

Det apostoliske Vatikanbibliotek

Bibliotekar: Monsignore Jorge María Mejía

Vatikanets tv-Center

Direktør: Ugo Moretto

Sankt Peters Fabrik

Præsident: Kardinal Virgilio Noè

Avisen L'Osservatore Romano

Chefredaktør: Mario Agnes

Vatikanets mangesprogede Bogtrykkeri

Generaldirektør: Elio Torrigiani, s.d.b. Vatikanradioen: Generaldirektør: Pasquale Borgomeo, s.j.

De kirkelige domstole

1. Det apostoliske Pønitentiariat (Pønitentiaria Apostolica) der behandler sager vedrørende Bodens sakramente, koncessioner og anvendelse af aflad.

2. Den apostoliske Højesteret (Segnatura Apostolica) der overvåger om retssagerne administreres korrekt i Kirken. Den fungerer som kassationsret.

3. Den romerske Rota der især behandler sager vedrørende ægteskabets gyldighed og hvis afgørelser kan appelleres til Segnatura Apostolica.

Kongregationen for Troslæren Troslærekongregationens primære opgave er at fremme og sikre troslæren og de kristne sæder og skikke i hele den katolske verden; lederen af denne kongregation regnes af mange for at have det betydeligste embede under paven. Den opfordrer til studier der giver en større indsigt i troen og mulighed for i troens lys at besvare de nye spørgsmål der opstår i kølvandet på

videnskabens og den menneskelige kulturs fremskridt.

Den hjælper biskopperne med at holde fast i og viderebringe den sande lære. For at troen ikke skal lide skade som følge af udbredelsen af fejlagtige synspunkter, har den pligt til at forlange at få bøger og andre skrifter som udgives af troende mennesker vedrørende katolsk tro og livsvandel til gennemsyn. Den vurderer ligeledes dokumenter vedrørende troen som udgives af Vatikanets andre institutioner.

Den dømmer i sager hvor troen bliver angrebet, hvor sakramenter forvaltes på en fejlagtig måde o. lign. Den pavelige Bibelkommission og Den internationale Teologikommission hører naturligt ind under Troselærekongregationen.

Kongregationen for de orientalske Kirker

Kongregationen tager sig af sager vedrørende de orientalske kirker både med hensyn til personer og emner.

Medlemmer af Kongregationen er de orientalske kirkers patriarker og ærkebiskopper såvel som præsidenten for Rådet for Fremme af Kristen Enhed. Embedsmændene vælges så de i videst muligt omfang har kendskab til de forskellige riter.

Kongregationen for Gudstjenester og Sakramenter

Uden at anfægte Troselærekongregationens kompetence tager denne Kongregation sig af alt hvad der falder ind under regler for og fremme af liturgien, først og fremmest af sakramenterne.

Den sikrer overholdelsen af reglerne for sakramenternes forvaltning.

Den står for udgivelse og rettelse af liturgiske tekster; den gennemser specielle kalendere og forskellige lokalkirkers særlige messetekster. Den kontrollerer også oversættelser af liturgiske bøger og deres tilpasninger som forinden er gennemarbejdet af bispekonferencerne.

Det er også denne Kongregations opgave at fastslå om et ægteskab ikke er fuldbyrdet og i påkommen tilfælde finde frem til en rimelig grund til at give dispensation. Ligeledes har den kompetence til efter gældende regler at behandle sager om annullering af en ordination.

Kongregationen for Salig- og Helgenkårsprocesser

Kongregationen behandler i overensstemmelse med en fastlagt procedure alt hvad der fører til en afdød persons kanonisering.

Den gennemgår omhyggeligt alt

det materiale der kommer fra biskopperne og afgør om der er tilstrækkeligt grundlag til at indstille til paven at foretage en salig- eller helgenkåring. Den afgør også om en helgen kan få titel af kirkelærer; i en sådan sag rådfører den sig først med Kongregationen for Troselæren.

Endelig afgør den alt vedrørende relikviars ægthed og deres opbevarelse.

Kongregationen for Biskopperne

Denne Kongregation behandler sager vedrørende lokalkirkers oprettelse, deling, sammenlægning og lignende ændringer.

Den tager sig af udnævnelsen af biskopper og titulæriskopper og sørger i det hele taget for lokalkirkerne. Den tager sig af alt i forbindelse med biskoppernes ad limina besøg, lokale konciler og biskopkonferencer hvis statutter og afgørelser den modtager og gennemarbejder og godkender.

Alt hvad der har med personalprælaturer at gøre, hører også ind under denne Kongregation.

Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering

tidl. Propaganda Fide Kongregationen styrer og koordinere evangeliserings- og missionsar-

bejdet i hele verden. Den fremmer studiet af teologi og spiritualitet og afstikker normer og retningslinier for missionsarbejdet så det passer til de forskellige tider og steder.

Den opfordrer gudsfolket til gennem bøn at støtte missionsarbejdet og hjælpe med til at vække kald til mission både blandt præster, ordensfolk og lægfolk.

Den har et særligt kontor til at administrere de penge der tilflyder Vatikanet fra forskellige sider og som er bestemt til missionen. Den er forpligtet til at aflægge regnskab herfor til Præfektoret for den hellige Stols Økonomi.

Kongregationen for Gejstligheden

Denne kongregation tager sig af præsters og diakoners pastorale arbejde og hjælper dem med alle spørgsmål desangående.

Den tager sig som følge heraf også af de troendes religiøse uddannelse ved at opstille normer for katekese og sammen med Troselærekongregationen godkende katekistisk materiale. Den beskæftiger sig med alt vedrørende gejstlighedens liv, disciplin, rettigheder og pligter.

Kongregationen for mandlige og kvindelige Ordener og Sekularinstitutter

Kongregationens hovedopgave er at beskæftige sig med efterlevelsen af de evangeliske råd, det være sig inden for de traditionelle ordener eller i de nyere former for apostolisk liv hvor man lever i verden uden at være tilknyttet en orden.

Den har således ansvaret for at religiøse institutter og sækularinstitutter udvikler sig i deres grundlæggeres ånd og tjener Kirkens frelsesmission.

Det påhviler den at arrangere konferencer for såvel mandlige som kvindelige ordensledere, at godkende deres respektive statutter og holde øje med at disse søges realiseret.

Alle former for gudviet liv, fx også eneboerliv, hører ind under denne Kongregation. Det samler gælder for alle tredieordener.

Kongregationen for katolsk Uddannelse

Kongregationen beskæftiger sig først og fremmest med præsters og ordensfolks uddannelse, men også med andre katolske undervisningsanstalter som universiteter og skoler.

Den støtter biskopperne i deres arbejde for at præsteseminarierne må give de vordende præster den bedst mulige uddannelse såvel på det menneskelige og åndelige plan som trosmæssigt og pastoralt. Den følger opmærksomt med i om styrelsen af seminarierne lever op til præsteuddannelsens krav og om lederne og lærerne med deres eget livs eksempel bidrager til at forme de studerendes personlighed og give dem en god forberedelse til deres liv i Kirkens tjeneste.

Kongregationen opstiller normer for ledelsen af katolske skoler og hjælper de enkelte biskopper med at oprette skoler hvor det er muligt, for at de kristne elever kan få religionsundervisning og pastoral omsorg.

Den sørger for at der bliver oprettet tilstrækkeligt med katolske universiteter og andre undervisningsanstalter, hvor undervisning i såvel naturvidenskabelige som humanistiske fag kan finde sted på grundlag af kristne principper.

De nye etiske spørgsmål

Da Johannes Paul d. 2. i 1985 oprettede Kommissionen for Pastoral Hjælp til Medarbejdere i Sundhedssektoren (gjort til Paveligt Råd i 1988), udtalte han at "de nye grænser der trækkes af videnskabens fremskridt og af disses mulige anvendelser af teknisk og terapeutisk art, berører de mest følsomme områder af livet i selve dets opståen og dets dybeste mening." En af de vigtigste opgaver for dette Pavelige Råd er at informere Kirkens biskopper og præster om hvad der sker inden for forskningen (fx forskningen i det menneskelige embryo, organ donation, smertebehandling, etc.) for at de kan gennemtænke en passende pastoral holdning hertil.

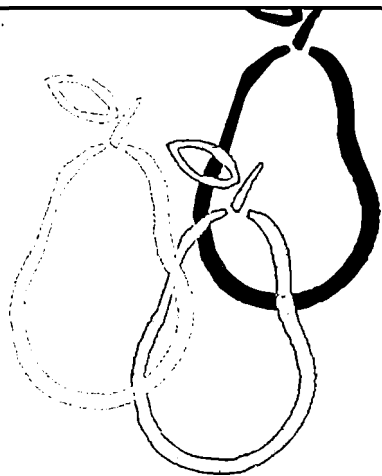
Referencer: Questions Actuelles; Le Point de Vue de L'Église Annuario Pontificio Katolsk Minileksikon

(Forste del blev bragt i Katolsk Orientering nr. 5/2000)

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.

Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejløn	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Valfart til Vor Frue af Aasebakken Søndag den 28. maj 2000

Valfartens tema:

"Helliggør os i sandheden; dit ord er sandhed.
Jf. Joh. 17,18a"

Årets valfart vil være en højtidelig manifestation af fejringen af det hellige år.

Transport: S-tog fra Københavns Hovedbanegård eller buslinjerne 327, 500S og 354 til Holte, hvor det tager ca. 20 minutter at gå i "løs formation" til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé). Skovvalfarten går under sang og bøn gennem Rude skov til Høsterkøb.

Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTs kundeservice på tlf: 36 45 45 45.

Bilister må forvente P-problemer pga. cykelløbet "Sjælsø Rundt" samme dag.

Der vil være bustransport ud og hjem fra Sct. Ansgar, Sct. Antoni, Sakraments og Jesu Hjerter sogne. Billetter til 36 kr. og yderligere information herom fås ved sognene. Der udlejes stole til 15. kr./stk før messen.

Program

Kl. 8.45: Valfart gennem Rude skov
Kl. 10.45: Mulighed for Skriftemål v/Vor Frue Kloster Bispemesse
Kl. 11.30: Pause for spisning, leg og samvær. Kaffe, øl og vand kan købes hos spejdeme. Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner medaljoner m.m.

Kl. 15.00: Andagt med sakramental velsignelse. Dagens program slutter kl. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil.

Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 28. maj 1999.

Diverse

**NORDISK KATOLSK
VALFART TIL VADSTENA
29.juni - 2. juli 2000**

Under temaet "Guds rige er midt i iblandt jer - og i jer" (jfr. Luk 17,21) indbydes alle katolikker i Norden til valfart til Vadstena. Folder kan rekvireres fra:

Katolska Biskopsämbetet
Box 4114
S-102 62 Stockholm
Sverige
tlf. (0046) 08 462 66 00

**Den Nordiske Valfart
til LOURDES**

finder i år sted fra d. 9 - 16. september. Under gejstlig ledelse af Biskop Hans Martensen og Valfartspræst Herbert Krawczyk samles pilgrimme fra Skandinavien for at tage på den årlige valfart til Lourdes.

Vi rejser i eget fly fra Kastrup og bliver i Lourdes indlogeret på henholdsvis Accueil (for deltagere med behov for hjælp) eller 3-stjernet hotel. På valfarten deltager læger, sygeplejersker, sygehjælpere og samarititter. Vi har stadig brug for hjælpere.

Pris for deltagelse er Dkr. 5.800,00 og omfatter rejse tur/retur Kastrup, ophold og fuld pension i Lourdes. For medhjælpere er prisen Dkr. 2.800,00.

Information kan på hverdage mellem kl. 20.00 - 21.00 rekvireres på telefon hos:

Jytte Ormstrup 4364 4264
Marina Steensen 4848 3983

Testamente**til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen**

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 80. retræte
15 og 16 April 2000
på Magleås Kursuscenter.
Ankomst lørdag kl. 14
afrejse Søndag kl. 17
Tema: Kristendom og de andre
Foredragsholder:
Dr. Richard Hansen
Pris: 400,00 kr. med mulighed efter
ansøgning at få tilskud

Tilmelding senst 10 April til

KAs Formand
Tonnie Gillnæs
Dybbølvej 33
4200 Slagelse
58527929

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehjemmet Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Salg og service

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

**Murermester
Bernhardt Christiansen**

Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Wagn Adler

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registeret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 Roskilde 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Liggistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe
og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

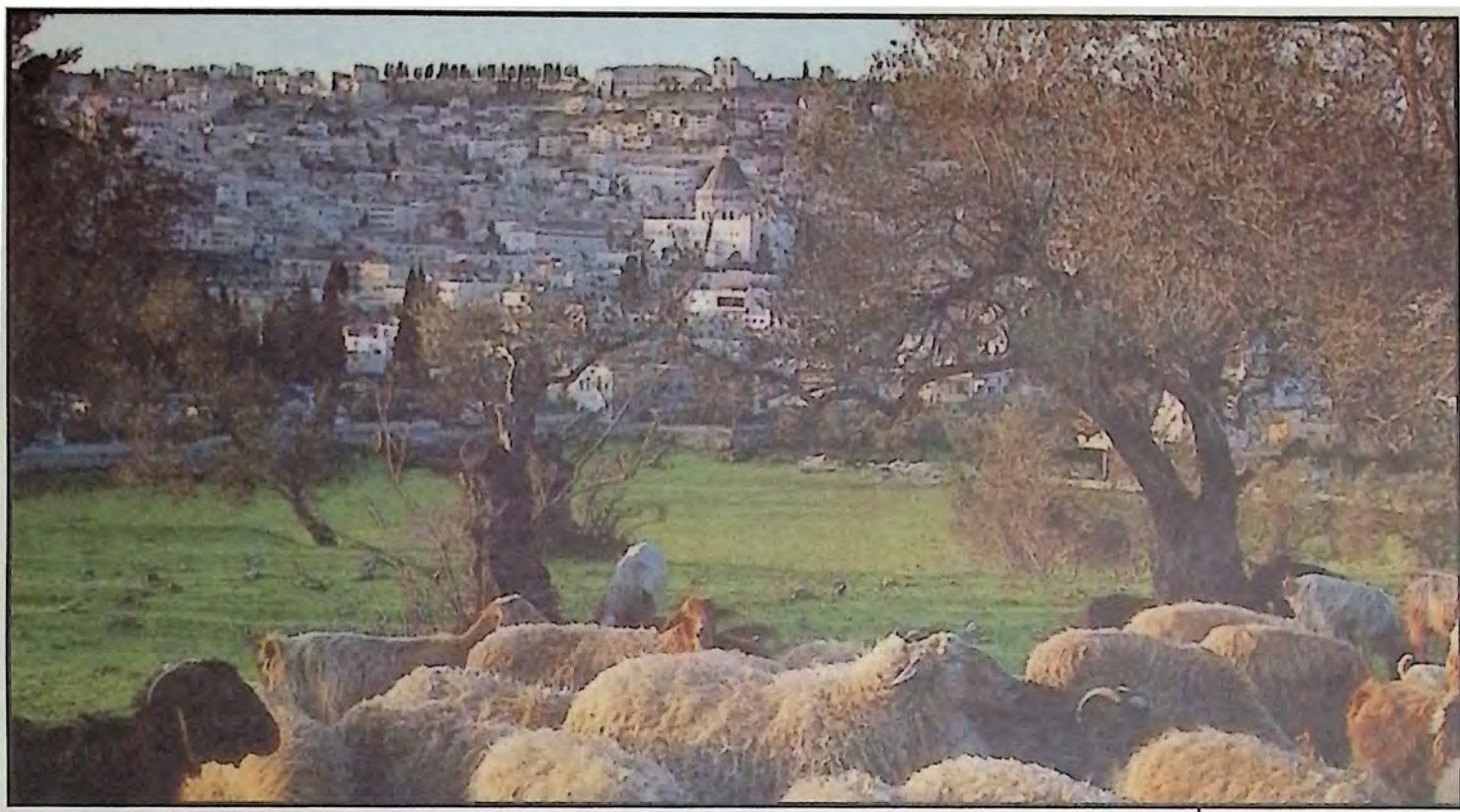
v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

**KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE
GANG
D. 10. MAJ**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 1. MAJ

Tre gange samles pilgrimmene til messe, bl.a. her i Nazareth.

Pilgrimsrejsen til Det hellige Land

120 mennesker med biskop Kozon i spidsen på pilgrimsrejse til Israel

Af Ulla Elmquist

Efter mere end et års forberedelse er der nu kun få uger til år 2000 pilgrimsrejsen til Det hellige Land finder sted.

Det vil være en gruppe på 120 mennesker med biskop C.Kozon i spidsen, der sætter sig i El Al flyet den 2. maj.

De 120 kommer fra hele Danmark, - fra Skagen til Gedser (helt bogstaveligt), men også fra hele verden. Som vi er i vores danske katolske kirke, er det meste af Europa samt Asien, Amerika og Afrika repræsenteret på denne pilgrimsrejse.

Vi vil være delt i fire grupper under rundrejsen dernede: gruppe 1 med D. Timmermann og undertegnede som rejseledere, gruppe 2 med Niels Engelbrecht og Nikolaj Sørensen som rejseledere, gruppe 3 med Benny Blumensaat og Birgit Stresino som rejseledere og pastor Chau som præst for de ca 25 vietnamesere, der deltager. Og endelig er der ungdomsgruppen, der ledes af Reinhold Sagner. Tre gange skal vi alle samles til messe, nemlig i Nazareth, i Bethlehem og i Grav-

kirken i Jerusalem. Det siger sig selv, at alle messer må bestilles god tid i forvejen og for at få alt det på plads, var jeg fire dage i Jerusalem i februar. Messen i Bethlehem var det vanskeligste, da det er en søndag, så i Catharina Basilikaen kunne vi ikke holde messe. Derimod har vi fået den største grotte på hyrdernes mark. Så når biskop Kozon fejrer 5 års dagen for sit hyrdeembede søndag den 7. maj sker det netop på Hyrdernes mark lige udenfor Bethlehem. Udover de tre fælles-messer er der arrangeret daglige messer for hver af de tre grupper, mens ungdomsgruppen arrangerer deres egne messer.

Møde med andre religioner

I Jerusalem skal gruppe 1 og 3 bo i kristne pilgrimshuse, nemlig henholdsvis det græsk-katolske patriarkats hus og det syrisk-katolske patriarkats hus. Gruppe 2 skal bo på et hotel i det jødiske vest-Jerusalem, men den gruppe har sr. Abraham som guide, så for os alle bliver der lejlighed til at opleve, at den katolske kirke er noget større og mere mangfoldig end vi nor-

malt oplever med vores romersk/latinske ritus. Dertil kommer så mødet med de egentlig ortodokse kirker, - for slet ikke at tale om de to andre store religioner: Jødedommen og Islam, som unægtelig udgør et markant flertal med henholdsvis 5 og 3 millioner mod de kristnes beskedne 130 tusind. (Jeg skriver med vilje ingen nuller!)

Jeg er efter mine fire dage i Jerusalem glad for, at rejsen er anlagt sådan, at vi først er nogle dage i Galilæa, før vi stiger op til Jerusalem, - for mødet med den mere end tæt befolkede by var da overvældende, når man nu kommer fra den stille, fredelige Bredgade i København. Så nogle dage "på landet" til at vænne sig til mange nye lyde vil være af stor gavn.

Lund indvies

I Galilæa skal vi, efter messen i Bebudelseskirken, efter planen indvie den lund i Millennium-skoven, som der er samlet ind til. I skrivende stund mangler der endnu nogle penge, men vi vil dog sørge for, at lunden bliver til noget. Vi har tænkt os at kalde den "Erik Ejegods lund" - for at sætte et min-

de over den første danske konge, der tog på pilgrimsrejse til Det hellige Land. Kong Erik nåede som bekendt ikke frem, men døde på Cypern, vistnok af varme, den 10. juli 1103, - på dato 17 år efter at hans storebror Knud (den Hellige) var myrdet i Odense. Hans dronning Bodil nåede til Det hellige Land, men også hun døde, og ligger begravet i Jomfru Marias gravkirke ved foden af Oliebjerget. Hjemme i Danmark var deres søn, den senere hellige Knud Lavard, i pleje hos Hvideslægten. Med Erik Ejegods lund vil vi også sætte et minde for alle dem, der inderligt havde ønsket at nå til Det hellige Land, men som af helbredsmæssige eller økonomiske årsager ikke har kunnet opnå det. Beløb til formålet kan fortsat indbetales til Sct Ansgar Kirke, Giro 6 42 53 05, mærket "olivenlund".

Tilbage er blot at sige, at vi alle 120 pilgrimme vil tænke meget på jer derhjemme og tage hele bispedømmet med os i vore bønner og tanker. Og hvis vi alle kommer tilbage i god behold, så vil der være stof til mange foredrag og menighedsaftner - fra Skagen til Gedser!

Kirkedage i Hamburg

Et stævne med 1000 arrangementer i diasporaens by

Der regnes med omkring 1000 arrangementer i forbindelse med det store katolske stævne (Katholikentag) i Hamburg fra d. 31. maj til d. 4. juni.

Man forventer mindst 50.000

deltagere. Stævnets motto er "Sein ist der Zeit".

Stævnet i Hamburg adskiller sig fra andre "katolikdage" ved et være inkorporeret i Det hellige År, ved at have et økumenisk tilsnit, og ved valget af byen Hamburg som stedet for det "katolske diaspora" og som Tysklands port ud til den store verden gennem århundreder.

I modsætning til tendensen til

verdensflugt, skal katolikkerne i Hamburg stræbe efter at kende vore dages virkelighed og tyde dens tegn. De fire grundtemaer er derfor: Vandringsfællesskab under gudsbegrebets udfordring, vandringsfællesskab med Kristus, vandringsfællesskab med Kirken som Gudsfolket, vandringsfællesskab med alle mennesker af god vilje.

Man regner med, at der ud over

27 tyske biskopper, kommer repræsentanter fra Den evangeliske Kirke og Den jødiske Menighed i Tyskland, såvel som repræsentanter fra alverdens kirker, dertil prominente politikere: forbundspræsidenten, Johannes Rau, og hans forgænger, Roman Herzog, forbunds dagens formand Wolfgang Thierse og forbundskansleren, Gerhard Schröder, for blot at nævne nogle.

-mey

Efterårets valfart til Rom

Der er godt 120, der er endeligt tilmeldt Bispedømmets valfart. Grundet dette tal, har det været muligt for os, at få alle til at rejse samme dag, således at afrejse bliver lørdag den 14. oktober og hjemkomst lørdag den 21. oktober. Alle tilmeldte har på nuværende tidspunkt fået besked om indkvartering og endelige priser. Et mere udførligt program med reisetider, og arrangementer i Rom vil blive udsendt til valfartsdeltagerne i april/maj måned.

Rygraden i vores program bliver besøg i de fire store valfartskirker: Peterskirken, Laterankirken, Santa Maria Maggiore og Sankt Paul uden for Murene, samt vores daglige messer, der fejres i forskellige af Roms kirker. Da det er en valfart i anledning af jubelåret, vil der også være lejlighed til skriftemål under rejsen.

Derudover tilbyder vi dagligt en eller flere slentreture, hvor vi besøge seværdigheder af både kirkelig og historisk interesse. Der har i anledning af jubelåret fundet mange restaureringer sted, ligesom mange nye udgravninger, især omkring Forum Romanum, er blevet foretaget, således at der er meget nyt at se også for den garvede romafarer. Der bliver også - mod en mindre mer-betaling - mulighed for at besøge Castelli Romani bjergene, hvor vi ser pavens sommerresidens, Castel Gandolfo og den smukke Nemi-sø, der ligger i et udslukt vulkankrater. Endelig arbejder vi i øjeblikket på, at organisere en fælles festaften for vores afslutning af besøget. Vi har på nuværende tidspunkt bekræftet det endelige deltagerantal, men såfremt vi kan skaffe flypladser, vil der endnu være enkelte ledige pladser ved privat indkvartering i Santa Paola Romana sognet, hvor den danske diakon David Vincent Nielsen virker.

Yderligere oplysninger: Sophie og Kaspar Kallan, 458814 75.

Ord på vejen - fra vore mange gode prædikanter. Gratis prøvenr: tlf. 45 86 35 46

Læreren til klas-

sen: Enhver af jer har en kærlig mor. Inden I går i skole, siger

hun: God morgen og hav en god dag! Og når I kommer hjem fra skole, siger hun: Velkommen hjem! Om aftenen, når I er kommet i seng, siger hun: God nat og sov godt!

Peter rækker hånden op. Sådan er min mor ikke.

Når jeg endelig er kommet i seng, og døren er lukket til mit værelse, siger hun: Gud være lovet!

Polsk søster helgenkåret

Den katolske kirkes første helgenkåring i dette årtusind fandt sted søndag den 30. april, da den polske ordenssøster Faustina Kowalska (1905-1938) blev helgenkåret. Ceremonien fandt sted under ledelse af pave Johannes Paul II, der fra sin tid som Krakows ærkebiskop beredte processen, der gik forud for helgenkåringen.

Læs side 4

"Frygt ikke"

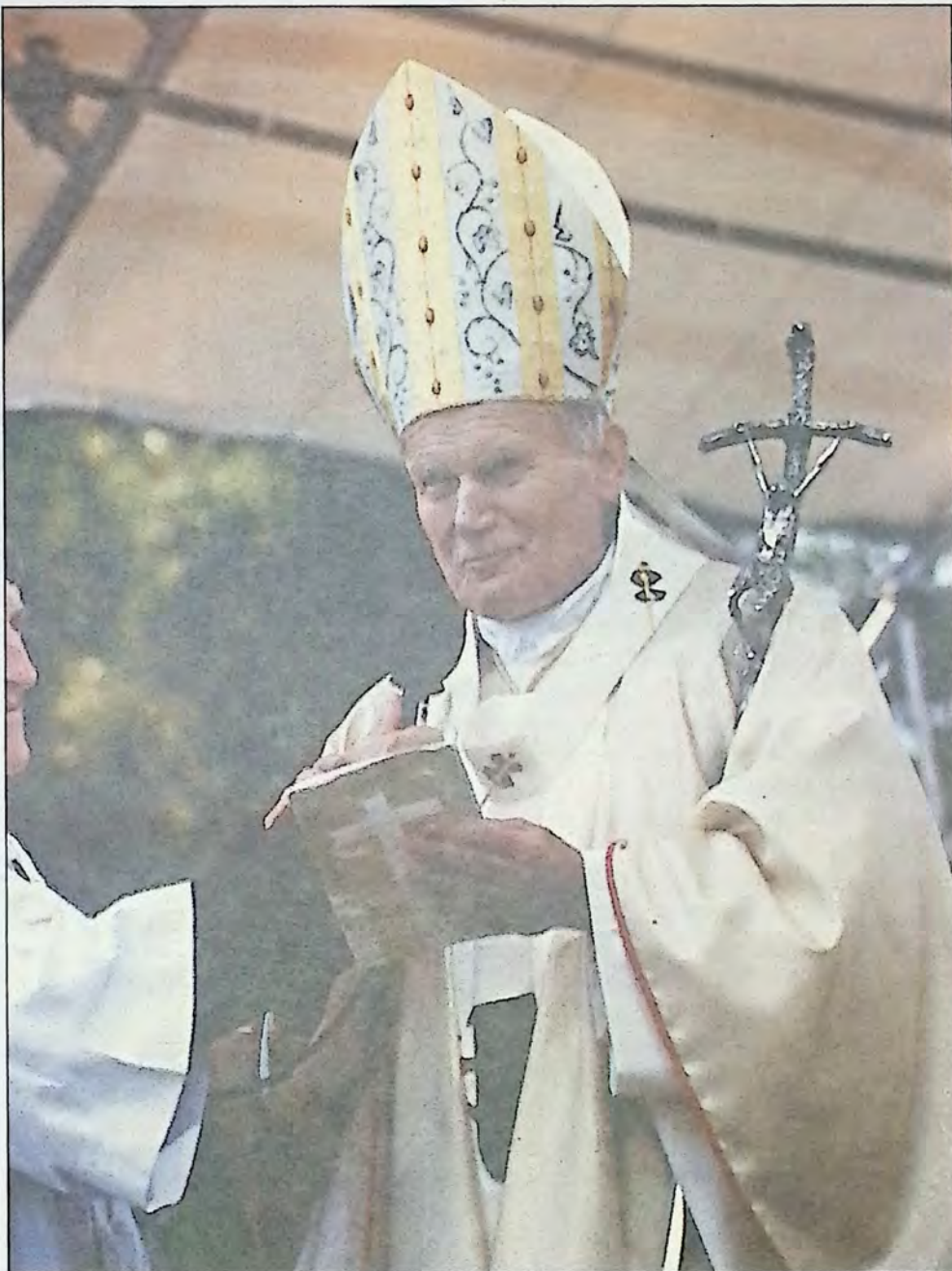
Pave Johannes Paul II fylder torsdag den 18. maj 80 år. I den anledning bringer vi en fyldig fødselsdagsomtale af den pave, der i så høj grad har bevæget og påvirket vor tid.

Meget er hændt, siden han i 1978 som nyvalgt pave trådte frem på balkonen for folkemængden, som havde samlet sig på Peterspladsen i Rom og indledte med at sige: Frygt ikke.

Stadig er hans stemme en genklang af disse ord. Der er nok at frygte. Men det er Guds frelse og det kristne fremtidshåb, som har overvægt.

På billedet ses en veloplagt og munter pave Johannes Paul II, da han som den første pave nogensinde besøgte Danmark og Skandinavien i juni 1989.

Læs 2, 6-7

Fælles fodslag om at sikre skolernes frihed

FAKS har fået mandat til at videreforsøge vedtægtssag med Undervisningsministeriet

Af Søren P. Sørensen

På årsmødet i Foreningen af Katolske Skoler i Danmark (FAKS) var der stor opbakning til, at skolerne står sammen i den verserende vedtægtssag, der er opstået som en følge af Tvindlovens bestemmelser om skolers uafhængighed.

Således gav årsmødet foreningens formand Georg Høhling mandat til på de 23 skolers veg-

ne at videreforsøge sagen forud for den endelige færdiggørelse, som forventes udført af ministeriet og den enkelte skole.

"Alle skoler er enige om at gøre alt for at sikre skolernes identitet. Den enkelte skole vil ikke forhandle selvstændigt om noget, der er fælles.

På den anden side er det skolerne som uafhængige størrelser, der skal stå for den endelige færdiggørelse" siger Georg Høhling.

Sagens vigtighed understreges af, at hver af foreningens skoler efter årsmødet vil sende en fuldmagt til FAKS's formand, der på det grundlag vil bede om at få et nyt møde med Undervisningsministeriet. I dette møde vil FAKS anmode om, at også bispe-

dømmet som part i sagen er repræsenteret.

Opgaven handler om vore vilkår som frie skoler, idet vores frihed gennem Tvindhysteriet er sat på en hård prøve, sagde Georg Høhling på årsmødet. Han understregede, at biskoppens godkendelsesret over for vedtægterne er essentiel som sikring af den enkelte skole, så den ikke bare uden videre vedtægtsmæssigt kan skifte identitet.

Der er således i denne sag sådanne principielt vigtige elementer, at jeg som ansvarlig formand skal leve op til efterkommeres forventning til, at man i en vanskelig sag har mod til med alle midler at få afprøvet sin ret, sagde han.

Læs også side 3

Fællesudtalelse:

"Med henblik på at sikre de katolske skolers identitet giver generalforsamlingen herved FAKS, repræsenteret ved formanden Georg Høhling, fuldmagt til på skolernes vegne at videreforsøge den versende vedtægtssag med undervisningsministeriet forud for den endelige færdiggørelse, som forventes udført af ministeriet og den enkelte skole."

Pavens hemmelighed

Det er en kilde til undren for de fleste, at pave Johannes Paul II bliver 80 år. Hans sygdom og skrøbelighed kan ikke skjules, og mange har for længe siden lagt ham i graven eller fundet en efterfølger. Johannes Paul II efterlever Pauli ord, at Gud netop viser sin styrke i den menneskelige svaghed.

Ethvert menneske er et vidunder og bær i sig Guds hemmelighed. Selv ægtefolk, der har kendt hinanden i mange år må erkende, at de stadig opdager nye sider af deres livsledsagers personlighed. Og det viser sig ofte at være en overraskende, undertiden overrumplende erkendelse. Ethvert menneske bærer på en hemmelighed, og det er netop dette, som gør præsters, psykologers og andres virke til en stor rigdom.

Store personligheder har alle deres inspirationskilder, og en forståelse af disse løfter noget af hemmeligheden ved deres virke og personlighed. Johannes Paul II har været stærkt præget af sin opvækst under forfølgelse og meget vanskelige studieforhold. Der var alle muligheder for en ghettotilværelse og et begrænset udsyn. Han har imidlertid altid været optændt af en uudslukkelig tørst efter erkendelse og forståelse. Dette bragte ham i den senere studietid i forbindelse med inspirationskilder, der på afgørende vis gjorde deres indflydelse gældende på hele hans virke. Det var f.eks. mystikeren Johannes af Korset, den franske filosof Emmanuel Mounier og hans filosofiske tanker og indsigt, som skabte personalismen. Denne filosofiske retning blev til under diktatur og indebar et opgør med det totalitære nazistiske styre. Johannes Paul II har desuden altid været stærkt inspireret af de græske kirkefædre og de traditioner, som på forskellig måde præger øst- og vestkirken.

Hele livet har pave Johannes Paul II været nærmest besat af tanken om det enkelte menneskes værdi og betydning. Det var karakteristisk, at han og kurien deltog i en retræte umiddelbart inden den vigtige rejse til Mellemosten. Den blev prædikeret af ærkebiskop Van Thuan, der var ærkebiskop af Saigon, og efter nogle få års virke blev fængslet. Han tilbragte 13 år i kommunistisk fængsel, heraf 7 år i isolation. Han er i dag præfekt for det pavelige råd for Retfærdighed og Fred. Mange rystede på hovedet af pavens ønske om at rejse til Mellemosten.

Der er ingen tvivl om, at ærkebiskoppens umenneskelige lidelser har været en inspirationskilde og en frugtbar forberedelse til pavens bemærkelsesværdige rejse til Mellemosten.

Pavens personlighed er en kilde til stadig overraskelse, og pressen bliver forvirret: det er en pave, der ikke passer ind i nogen kendte kategorier, hverken for katolikker eller for ikke-katolikker.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør. Tlf: 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreuet
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Valfart til Domkirken i jubelåret 2000

Af Margrethe Mørk-Pedersen

Lørdag, den 8.april havde pastoralenheden IV., d.v.s. menighederne i Herning, Horsens, Silkeborg og Vejle besluttet sig for at tage på valfart til St. Ansgar kirke i København. Ikke en ugelang strabadserende vandretur, men trods alt en lidt krævende éndagstur med bus fra Vejle kl.8. Vi var 65 deltagere, som med forventning havde set hen til denne dag. Mange kendte hinanden fra tidligere arrangementer i pastoralenheden, og fællesskabet var det bærende for hele dagen.

Menighedernes præster og diakoner havde forberedt valfarten med salmer, fællesbøn og rosenkrans i bussen, betænksomme menighedsrådsmedlemmer fra Vejle sørget for kaffe og rundstykker ved broen, og kl. 11.30 ankom vi som aftalt til Domkirken i Bredgade. Domprovst Tim-

mermann gav os en varm og hjertelig velkomst som indledning til en meget festlig og smuk valfartsmesse med biskop Kozon. Biskoppen pointerede i sin prædiken valfartens betydning: at gøre os bevidste om at være pilgrimme, parate til oprud og omvendelse og sammen på vej mod vort endelige mål hos Gud.

Efter messen, som også ret mange københavnere tog del i, spiste vi vores medbragte frokost i kirkens menighedslokale, hvorefter vi vendte tilbage til Domkirken, til pastor Timmermanns spændende gennemgang af kirkens historie og rundvisning på det lille museum i bispeddømmets atmosfærefyldte ejendom. Kl. 15 blev vi budt inden for i den russisk-ortodokse kirke, som også ligger i Bredgade. Det var interessant at opleve denne kirke, som blev opført på initiativ af den russiske kejserinde, tideligere prin-

sesse Dagmar og høre om menighedens liv op til i dag.

Herefter gav St. Ansgar menighed kaffe til hele vores store gruppe, ligesom gode feer havde klaret både opvask og oprydning efter frokost! Tak for jeres store venlighed! Som afslutning på det officielle valfartsprogram var der en kort andagt i Domkirken med Pavens bøn for jubelåret, og så var der _ time tilbage, hvor nogle valgte at besøge Marmorkirken, se Amalienhaven eller noget tredje. Kl. 17.30 forlod vi København, efter tre timers kørsel med sandwiches i bussen og en stilfærdig aftensang i solnedgangen nåede vi atter Vejle og de private biler, som skulle bringe os helt hjem. En stor tak til alle, både i Jylland og København, som tilrettelagde og gennemførte denne indholdsrige dag for os fra en taknemlig deltager fra Silkeborg.

Læserne diskuterer

Birgitta igen - svar til Maria Alster

Mag. art. Kaare Rübner Jørgensen, Peter Bangs Vej 137 3th, 2000 Frederiksberg skriver:

En betingelse for at diskutere på et meningsfyldt plan er, at man forsøger at forstå, hvad det er, andre siger. Maria Alsters afvisning af mine "meninger og påstande" lever desværre ikke op til dette ret elementære krav. (k.o. nr. 6 af 26.4.00). Dertil kommer, at hun pådutter mig synspunkter, jeg ikke har. Derfor dette meget korte svar.

For at demonstrere, at den i k.o. citerede italienske kuriebiskop gav udtryk for en forenklet og fejlagtig opfattelse af Birgitta, omtalte jeg hendes manglende sociale engagement, hendes politiske intriger og hendes hadefulde, ofte løgnagtige agitation. Det var selvfølgelig kun en side af Birgittas omfattende virke, men jeg syntes, at den også hørte med, når man ville gøre hende til et ideal til efterfølgelse i det multietnisk Europa, der er under dannelse i øjeblikket. Om Birgittas sociale bevidsthed kan jeg blot råde Alster og ligesindede til at læse Birgittas åbenbaringer (de er oversat til nutidssvensk). Da der såvidt jeg husker ikke er et eneste fattigt menneske nævnt i dem (franciskaner-munke gælder ikke, for de var ikke særlig fattige), synes de socialt udstødte, de invaliderede og de forarmede stakler ikke at have spillet nogen rolle i hendes univers. Oplysningerne om velgørhedsarbejdet stammer fra akter i kanonisationsprocessen, men da de er udformet

efter den traditionelle middelalderlige helgenskabelon, er de ofte af temmelig tvivlsom historisk værdi. Hvad også Bridget Morris erkender i sin nye og meget positive Birgittabiografi, der udkom sidste år i England.

Om oprøret mod Magnus Eriksen skrev jeg ikke, at Birgitta var skyld i, at de svenske stormænd afsatte kongen, blot at hun forsøgte at få dem til det. Og det er noget ganske andet. Det er rigtigt, at hun prøvede at skabe fred mellem England og Frankrig, men det var nu ikke, fordi hun var imod krig som sådan. Det forfærdelige for Birgitta var en krig mellem to kristne konger, for de skulle hellere bruge deres energi og krudt på at sligte østkristne, muslimer og andre af den kristne tros fjender. Cf. hendes kraftige opfordringer til den svenske konge om at føre korstog mod russerne, opfordringer som jeg mener vor pave lige har bedt om tilgivelse for! Birgitta skal selvfølgelig ses på baggrund af hele den middelalderlige guds-, verdens- og menneskeopfattelse, men trods det mener jeg, det er korrekt at sige, at hun ikke var nogen brobygger. Derfor kan hun ikke bruges som sådan i en tid, hvor broen skal bygges mellem mennesker af forskellig tro og etnisk oprindelse.

At danske historikere pr. definition ikke bryder sig om store katolske skikkelser er noget vås. Ganske vist ved jeg ikke, hvilke historikere eller hvilke personligheder Alster tænker på, men lad mig nævne nogle få, som generelt har fået positiv omtale

af moderne historikere: Asser, Eskil, Andreas Sunesen, Vilhelm af Æbelholt, Poul Helgesen samt fra nyere tid Niels Steensen.

Som skandinav kan man da godt være stolt over, at Birgitta er Nordens eneste ordensstifter (ikke klosterstifter som Alster siger, for dem var der mange af), og at hendes klostre også findes i andre dele af verden. De birgittinerklostre, der er i dag, er imidlertid ikke i overensstemmelse med ordenstifterens mest fundamentale idé, givet hende i en åbenbaring. Det var ideen om klostret som det perfekte kristne ægteskab, hævet op i en asexuel, spirituel, mediterende og gudsbeskuende sfære, kort sagt princippet om et dobbeltkloster. Den idé blev forkastet af Tridentinerkonciliet, for det var alt for farligt at have munke og nonner boende i samme kloster, selv om de var strengt adskilt. Kvinderne, der stammede ned fra den letpåvirkelige Eva, ville nemlig blot lokke mændene ud i umoralitet.

At inddrage Luther forekommer mig ganske irrelevant, og at "visse danske historikere ikke er kommet videre i deres kvindesyn end det, Luther stod for" er noget sludder. Og det på flere planer, for Luther var ikke den mest kvindeforagtende teolog på reformationstiden. Men skal vi endelig tale om kvindesyn, så tag et vue ud over Europa og stil spørgsmålet: hvor har kvinder i dag opnået mest med hensyn til ligeberettigelse med mændene? Det er ikke i det katolske Europa. Eller i den katolske kirke. Desværre.

Klædedragt og ørering

M. Fargas, Hvidsværmervej 110, 2610 Rødovre, skriver:

Langfredag d. 21. april så jeg på DK4 kl. 19:30 et lille stykke af udsendelsen "Religionsbesøg-Katolicismen".

I det korte stykke jeg så, optrådte

en person med almindeligt tøj og med en ørering i venstre øre. Det viste sig, at denne person var en katolsk præst. Hvem kunne vide det! Mit spørgsmål er nu: Siden hvornår er øreringe en del af en katolsk præsts "klædedragt"? Hvem har til-

ladt det? At han ikke havde et tegn som viste, at han var katolsk præst, er dårligt nok, men at han havde en ørering på...ja det er bunden!

Som katolik må jeg beklage, at man er nået så langt ned.

GUD BEVARE KIRKEN!

Katolske skoler bør bidrage til værdidebat

FAKS opfordrer katolske skoler til at blande sig i værdidebat om folkeskolen

Formanden for Foreningen af Katolske Skoler i Danmark (FAKS), Georg Høhling, opfordrer de katolske skoler til at blande sig i den værdidebat, som undervisningsminister Margrethe Vestager lægger op til om folkeskolen.

"Det er naturligt, at de katolske skoler deltager i den debat, fordi vi allerede praktiserer nogle af de værdier, som undervisningsministeren efterlyser", siger Georg Høhling.

På FAKS's årsmøde i Odense den sidste weekend i april omtalte foreningens formand skolernes projekt "Skolesyn til Eftersyn", hvor de katolske skoler inviteres til at kvalitetsudvikle de værdier, som udgør de katolske skolers fundering og virkelighed.

"Det er mit store håb, at denne debat vil blive mindst lige så brændende og intens på de katolske skoler som det nu vil ske i folkeskolen. Ja, jeg nærer endda det håb, at de katolske skoler direkte vil kunne bidrage og hjælpe folkeskolen på dette område, idet jeg mener, at de katolske skoler her har en stærk invitation til at blande sig i den offentlige debat. Det er også evangelisering", sagde Georg Høhling i sin mundtlige beretning til årsmødet.

Han mener, at undervisningsministerens debatindlæg "Værdier i virkeligheden", bygger på de samme begreber, som de katolske skoler står for:

"I mine tidligere beretninger omtaler jeg de katolske søjlebegre-

ber Omsorg, Fællesskab, Sendelse. Hvor er det interessant her at se et skrift fra selveste ministerens hånd, som i sin vision om Folkeskolen i den grad bygger på de selv samme søjlebegreber."

I et debatindlæg om Folkeskolen beskæftiger undervisningsminister Margrethe Vestager sig bl.a. med vigtigheden af, at vi sætter ord på de holdninger og værdier, som binder os sammen. I et kapitel skriver hun om ligeværd, selv-værd og tolerance og føjer til, "at i stedet for solidaritet og omsorg kunne vi med afsæt i vor menneskelige og kristne kulturarv også samle værdierne under betegnelsen "næstekærlighed". sps

Kristne af alle konfessioner mindes vor tids martyrer

Ved en fælles mindegudstjeneste i Rom søndag den 7. maj mindede kristne af alle konfessioner 12 000 martyrer fra det 20. århundrede.

Ved læsninger, salmesang og bøn blev de mange mindet, som på grund af deres tro blev slået ihjel af kommunisterne og nationalsocialisterne. Til århundredets trosvidner regnes yderligere dem, der blev dræbt under kristenforfølgelser i

Spanien, Mexico og Asien, såvel som dem, der omkom i missionsområder eller ved voldshandlinger fra andre religiøse grupper.

De latinamerikanske martyrer, som er blevet dræbt af dødspatrujer eller af højreekstremistiske soldater bliver ikke omtalt som en speciel kategori.

Man har planlagt en almindelig omtale af dem, som i Amerika har givet deres liv af kærlighed til Kristus og til deres medmennesker. Som eksempel nævnes ved navn en kapuzinermissionær i Amazonlandet og en columbiansk biskop, som blev myrdet af guerillasoldater. I den anden kategori nævnes

også de seneste martyrer, nemlig trappistmunkene, som blev myrdet i 1996 i Algeriet, og de præse-studerende, som blev dræbt i Burundi.

For øjeblikket arbejder man på en egentlig liste over alle århundredets trosvidner. Indtil videre har katolske biskopper fra hele verden anmeldt over 12.000 tilfælde, som bliver undersøgt nøjere af en til formålet nedsat kommission i Vatikanet.

Listen over det 20. århundredes martyrer, som har været undervejs siden 1995, er et svar på en anmodning fra pave Johannes Paul II.

Kommissionen, der ledes af ærkebiskop Michel Hrynchyshyn, ventes at udgive en komplet liste i oktober eller november i år. Slutresultatet ventes at blive et stort værk på 15 til 20 bind, med en eller to sider viet til hver af de kristne, som "udgød sit blod for Kristus og af evangeliske grunde".

Kardinal Edward Cassidy.

12.000 martyrer mindes

Topmøde i Canada gør status over anglikansk-katolske dialog

Et historisk møde for anglikanske og katolske biskopper fra alle dele af verden er berammet til at finde sted i Canada. Konferencen skal ifølge meddelelse fra Vatikanet finde sted i dagene fra d. 14. til d. 20. maj under forsæde af formanden for Det pavelige Enhedsråd, Kardinal Edward Cassidy og den anglikanske kirkes øverste talsmand, Ærkebiskop George Carey. Ved mødet skal der gøres status over den anglikansk-katolske dialog, som siden 1966 er blevet ført i den officielle dialogkommission "ARCIC". Den 12. maj sidste år vedtog kommissionen en vidtrækkende økumenisk resolution under titlen "The gift of authority", i hvilken anglikanske og katolske teologer havde fundet frem til nogle fælles formuleringer om Pavens primat og ufejlbarhed inden for den universelle kirke. Dokumentet var efterfølgende blevet forelagt de to besluttende organer. Kommissionen havde den gang erklæret, at hvis begge siders gremier gav deres tilslutning, så ville temaet autoritet "ikke mere være grund til en opretholdelse af bruddet på fællesskabet mellem de to kirker."

Kirke undskylder passivitet

Litauens bispekonference beklager passivitet under Holocaust

"Vi beklager, at der blandt Kirkens medlemmer var nogle, som ikke viste kærlighed over for de forfulgte jøder"

Sådan hedder det i en offentlig udtalelse fra Den litauiske Bispekonference. Ifølge udtalelsen blev

der ikke gjort alt for at forsvare de forfulgte, ligesom der ikke havde været en afgørende modstand mod dem, der samarbejdede med nazistpartiet. I den forbindelse fastslår de litauiske biskopper, at Kirkens anseelse var blevet "besmittet" af fortidens antisemitiske udtalelser. Samtidig fordømmer de i skrivelsen "aktuelle forsøg fra uansvarlige kredse på igen at oppuste hadet mod jøderne"

Den jødiske menighed i Litauen talte før Anden Verdenskrig ca. 220.000 medlemmer, af hvilke ca. 90 % omkom under Holocaust.

Den litauiske Kirke har tidligere bedt om undskyldning for samarbejde mellem medlemmer af præsteskabet og den sovjetiske efterretningstjeneste, KGB, og opfordret de ansvarlige til bekende deres handlinger.

Vatikanet udgiver social-katekismus

Udgivelse retter sig til politikere, fagforeninger og arbejdsgivere

Vatikanet har udgivet en bog med de vigtigste tekster fra det kirkelige læreemne vedrørende social-læren.

Værket med titlen "The social agenda: a collection of magistral texts" (Den sociale dagsorden: en samling af tekster fra det kirkelige læreemne) har længe været under forberedelse. Den kan også betegnes som Den katolske Kirkes "socialkatekismus".

Med offentliggørelsen vil Vati-

kanet gøre den hidtil ret ukendte kirkelære om aktuelle erhvervs-mæssige og sociale spørgsmål lettere tilgængelig for politikere, fagforeninger og arbejdsgivere.

Bag bogen står Det pavelig Råd for Fred og Retfærdighed under ledelse af Ærkebiskop François Xavier Nguyen Van Thuan.

Wolle - født 24/3 1925
- død 14/4 2000

Ellen Larsen
Helsingør

Plaget af utallige sygdomme og svagheder af både legemlig og psykisk art, fandt hun sin trøst i at give Jesus mad, når han var sulten, og noget at drikke, når han var tørstig, og alle de andre ting, vi allesammen godt kender i teorien. Hvis hun havde sine egne interesser, så hun bort fra dem for at kunne være solidarisk med mennesker, der ikke havde det så godt. Vi har aldrig kendt noget lignende. Endnu en ven i himlen har vi.

Inger Margrethe og
Ove Leerbeck

Sendt til hele menneskeheden

Den polske ordenssøster
Maria Faustyna
helgenkåret

Af Maria Szostak

Helena Kowalska (sr. Maria Faustyna) blev født i 1905 i en lille polsk landsby. Fra barndommen var hun meget religiøs. Hun elskede at bede, hun var meget arbejdsom, og hun var meget følsom overfor andres elendighed. Sr. Faustyna var nummer tre ud af ti børn i familien, en familie, som var meget fattig. Hun gik i skole i knapt tre år, og hun var seks år, da hun forlod sit hjem for at arbejde som tjenestepige og på denne måde tjene penge til sig selv og familien. Jesus kaldte på hende, da hun var syv år gammel.

Tiden gik. Faustyna vidste, at hun skulle gå i kloster, men forældrene svarede definitivt nej. Da Faustyna var en pige, som adlød forældrene, prøvede hun på at "glemme" Jesus, men det ville Jesus ikke tillade. En dag var Faustyna sammen med sin søster til en skolefest, hvor hun dansede. Pludselig stod Jesus foran hende. Han var berøvet sine klæder, der var menneskeligt spyt i hans ansigt, blod strømmede ned fra hans hoved, og der var sår og blod over hele hans krop. Et øjeblik efter sagde Jesus til hende: "Hvor længe lader du mig vente på dig?". Dette øjeblik blev afgørende for sr. Faustyna. Med det samme forlod hun skolen, gik direkte til kirken og kastede sig ned på gulvet foran Det Helligste Sakramente og bad Jesus om vejledning om, hvad hun skulle gøre. Jesus svar var klart: "Rejs med det samme til Warszawa, der vil du komme ind i klosteret".

Sådan begyndte det. Året er 1926. Helena Kowalska fik navnet sr. Maria Faustyna. Den 25.8.1938 modtog sr. Faustyna de syges salvelse, og hun døde den 5. oktober 1938. Den 18. april 1993 blev sr. Faustyna saligkåret.

En stor mission

Denne meget simple, uuddannede pige, men en pige som stolede ubegrænset på Gud, gav Jesus en

meget stor mission: at fortælle hele verden om hans barmhjertighed. Jeg sender dig, sagde Jesus, til hele menneskeheden med mit budskab. Jeg ønsker ikke at straffe mennesker, jeg ønsker at helbrede dem. Du skal fortælle verden, hvilken stor barmhjertighed jeg har overfor den, du skal opmuntre sjæle til at stole på min ubegrænsede barmhjertighed.

Sr. Faustynas budskab er således ikke andet end at minde mennesker om den gamle, men glemte, sandhed om Guds kærlighed til os mennesker. "Al elendighed forsvinder i min barmhjertighed og enhver nåde, der forløser eller heliggør, udstømmer fra denne kilde". Om aftenen den 22. februar 1931 opholdt sr. Faustyna sig i sin celle. Pludselig stod Jesus foran hende. Han var klædt i en hvid klædning, og han holdt den højre hånd løftet til velsignelsen. Den anden hånd rørte klædet ved hjertet. Fra hjertet, skjult bag klædet, udgik der to stråler - den ene hvid, den anden rød. Et øjeblik efter sagde Jesus: "Du skal male mit billede, således som du ser mig nu, male det med underskriften 'Jesus, jeg stoler på dig'. Jeg ønsker, at dette billede bliver æret; først i jeres kapel, så i hele verden. Og jeg lover, at den sjæl, der ærer mig i dette billede ikke skal gå fortabt."

"Den hvide stråle", sagde Jesus "betyder vandet, som renser sjælene, den røde stråle blodet, som er sjælens liv. Dåbs- og bodssakramenterne renser sjælene, og disse to stråler svarer til Hellige Sakramenter. Det bibelske symbol på Helligånden er vand og den nye Guds pagt med mennesker - Kristi blod. Disse stråler beskytter sjælen mod min Faders vrede. Lykkelig er den sjæl, som lever i deres skygge. thi Guds straf skal ikke ramme den".

Billedet, som er det eneste i verden, blev malet efter sr. Faustynas diktat i 1934. Senere, og op til i dag, maler man forskellige billeder af Den Barmhjertige Jesus: Hans blod er ikke længere rødt, og hans barmhjertige øjne kigger ikke længere ned, som den gang han hang på korset og så ned på menneskeskarerne. "Mit blik fra dette billede, er ligesom mit blik fra korset" sagde Jesus til sr. Faustyna. (D.

326). I september 1935 dikterede Jesus en bøn: Barmhjertighedens Rosenkrans. Gennem den tilbeder vi vor Fader i himlen og Jesu lidelser og blod. Jesus ønsker, at vi beder denne bøn ofte.

Denne bøn, sagde Jesus, giver jeg jer for at mildne Guds vrede. "Min barmhjertighed skal beskytte alle dem, der beder den, så længe de lever, og fremfor alt i deres dødstime".

Man kan bede bønnen på forskellige tidspunkter af dagen, men især er det godt at bede den klokken 15. I oktober 1935 sagde Jesus til Faustyna: "Når du hører uret slå klokken 15, fordyb dig da i min barmhjertighed, kald på min barmhjertighed for hele verden og især for de stakkels syndere, for i dette øjeblik blev Min Barmhjertighed åben for hele verden". I denne time, lovede Jesus, kan du bede om alt for dig selv og andre, det er nådens time for hele verden - Guds barmhjertighed har overvundet Guds retfærdighed.

Til ære for barmhjertigheden

Billedet og bønnen er ikke det eneste, man forbinder med sr. Faustyna. Jesus overdrog til sr. Faustyna at indstifte en fest til ære for Den Guddommelige Barmhjertighed, og festen skulle holdes den første søndag efter påske. Jesus overdrog også en anden opgave til sr. Faustyna: Indstiftelsen af Den Barmhjertige Jesu Orden. Adressen til denne orden er: Sanktuarium Milosierdzia Bozego, ul. Bohaterow Warszawy 77, Pl 74-300 Mysliborz, tel. 095 47 / 34 50. I dag har søstrene flere huse, både i Polen, Tyskland og i Canada, 12 huse i alt.

I sin dagbog, som sr. Faustyna skrev på Jesu opfordring i løbet af de sidste fire år af sit liv, skriver hun: "Gud kræver, at sådan en orden, hvis opgave vil være at fortælle om Guds Barmhjertighed, og at bede om den for hele verden, skal blive oprettet" (D. 436). Denne orden blev formelt stiftet i september 1955, men eksisterede og virkede i Vilnius - der hvor billedet blev malet - allerede i 1942. Jesus sagde: "Min And vil være jeres livs model ... påbegyndt fra krybben til døden på korset..." (D. 438).

Helena Kowalska (sr. Maria Faustyna)

sr. Faustynas berømte billede af Jesus

Fatimabørn saligkåres 13. maj: Profeti angår en troskrise

Den såkaldte tredje hemmelighed fra Fatima talte formentlig slet ikke om forestående naturkatastrofer eller krige, men om en troskrise.

Dette synspunkt fremføres af en nevø til det sidste endnu levende Fatimavidne, den portugisiske salesianerpræst Jose dos Santo

Valinho, kort før, at pave Johannes Paul II vil saligkåre Jacinta og Francisco. Det sker i Fatima den 13. maj, på årsdagen for den første åbenbaring i 1917. I en bog, som er udkommet i Rom under titlen "Reportage da Fatima", skrevet af to italienske journalister bekræfter Valinho blandt andet, at en sæt-

ning i det hemmelige budskab fra Jomfru Maria allerede er kendt. P. Valinhos tante Lucia dos Santos lever nu som klausursøster i et konvent i Portugal. Gud Mor sagde til hende, at troslæren altid skulle bevares i Portugal, men de følgende sætninger i budskabet er hemmelige. Lucia har skrevet dem

ned og sendt dem til Vatikanet, og dette papir er kun de respektive paver og nærmeste medarbejdere blevet bekendt med. Det hemmelige budskab handler formentlig om en troskrise eller om en forestående splittelse i kirken. I bogen bliver også Joao Marto, broderen til de to hyrdebørn Jacinta og Francisco,

interviewet. Joao Marto, der for nyligt døde i en alder af 93 år, fortalte til bogens forfattere, at han i lang tid ikke anså sine søskendes åbenbaringer som troværdige. Men da hans broder og hans søster døde ret tidligt, sådan som det var blevet forudsagt, ændrede han opfattelse.

Elisabeth Hesselblad: En helgen i og for sin tid

Den saligkårede Elisabeth Hesselblad får en liturgisk mindededag, som er den 4. juni

Af Sr. M. Aloisia O.Ss.S.

50.000 mennesker mødtes på Peterspladsen i Rom søndag den 9. april til den messe, under hvilken pave Johannes Paul II saligkårede svenskeren Elisabeth Hesselblad. Omkring 400 svenskere deltog deltog i ceremonien, hvor fire andre blev saligkåret.

For den katolske Kirke i Sverige - men også for hele Norden - er dette i højeste grad en historisk begivenhed: hun er jo den første svensker, som efter den hellige Birgitta selv når "alterets ære" - hvis man ser bort fra en hel del mænd og kvinder, som blev "skrinlagt" i slutningen af middelalderen og hvis helgenproces aldrig blev afsluttet på grund af reformationen, som afskaffede enhver form for helgenkåring.

Hvorfor saligkåring?

Hellighed er altid Guds værk. Den udvirker vidunderlige gerninger i sine tjenere; den er at finde, når den udleveres og leves i dagligdagens stilhed, i livets martyrium eller fuldendes i barmhjertigheds gerninger. Når vor Hellige Moder, Kirken, officielt forelægger en model på efterfølgelse af Kristus og endvidere kalder de troende til at lovprise Gud i sine hellige, så bliver den salige, - selvom kulden endnu kun er begrænset lokalt, - offentligt forelagt hele kristenheden af to essentielle grunde:

a) FORSONING: hellighed er altid forsonings momenter mellem Guds godhed og hans vandrede folks svagheit; derfor bliver de hellige som fyrtårn og lys, der orienterer de vandrede brødre og søstre og hjælper de svageste.

b) BARMHJERTIGHED: vi er alle kaldet til hellighed, og enhver der fuldender denne Guds kaldelse gør det ved Hans nåde og barmhjertighed; den, som Kirken ophøjer til helgen, er en autentisk celebration af Herrens barmhjertighed, som aldrig overgiver sit folk til at vandre i mørke. Præcis som i Det gamle Testamente vækker Herren nye kaldelser i sin nye pagt; kaldelser som skal lede os mod forsoning og barmhjertighed.

Moder Elisabeth, en af Kirkens nye saligkårede, moder og åndelig lærer, fremstår for at kalde kristne til historisk forsoning og fejre barmhjertigheden. Derfor er det os kært at påkalde hende som vidne for den indre enhed, for hvilken hun ofrede sit liv og glæ-

dede Kirken ved at berige den og genoplive det Birgittinske ideal i Den Allerhelligste Frelsers Orden af den Hellige Birgitta.

Hellighed forener

Titusindvis af mennesker deltog i den eukaristiske concelebration på Peterspladsen. Fra Europa, Amerika og Indien var pilgrimmene strømmet til for at vidne om de fem nye saligkårede:

Mariano de Jesús Euse Hoyos, Sognepræst fra Colombia (1845-1926).

Franz Xaver Seelos, tysk redemptorist og missionær i Amerika for tyske emigranter. (1819-1867)

Anna Rosa Gattorno, italiensk enke, der grundlagde "Istituto delle figlie di Sant'Anna". (1831-1900) Maria Elisabeth Hesselblad, grundlagde Den Allerhelligste Frelsers Orden af den Hellige Birgitta (1911). (1870-1957).

Mariam Theresia Chiramel Manikidiyan fra Kerala, Indien og stifter af den Hellige Families Kongregation (1876-1926).

Før messen begyndte blev en kort biografi om hver kandidat læst op på forskellige sprog, bønner og sange fulgte. Ved indledningen sagde paven blandt andet:

"De nye, som vi i dag saligkårer, garanterer, at hvis vi følger Herren, kommer vi til at deltage i deres evige glæde i Guds rige. Lad os med vor beredvillighed bekræfte åndens evige lov, som er indskrevet i vore hjerter. Medens vi forbereder os til at deltage i den eukaristiske celebration, lad os bekende vore synder til den Gud, som så generøst tilgiver og altid glemmer sine børns overtrædelser."

Efter at "Kyrie, eleison" var sunget, fulgte saliggørelsesceremonien, hvorefter forskellige biskopper i folkenes navn bad om saligkåring for deres kandidater: Paven læste en saliggørelsesbøn, som udtrykte at Kirken var lydhør for folkenes ønsker, at disse personer skulle saligkåres og de store billeder af de fem hellige, som hang over Peterskirken blev afdækket, diverse relikvier blev båret frem og folk klappede; samtidig sang det Sixtinske Kapels kor: "Tibi laus, Domine, tibi gloria."

Messens læsninger var som altid ved store lejligheder i Peterskirken på flere sprog, blandt andet en på svensk læst af en medsøster, ligesom forbønnerne. En meget stor skare præster concelebrerede med Vor hellige Fader, deriblandt den svenske biskop Anders Arborelius. I sit hyrdebrev op til talsmændene han blandt andet Moder Elisabeth og hvilken betydning hendes saligkåring har for Kirken i Sverige - Norden - skulle vi kunne sige:

"Moder Elisabeths saligkåring er en påmindelse for os alle om

Saligkåringen af Elisabeth Hesselblad på Peterspladsen i Rom, hvor pilgrimme fra hele verden deltog. (KNA-Foto)

Guds nærhed og omsorg. Midt i det almindelige liv vi lever, er Guds helliggørende nåde en kraftkilde, som kan forvandle vort liv til en smuk Kristus-hymne. Hvert kristent menneske er kaldet til at leve i en så dyb fortrolighed med Jesus Kristus, at hvert åndedrag påmindrer det om hvem det tilhører. Så kan det også "sprede kundskaben om Ham som en liflig duft", - (Kor. 2:14) gennem alt hvad det siger og gør. Så kan det forkynde evangeliet gennem sit liv. Glæde og sorg, ensomhed eller fællesskab, ja alt i vort liv taler så om den, som elsker os på en unik og personlig måde. I den salige Elisabeth ser vi, hvordan en almindelig svensk kvinde i vor tid tages i besiddelse af Jesus Kristus og sættes i hans tjeneste. Vi ser, hvordan hun inderligt længes efter at alle skal tage imod Kristus som Frelser. Til Ham må vi omvende os dag efter dag, lidt efter lidt. Netop dette personlige Kristus-venskab er Alfa og Omega i en materialistisk og hedonistisk omgivelse som vor. Uden denne dybe Kristus-relation kan vi ikke være trofaste i vor tro. I vor tid indser stadig flere kristne fra forskellige kirker og samfund denne sandhed, som fremstår så levende for os i Elisabeths personlige liv. Hun kan derfor inspirere os alle at have vor fælles grund i Kristus og så vokse i indbyrdes enhed."

En eneste kirke

Elisabeth var helligt overbevist

om, at alle kristne skulle samles i en færefold. Kristus har stiftet en eneste Kirke, hvor han vil samle os og gøre os til ét. Elisabeth viser os, at denne enhed er virkeliggjort på en profetisk måde i den Katolske Kirke. Denne tro gør hende endnu mere åben over for sine ikke-katolske brødre og søstre. Det er netop gennem sin bøn og sine ofre, som hun vil virke for de kristnes enhed. Vi må tro at hun som nu er forenet med sin brudgom Kristus fortsætter at bede for de kristnes enhed. Vi må stole på, at hun beder for vort bispedømme, så at vi alle åbner os for Guds helliggørende nåde og lever et mere helstøbt kristent liv. Vi må nu med fuldstændig tiltro bønfalde den salige Elisabeth om hjælp, både for de kristnes endnu større enhed og for vor egen helliggørelse.

Det er virkelig en stor nåde for hele vort bispedømme, at vi netop i dette hellige år må bevidne, at en af vore egne saligkåres. Helligheden kan synes at være en mangelvare i et samfund, som glemmer Gud. Samtidig ved vi, at mange inderst inde længes efter at møde den levende Gud og "få del i hans hellighed" (Heb.12:10). Helligheden har en tiltrækningskraft uden lige. Derfor er det alles kaldelse at længes efter den og at tage afstand fra alt, som hindrer vejen til denne hellighed. De kristnes synd er altid en anstødssten for dem som oprigtigt søger Gud.

"Vor synd har hindret Åndens værk i mange menneskers hjerter. Vor svage tro har forledt mange til

ligeegyldighed, og afholdt dem fra et ægte møde med Kristus," skriver paven Johannes Paul II (Incarnationis mysterium, nr.11). "Det hellige år er et Guds tilbud også til dem, som hænger ved synden og er ligeglade med omvendelse. Den salige Elisabeths eksempel og forbøn kan blive en hjælp for os alle til en dybere omvendelse og længsel efter hellighed."

I taknemmelighed mod Gud og kaldelsen til at leve de evangeliske løfter i Hellige Moder Birgittas og Salige Moder Elisabeths fodspor, havde vor Orden, som afslutning på festlighederne i Rom, forberedt seksten søstre fra forskellige af vore klostre i verden, til at aflægge deres evige profession, tirsdag den 11.april. Det blev for os en meget smuk afslutning.

Kirkens ejendom

Hvad forandres nu i praksis i og med denne saligkåring? Indtil nu har Moder Elisabeths minde været båret af det klosterfællesskab hun grundlagde, men ved saligkåringen blev hun på en måde Kirkens ejendom. Kirken tager det vidnesbyrd til sig, hun gav og kan vise det frem som forbillede for alle troende. Alle kan på den måde lovsynge Gud for de under Han udvirker i sine hellige.

Den nye salige får således en egen liturgisk mindededag og kan æres på alle steder, hvor hendes kærlighedsvirksomhed og stille kontemplation er kendt. Mindededagen er den 4.juni.

Ved en 80 års FØDSELSDAG

En veloplagt pave Johannes Paul II besøger Danmark i juni 1989.

En personlig refleksion i anledning af pave Johannes Paul II's 80 års fødselsdag 18. maj

Af Ole Meyer

Fra min protestantiske fortid i slutningen af 40'erne, hvor jeg var medlem af det folkekirkelige ungdomskorps FDF, erindrer jeg et møde hos vor kredsfører, en estimeret sognepræst på Nørrebro, Pastor Mads Grue. Vi talte løst og fast om, hvad der hændte rundt om i verden og kom også - jeg véd ikke hvordan - ind på at tale om paven. Som man kunne forvente, lød der mange kritiske røster om pavedømmet, næret af de fordomme, som var almindelige også dengang. Men vores kære pastor oplod sin i øvrigt autoritative røst og erklærede, at i virkeligheden repræsenterede paven hele kristenheden, og pavens ord havde vægt også for os i Den danske Folkekirke.

Nu mere end 50 år efter læste jeg, at formanden for Det evangeliske Råd i Tyskland, Manfred Kock, i ramme alvor foreslog, at paveembedet burde godkendes af alle kristne - dvs. også af protestanter - og være et enhedssymbol for hele kristenheden. (jfr. Katolsk Orientering årg. 2000, nr. 3, sd. 3). Samme teolog mente dog ikke, at embedet skulle være et læreembede med den autoritet, dette ville indebære, men snarere noget i stil med kongedømmet i et konstitutionelt monarki. Det var nok også det, vor FDF-kredsfører havde tænkt sig.

Måske ville Pastor Grue være blevet endnu mere "pave-venlig", hvis han havde levet længe nok til at opleve vor nuværende pave. Ingen af Johannes Paul II's forgængere har i samme grad været synlige for offentligheden verden over, en synlighed, som mærkværdigvis er omvendt proportional med den alderdomsvækkelse, som den nu 80 årige mand er synligt mærket af. Netop i vore dage, hvor vi dyrker ungdommen og det fysisk perfekte, er han et dementi på den påstand, at alderdom og deraf følgende svækkelse er lig med en vigende gennemslagskraft over for omverdenen. Hele verden har blandt andet kunnet følge hans nys overstæde pilgrimsrejse til Det hellige Land, og flere rejser er planlagt.

Her i Det hellige år 2000 drager hundredtusindvis af pilgrimme til Rom for dér at opleve det store kirkelige fællesskab og fornemme rødderne tilbage til aposteltiden, personificeret i Peters efterfølger her ca. 2000 år efter, at Gud blev menneske i Jesus Kristus. Her vil man opleve

lidt af den eufori, som uvilkårligt dukker op, når tusindvis af mennesker - på utallige sprog og med vidt forskellig kulturel baggrund - er besjælet af en begejstring for.....hvad?

En sammenhæng

Hvad bunder begejstringen, euforien sig i? Er det persondyrkelse per excellence, som mange sikkert vil påstå? Er det en dyb tro på, at Gud er mere nærværende, når Paven viser sig? Er det en fornemmelse af Kirkens store enhed? Er det et udtryk for en dyb respekt for en stor personlighed? Der kan stilles mange spørgsmål, og jeg vil ikke vove at besvare dem, endsi inddele dem i gode og mindre gode spørgsmål. Jeg skal ikke selv til Rom i denne omgang, så nogen vil måske sige: "De er sure, sagde ræven om rønnebærene - den kunne ikke nå dem!".

Hellere vil jeg forholde mig som en dansk katolik, der herhjemme ved mit skrivebord forsøger at forstå pavedømmet i almindelighed og Pave Johannes Paul II i særdeleshed, nu hvor han bliver 80 år. Jeg vil forsøge at skrælle alle udenomsværkerne væk: f. eks. de mange magtens symboler, der kommer til udtryk omkring pavens funktion, de mange politiske undertoner, der med rette, men mest med urette tillægges pavedømmet, den mediebevågenhed, som omgiver Peterseembedet, pavemobilen, helikopterflyet, der bringer ham rundt osv.. Måske skulle man også prøve at abstrahere fra

den næsten to tusindårige kirkehistorie, som på godt og ondt har været knyttet til paverne, og som de - ligeledes på godt og ondt - har haft indflydelse på.

Hvad er der tilbage, når man skærer helt ind til benet? Hvad skal jeg sige til de kritiske og skeptiske medkristne, som ligesom mine FDF-kammerater i sin tid føler sig frastødt af den megen virak omkring paven? Hvad er det, jeg dybest set tror på, når jeg forholder mig til Paven?

Oftentimes kaster man sig ud i et vidtløftigt forsvar med masser af tilsyneladende gode argumenter for pavedømmet, understøttet af skriftsteder. Desværre preller det for det meste af på skeptikerne. Skriftstederne kan pilles fra hinanden og fortolkes anderledes. Renæssancepaverne bliver kørt i stilling, ligeledes korstogene, inkquisitionen osv.. Andre fæstner sig ved det, de ser som Johannes Paul II's reaktionære holdning over for familieplanlægning, befrielsesteologien, overbefolkningsproblematikken, aids-katastrofen i Afrika, gifte præster, kvindelige præster osv.

Atter kan jeg hive det ene modargument efter det andet op ad lommen, men tilbage bliver alligevel en fornemmelse af, at man i virkeligheden giver stene for brød, når skeptiske medkristne - trods deres store respekt for personen Johannes Paul II - alligevel ikke fornemmer, at Pavedømmet hører med til Troen på Jesus Kristus, men er en specialitet,

som vi katolikker kan få lov at have i fred, og da vi deler denne specialitet med lidt over en milliard andre, så kan vi vel også leve med det. Eller kan vi?

Skylder vi ikke os selv og den sammenhæng, vi lever i (familie, venner, kolleger osv.) en forklaring på, hvad "den gamle polske mand, derne i Rom" egentlig står for. Ikke en dybsindig teologisk redegørelse, men en ganske enkel og let forståelig forklaring, og - vel at mærke - en forklaring, som har sammenhæng med hele vor katolske tro.

Netop ordet sammenhæng må være nøgleordet. Hvad er det, der "hænger sammen"?

Gud vandrer med

Det er Gud og mennesker. Gud er ikke det fjerne abstrakte begreb. Gud er den, der - som man siger i vore dage - er trådt i karakter! Han er for os, lige som han var det for Biblens folk, for jødefolket: den medvandrende Gud, den, der åbenbarer sig i jødefolkets historie, i dets digtning, i dets lovgivning, i dets profetier, i dets fortællinger. Jødefolket er Gudsfolket, og de bibelske beretninger er simpelthen beretningen om, at Gud er trådt ind i historien, og i denne historie handler mennesket, med eller imod Gud, med eller imod Guds lov (Pagten, De ti Bud etc.). Det er det menneskelige drama i en nøddeskal: glæde, sorg, synd, dyd, lidelse, smerte, håb, fryd, taknemmelighed, fortvivlelse, men Gud er

med i dramaet og handler gennem de store skikkelser: Patriarkerne, dommerne, profeterne, kongerne, digterne, præsterne osv. Gennem menneskelige ord og handlinger erfarer mennesket, at skabelse ikke er en afsluttet hændelse engang i urtiden, men en stadig proces, som med op- og nedture leder frem mod en stadig dybere fornemmelse af, hvem mennesket er, og hvem Gud er.

Dette forhold kulminerer, da Gud bliver menneske i Jesus Kristus. Hans lidelse, død og opstandelse sætter Guds vandring med mennesket, sådan som man hidtil har læst det og fortalt det i Det gamle Testamente, i relief, men nu i en ny sammenhæng. Da apostlene drog ud og fortalte Jesushistorien, var det en ny version af den gamle beretning om Guds vandring med sit folk. Nu var det ikke mere kun jødefolket, men det nye Guds folk, det som man også kaldte Kirken. Heller ikke Det nye Gudsfolk var en stor grå og anonym masse, men det kom til at bestå af store skikkelser, der lig Abraham, Moses, Kong David, profeterne m. fl. ragede op over og vandrede sammen med folket i tykt og tyndt, i opgangs- og nedgangstider, og som tolkede Guds fortsatte skabergerning i et menneskeligt sprog. Nu kaldte man dem blot apostle, kirkefædre, biskopper, patriarker, præster, diakoner, martyrer, helgener, munke og nonner. Nogle var meget markante og gik over i historien som helgener. Man skal forestille sig en særdeles broget flok af mennesker vandrende gennem nu

2 000 år. - ikke ledet af et eller andet diffust flokinstinkt, men ledet af mennesker, der trods allehånde menneskelige svagheder og mangler, alligevel formåede at tolke Guds plan med mennesket ind i den til enhver tid historiske sammenhæng, sådan at menneskehedens historie også blev til frelseshistorie, såvel for den enkelte som Gudsfolket som helhed.

Hvem blev så det nye Gudsfolks "abraham'er", "moses'er", profeter, lovgivere og præster? Det blev Kirkens ledere, dem, som man efterhånden gav titler som biskop, præst, diakon og - ikke at forglemme - pave. Kirkens embeder udviklede sig fra apostlenes dage og op til vor tid. Det er en interessant historie, men det vil føre for vidt her i denne sammenhæng, hvor det primært drejer sig om at pejle sig ind på, hvad den 80 årige pave har at gøre med Gudsfolket anno 2000 - og endda den del af det, som bebor vore breddegrader. Kan han opfattes som vor tids

Karol Wojtyła fordybet i læsning i sin båd. (1955)

Paven som ung teologistuderende (1944)

fællesskab i Kirken som Gudsfolket. Det er både den enkeltes historie og samtidig Gudsfolkets.

Moses, der med staven i hånd vandrer foran sit folk?

For nylig stod han på Nebo Bjerg og - lig Moses - skuede han ind over det forjættede land - men ulig Moses fik han lov til at komme ind i det. Endda helt til Jerusalem. Her så man ham gå alene med vaklende skridt hen til Grædemuren, hvor han bad til den Gud, som handler både i det skjulte, men også synligt og håndgribeligt gennem mennesker, sådan som han i sin tid gjorde det med en Moses, og som han gør det i vore dage med en Johannes Paul II. Den nedskrevne bøn, som Paven efter stedets tradition stoppede ind mellem stenene, er senere blevet udstillet på mindestedet for Holocaust, Yad Vashem, og er en bøn om tilgivelse for, hvad Det nye Gudsfolk har forvoldt af ondt over for Det gamle Gudsfolk.

Et både og

Den ensomme skikkelse ved Grædemuren er et billede på højden, dybden og bredden i troen på den Gud, som er både fjern og nær, fjern i vor afmægtighed over for historiens voldsomme og grufulde handlinger, nær i vor bøn om tilgivelse og forsoning. Den krumbøjede ensomme mand ved muren illustrerer også paradokset: at være alene med Gud og alligevel være del af et stort fællesskab, præcis som den enkelte - især i tilværelsens ekstreme øjeblikke - kan erfare det. Katolsk tro er også på dette punkt: "et både og". Det er både det personlige gudsforhold og det store

Det er både organisation, ceremoniel og socialt engagement. Det er både pragt og enkelthed. Det er både autoritet og frihed. Det er både gejstlighed og lægfolk. Det er både mennesket Karol Wojtyła og paven Johannes Paul II. Det er både de store manifestationer (som f. eks. pavemesse i Peterskirken) og den stille messe hjemme i sognekirken. Sådan kunne man remse endnu flere "både-og-er" op. Både i den gamle og den ny Pagt bruger Gud mennesket og menneskelige ord og handlinger til at føre Gudsfolket frem mod det Gudsrige som - der har vi det igen!: både er nærværende i vor nutid og noget, der forventes i en fremtid, som vi ikke kender. Jesus Kristus, Kirkens Herre, er både Gud og menneske. Hvorfor så undre sig over, at Kirken fremtræder i en menneskelig og menneskeskabt skikkelse? Hvorfor klage over, at Paven fremtræder som det menneske, han vittelig er og i en sammenhæng, som svarer til vor tid (medier, moderne teknik etc.)?. At han f. eks. må beskytte sig mod terrorister ved at køre i en specielt konstrueret bil? At han må transporteres rundt i Israel med helikopter? At han må rejse rundt i verden for få folk i tale?

Han er den, der kan opmuntre og trøste, og samtidig den, der kan sige de upopulære ting om den måde, som det moderne menneske, og dermed også katolikken, har indrettet sig på. Han omgås både alverdens store politikere og kan samtidig være politisk ukorrekt, når

Kardinal Wojtyła besøger en byggeplads i Nova Huta (1978)

han taler mod dødsstraf, mod i-landenes overforbrug og udbytning etc. Han færdes både på "de bonede gulve" og aflægger besøg hos fangerne i Roms fængsler. Han kan udtrykke både dybe filosofisk-teologiske tanker og tale jævnt og ligesud om kristendom, og det gælder også når han kommer ind på det kristnes menneskes rolle i verden af i dag. Her peger han ikke på de nemme, populære løsninger. Den Kristus, han er sat til at forkynde, repræsenterer ikke de nemme løsninger. Gudsfolkets vandring er en vandring, hvor Gudsriget er til stede både nu og endnu ikke. Gudsriget er rent konkret til stede, når vi sammen med Kirkens overhyrde vandrer ind i det nye årtusinde, og Gudsriget er endnu ikke til stede, når vi konfronteres med denne verdens ufuldkommenhed, som kommer til os i mange skikkelser: krige, ulykker, lidelse og død. Samtidig med at mængden står og jubler på Peterspladsen, myrdes og hades der andre steder i verden. I og for sig er den aldrende, tiljubede pave i sig selv et billede på Gudsriget, som både er til nu og endnu ikke. I sig selv er Johannes Paul II en profetisk skikkelse, der ligesom Det gamle Testaments profeter forkynder både Guds lov - med dertil hørende

konsekvenser, når mennesket modsætter sig Guds lov - og samtidig Guds frelse.

Frygt ikke

Endda må man sige, at hans forkyndelse af Guds frelse og det kristne fremtidshåb har overvægt. Det erfarer man allerede ved hans tiltræden i 1978. De første ord, han udtalte fra balkonen til folkemængden, der havde samlet sig på Peterspladsen, da det blev kendt, hvem der var blevet pave, var: "Frygt ikke!". Det er dette, man får yderligere bekræftet, når den hvidklædte, krogede skikkelse toner frem på fjernsynsskærmen. Stadig er hans nu rystende gammelmandsstemme en genklang af ordene fra 1978. Der er nok af frygte, både når vi iagttager begivenhederne ude i verden, og når vi ser på vort eget liv. Kristus frygtede også, da han bad i Getsemane Have. Og alligevel kan vi ønske Johannes Paul II og os selv til lykke med, at vi er sat ind i en stor sammenhæng, hvor det kristne håb - trods alle livets omskiftelser - bliver den undertone, der atter og atter kommer frem fra dybet, op til overfladen og klinger tydeligt og klart ved festlige lejligheder som, f. eks. når vor tids "Moses" runder de 80 år.

Karol Wojtyła

I efteråret 1999 kunne Johannes Paul II (Karol Wojtyła) fejre 20 år som pave. Han er dermed den pave i det 20. århundrede, som har siddet længst.

Karol Wojtyła blev født i den lille by Wadowice i Polen den 18. maj 1920, hvor han havde en vanskelig opvækst. Han mistede sin mor som barn og sin eneste bror som ung mand. I gymnasietiden blev han lidenskabeligt optaget af drama og tænkte på en fremtid som skuespiller. Han nåede netop at påbegynde litteraturstudier ved universitetet i Krakow, da 2. verdenskrig brød ud. Under den tyske besættelse organiserede han illegale teaterforestillinger med en gruppe venner og fortsatte sine studier ved universitetet. Oven i krigens tragedie havde han den personlige sorg i 1941 at miste sin far, som altid havde stået ham særlig nær.

I 1942 skiftede Karol fra filologiske til teologiske studier og blev præsteviet af kardinalen af Krakow den 1. november 1946. Interessen for filosofi, som har præget ham frem til i dag, blev tidlig vakt. Han tog sin første doktorgrad i denne disciplin i Krakow. Siden fortsatte han sine studier i Rom, hvor han tog sin anden doktorgrad, denne gang i teologi, om den hellige Johannes af Korset.

Karol Wojtyła blev hjælpebiskop af Krakow i 1958 og deltog under det 2. Vatikanconcils forskellige sessioner (1962-65). Efter at han i december 1963 tiltrådte som ærkebiskop af Krakow, blev han snart den mest prominente blandt de polske biskopper sammen med kardinal Wyszyński, biskoppen af Warszawa.

Da ærkebiskoppen af Krakow den 16. oktober 1978 blev valgt til pave, var han den første ikke-italiener på Peters stol i 455 år. For de fleste udenforstående kom valget som en overraskelse, men Karol Wojtyła var godt kendt i en del kirkelige kredse. Han havde rejst mere og holdt en bedre kontakt med Vesten end de fleste biskopper bag jerntæppet.

Paven er en ihærdig forkæmper for international solidaritet og retfærdighed. Han kalder stadig kløften mellem fattig og rig for uacceptabel og har taget til orde for at eftergive fattige lande deres gæld.

Han er også den pave, som mere end nogen anden har lagt vægt på at besøge de troende i alle verdenshjørner for personligt at forkynde evangeliet og styrke deres tro. Hans besøg i de nordiske lande 1.-10. juni 1989 var det første af nogen pave nogen sinde her hos os.

Blandt pavens hjertesager er ungdomsarbejdet. Verdensungdomsdagene som holdes hvert andet år i forskellige store byer, har udviklet sig til at blive en enestående inspirationskilde for mange unge. De oplever at Paven tager sig tid til dem, at han kræver noget af dem og har tro på, at de tager udfordringen op, at de virkelig er i stand til at give et levende vidnesbyrd om Evangeliet.

Helt siden han blev valgt, har Pave Johannes Paul II set frem mod år 2000 som en vigtig anledning for kristen fornyelse. Et led i dette er forsoningsarbejdet og skyldsbekendelse for alle de gange Kirken ikke har handlet rigtig mod grupper eller enkeltpersoner. Han har været frygtløs, når det gælder om at indrømme Kirkens fejl i fortiden, med den hensigt at gøre den bedre i stand til at møde fremtiden. Han er også levende optaget af økumeni og af interreligiøs dialog, særlig med de store monoteistiske religioner. (Kilde: Informationsstjernen, Oslo Katolske Bispedømme)

Pavens budskab: 37. Verdens- bededag for kald

Tema: Eukaristien, kilde til alle kald og tjenester i Kirken.

14. Maj 2000 – 4. Søndag i påsken

Af pave Johannes Paul II

Ærværdige brødre i bispeembedet, kære brødre og søstre i hele verden!

Verdensbededagen for kald, der fejres i påskefestens glædelige atmosfære, som er særlig glædelig på grund af Jubelåret, giver mig lejlighed til, sammen med jer at reflektere over det guddommelige kalds gave og til at dele jeres omsorg for kald til det ordinerede embede og det gudviede liv. Det emne, jeg har til hensigt at foreslå for jer i år er i samklang med det store jubelårs begivenheder. Jeg kunne tænke mig sammen med jer at meditere over: Eukaristien, kilde til alle kald og tjenester i Kirken. Er Eukaristien måske ikke Kristi mysterium, som lever og virker i historien? Fra Eukaristien bliver Jesus ved med at kalde mennesker til at følge Ham, og til enhver at tilbyde "tidens fylde".

1. "Da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde" (Gal. 4,4).

"Tidens fylde falder sammen med ordets menneskevordelses mysterium.....og med mysteriet verdens frelse"(Tertio millennio adveniente, 1): I Sønnen som er ét væsen med Faderen, og som blev skabt af Ham i jomfruens skød, har den forventede tid sin begyndelse og afslutning, nådens og barmhjertighedens tid, frelsens og forsoningens tid.

Kristus åbenbarer Guds plan for al skabningen, og særligt for mennesket. Han "åbenbarer mennesket helt for mennesket selv og gøre sit øverste kald klart"(Gaudium et spes, 22) et kald som er skjult i Hans, den Eviges, hjerte. Det menneskevordene ords mysterium vil kun blive fuldt åbenbart, når hver mand og hver kvinde fuldbyrdes i Ham, sønner i Sønnen, medlemmer af Hans mystiske legeme, som er Kirken.

Jubilæet, og dette i særdeleshed, hvor vi fejrer 2000-året for Guds Søns komme i tiden og for forløsningens mysterium, opfordrer alle troende til at tænke over deres personlige kald, at fuldbyrde hvad der i deres liv mangler af Kristi trængsel for Hans legemes skyld, som er Kirken.(jfr. Kol. 1,24)

2. "Mens Han sad til bords sammen med dem tog han brødet, velsignede og brød det og gav dem det. Da åbnedes deres øjne og de genkendte Ham; men så blev Han usynlig for dem. De sagde til hin-

anden: "Brændte vore hjerter ikke i os mens han talte til os på vejen og han åbnede skrifterne for os?" (Luk. 24,30-32)

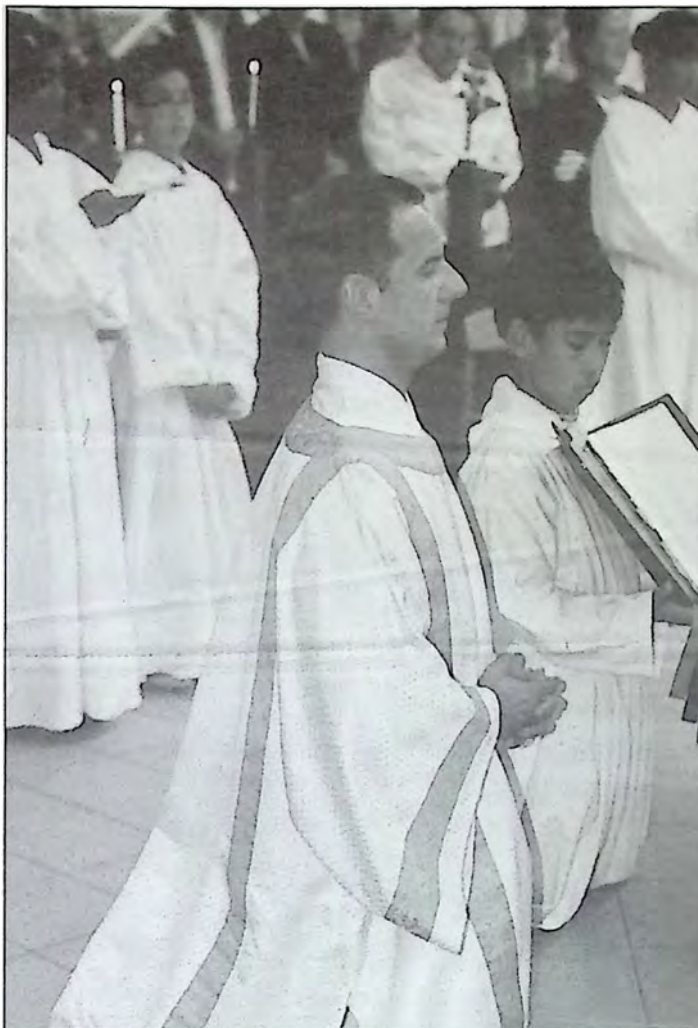
Eukaristien udgør det højdepunkt i hvilket Jesus, i sit legeme, som er hengivet for os og i sit blod, som er udgydt for vor frelse, åbenbarer sin identitets mysterium og angiver meningen med hver troendes kald. Faktisk er meningen med menneskelivet fuldstændigt indeholdt i det legeme og det blod, da liv og frelse derfra kommer til os. På nogle måder må menneskepersonens eksistens slet og ret identificeres dermed, således at denne eksistens fuldbyrdes i det omfang, den kan gøre sig til en gave til andre.

Eukaristien er alt dette i mysteriets skikkelse symboliseret ved brødet og vinens tegn, mindet om Herrens påske: Den troende som næres af det legeme som er hengivet for ham og af blodet, som er udgydt for ham, modtager kraften til at forandre sig selv til en gave. Som Sankt Augustin siger: "Vær hvad du modtager, og modtag hvad du er." (Tale 272,1: Om pinsen)

I deres møde med Eukaristien erkender nogle mænd, at de er kaldede til at blive tjenere ved alteret, andre mennesker at de er kaldede til at betragte skønheden og dybden i dette mysterium, andre at de er kaldede til at udgyde dets kærligheds kraft til de fattige og svage og andre igen, at de er kaldede til at forstå dets forvandlende magt i hverdagens virkelighed og aktiviteter. Enhver troende finder i eukaristien ikke kun nøglen til hans eller hendes egen eksistens, men modet til at aktualisere den, ja til i forskelligheden af karismer og kald at opbygge Kristi ene legeme i historien.

I beretningen om disciplene i Emmaus(Luk. 24,13-35), lader Lukas os ane, hvad der sker i den persons liv, som lever Eukaristien. Når disciplenes øjne åbnes ved brødet brydelse fortaget af den fremmede, indser de, at deres hjerter brændte i brystet på dem, mens de lyttede til ham, da han udlagde skrifterne. I de hjerter der brænder, kan vi se historien til og opdagsen af ethvert kald som ikke er en forbigående følelse, men en stadig sikrere og stærkere erkendelse af, at Eukaristien og Sønnens påske stadig mere må blive Hans disciples Eukaristi og påske.

3. "Jeg har skrevet til jer, I unge: I er stærke, Guds ord bliver i jer, og I har overvundet den Onde"(1.

Johs. 2,14). Guds kærligheds mysterium "skjult for alle tider og slægter"(Kol. 1,26) er nu blevet åbenbart for os i "ordet om korsset"(1. Kor. 1,18) som, da det bor i jer, kære unge mennesker, vil være jeres styrke og jeres lys og vil afsløre jeres personlige kalds mysterium for jer. Jeg kender jeres tvivl og jeres anstrengelser, jeg ser jer nogle gange fortvivlede, og jeg forstår frygten, som griber jer vedrørende fremtiden. Men alligevel har jeg i mine tanker og i mit hjerte det glædesfulde billede af de mange møder med jer på mine apostolske rejser, hvorved jeg har været i stand til at overbevise mig om den oprigtige søgen efter sandhed og kærlighed som bor i hver enkelt af jer.

Herren Jesus har rejst sit telt i blandt os og fra denne hans Eukaristiske bolig gentager han til hver mand og hver kvinde: "Kom til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg skal give jer hvile."(Matt. 11,28)

Kære unge mennesker, gå ud for at møde Jesus, Frelseren! Elsk Ham og tilbed Ham i Eukaristien! Han er tilstede i Den Hellige Messe, som på sakramental måde gør korsofferet nærværende. Han kommer ind i os i Den Hellige Kommunion, og forbliver i tabernaklerne i vore kirker, fordi han er vor ven, alles ven, særlig ven af jer unge mennesker, som har så hårdt brug for tillid og kærlighed. I kan nu fra ham få modet til at være Hans apostle i denne særlige tid: Det 21. århundrede vil blive sådan, som I unge mennesker ønsker det skal være, og hvad I vil gøre det til. Efter så megen vold og undertrykkelse har verden brug for unge mennesker, som er i stand til "at bygge broer" for at forene og forsoner; efter kulturen behersket af "mennesket uden kald", er der brug for mænd og kvinder, som

tror på livet, og accepterer det som et kald der kommer ovenfra, fra den Gud som kalder, fordi Han elsker; efter en atmosfære af mistænksomhed og mistillid, som forgifter menneskelige relationer, vil kun modige unge mennesker, med sind og hjerter, som er åbne for høje og gavmilde idealer, være i stand til at gengive livet og de menneskelige relationer skønhed og sandhed. Da vil denne jubilæumstid i sandhed for alle blive et "nådeår for Herren", et jubilæum præget af kald.

4. "Jeg skriver til jer, fædre: I kender ham, som har været fra begyndelsen."(1 Johs. 2,13)

Ethvert kald er en gave fra Faderen, og som alle gaver, der kommer fra Gud, kommer det gennem mange menneskelige formidlere: Formidlingen fra forældre og lærere, fra Kirkens hyrder, fra mennesker, som er direkte engageret i at fremme kald, eller fra den enkelte troende. Jeg kunne tænke mig med dette budskab at henvende mig til alle disse grupper af personer, med hvilke man forbinder opdagelsen og understøttelsen af det guddommelige kald. Jeg er klar over, at den pastorale omsorg for kald udgør en tjeneste, som er alt andet end let, men hvordan kan man glemme at der ikke er noget mere opløftende end med begejstring at være vidne til ens eget kald? Den som i glæde lever denne gave, og dagligt nærer den i sit møde med Eukaristien, vil vide hvordan man i mange unge menneskers hjerte kan så den gode sæd, som er trofast fastholden ved det guddommelige kald. Det er i det eukaristiske nærvær, at Jesus når os, anbringer os i det kirkelige fællesskabs dynamik og gør os til profetiske tegn for verden.

Jeg kunne tænke mig her at rette en hjertelig og taknemmelig

Det er nødvendigt, at enhver præst og enhver gudviet person må genopdage skønheden i deres eget kald og bære vidnesbyrd om det for andre, hedder det bl.a. i pavens budskab.

tanke til alle, som fremmer kald, præster, ordensbrødre og -søstre og lægfolk, som gavmildt og med begejstring hengiver sig selv til denne vanskelige opgave. Lad jer ikke slå ud af vanskelighederne, hav tillid! Det guddommelige kalds sæd vil bære mangfoldig frugt, når det sås med gavmildhed. Når man står overfor den alvorlige krise i kald til præstedømmet og til det gudviede liv som behersker nogle dele af verden, er det nødvendigt fremfor alt i dette Jubelår 2000, at arbejde på at enhver præst, enhver gudviet person må genopdage skønheden i deres eget kald, og bære vidnesbyrd om det for andre. Lad enhver troende blive en person, som uddanner kald, uden frygt for at foreslå radikale valg; lad enhver menighed forstå Eukaristiens centrale placering og nødvendigheden af mennesker, som kan være tjenere i det Eukaristiske Offer; lad hele Gudsfolket opsende en stadig mere intensiv og lidenskabelig bøn til Høstens Herre om at sende arbejdere til sin høst. Og lad dem betro denne bøn til Hendes forbøn, som er den evige ypperstepræsts moder.

5. Bøn

Jomfru Maria, den Allerhøjstes ydmyge datter, i dig fuldbyrdes det guddommelige kalds mysterium på forunderlig måde. Du er et billede på hvad Gud kan udrette i dem, som overgiver sig selv til Ham; i dig har Skaberens frihed højnet skabningens frihed. Han som blev født af dit skød har i en enkelt vilje forenet Guds frelsebringende frihed og menneskets lydige samtykke. Takket være dig er kaldet fra Gud endegyldigt forbundet med Gud-menneskets svar. Som førstegøden af et nyt liv holder du glædens og kærlighedens gavmilde "Ja" rede for os. Hellige Maria, moder til alle som er kaldede, giv at alle troende må have styrke til at svare på det guddommelige kald med gavmildt mod og lad dem blive glade vidner om kærlighed til Gud og til næsten. Sions unge datter, morgenstjerne, som leder menneskeheds skridt gennem det store jubilæum hen imod fremtiden, led det nye årtusendes unge mennesker frem mod Ham som er "det sande lys, som oplyser ethvert menneske."(Johs. 1,9) Amen!

Vatikanet den 30. september 1999, Pave Johannes Paul II

En martyrkirke

Bog om kristendommens første komme til Japan og udbredelsen og væksten i de første årtier er en betagende og rystende historie

Af +Hans L. Martensen S.J.

Det er ikke så lidt af et særsyn på dansk at besidde et omfattende og originalt værk om den Katolske Kirkes historie i Japan. Dr. Claus Munk Plum beskriver i sit forord, at han i 1960 for første gang kom til Japan for at deltage i en international kongres om blodsygdomme. Han blev da grebet af stor interesse for kristendommens og i særdeleshed den Katolske Kirkes historie i Japan. Det blev i årenes løb til ikke mindre end 8 besøg i Japan, hvis hovedformål var deltagelse i internationale videnskabelige kongresser. Samtidig gav de Claus Plum mulighed for at dyrke sin specielle interesse og uddybe sit kendskab til den Katolske Kirkes historie i landet. Baggrunden for bogen er et tålmodigt og langvarigt forskningsarbejde, som bl.a. bygger på personlige forbindelser og venskaber, der i årenes løb er opstået mellem Claus Plum og en række japanske videnskabsmænd og historikere.

Det er en betagende og rystende historie, vi bliver præsenteret for om kristendommens første komme til Japan og udbredelsen og væksten i de første årtier derefter.

En svær start

Det er bemærkelsesværdigt, at der i 2. halvdel af 1500-tallet - da den Katolske Kirke i Europa blev sønderrevet af reformationen - opstod en missionsiver, som man knapt nok har set magen til siden Apostelen Paulus' dage.

Den første katolske missionær, der kom til Japan og virkede dér, var jesuitten Frans Xaver. Han blev først sendt som missionær til Indien, og efter års arbejde på dette store kontinent mødte han 3 unge japanere. Dermed begyndte drømmen om en ny missionsvirk-

somhed i Japan. Man må beundre den dristighed og det mod, hvorved Frans Xaver og ligesindede drog ud til dette fjerne mål for at udbrede kristendommen trods tallose vanskeligheder. En af de største var det japanske sprog, som Xaver ikke havde meget kendskab til. Ville det lykkes at bringe kristendommen videre ved hjælp af tolke?

Forbløffende er, at antallet af kristne i løbet af de første 40 år efter Frans Xavers ankomst steg til ikke mindre end 200.000.

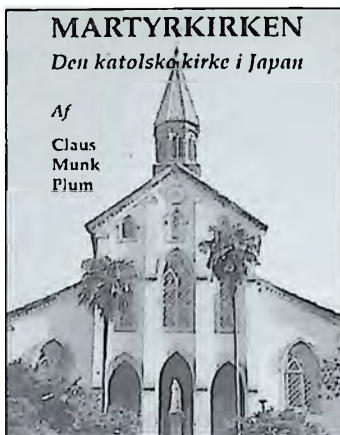
Det er ikke uden grund, at Claus Plum har givet sin bog titlen "Martyrkirken". Jeg véd ikke noget sted i verden og verdenshistorien, hvor så mange mennesker er gået frivilligt i døden snarere end at afsværges deres kristne tro. Ofte blev de dødsdømte udsat for den mest grusomme form for tortur, man kan forestille sig. Henrettelserne fandt undertiden sted ved, at de dødsdømte blev korsfæstet eller levende brændt. Blandt ofrene for en massehenrettelse i Nagasaki var bl.a. 3 børn på henholdsvis 12, 13 og 15 år. De led modigt alskens pinsler som vidner om deres kristne tro.

Jeg kan ikke lade være med at undres over, at netop Nagasaki og Hieroshima, hvor atombomberne faldt under 2. verdenskrig, var nogle af de første kristne centre i Japan. Vor næstsidste jesuittergeneral, Pater Arrupe, var i Hieroshima på det tidspunkt og hjalp med til at tage sig af de mange ofre. Man siger, at han i sine sidste leveår led af følgerne af atomstråling.

Det ville gå for vidt her at følge den 500 sider lange bog i beskrivelsen af kristendommens komplicerede historie i Japan. Bogen indeholder tre hovedafsnit, hvoraf det første behandler kristendommens periode i Japan fra 1549-1639 - en periode, hvor forfølgelser og henrettelser tiltager i antal, således at henved 10.000 kristne måtte lade livet.

Anden del af bogen handler om den lukkede periode i Japans historie, hvor landet af nationale og politiske grunde nægtede alle udlændinge opholdstilladelse.

Denne japanske isolation ogpi-

Fra bogens omslag

ves først i 1854. Tredie og sidste del af bogen beskriver den Katolske Kirke i Japan efter udlændingeforbudets ophævelse og indtil i dag. Også dette afsnit indeholder interessante detaljer for dem, der ønsker at sætte sig ind i den Katolske Kirkes nyere historie i Japan.

Til bogen er føjet ti forskellige tillæg, der bl.a. beskriver de forskellige -religioner i Japan: Shinto, Buddhisme og Zen; den organisatoriske opbygning af Kirken i den første tid, samt kristen litteratur og kristendommens indflydelse på japansk kunst.

Netop i forbindelse med temaet kunst må fremhæves, at bogen indeholder overordentligt smukke og værdifulde illustrationer, som i høj grad bidrager til at gøre beretningerne nærværende.

Alt i alt er det noget af en bedrift, at Claus Munk Plum har evnet at redegøre for et så stort og vigtigt kapitel af den Katolske Kirkes historie. Hans bog vil være en pryd på reolerne, og læsningen vil udvide vor kristne horisont.

Martyrkirken - den Katolske Kirke i Japan af dr. Claus Munk Plum. Dansk Historisk Håndbogsforlag, 1999. Rigt illustreret. Sider 504. Pris 388 kr.

Håndbog for pilgrimme til Rom

Officiel pilgrimsrejse-håndbog for Rom.

Der er udkommet en officiel tobinds pilgrimsrejsehåndbog i anledningen af Det hellige År 2000 - på tysk og syv andre sprog. Det er et "værk af blivende værdi" og "en letanvendelig, kristelig rejsefører for Romfarende her i det nye årtusinde", sagde den tyske bispekonferences talsmand, hjælpebiskop Hans-Jochen Jaschke ved præsentationen i Hamborg for nylig. Udgiver er "Centralkomiteen for

Det hellige År 2000" i Vatikanet.

Første bind, "Pilgrim i Rom", fremtræder som en kunsthåndbog med henvisning til alle de betydelige kirker i Rom, til katekomberne og Vatikanmuseet, til steder, hvor helgenerne har opholdt sig og til gudstjenestesteder for andre kirkesamfund og religiøse sammenslutninger. Andet bind, "Pilgrimmens bøn" indeholder tekster og bønner i sammenhæng med Det hellige År, blandt andet med anvisning på, hvordan man opnår jubilæumsafslutning. Forordet til begge bind er skrevet af forman-

den for "Centralkomiteen vedrørende Det hellige År 2000", kardinal Roger Etschegaray. Pilgrimsføreren er blevet udgivet overalt i verden på otte sprog, og til den samme pris. Den tyske licens er gået til forlaget Schnell og Steiner, der er hjemmehørende i bispdømmet Regensburg.

"Pilger in Rom" og "Pilger im Gebet" har tilsammen 502 sider og 360 illustrationer.

Den engelske udgave kan erhverves i Steno-Butikken for henholdsvis 235 og 240 kroner.

MAGLEÅS
KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød. Tlf. +45 42 81 07 15. Fax +45 42 81 16 34

Sct. Hansaften - Åbent Hus

Sct. Hansaften er et Åbent-Husarrangement, hvor man fylder bilen op med familie og venner og kører til MAGLEÅS med sin medbragte mad, som kan spises ude i det fri eller i foredragssalen fra kl. 18.00. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/the i stuerne formedelst kr. 35.-, børn gratis. Kl. 21 Sct. Hansbål med båltales af Europaparlamentsmedlem f. Grønland Finn Lyngø

Forandring - Forsoning - Accept/SOMMER-UGE på Magleås for familier og andre interesserede

25. juni til 2. juli. PRIS: Voksne kr. 1.465.-. Børn 0-2 år gratis

3-11 år kr. 465.-, 12-15 år kr. 765.-.

Sommerugen henvender sig til familier med børn og andre interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås om-kring oplæg, samtaler, liturgi, workshops m.m. Temaet bliver behandlet i foredrag for de voksne, desuden i samtalegrupper og i liturgien. Hver formiddag er der et særligt program for børnene, resten af dagens program er fælles for børn og voksne.

Ledergr.: sr. Hildegard Doods, pastor Niels Engelbrecht, Kirsten Poulsen og Felicity Pors.

Desuden medvirker: sr. Anna Maria, OSB, Nik Bredholt, Karsten Fledelius, Kirsten Berg Larsen, George Sajo og Bente Selsø

Senmiddelalder/Reformationstid - brud og/eller kontinuitet. HØJSKOLEUGE på Magleås

23. juli - 29. juli. PRIS: kr. 2.400/enev. - kr. 2.100./dobbelv.

Den store begivenhed i Augsburg d. 31. okt. 1999, hvor Fælleserklæringen om Retfærdiggørelseslæren blev underskrevet, giver glæde og håb for den fremtidige dialog de kristne kirker imellem, men også anledning til refleksion over hvorfor gik det så galt dengang, som det gjorde.

Reformationen blev en skelsættende begivenhed, og særdeles kritisable forhold i senmiddelalderens kirke bærer sin del af skylden, men hvad var det for en tid? Hvilke kræfter rørte sig i samfundet og i menneskelivet? Spørgsmålene er mange, indfaldsvinklerne ligeledes - i højskoleugen år 2000 vil vi ved hjælp af en række foredragsholdere prøve at kaste lys over nogle af dem: Oluf Bohn, Birgitte Bøggild Johansen, Walter Dalland, K. Dannesboe, Palle Dinesen, J.P. Duclos, Theodor Jørgensen, Hans L. Martensen, Peter Ryom, Bi Skaarup, Jacob Thomsen, Jette Thomsen.

Kursusledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

PENSIONISTUGE på Magleås

6. aug. - 12. aug. PRIS: kr. 2.100./enev., kr. 1.800./dobbelv.

En pensionistuge vil der også være i kommende sommer. Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, ligesom vi også håber, at det bliver muligt med messe hver dag. Desuden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trofæller. Program foreligger ved påsketid.

Ledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød - tlf. 45 81 07 15

Sankt Knud Lavard Skole søger LÆRERE

Sankt Knud Lavard Skole har stigende elevtal og udvider samtidig timetallet på mellemtrinnet.

Vi søger derfor lærere til ansættelse pr. 1-8-2000 til at varetage undervisningen i flere af følgende fag: Dansk, matematik, katolsk religionsundervisning, billedkunst, musik og orienteringsfag.

Vi søger primært lærere med interesse for mellemtrinnet, indskolingen samt klasselærerfunktionen.

De nye lærere vil blive medinddraget i fag- og opgavefordelingen.

Sankt Knud Lavard Skole er en katolsk skole beliggende centralt i Lyngby. Skolen har pr. 1. aug. ca. 140 elever fordelt på BH-klasse til 9.klasse og 12 lærere. Vi har små klassestørrelser, prioriterer tryghed for den enkelte meget højt samtidig med, at der stilles krav til det faglige niveau.

Vi er samtidig et tilbud til de forældre, der ønsker at give deres børn et kristent livssyn.

Vi forventer engagerede, aktive og samarbejdsorienterede lærere, som vil være loyale over for skolens målsætning, og som vil deltage i det tætte arbejdsliv på en mindre skole.

Vi imødeser gerne ansøgninger fra såvel erfarne lærere som lærerstuderende, der forventer at blive færdige til sommer.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC og organisationsaftalen.

Interesserede kan kontakte skoleleder Torben Falkenberg, tlf. 4587 6240 ml. 12.30 og 13.30 eller tlf. 2811 6240 efter kl. 16.00 for yderligere oplysninger.

Ansøgningen stiles til bestyrelsen og skal være skolelederen i hænde senest 26. maj-2000.

Sankt Knud Lavard Skole, Toftebæksvej 30, 2800 Lyngby

Skt. Josefs Skole Roskilde En kristen/katolsk skole med livskraftige traditioner søger lærere

Med start august 2000 er der 3 ledige lærerstillinger på Skt. Josefs skole.

Vi har:

- 565 dejlige børn
- 46 engagerede kolleger
- En stor og aktiv forældrekræds

Vi vil gerne have varme positive og energiske kolleger, som vil være med til at tegne skolens livsglade kristne linie og som vil være med til at skabe udvikling på en skole med solide traditioner.

Vi har arbejdet med teamsamarbejde i indeværende skoleår og glæder os til at arbejde med det i praksis i det kommende skoleår.

Fagfordelingen er i fuld gang, men vi vil gerne høre, hvad du kan. Vi har brug for lærere til specialundervisning og almindelige skolefag på de yngste klassetrin.

Der er gode trafikforbindelser fra hele Sjælland og kort vej fra station til skole.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem finansministeriet og LC.

Yderligere oplysninger om stillingerne kan fås hos skolens ledelse Margit Jensen eller Ruth Juul på tlf. 46 35 25 26.

Ansøgningsfrist 22/5 kl. 12.00

**Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes til
Skt. Josefs Skole Frederiksborgvej 10 4000 Roskilde**

Valfart 2000

Søndag den 4. juni

Helligør os i sandheden; dit ord er sandhed

17. maj 1973

I tilfældighed med sidste år er der mulighed for en længere valfartsvandring. Denne vandring begynder i Ry og vil med sang og bøn så gennem det skønne område ud til Øst. Turen tager ca. 2,5 time og slutter sammen med den gamle vandring foran kirken på Øst med sakramental velsignelse.

Program

Kl. 9.15 Valfartsvandring fra Ry • Kl. 11.00 Valfartsvandringen begynder på pladsen foran Østborgen
Kl. 12.30 Protokol • Mulighed for at modtage bødens sakramente, samt Ulfbedelse • Forskellige former for underholdning
Kl. 14.00 Messe med biskop Kozon

Møder og arrangementer

Focolare-bevægelsen indbyder hermed hjerteligt til årets Mariapoli

Øst for Storebælt:
Dragør den 12 - 14 maj

Vest for Storebælt:
Tommerup (Fyn) den 19 - 21 maj

I dette jubilæum mindes vi, at Gud blev menneske og det kaster ikke kun lys over Jesu menneskelighed. Det stiller også vor egen legemlighed i et nyt lys og giver en dybere mening til alt, der har med vores krop at gøre: fødsel og vækst, sundhed og sygdom, liv og død.

Programmets hovedpunkter er:

- Helbred og sygdom
- Død og opstandelsen
- Hvordan kan vi berige vort åndelige liv og styrke det åndelige fællesskab
- Erfaringer fra familie-livet og samfundet
- Nyheder
- Katolsk messe og luthersk gudstjeneste
- Underholdning

Alle er velkomne. Nærmere oplysninger fås hos Focolare, tlf. 36 46 01 92

RADIO VATICANA

Niels Christian Hvidt meddeler, at der efter serien om mirakler fortsættes med en serie om økumenisk teologi.

Programmet kl. 20,40 sendes på 7 250 khz (41 m) samt på 9 645 khz (31 m)

Morgenprogrammet (genudsendelse) sendes uændret kl. 7,00.

Programmet kl. 7,00 sendes på 7 345 khz (41 m) samt på 9 645 khz (31 m)

Programmet kan tages hele dagen på internettet på WWW.WRN.ORG/VATICAN-RADIO/AUDIO.HTML.

E-mail til den skandinaviske afdeling er SKAN@VATIRADIO.VA

SEMINAR OM HELLIGÅND- ENS NÅDEGAVER

D. 19-20/5 indbydes til seminar over emnet: "Opdag dine åndelige nådegaver". Seminaret ledes af Geoff og Gina Poulter fra Core Lumen Christi, fællesskabet.

Pris: 300 kr. man sørger selv for overnatning.

Sted: Skt. Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Tilmelding: Pastor Blumensaat, Tlf. 7512 1027 fax. 7512 1046

Helbredelsesmesse

Søndag den 14. maj 2000 kl. 17.00 Celebranter: P. Benny Blumensaat og P. Paul MARX O.M.I. Fra kl. 13.00 - 16.00 er der seminar om indre helbredelse og helligåndens nådegaver

Alle er velkommen. Sankt Pauls kirke, Frøgård Allé 12, 2630 Tåstrup

Diverse

Valfart til Vor Frue af Aasebakken Søndag den 28. maj 2000

Valfartens tema:

"Helliggør os i sandheden; dit ord er sandhed. Jf. Joh. 17,18a"
Årets valfart vil være en højtidelig manifestation af fejringen af det hellige år.

Transport: S-tog fra Københavns Hovedbanegård eller buslinjerne 327, 500S og 354 til Holte, hvor det tager ca. 20 minutter at gå i "lås formation" til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé). Skovvalfarten går under sang og bøn gennem Rude skov til Høsterkøb.

Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTs kundeservice på tlf: 36 45 45 45.

Billister må forvente P-problemer pga. cykelløbet "Sjælsø Rundt" samme dag.

Der vil være bustransport ud og hjem fra Sct. Ansgar, Sct. Antoni, Sakraments og Jesu Hjerter sogne. Billetter til 36 kr. og yderligere information herom fås ved sognene.

Der udlejes stole til 15. kr./stk før messen.

Program:

Kl. 8.45: Valfart gennem Rude skov
Kl. 10.45: Mulighed for Skriftemål v/Vor Frue Kloster

Kl. 11.30: Bispemesse

Kl. 12.45: Pause for spising, leg og samvær. Katolsk vietnamesisk forening på Sjælland sælger vietnamesiske specialiteter. Overskuddet skænkes til valfarten Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne. Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner medaljoner m.m.

Kl. 15.00 Andagt med sakramental velsignelse.

Dagens program slutter kl. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil. Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 28. maj 1999.

I anledning af pater Paul Marx's O.M.I. 60 års fødselsdag fejres en festmesse i Vor Frue Kirke i Herlev, søndag den 21. maj kl. 10.00. Ved en efterfølgende reception vil der være lejlighed til at hilse på og lykønske fødselaren. Eventuelle bidrag til en fællesgave kan sendes til Oblatfædrene i Herlev. Girokonto 909-9190, mrk. "Paul Marx 60 år".

Venlig hilsen
Oblatfædrene i Herlev.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Sct. Albani Skole, Odense Ledige legatportioner 2000

Gunhild Buchardt Hansens fond for tidligere elever ved Sct. Albani Skole, der nu er under uddannelse, kan søge en af de ledige portioner á kr. 4000,- der er til udbetaling i år.

Ansøgningsblanket anvendes ikke. Ansøgningen bedes indsendt inden **1. juni 2000** til Sct. Albani Skole, Adelgade 5, 5000 Odense C, mrk. "Legat". Overrækkelse af legatportionerne vil finde sted ved skoleafslutningen for 9. klasse torsdag d. 15. juni 2000, kl. 19.00 i Sct. Albani Kirke.

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnummer); afholder julemarked **1. søndag i advent**; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). **Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60.** Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Academicum Catholicum

indbyder til foredrag ved ph.d. Sebastian Olden-Jørgensen om Griffenfelds religiøse udvikling **tirsdag den 16. maj kl. 20.30** i lok. 15, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. *Alle er velkomne.*

Academicum Catholicum og Italiensk Kulturinstitut

indbyder til foredrag med lysbilleder ved prof. Stefano De Rosa (Firenze) om Niels Steensens geologiske intuition - studier og vandringer i Toscana **onsdag den 24. maj kl. 20** (præcis) i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Foredraget er på italiensk, men bliver oversat. *Alle er velkomne.*

Radiotransmission fra St.Pauls Kirke

21.maj 2000 kl.10.00
Celebrant og prædikant:
Niels Engelbrecht
Organist: Philip Schmidt-Madsen
Kor: Cantus Paulus

Eukaristisk Helbredelses- gudstjeneste i Esbjerg:

Lørdag d. 20. maj kl. 19.30 Kirkegade 58, 6700 Esbjerg. Tlf. 75121027

Jomfru Maria procession i Esbjerg:
Lørdag d. 13. maj kl. 11 på festen for Vor Frue af Fatima. Procession gennem byen. Alle er velkomne. Program hele dagen. Kirkegade 58, Esbjerg. 75121027.

Retræte for kvinder

Dalum Kloster, Odense
Mandag den 4.sept. kl.17.00
til fredag den 8.sept.kl.20.00
Ved Pater Paul Marx O.M.I.
Tema: Sammen med Maria lovpriser vi Gud for hans velgerninger.
Pris kr. 700,-. Depositum kr. 100,-, Sendes til Agnete Emmerich, Den Danske Bank Konto 3574244765.
Meddel venligst ved tilmelding, at depositum er betalt.
Agnete Emmerich, Lahmsgade 11, 5000 Odense C.

Dødsfald

Min kære mand, vor kære far, svigerfar, morfar og farfar
R.I.P.
fortv. købmand

Børge Flüger Walther

er stille sovet ind.
Horsens, den 12. april 2000.

På familiens vegne:
Kirsten Walther

Begravelsen er foregået i stilhed.

Salg og service

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsigade 10 Roskilde - 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Malerfirmaet CMJ aps

Alt malerarbejde udføres på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Muremester

Bernhard Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT: 31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København Ø

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt
38 86 60 56 s i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

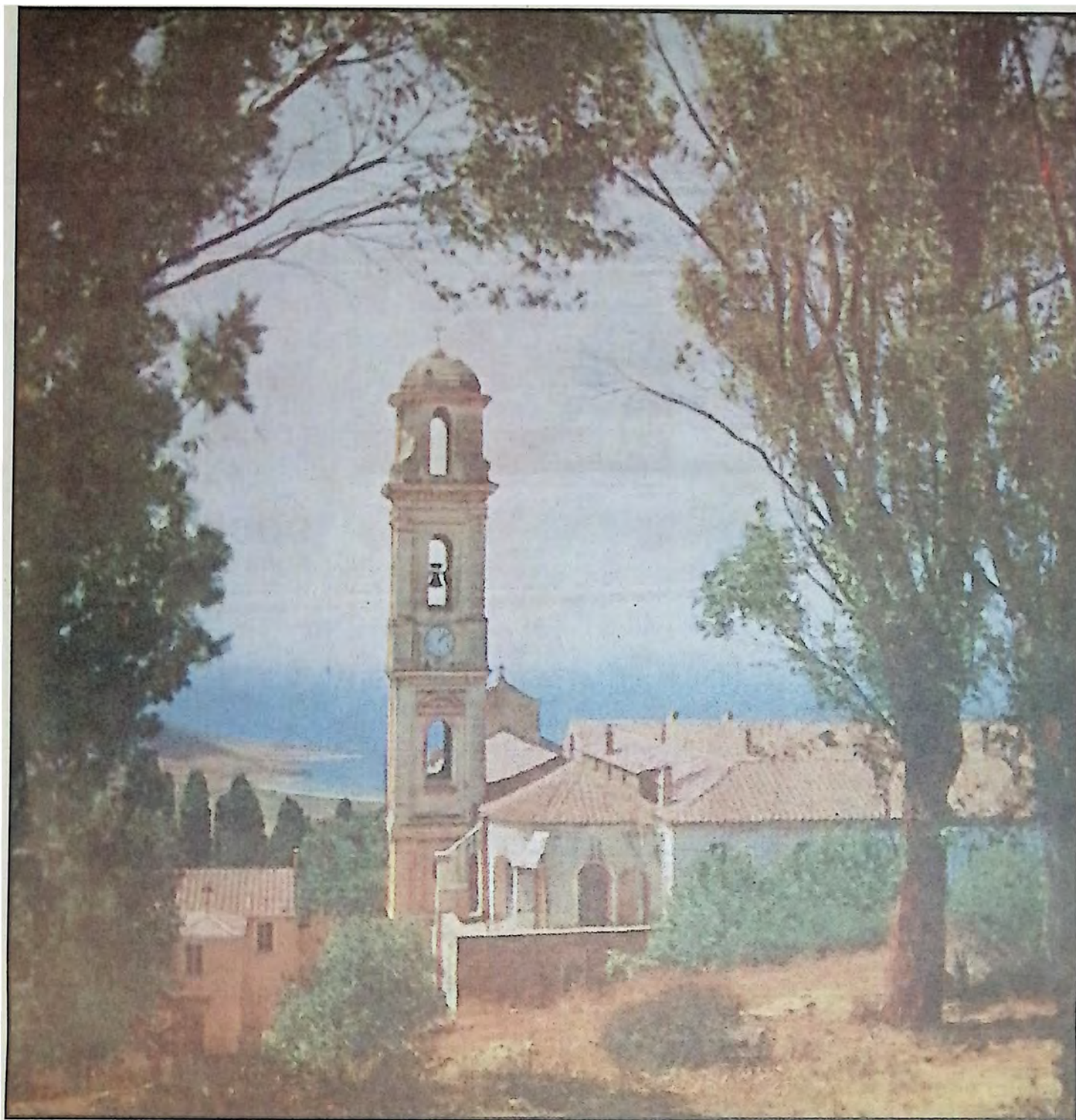
DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

KATOLSK ORIENTERING UDKOMMER NÆSTE GANG D. 24. MAJ

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 15. MAJ

Ferie i kloster

Rejsehåndbog for den der vil søge fred i klostrets stilhed

Den, som vil søge bort fra verdens jag ind i klosterstilheden, kan hente oplysninger hertil i form af en lille rejsehåndbog. Journalisten Hanspeter Oswald har her for nylig præsenteret en "klosterferieguide". På 157 sider oplyser Oswald, der leder udlandssektionen i magasinet "Focus", om mulighederne for et ferieophold i et kloster. Desuden beskriver han,

hvordan man finder frem til det kloster, som svarer til ens individuelle behov, og giver samtidig adressen på 460 ordenshuse rundt om i hele Europa. Ifølge oplysninger fra Herder-Verlag i Freiburg er "klosterferie-guiden" den første bog af sin art.

I den "åndelige rejsefører" beskriver Oswald også erfaringer fra klosterferier, sådan som f.

eks. en direktør fra bilindustrien oplevede det efter en skilsmisse: roen og afsondretheden i det italienske kloster Montecassino kunne hjælpe ham til at finde sig selv igen. Målgruppen for denne nye ferieform er efter forfatterens angivelser 40 til 50 årige, som oplever en midtvejskrise og stiller spørgsmålet: "hvad er det hele værd?" Et klosterophold kan hjælp-

Der er mange klostre at vælge imellem. Mon ikke også dette Corbana Klostret på Corsika er en mulighed?

Over en million unge ventes til Rom

Over en million unge ventes til de katolske verdens-ungdomsdage i Rom i midten af august. Det planlagte store religiøse arrangement fra d. 14. til d. 20. august med deltagere fra fem verdensdele ventes at blive en af Det hellige Års vigtige begivenheder i Rom.

Formanden for den italienske bispekonference og generalvikar for paven i hans egenskab af biskop af Rom, kardinal Camillo Ruini, oplyser, at hans og tolv andre nabobispeddømmere vil ind-

logere gæsterne fra Italien og fra hele verden gratis. Alene ca. 650.000 unge vil blive huset i statslige og kirkelige institutioner, såsom skoler, sportshaller og menighedslokaler. Resten vil finde husly i teltbyer, på universitetet og i private hjem.

Forsoningsfest

Verdensungdomsdagene, nr. 15 i rækken, begynder d. 15. august - efter en fire-dages opsamlingsfase,

hvor ti tusinde af unge fra hele verden mødes i over 200 italienske bispedømmer - med en messe i Rom i de respektive sognemenigheder. Om eftermiddagen hilser Paven på deltagerne i to på hinanden følgende kæmpearrangementer, foran Lateranbasilikaen og foran Peterskirken.

I dagene fra d. 16. til d. 18. august arrangeres der i forskellige kirker og på byens sportspladser trosseminarer med biskopperne samt diskussionsrunder blandt de

unge. Senere bliver der arrangeret en "forsoningsfest" på Cirkus Maximus' område, hvor 2.000 præster vil høre på skriftemål på så at sige alle sprog. Fredagen er reserveret til korsvejsprocessioner i alle dele af byen.

Den 19. august drager de unge på pilgrimsfærd ud til det store fritidsområde ved Vergata Porten i den sydlige del af byen, hvor Paven også vil holde en afslutningsgudstjeneste sammen med deltagerne.

Frankrig: Flere voksne lader sig døbe

I Frankrig forbereder ca. 9.500 voksne sig for tiden til dåben. Antallet er dermed to gange højere end de forgående ti år. Ifølge en undersøgelse er de fleste dåbskandidater mellem 18 og 40 år gamle og repræsenterer alle gruppe i befolkningen. Ca. 80% af dem tilhørte ikke nogen religion forinden, to procent var medlemmer af en sekt. De øvrige kom fra ikke-kristne religioner.

Fidel Castro er inviteret til jubelårsfejring i Rom.

Castro til pavemesse

Den cubanske statschef Fidel Castro er blevet indbudt til at deltage i en festlighed i Rom i anledning af Det hellige År. Samtidig med Castro ventes også talrige andre stats- og regeringschefer til Rom. Indbydelsen skal ses i sammenhæng med den planlagte "Jubelårs-fejring for statsledere og parlamentarikere" i Vatikanet d. 5. november. Højdepunktet vil være en pavemesse med deltagelse af politikere fra hele verdenen. Ifølge hidtidige oplysninger er indbydelseerne ikke sendt gennem Den hellige Stols sædvanlige diplomatiske forbindelser, men er udgået fra den italienske præsident, Carlo Azeglio Ciampi, der har overtaget hovedansvaret for politikermødet ved slutningen af Det hellige År.

Ord på vejen - uafhængigt katolsk tidskrift. Gratis prøvenr.: 45 86 35 46

"Vores lærer er meget, meget from", siger Peter der-

hjemme. "Hvordan meget from," spørger far interesseret. "Ved de fleste svar, som jeg giver," fortæller Peter, "slår læreren hænderne sammen over hovedet og siger: 'Åh Gud, åh Gud!'"

Kilde: Sonntagsblatt der Diözese Würzburg. Vignet: Stig Holsting

Katolsk Orientering

Valfartstid side 2

Biskop under anklage side 3

Martyrer er vendt tilbage side 6

Kurien III side 12

Kirkemusik på cd side 14

Ny ærkebiskop

Pave Johannes Paul II har udnævnt biskoppen af Bridgeport (Connecticut), Edward M. Egan, til ny ærkebiskop af New York. Han afløser kardinal John J. O'Connor, der døde forleden, efter mere end 17 år som New Yorks markante og farverige ærkebiskop.

Side 3

Bidrag er en kirkeskat

På Pastoralrådets møde på Magleås 13. og 14. maj foreslog Bispedømmets Økonomiske Kommission, at kirkebidrag for fremtiden får navneforandring til kirkeskat, for at udsende et mere tydeligt signal om at det er en pligt for katolikker at betale 2 % i kirkebidrag.

Side 6-11

Et imponerende syn fra kirkepladsen i Fatima, hvor den historiske saligkåring af børnene Jacinta og Francisco Marto fandt sted 13. maj (KNA-Bild)

Fatimas tredje hemmelighed skal afsløres

Den tredje hemmelighed fra Fatima handler om noget, som allerede er indtruffet. Pave Johannes Paul II har givet Troskongregationen til opgave at offentliggøre den

tredje hemmelighed og forinden forberede en fyldestgørende kommentar til budskabet. Det oplyste Vatikanets statssekretær, kardinal Angelo Sodana under afslutningen

af saligkåringen i Fatima den 13. maj af to af de tre børn, som i 1917 bevidnede Jomfru Marias åbenbaringer.

Læs på side 3

Pilgrimsrejsen til Israel år 2000

Katolikker indviede mindelund ved Galilæa

Af Ulla Elmquist

Torsdag den 11. maj landede El-Al-flyet med over hundrede glade og meget trætte pilgrimme. 10 dages pilgrimsfærd var afsluttet og nu skal de mange indtryk til at lagres og sorteres. - Det var ikke nogen hvile-rejse at være på: vækning hver morgen klokken 06.00. Morgenmad kl. 07.00. Afgang kl. 08.00 - hjem kl. 17 eller 18! Der er nok en af rejse-deltagerne, der i et kommende

nr. af K.O. vil berette mere detaljeret om rejsen, men for at nævne et par af højdepunkterne:

Indvielsen af Kong Erik Ejegods lund, torsdag den 4. maj. På pladsen for ceremonien vejede Dannebrog side om side med det israelske flag, der blev holdt taler og symbolsk plantet to træer.

Vores 1000 oliventræer var plantet af personalet i forvejen - og vil naturligvis blive udflygtsmål på kommende pilgrimsrejser.

Det var et stolt syn at se alle os danske med vore rød/hvide kasketter sidde i solen med Dannebrog vajende over landskabet i

Galilæa - og med flere store flyvende over os.

Men allerede om søndagen forekom indvielsen af lunden os som om det var noget, der havde fundet sted for år tilbage. Så mange nye oplevelser var der fyldt på.

Søndag var det biskop Kozons fem års jubilæum, som blev fejret ved en smuk friluftmesse på hyrdernes mark nær Bethlehem. Rejsedeltagerne forærede biskoppen en hvid messehagel med Jerusalemsskorset i rødt broderi og en Kristus-ikon malet af sr. Abraham. Messehaglen blev taget i brug om tirsdagen ved

fællesmessen i sakramentskapellet i Den hellige Gravs kirke i Jerusalem.

For mit vedkommende var det syvende gang jeg var i Det hellige land, men det blev da en helt uforglemmelig og enestående oplevelse. Det at være så mange danske katolikker sammen på de hellige steder, at fejre messen sammen, synge vore danske salmer. Jo, det var en fantastisk rejse, og det er sikkert og vist at der er filmet kilometervis af videobånd, så vi har noget at vise frem i de lange vinteraftner.

Læs også bagsiden

Pilgrimsrejse med forskelligt formål

Det hellige år er bl.a. karakteriseret ved utallige pilgrimsrejser. Denne skik eksisterer i de fleste religioner og gjorde sig gældende allerede inden Bibelen blev til. Pilgrimsfærden er den troendes rejse til et sted, der er kendt for en guddommelig åbenbaring, og pilgrimne rejser derhen for at fremlægge sine bønner og anliggender i en særlig religiøs sammenhæng. Rejsen forberedes hyppigt med en sindets renselse, der har som formål at gøre pilgrimne lydøre og modtagelige over for Guds budskab.

I Bibelen læser vi om talrige pilgrimsrejser f.eks. til Jerusalem, hvor man fejrede de store religiøse fester. Muhamedanerne har ligeledes deres årlige rejse til Mekka.

I det Ny Testamente læser vi, hvorledes den hellige familie opfyldte Moseloven ved at drage til Jerusalem, hvor templet spillede en så stor rolle.

I den ny pagt fortæller Jesus om templets ødelæggelse og om den værdighed, det enkelte menneske får ved at være Helligåndens tempel. At trænge ind i en dybere forståelse af disse troshemmeligheder forudsætter imidlertid et opbrud fra hverdagen, der er så fyldt med andre værdier og daglige bekymringer.

Dette opbrud fra dagligdagen er en hjælp og inspiration i menneskes vej hen imod mødet med Kristus i opstandelsen. Undertiden kan det være svært at skelne almindelige turistrejser fra en pilgrimsfærd, men en af forskellene er formålet med rejsen, pilgrimmens forbedelse og ønske om omvendelse og opbrud.

I Katolsk Orientering har vi læst om mange former for pilgrimsrejser. Pave Johannes Paul II understregede, at hans rejse til det Hellige Land ikke var en diplomatisk indsats med det formål at skabe fred, men et ønske om at besøge de steder, som er så vigtige i den kristne tro. At rejsen fik en så afgørende "diplomatisk" betydning er en anden sag. Pavens holdning og dybe ønske om en pilgrimsfærd blev især udtrykt, da man så ham ydmygt stående foran Grædemuren i Jerusalem.

Den jyske pilgrimsfærd til Sankt Ansgars Kirke var en tilsyneladende ubetydelig gestus, men i virkeligheden var den udtryk for pilgrimsfærdens inderste mening, og er dermed et eksempel på hvordan en pilgrimsrejse kan virkeliggøres med enkle og fattige midler. Det skal også nævnes, at en gruppe mennesker fra forskellige lande gennemførte en cykelvalfart til Rom, hvor de blev modtaget af paven. Denne fattige og ydmyge færd minder meget om de middelalderlige rejser fra fjerne egne til hellige steder.

Valfarterne til Åsebakken og Øm udvikler sig ligeledes, således at de grundlæggende valfartsværdier virkeliggøres.

JØRGEN HVIID

Valfartstid

Vore valfarter, også de nyeste, er blevet traditioner i vort bispedømmes kirkeår

Af +Czeslaw Kozon

I denne tid afholder vi vore årlige valfarter, netop i disse uger valfarterne til Åsebakken og Øm, senere den til Haraldsted, og længere henne på sommeren mødes vore vietna-me-si-ske, tamilske og polske medkristne til deres årlige stævner.

Alle disse arrangementer - også de nyeste - er blevet traditioner i vort bispedømmes kirke-år. De har dermed deres egen appel og tiltrækning som stort set er den samme år for år.

I år kommer vi dog ikke uden om, at vore valfarter på en særlig måde må være præget af det hellige år, ikke mindst fordi vi på dansk grund ikke har nogen større fælles ekstrasordinære arrangementer i anledning af jubelåret.

Som det hellige år skal bringe os omvendelse og fornyelse i vor kristne hverdag, skal også vore højtidelige fejring bære præg af at vi har noget at takke for og glæde os over.

Det hellige år er et særligt eukaristisk år og messen er "begivenheden", der samler os på vore valfarter. Messen - også den hjemlige søndags- og hverdagsmesse - er vor fornemste manifestation som Guds folk; men vort kristne vidnesbyrd skal aflægges også imellem disse højdepunkter.

Temaet for dette års valfarter til Åsebakken og Øm er "Helligør os i sandheden, dit ord er sandhed" (jf. Joh 17,18a). Med dette tema gør vi Jesu ord fra hans ypperstepæstelige bøn til vore egne.

Kristus selv understregede meget sandheden og kaldte sig selv "Sandhed" (samt Vej og Liv (jf. Joh 14,6)). Kristus vil vi uden betænkelighed acceptere som sandhed og bøje os for hans autoritet.

Hans forkyndelse i evangelierne er for os på én gang en sikker rettesnor og en udfordring til vor måde at leve på.

Når mødet med sandheden bliver konkret og vi får den forelagt som en del af Kirkens forkyndelse, er vi ofte mere kritiske og kan undertiden i det hele taget have svært at acceptere en sandhed, som bliver os forelagt. I det mest ekstreme tilfælde bliver vor sandhed til noget subjektivt sammenstillet af egne erfaringer og af elementer fra forskellige tankeverdener.

I samme kapitel taler Jesus om, at han helligør - eller som der står helliger - sig selv for sine disciple. Hermed sigter han til sin hengivelse, ofring af sig selv for vor skyld, for at vi kan blive helliggjort - helligede - i sandheden. Helliggørelse, helligelse betyder her adgang til det guddommelige univers, til livet i Gud.

Ud over at Jesu frivillige accept af døden var et udtryk for stor kærlighed til os, var den også en under-

Temaet for dette års valfarter til Åsebakken og Øm er "Helligør os i sandheden, dit ord er sandhed" (jf. Joh 17,18a). (Arkivfoto fra en tidligere valfart)

stregning af hans og Faderens sandhed. Begge dele, både kærligheden og sandheden var for Jesus lidelsen og døden værd, selvfølgelig også fordi opstandelsen følger efter som yderligere en manifestation af sandhedens overlegenhed og styrke.

Jesu ypperstepæstelige bøn er højtidelig og til dels vanskelig læsning, men angår samtidig også vor virkelighed som kristne. I Eukaristien helliggøres vi på en særlig måde i sandheden: vi inddrages jo på en helt speciel måde i Kristi liv i kraft af sandheden om, at han er virkelig til stede i sakramentet. Den helliggørelse, vi oplever i Eukaristien, skal inddrage os i Kristi fællesskab, åbne vore sind for Guds sandhed og gøre os egnede og villige til i ord og eksempel at stå ved og udbrede denne sandhed.

Jeg ønsker for os alle, at vore valfarter og stævner må blive en sand fejring af den sandhed, Kristus har åbenbaret for os, og styrke os i vort fælles glæde over den.

Nordisk valfart aflyses

Den nordiske valfart, 28 juni - 2 juli 2000 til Vadstena aflyses.

Da det har vist sig, at der til dags dato er knap 200 tilmeldte til valfarten har Katolska Biskopsämbetet i Stockholm besluttet at aflyse den.

Grunden til, at vi ikke venter endnu en uge, er de afbestillingsregler, som gælder for logi, mad og øvrige arrangementer.

Vi beklager dette, men ser ikke nogen mulighed for at gennemføre valfarten under disse forhold.

Katolska Biskopsämbetet i Stockholm

Læserne diskuterer

En øring

Anton Dekkers S.J.,
Skt. Kjeldsgade 3,
2100 København Ø, skriver:

M. Fargas stiller to spørgsmål i k.o. nr. 8: "Siden hvornår er øringer en del af en katolsk præsts 'klædedragt'?" Og: "Hvem har tilladt det?"

Mit svar som præst er kort: 1) Der er så få præster, der går med øring,

at det ikke kan siges at høre til 'klædedragten' (endnu). 2) En tilladelse kræves ikke. Hvis jeg selv kunne få lyst til at gå med en øring, ville jeg ikke drømme om at bede nogen myndighed om lov, ikke en gang mit ordenssamfund.

At en øring skulle være 'bunden' (M. Fargas), forstår jeg slet ikke.

Nu stiller jeg et spørgsmål: Hvor-

for giver k.o. de 2 spørgsmål videre? Har de almen interesse? Mon dog? K.o. plejer da ellers at sortere sit stof ret omhyggeligt. Det har jeg selv - med flere andre - en vis erfaring med.

I øvrigt tilslutter jeg mig af ganske hjerte M.Fargas' bøn: "Gud bevare kirken!"

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.

Nygade 6A, 3000 Helsingør tlf: 4921 4646 Fax: 4920 1176

E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam,

Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.

DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.

E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,

DK 1260 København K. Lisbeth Wendi direkte tlf.: 3391 6124

Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Hemmeligheden fra Fatima

Vatikanet vil med offentliggørelsen af den "tredje hemmelighed" komme de mange spekulationer om dens indhold til livs

Profetierne, som Gudsmoder skulle have fremsat for de tre "seerbørn", Jacinta og Francisco Marto og Lucia dos Santos, i 1917, betegnes som "Hemmelighederne Fra Fatima". Indholdet er til i dag kun delvis kendt.

Ifølge en offentliggjort redegørelse fra "seeren" Lucia bestod profetierne af tre dele: Den første forudsagde endnu en krig efter Første Verdenskrigs afslutning. Den anden hemmelighed bestod ifølge Lucia i, at Rusland efter at have indviet sig til Marias rene Hjerter ville omvende sig. Den tredje del af forudsigelsen informerede Lucia kun om i et brev til Pave XII under den forudsætning, at teksten ikke foreløbig blev offentliggjort.

Pius XII, som døde i 1958, og hans efterfølgere har læst teksten, som stadigvæk ikke er blevet offentliggjort. Foruden den nuværende pave kender kun nogle af hans nærmeste medarbejdere, såvel som nogle få endnu levende af de tidligere pavers fortrolige, til indholdet.

På grund af den manglende offentliggørelse er der opstået spekulationer om, hvorvidt den "tredje hemmelighed" drejer sig om en meget dystert profeti.

Formanden for Troskongregationen, Kardinal Ratzinger, har hele tiden erklæret, at profetierne ikke drejer sig om verdens ende eller andre apokalyptiske begivenheder.

Mariabudskabet fra Fatima er ifølge Ratzinger ofte blevet behæftet med gådefulde og hemmelighedsfulde ting, som overskygger det egentlige budskab om omvendelse, bøn og sakramentsmodtagelse.

Vatikanet vil snart offentliggøre den såkaldte "tredje hemmelighed" fra Fatima. Det erklærede Statssekretæren Kardinal Angelo Sodano lørdag d. 13. maj på det portugisiske valfartssted af samme navn.

Men under alle omstændigheder vil offentliggørelsen først finde sted efter en omhyggelig forberedelse, udtalte Sodano ved afslutningen af den gudstjeneste, under hvilken Pave Johannes Paul II saliggjorde to af "seer-børnene" fra Fatima.

Endvidere kunne Sodano, i lighed med Lucia, den nulevende "seer" fra Fatima, konstatere, at Jomfru Marias forudsigelser i det store og hele allerede syntes at være blevet bekræftet af mange begivenheder i det 20. århundrede. Profetiske visioner som "hemme-

En stor menneskemængde var samlet på kirkepladsen i Fatima, hvor saliggjørelsen af to af de tre seerbørn fandt sted den 13. maj. (KNA-Bild)

lighederne fra Fatima" indeholder ligesom Biblens, ingen tidsangivelser eller "fotografisk klare detaljer", men skal fortolkes som symbolske udsagn, men derudover handler de om det ateistiske systems kamp mod Kirken og konkret også om et syn, som kan fortolkes som attentatet mod paven d. 13. maj 1981. Forudsigelsen vedrørende angreb på Kirken og kristnes martyrium i flere dele af verdenen må jo også konstateres som værende aktuelle kendsgerninger.

Ligeledes er opfordringen til

omvendelse og bøn altid aktuel.

For at sikre, at de troende vil forstå Jomfru Marias Fatima-budskab bedst muligt, har Paven givet Troskongregationen til opgave at offentliggøre den tredje hemmelighed og forinden forberede en fyldestgørende kommentar til budskabet.

Fatima-åbenbaringerne er blevet yderligere aktualiseret ved Pavens besøg i Fatima fredag d. 12. maj og har på det seneste også givet anledning til mange spekulationer.

-mey

Rwanda: Anklager kræver dødsstraf over biskop

Verdenssamfundet bekymret over rettergangen mod biskop Misago

Vatikanstaten/Kigali/Zenit: Efter et seks timers retsmøde begærede den offentlige anklager den hårdeste straf for Augustin Misago: henrettelse. Kun et kors, der stak ud af fangedragten, viste, at den anklagede var Gikongoros biskop, som det rwandesiske regime anklager for meddelagtighed i folkemordet i 1994.

Johannes Paul II's reaktion lod ikke vente på sig. Han sendte omgående et telegram til prælatten med nogle meget kærlige ord:

"Efter at have modtaget den smertelige meddelelse om Deres fængselsophold, der nu har varet i 13 måneder, og da De endvidere nu er stillet over for kravet om dødsstraf, føler jeg det som min pligt endnu en gang at forsikre Dem, min kære hyrde for bispedømmet Gikongoro, om at jeg er Dem nær i tanker, ligesom hele Kirken er det".

Det krav om dødsstraf, som den offentlige anklager har fremsat, har imidlertid ikke overbevist eksperterne, der er af den opfattelse, at det ikke gennem retsforhandlingerne er lykkedes at retfærdiggøre det. Blandt de tilstedeværende i retssalen var i går selveste overhovedet for FN's strafferet for Rwanda, dommer Carla Del Ponte. Hendes tilstedeværelse var et yderligere bevis på det internationale samfunds bekymring over den måde, retfærdigheden håndhæves på i dette land.

Biskop Misago, hvis helbredstilstand forværres alarmerende, som dagene går, er spærret inde i et fængsel, en bygning beregnet til 1.500 mennesker, hvor for øjeblikket 7.000 rwandesere hentæres, anklaget for folkemord.

Mistænksomhed

I Rwanda hersker der i dag en ødelæggende atmosfære af mistænksomhed, personlig hævn og rivalitet mellem etniske grupper. De to vigtigste grupper, tutsierne og hut-

terne, har på skift været ved magten. Somme tider med anvendelse af magt. I dag har tutsierne magten, og hutuerne risikerer at blive anklaget for folkemord. Nogle slog deres tutsinaboer ihjel drevet af trusler mod deres eget og deres families liv af hutuledere, der senere flygtede ud af landet.

Sagen har sat fokus på forholdet mellem regeringen og Kirken, der bliver anklaget for at være ansvarlig og ikke ville tillade, at en del katolske kirker bliver gjort til kirkegårde og monumenter over folkemordet. Kirken har også betalt en høj pris for folkemordet i Rwanda: tre biskopper, 123 præster og mere end 300 nonner mistede livet.

Det eneste processen har gjort indtil nu, har været at vise nøjagtigt det modsatte af den offentlige anklagers påstand, dvs. at man ikke kan beskyldte biskop Misago for et eneste af de dødsfald, der fandt sted under de tragiske begivenheder i 1994, eftersom han gjorde, hvad der stod i hans magt, for at forsvare såvel hutuerne som

tutsierne i hans bispedømme. Der er oven i købet sket det, at man sigtede biskoppen for meddelagtighed i mordet på en person, der senere dukkede op sund og frisk for at vidne til fordel for prælatten.

Falske vidneudsagn

Biskoppens forsvarer mener, at der ikke er noget juridisk grundlag for anklagen, men at det drejer sig om et planlagt komplot mod biskop Misago og den katolske Kirke i Rwanda.

Den samme forsvarer, Alfred Pognon, har udtalt følgende til "Radio Vaticana": "Jeg er simpelthen lamslået over, at man kan forlange dødsstraf for en person, udelukkende baseret på formodninger og falske vidneudsagn. Der har end ikke været den mindste berigtigelse af anklagerne, der er bare blevet flere og flere af dem".

Advokatens ord viser hans angst for muligheden af, at domstolen efterkommer anklagerens krav. "Jeg ville gerne kunne stole på, at retfærdigheden sker fyldest, men

jeg indrømmer, at jeg ikke føler mig helt rolig. Sagen er den, at vi står over for etniske fordomme; på anden måde kan man ikke forklare, hvordan det er muligt, at en mand, der prøver at fremkomme med oplysninger og forklaringer over for en domstol, i den grad bliver "gjort til en djævel". Hvis resultatet af denne proces bliver negativt, vil vi appellere sagen: det er Rwandas ære, der står på spil; landet bør kunne håndhæve loven på en retfærdig måde og bør yde en uskyldig retfærdighed".

I fængslet læser biskop Misago igen og igen det budskab, som Paven har sendt ham fra det fjerne Rom. Telegrammet slutter således: "Idet jeg håber, at De må blive sat på fri fod, så De igen kan være Deres bispedømmes kærlige leder, beder jeg om, at den opstandne Herre vil sende Dem sin Helligåndes trøstende nærvær. Af hele mit hjerte sender jeg Dem min apostoliske velsignelse".

John O'Connor 1920-2000

Ærkebiskoppen af New York efterlader et tomrum

Han fik sit sidste ønske opfyldt: Kardinal John O'Connor, ærkebiskop af New York i 17 år, døde, mens han endnu var fungerende i sit embede. Natten til torsdag d. 4. maj døde han af en kræftlidelse.

Kort efter sin 80 års fødselsdag i januar havde den populære kardinal under sit sidste besøg i Vatikanet givet udtryk for den bekymring, at Pave Johannes Paul II i henhold til kirkeretten ville acceptere hans ansøgning om tilbagetrækning. Hidtil er alle ærkebiskopper af New York døde, mens de var i embedet, "men jeg vil være den første, der bliver smidt ud", havde han den gang sagt. Men han ville blive i sit embede "til den sidste ende", havde O'Connor føjet til. Og det skete så.

"Mod og medfølelse", hermed skitserede en biograf de vigtigste karaktertræk hos New Yorks kardinal, O'Connor. Da Pave Johannes Paul II i 1984 udnævnte den daværende biskop af Scranton i Pennsylvania til leder af USAs fjerde største bispedømme, anså man det som værende et modtræk over for de progressive tendenser inden for USAs præsteskab. Som navnet røber stammer han fra en irsk familie. På mødre side var han af tysk afstamning.

John Joseph O'Connor blev født d. 15. januar 1920 og kom snart ligesom sine berømte forgængere, Spellmann og Cook, til at profilere sig som en af de mest markante personligheder inden for den amerikanske katolicisme. Dertil bidrog hans åbenmundede udtalelser om kontroversielle emner, ikke mindst under og efter søndagsmessen i Skt. Patrick Katedralen midt inde i millionbyen.

O'Connor blev i 1945 viet til præst i ærkebispedømmet Philadelphia. Efter et teologisk studium erhvervede han sig en akademisk grad i klinisk psykologi og gjorde sig også gældende inden for politik. Derefter deltog han som marinekapellan i Koreakrigen, og senere i Vietnamkrigen. I 27 år var han militærpræst og erhvervede titlen: kontreadmiral. Fra 1975 til hans udtrædelse af hæren i 1979 var han chef for marinens præster, hvilket også omfattede protestantiske og jødiske gejstlige.

Abortmodstander

O'Connor ansås for at være en decideret abortmodstander. Man kunne træffe den stridbare kirkeleder i bønssamlinger foran abortklinikkerne. Samtidig fordømte han de militante abortmodstanderes voldshandlinger, og anså dem som forrædere mod sagen. Forarget talte han også imod republikanernes afvisning af socialhjælp til børn født uden for ægteskab.

Kardinalen nøjedes ikke med direkte henstillinger. Under hans ledelse blev der oprettet væresteder og madkøkkener i bispedømmet. Til trods for kommunens modstand udbyggede han AIDS-afdelingen på Saint Clare's Hospital. Der hjalp han også selv med i plejen af de syge, lige fra at skifte sengetøj til at meddele De syges Salvelse. Konservativ i dogmatik og moral, progressiv i socialspørgsmål var han helt på linje med Paven., som iøvrigt optog ham i kardinalkollegiet i 1985.

Senere har O'Connor arbejdet i mange forskellige udvalg inden for verdenskirken.

Jødisk-kristne dialog

Her var hans særlige anliggende den jødisk-kristne dialog. Bag kulisserne arbejdede han stærkt for en oprettelse af diplomatisk forbindelse mellem Den hellige Stol og staten Israel. I bispedømmets skoler sørgede han for, at Holocaust-temaet indgik i undervisningen. Sammen med fredsnobelpristageren Elie Wiesel skrev han bogen "A Journey of Faith". Her ved år 2000's begyndelse har han i en personlig skrivelse til den jødiske menighed i New York bedt om tilgivelse for de forbrydelser, som kristne

gennem århundreder har gjort sig skyldige i over for jøderne. Wiesel offentliggjorde for egne midler og sammen med verdensbanklederen James D. Wolfensohn brevet i "New York Times".

I efteråret fik O'Connor, der også er kendt for sin utrættelige arbejdsindsats, fjernet en hjernevulst. Ærkebiskoppen var svækket af den efterfølgende kemoterapi. Alligevel fejrede han næsten hver søndag messen i sin domkirke. Ifølge Kirkeretten kunne han allerede på sin 75 års fødselsdag have ansøgt om sin tilbagetræden, hvad han ikke gjorde.

Ikke blot for de ca. 2,2 millioner katolikker i New York er han et stort tab, men også for den samlede katolske kirke i USA.

Efter O'Connors død består kardinalkollegiet af 149 præster, af hvilke 102 er under 80 år gamle og dermed valgbare til et evt. pavevalg.

Mindeord

Paven kaldte kardinalen en "en virkelig trofast hyrde og et fremragende vidne for Troen og for Menneskets værdighed." O'Connor havde opfyldt sine præstelige pligter "på lidenskabelig vis" og havde altid hjulpet mennesker i nød, hedder det i en officiel erklæring fra Vatikanets talsmand, Joaquin Navarro-Valls. Johannes Paul II har bedt Statssekretæren, Kardinal Angelo Sodano, om at deltage i bisættelseshøjtideligheden for den afdøde kardinal.

Præsident Bill Clinton fremhævede "modet og trosstyrken" hos den kardinal, som i over 50 år gennem en stor indsats havde taget sig af de amerikanske katolikkers behov. O'Connor var "en inspiration for os alle" betonedes Clinton.

Evangelisten Billy Graham erklærede, at kardinalen modigt havde stået inde for det, han troede på, og havde været "en loyal ven".

Israels udenrigsminister, David Levi, erklærede, at Israel og det jødiske folk havde mistet en ven, som besad stor moralsk og åndelig kraft. Den 80-årige kardinal havde gennem mange år arbejdet for en forståelse mellem jøder og katolikker, såvel som mellem Israel og Vatikanet..

Hvad sker der med en fjerdedel af menneskeslægten?

De kinesiske katolikker har måttet lide meget for deres tro og de lider fortsat

Af P. Keller S.J.

Lektor Susanne Storm ved Syddansk Universitet i Odense blev af en tidligere elev inviteret til et besøg i Kina. Hun rejste så derhen i maj 1999. I Beijing mødte hun en amerikansk præst, Father Bill Galvin. Hun skriver:

Father Bill Galvin er 75 år gammel og er missionær i den amerikanske katolske missionsorden, som hedder "Maryknoll Fathers and Brothers". Denne orden udsender missionærer til Sydamerika, Østen - inklusive Kina - og til Afrika. Father Bill har været udsendt til Filippinerne og til Sydamerika. Han kender i øvrigt Father Patrick Sheils; de var en overgang begge missionærer på Filippinerne. I de seneste år har han forestået ordenens "efteruddannelsesprogram" i Israel med base i Bethlehem. Det er skik og brug i ordenen, at missionærerne efter en årrække i missionen kan tilbringe seks måneder i Israel, deltage i kurser og se de Hellige steder.

Efter sit 50 års jubilæum som præst fik Father Bill af sin orden lov til selv at bestemme, hvorledes han ville tilbringe sit otium, og han valgte at rejse til Kina. Han siger selv, at han faktisk valgte at blive missionær og indtræde som Maryknoller (som de populært kaldes), fordi han ville være missionær i Kina. Det er en ungdoms drøm, der gik i opfyldelse for ham, da han som 75-årig med dårligt hjerte og andre af alderens skavanker drog af sted i første omgang til Hongkong og derefter videre til Beijing og andre byer i Kina.

Private messer

Kirken i Kina er delt, idet der er

en officiel eller åben Kirke, og en undergrundskirke, der mødes og holder messe helt privat. Father Bill siger, at Paven hemmeligt har godkendt de biskopper, der leder den åbne kirke, så det er også gyldigt at deltage i messen og modtage den Hellige Kommunion i den åbne Kirke. Der er kun "åbne" kirker i de større byer, og messen holdes meget tidligt om morgenen, på søndage kl. 5 og kl. 6 og ikke senere. Kirkerne er fulde af troende, og messen, der holdes på mandarinsk eller kantonisk, svarer fuldstændig til den messe, vi kender, bortset fra at der ikke er nogle eksperimenter overhovedet, den holdes helt efter bogen med en meget livlig deltagelse af menigheden.

Som missionær er han begyndt at lære mandarinsk og desuden er det lykkedes for ham at få ansættelse på et gymnasium i byen Xi-an, som engelsklærer. Han kan ikke på nogen måde missionere, han er nødt til at optræde som engelsklærer og ikke andet. Alligevel opdager eleverne, at der er noget ved ham, og han kommer hurtigt i den situation, at eleverne selv kommer og spørger ham om troen. Han er helt alene i den by, hvor han er ansat, men der er nogle få andre Maryknoll missionærer i andre byer, som han har kontakt med. Han har også kontakt med nogle kinesiske præster i undergrundskirken. Han fortæller, at de også må leve helt skjult. Disse præster bor hos deres familier, og Messerne holdes i hjemmet. I det hele taget siger Father Bill, at de kinesiske katolikker har måttet lide meget for deres tro og de lider fortsat, men ufortrødt.

I juni beder vi med Paven om, At Kristus mere og mere må blive det Livets Brød, som broderligt deles til frelse for verden Og At præster, ordensfolk og lægfolk i Kina må være besjælet af en apostolisk og katolsk ånd.

Kirken i Kina er delt, idet der er en officiel eller åben Kirke, og en undergrundskirke, der mødes og holder messe helt privat.

New Yorks ny biskop

Edward M. Egan, ny ærkebiskop af New York, blev født den 2. april 1932 i Oak Park i ærkebispedømmet Chicago. Han studerede til præst ved Chicagos præstes-

eminar The North American College (1960-63) i Mundelein nær Chicago, og ved The North American College i Rom. Han har doktorgrad i kirkeret fra det pave-

lige universitet Gregoriana i Rom. Han blev udnævnt til hjælpebiskop af New York i 1985, og til biskop af Bridgeport i 1988.

Martyrerne er vendt tilbage

Særligt bevægende var mødet med nulevende slægtninge til de nye martyrer, der blev mindet ved en økumenisk gudstjeneste i Rom

Af Johannes Schidelko

(KNA) Det romerske Kolosseum regnes for at være stedet for de første kristne martyrer. Søndag d. 7. maj blev den velbevarede kamparena midt i Den evige Stad til et mindested for vor tids martyrer.

"Martyrerne er vendt tilbage i vort århundrede", fastslog Pave Johannes Paul II atter og atter. I hvor høj grad martyriet er konkret også i vor tid, viste mange af de tilreisende til denne mindefest. Særligt bevægende var imidlertid mødet med nulevende slægtninge til de nye martyrer.

Joseph Roth

Det var f. eks. begge døtre af en katolsk centumpolitiker og folkeskolelærer, Joseph Roth (1896-1945), der ikke havde lagt skul på sin modstand mod naziregimet.

Han blev forfulgt, afskediget og til sidst interneret i koncentrationslejren Buchenwald og døde til sidst kort efter sin såkaldte "løsladelse"-døden skyldtes en injektion, som han havde fået inden løsladelsen..

Hans døtre oplevede meget stærkt, men også med stolthed, hvordan deres far nu endelig og officielt blev æret af Kirken som trosvidne ved den store økumeniske gudstjeneste, der blev ledet af Paven.

Som børn havde de levet med i faderens smertensvej. Kort efter nazisternes magtovertagelse blev han suspenderet fra sit embede. Moderen, som på det tidspunkt var højgravid, fik et chok, da husets ruder blev knust i marts 1934, hvorved faderen kom til skade. Det barn, som blev født kort tid efter, kunne i adskillige år næppe tale. Og så kom arrestationen under udrensningssaktionerne

efter d. 20. juli 1944. Børnene var rædselsslagne, da de så faderen blive ført bort belagt med håndjern. Allerede dagen efter blev børnene bortvist fra skolen. "Det var vi dog glade for" fortalte Ada Funke. Moderen rejste til Berlin og havde haft personlig foretræde for Heinrich Himmler og til sidst opnået, at hendes mand blev løsladt. Umiddelbart efter løsladelsen fra Buchenwald havde SS-lægerne givet ham to indsprøjtninger, muligvis med benzin. "De sagde til mig, at jeg i løbet af seks uger ville være den største invalid i Tyskland", fortalte han sin kone. Den kraftige mand var afmagret, fra 100 til 50 kg. Han var blevet mishandlet og gennemprøvet i koncentrationslejren. Efter den såkaldte løsladelse måtte han hverken opsøge en læge eller komme hjem til sin hjemby Bonn-Friesdorf. Han måtte skjule sig. Da hans

tilstand blev værre og værre, vovede han sig hjem i julen. Kort tid efter døde Joseph Roth som følge af mishandlingerne og den tilsyneladende giftige injektion. Moderen afslog en retsmedicinsk undersøgelse. "Hun ville have fred", fortalte den anden datter, Margarethe Czuday-Roth.

I lang tid havde moderen ikke talt med sin døtre om deres far. De havde selv i lange tid måtte tåle drillerier og alskens afsavn. Joseph Roth blev i hjembyen anset for en mand, der var "kommet i fængsel". Således havde mange borgere i Friesdorf protesteret mod, at en plads i byen var blevet opkaldt efter Joseph Roth, hvilken beslutning da også senere blev annulleret. Og endnu i 1960 protesterede flere beboere, da en lille gade blev omdøbt til "Joseph-Roth-Strasse". Højtideligheden og æresbevisningen i Rom, står for Bonn-skole-

lærerens døtre som en slags æresoprejsning.

Søster Rolvering

Søster Hilliganda Rensing følte det også som en stor udmærkelse, at hendes tante, Hilliganda Rolvering (1903-43) fra Stadtlohn i Westfalen nu regnedes med blandt trosvidnerne. Efter at hun under Anden Verdenskrig i Papua-Nyguinea havde reddet en nedskudt amerikansk pilot fra døden, blev hun selv dømt til døden af japanerne. Sammen med 62 udlændinge, deriblandt 38 Steylermissionærer, blev hun ført om bord på krigsskibet "Akikaze", hvor alle passagererne en for en blev skudt og kastet i havet. "For mig er hun en helgeninde", sagde niecen. Hun blev dømt til døden og henrettet, fordi hun ud fra en kristen ånd havde reddet et menneskeliv.

Moskvas katolske ærkebiskop:

Martyrer hører til kirkens arv

Rom (KNA): Moskvas katolske ærkebiskop, Tadeusz Kondrusiewicz, har understreget fællesskabet af katolikker, protestanter og ortodokse, når man mindes det 20. århundredes martyrer.

Kondrusiewicz udtalte over for journalister i Rom, at trosvidner hører til de kristne kirkers fælles arv. Det gælder også for den sovjetiske æra, hvor ortodokse, protestanter og katolikker i stort antal er blevet ofre for den kommunistiske forfølgelse.

Kondrusiewicz's udtalelse skete i forbindelse med den internationale økumeniske martyr-mindefest søndag d. 30. april i Rom. Trods det fælles anliggende findes der imidlertid ikke en økumenisk baseret fortegnelse over alle Ruslands kristne martyrer, fordi der mellem kirkerne består en forskel i opfattelsen af de egnede metoder for at etablere en sådan

Vidner for Kristus

350 tyske katolikker blev dræbt på grund af deres tro under nazi-regimet

Rom (KNA): Under naziregimet blev ca. 350 tyske katolikker dræbt på grund af deres tro og kan derfor også anses for at høre med til "Det 20. århundredes trosvidner".

Dette antal blev nævnt af prælat Helmut Moll fra Köln ved et foredrag i Rom. Helmut Moll har udgivet "Det 20. århundredes tyske martyrologium." Det virkelige tal er højst sand-

synligt væsentligt højere, men i mange tilfælde mangler der tilstrækkelig dokumentation.

Blandt ofrene er ca. 160 verdenspræster og over 60 ordensfolk, samt 110 lægfolk. Hertil kommer flere protestantiske trosvidner, samt en ortodoks kristen, som havde engageret sig i en økumenisk gruppe. De fleste ofre omkom i koncentrationslejre og fængsler. Alene i Dachau var der interneret 447 tyske gejstlige, heraf 411 katolske og 36 protestantiske.

Moll betonedede, at vor tids martyrer er en "værdifuld arv" for Tyskland og for kristenheden i hele verden.

Under titlen "Vidner for Kristus" blev der på den tyske bispekonferencens foranledning udgivet et martyrologium, som indeholder navne og livsforløb for ca. 700 tyske trosvidner fra det 20. århundrede. Ud over de 350 martyrer fra nazi-perioden indeholder den også ofre for kommunismen, kyskhedsmartyrer og trosvidner, som er blevet dræbt på missionsmarken.

Edith Stein advarede paven om nazismen

Et meget bekymret brev fra den hellige Edith Stein (sr. Teresa Benedikta af Korset) om faren ved Hitlers ideologi kan have været oprindelsen til pave Pius XI's (1922-39) encyklika "Mit brennender Sorge".

Det fremgår af en oplysning fra professor Angela Ales Bello, dekan for det filosofiske fakultet på det pontifikale Laternauniversitet.

Det pontifikale dokument blev publiceret den 14. marts 1937 og fordømte nazismens racistiske og hedenske forslag som uforenelige med katolicismen.

Filosoffen Edith Stein, som var af jødisk oprindelse, konvertit til katolicismen og karmelitenonne, skrev et brev til paven umiddelbart efter at raceforfølgelserne blev indledt. Hun forudså straks konsekvenserne af Hitlers raseri. Brevet er opbevaret i Vatikanets arkiver.

Pastoralrådets møde 13. og 14 maj:

MANGE SAGER PÅ DAGSORDENEN

Det er ikke noget 8-16 job at deltage i Pastoralrådets møder; man arbejder skam også om aftenen

Af Helge Clausen

Efter at man havde sunget "Gud Skaberånd, til nådefest" bød biskop Czeslaw og formanden, Poul Wiisbye, velkommen. Anders Hjorth blev valgt til dirigent, hvorefter formanden kort fortalte om arbejdet i Pastoralrådets Forretningsudvalg, som holder møde hver måned. Blandt de løbende forretninger er at indstille repræsentanter og medlemmer til forskellige møder, udvalg og kommissioner. Blandt de mere alvorlige problemer er, at Bonifatiuswerk har måttet nedskære den økonomiske hjælp med en tredjedel, hvilket betyder besparelser og omlægninger i Bispedømmets drift.

På et spørgsmål fra en af deltagerne om kontakten mellem Pastoralrådet og menighederne mindede Poul Wiisbye om medlemmernes pligt til at informere deres bagland; dette kan gøres - og gøres - på forskellige måder, f.eks. ved kirkekaffen, menighedsmøder eller i sognebladet.

Grønland i 1000 år

Kirsten Brink refererede en brev fra Jonathan Motzfeldt, Grønlands Hjemmestyre, hvori der berettes om nogle vigtige træk af Grønlands kirkehistorie.

I sommeren år 1000 rejste Leif Erikson tilbage til Grønland, efter at være blevet døbt i Norge. Han bragte en præst med sig, og Leifs mor, Tjodhilde, blev snart døbt. Hun byggede et lille kapel, hvis rester blev fundet af arkæologer først i 1960'erne. I anledning af årtusindskiftet er kapellet blevet rekonstrueret som Tjodhildes kapel. Kapellet skulle signalere middelalderens håb om et grønlandsk bispedømme med domkirke, kirker og klostre. Efter næsten fem århundreder forsvandt hele den nordiske befolkning under omstændigheder, der aldrig er blevet helt klarlagt. Med dem forsvandt også den ultimative forpost for kristenheden i nord og vest.

Da hele kristenheden i middelalderen var katolsk, har Hjemme-

styret besluttet, at Tjodhildes kapel skal kunne bruges af alle kristne, og inviterer alle til at besøge stedet, Erik den Rødes landsby og hans hustrus kirke. Den ligger 15 minutters sejlads fra Narsarsuaq internationale lufthavn.

Bispedømmets tilstand

Det første, større punkt var biskoppens almene orientering om Bispedømmet. Det hellige år vil også herhjemme være præget af valfarter. Biskoppen var netop kommet hjem fra en vellykket valfart til Israel sammen med en større gruppe danske deltagere, og i oktober finder Bispedømmets valfart til Rom sted. Man havde valgt ikke at afholde et særligt stævne herhjemme i anledning af det hellige år, men satse mere på Mariavalfarterne til Åsebakken og Øm, foruden den vietnamesiske, tamilske og nu også den polske valfart, som finder sted den 26. august i Pindstrup. Desværre var der netop kommet meddelelse fra Sverige om, at det nordiske stævne i Vadstena havde måttet aflyses på grund af for få deltagere. Som noget nyt var forskellige sogne begyndt at afholde valfart til Domkirken, hvilket biskoppen anså for at være meget positivt, da det viser, at flere og flere katolikker oplever Sct. Ansgars Kirke som noget andet og mere end blot en københavnsk sognekirke.

For vistnok første gang i Kirkens nyere historie i Danmark havde det været nødvendigt at nedlægge et sogn, hvor der var alt for få ressourcer til at klare den nødvendige drift.

Det var Assens, som var blevet lagt ind under Odense. Lignende strukturændringer andre steder var jævnligt blevet drøftet, mens en opdeling af meget store sogne også ville kunne komme på tale, hvis de nødvendige præstemæssige og økonomiske ressourcer er til stede. Der var hele tiden tale om en balancegang mellem nødvendige besparelser, som nødvendiggør samdrift af sogne, og mulighed for åndelig vækst, som taler for en opsplittning i mindre fællesskaber.

Præstesituationen er den, at 10 præster har to sogne hver, mens 3 må hver passe tre sogne. Nu til sommer vil der finde to præsteveier sted, to nye ordenspræster er på vej fra udlandet, og der er 3 præstestuderende i udlandet. Det neokatekumenale præsteseminarium i Hellerup har hele 13 udenlandske studerende i et velfungerende miljø.

Sagen med pastor Bergsøe

Derefter gennemgik biskoppen hele sagen med pastor Martin Bergsøe i Nykøbing Falster. Kirken er ofte blevet beskyldt for at slå hårdt ned på afvigelse, før man har hørt alle parter. I denne sag havde man brugt megen tid på at sætte sig ind i, hvad Københavns Bibeltrænings Center stod for, for at kunne bedømme sagen på det bedst tænkelige grundlag. Konklusionen blev som bekendt, at centerets basale teologiske idéer var uforenelige med katolsk lære.

Derfor kunne biskoppen ikke acceptere, at pastor Bergsøe fortsatte samarbejdet. At han så valgte at fratræde som præst, melde sig ud af Kirken og grundlægge sin egen frimenighed, var hans egen beslutning, som kun kunne beklages. Biskoppen understregede, at der ikke havde været tale om en generel afvisning af karismatiske møder og gudstjenester, som legitimt kan finde sted i katolsk regi, og som kan bringe megen åndelig berigelse. Nu måtte der arbejdes på at hjælpe menigheden i Nykøbing Falster til at komme på fode igen.

En række indlæg fra Pastoralrådets medlemmer støttede fuldt ud biskoppens fremgangsmåde og beslutning, men efterlyste samtidigt, hvordan man kunne forebygge lignende tilfælde og lære noget af det foregående. Kirsten Kjærulff efterlyste mere åndelighed, konsekvens og katekese for at få liv i menighederne, så lignende situationer kunne undgås.

Biskoppen var enig, og kunne godt ønske sig et kontemplativt mandskloster herhjemme, som havde ressourcer til at yde åndelig

vejledning og retræter til præster, så de blev bedre rustede.

De katolske skoler

Til sidste omtalte biskoppen de problemer, der var mellem Undervisningsministeriet og de katolske skoler. Ministeriet var kommet med forskellige, modstridende udmeldinger, nok under indtryk af problemerne med Tvind-skolerne. FAKS (Foreningen af katolske skoler) forhandlede stadig med ministeriet, sådan som det er omtalt i sidste nummer af KO. Biskoppen sluttede med en god nyhed: Det nye karmel-kloster ved Hillerød, som var blevet grundlagt for et år siden af tre søstre fra Sverige, havde allerede fået 3 postulanter; en fjerde ventes snart.

Forberedelse til det kristne liv

Der var kommet en henvendelse fra menighedsrådet i Ordrup angående de etiske sider af sex, samliv, ægteskab, fødsel og død. Man anmodede om, at Pastoralrådet drøftede bl.a. hvordan Kirkens lære om disse punkter kan blive udbredt og kendt, både blandt katolikker, men også i offentligheden. Der mangler både materialer om disse emner, og en læseplan for seksualvejledning i de katolske skoler. Vore unge har jo i vid udstrækning accepteret de almindelige holdninger om, at cølibat er umuligt, unaturligt og gammeldags, at sex før ægteskabet er OK, og at det er helt naturligt at have mange partnere.

Erling Tiedemann indledte en principiel diskussion om disse spørgsmål. Han fremhævede, at det var et alvorligt brev, der efterlyste handling - det var faktisk et nødråb. Mange tænker i vore dage, at der er mange af de gamle regler i Kirken, der er blevet mildnet, ændret, afskaffet (nadværsten, fredagsabstinensen, ugifte præster osv.). Børn og unge i dag vokser op med helt andre succeskriterier end de bibelske. Men de ti Bud bør ikke forstås som de ti forbud, men

som de ti tilbud om et godt liv. Tiedemann opfordrede til, at man ikke valgte den blindgyde, der hedder moralsk oprustning, men den kongevej, der hedder re-evangelisering (og re-katolisering af os selv). En læseplan for seksualundervisning kan forholdsvis nemt laves; problemet ligger i, at det kun er et fåtal af de katolske skolars lærere, der deler det livssyn, en sådan læseplan må bygge på. Egentlig har vi, som pave Paul VI udtrykte det, ikke så meget brug for lærere, men for vidner.

Hele dette kompleks af problemer blev drøftet i plenum. Debatten var noget ustruktureret, og derfor vanskelig at referere. Der var kommet en del bilag til emnet, så der var rigeligt med materiale at beskæftige sig med, bl.a. en oversættelse af et brev fra den tyske Bispekonferences Ungdomskommission om nogle spørgsmål om seksualitet. Poul Lauritsen tog i et indlæg udgangspunkt i nogle udsagn fra denne oversættelse, hvor det bl.a. hedder, at "fuldbårde seksuelle forhold hører selv sagt kun hjemme i ægteskabet". Han ville gerne have "afkriminaliseret" videregående petting, og var også betænkelig ved en formulering om, at "det i det kirkelige ungdomsarbejde ikke er tilladt at fremstille den "praktiserede homoseksualitet" som et alternativ, der kan vælges." Hertil svarede biskoppen, at vejledningerne til skriftefædre tager meget hensyn til de unge og deres problemer, på en kærlig måde, men uden at skjule, hvad der er rigtigt og forkert. Når nogen kom til ægteskabsforberedelse hos ham og allerede boede sammen, startede han ikke med at påtale dette, men ville nok berøre problemet i en senere sammenhæng.

Lisbeth Arbøl havde sendt en henvendelse om ægteskabsrådgivning, hvori hun nævnte "Marriage Encounter", som kan hjælpe ægtefolk til at kommunikere på en ny måde. Nogle af oblatfædrene har arbejdet med dette system i nogle år og afholdt kurser. Ivar Hoel fortalte om sine erfaringer med Marriage Encounter, som også kunne

Blandt de mange sager, der blev behandlet var en anmodning fra menighedsrådet i Ordrup om at drøfte, hvordan Kirkens lære om bl.a. sex, samliv og ægteskab kan blive udbredt og kendt.

anvendes som ægteskabsforberedelse; meget afhængt dog af de lægfolk, der giver oplæggene.

Christian Noval understregede, at det man gør, skal være i overensstemmelse med det, man er. For eksempel skal man som forældre turde fortælle de unge om problemer også i ægteskabet, og om at kunne sige undskyld.

Erling Tiedemann konstaterede, at problemerne på det seksuelle område for en stor dels vedkommende skyldtes vor tids filosofisk/illusoriske grundsætning om, at der ikke er noget, der er sandt. Han nævnte, at vi katolikker tit bliver beskyldt for at have sex på hjernen; hertil plejer han selv at svare: "Ja, vi er helt vilde med det, men kun førsteklases sex! Vi accepterer ikke 2. og 3. klasser." Pastoral-Centret er ved at samle materiale om seksualundervisning og efterlyste gode bidrag.

Formanden vil skrive et udkast til et svar til menighedsrådet i Ordrup, som vil blive forelagt Forretningsudvalget. Lone Stubkjær foreslog, at der blev takket for brevet, som havde været med til at bryde nogle tabuer.

Hvad vil vi med de unge?

"Hvad vil vi med de unge?" var temaet for lørdag aftenens kaminpassiar, holdt af ungdomspræsten, Christian Noval. I parentes bemærket er det ikke noget 8-16 job at deltage i Pastoralrådets møder; man arbejder skam også om aftenen.

Ved hjælp af videoklip forsøgte han at tegne et portræt af nutidens ungdomskultur. Når de unge ikke kommer i Kirken, skyldes det ikke hverken manglende tro eller at de ikke søger efter en mening, men at Kirken ikke svarer på deres spørgsmål, eller, hvis den gør det, så i et sprog, de ikke forstår.

Hvordan får vi de unge til at være kirkeligt aktive? Sådan som det er indrettet, skal de unge komme til Kirken. "Hvad ville Jesus have gjort?" (som et amerikansk religiøst modespørgsmål lyder). Han påtog sig kød og tog bolig blandt dem. Derfor skal vi som

Kirke gå ud til de unge og ikke sidde og vente på, at de kommer til os. Dermed være absolut ikke sagt, at vi skal lave en supermarkeds- eller cafeteria-kirke for de unge, hvor de bare kan putte det i deres religiøse indkøbsvogn, som de synes om. Det er ikke Kirkens indhold, der skal laves om, men sproget og tilstedeværelsen.

Selv ikke verdens bedste produkt ville overleve, hvis butikken kun havde åbent en time om ugen, og der ingen markedsføring var!

Til sidst stillede Christian Noval det spørgsmål, hvorfor han selv og andre jævnaldrende var praktiserende i dag. En vigtig årsag var, "at nogen havde gidet investere nogle timer i os, da vi var unge".

Nordkat

er et nordisk, katolsk møde, som finder sted hvert andet år, på skift i de nordiske lande. I 2001 er det Danmarks tur til at være vært, og mødet vil finde sted om sommeren på Magleås. Der blev nedsat en arbejdsgruppe til at forberede mødet, bestående af Ivar Hoel, Niels Engelbrecht, Oluf Bohn, Marianne Powell, Karen Grzelak, sr. Lydia Timmermann og Kim Tran.

Økonomi I

Bispedømmets Økonomiske Kommission havde arbejdet med forskellige sager, som Bispesekretærens administrative chef, Susanne Borch, forelagde. Man er i færd med at analysere 10-års kontrakterne for at finde ud af, hvilke grupper, der er repræsenteret i ordningen. Der vil komme et særligt tiltag for at få de unge til at yde kirkebidrag efter evne. Der skal udarbejdes nyt informationsmateriale på flere sprog, og en professionel fund-raiser vil blive konsulteret. I lyset af biskoppens beslutning om, at det er en moralsk pligt for katolikker at betale 2% i kirkebidrag, foreslog Kommissionen, at kirkebidrag for fremtiden blev ombenævnt til kirkeskat, for at udsende et mere tydeligt signal om det forpligten-

de. Juridisk er der intet til hinder for, at der tales om skat. I nogle frikirker taler man ikke om kirkebidrag eller -skat, men om tiende. Her brød biskoppen ind: "Det kan vi da også godt indføre!" Pastoralrådet nøjedes dog med at anbefale den nye betegnelse med 24 stemmer for, 1 imod, mens 4 afstod fra at stemme.

De 2% i kirkeskat svarer forøvrigt til folkekirkens noget lavere procentsats, når der tages højde for skattefordelen. Anders Hjorth gjorde dog opmærksom på et problem: 10-års kontrakterne er baseret på frivillighed, så der kunne ordet kirkeskat få en vis hr. Stavud til at rynke brynene...

Valgbarhed

Fra menighedsrådet i Aalborg var der kommet et forslag om, at det kun var katolikker, der betalte kirkebidrag (undskyld, kirkeskat!), der vil kunne vælges til menighedsråd og Pastoralråd. Dette forslag var udsprunget af en forargelse over, at der stadigvæk var pastoralrådsmedlemmer, der ikke bidrog.

Ifølge de tilstedeværende jurister ville gennemførelsen af et sådant forslag medføre mange store og små problemer. Disse problemer kunne dog nok løses, sagde Anders Hjorth; man kunne sammentænke lave gevind på Rundetårn, om det skulle være, men det ville være både dyrt og besværligt. Erling Tiedemann vurderede, at det var et rigtigt princip, og at problemerne måtte kunne minimeres.

På et forslag af Mariano Davies blev forslaget sendt videre til Økonomisk Kommission, idet der bør tages hensyn til de specielle forhold i Grønland og på Færøerne. Forslaget blev anbefalet med 26 stemmer for, ingen imod, mens 4 undlod at stemme.

Økonomi II

Susanne Borch gennemgik Bispedømmets regnskab for 1999. Det udviste en balance på ca. 20 millioner kr. Til trods for nedgangen i

tilskud fra udlandet var det lykkedes at ende med et overskud på godt 2 millioner, men disse penge var hårdt tiltrængt til nødvendige vedligeholdelser af Bispedømmets bygninger.

De vigtigste tal fra regnskabet vil senere blive offentliggjort i KO.

Den kirkelige Domstol

Karen Grzelak orienterede om arbejdet i Domstolen: Der havde i 1999 været 23 sager, hvoraf 6 var blevet afsluttet, og 5 var nye. Hertil kom 24 sager fra Sverige, som skulle behandles i Danmark som 2. instans. For at opkvalificere nye medarbejdere i Domstolen og sognepræster havde Lars Munk Plum afholdt et kursus i katolsk kirke- og ægteskabsret. Der havde været 18 deltagere, heraf 5-6 sognepræster. Da det ikke er muligt at simplificere arbejdet, har den eneste mulighed for en hurtigere sagsbehandling været at involvere flere medarbejdere i Domstolens arbejde.

Lone Stubkjær efterlyste informationsmateriale om ægteskabs-sager, også rettet mod fremmedsprogede katolikker.

Poul Lauritsen mente at vide, at ægteskabssager forekom hyppigere i socialgruppe 1 (samfundets top) end i andre grupper. Dette tilbageviste biskoppen og andre på det bestemteste, med henvisning til hvilke mennesker der rent faktisk var involveret i ægteskabssager. At annulleringer af ægteskaber skulle være et "overklassefænomen" må antages at være et medicinsk fænomen.

Afslutning

Til sidst takkede både formanden og biskoppen de afgående medlemmer af Pastoralrådets Forretningsudvalg, dirigenten, medlemmerne og alle andre, som havde bidraget til Pastoralrådets møde.

Og således endte Pastoralrådets 62. møde.

Valg til Forretningsudvalg

Fordi halvdelen af Pastoralrådets valgperiode var gået, skulle der foretages nyvalg til Forretningsudvalget. Den hidtidige formand, Poul Wiisbye, blev genvælgt uden modkandidat. Ny næstformand blev Ole Meyer, og som de øvrige 5 medlemmer blev følgende valgt: Sr. Laurentia Klummann, p. Allen Courteau, Ivar Hoel, Kirsten Brink og Karen Grzelak.

Sjælesorg for fremmedsprogede

En arbejdsgruppe har udarbejdet et udkast til retningslinier for sjælesorg for fremmedsprogede katolikker i Danmark. Udkastet, som er meget detaljeret, affødte mange rosende bemærkninger på Pastoralrådets møde. Det foreslås i udkastet, at der oprettes en stilling som koordinator for denne sjælesorg, evt. med en lægmand på posten.

Efter at Pastoralrådet havde behandlet udkastet, blev der formuleret en række punkter, som man ønskede præciseret eller nærmere undersøgt: Koordinatorens kompetence i forhold til sognepræster bør afklares. Måske vil det være mere effektivt og realistisk at fordele koordinatorens arbejde på mere end én person. Relationerne mellem sjælesørger og sognepræst må der arbejdes mere med; ellers kan der opstå kompetencestridigheder. Den endelige behandling af udkastet vil ske på næste Pastoralrådsmøde, hvorefter det skal forelægges i Præsterådet.

Sandheden er Kirkens eneste våben

Den romerske Kurie bør hele tiden tilpasse sig for bedre at udfylde den tjeneste, som 2. Vatikankoncil udtrykte det, siger præsidenten for det Pavelige Råd for Kultur, kardinal Paul Poupard i dette interview

Oversat og bearbejdet af Kirsten og Ole Dam

Man sammenblander ofte benævnelserne "Vatikanet", "Rom", "Vatikanstaten", "Den Hellige Stol", "Den Apostoliske Stol" og "Den Romerske Kurie". Kan De forklare os hvilken forskel der er på dem?

Det er rigtigt at man ikke tager det så nøje. Men ligegyldigt hvilket navn man bruger, så drejer det sig om paven og hans medarbejdere. For at skabe lidt mere klarhed vil jeg tage dem et for et.

Vatikanet er en af Roms syv høje. Den kommer ind i verdenshistorien som det sted hvor apostlen Peter blev slået ihjel under den grusomme kejser Neros forfølgelser omkring år 67. Derefter blev Vatikanet, hvor den første pave blev begravet, meget hurtigt et pilgrimssted hvor der blev rejst en basilika, og ved siden af den blev der bygget en residens til Peters efterfølgere.

Rom var hovedstaden i det romerske Rige. Peter og Paulus kom dertil for at prædike Evangeliet. De led martyrdøden der. Og da det romerske Rige forsvandt, blev Cæsarenes hovedstad det synlige midtpunkt i den Kirke, som Peters efterfølger er biskop for. Trosfællesskabet med Biskoppen af Rom, dvs. paven, er prøvestenen for de kristnes tilhørsforhold til Jesu Kristi ene, hellige, katolske og apostoliske Kirke. Denne tro er årsag til, at den kaldes den romerske Kirke.

Vatikanstaten er sæde for Vatikanstaten, der blev oprettet ifølge Laterantraktaten og underskrevet den 11. februar 1929 af pave Pius d. 11.'s statssekretær og kong Vittorio Emanuele d. 3.'s premierminister. Indledningen til traktaten er ganske klar:

"For at sikre den Hellige Stol absolut og synlig uafhængighed må den garanteres en indiskutabel suverænitet, også på det internationale plan. Derfor er det nødvendigt med specielle klausuler at oprette Vatikanstaten og tilkende Den Hellige Stol fuld ejendomsret, eksklusiv og absolut magt samt suveræn jurisdiktion over den."

Den samme dag forklarede pave Pius d. 11. Roms sognepræster "at han havde anmodet om det mindst mulige territorium der var nødvendigt for at suveræniteten kunne bestå, for ellers ville den ikke have et sted, hvor den kunne sætte sin fod". Og faktisk udgør Vatikanstatens område mindre end 1 kvadratkilometer. Verdens mindste stat har sin betydning fra sin usædvanlige symbolske værdi. Dens internationalt anerkendte suverænitet befrier paven fra enhver mistanke om ydre indblanding og sikrer ham den nødvendige uafhængighed i udøvelsen af sine åndelige funktioner.

Den Hellige Stol eller Den Apostoliske Stol er det juridiske udtryk for den katolske Kirkes Centralstyrelse, som paven er det synlige overhoved for. Som biskop af Rom styrer paven ikke direkte Lokalkirkerne, hvis overhoveder er biskopperne, der ikke er underordnet paven, men er hans brødre i Apostelkollegiet.

Den romerske Kurie er de samlede institutioner, der hjælper paven i hans hyrdeembede for den universelle Kirke. Denne mangfoldige organisme undergår jævnligt forandringer for at kunne svare til tidens pastorale behov. Der har været tre afgørende vendepunkter: Sixtus Quintus i 1588, Pius d. 10. i 1908 og Paul d. 6. i 1967 efter 2. Vatikankoncil. Johannes Paul d. 2. har fortsat denne omstrukturering, der understreger Kurien

pastorale karakter: 9 Kongregationer, 11 Pavelige Råd og 3 Domstole grupperet omkring Statssekretariatet, der tjener som omdrejningspunkt for dem alle og ligesom en regerings statssekretariat har ansvaret for relationerne med andre stater.

Sandheden

Hvordan vil De forklare, at der i dag udgives så mange meget kritiske bøger om Vatikanet? Og hvordan skal man svare på forfatterens insinuationer?

"Hvor mange adspredelser har Vatikanet?" spurgte den store magthaver Stalin sarkastisk Pierre Laval. Siden da er den mægtige ateistiske Sovjetunion forsvundet, og paven udfører stadig frit sin tjeneste med ord, der generer medieverdenens nye magter. Da sandheden virker generende, prøver mange at skabe uro omkring paven og hans medarbejdere, men forgæves – det vidner mængden af bogudgivelser om. Det eneste våben Kirken råder over, er det samme som Jesus anvendte over for Pilatus, der ville dømmes ham til at blive korsfæstet: Sandheden.

Mange katolikker forestiller sig at Vatikanet er ensbetydende med Kirkens "centralstyre". Er "centralstyre" det rigtige ord at bruge?

Som jeg allerede har sagt, er udtrykket centralstyre ukorrekt. Den Hellige Stols forskellige tjenester hjælper paven i hans uerstattelige arbejde med at drage en verdensomspændende omsorg for alle Lokalkirkerne; herved styrkes enheden i troen og fællesskabet for Gudsfolket, og Kirkens mission udbredes i verden.

Konsultation

De pavelige institutioners doku-

menter taler meget om "konsultation". Kan De forklare os, hvori denne konsultation består?

Det dokument, som Det Pavelige Råd for Kultur udsendte til pinse 1999, "Med henblik på et hyrdebrev om kultur", forklarer det ganske tydeligt. Som De ved, kommer alle verdens biskopper til Rom hvert femte år på ad limina besøg hos paven og hans medarbejdere. Og vi glæder os daglig over at modtage dem. Personlig har det slået mig at se hvor mange biskopper der var forvirrede over den kulturelle udvikling, og hvor magtesløse de følte sig over for medierne kraftige indflydelse. Mange af dem har bedt os om hjælp. I marts 1994 holdt jeg en tale herom i en plenarforsamling i den organisation, der samler præster og eksperter fra alle verdensdele og som bad om, at der blev udarbejdet et dokument til at hjælpe biskopperne med at skelne mellem hvad der står på spil, at identificere holdpunkterne og finde frem til de vigtigste pastorale opgaver. I november 1994 samlede jeg nogle eksperter, der skulle hjælpe os med at finde kildemateriale og forberede en realistisk arbejdsplan: Pater Schönborn, der senere er blevet ærkebiskop af Wien, Pater Cottier, sekretær for den Internationale Teologikommission, Pater Langevin fra det teologiske Fakultet i Montreal, og Pater Doré, den nuværende ærkebiskop af Strasbourg, samt Pater Rodé, der senere er blevet ærkebiskop af Ljubljana. Jeg sendte et udkast til alle medlemmer og konsulenter, og det resulterede i et projekt, som Det Pavelige Råd for Kultur fremlagde på et møde for vore konsulenter fra Latinamerika, Afrika, Asien og Europa, kort sagt fra hele verden, i januar 1996. Denne tekst blev så i forbedret udgave forelagt

den nye Plenarforsamling i 1997, endnu en gang rettet til efter biskoppernes anmærkninger og til sidst udgivet sidste pinse. Det er altså fem års trafik frem og tilbage mellem Det Pavelige Råd for Kultur og Lokalkirkerne.

Evnen til tilpasning

Den romerske Kurie har været igennem flere reformer i løbet af det 20. århundrede. Den har også indstillet sig på begivenheder, der krævede nye svar. Kan De sige lidt om denne evne til tilpasning som man tit ikke kender så meget til?

Den romerske Kurie udfører et pastoralt arbejde. Derfor bør den hele tiden tilpasse sig for bedre at udfylde denne tjeneste, som 2. Vatikankoncil udtrykte det i ønsket om at "kongregationerne underkastes en nyordning, der bedre svarer til tidens, de forskellige egne og riters behov, især hvad angår deres antal, navn, kompetence, deres eget indre liv og deres indbyrdes koordinering af arbejdet" (Dekretet om biskoppernes hyrdehverv i Kirken "Christus Dominus", 28. oktober 1965). Det gjorde pave Paul d. 6. så med den apostoliske Konstitution Regimini Ecclesiae Universae af 15. august 1967, og denne er igen blevet ajourført af Johannes Paul d. 2. med Konstitutionen Pastor Bonus af 28. juni 1988.

Efter at Johannes Paul d. 2. i 1980 havde bedt mig om at efterfølge Kardinal Franz König som præsident for Sekretariatet for de ikke-troende, gav han mig den opgave at skabe Det Pavelige Råd for Kultur, som blev oprettet i 1982 og omstruktureret i 1993. Det nuværende Råd fortsætter de to foregåendes linie i overbevisning om at "det bedst tænkelige sted at møde de ikke-troende på er

ORDFORKLARINGER

DIAKONI

kommer af det græske (diakonía) der betyder tjeneste og henviser til den gerning der blev betroet apostlene og dermed biskopperne (jf. Apg 1, 17 og 25; 21, 19; Rom 11, 13; 1 Tim 1, 12).

KARDINAL

kommer af det latinske cardo der betyder en tap hvorom en dør kan dreje sig, og derfor igen noget eller nogen der fungerer som

omdrejningspunkt eller centrum. I kirkeligt sprog betegner det personer udnævnt af paven som hans specielle rådgivere og vælgere af en ny pave – altså dørtapper i Kirkens liv

KONGREGATION

kommer af det latinske congregare der betyder samle til en flok eller i almindelighed samle eller forene. Kongregationerne er den romerske Kuries ministerielle depar-

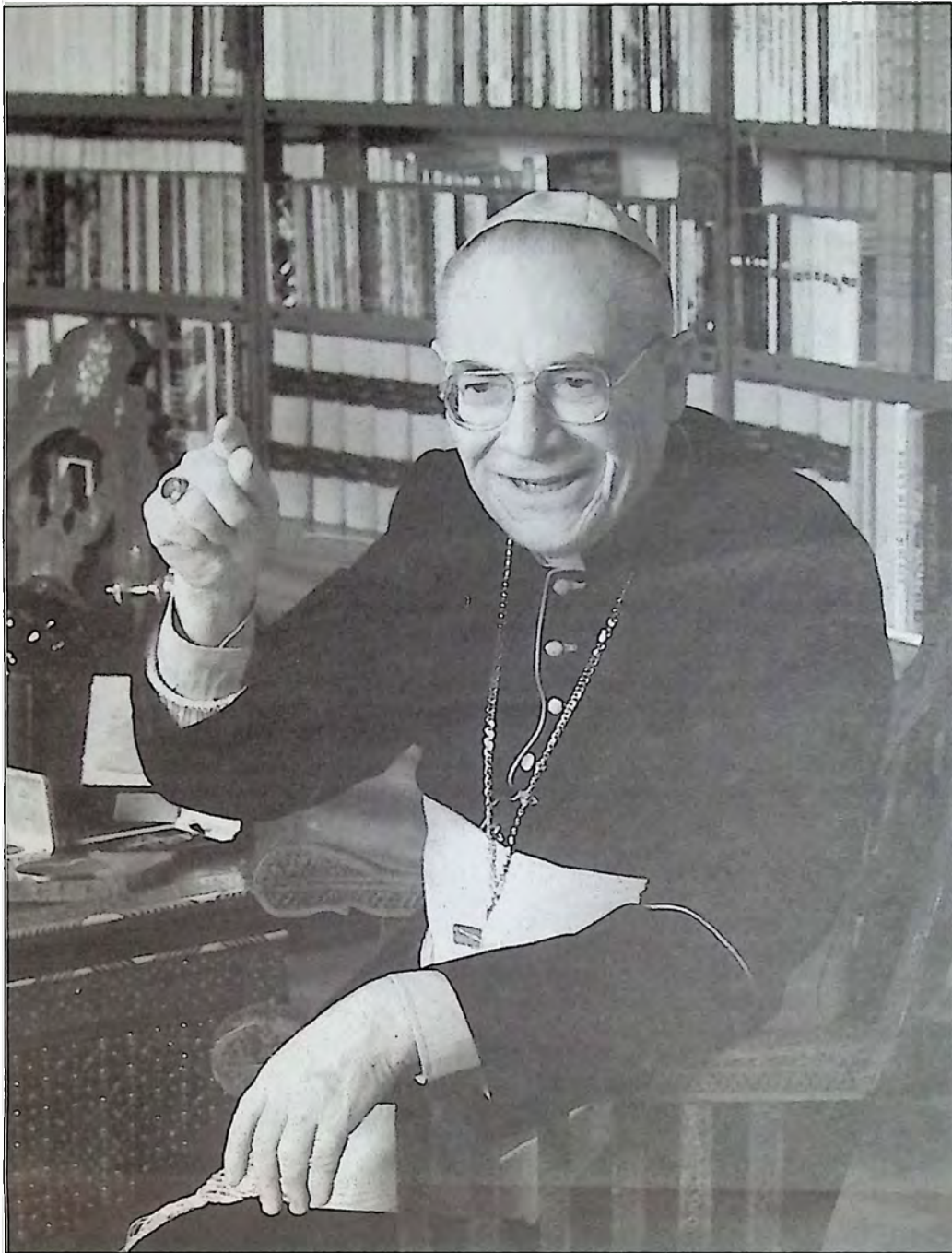
tementer, der har samme magt som en regering og derfor kan sammenlignes med et civilt stats ministerium.

KONSISTORIUM

kommer af det latinske consistere, der betyder stille sig hen eller opholde sig et sted. Det betegner en forsamling af de kardinaler, som er i Rom, når de mødes med paven for at gennemgå sager der er vigtige for kirkens liv eller for at deltage i meget

højtidelige ceremonier. Et konsistorium kan være "hemmeligt" (når det finder sted for lukkede døre), "halv-offentligt" (når andre prælater har adgang) eller "offentligt" (når det er åbent for et stort antal mennesker). Det er "ordinært" når det er kardinalerne fra Rom der sammenkaldes, og "ekstraordinært" når alle verdens kardinaler sammenkaldes.

DEN ROMERSKE KURIE

kulturen, denne åndens fundamentale dimension, der bringer mennesker i kontakt med hinanden og forener dem i det dybeste mest karakteristiske, deres fælles menneskelighed" (Apostolisk Brev 25. marts 1993).

For et par måneder siden var De præsident for Bispesynoden. På hvilket område bragte den håb for vore Kirker i Europa og for Europa selv?

Det var en meget stor oplevelse for mig. Ti år efter Berlinmurens fald fik jeg lov til på nært hold at fornemme Kirkens livskraft. Især når jeg lyttede til vore brødre, der havde gennemlevet store prøvelser under det tidligere ateistiske regime, fra Moskva til Warszawa, fra Budapest og Bukarest, fra Prag og Bratislava, fra Vilnius og Sarajevo, var det som om jeg hør-

te fortællingen fra Apostlenes Gerninger om de vidunderlige ting, som Helligånden efter påskeudvalget udvirkede gennem apostlene og Maria. Og uden at bagatellisere tidens udfordringer, kunne vore brødre fra det sekulariserede Vesteuropa også berette om oplevelser, der vidner om en tro der leves, praktiseres og deles, især blandt de unge, Kirkens sande surdej og bærere af et evigt ungt håb til Kristus midt i det gamle Europa, som efter norges mening har mistet håbet.

Referencer: Questions Actuelles; Le Point de Vue de L'Eglise Annuaire Pontificio Katolsk Minileksikon

Artikler om Kurien er tidligere blevet bragt i Katolsk Orientering nr. 5 og nr. 7/2000-

Kardinal Poupard

Kardinal Paul Poupard blev præsteviet i 1954 i bispedømmet Angers (Frankrig) og blev hjælpebiskop i ærkebispedømmet Paris i 1979. Han var knyttet til Statssekretariatet (1959-1971) og rektor for Institut Catholique i Paris (1979-1981) før end han skabte den institution der skulle blive til Det Pavelige Råd for Kultur som han i dag er præsident for.

kommer af det latiske curia der i oldtiden betegnede det sted hvor det romerske senat behandlede offentlige sager. Senere fik det betydningen "regering". I den katolske Kirke betegner det hele den Hellige Stols administration.

ROTA

kommer af det latinske rota der betyder et hjul eller en kreds og

hænger sandsynligvis sammen med den cirkelformede forsamling af tilhørere der skulle dømmes ved domstolene.

DEN HELLIGE STOL

er det samme som Den apostolske Stol og betegner det pavelige embede, hvis indehaver er Roms biskop, der efterfølger apostlen Peter som overhoved for hele

den katolske Kirkes bispekollegium. I udvidet betydning omfatter den Hellige Stol sammen med paven person de styreorganer han almindeligvis benytter sig af for at opfylde sin funktion som overhoved for den universelle Kirke.

MAGLEÅS
KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød . Tlf. +45 42 81 07 15 . Fax +45 42 81 16 34

SCT. HANSAFTEN - ÅBENT HUS

Sct.Hansaften er et Åbent-Husarrangement, hvor man fylder bilen op med familie og venner og kører til MAGLEÅS med sin medbragte mad, som kan spises ude i det fri eller i foredragssalen fra kl.18.00. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/the i stjerne formedelst kr. 35.-, børn gratis. **Kl. 21: Sct. Hansbål med båltales af Europaparlamentsmedlem f. Grønland Finn Lyngø**

FORANDRING - FORSONING - ACCEPT SOMMERUGE på Magleås for familier og andre interesserede

25. juni til 2. juli.

PRIS: Voksne kr. 1.465.-. Børn 0-2 år gratis 3-11 år kr. 465.-, 12-15 år. kr. 765.-.

Sommerugen henvender sig til familier med børn og andre interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås om-kring oplæg, samtaler, liturgi, workshops m.m. Temaet bliver behandlet i foredrag for de voksne, desuden i samtalegrupper og i liturgien. Hver formiddag er der et særligt program for børnene, resten af dagens program er fælles for børn og voksne.

Ledergr.: sr. Hildegard Doods, pastor Niels Engelbrecht, Kirsten Poulsen og Felicity Pors. Desuden medvirker: sr. Anna Maria, OSB, Nik Bredholt, Karsten Fledelius, Kirsten Berg Larsen, George Sajo og Bente Selsø

Senmiddelalder/Reformationstid - brud og/eller kontinuitet.

HØJSKOLEUGE på Magleås

23. juli - 29.juli.

PRIS: kr. 2.400/enev. - kr. 2.100-/dobbeltv.

Den store begivenhed i Augsburg d. 31.okt.1999, hvor Fælleserklæringen om Retfærdiggørelseslæren blev underskrevet, giver glæde og håb for den fremtidige dialog de kristne kirker imellem, men også anledning til refleksion over hvorfor gik det så galt dengang, som det gjorde.

Reformationen blev en skelsættende begivenhed, og særdeles kritisable forhold i senmiddelalderens kirke bærer sin del af skylden, men hvad var det for en tid? Hvilke kræfter rørte sig i samfundet og i menneskelivet? Spørgs-målene er mange, indfaldsvinklerne ligeledes - i højskoleugen år 2000 vil vi ved hjælp af en række foredragsholdere prøve at kaste lys over nogle af dem: **Oluf Bohn, Birgitte Bøggild Johansen, Walter Dal-land, K. Dannesboe, Palle Dinesen, J.P. Duclos, Theodor Jørgensen, Hans L.Martensen, Peter Ryom, Bi Skaarup, Jacob Thomsen, Jette Thomsen.**

Kursusledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

PENSIONISTUGE på Magleås

6.august - 12.august

PRIS: kr. 2.100.-/enev., kr..1.800.-/dobbeltv.

En pensionistuge vil der også være i kommende sommer. Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, ligesom vi også håber, at det bliver muligt med messe hver dag. Des-uden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trofæller. Program foreligger ved påsketid.

Ledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter tlf. 45 81 07 15
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Kirkemusik på CD

Af Peter Ryom

Kirkemusik er et vidt begreb, der omfatter mange forskellige genrer, typer og udtryksformer. Det er i virkeligheden så righoldigt og mangesidigt, at det ikke er muligt at give en udtømmende og entydig definition af det. Den musik, der hos nogle mennesker vækker til andagt og åndelig fordybelse, kan virke særdeles verdslig på andre, og sange, som nogle istemmer som oprigtigt udtryk for lovprisning og tilbedelse, må andre nøjes med at lytte til.

De to nyindspilninger, der skal omtales i det følgende, er oplagte eksempler på kirkemusikkens mangfoldighed, ikke mindst fordi de hver for sig indeholder eksempler af meget forskellige beskaffenhed. Alligevel har de en række træk fælles: de er begge blevet til i dansk, katolsk regi, de indeholder begge forskellige sange fra liturgien, og i begge tilfælde har de pågældende sange oprindeligt været bestemt til menighedens aktive medvirken, men det er kendetegnende, at de nu er henviset til at virke nærmest som koncertmusik. Menigheden tier og lytter. Den ene af de to cd'er, Ad te levavi, er optaget i Sankt Ansgars Kirke i København, og den har først og frem-

mest til formål at præsentere kirkens kor. I den henseende indgår pladen i en række lignende udgivelser fra ind- og udland, der skal give et lydigt signalement af den pågældende kirke. Foruden kirkens klokker, som man hører til indledning, er det kirkens faste kor under ledelse af kantor og organist Rolf Tönshoff, der medvirker, og cd'en indeholder udvalgte dele af den liturgiske musik, der opføres i kirken. Det bemærkelsesværdige er, at der udelukkende er tale om gregorianske sange.

En af følgerne af 2. Vatikankoncil var som bekendt, at det blev muligt at fejre messen på modersmålet. Latin blev ganske vist ikke afskaffet, og den gregorianske sang blev endnu en gang fremhævet som den katolske kirkes fornemste musikalske udtryksform, men som det også vil være almindelig bekendt, er begge dele for længst trådt i baggrunden til fordel for dels danske oversættelser af messens faste dele med dertil hørende nykomponeret musik, dels danske salmer, der træder i stedet for de vekslende dele som introitus, graduale, offertorium og communio.

Hvad enten man bryder sig om det eller ej, er denne ændring uden tvivl kommet for at blive, hvad der dog er

ikke ensbetydende med, at koncilets indstilling til latin og gregoriansk sang kan tilsidesættes. Men det rejser uvægerlig spørgsmålet om, hvordan de gamle udtryksformer fortsat skal dyrkes for ikke at blive glemt. I oldtiden var latin det sprog, alle talte, og i den første tid var det vel sådan, at menigheden kunne synge med på de enstemmige melodier, men med tiden er det i stigende grad blevet et anliggende for det professionelle kirkekor, Schola cantorum. I vore dage er den gregorianske sang hovedsagelig blevet en form for musik, som man med få undtagelser ikke synger med på, men lytter til, enten når den en gang imellem anvendes i messens liturgi, eller når den er tilgængelig på plade.

Med sit brede udvalg af sange fra det rige gregorianske repertoire viser cd'en fra Sankt Ansgar Kirke, at denne musikform trives i bedste velgående. Pladen opfylder dermed ikke alene sit formål, som nævnt at præsentere kirkens kor, men også at vise, at den gamle sang stadig er levende og absolut har sin eksistensberettigelse efter 2. Vatikankoncil.

At det ikke kun er de gregorianske sange, der kan gå i glemmebogen, er den anden cd et interessant vidnesbyrd om. Indspilningen er foretaget i

Sankt Andreas Kirke i Charlottenlund, en oplysning, der mærkelig nok ikke gives i det medfølgende teksthfte, hvor i øvrigt kirkens orgel er genstand for en udførlig beskrivelse. De medvirkende er kirkens organist og kantor Jette Thomsen og hendes søn Michael J. Thomsen, der er organist i Munkebjerg kirke i Odense.

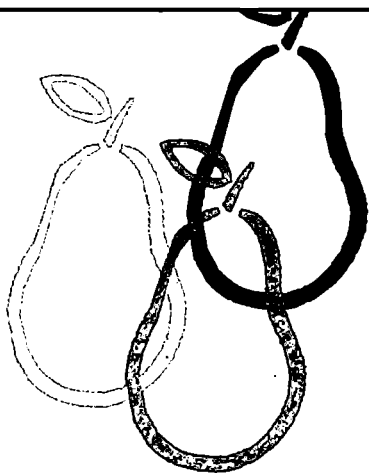
Som det fremgår af pladens titel, Sthen, Kingo, Brorson – danske salmer på gamle melodier, indeholder den et udvalg af åndelige sange, som en gang i fortiden har lydt i de danske kirker, men hvis melodier delvis er glemt, især fordi de er blevet trængt i baggrunden af nyere udsættelser, der er kommet til i mellemtiden. Blandt andet blev Kingos Sorrow og Glæde de vandrer tilhaabe (!) oprindeligt sunget på en verdslig visemelodi (en sarabande, nr. 386 i Den danske Koralbog, nr. 575 i Lovsang), men er bedre kendt på Thomas Laubs melodi fra 1916. Et andet interessant eksempel er Sthen Et trofast Hierte HÉRre min; salmen bliver sunget på en melodi, der hverken findes i Den danske Koralbog, i Laubs Dansk Kirkesang eller i Lovsang, men som er optegnet i Kingos Graduale fra 1699 (til tredje søndag i advent, side 63). Pladens teksthfte indeholder i øvrigt udførlige rede-

gørelser for de enkelte salmetekster og melodier.

Imellem de fire salmer af Hans Christensen Sthen, otte salmer af Thomas Kingo og ni salmer af Hans Adolf Brorson, som Jette Thomsen synger til sønnens akkompagnement på orgel, spiller Michael J. Thomsen henholdsvis Magnificat II. Toni af Matthias Weckmann (der var elev af Heinrich Schütz) og Diderich Buxtehudes variationer over melodien til den tyske gendigtning af Marias lovsang, Nun lob mein Seel den Herren BuxWV 212.

De to nævnte compact disc udgør således værdifulde bidrag til vore almindelige forestillinger om begrebet kirkemusik, som de hver på sin måde tjener til at uddybe og berige.

Ad te levavi. Den gregorianske tradition i Sankt Ansgar Kirke, København, optaget i Sct. Ansgar Kirke, januar 2000. Pladen er kun til salg i Sankt Ansgar kirke. Pris kr. 125. – Sthen, Kingo, Brorson – danske salmer på gamle melodier, sunget af Jette Thomsen, ved orgel Michael J. Thomsen. Religionspædagogisk Forlag 1999, RPC-CD 105, pris ikke oplyst.

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00	
København	tlf. 33 26 70 00	Vejlen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	tlf. 66 15 85 55	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Valfart 2000

Søndag den 4. juni

Helliggør os i sandheden; dit ord er sandhed

Jl. Joh. 17,18

I lighed med sidste år er der mulighed for en længere valfartsvandring. Denne vandring begynder i Ry og vil med sang og bøn gå gennem det naturskønne område ud til Øm. Turen tager ca. 2,5 timer og slutter sammen med den gamle vandring foran kirken på Øm med sakramental velkomne.

Program

Kl. 9.15 Valfartsvandring fra Ry • Kl. 11.00 Valfartsvandringen begynder på pladsen foran Ømborgen
Kl. 12.30 Præst • Mulighed for at modtage budens sakramente, samt tilbedelse • Forskellige former for underholdning
Kl. 14.00 Messe med biskop Køzen

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Beskæftigelse

Rygaards skole,
Hellerup

Dansk afdeling

Søger fra 1. august en velkvalificeret lærer til et fuldtids barselsvikariat for skoleåret 2000/2001. Fagene er matematik i en 5. klasse og en 8. klasse, pigegygnastik og alm. skolefag.

Rygaards Skole er en kristen skole på katolsk grundlag, grundlagt 1909 af Assumptionssøstrene. Der er to afdelinger, en dansk og en international engelsksproget. Skolen har 660 elever.

Ansøgere, der er interesseret i aktivt - og i samarbejde med lærerkollegiet - at virke for en kristen samt faglig stærk skole, er velkomne til at søge. Skolen har gode menneskelige relationer til alle sider og er i en god udvikling.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC.

Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes til skoleleder Mathias Jepsen, Rygaards Skole, Bernstoffsvej 54, 2900 Hellerup, Tlf. 39 62 10 53. Ansøgningsfrist 28. maj 2000

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Kristi Legems- og
Blods fest

Torsdag den 22. juni

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavns katolikker til fællesskab at fejre festdagen i Sct. Therese Kirke, Bernstoffsvej 56, 2900 Hellerup. Transport: S-tog til Hellerup Station eller bus 185 næsten til døren.

Pontifikalmesse i kirken kl. 19.00 med efterfølgende procession i Rygaards park.

Velkommen i Sct. Therese Kirke.
Menighedsrådet.

Retræte for kvinder
arrangeret af DKK

Dalum Kloster, Odense
Mandag den 4. sept. kl. 17.00
til fredag den 8. sept. efter morgenmad
Ved Pater Paul Marx O.M.I.

Tema: Sammen med Maria lovpriser vi Gud for hans velgerninger.
Pris: kr. 700,-. Depositum kr. 100,-
Sendes til Agnethe Emmerich,
Den Danske Bank Konto 3574244765.
Meddel venligst ved tilmelding,
at depositum er betalt.

Agnethe Emmerich,
Lahnsgade 11, 5000 Odense C.

Møder og arrangementer

Valfart til
Vor Frue af Aasebakken
Søndag den 28. maj 2000

Valfartens tema:

"Helligør os i sandheden; dit ord er sandhed. Jf. Joh. 17,18a"
Årets valfart vil være en højtidelig manifestation af fejringen af det hellige år.

Transport: S-tog fra Københavns Hovedbanegård eller buslinjerne 327, 500S og 354 til Holte, hvor det tager ca. 20 minutter at gå i "løs formation" til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé). Skovvalfarten går under sang og bøn gennem Rude skov til Høsterkøb.
Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTS kundeservice på tlf: 36 45 45 45.

Bilister må forvente P-problemer pga. cykelløbet "Sjælsø Rundt" samme dag.

Der vil være bustransport ud og hjem fra Sct. Ansgar, Sct. Antoni, Sakraments og Jesu Hjerter sogne. Billetter til 36 kr. og yderligere information herom fås ved sognene. Der udlejes stole til 15. kr./stk før messen.

Program:

Kl. 8.45: Valfart gennem Rude skov
Kl. 10.45: Mulighed for Skriftemål v/Vor Frue Kloster
Kl. 11.30: Bispemesse
Kl. 12.45: Pause for spisning, leg og samvær. Katolsk vietnamesisk forening på Sjælland sælger vietnamesiske specialiteter. Overskuddet skænkes til valfarten Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne. Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner medaljoner m.m.
Kl. 15.00 Andagt med sakramental velsignelse.

Dagens program slutter kl. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil. Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 28. maj 1999.

Løgumkloster
Refugium

9. - 15. juli: Hildegard Bingen
En klosteruge om Hildegard af Bingen's mystik, profetier og musik. Koncerter, bibelmeditationer og udflugter i omegnen

15. - 19. juli: Erindringer om et ø-liv
Fokus på livet på småøerne - før og nu. Udflugt til Mandø og Rømø

26. - 30. juli: Opbrud: På vej på ny - på ny vej
Refugiedage som inspiration til at komme videre i livet efter en svær tid.

Juni - september er der flere 4-5 dages Sønderjyllandsture med bustransport fra forskellige steder i landet.

Send bud efter Refugiets program eller se vor hjemmeside

Løgumkloster Refugium
6240 Løgumkloster
tlf. 74 74 33 01 fax. 74 74 33 25
www.loegumkloster-refugim.dk

Salg og service

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsegade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
det er altid sikkert med en registreret revisor

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Muremester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggemester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København K

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt
/38 86 60 56 i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De trykthed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Wagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstre
Bedemændenes Landsforening

KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 7. JUNI

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 29. MAJ

Støtte til katolikker i mindretal

Bonifatiusværket fejrede Diaspora-søndag i Hamburg

KNA: I Hamburg åbnede de tyske katolikkers Bonifatiuswerk søndag d. 30. april den såkaldte Diaspora-søndag, som fejres over hele Tyskland. Messen i domkirken, Skt. Marien, blev fejret sammen med formanden for den tyske bispekonference, biskop Karl Lehmann fra Mainz, biskop Anders Arborelius fra Stockholm og Hamburgs ærkebiskop Ludwig Averkamp. Mottoet for dette års diaspora-søndag var "At skænke Troen til din næste".

Bonifatiuswerk er en af de ældste hjælpeorganisationer i Tyskland. I 150 år har den støttet sjælesorgen i diaspora'en, dvs. de områder, hvor de katolske kristne er en minoritet. Mere end 10.000 kirker, kapeller, menighedslokaler og børnehaver er ifølge organisationens egne opgørelser blevet ny- eller ombygget ved hjælp af støtte fra Bonifatiuswerk. Siden 1990 er f. eks. mere end 200 minibusser blevet stillet til rådighed for de meget spredte menigheder i det tidligere Østtyskland. Siden 1948 har organisationen, som har sæde i Paderborn, indsamlet mere end 1,3 milliarder D-mark til de katolske kristne i såvel det tyske diaspora som i Skandinavien, Estland og Letland. Dette beløb er blevet skabt ved gaver, medlemskontingenter, testamenter og de årlige kollekter på diasporasøndagen. Alene i det forgangne år er der blevet indsamlet ca. 6,5 millioner mark.

"Under pilgrimsrejsen til Israel indviede danske katolikker denne mindelund opkaldt efter Kong Erik Ejegod.

I anledning af biskop Kozons 5 års jubilæum søndag d. 7. maj 2000 holdte vietnamesiske pilgrim�er en lille tale til ham under messen i Hyrdernes Mark i Bethlehem:

Tak til jubilerende biskop på pilgrimsrejse

Af Linh Nguyen

"Kære biskop, Deres godhed og særlig omsorg for vietnamesere har været længe, også inden De blev biskop. Dengang i Ålborg havde De lagt mærke til og hjulpet de unge katolske vietnamesere; og efter at De er blevet biskop, på trods af mange flere forpligtelser, føler De stadig for vietnamesere. De kom til vietnamesisk ungdomslejr. De kom hvert år til Ømborg for at fejre vietnamesiske martyrer sammen med vietnamesiske katolikker fra hele Danmark ...

Lige nu er vi meget glade at kunne tage på pilgrimsrejse sammen med Dem. De går ved siden af os. De beder sam-

men med os. De siger ikke ret meget, men vi ved, at De er der for os. Vi føler faktisk Jesus nærvær gemmen Dem; og det er en stor lykke at kunne vandre, eller rettere sagt at køre i bus, ind i Jerusalem sammen med Jesus.

Kære biskop, I dag fejrer vi Deres 5 års jubilæum. Som Danmarks katolikkers overhoved, med så stort et ansvar, er det nok ikke altid nemt. Vi ønsker Dem derfor Guds velsignelse, et godt helbred og Helligåndens kraft, så De kunne føre os til det endelige mål af vores pilgrimsrejse, nemlig Det Himmelske rige."

På en af sine rejser i U.S.A. besøgte biskop Suhr sin gode ven kardinal Spellmann. De blev enige om, at de i det varme vejr ville tage til stranden for at bade. På strandbredden var der mange mennesker, og pludselig råbte en kvinde: "Hej, Spel-lie". Biskop Suhr spurgte, hvem var dog den dame. Kardinalen svarede: "Det var abbedissen fra klostret i X-port"

Kilde: Katolske anekdoter redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting

Katolsk Orientering

Fatimas hemmelighed side 2
900.000 kr. i fasteaktion side 3
Mindeord side 5
Krogh Tønning side 8
Boganmeldelse side 9

Sudan: En glemt krig

Amnesty International anklager multinationale oliefirmaer for at lukke øjnene for de værste krænkelse af menneskerettigheder i Sudan. Dette er en af siderne ved globaliseringen af markedsøkonomien, som stiller krav om den enkelte opsparens ansvar og stillingtagen.

Læs leder side 2 og
artikel side 3

Dødsstraf i USA: Kardinal på barrikaden

Modstanden mod dødsstraffe optrappes

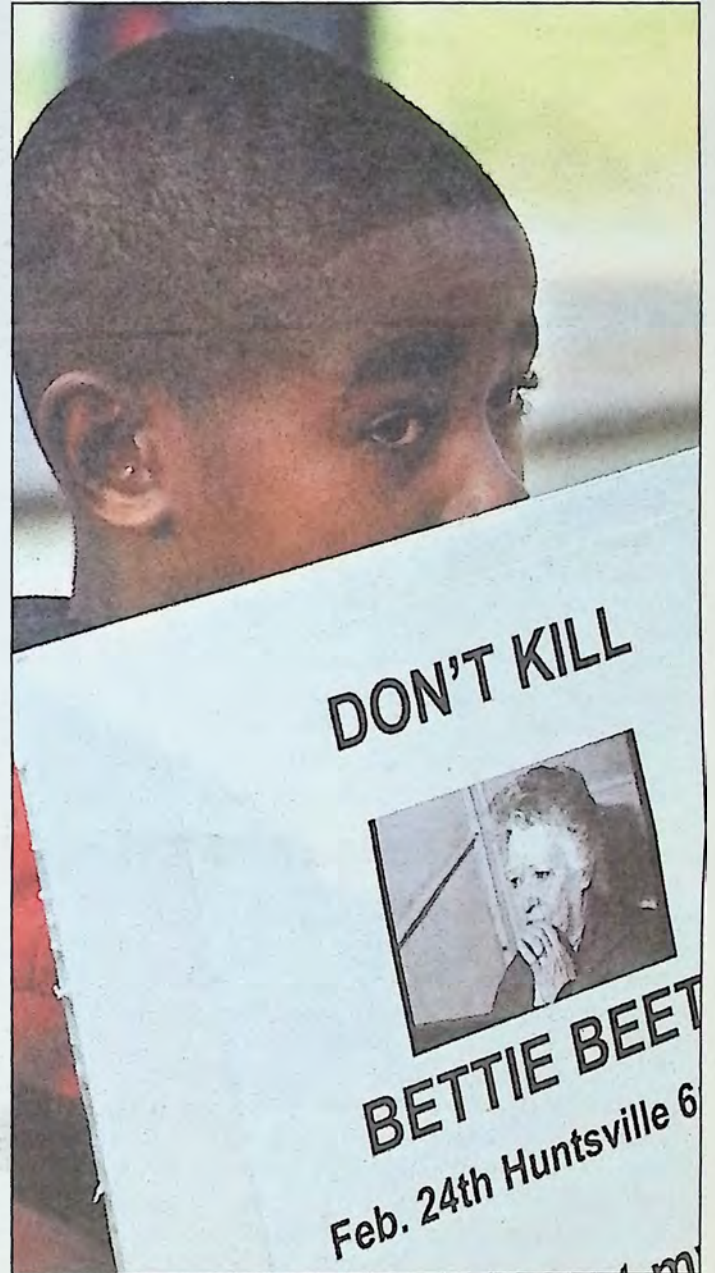
Los Angeles, KNA: Den amerikanske kardinal Roger Mahoney har i relation til de stadig hyppigere henvisninger til fejlagtige domme udtrykt sin betænkelighed over for dødsstraf. Forleden blev man bekendt med et brev fra ærkebiskoppen af Los Angeles, hvori han bad den demokratiske guvernør for Californien, Gary Davis, om straks at udsætte fuldbyrdelse af dødsstraf. Samtidig minder Mahoney om, at Den katolske Kirke går ind for afskaffelsen af dødsstraffen. En talsmand for guvernøren erklærede imidlertid, at Davis vil fortsætte med at tillade dødsstraf. I det californiske fængsler sidder for øjeblikket 565 dødsdømte fanger.

I sit brev henviser Mahoney til den republikanske guvernør George Ryan. Denne har i januar bestemt sig for en udsættelse, efter at 13 personer i hans forbundsstat Illinois skulle være dømt til døden ved en fejltagelse. Californien har ikke nogen min-

dre forpligtelse til at undersøge deres juridiske system for fejl-domme. For få dage siden havde kardinalen over for nogle journalister fra Washington fordret en "moralsk revolution" mod dødsstraffen. Ifølge angivelser fra Den nationale komité til forhindring af uretfærdige Henrettelser skal hver syvende henrettet i USA siden 1976 have været uskyldig.

Efter gentagne opfordringer fra Paven har en international kampagne for en udsættelse af henrettelserne i år 2000, ført til mere end 2 mio. underskrifter i Europa. En international bevægelse imod dødsstraf ville måske også kunne få indflydelse på USA's præsidentkampagne i november. Amnesty International skønner, at antallet af eksekverede dødsdomme i 1999 faldt i forhold til 1998, hvor det officielle tal hed 2258 henrettelser.

Læs mere side 4

Traditionsrig valfart

Ca. 600 mennesker deltog i den traditionsrige valfart til Vor Frue af Åsebakken søndag den 28. maj. Skønt deltagelsen var lidt ringere end tidligere år, var gensynsglæden i og mellem menighederne stor. Humøret steg nok et par grader, da det viste sig, at meteorologernes meldinger om dårligt vejr ikke holdt stik, så messen kunne gennemføres under en næsten skyfri dansk sommerhimmel.

Læs rapportagen
side 6-7

Svensk midsommer, harmonikaspil og sult i Sudan

Når man kører i bil op igennem Sverige langs de svenske søer, glæder man sig over den stigende velstand, de smukke huse og de rige lystbåde på de svenske søer. I begyndelsen af 90'erne dykkede kronkursen, og i grænseområderne købte man billigt ind i Sverige. Nu er den svenske økonomi blevet betydelig bedre, og danskernes økonomiske fordele blevet færre.

Når man regelmæssigt følger udsendelserne i svensk fjernsyn, stifter man bekendtskab med svensk industri, der omfatter umådelig store virksomheder. Nogle af dem indgår i vort dagligliv f.eks. mobiltelefonen Ericson, der er resultatet af en intens forskning og internationalt samarbejde. Virksomhedernes vækst afspejles på den svenske børs, hvor aktiekursen stiger, især på I-Tområdet.

En af de store virksomheder er Lundin Oil, der for få dage siden havde generalforsamling med deltagelse af et stort antal aktionærer. Nogle af dem tonede frem på fjernsynet. De var nydelige ældre svenske damer, som glædede sig over, at deres penge fik en god forrentning. De havde foretaget en sikker investering, hvilket ikke altid er let efter en turbulent periode med faldende afkast inden for mange virksomheder.

Man så også den aldrende grundlægger og ejer af selskabet, og han blev stillet over for spørgsmålet, hvorledes han kunne arbejde med udvinding af olie i Sudan, når dette medførte folkemord. Han affærdigede al tale om overgreb på den lokale befolkning. Den aldrende Lundin virkede sympatisk og overbevisende, et smukt eksempel på en driftig, initiativrig forretningsmand. Dette samme indtryk har han uden tvivl gjort på sine glade aktionærer.

Der er blevet foretaget en stor undersøgelse af det internationale amnesti. Lundin er ikke alene, men andre olieselskaber indgår i den lukrative olieudvinding i Sudan. Også de har gode aktionærer, som kun ser på afkastet af deres investeringer, og ikke tænker meget videre. Som dansker kan man glæde sig over ikke at have dette problem, men alligevel? Bankerne tilbyder større afkast, hvis de får lov til at disponere over ens penge, uden at man har indflydelse på, hvor de bliver anbragt. Bankerne sørger blot for den bedst mulige forrentning. Dermed har den enkelte opsparer på en gang et problem og et ansvar. Dette er en af siderne ved globaliseringen af markedsøkonomien, som stiller krav om ansvar og stillingtagen.

Verden er blevet mindre, og den enkeltes ansvar større. Hermed får vor tro på Kristi Mystiske Legeme en aktualitet, og vor forbøn uendelige perspektiver.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.
Nygade 6A, 3000 Helsingør. Tlf: 4921 4646 Fax: 4920 1176
E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 3321 1444 Fax 3324 4975.
E-mail: redaktion@ko-press.dk. Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,
DK 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Kardinal Ratzinger: Fatimas tredje Hemmelighed er ikke noget dogme

Ifølge Kardinal Joseph Ratzinger er den tredje hemmelighed ikke noget trosdogme. Den kan være en hjælp til bøn, men den kristne behøver nødvendigvis ikke at tro på åbenbaringerne.

Sådan gengiver det romerske dagblad "La Repubblica" en udtalelse fra præfekten for Troskongregationen. Teksten byder ikke på nogen overraskelser eller sensationer, som ikke allerede er velkendte, sagde kardinalen.

Dokumentet med ledsagende kommentarer fra Troskongregatio-

nen skal offentliggøres i midten af juni i år. Offentliggørelsen er planlagt til at finde sted i form af en pressekonference. Forarbejdet, som har involveret både historikere og teologer, er kommet godt fra start. Man vil udarbejde en kommentar, som ifølge kuriekardinalen kan være til nytte for alle.

De tre børn fra Fatima fik ved flere Maria-åbenbaringer i 1917 overgivet tre budskaber, de såkaldte Hemmeligheder Fra Fatima. De to kendte profetier forudsagde såvel en storkrig i kølvandet på Første Ver-

De tre børn fra Fatima fik ved flere Maria-åbenbaringer i 1917 overgivet tre budskaber, hvoraf det hidtil ukendte nu offentliggøres.

denskrig som Ruslands omvendelse. Den hidtil ukendte "Tredje Hemmelighed" indeholder ifølge Vatikanets oplysninger en henvisning både til paveattentatet i 1981 og til de kristnes lidelser i det 20. århundrede. Visionen er blevet skrevet ned af det eneste endnu levende "seer-barn", den 93 årige klostresøster Lucia dos Santos.

Faustynas dagbog

Maria Szostaks artikel om den polske søster Maria Faustyna, som blev bragt i k.o. nr. 8 har givet anledning til forespørgsler om sr. Faustinas dagbog. Artiklens forfatter Maria Szotak oplyser, at dagbogen kan købes hos: The Marian Helpers Association, Divine Mercy Apostolate, Fawley Court, Henley-on-Thames, OXON RG9 3AE, United Kingdom

Læserne diskuterer

Katolske programmer i Danmarks Radio

Eva Antkowiak, cand.mag
Tunnelvej 8, 5800 Nyborg,
skriver:

Hvad kan man gøre som katolsk repræsentant i Danmarks Radios Programråd? Både lidt og meget! Da der kun er cirka 34.000 katolikker i Danmark, kan vi ikke forvente at få opfyldt ønsker om udsendelser, der udelukkende interesserer katolikker.

I det hele taget er seertallene ikke høje, når der sendes åndelige udsendelser, men en udsendelse som den om karmelittersøstrenes bosættelse nær Hillerød viste sig at have stor almen interesse. Her fik man et indblik i en ellers lukket tilværelse. Man fik forståelse for søstrenes varme og stærke tro, der havde ført dem til klostertilværelsen. Denne udsendelse blev genudsendt.

Er det kun lidt, vi kan opnå ved at bede om katolske programmer, er der alligevel meget, vi kan opnå, ved at Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund er repræsenteret i Danmarks Radios Programråd.

Vi kan kæmpe for vore katolske holdninger til livet her på jorden: Næstekærlighedsbudet og fuld bevidsthed om især at gøre noget for de svage i vort samfund: de gamle, de syge, de handicappede, alle de ulykkelige og vore børn samt ansvaret for at vore børn og unge holdes fri af dårlig påvirkning, der kan ødelægge både deres og andres liv.

Og der er blevet kæmpet! Kæmpet for at få et meget lavt antal barske voldsfilm og skubbet ud til meget sent på aftenen, så de kommer efter børns og de fleste voksnes sendetid. Derved opnås også, at sendefladen holdes fri i den gode sendetid til

mere uskadelige programmer. Alsidighed er vigtigt, for vi er alle så forskellige. Om porno hører her ind under, kan selvfølgelig diskuteres, men det er noget, vi som katolikker ikke ønsker at spille vore licenspenge på. Og det gør vi jo, hvis vi føler, vi er nødt til at lukke for et program, hvor urenhed og kvindenedgørelse fyger ind i vore stuer. Danmarks Radio ligger heldigvis lavt i sammenligning med mange sendere Europa rundt, hvad angår porno.

Nyhedsudsendelser, som ligger tidligt, viste for få år siden uhæmmet blodige og skrækkelige scener fra krigsområder og børn, der som små skeletter var sultedøden nær. På mindre børn, som endnu ikke var kommet i seng gjorde disse scener et dybt indtryk. Ulykkelige og angste skulle de så ind i børneværelset og sove, mens tankerne kørte rundt i hovedet: Kommer disse krige også her? Har vi så heller ingen mad? Er der da ingen, der kan hjælpe de små børn?

Vi har sammen med Kristelig Lytterforening kæmpet bravt for, at mange ting skulle siges mere med ord end med billeder, og de værste scener skulle bringes i de sene udsendelser. Først opnåede vi advarsel før de stærke billeder kom, men disse kom så kort tid før de barske billeder, at man ikke kunne nå at få sine børn væk. Vi bad så om at få advarselne i god tid. Det er til dels lykkedes. Danmarks Radio fastholder det argument, at voksne skal kende de rædselsgerninger, der sker ude omkring.

Vi prøver at få så mange danske udsendelser i radio og tv som muligt. Efterhånden er det ikke et problem for de fleste at tage udenlandske stationer, og danske lyttere og seere vil

gerne have noget om dansk historie, besøge forskellige egne af landet samt se danske film og teater.

Ligeledes prøver vi at få mere undervisning ind i programmerne. Der er mange i Danmark, der af den ene eller anden grund er hjemme i dagtimerne. Ud over underholdning vil de også gerne lære noget. Det er lykkedes at få tv-udsendelser om formiddagen i Danmarks Radio 1. Nu er de kommet – nu skal der bare klages over kvaliteten.

Som repræsentant for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund har jeg kæmpet for en forbedring af sproget. I børneudsendelser både i radio og tv har sproget været i dén grad under lavmålet, at jeg ikke en gang vil gengive ord og vendinger, som forekom i programmer for børn. Det var alle de udtryk, som man forklarer sine børn, at man ikke synes om, og hvorfor man ikke gør det. Også i voksenudsendelser fandt jeg uheldige eksempler på et meget urent dansklandt studieværter og speakere, som burde vide bedre. Måske er der lys forude for de åndelige udsendelser!

Ungdommen er begyndt at interessere sig for kirkelivet i Danmark og dermed også for den katolske kirke. Hvis seertallene stiger ved disse udsendelser, vil der komme flere af dem. Jo, kære 34.000 katolikker! Der bliver kæmpet for jeres ønsker og for jeres holdninger, som i bund og grund er: NÆSTEKÆRLIGHEDEN! Det, der er muligt, bliver gjort for jeres sag, men har I gode og nye ideer, så kom med dem. Den sidste kloge tanke er jo ikke tænkt endnu. Skriv til mig som den nuværende repræsentant for KATOLSK RADIO- OG FJERNSYNSFORBUND.

En glemt krig og dens ofre

Amnesty kritiserer oliekoncerners rolle i Sudan

Af Ole Meyer

Amnesty International har anklaget internationale oliefirmaer for at lukke øjnene for de værste menneskerettighedskrænkelser i Sudan. Overgreb fra armeen, fra den regeringsstøttede milit og fra de bevæbnede oppositionsgrupper skal entydigt ses i sammenhæng med de udenlandske olieselskabers engagement, hedder det i en offentliggjort rapport fra Amnesty International. De udenlandske oliefirmaer lukker øjnene, når det drejer sig om de menneskerettskrænkelser, som de statslige sikkerhedsstyrker har begået i Sydsudan under påskud af at beskytte olieletter og industriområder.

Amnesty har en liste over de utallige overgreb, som civilbefolkningen i de pågældende områder må lide under. Det drejer sig om luftangreb og helikopterbeskyd-

ning på landsbyer, mord på civile og tortur. Mennesker er blevet tvangsforflyttet. I forbindelse med fordrivelsen fra egnen ved byen Bentiu er ifølge beretningerne både børn og kvinder blevet naglet til træerne, mænd er blevet nedskudt i stribevis, andre har ved torturen fået hamret søm ind i deres pander. Rebellerne har også angrebet civile for at få herredømme over de olierige områder.

Tavshed er ikke det samme som neutralitet

Amnesty opfordrer olieselskaberne til at gøre respekten for menneskerettighederne til deres vigtigste anliggende.

Ordret siges det i erklæringen: "De magtfulde olieselskabers tavshed over for uretfærdighed og menneskerettskrænkelser er ikke neutral." Det handler ikke om at

slå alle firmaer, der har engageret sig i sådanne kritiske områder, over én kam, men de er alle ansvarlige for følgerne af den indfødte befolkning og må sikre sig, at der ikke sker brud på menneskerettighederne. Amnesty opfordrer de talrige berørte selskaber, blandt andet Agip, El Aquitaine, Total, BP, Shell og det svenske Lundin Oil til at gå ind i dialog til fordel for menneskerettighederne i området. Det samme gælder det tyske firma Mannesmann, som har udlagt mere en 500 km. olieledninger i området.

Siden uafhængigheden i 1956 har der i Sudan - med få afbrydelser - raset en blodig borgerkrig mellem det islamiske Nord og det kristne/animistiske Syd. Man regner med, at to millioner mennesker allerede er faldet som ofre, mange af dem på grund af sult. Flere millioner mennesker er ble-

vet jaget på flugt. Atter og atter nævnes de multinationale koncerners interesse i landets naturrigdomme som en af årsagerne til konflikten. Sammenslutningen af true Folkelag har appelleret til oliekoncernerne om at trække sig tilbage fra Sudans olieletter, nu hvor man står over for et vedvarende "folkemord" ved Nuba.

Mens hjælpeorganisationer er blevet forment adgang til Sydsudan, har de internationale oliekoncerner haft fri adgang.

Den svenske gren af Amnesty fortæller, at der er en klar sammenhæng mellem Sudans nyvundne olieletter og Khartoumregeringens køb af våben. Polske kampvogne kom til Sudan samme dag, som den første olieladning blev udskibet, selv om det var et brud på FN's våbenembargo mod den sudanesiske regering. Yderligere våbenleverancer er kommet fra

Kina og Bulgarien. Amnesty kan også berette om, at regeringen i Khartoum tvangshverver soldater, undertiden børn, til at gå ind i "Hellig Krig" mod de kristne i Sydsudan. Også oliekompanierne benytter sig af disse "hvervede" sikkerhedsstyrker. Mens man mindes det 20. århundredes martyrer her i Det hellige År, er martyriet en realitet for Sydsudans kristne i det 21. århundrede. Desværre er der så mange konfliktområder rundt om i verden, at verdensoffentlighedens opmærksomhed som reglen kun rettes mod nogle få brændpunkter ad gangen, mens andre synker hen i glemslen. Men her i dette tilfælde spørger man sig selv, om der ikke kan sættes en grænse for I-landenes (og dermed ofte officielt kristne landes) pengegriskhed. I "den hellige markedsøkonomis" navn bliver der åbenbart stadig begået forbrydelser.

Eritrea: Appel fra biskopper om at stoppe tragisk krig

Caritas Danmark sender nødhjælp til flygtningene

I de seneste dage har krigen mellem Eritrea og Etiopien nået sin mest tragiske fase efter to års skiftende mellem håb og mismodighed - lyden af kanoner har fået det sidste ord, lyder det fra Eritreas katolske biskopper i en indtrængende appel, der er rettet til det internationale samfunds højeste instanser. Biskopperne beder om, at der gribes ind fra det internationale samfunds side.

"Store områder er omdannet til en stor slagmark; byer og landsby-

er er udsat for konstante bombardementer, befolkninger er revet bort fra deres hjem og nu på vej som flygtninge til en ukendt skæbne, tusinder og atter tusinder er døde eller sårede.... Dette er kort fortalt den frygtelige sandhed, som enhver kan forvise sig om ved selvsyn", siger biskopperne.

Denne krig har igen båret vidnesbyrd om det nyttesløse og store spild ved krig. "Hvis menneskeheden er ude af stand til en ende på krig, vil krig gøre en ende på menneskeheden".

Biskopperne spørger, hvad det

er der er gået galt i de mange forsøg på at stoppe denne dumdristige brug af ressourcer til våben. Men dette er hverken tiden eller stedet til at overveje spørgsmål af denne art eller at placere skyld eller ansvar.

Dette øjeblik er et af de mørkeste kapitler i vor nyere historie, mens vi venter på at verdenssamfundet handler. "Sammen med vort folk anråber vi Herren: Giv os fred, den fred som verden ikke kan give, men som er den eneste sande fred. Må barmhjertighedens Jomfru Maria, vort lands beskytter nære og støtte vor bøn".

Krigen mellem Eritrea og Etiopien har omdannet store områder til en slagmark; byer og landsbyer er udsat for konstante bombardementer, befolkninger er revet bort fra deres hjem og nu på vej som flygtninge til en ukendt skæbne

Appellen er underskrevet af biskopperne Zecarias Yohannes (Asmara), Lucas Milesi (Barenin) og Tesfamariam Bedl (Keren).

Fødevarerhjælp

Caritas Danmark har med midler fra Udenrigsministeriet leveret fødevarerhjælp til flygtninge i Eritrea gennem en interreligiøs nødhjælpskomité. Nødhjælpsprogrammet er fortsat i gang.

Nærmere oplysninger fås hos Caritas Danmark. Telefon 3810 3049 - informationsmedarbejder Knud Kluge

900.000 kr. i fasteaktion

Fasteaktion 2000 sluttede i begyndelsen af juni med et indsamlingsresultat på brutto 900.000 kr. De katolske menigheder og nogle katolske skoler har hermed været med til at støtte tre udviklingsprojekter i henholdsvis Indien, Uganda og El Salvador og et genopbygningsprojekt i Bosnien.

I det nordøstlige Indien får fattige, der tilhører lavkasten, glæde af indsamlingsresultatet. Gennem uddannelse af børn og voksne i behandling af den jord de dyrker og i sundhedspleje vil de fremover være bedre rustet til at klare dagligdagen.

I Uganda støtter fasteaktionen landsbyboere, som gennem et undervisningsprogram i landbrugsteknikker og salg af egne produkter kan forbedre deres forhold.

I El Salvador ønsker den nationale Caritas at udvide et kreditprogram for fattige kvinder, som låner et beløb til produktive aktiviteter. En del af renten opsøres af banken, som får mulighed for at udlåne til andre kvinder.

I Bosnien støttes en skole, der får mulighed for at indkøbe materialer til den daglige undervisning.

Caritas Danmark takker for alle deltagelsen i årets fasteaktion.

Caritas Danmarks appel til de katolske sogne i marts om hjælp til ofrene for flodbølgen i Mozambique blev godt modtaget af den katolske menighed i Danmark; indsamlingsresultatet beløber sig til knap 220.000 kr.

International kampagne mod DØDSSTRAF

Efter gentagne opfordringer fra paven har en kampagne indsamlet mere end to mio. underskrifter i Europa mod dødsstraffen

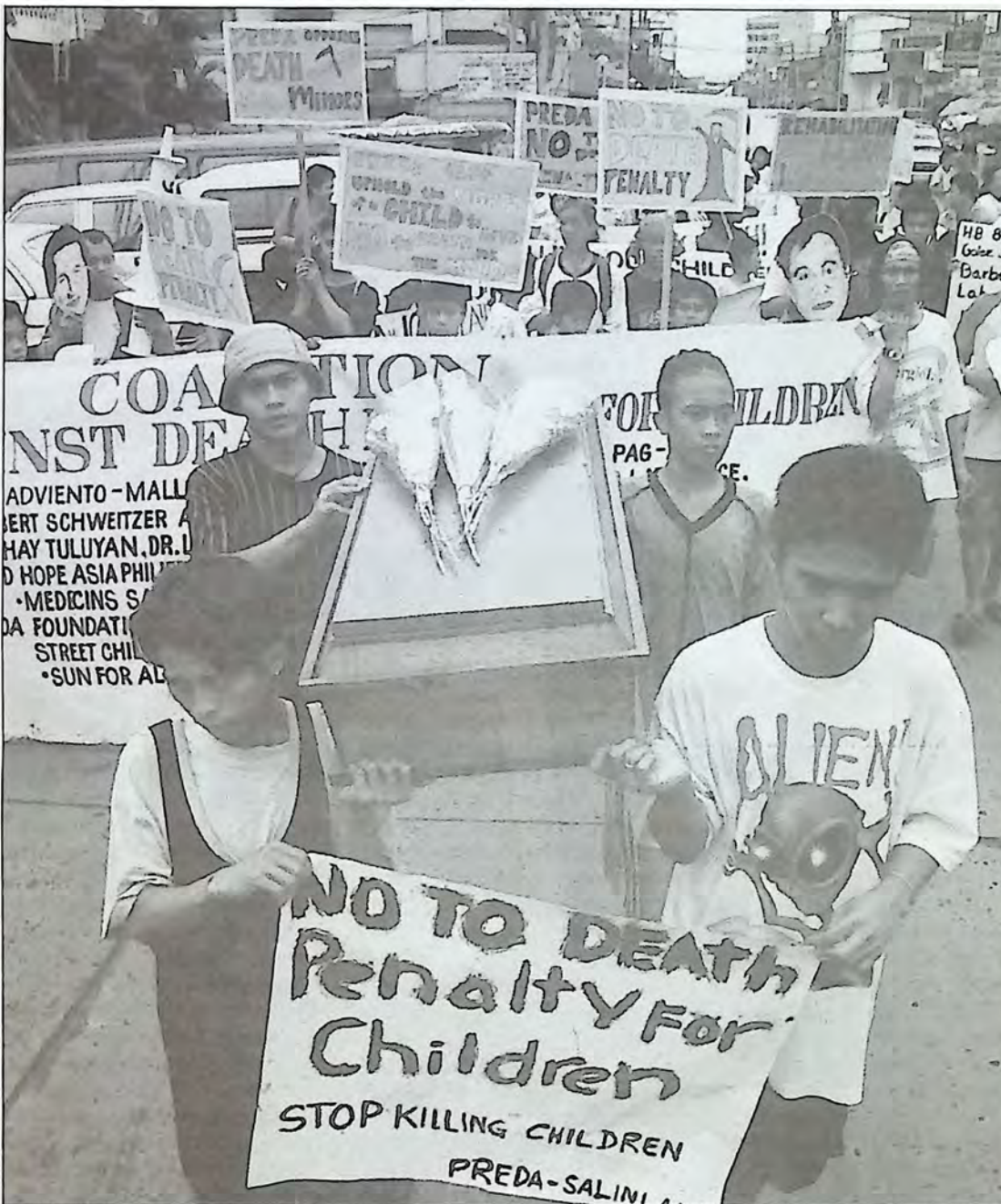
(ZENIT). Efter gentagne opfordringer fra Paven har den internationale kampagne for en udsættelse af henrettelserne i år 2000, ført af Sankt Egidius Samfundet, allerede indsamlet mere end 2 mio. underskrifter i Europa. Men hvordan forholder det sig med dødsstraffen i verden? Amnesty International's årlige redegørelse om dødsstraf meddeler følgende: 1.813 henrettelser i 31 lande i 1999, en nedadgående tendens i antallet af eksekverede dødsdomme i forhold til 1998, hvor 2.258 henrettelser kunne konstateres.

Ifølge redegørelsen er det under alle omstændigheder "umuligt at angive det totale antal, fordi mange lande forsægtligt hemmeligholder de virkelige tal for på den måde at undgå international fordømmelse". Selv om antallet af henrettelser falder, blev der sidste år i 63 lande afsagt mere end 3.857 dødsdomme. Kina er fortsat den nation, der alene eksekverer flere dødsdomme end hele resten af verden, mindst 1.077 bekræftede, men det reelle tal menes at være meget højere. Der har været over 100 henrettelser i Congo, mens der i USA blev henrettet 98 fanger, hvilket er 30 flere end i 1998. 85% af henrettelserne bliver foretaget i Kina, Congo, Iran, Saudi Arabien og USA, og selv om der foreligger masser af vidnesbyrd om hundredvis af henrettelser i Irak, er det ikke muligt at afgøre, hvor mange af dem der har været legale henrettelser og hvor mange forundersøgelser. Ifølge Amnesty International kan vi byde det nye årtusind velkommen med klare fremskridt vedrørende afskaffelse af dødsstraf: "Ved slutningen af forrige århundrede havde kun tre lande afskaffet dødsstraf permanent. I dag, ved begyndelsen af det 21. årh., har 108 lande afskaffet dødsstraf juridisk eller i praksis", oplyser redegørelsen.

Til trods for at Kina fører med det største antal henrettelser, er det for nylig for niende år i træk lykkedes dem at undgå censur fra FN's Menneskerettighedskommission. Det er ikke lykkedes for andre lande, der ikke står lige så stærkt diplomatisk og derfor er blevet dømt for overtrædelser af menneskerettighederne. De censurerede lande er Congo, Iran, Sydlibanon, Irak, Afghanistan, Ækvatorialguinea, Burundi, Rwanda, Burma, Sierra Leone, Cuba, Sudan og ex Jugoslavien.

Ny verdensomspændende tendens

Colosseum bliver illumineret, hver gang en dødsdom ikke bliver eksekveret. Dette tegn på håb er

allerede blevet tændt ti gange i jubelåret. En gang for den udsættelse, der blev bestemt af Filippinerne. Grundlaget herfor har været de appeller, som Paven utrætteligt retter imod dødsstraf. Denne udtalelse kommer fra Mario Marazziti, koordinator for den internationale kampagne for udsættelse af henrettelser i år 2000, der føres af Sankt Egidius Samfundet, og som "i løbet af de sidste fire måneder har opnået betragtelige resultater". To millioner underskrifter fra 128 lande blev for nylig overdraget til Europaparlamentet. "Det er sandsynligt, at EU nu efter vores opfordring fremsætter et forslag til FN's Menneskerettighedskommission i Genève".

Det ville på det politisk-institutionelle plan kunne føre til en opfordring til standsning af dødsdommene i jubelåret, som en international pressionsbevægelse samles om. Sankt Egidius Samfun-

det har nu i mere end to år arbejdet på at samle underskrifter til forelæggelse for institutionerne og – hvad der er endnu vigtigere – sætte en bevægelse i gang i den offentlige debat imod dødsstraf. "Fornægtelse af retten til livet", "ikke mindre modbydeligt end tortur", en praksis, der giver "repressalierne forrang"; det er nogle af de udtryk, der bruges i den tekst, der anmoder "regeringerne overalt i verden om at genneføre en standsning af dødsstraffen i år 2000".

På <http://www.santegidio.org/> kan man få en ide om denne bevægelse, der er opstået spontant til forsvar for de dødsdømte. Der mangler ikke underskrifter fra menneskerettighedsaktivisternes ledere, som fx søster Helen Prejean eller Pierre Sané, den internationale præsident for Amnesty International. "Det er faktisk ved at udvikle sig - påpeger Marazziti - til en enstemmig opfordring fra

hele bevægelsen imod dødsstraf" til kulturpersonligheder, kirkefolk, italienske og udenlandske politikere, foruden foreninger, sogne, fagforeninger... En opfordring, der ikke blot har bredt sig ud over Europas grænser, men også overvundet de traditionelle religiøse og konfessionelle tilhørsforhold.

"Det nye og hidtil usete er – siger Marazziti – at der er ved at dannes en økumenisk og interreligiøs front": der er stor tilslutning fra ikke-katolske kristne kirker og deres repræsentanter (anglikanere, metodister, evangeliske og lutherske kirker); Sammenslutningen af italienske jødiske trossamfund og nogle shintoistiske og buddhistiske foreninger; den mest interessante underskrift med hensyn til den mulige kulturelle og politiske udvikling stammer måske fra Indonesiens præsident, Abdurrahman Wahid, overhovedet for verdens mest folkerige muslimske stat.

"I Østen og inden for Islam hersker der en retfærdighedsopfattelse og et menneskesyn, der er meget forskellige fra den vestlige verdens. Det at udsætte henrettelserne for at overveje nye former for retsudøvelse er en meget betydningsfuld handling, der til dato aldrig før har fundet sted", udtaler Marazziti.

Denne internationale bevægelse imod dødsstraf ville måske også kunne få indflydelse på USA's præsidentkampagne: "I dag mener man, at størstedelen af det amerikanske samfund går ind for dødsstraf. Hvis der opstår en drejning i den offentlige mening mod det modsatte, vil kandidaterne blive nødt til at behandle dette spørgsmål". Derfor er der i oktober indkaldt til møde om en international konvention imod dødsstraf i San Francisco. KOD

Biskop Misago venter på sin dom

KIGALI (Zenit-Fides). Augustin Misago, biskoppen som en offentlig anklager ved domstolen i Kigali har krævet idømt dødsstraf (uden beviser) for meddelagtighed i folkedrabet i 1994, blev meget rørt, da han modtog et telegram fra Johannes Paul II, hvori denne gav udtryk for sin støtte, og han har nu anmodet den apostoliske nuntius i Rwanda, mgr. Salvatore Pennacchio, om at overbringe en tak til den Hellige Fader.

Vatikanets "ambassadør" i Kigali har oplyst, at det budskab, som Paven den 10. maj sendte til prælaten, der nu har siddet fængslet i et år, har givet ham nyt mod. I et telegram forsikrede Paven ham om sit og hele Kirkens åndelige nærvær.

Nu har biskop Misago, klædt som de fanger, der er anklaget for folkemord, fra fængslet i Kigali sendt sin lykønskning til Pave Wojtyła i anledning af hans 80 års fødselsdag den 18. maj.

Mgr. Pennacchio har forklaret, at biskoppen har kredsløbs- og hjerteproblemer, der er blevet forværret af det lange fængselsophold. Alligevel "afventer han med sindsro kendelsen – som afsiges en af de nærmeste dage – og forbereder sig gennem bøn".

Paven helgenkårer 27 mexicanere

Helgenkåringen af ofrene for Cristeros-opstandene betyder en omtolkning af den nationale historieskrivning i Mexico

Ved den hidtil mest omfattende helgenkåring i Det hellige År erklærede Pave Johannes Paul II for nylig 27 mexicanere for helgener.

Under jubel fra mere end titusinde, hovedsagelig mexicanske og andre spansksprogede, pilgrimme erklærede paven grundlæggerne af to karitative ordenssamfund og 25 martyrer fra kirkefølgelserne i Mexico 1915-27 for optaget i helgenkalenderen, dvs. som hørende til den gruppe, som kan nævnes i Kirkens liturgi.

Med denne fest er det samlede antal, som Johannes Paul II har erklæret som helgener oppe på 323, af disse er de 281 martyrer. Yderligere har den nuværende pave saligkåret 984 personer.

Ordensgrundlæggeren Maria de Jesus Sacramentado Venegas de la Torre (1868-1959) er den første kvindelige helgen i Mexico. Ligesom den nye helgen Jose Maria de

Yermo y Parres (1851-1904) har hun grundlagt en orden, hvis virke er rettet mod en indsats over for landets fattigste. Det talmæssige tyngdepunkt udgør martyrerne for kirkefølgelsen, centreret om præsten Cristobal Magallanes (1869-1927).

De fleste af de nu helgenkårede 22 præster og tre lægfolk blev nedskudt eller hængt under den såkaldte "Cristeros-opstand" i 1927. I alt blev dengang 78 præster og ordensfolk såvel som talrige katolske lægfolk dræbt.

Sombreros og talekor

Med helgenkåringen havde paven skaffet det næststørste katolske land sin egen helgenskare. Hidtil har folkefromhedens helgendyrkelse været koncentreret om Vor Frue af Guadalupe.

For republikken Mexico med sin

verdslige forfatning betyder helgenkåringen af ofrene for Cristeros-opstandene en omtolkning af den nationale historieskrivning, hvor nedkæmpningen af de katolske opstande hidtil har stået som en forudsætning for dannelsen af den moderne stat, Mexico.

For de ca. 20.000 pilgrimme fra Mexico var søndagens højtidelighed højdepunktet på deres nationale jubilærsvalfart til Rom og Assisi. Med mariachi-musik, sombreros og talekor gav de i flere timer Peterspladsen et mexicansk præg. Ved gudstjenesten sang man også en bøn med titlen "Gud vel-signer dig, Mexico", forfattet af Paven. Johannes Paul II har siden begyndelsen af sit pontifikat været tæt forbundet med de mexicanske katolikker. Hans første paverejse i året 1979 førte ham til Mexico. I alt har hans besøg landet fire gange, sidste gang i januar 1999.

Synode i oktober 2001 om bispeembedet

Den længe planlagte katolske bispesynode om bispeembedets natur vil først finde sted i oktober 2001, er det blevet meddelt fra synodens sekretariat. Oprindeligt skulle synodeforsamlingen have fundet sted i år, men det stødte på tidsmæssige problemer i forbin-

delse med Det hellige År og på den langvarige forberedelse af arbejdsrapporten (det såkaldte: "instrumentum laboris"). Derfor har man måtte udsætte synoden til et senere tidspunkt.

Et udkast til arbejdsprogrammet er blevet drøftet ved et møde

for nyligt i synodesekretariatets permanente råd. Man kan dog ikke regne med en endelig tekst før den 9. oktober i år, når rådet atter samles. Spørgeskemaet, som skal danne grundlag for synodens arbejdsrapport, blev allerede tilstillet alverdens biskopper i juli 1998.

Til Bispedømmets præster og diakoner

Biskop Czeslaw Kozon vier lørdag den 17. juni diakon Thomas Birkheuser, Taastrup, til præst.

Præstevielsen finder sted i Sankt Ansgars Kirke kl. 11.00. Efter præstevielsen er der reception i Domkirkens Menighedslokaler, Bredgade 69 A, st. (over gården). Præster og diakoner bedes selv medbringe skulderdug, alba, cingulum og hvid stola.

Desuden bedes de returnere nedenstående slip til Sankt Ansgars Domkirke, Bredgade 64, 1260 København K, i så god tid, at den er Domkirken i hænde tirsdag den 13. juni. Man bedes IKKE sende slippen til bispesekretoret.

Med venlig hilsen
Lars Messerschmidt, *Generalvikar*

Meddelelse til indehavere af %-kontrakter

Nu er det tid til at sende kopi af årsopgørelse 1999 til bispesekretoret

RETRÆTE FOR MÆND

Paul Marx, omi, Krist Konge Kirke, Nuuk, Grønland har sendt redaktionen følgende om retræten for mænd, der holdes på Dalum Kloster fra den 28. august til 1. september over temaet "At lære Gud at kende" Et nødvendigt spørgsmål at stille sig selv med jævne mellemrum er: Hvem er Gud for mig? Kender jeg ham? Ens Guds billede og oplevelse er afgørende for ens forhold til Gud, til Kirken, til andre, til sig selv og til hele skaberværket. Det er desværre sådant, at mange mennesker slæber sig gennem livet med en opfattelse af Gud, der mildest talt har meget lidt med evangeliet at gøre og derfor er blokeret for en sand vækst i det åndelige liv. Under retræten på Dalum Kloster i år vil vi stille os lyttende over for Jesus Kristus, så at vi gennem den stille bøn, åndelige oplæg, Guds ord og sakramenternes fejring kan høre ham fortælle os, hvem Gud virkelig er. Gud sendte sin enbårne Søn til verden for at frigøre os ved sandheden og føre os til de fuldendte mennesker, som han har i tankerne.

Mindeord om Sr. Anne Therese Hansen

Sr. Anna Therese fik en særlig betydning for videreførelse af den katolsk/kristne holdning i skolemiljøet

Af Karla og Kristian Skov Andersen

En højt elsket Sankt Joseph Søster er ikke mere blandt os; efter flere års pinefuld sygdom er Sr. Anne Therese Hansen afgået ved døden 82 år gammel.

Sr. Anne Therese kom til Sct. Joseph Søstrenes Skole i Nykøbing F. i 1975 fra en opgave som skoleleder ved Sct. Birgitta Skole i Maribo. Som pensioneret lærer flyttede hun i 1990 fra Nykøbing F. og Sct. Joseph Søstrenes Skole til et søsterkommunitet i København.

Sr. Anne Therese blev den allersidste Sct. Joseph Søster, der var lærer hos os i Nykøbing F., og som sådan fik hun i særlig grad betydning for videreførelsen af den katolsk/kristne holdning på skolen.

Hun var til enhver tid let kendelig i sin

sirlige ordensdragt, som hun følte et stort ansvar ved at bære. Dog, når festlige lejligheder indbød til det, kunne hun finde på at udstyre sig med en spraglet damehat, for derefter at sprudle af livsglæde på dansesgulvet sammen med børn og voksne.

Sr. Anne Therese var en personlighed, hos hvem mildhed og beskedenhed forenedes med en sjælens dybde, som måtte gøre indtryk på enhver, der fik den glæde at kende hende. Hun havde ikke på noget tidspunkt brug for at hæve stemmen for at markere sin autoritet som lærer; hun elskede sine elever, og de vidste det. På samme måde på lærerværelset. Når Sr. Anne Therese gav sin mening til kende under en debat, måtte man lytte, for så var det alvor. Men samme Sr. Anne Therese har vi set komme dansende ind på lærerværelset om morgenen, når fodboldlandsholdet havde vundet en vigtig kamp, mens hun sang: "Vi vandt, vi vandt!"

Sr. Anne Therese holdt fast ved sin tilknytning til Nykøbing F. og vennerne her. Det var en glæde for hende, når vennerne herfra smuttede indenfor for at hilse på, når de var i hovedstaden, og telefon og post blev brugt den anden vej. Trods svaghed og smerter tog hun turen hertil for at besøge os for kort tid siden. Skønt hun boede i København, ved vi, at hun ofte var her på Lolland Falster i tankerne.

Et følsomt menneske, en stærk personlighed var Sr. Anne Therese. En tro på Gud, som måtte kunne flytte bjerge havde hun, og man kunne altid være sikker på hendes forbøn, når man bad derom. Det bliver et stort savn, at hun ikke mere er hos os på jorden.

Sr. Anne Therese.

Litauens kardinal Sladkevicius er død

Vatikanet – Kathpress: Vincentas Sladkevicius, tidligere ærkebiskop af Kaunas og forkæmper for den kirkelige modstand i Litauen, døde søndag den 28. maj i en alder af 79 år.

Efter at pave Pius XII (1939-58) i 1957 udnævnte ham til hjælpebiskop i bispedømmet Kasiadorys, måtte han vente næsten 25 år før den sovjetiske regering tillod, at han tiltrådte embedet. I 1982 udnævnte pave Johannes Paul II ham til apostolisk administrator af Kasiadorys. I april 1988 blev han formand for den litauiske bispekonference, i 1988 forfremmet til kardinal, og i 1989 blev han udnævnt til ærkebiskop af Kaunas. I 1996 trådte Sladkevicius tilbage som leder for bispedømmet, 75 år gammel.

Kardinal Vincentas Sladkevicius

Valfart er mere end samvær og udflugt

Fest og godt humør, da menigheder på Sjælland mødtes til valfart ved Vor Frue af Åsebakken

Tekst og foto: Søren P. Sørensen

Meteorologerne havde forudsagt dårligt vejr med regn og blæst.

De grå skyer hang da også tungt over Rude Skov og Høsterkøb først om formiddagen søndag den 28. maj. Men så klarede det op. Og da de første på valfarten dukkede frem af skoven og vandrede ad vejen til Vor Frue Kloster af Åsebakken, forvandlede vejret sig efterhånden til et pænt dansk sommervejr.

På den store græsplæne ved klostret var der en vældig travlhed med at opsætte boder og telte, så alt var klar før friluftsmessen kl. 11.30. Mikrofoner blev afprøvet, og unge katolikker stod klar ved indgangen med et omfangsrigt programhæfte til uddeling, og lidt længere hen ad vejen stod en parkeringsvagt og dirigerede dem, som havde bil med, ind på en nyslået græsmark ved Magleås Kursuscenter.

Valfartens rute gennem Rude Skov var i år omlagt på den sidste del af stien ned til Åsebakken på grund af væltede træer fra orkanen sidste år i december. Det betød, at de valfartende måtte ledes ad sko-

vvejen ned til selve Høsterkøb og herfra langs vejen til Vor Frue Kloster. En ikke helt ubesværlig omlægning, da der i samme timer var en sand trafik på Høsterkøbvejen på grund af cykelløbet Sjælsø Rundt.

Men alt forløb fredeligt. Cyklisterne placerede sig midt ude på vejen, og de valfartende holdt sig i venstre side af kørebanen, så der ikke på noget tidspunkt var optræk til sammenstød mellem cyklister og pilgrimme. Først da der opstod en øjeblikkelig pause i den tætte cykelt trafik, trådte biskop Kozon og hans følge ud og passerede hastigt vejen.

Traditionsrig

Valfarten til Vor Frue Kloster er en traditionsrig begivenhed, som samler menighederne i den katolske kirke fra hele Sjælland. Den bærer præg af at være en fast forankret tradition. Nok kan det danske sommervejr være en lunefuld størrelse, men ikke en afgørende faktor for gennemførelsen af arrangementet.

En af de valfartende, som jeg talte med, var Erik Jensen. Han er med i menigheden i Birkerød, og en af valfartens veteraner. Han oplyser, at han har deltaget i 20 år.

-Og helt frivilligt, tilføjer han, mens han tænder sin pipe ovenpå strabadserne af den timelange vandring i Rude Skov.

"Midtvejs skiftede vi, således at min kone gik resten af vejen. Det må man godt, og det kan jo lade sig gøre, når man har bil.

Hvad betyder en valfart for dig?

-En valfart ryster menigheden sammen. Dog er det messen, eukaristien, som er højdepunktet for det hele. Jeg har deltaget i valfarter andre steder, bl.a. i Fatima. Det er

hver gang en inspiration og understreger for mig, at vi tilhører en verdenskirke, siger Erik Jensen.

Vietnameserne

På en valfart som denne summer det af stemmer, og på mange forskellige sprog. Særligt indbudt er venskabsmenigheden fra Schwerin i Tyskland. Men der er mange andre med. Menighederne på Sjælland rummer mange forskellige nationaliteter, og én af dem, som er meget synlig på Åsebakken, er vietnameserne.

Van Tong Nguyen fra Amager vil gerne fortælle om den betydning, som valfarten har for ham. Og viljen til at udtrykke sig bliver ikke mindre, da hans unge datter træder hen ved siden af sin far, så hun kan oversætte fra vietnamesisk.

"Valfarten er en god anledning til at møde bekendte. Jeg tror, at jeg kender alle vietnameserne her, men jeg kender også mange danskere. Det vigtigste for mig er dog at deltage i den fælles fejring af Jomfru Maria" fortæller Tong, der har boet i Danmark i ni år.

"Vi trives godt som katolikker i Danmark, og vi glæder os hver dag over, at vi frit kan dyrke vores tro. Katolikker i Danmark er mere frie end vi kender det fra Vietnam" siger Tong med henvisning til de politiske forhold i sit fædreland.

En anden deltager, Phong Ha, deltager sammen med andre unge fra menigheden i Hvidovre. Da jeg spørger ham om valfarten svarer han, at han har været med de sidste 19 år.

"Jeg var tre år, da jeg første gang deltog sammen med mine forældre. Det er en god tradition. Jeg kommer her på grund af sammenholdet, og så naturligvis for at høre

biskoppens prædiken", svarer Phong.

600 deltagere

Ifølge arrangørerne deltager der ca. 600 deltagere i valfarten. Det er svært at gøre tallet præcist op, men i hvert fald er der udlejet 300 havestole, og et kyndigt blik anslår, at yderligere 300 deltagere. Det er lidt færre end ellers, men det kan skyldes så meget. Nogen har måske holdt sig hjemme på grund af udsigten til dårligt vejr. Men årsagen kan også være, at der i det hellige år 2000 er mange andre tilbud om valfarter, bl.a. til Rom og til Israel.

Uanset mange eller få, så kan man se, at folk er glade for at møde hinanden. Der hilses på kryds og på tværs. Der klappes på skuldre og folk omfavner hinanden i glædelige gensyn i og mellem menighederne og understreger på en særlig måde valfartens tema "Helliggør os i sandheden, dit ord er sandhed" (Joh. 17.18a)

Det centrale er messen

På den store plæne, lidt til højre for scenen, hvor messen om få minutter indledes, har en familie slået telt op. Det må være garvede valfarts-folk, og det viser sig at holde stik.

Familien Messerschmidt fra Ordrup, kone og mand, tre døtre, søn samt familiens hund er her. Teltet er jo en praktisk foranstaltning i tilfælde af regnvejr. Jens Messerschmidt sidder på campingstolen med en dampende kop kaffe.

- Jeg har været med siden 1949, hvoraf jeg kun to gange ikke kunne deltage. Valfarten vil jeg nødig undvære, skønt strabadserne unægtelig bliver større med årene. For mig er valfart ikke en skovtur. Det er en vandring frem mod et mål, hvor vi fejrer Kristus. Samvær er ikke det primære, men det følger med som et behageligt gode. Det centrale i denne valfart er messen, eukaristien, og understreger dermed også, at det er en katolsk valfart.

Har valfarten ændret sig over disse mange år?

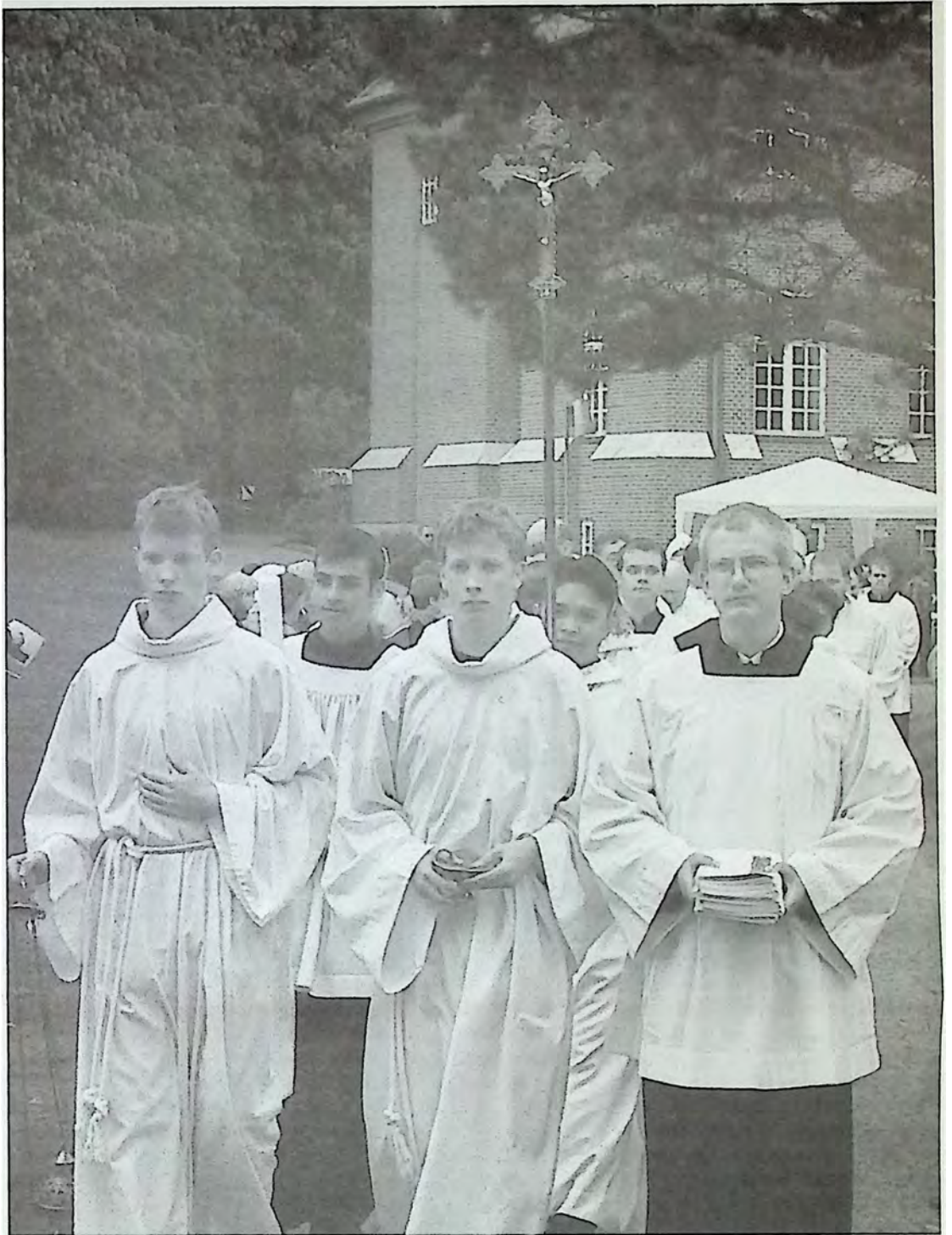
- Det er noget forholdsvis nyt, at der er så mange forskellige nationaliteter med. En udvikling, som er sket inden for de sidste 10-15 år. Men det er en berigelse, som skaber en bredde i samværet i den katolske kirke, siger Jens Messerschmidt.

Det er lige før messen går i gang. Deltagerne har indtaget deres pladser på medbragte eller lejede havestole. Oppe foran, til venstre for scenen, har menigheden fra Slagelse placeret sig. På de første stole sidder Over Carlsen og hans kone Bodil.

- Vi sætter stor pris på valfarten. Man oplever en inderlighed, dybde og mystik, og det var en væsentlig grund til at vi i 1990 konverterede til den katolske kirke. Folk her er glade, og nu skinner solen.." tilføjer Ove Carlsen.

Hvad hvis det regnede?

-Så sad vi her også. Men vi har paraply og regntøj inden for rækkevidde.

Messen

Nu starter messen..

Biskop Kozon byder velkommen og retter en særlig velkomst til den apostoliske nuntius Biggio og til venskabsmenigheden fra Schwerrin. Hans stemme trænger godt igennem vindens sus i mikrofonen, og han har som en rutineret prædikant lært at holde pauser, så ordene når ud til de mange lytten-

de på græsplænen, også dem, der sad længst væk. Biskoppen understreger i sin prædiken, at det hellige år opfordrer os til fordybelse og til forsoning. Over temaet "Helliggør os i sandheden, dit ord er sandhed" siger biskoppen bl.a., at mysterier er utilgængelige uden at Gud giver indsigt.

Biskoppen taler om vigtigheden af at virkeliggøre fællesskabstanken. Den finder vi inspiration til

ved at lære af Kristus, der kom for at vidne om den guddommelige sandhed. Vi er så vant til at konkretisere sandheden, men sandheden er mere end læresætninger og formulerede trossandheder:

-Sandhed er alt hvad der har med Gud at gøre. Vi kan nærme os sandheden fra forskellige sider, siger biskoppen og stiller spørgsmålet, hvordan kristne overvinder uenighed og splittelse. Svaret ligger i Kristi person, understreger Kozon og beder til, at kristne nærmer sig den fælles sandhed, skønt vi kommer fra forskellige retninger.

Efter den halvanden time lange messe var den officielle del af ceremonien slut. Biskop Kozon takkede for fremmødet og sendte en tak til Gud for at Han havde skænket valfarten et så flot vejr.

Og dernæst var der frokost og andagt i det grønne. Det var først hen på eftermiddagen, at det begyndte at blæse og ruske i teltstængerne og i dugene, som en varsel om den regn, der var på vej. Men da var valfarten slut, og det var cykelløbet Sjælsø Rundt i øvrigt også.

Krogh-Tonning: En norsk konvertit i Danmark for 100 år siden

Den i dag næsten glemte teolog Krogh-Tonning bør mindes som en foregangsmand, der havde mod og hjerte til at sige fra

Af Helge Clausen

Onsdag den 13. juni år 1900 skete der noget meget opsigtsvækkende i den katolske Vor Frue Kirke i Århus: Den norske teolog og tidligere statskirkepræst, Knud Carl Krogh-Tonning blev optaget i den katolske Kirke.

Krogh-Tonning var født i Norge 1842, blev cand.theol. 1867 og gift samme år. Efter at have bestyret en lærerskole nogle år, blev han sognepræst. Af helbredshensyn var han dog nødt til at vende tilbage til undervisningen allerede tre år senere. Senere virkede han som kateket og præst i Kristianias (nu: Oslo) arbejdsanstalt, sygehus og fattighuse. I 1886 blev Krogh-Tonning udnævnt til sognepræst ved den ansete Gamle Akers menighed i Kristiania. Dette embede bestred han indtil han tog sin afsked med udgangen af 1899.

Ved siden af sit praktiske virke var Krogh-Tonning siden midten af 1870'erne blevet bemærket som en markant teolog og teologisk forfatter i Norge. Han var på flere studierejser, især til Tyskland, hvor han i begyndelsen op søgte de protestantiske højborgere for at studere tidens ortodokse, lutherske retninger. Senere kom han også til mere katolske egne, hvor han bl.a. besøgte Köln, Münster, Kevelaer, og Beuron.

I 1878 udgav Krogh-Tonning en bog om skrifterne og sakramenterne, hvori han hævdede, at sakramenterne havde en selvstændig betydning, i modsætning til den gængse lutherske opfattelse om, at de mere skulle opfattes som en anden form for Ordet. Her er der stor overensstemmelse med det berømte katolske værk "Symbolik" af Möhler, uden at Krogh-Tonning dog gik så vidt som at tilslutte sig forvandlingslæren. Han kom også under indflydelse af en tysk, protestantisk teolog som hævdede, at det kirkelige embede var guddommeligt indstiftet, og at den apostolske succession ikke var til at komme uden om. At offentliggøre disse synspunkter var nærmest at tale Wittenberg midt imod!

Modvirkede forfald

I det hele taget søgte Krogh-Tonning at modvirke det forfald, som han mente at kunne iagttage inden for den norske statskirke. Således skrev han i 1881 et forsvarsskrift for det private skriftemål, hvor

han argumenterede for, at reformationen ikke havde afskaffet det, og at det burde genindføres. Han skrev også om det kirkelige embede og oversatte en række af kirkefædrenes værker, der udkom i hele 18 bind. Dette førte til, at han i 1883 blev dr.theol. ved Universitetet i Kristiania på en afhandling om de ældste kirkelige forsvarsskrifter, rettet mod den græskromerske hedenskab.

Selv førte han allerede som protestant et temmelig asketisk liv; han overholdt således fasten strengt. Breviaret blev ham en god støtte i bønslivet, og han synes at have været besjælet med en naturlig fromhed og ydmyghed.

Krogh-Tonning er også forfatter til en række omfattende værker inden for dogmatik. Hans hovedværk anses at være "Den christelige Dogmatik" i 4 bind (1885-94), som er den første videnskabelige dogmatik på norsk. Hovedtanken i hans teologiske overvejelser er, at lutherdommen er den rette mellemvej mellem på den ene side katolicismen, som "guddommelig-gør" det menneskelige og på den anden side de reformerte (calvinisterne), som på dualistisk vis skarpt adskiller det guddommelige og det menneskelige.

Som anerkendelse af Krogh-Tonnings videnskabelige arbejde blev han både udnævnt til medlem af Videnskabselskabet i Kristiania og til ridder af St. Olavsordenen.

Opsigtsvækkende besøg

I 1888 var Krogh-Tonning igen på en udenlandsrejse. Han besøgte bl.a. dominikanerklosteret i Düsseldorf, hvor han blev meget begejstret for klosterlivet og ikke mindst prioren, p. Dominikus Scheer. Året efter inviterede den norske biskop Fallize p. Scheer til at holde foredrag i Kristiania; man mener, at Krogh-Tonning har haft en finger med i spillet. I løbet af tre uger holdt pateren ni foredrag i Skt. Olavs Kirke. Det blev de rene tilbøvsstykker, som blev refereret udførligt i aviserne. Bagefter skrev Krogh-Tonning en række længere avisartikler om foredragenes indhold, hvor han bl.a. gjorde opmærksom på, at her var der en udmærket anledning til at få berigtiget de gængse forestillinger om katolsk lære og praksis, ja, det var en kristenpligt at lade sig belære! Disse artikler blev senere udgivet på tysk, hvilket gjorde ham

kendt i det katolske udland. I den følgende tid blev Krogh-Tonning kraftigt angrebet i Norge. Man kunne til nød gå med til, at pateren havde lov til at forsvare sin Kirke, men at en statskirke-tjenestemand også forsvarede den - det var for galt, så meget mere som denne tjenestemand oven i købet påstod, at man kunne lære noget af Rom!

I løbet af 1890'erne arbejdede Krogh-Tonning med kirkens natur, embedsspørgsmål, læremyndighed og ufejlbarhed. Med hensyn til den apostolske succession erkendte han, at den ikke var bevaret hos de norske statskirkebisopper, men mente, at den var bevaret som en "præstelig succession" - et synspunkt, som mange højkirkelige igennem tiderne har bygget på. Læreembedets ufejlbarhed anså han for en nødvendighed, idet han i en bog om kirken og reformationen skrev, at "Guds hensigt med at give os en hellig skrift ville være forfejlet, dersom han ikke tillige havde sørget for en institution, som med ufejlbarhed hævder den sandhed, der er fornøden til salighed. Denne institution er Christi lærende kirke". For den norske statskirke ønskede han, at statsoverhovedet overgav sin myndighed til biskopperne, hvilket heller ikke er en særligt luthersk måde at regulere forholdet mellem kirke og stat på.

Disse mere eller mindre katoliserende synspunkter hos Krogh-Tonning mødte forbitret modstand hos de mere ortodokse lutheranere i Norge og kun forståelse hos nogle få.

Krogh-Tonning mente også at kunne konstatere en vis tilbagevenden til førreformatoriske tanker i samtidens lutherske teologi - den "stille reformation", som han kaldte det.

Det drejede sig især om spørgsmålet om den frie vilje, hvor den ældre lutherdom lærte, at mennesket er passivt i forhold til frelsen. Nyere luthersk tænkning var dog nået frem til, at mennesket aktivt benytter sig af sin frihed, eventuelt omvender sig og dermed modtager nåden. Her er der en god overensstemmelse med klassisk, katolsk teologi. Krogh-Tonnings bog om nådelæren og den stille reformation udkom på tysk og vakte opmærksomhed blandt katolske teologer, fordi den fra protestantisk side korrekt fremstil-

lede den katolske lære, hvilket man bestemt ikke var vant til.

Vandt anerkendelse i udlandet

I Norge forsøgte Krogh-Tonning at dæmme op for en tiltagende lavkirkelighed inden for statskirken. Der var bestræbelser for bl.a. at gøre konfirmationen frivillig, indføre frit valg mellem borgerlig og kirkelig vielse, og nadverfejring og forkyndelse ved lægfolk. Men når han i skrift og tale argumenterede mod denne kirkelige opløsningsproces, fik han blot at vide (bl.a. af kirkeministeren), at hans anskuelser var "romerske".

Men i udlandet blev Krogh-Tonnings tanker mere og mere kendte og anerkendte, især i katolske kredse. Da hans afsluttende værk om den "stille reformation" udkom (på latin!) i 1898, vakte det opmærksomhed helt nede i Rom, hvor en kardinal, som selv var ekspert i thomisme, betegnede afhandlingen som skrevet "con mano maestro" - med mesterhånd!

Både Krogh-Tonning selv og andre forstod nu i stigende grad, at han havde fjernet sig mere og mere fra lutherdommen. Dermed var hans stilling som luthersk præst også blevet uholdbar. Som en konsekvens heraf tog han sin afsked som sognepræst ved Gamle Aker kirke. Han kunne f.eks. ikke lænere med god samvittighed bede en bestemt søndags kollekt: "Herre Gud, himmelske Fader! Vi takker dig hjerteligen, at du har hjulpet os formedelst dit Ord af den græselige Pavedoms Vildfarelse"! Der blev ikke bevilget nogen pension, men Stortinget vedtog dog at give ham "ventepenge", så han ikke skulle lide nød.

Afsked vakte opsigt

Afskeden vakte stor opsigt. Hans modstandere udsprede rygter om, at man fra katolsk side havde tilbudt ham en fornem videnskabelig stilling i udlandet, hvis han blev katolik. Bjørnson, som slet ikke var enig med ham, forsvarede ham dog offentligt. Men det vigtigste var nok, at hans kone støttede ham fuld ud.

For at få stilhed til at nå til en afklaring rejste Krogh-Tonning i april 1900 via København til Århus, hvor han havde fået tilbudt

Set i historiens lys foregreb Knud Carl Ansgar Krogh-Tonning den teologiske udvikling inden for store dele af protestantismen.

ophold hos jesuitterne. Han havde tidligere mødt én af dem, den lærde pater Lohmann, på Skt. Andreas Kollegiet i Ordrup. I præsteboligen i Århus var der rige muligheder for at studere, og Krogh-Tonning gav sig i kast med den apostolske succession og pavens ufejlbarhed, med de lærde jesuitter som samtalepartnere. Han deltog ivrigt i majandagterne og hele den katolske liturgi. Desuden fik han venner blandt de lokale, danske katolikker, hvoraf de fleste var konvertitter.

Efter et par måneders forløb blev Krogh-Tonning imidlertid syg; det var sikkert en reaktion på den megen turbulens, han havde været udsat for i forbindelse med sin afsked. Han bad om at blive optaget i den katolske Kirke, hvilket skete den 13. juni 1900 i Vor Frue Kirke i Ryesgade. Dagen efter modtog han for første gang Kommunionen. Selv om hans konversion var ventet, vakte den alligevel røre og affødte bitre kommentarer, især i hans hjemland. I sine erindringer udtrykker Krogh-Tonning stor taknemlighed for, at han har været "forskånet for den bitre kalk, som så mange ved denne anledning har måttet tømme fra sin families side". Bortset fra et par mindre rejser blev Krogh-Tonning i Århus til begyndelsen af 1901, for fortsat at rekreere sig og fordybe sig i teologiske spørgsmål. Herefter vendte han tilbage til Norge. Forinden havde han modtaget Konfirmationens Sakramente af biskop von Euch. Ved den lejlighed tog han navnet Ansgar, som han føjede til sine døbenavne.

Teologisk æresdoktor

I Kristiania levede han tilbage-trukket resten af sine dage, beskæftiget med studier og litterær virksomhed. I 1905 fik han et synligt tegn på den højeste akademiske anerkendelse fra Congregatio pro Studiis i Rom, som promoverede ham til teologisk æresdoktor. I 1906 udgav Krogh-Tonning sine erindringer "En konvertits Erindringer", som nok er værd at læse den dag i dag, og som er blevet sammenlignet med Newman's "Apologia pro vita sua". Knud Carl Ansgar Krogh-Tonning fik ikke noget langt otium; han døde pludseligt den 19. februar 1911, da han var på vej til højmesse i Skt. Olavs Kirke i Kristiania. Krogh-Tonning er nærmest glemt i dag; hundrede år efter hans kontroversielle konversion bør han dog mindes som en foregangsmand, som havde overblik, mod og mandshjerte til at sige fra, når udviklingen gik af sporet, og tillid, åbenhed og udholdenhed til at turde drage konsekvensen af sine holdninger. Set i historiens lys foregreb han også den teologiske udvikling inden for store dele af protestantismen, især med hensyn til kirken, embedet og sakramenterne.

Når Helligånden får lov at komme til os..

"Hør vinden blæse" er en dyb, men lettilgængelig bog, der rummer det enkle budskab, at man møder det største i det mindste

Af Bente Nielsen

"Hør vinden blæse" er en dyb, men lettilgængelig bog. Den er skrevet af Wilfrid Stinissen, der er katolsk præst og karmelitermunk. Han har siden 1967 boet i Sverige, hvor han har ledet talrige retræter og kurser i kristen meditation. Han er forfatter til mange bøger om kristen spiritualitet.

Bogen består af to afdelinger: "Ånden og dig selv" og "Ånden og Kirken." Den første del beskriver det enkelte menneskes forhold til Helligånden, mens det i den anden del af bogen drejer sig om Helligånden og fællesskabet:

"Din Ånd, som jeg indånder, den mægtige og rene, indgiver mig en kærlighed, som er uden lige."

Sådan digter Johannes af Korset. Helligånden er os lige så nær som luften, vi indånder. Han er livgiveren til hele skabelsen, og overalt, hvor Han finder åbenhed, indgyder Han kærlighed, kristendommens grundfundament. Fra denne kærlighed kommer sandhed, trøst, frihed og fællesskab. I mennesket, Guds billede, er Han nærværende på en særlig måde.

"Hør, vinden blæser, hvorhen den vil, og du hører, den suse, men du ved ikke, hvorfra den kommer, eller hvor den farer hen. Sådan er det med enhver, der er født af Ånden" (Johs. 3,8).

Der er også to andre store symboler for Helligånden, der antyder Hans hemmelighedsfulde karakter: Ånden er strømme af levende vand, der vælder frem i den, der tror, men Ånden er også ild, der sætter alting i brand. Ånden er selve handlingen, gennem hvilken Gud åbenbarer sig.

Kærlighedens ånd

Helligånden er kærlighedens Ånd. Det er klart udtrykt i Rom. 5,5: "Håbet svigter os ikke, for Guds kærlighed er udgydt i vore hjerter, ved at Han har givet os Helligånden." At give os Helligånden og at indgyde kærligheden i os er samme sag for Gud. Kærlighed er det at give sig selv til en anden. Det er den kærlighed, Jesus viser os på korset og i eukaristien. Kærlighed er dog ikke kun selvhengivelse (agape), men også et ønske om den andens nærhed (eros). I eukaristien findes både agape og eros, for den er ikke kun offer, men også nærvær. Det understreger vi i den katolske Kirke ved at opbevare det

indviede brød i tabernaklet: Han er altid hos os.

Sandhedens ånd

Helligånden er også sandhedens Ånd, der skal vejlede os til hele sandheden. Den vej, Ånden vælger at føre os, går gennem synden. "Når Han kommer, skal Han overbevise verden om synd og om retfærdighed og om dom" (Johs. 16,8). Jesu definition af synd er ikke at tro på Ham, at afvise Hans kærlighed. Der er en himmelvid forskel på det at betragte synden som overtrædelse af forskrifter eller som mangel på tillid til Jesus. Hvis synden består i at bryde nogle regler, er grundtonen kold og juridisk. Hvis synden derimod opfattes som mangel på tillid, er man allerede på vej til kærligheden.

Jo mere Ånden får lov at virke i os, jo mere bevidst bliver vi om vor synd. Blokerer vi bevidst mod Åndens virke og nægter at tage imod den frelse, som Gud tilbyder gennem Ånden, så gør vi os skyldige i det, som Nye Testamente kalder Synden mod Helligånden. For at kunne sige nej til Helligånden, må du allerede have mødt Ham, og Han må have sat dig over for at skulle træffe et valg. Denne synd forudsætter altså, at man har en klar bevidsthed om, hvad der står på spil. Hvis man ikke vil tage imod tilgivelsen, forbliver man i synden, og så kan ikke engang Gud redde en.

"Var I blinde, havde I ingen synd, men nu siger I: Vi ser – derfor forbliver I i jeres synd" (Johs. 9,41).

Hvis man tager Evangeliet alvorligt, kommer man før eller senere til et punkt, hvor man står ansigt til ansigt med sin fattigdom. Man slår ikke til. Den fortvivlelse, der opstår, er en frugt af Åndens værk i en, men det er også den samme ånd, der trøster én, nemlig Trøsterånden. Det betyder ikke, at man så bliver stærk, tværtimod. I stedet for at gøre én stærk, lærer Ånden en at acceptere fattigdommen og til og med at elske den. "Jo fattigere du er, jo mere vil Gud elske dig", skriver Thérèse af Lisieux til sin søster Céline. Der findes en stor glæde i at være fuldstændig afhængig af Gud. Det er Ånden, der får os til at forstå, at vi er salige, når vi er fattige (Matt.5,3).

Åndelig vejleder

Mange klager over, at det ikke lykkes for dem at finde en åndelig vejleder, men Helligånden er vor

åndelige vejleder, og ingen er uden Ham. Præsten, der snarere er vores åndelige ledsager, hjælper os med at lytte til og leve efter den Ånd, Gud skænker. "Alle, som drives af Guds Ånd, er Guds børn", skriver Paulus (Rom. 8,14). Man lever ikke som Guds barn, hvis man ikke lader sig lede af Helligånden.

"Jeg vil bede Faderen", siger Jesus, "og han vil give jer en anden talsmand, som skal være hos jer til evig tid" (Johs. 14,16). Så snart du vil lytte til Helligånden, er Han virksom i dig. Selve viljen til at lytte er allerede Åndens værk. Ånden anvender vort inderste, egentlige jeg for at lade os forstå, hvad Gud vil. Det kan dog til tider være vanskeligt at skelne mellem ånderne. Forudsætningen herfor er en grundlæggende åben og beredvillig holdning, der har både en negativ og en positiv side. Den negative holdning kaldes af Ignatius af Loyola for indifferens, dvs. ikke at foretrække det ene frem for det andet. Den positive holdning er den åbenhed, som først og fremmest Maria var et enestående eksempel på. Den schweiziske mystiker Adrienne von Speyer, (1902-1967) taler om at have en "skriftemålsholdning" i den forstand, at man står nøgen og åben over for Gud.

Når vi har bedt: "Vis mig dine veje, Herre, lær mig dine stier! Vejled mig i din sandhed og belær mig!" (Sl. 25,4-5), så er det ikke alt, for Ånden er også Levendegøveren. Når du siger, at du går Hans veje, kunne det lyde, som om det er dig, der gør det hele. Navnet "Levendegøveren" antyder derimod, at det er Ham, Ånden, der gør det. Der er dog ingen modsætning heri, snarere en udvikling, ligesom der er forskel på at tale abstrakt om Guds nærvær og så at sige som Katarina af Siena: "Jeg svømmer i et hav af lys og kærlighed". Ånden gør det generelle personligt og nærværende.

Åbenbaringsreligion

Kristendommen er en åbenbaringsreligion. Vi tror, at Gud har åbenbaret sig, det vil sige er trådt ind i vor virkelighed. Han er ikke kun kommet med en lære, men Han har givet sig selv til kende. Det er indlysende, at det er noget, vi burde kunne erfare. Ligesom vi kan skelne mellem tre personer i

Gud, så er der også tre grundfølelser: At lære Faderen at kende fører til en grundlæggende tillid. At komme i kontakt med Sønnen fylder tilværelsen med mening. Og at møde Helligånden, der er enhedens og kærlighedens Ånd, giver en følelse af samhørighed, forening, kærlighed, og af kærlighedens trofaste følgesvend: glæde. Alle, der har erfaret noget af Gud, ved, at det forandrer hele deres liv. At have været på Tabor er noget, man ikke glemmer. Det sætter sine spor.

I trosbekendelsen er trosartiklen om Kirken altid forbundet med trosartiklen om Helligånden. Ånden er Sanctificator, Helliggøveren. Eftersom Kirken er skabt af Helligånden, genspejler den noget af Hans væsen. Kirken kan defineres på mange måder. Man har kaldt Kirken for ursakramentet, frelsens sakramente, Guds menighed, Guds folk, Guds rige på jorden, Kristi legeme og Helligåndens tempel, men alle mennesker tager del i at bygge Kirken op. I dag bruges betegnelsen koinonia ofte, fordi det forbinder Kirkens inderside med dens yderside. Koinonia betyder jo ikke bare det fællesskab, som de troende har indbyrdes, men også fællesskabet mellem de troende og Gud. De enkelte medlemmer i Kirken inddrages i en koinonia, der allerede findes. Ligesom Gud er et fællesskab af tre personer, er Kirken et fællesskab, der udgøres af mange lokale kirker, og hver lokal kirke er et fællesskab af mange troende. Treenighedens livsfællesskab er altså både kilden til og målet for Kirkens fællesskab.

Enhedens ånd

Den økumeniske bevægelse er først og fremmest Helligåndens værk. Det er Ham og kun Ham, der kan genoprette kirkernes

enhed. Når vi ved, at den samme Enhedens Ånd virker i alle kirkesamfund, bør vi aldrig sætte grænser for vore håb. Det er noget stort, at vi har samme dåb, da det er gennem dåben, at vi indpodes i Kristus og bliver medlem af Hans Kirke. Samtidig giver Helligånden os en skarp påmindelse om splittelets synd og forargelse. Han minder os om Jesu ord: "At de alle må være ét", og Han beder selv denne bøn i os. Dominikanerpatren Yves Congar, der er en af vor tids største økumener, har anvist fire veje til enheden, nemlig en institutionel, praktisk, åndelig og teologisk økumeni. Vigtigere end al spekulation over den fremtidige enhed er dog bøn. Bønnen Veni, sancte Spiritus, som vi før plejede at bede på en individuel måde, har nu hos mange fået en mere universel karakter. "Kom Helligånd", ikke kun til mig og til vores lille gruppe, men til alle kristne. Antænd i os alle din kærligheds ild, så vi vokser sammen og bliver ét i dig!

Wilfrid Stinissens bog er meget væsentlig, direkte og jordnær. Målet opstilles, og vejene dertil anvises på en letforståelig måde. Bøn, åbenhed, tillid og lydighed over for Helligånden fører frem til overgivelsen i Guds vilje. Man kan grunde over Guds vilje med verden og menneskeheden, men man lever mere i Guds vilje, når man udfører det lille, banale stykke arbejde, som Han pålægger én lige nu. Jo mere bevidst man lever, jo mere koncentreret man er i nuet, jo mere er man ét med Guds vilje. Det er i det allermindste, man møder det allerstørste. Overgivelsen er alfa og omega. Jeg tror, at vor tids mennesker kan finde stor hjælp i dette enkle budskab.

"Hør vinden blæse" er udgivet på Steno Forlag og koster 138,50 kr.

VALFART

For de mange, der enten planlægger en valfart - eller har været på valfart - vil vi gøre opmærksom på Sankt Andreas Biblioteks udvalg af litteratur inden for dette område. Her følger nogle forslag, der omfatter både praktiske "rejsebøger", men også litteratur der indeholder teologiske og historiske overvejelse om valfarten og dens spiritualitet.

DET HELLIGE LAND

Jerome Murphy-O'Connor. The Holy Land. An Archaeological Guide for Travellers. Oxford University Press 1992.

Robert L. Wilken. The Land Called Holy. Palestine in Christian History and Thought. Yale University Press 1992.

Bargil Pixner. With Jesus through Galilee according to the Fifth Gospel. Rosh Pina, Corazin Publishing 1992.

Bruce M. Metzger o.a. Faszinerende Welt der Bibel. Freiburg, Herder 1989.

Peter P. Rohde. Israels ørkener - og Sinai. København, Carit Andersens Forlag 1973.

Yigael Yadin. Masada. Kong Herodes' fæstning. På dansk ved Inger Gudmundsen. Lindhardt & Ringhof 1971.

ROM

Mogens Nykjær. Peterskirken. Historie og betydning. Gyldendal 1999.

Pilgrims in Rome. The Official Vatican Guide for the Jubilee Year 2000. London, Geoffrey Chapman 1999.

Luca Cesarini. Den Heliga Birgittas Rom. Skellefteå, Norma Bokförlag 1999.

Heinz Joachim Fischer. Rom. Ein Reisebegleiter. Köln, DuMont Buchverlag 1986.

A. van der Heyden & J.J.M. Timmers. En byvandring i Rom, den evige stad. København, Lademann 1975.

Pilgrim's Handbook. The Central Committee for the Holy Year 1975. Rom, Tipografia Poliglotta Vaticana 1974.

SANTIAGO DE COMPOSTELA Xavier Barall i Altet. Compostelle: Le Grand Chemin. Paris, Gallimard 1993.

Millán Bravo Lozano & Hans-Günther Kaufmann. Santiago de Compostela. Auf alten Wegen Europa neu entdecken. Innsbruck, Tyrolia-Verlag 1992.

Tue & Bodil Gad. Rejsen til

Jakobsland. København, C.A. Reitzels Forlag 1991.

Kurt Benesch. Pilgerwege: Santiago de Compostela. Freiburg, Herder 1991.

Raymond Oursel & Claude Jean-Nesmy. Pilgerwege nach Santiago de Compostela durch Frankreich und Spanien. Würzburg, Echter 1990.

Bartolomé Bennassar. Saint-Jacques de Compostelle. Avec plans et dessins. Paris, Julliard 1970.

LOURDES/FATIMA

Joachim Boufflet. Les apparitions de la vierge. Paris, Calmann-Lévy 1996.

René Laurentin. Multiplication des apparitions de la Vierge aujourd'hui. Est-ce elle? Que veut-elle dire? Paris, Fayard 1991.

Georg Scharf. Fatima aktuell. Botschaft und Boten. Münster, Th. Schmitz Verlag 1986.

René Laurentin. Bernadette et ses juges. Scénario-testament d'un historien pour un film sur Lourdes. Paris, O.E.I.L. 1986.

René Laurentin. Budskabet fra Lourdes og dets betydning. På dansk ved Jørgen Lassen. Pauluskredsens Forlag 1974.

William Thomas Walsh. Our Lady of Fatima. New York, Doubleday 1959.

VALFART I ALMINDELIGHED Pilgrim Prayers for the Jubilee. Central Committee for the Great Jubilee of the Year 2000. London, Geoffrey Chapman 1999.

Basil Hume. To Be a Pilgrim. A Spiritual Notebook. London, St. Paul Publications 1984.

René Laurentin. Les Routes de Dieu. Aux Sources de la religion populaire. Paris, O.E.I.L. 1983. Romain Roussel. Les Pèlerinages. Paris, Presses Universitaires de France 1972.

Vi gør opmærksom på, at Sankt Andreas Bibliotek er lukket fra den 30. juni indtil den 4. september (begge dage inkl.).

KATOLSK MENIGHEDSPLEJE

Bredgade 69 A
1260 København K

Kontortid: tirsdag og torsdag kl 14-16
Telefon: 33 15 23 03
Giro: 6 46 63 97
Formand: Bente Nygaard Hansen 33 14 69 36

indbyder til den traditionelle sommerlejr for børn på

KLITBORG

d. 1.- 15 juli 2000

Pris: kr. 1000 (inkl. rejse).

Nærmere oplysninger på telefon: 33 15 23 03 (kontor)
eller 33 14 69 36 (Bente Nygaard Hansen)
eller 35 43 10 89 (Vicente Christensen)

Vel mødt til en herlig sommer på

Møder og arrangementer

**Katolsk historisk Forening
- ÆLNOTH**

sommermøde lørdag d. 17. Juni kl. 12 i præstegårdens mødelokale, Bredgade 64. Broder Jacob den Danskes Identitet. Formanden Jørgen Nybo Rasmussen forelægger sin opfattelse. Derefter lejlighed til diskussion. Knud den Helliges relikvier. Bestyrelsesmedlem Helge Clausen fortæller om den nyeste videnskabelige undersøgelse. Alle er velkomne.

Dalum Retræte

for mænd afholdes på Dalum Kloster fra 28. august (ankomst senest kl. 17) til den 1. september efter højmesse og morgenmad.

Retrætepræst: pater Paul Marx, o.m.i.

Tema: At lære Gud at kende

Prisen: for opholdet er kr. 675,- (håndklæder medbringes).

Tilmelding: Tage Gondek, Ivgitvej 17, 4800 Nykøbing F. Telefon 54 82 20 55

Retræteudvalget: Tage Gondek, Nykøbing F. Peter Poul Hansen, Rødby. Walter Egger, Hillerød. Børge Blans, Silkeborg. Bo Myland Rasmussen, København. Poul Wiisbye, Roskilde (udvalgsformand).

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift

Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand

Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor

Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K

Telefon 33 15 23 03 ·

Postgiro 6466397

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16.

andet kan aftales på telefon

33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

**Løgumkloster
Refugium**

9. - 15. juli: Hildegard Bingen
En klosteruge om Hildegard af Bingens mystik, profetier og musik. Koncerter, bibelmeditationer og udflugter i omegnen

15. - 19. juli: Erindringer om et ø-liv

Fokus på livet på småøerne - før og nu. Udflugt til Mandø og Rømø

26. - 30. juli: Opbrud: På vej på ny - på ny vej

Refugledage som inspiration til at komme videre i livet efter en svær tid.

Juni - september er der flere 4-5 dages Sønderjyllandsture med bustransport fra forskellige steder i landet.

Send bud efter Refuglets program eller se vor hjemmeside

Løgumkloster Refugium

6240 Løgumkloster

tlf. 74 74 33 01 fax. 74 74 33 25

www.loegumkloster-refugim.dk

**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:

Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:

Kr. 6,- pr. sp./mm.

Salg og service**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København N

Begravelse og bisættelse ordnes smidigt og rimeligt
38 86 60 56 i hjemmet.

DANSK OLIE

KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrrservice
Installationer
Olievagt i
fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre

36 70 45 30

- sikkerhed for varme

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandsystemer
Tlf. 42 27 31 00

Revision · Regnskab · Skat

REVISORGÅRDEN I ROSKILDE

Registreret revisor

Jørgen Brangstrup

Skt. Olsgade 10 · Roskilde · 46 35 10 35

det er altid sikkert med en registreret revisor

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

**Murermester
Bernhardt Christiansen**

Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr

Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV

Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Son
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning

43 99 75 01

Sv.E. og B. Baltzer

Køgevej 40

2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De trykthed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT

39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

v/ bedemand Wagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

**KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 21. JUNI**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
TIRSDAG D. 13. JUNI

Filmfestival var andet end Bjørk og von Trier

Kirkelig pris til japansk film Eureka, der fremhæves som en film af stor skønhed

Filmfestivalen i Cannes var også andet end De gyldne Palmer, Lars von Trier og Bjørk.

Den japanske instruktør Aoyama Shinjis film "Eureka" har ved den lige afholdte filmfestival vundet den økumeniske jurys Store Pris.

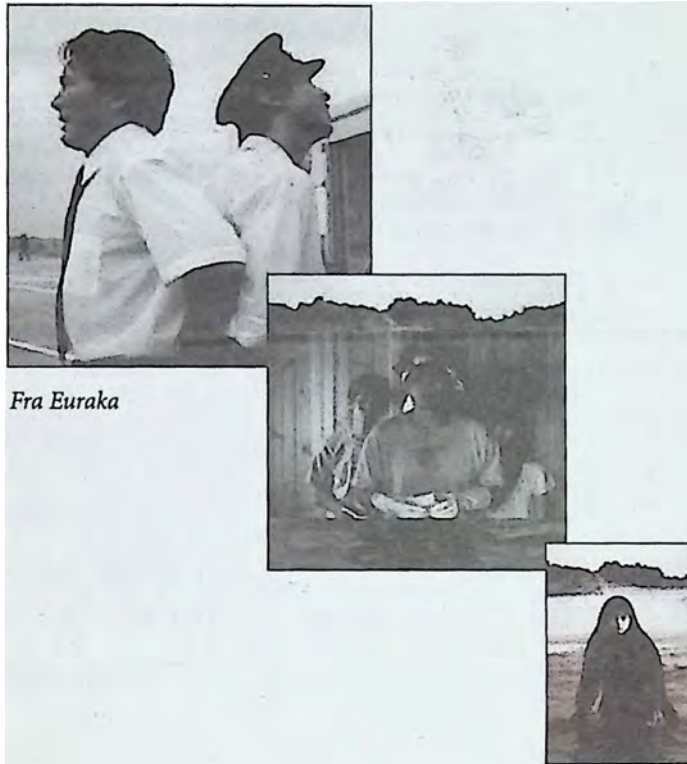
Shinjis værk, der varer tre og en halv time, blev af filmkritikere fra både den katolske og den evangeliske kirke fremhævet som en film af "stor formel skønhed".

Den fremstår som en besindelse på universelle værdier og understreger håbets og overlevelsens kraft. "Filmen fører tilskueren over en lang vej frem til lyset", betonedes juryen om filmen, hvis handling udspiller sig om en dramatisk buskapping, hvor de overlevende mødes for at bearbejde den traumatiske oplevelse, og for at finde deres egentlige "jeg" både i forhold til det tragiske og med et håb om at bevare evnen til at leve for andre.

Dette års kirkelige "Cannes

Jury 2000" var sammensat af filmkyndige lutherske og katolske kirkefolk fra Australien, Litauen, Tjekkiet, Schweiz og Frankrig.

Pastor Raymond Olsen, der repræsenterede Danmark i den kirkelige jury ved filmfestivalen i Berlin tidligere på året, siger, at hovedprisen til den japanske film "Eureka" peger mod en tilbagevenden til klassisk fortællestil, hvor klassiske universelle værdier bæres frem. Tankevækkende i en gammel kristen verdensdel? Den økumeniske Jurys nøje overvejede beskrivelser lader os ane sådanne film, og skulle de komme op på de danske filmræder, er de sikkert en anmeldelse værd til en tid", siger han. De kirkelige filmeksperter uddelte desuden priser til "Fast Food Fast Women" af amerikaneren Amos Kollek og til "Code inconnu" af Michael Haneke, som er fra Wien, men nu bosat i München.

Fra Eureka

Astronom i Vatikanet: Forestillingen om en Skabergud bør ændres

Tilskyndet af den nyeste astronomiske forskning går Vatikanets øverste astronom, den amerikanske jesuit George V. Coyne ind for en ændret forestilling om Gud som verdens skaber. I en artikel i Vatikanets avis, "L'Osservatore Romano" skitserer direktøren for Vatikanets observatorium en Guds-forestilling, som afviger fra de traditionelle begreber om en "skabelsesplan", og som tager hensyn til de moderne kosmologiske teorier.

Blandt andet skriver Goynes, at teologernes gudsbillede, for så vidt det drejer sig om den rationelle forståelse af den åbenbarede sandhed, må tilpasse sig den menneskelige tænknings udviklinger. Også forestillingen om en skabergud må svare til den moderne kosmologi. I den forstand skulle Gud være til at begribe som skaberen af et univers, i hvilket "målet og planen for skabningen ikke er de enkelte, ja ikke engang de vigtigste faktorer", men derimod har "spontaneiteten og ubestemtheden afgørende bidraget til universets udvikling, hvor livet så er dukket op." En "almægtig og alvidende Gud i Newtonsk forstand, efter

hvilken alt er forudbestemt og deterministisk" svarer ikke til den nutidige videnskabelige erkendelsestrin, skriver jesuiten, som siden 1978 har ledet observatoriet.

Gud er mere end en erkendelsesformel

Coyne argumenterer yderligere for, at det nye billede af Gud som skaber af et univers, som er åben for tilfældige udviklinger, faktisk svarer til den bibelske åbenbaring, hvor Skaberen i sin holdning over for det skabte ikke skildres som en tvangens Gud, men som Gud, der indbyder mennesket til deltagelse i skaberværket. Trods vidtgående overensstemmelse med moderne kosmologi distancerer Coyne sig fra det trend i den nutidige videnskab, som ikke begriber Gud som person, men som en erkendelsesformel for verdenen. For teologen og for den troende er Gud væsentligt mere end dette og mere end blot en information, betoner Goynes i sin artikel, som i anledning af Videnskabsfolkernes Jubelårsfest er blevet offentliggjort i Vatikanets avis. (KNA)

Redaktion og medarbejdere på Katolsk Orientering ønsker vore læsere en glædelig pinse

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

JUNI 2000

Torsdag 01. kl. 10.00. Firmelse i Vor Frue Kirke, Århus

Fredag 02. Møde i Kommissionen for tilsyn med Sakrale Bygninger i Århus

Lørdag 03. Møde i Højkirkelig Bevægelse

Søndag 04. Valfart til Øm

Tirsdag 06. kl. 10.00. Møde i Det Biskoppelige Råd
19.30 Fællesmøde med menighedsrådene for Sankt Andreas og Sankt Therese Kirker

Lørdag 10. Firmelse i Den Helige Families Kirke, Birkerød

Onsdag 14. kl. 16.00
Møde i Forretningsudvalget
19.30: Menighedsrådsmøde i Sankt Andreas Kirke

Lørdag 17. kl. 11.00 Præstevielse af Diakon Thomas Birkheuser i Sankt Ansgars Kirke
kl. 15.00. Firmelse i Sankt Nikolaj Kirke, Hvidovre

Søndag 18. kl. 11.30. Engelsk firmelse i Vor Frue Kirke, Herlev

Torsdag 22. kl. 19.00. Kristi Legems og Blods Fest på Rygaard

Juli 2000

Ugen 12.-19. Til Grønland, fejring af 1000 året for kristendommens komme d. 16.

Lørdag 22. kl. 17.00
Præstevielse af Diakon David Nielsen i Sankt Ansgars Kirke

August 2000

Weekend 12.-13. Vietnamesisk Valfart til Øm

Ugen 15.-20. Verdensungdomsdage i Rom

Torsdag 24. kl. 15.30
Møde i Liturgisk Kommission
Lørdag 26. Polsk Stævne, Pindstrup

Søndag 27. kl. 10.00. Firmelse i Jesu Hjerter Kirke, Randers
kl. 15.00 Firmelse i Sankt Kjelds Kirke, Viborg

En meget nervøs ung konvertit skulle til skrifte. Præsten viste sig at være ligeså nervøs.

Konvertitten bekendte sine synder langsomt og meget omstændeligt. Præsten brød sin hjerne med at finde de rette ord til beroligelse. Endelig gav han absoluttionen: "Jeg tillader dig dine synder i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn". Den skriftende person forlod skriftestolen meget perpleks.

I Kirken findes ingen udlændinge

Diskrimination er uforenelig med den katolske kirkes lære. Det fastslog pave Johannes Paul II i en prædiken i forbindelse med en særlig jubelårsmesse for indvandrere og flygtninge. Paven understregede i sin tale, at der er mange, som vil holde de fremmede ude: "Det kan bero på en misforstået frygt eller på, at man koncentrerer sig om sit eget liv. Men man kan ikke diskriminere på dette område og samtidig høre Kristus og Kirken til", sagde paven til de tusinde af pilgrimme, der var forsamlet på Peterspladsen. "I en tid med globalisering har Kirken et konkret program: at arbejde på at fremme fællesskab og solidaritet i vor verden, som ofte kaldes en global by. I Kirken findes der hverken udlændinge eller gæster, men landsmænd til helgener og medlemmer af Guds familie", understregede paven.

Paven har for længe tilgivet Agca sin ugerning. Et par år efter attentatet besøgte paven ham i fængslet.

Pavens attentatmand benådet

Ali Agca er blevet udleveret til Tyrkiet, hvor han skal afsone fængselsstraf

KNA, Rom: Italiens præsident Carlo Azeglio Ciampi benåede i sidste uge den 43 årige tyrkiske terrorist Ali Agca, der forsøgte at dræbe pave Johannes Paul II den 13. maj 1981 på Peterspladsen i Rom. Vatikanet har udtrykt sin tilfredshed med den

italienske statspræsidents benådning af Agca. Vatikanets talsmand Joaquin Navarro-Valls tilføjede, at det for paven er en særlig glæde, at benådningen finder sted i Det Hellige År. Paven har efter attentatet tilgivet Ali Agca. Paven har tidligere

ladet den italienske øvrighed vide, at han ville hilse en mulig benådning velkommen. Ali Agca er nu blevet udleveret til Tyrkiet, hvor han kan se frem til at afsone en langvarig fængselsstraf for mord på en række prominente tyrkiske journalister.

Rwanda: Biskop frikendt

Stor lettelse efter domsafsigelse i Kigali

(Zenit, KNA). Den katolske biskop i Rwanda, Augustin Misago, er ved retten i hovedstaden Kigali blevet frikendt for anklager om meddelagtighed i folkemord i 1994.

Retten frikendte ham på alle anklagepunkter. Anklageren havde krævet dødsstraf over den 57 årige biskop, bl.a. for at have været medinitiativtager til den berømte lejrer Murambi, hvor tusinder af flygtninge blev myrdet den 20. og 21. april 1994. Misago har under hele rettergangen bedyret sin uskyld, og biskopper fra hele verden og Vatikanet har gentagne gange protesteret over arrestationen af biskop Misago.

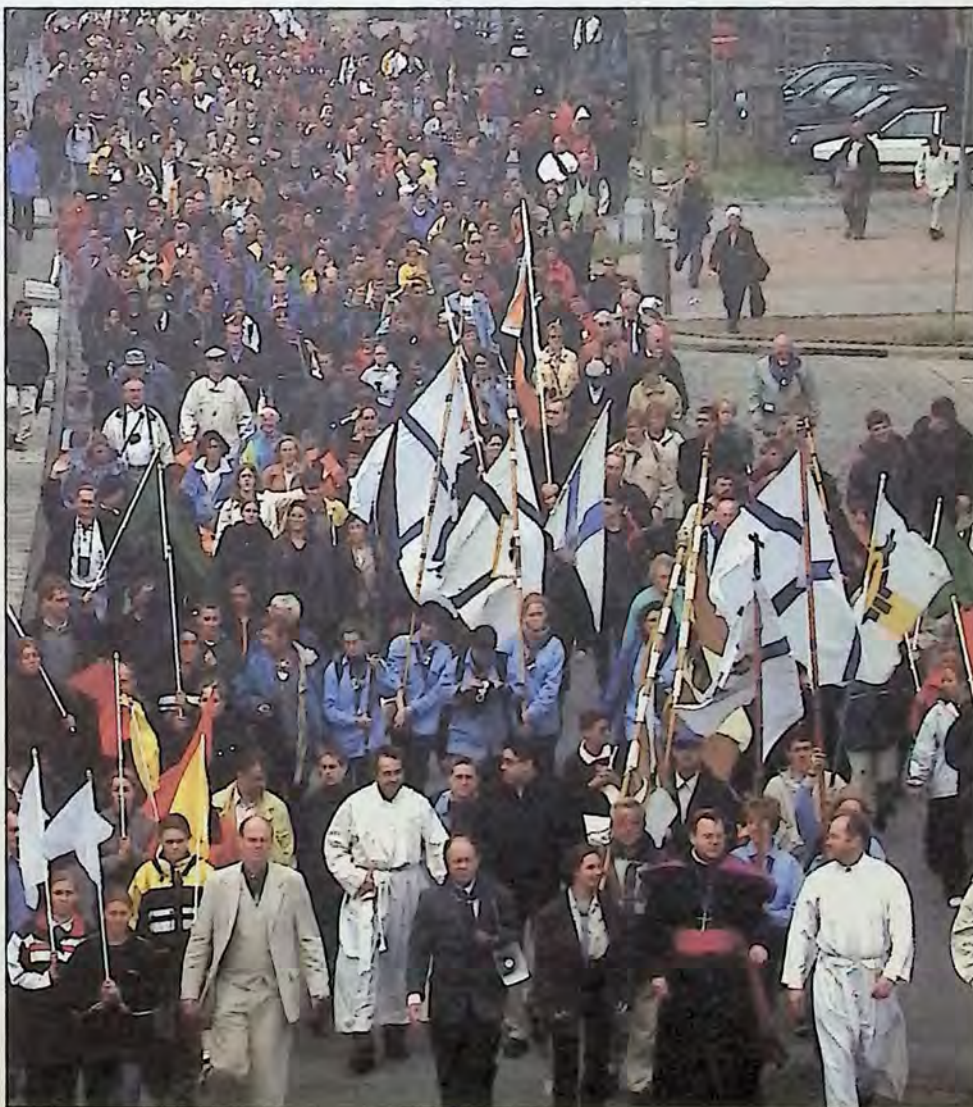
Det var en synlig rørt biskop, der efter den timelange domsafsigelse forlod retssalen, hvor han blev hjerteligt omfavnet af de mange medlemmer af den katolske kirke, som var mødt frem.

Livsglæde på kirkedage

Et bredt engagement prægede de netop afsluttede katolske kirkedage i Hamburg. Programmet indeholdt godt 1000 foranstaltninger: gudstjenester, foredrag, paneldiskussioner, workshops, koncerter etc. Der var talrige bidrag

fra andre trossamfund og ikke kristne religioner samt situationsrapporter fra mange lande, heriblandt også fra vor egen del af verden. Et højdepunkt var da tusinder af unge vandrede gennem Hamburgs gader til Hamburgs rådhus, hvor kirkedagene sluttede med en økumenisk gudstjeneste med 25.000 deltagere.

Læs midtersiderne

Den truende sigøjner

Det har i flere århundreder været et mysterium, hvorfra sigøjnerne egentlig kom. De er også blevet kaldt ved forskellige navne, f.eks. "bohemians" (bøhmere) eller "gypsies" (egyptere). Deres levevis er karakteriseret ved nomadetilværelse, og de har bevæget sig fra sted til sted uden at kunne slå rod og tilpasse sig det etablerede samfund. I dag mener man, at sigøjnerne oprindelig stammer fra Indien. Der har været forsøg på at udnævne sigøjnerkonger og -dronninger, hvilket er en illusion, fordi sigøjnerne ikke udgør et homogent folk, men består af stammer eller storfamilier. Et meget udbredt sprog blandt dem er "romanès". Deres ustabile tilværelse har givet, især sognepræster, grå hår i hovedet, og man har været tilbøjelig til at opgive dem. De dukker op i kirkerne, hvor de ønsker at få deres børn døbt. De er imidlertid karakteriserede ved at falde uden for enhver form for organiseret socialt liv undtagen i deres egne familier, der som regel er strengt patriarkalsk strukturerede.

Pave Johannes Paul II har imidlertid vist en forkærlighed for disse meget udsatte og marginale personer. Han har forstået, at de har brug for Kirkens særlige omsorg og opmærksomhed. En af vanskelighederne i det pastorale arbejde har været den at få sigøjnerne til at organisere sig. Dette er endelig lykkedes i organisationen CCIT (Comité Catholique International pour les Tsiganes, den internationale komité for sigøjnere). Andetsteds i bladet bringer vi et referat af deres sidst afholdte møde i Barcelona, som giver et indblik i de store vanskeligheder, som denne befolkningsgruppe står overfor. Centralt i det pastorale arbejde er samværet med sigøjnere, hvilket stiller krav om en uendelig tålmodighed.

Dette arbejde virker fremmedartet på danske katolikker, der mest kender sigøjnerne negative sider, f.eks. arbejdsskyhed og skulkeri fra skolen. Den nu afdøde pastor André Barthélemy med tilnavnet Yoska besøgte sigøjnerfamilier over hele verden og underviste dem utrætteligt i evangeliet. Hvert år tilbragte han en uge i Niels Steensens Hus, hvorfra han besøgte familier i Helsingør-Helsingborg området. Sammen med et belgisk ægtepar Elizabeth og Leon Tambour grundlagde han et omfattende pastoralt arbejde, der bragte håb til denne truende og udsatte gruppe.

Jesu Små Søstre har på en forunderlig måde forstået, at disse mennesker hørte til de fattige. De har gjort et arbejde i København, men søstrene har også i mange år boet blandt sigøjnere i en campingvogn, hvor halvdelen var indrettet til kapel.

Arbejdet med sigøjnere må nødvendigvis være utraditionelt, som sigøjnerne også er i deres livsform.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: jorgen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken. Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Gira 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124. Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Hvis det omgivende samfund hele tiden ser et modsætningsforhold til sigøjnerne, opretholder man marginaliseringen.

Sigøjnere på valfart

Det påhviler Kirken at opfordre til stillingtagen over for diskrimination af sigøjnere

Den Internationale katolske Komité for Sigøjnere (CCIT) holdt sit 25. internationale møde i Barcelona i dagene 17.-20. marts 2000. Mødet samlede 90 personer fra 20 forskellige lande, heraf 10 central- og østeuropæiske.

Mødet, som markerede 25 året for CCITs oprettelse, blev holdt på baggrund af Jubelåret, der skal minde os om, at vi som vidner også er profeter, der har pligt til at modarbejde de uretfærdigheder, heriblandt racismen, der begås over for sigøjnerne. Desuden bar mødet præg af saligkåringen af den spanske sigøjner Seferino, der gennem sit liv har bevist, at "sigøjnerbefolkningen i sig bærer frugterne af Forløsningen og Helligåndens virke". Dette møde blev desuden anledning til en valfart til Barbastro, hvor Seferino levede og døde.

Mødets tema var "Sigøjnere på valfart". Som en udløber af temaet kom man også ind på den aktuelle situation og specielt på spørgsmålet om Kosovo og folkevandringerne, efter et indlæg af Kosovo-sigøjneren I. Hasani.

Et af de berigende aspekter ved CCIT er dens enorme mangfoldighed, der i meget høj grad kom til udtryk i overvejelserne, der havde meget forskellige udgangspunkter, hvad det sociologiske, politiske og materielle angår.

Nomader og fastboende

Man kan ikke komme udenom, at situationen mange steder er fortvivlende (forfølgelser i Kosovo, manglende fremtidsudsigter i Tjekkiet og i Slovakiet, tragiske materielle forhold i Rumænien, etc.). Dertil kommer forskellene mellem nomader og fastboende. Begge livsmønstre er naturlige for sigøjnerne og har

ingen indflydelse på deres identitet: en fastboende er ikke "mindre sigøjner" end en nomade, og de har brug for den samme pastorale omsorg. Man må også gøre sig klart, at der er marginaliserede inden for marginaliseringen, ligesom man ikke kan se bort fra de problemer, der i visse grupper stammer fra aids, prostitution og narko.

Til trods for alle disse forskelle blev det kraftigt understreget, at det på valfarter som i det almindelige liv er vigtigt at vandre "sammen med" sigøjnerne og ikke "foran" dem. Det er dem, der har hovedrollerne i deres sociale, kulturelle og religiøse fremskridt. Det er vores opgave at følge dem og ikke at træde i stedet for dem.

Sigøjnersjælen

Valfart bør såvel for sigøjnerne som for os andre være et indest fællesskab, en vandring. Sigøjnerne skal opdage, at vi følges ad på den samme vej mod omvendelsen til den levende Kristus, og de forventer i øvrigt, at vi andre også omvender os. Vi skal være kammerater på valfarten, ligesom vi skal være det i livet.

Opfattelsen af valfarten er forskellig for de forskellige grupper og lande. Sakramentalisering, evangelisering, pastoral omsorg? Man skal ikke skabe uoverensstemmelser; ikke desto mindre er en valfart ikke det ideelle sted for sakramentalisering, der fortrinsvis bør foregå inden for sigøjnerne normale livsrammer. Det vigtigste er evangeliseringen, i den betydning at valfarten giver anledning til et møde med Gud og med andre mennesker, og at den er præget af tillidvækkende fællesskab uden en moraliserende dømmen hinanden. Det drejer sig om at fremelske værdier som solida-

ritet og broderskab, gennem hvilke der kan ske en uddybning af troen. Forskellen mellem sigøjnerne og os andre bør accepteres: man må prøve at betragte den som en berigelse, snarere end en modsætning. Hvis man hele tiden understreger denne forskel, opretholder man marginaliseringen. Vi må gøre en fælles anstrengelse for, at vi alle gennem mødet med Guds Ord kan lære at respektere hinandens kultur. På den måde vil valfarten blive til omvendelse og dermed evangelisering for hver enkelt.

Respekt for rettigheder

Ud over disse overvejelser om emnet har der været nogle videregående reaktioner:

Kirken hævder ofte, at den står "på de fattiges side", men det må ikke ende med at være en letkøbt og from udtalelse; for at den kan være sand og troværdig, bør den - hvad der er sværere - følges op af klar stillingtagen. Dette er imidlertid ikke altid tilfældet, og det påhviler os at opfordre til en sådan stillingtagen, fx over for racismen i al almindelighed, over for den voksende fattigdom og diskriminationen af sigøjnerne især i Østlandene og specielt i Kosovo, over for holdningen i de vestlige lande, som sigøjnerne flygter til, fordi de bliver tvunget til flugt, netop fordi de er sigøjnere. Disse forhold kræver et engagement, og det er i den ånd, at den vedlagte meddelelse er blevet affattet.

Man taler så meget om "respekt for rettigheder". Man bør ikke glemme, at dette udtryk også betyder respekt for minoriteternes levevis. Uden respekt for minoriteterne og deres forskelligartethed, der i øvrigt er meget berigende, er demokrati ikke muligt.

"Vi beder ikke stærkt nok om fred.."

Et øjebliksbillede fra krigszonen i Eritrea

Af Dolores Bachmann
Nødhjælpskoordinator for
Caritas Danmark

Klokken er to-om natten her i Asmara, men det er umuligt at sove. Ustandselig ser jeg ansigtet på en 92-årig gammel eritriansk dame. Jeg mødte hende første gang i slutningen af marts i Koytobia lejren for internt fordrevne flygtninge – lejren er én af tre lejre sydøst for Barentu. På trods af sin alder og den kendsgerning, at hun ikke blot er flygtet to gange, før hun nåede Koyobia lejren i 1999, var hun ukuelig og konstant fuld af håb om, at freden snart ville være tilbage i hendes land. Det jeg husker bedst var den faste måde hun tog min hånd og sagde: "Vi beder ikke godt nok til Herren om fred. Vi må alle bede mere for, at lederne i vore lande vil blive oplyst af Hans fred."

Bolig på en opskåret plasticsæk
Jeg forventede ikke at komme tilbage til Eritrea så kort efter mit besøg i marts. I mandags besøgte jeg den nyopførte lejr, Debat, i Hamelmalo distriktet i Anseba provinsen. Antallet af registrerede flygtninge i lejren var

36.000. Den første jeg mødte, var Elias, hvis ansigt jeg genkendte fra mit første besøg i Koytobia i marts.

Elias, som havde været ansvarlig for administrationen i Koytobi-lejren, er selv internt fordreven flygtning. For flere år siden havde han været student hos abbed Stefanos Tedla, som er formand for den Katolske Kirkes Nødhjælps Komité i Eritrea. Abbeden er stadig ansvarlig for kirkens nødhjælpsarbejde i landet.

I marts var der 19.650 internt fordrevne flygtninge og 3.500 deporterede i lejrene Koytobo, Korokon og Tologamja.

Elias fortalte mig bedrøvet om begivenhederne natten til den 12. maj. Da etiopierne begyndte bombardementerne tæt på lejrene, flygtede alle i sikkerhed op i bjergene. De fik ikke tid til at tage noget som helst med sig. Det tog dem fire dage at nå i sikkerhed i Debat. For tredje gang inden for to år, begynder de en tilværelse helt fra bunden i en lejr for internt fordrevne flygtninge. Der er ankommet enkelte telte, men for langt de fleste udgør hjemmet en opskåret plasticsæk lagt ud på jorden under et træ.

Mens jeg var i Debat ankom 8 busser fyldt med flygtninge – de fleste af dem kvinder og børn. De få mænd, der var med, var ældre. De var alle ophidsede, svedige, forvirrede og trætte. Elias gik ud for at hilse på dem og for at trøste dem. Det viste sig, at de kom fra Adi Keshi, en lejr (som jeg besøgte i marts) for fordrevne flygtninge og 2.070 deporterede. Det er først nu efter dages vandring, at disse mennesker begynder at ankomme til transit-lejren i Keren, hvorfra de transporteres i bus til Debat.

Jeg søger stadig efter den gamle 92-årige dame. Er hun nået frem til Debat? Jeg har et foto af hende på mit kontor i København – bare jeg dog havde det her, så havde der været en større chance for at finde frem til hende blandt de tusinder af stille grædende ansigter, der anrører om hjælp. Jeg ville gerne have holdt hende i hånden og bedt lidt med hende.

Denne nat opsøger hendes stille ansigt mig igen, mens ekkoet fra hendes kærlige stemme formaner: "Vi beder ikke stærkt nok om fred til Herren".

Eritrea anmoder om danske katolikkers hjælp

Internt fordrevne flygtninge i Eritrea har stort behov for telte, tæpper og medicin

De udvidede krigshandlinger i grænseområderne mellem Eritrea og Etiopien, har nu fået det samlede antal af internt fordrevne flygtninge i Eritrea op på 750.000, hvoraf titusinder i de seneste uger er flygtet for tredje gang inden for to år. Store områder er omdannet til en slagmark, byer, landsbyer og flygtningelejre er ødelagt og befolkninger drevet væk fra deres hjem ude af stand til at kunne nå at få noget som helst med sig.

I forvejen er andre dele af Eritrea ramt af tørke med efterfølgende hungersnød for tusindvis af fattige mennesker. Caritas International betegner situationen i Eritrea som en stor humanitær katastrofe og Eritreas katolske biskopper har appelleret til det internationale samfund om at gribe ind.

Caritas-netværket appellerer derfor til katolikker verden over - heriblandt i Danmark - om økonomisk støtte til de mange internt fordrevne og sultramte mennesker i Eritrea. Den katolske kirke i landet - præster, ordensfolk og lægfolk - har i de sidste to år organiseret en nødhjælpsindsats i landet, et arbejde som nu er intensiveret yderligere. Caritas-organisationen har allerede sendt de første fly med nødhjælp til de mange nødstedte mennesker. Men der er stort udækket behov for bl.a. telte, tæpper og medicin.

Tre grupper har brug for omgående hjælp: Internt fordrevne i de tilbageværende lejre, tilbagevendende internt fordrevne fra byer, hvor etiopisk militær har trukket sig tilbage samt de mennesker der er ramt af hungersnøden i store dele af Eritrea.

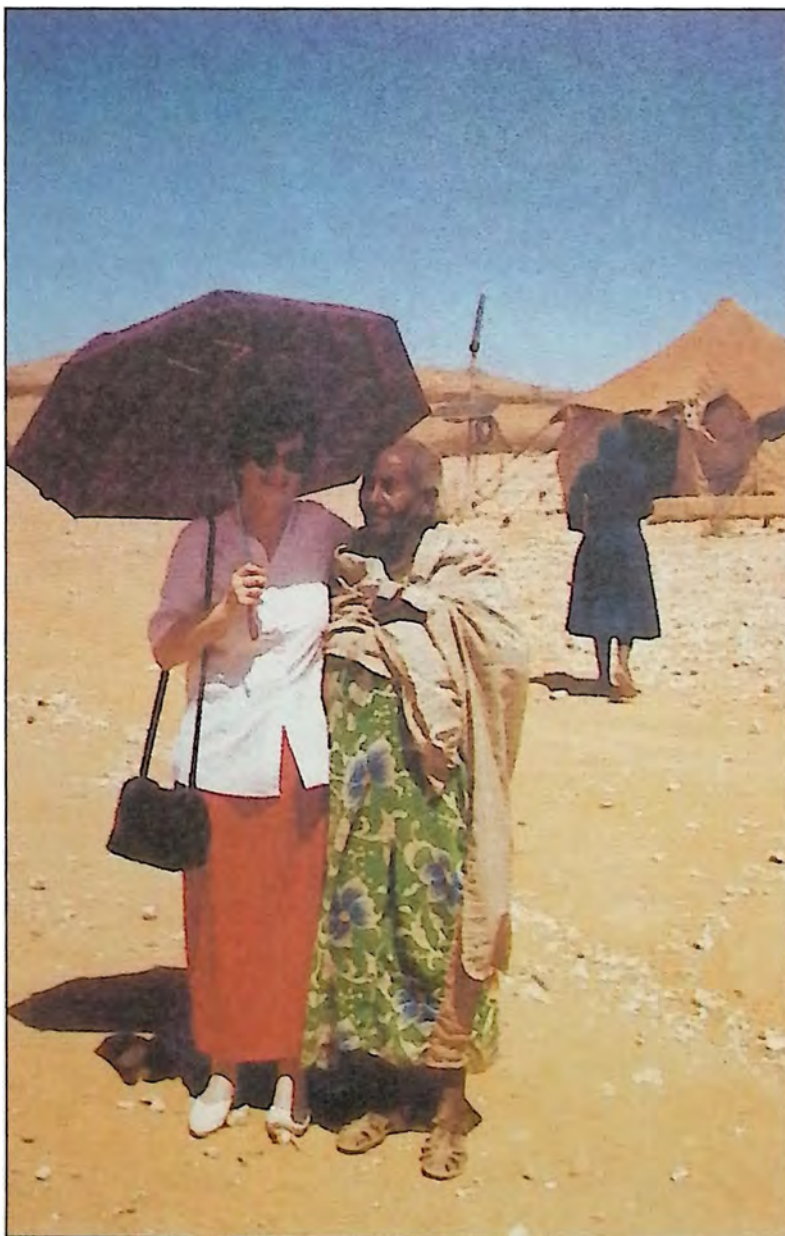
Et af verdens fattigste

Efter 30 års borgerkrig var Eritrea i 1991 lagt i ruiner. Landet blev selvstændigt i 1993 og dermed fuldstændigt løsrevet fra Etiopien. På trods af en imponerende genopbygningsindsats hører landet stadig til et af verdens fattigste lande. For to år siden førte grænsestridigheder til en opløsning af kampene med nabolandet Etiopien. I de seneste uger er kampene blevet voldsommere og store områder i Eritrea er besat.

Caritas Danmark har bl.a. med økonomisk hjælp fra Udenrigsministeriet støttet en nødhjælpsindsats i Eritrea siden januar 1999; den omfatter fødevarerhjælp og leverancer af køkkenudstyr til et stort antal flygtninge og internt fordrevne.

Sammen med et lille hold fra Caritas International har nødhjælpskoordinator Dolores Bachmann netop været i Eritrea for at samordne netværkets kommende nødhjælpsindsats for det kommende år.

Bidrag til flygtningene og de sultramte kan indsættes på giro 404 3979 - mærket Eritrea - til Caritas Danmark, Vibevej 7 A, 2400 København NV. Telefon 3810 3049.

Artiklens forfatter sammen med den 92 årige eritrianske kvinde, hvis skæbne er uvis. Dolores Bachmann er medlem af Caritas Internationalis Nødhjælps Komité og i øjeblikket i Eritrea for at få et overblik over nødhjælpsbehovet, hvorefter Caritas-netværket i hele verden bliver bedt om at sende hjælp.

Sankt Joseph Søstre i 350 år: I taknemmelighedens og festens tegn

Jubilæumsår har styrket fællesskabet og fornyet håbet for fremtiden

Af Sr. Susanne Hoyos
og Sr. Emma Martensen csj.

Som det vil være bekendt begyndte Jubilæumsåret 15. oktober 1999 og fortsætter til 15. oktober i år. Et helt år i taknemmelighedens og festens tegn.

Nu, 8 måneder inde i vort jubilæumsår, ser vi med glæde tilbage på de arrangementer, der har præget denne periode. Festlighederne har styrket vort indbyrdes fællesskab og fornyet vort håb for fremtiden.

Måske kunne man spørge os: Er der da noget at fejre, er det hele ikke snart forbi? Tror I, der er brug for aktive søstre i nutidens samfund? Ja, det har vi også selv grundet over.

Særlig stærkt kom det frem på et weekendmøde for søstre og associerede, hvor vi gennem et meditativt drama i 4 akter blev ført gennem vor grundlæggelse og historie.

I hver periode af ordenssamfundets eksistens mødte søstrene store

vanskeligheder. Begyndende med starten som et hemmeligt ordenssamfund, grundet modstand fra den officielle kirke, over Den franske Revolution, hvor kongregationen syntes udslettet, til en kummerlig start i Danmark og vor tids nedgang på grund af svigtende kald.

Igen og igen ser vi, hvordan vanskeligheder og død efterfølges af nyt liv og vækst.

Dette drama blev i øvrigt gentaget for Århus menighed i Kirken under festligheder i marts måned og senere, i udsnit, i Ålborg.

I dag synes vi på tærsklen til udslettelse i Europa og USA.

Vi står som foran døden, men et lille, nyt håb spirer samtidigt frem.

"Hvis hvedekommet ikke falder i jorden, og dør, bærer det ikke frugt". (cf. Jo. 12,24)

Vi kender ikke fremtiden, men vi ser mange små tegn på nyt liv og nye udfordringer. Året har været præget af håbets tegn.

Venner og bekendte har sluttet op om vore åbne arrangementer til

fælles glæde. Samarbejdet med den gruppe venner, der ønsker at dele vor spiritualitet (såkaldte associerede), og som kommer med spørgsmål, forslag og udfordringer til vort liv, har været en stor inspirationskilde for os.

Retrætecenteret på Stella Matutina bliver pænt besøgt, nogle har endda fundet frem til os gennem vor hjemmeside på Internet (<http://home8.inet.tele/csj/dk>)

Der synes i vort fortravlede samfund at være behov for oaser af stilhed, hvor mennesker i bøn og støttet gennem personlig vejledning, kan fordybe deres forhold til Gud.

Jubilæumsåret vil blive afsluttet med tilbud om meditation i vor kirke på Strandvejen 91 kulturaften 13. Oktober, kl. 19 til 24 og med en festmesse i Sct. Ansgars Kirke d. 15. Oktober kl. 15. Vi håber mange venner, lægfolk, søstre og præster vil komme og fejre med os. Efter messen byder vi på en forfriskning i menighedssalen, så vi kan hilse på hinanden.

Haraldsted- valfart

Bispedømmets ældste valfart
holdes søndag den 9. juli

Af Stephen Holm og Dieter Timmermann
valfartspræster

Søndag den 9. juli, - i år undtagelsesvis den anden søndag i juli, fordi den første søndag, p. g. a. årets sene påske er besat af højfesten for apostlene Petrus og Paulus, - finder årets Haraldsted-valfart sted, valfarten til Sjællands værnehelgen, den hellige hertug Knud Lavard, som led martyrdøden i Haraldsted i 1131.

Valfarten har traditionelt fire stationer: Sankt Bendts og Sankt Knuds Kirker i Ringsted, Haraldsted Kirke og Kapelruinen.

Kort før kl. 13,30 forsamles vi i Sankt Bendts Kirke i Ringsted, hvor vi åbner valfarten. I procession, anført af processionskors og faner, drager vi derfra til den nærliggende lille katolske Sankt Knuds Kirke, hvor vi med begyndelse kl. ca. 14 fejrer valfartens højdepunkt, den hellige messe. I anledning af det hellige år vil den apostoliske nuntius, ærkebiskop Piero Biggio deltage i hele valfarten og være valfartsmessens hovedcelebrant.

Efter messen fordeler vi os i de forskellige privat-biler og kører til Haraldsted Kirke. Herfra går vi videre i procession til kapel-ruinen, hvor den afsluttende andagt vil finde sted og den sakramentale velsignelse blive lyst. Efter velsignelsen følger vi det hellige sakramente til det lille kapel i 'Skt. Knud Lavards Hus', der ligger i umiddelbar nærhed af kapelruinen.

Før vi skilles, er der i haven ved samme 'Skt. Knud Lavards hus' en kop kaffe/the og et stykke hjemmebagt kage. En øl eller en vand vil kunne købes. Vi plejer at være færdige ved 18-tiden.

Måtte det hellige år være en anledning til, at rigtig mange deltager i denne bispedømmets ældste valfart. Vel mødt!

David Vincent Nielsen

Thomas Birkheuser

Præstevielse

Biskop Czeslaw Kozon vier lørdag den 22. juni diakon **David Vincent Nielsen**, Rom, til præst. Præstevielsen finder sted i Sankt Ansgars Kirke kl. 16.30.

Lørdag den 17. juli blev diakon **Thomas Birkheuser**, Taastrup, viet til præst samme sted.

Dansk forsker:

Færre end antaget blev brændt på bålet

Historien om hekseprocesserne må skrives om

Rom, KNA: Den danske etnolog og historiker Gustav Henningsen kræver en grundlæggende revision af historien om hekseforfølgelsen i Europa.

Ved åbningen af en udstilling på Det danske Akademi i Rom om "Hekseri i Europa - myte og realitet" udtalte Henningsen, at hekseforfølgelsen havde krævet langt færre ofre, end hvad man tidligere havde antaget. I de 400 år, hvor den mest aktive forfølgelse foregik, var i hele Europa rundt regnet 50.000 mennesker blevet brændt på grund af anklage for hekseri. I tidligere antagelser havde man talt om ni millioner ofre.

Henningsen, der er forfatter til flere standardværker om den nyere hekseforskning, erklærede endvidere, at dødsraten under hekseforfølgelsen havde været særlig lav i de katolske lande. Fra midten af det 15. til slutningen af det 18. århundrede var 12.000 hekseprocesser i Spanien resulteret i 36 henrettelser. Størstedelen af heksebrændingerne fandt sted i områder af Europa, hvor den romerske inkvisition ikke havde været.

Mænd blev også henrettet

Henningsen betonedede endvidere, at en af de mest begejstrede fortalere

Ifølge Gustav Henningsen har 400 års hekseforfølgelse krævet langt færre ofre end hvad man hidtil har antaget.

for hekseforfølgelse havde været Martin Luther. Det var også forkert at antage, at kun kvinder blev brændt i forbindelse med hekseforfølgelserne. Frem for alt i Skandinavien blev mænd også hyppigt henrettet som "hekse" (troldkarle), i Island endda udelukkende mænd - Hekseri-udstillingen på Det danske Akademi i Rom kunne ses frem til den 17. juni. -mey

Vor Frue af Øm: Særligt præg over valfart

Biskop Kozon indviede den ny valfartsstatue

Af Kaare Nielsen

I dette jubilår er der som bekendt mange mennesker, der tager på valfarter. Traditionen tro var der den 1. søndag i juni valfart til Vor Frue af Øm. Dette års valfart fik sit særlige præg da der blev indviet en ny valfartsstatue. Den gamle statue er fra slutningen af det 15. århundrede og har således rundet sine 500 år. Statuen har derfor nu fået sin faste plads i valfartskirken. Billedskæreren Hermann Cornills har skåret en kopi, dog ikke blot i relief som den oprindelige, men en hel figur. Den er blevet meget smukt og vellykket. Valfarten begyndte derfor med at biskop Kozon indviede den nye valfartsstatue, hvorefter vi gik selve valfartsvandringen i et knap så vel-signet vejr. Udover dette bød valfarten også på andre markeringer af jubilåret i form af nogle sange af søstrene fra

Maria Hjerter Abbediet. Ligeledes var der en gruppe af de unge tamilere, der viste deres traditionelle danse. Hertil kom, at nuntius Biggio havde sagt ja til indbydelser om at komme med på Ømvalfarten.

Det var dejligt, at der på trods af den silende regn var så mange, der kom for at være med, for at gå over markerne, synge, bede i kirken, hvor der var mulighed for skrifte og for at tænde et lys under en stille bøn og afslutte dagen med at fejre messe sammen. I pauserne mellem valfartsvandringen og messen var der som altid mulighed for et stille sulten i cafeteriaet, hvor man ud over drikkevarer kunne få mange lækre hjemmelavede ting og så sidde ned med venner og bekendt fra det øvrige Jylland og Fyn og nyde samværet.

På trods af det dårlige vejr var det en vellykket valfart. Tak til alle den kom for at deltage og tak til alle den på den ene eller anden måde har hjulpet med at vi kunne gennemføre Ømvalfarten.

Ham tilhører tiden

Ungdommen var meget synlig, da katolske kirkedage i Hamborg fra 31. maj til 4. juni samlede omkring 60.000 deltagere fra hele verden

Af Niels Henrik Assing

Efter uger med regn og rusk strålede solen atter over Hamborg og de tusinder af mennesker, der strømmede til hansestaden for at være med til at fejre Katholikentag 2000.

Swinging Katholikentag

Det er ikke mindst den katolske ungdom, der præger bybilledet. Ikke blot på selve det store og centralt beliggende kongresområde ved universitetets campus og den botaniske park "Planten un Blumen", men på pladser og gadehjørner, på kanalbroer og i S-tog - overalt vrirler det med katolikker, alle let genkendelige ved det karakteristiske Katholikentag-embblem: et timeglas, der skal symbolisere kongressens motto "Sein ist die Zeit" ("Ham tilhører tiden"). Man kommer i snak, udveksler erfaringer og oplevelser, diskuterer kirkepolitik med mennesker, man aldrig har set før og sikkert aldrig kommer til at møde igen.

Talrige ungdomskor, bands af alle slags og teatergrupper sørger for, at det bliver en Swinging Katholikentag - som en velgørende modvægt til de mange foredrag og diskussionsarrangementer og som en tydelig demonstration af, at kristendommen er livsglæde!

Et højdepunkt når denne livsglæde på ungdomsmessen, hvor den tyske ungdomsbiskop, Franz-Josef Bode, Osnabrück, fejrer eukaristien sammen med flere tusinde unge. Efter messen vandrer vi i samlet trop gennem de søndagsmorgenstille gader til pladsen foran Hamborgs rådhus.

Her får kirkedagene en værdig og betagende afslutning med en økumenisk gudstjeneste, hvor skønsmæssigt 25.000 repræsentanter for en stor del af byens mange kristne trossamfund deltager.

Økumene og interkommunion

Flere af talerne ved den økumeniske gudstjeneste udtrykte et stærkt ønske om, at man ved de næste kirkedage, der afholdes i Berlin 2003 sammen med protestanterne, kan samles ved en fælles nadver-

gudstjeneste. Dette ønske, der længe har været fremme i den kirkepolitiske diskussion i Tyskland (fremført af både evangeliske teologer og af den katolske "kirkefolksbevægelse", Wir sind Kirche, bl. a. repræsenteret ved Hans Küng, der deltog i flere taler og diskussioner på Katholikentag) har fået fornyet styrke efter den katolsk-lutherske fælleserklæring om retfærdiggørelsen i 1999. Det er forståeligt, at ønsket om at nå frem til fællesskabet om nadveren er så stærkt netop i Tyskland, hvor de to store konfessioner jo har nærmet sig hinanden på så mange måder igennem den sidste halvdel af det 20. århundrede; hvor man også i praksis har skabt et økumenisk samliv, der i mangt og meget må forekomme forbilligt - i hvert fald for en dansk katolik. Fra luthersk hold - bl.a. Hamborgs kvindelige biskop Maria Jepsen - blev det kraftigt fremført, at interkommunion er et naturligt led i den økumeniske udvikling. Medens andre - både katolikker, unerede, ortodokse og protestanter - måtte påpege, at økumene er "enhed i mangfoldigheden", og at den økumeniske sag kan lide stor skade, hvis man forhaster sig.

Kirkerne i Østeuropa

Således biskop Lubomyr Husar, den græsk-katolske kirke i Ukraine, som er uneret med Rom, der på et diskussionsmøde med repræsentanter for den romersk-katolske og den russisk-ortodokse kirke appellerede til, at kirkerne forlader den traditionelle "møde-økumeni" og i stedet lever økumenien i praksis. Det er den indre omvendelse, der er en forudsætning for, at vi kan blive forenede som kristne, fortsatte biskoppen. Han udtrykte beklagelse og forargelse over, ikke mindst i betragtning af, at 50 % af den ukrainske befolkning er uden religion, at man spilder så mange kræfter på at bekæmpe hinanden. En anden af diskussionsdeltagerne, den østrigske pastoralteolog Paul Zulehner, Wien, der netop har offent-

Efter ungdomsmessen vandrede de unge med ungdomsbiskop Franz-Josef Bode i samlet trop til pladsen foran Hamborgs rådhus. (KNA-Bild)

liggjort en undersøgelse af den religiøse udvikling i 10 forskellige øst- og centraleuropæiske lande efter Jerntæppets fald i 1989, fandt også, at det er en forudsætning for et bedre samliv mellem konfessionerne, at de kommer sammen på det menneskelige plan, f. eks. i samarbejde om karitative-og skoleforhold. Den ortodokse fader Mihail og den græsk-katolske biskop Lubomyr var enige om deres diagnose af de religiøse forhold i Rusland og Ukraine: kommunismen har efterladt en åndelig ruin, kristendommen var trængt tilbage til sakristiet., der spores en stærk søgen hos mange, især unge, efter Gud. Men kirkens folk er ofte ikke klar over, hvad de søger. Fader Mihail: "At nå menneskenes sjæle og opnå deres frelse går ikke fra

den ene dag til den anden". Zulehner fastslog - på grundlag af sin Østeuropa-undersøgelse - at man ikke kunne regne med, "at 'homo sovjeticus' fra den ene dag til den næste ville forvandle sig til en frihedselkende USA-borger; også israelitterne måtte jo holde ud 40 år i ørkenen, førend de nåede frem til det forjættede land.

Zulehner sluttede med at give et bud på den religiøse udvikling i Øst- og Centraleuropa: I tre områder står religionen stærkt: Polen, Kroatien og Transsilvanien (det centrale Rumænien), og her kan man tro på en positiv udvikling. Især Tjekkiet og det tidligere DDR er meget afkristnede; fremtiden vil blive vanskelig. I de øvrige lande

har man en 'polariseret situation', hvor det kan gå begge veje; der er dog mange positive ansatzpunkter. Zulehner troede på, at der i vort århundrede er en megatrend i retning af re-spiritualisering, og denne megatrend må de kristne kirker - i øst og vest - forstå at udnytte.

Tradition tilbage til revolutionsåret 1848

De tyske katolske kirkedage har en tradition, der går helt tilbage til det store revolutionsår 1848. Dengang samledes for første gang repræsentanter for de unge katolske lægmandsorganisationer fra forskellige tyske stater (Tyskland var jo delt i mange større og min-

31. Mai bis 04. Juni

Zentralkomitee der deutschen

Hamborgs ærkebiskop Johs. Averkamp (tv) og den lutherske biskop Maria Jepsen ved den økumeniske gudstjeneste. Til højre for den koptiske biskop ses formanden for den tyske bispekonference Karl Lehmann. (KNA-Bild)

Katolsk supermarked

Mon ikke den nye Øresundsbro kan bidrage til øget inspiration mellem svenske og danske katolikker?

Af Niels Henrik Assing

Et bredt engagement prægede Katholikentag 2000. Programmet indeholdt godt 1000 (tusind) foranstaltninger: gudstjenester, foredrag, paneldiskussioner, workshops, koncerter etc. Mange af virkelig høj kvalitet! Programmet var alt andet end 'navlebeskuende': der var således talrige bidrag fra andre trossamfund og ikke kristne religioner og situationsrapporter fra andre lande, f. eks. Latinamerika, Afrika, Asien. Mangfoldigheden var måske mest slående, når man besøgte det store messeområde, der bedst kan beskrives som et katolsk supermarked med ca. 300 stande, hvor religiøse ordener, bispedømmer og sogne, foreninger og nye "bevægelser" (f. eks. Schönstatt og Sant' Egidio) udstillede, viste film, besvarede spørgsmål. Et sandt Eldorado for den, der vil lære Kirken i dens mangfoldighed at kende!

Sant' Egidio

Fællesskabet Sant' Egidio, der startede i Rom i 1968 med at bespise fattige og sørge for husvilde, og som nu - med ca. 15.000 frivillige medarbejdere - er præsenteret med hjælpeprogrammer og

omsorg i en række andre lande i og uden for Europa, er også aktivt engageret for fred, retfærdighed og forståelse mellem nationerne og religionerne. Således har Sant' Egidio med held involveret sig som mægler i fredsforhandlinger i Algeriet, Kosovo og Mocambique. Siden pavens møde med repræsentanter for verdensreligionerne i Assisi i 1989 har Sant' Egidio videreført denne tradition ved et årligt møde.

På kongressen havde Sant' Egidio indbudt repræsentanter for jødedommen: storrabbiner René Samuel Sirat, Paris, for kristendommen: metropolit Serafim Joanta, Rusland, og for islam: professor Mohammed Amin Smaili, Marokko til en paneldiskussion med mottoet: "Verdensreligionerne i dialog - Guds tid for menneskenes jord."

Sirat fremhævede, at freden, som i dag er mere fraværende end nogensinde, for både jøder, kristne og muslimer står i centrum af deres tro; Joanta lagde vægt på, at ydre konflikter som krig og vold er tegn på menneskets indre mangel på ro, og at freden for ham var en tilstand, som et menneske kun kan nå frem til i sit indre gennem tro, bøn og askese; Smaili betonede, at interreligiøs dialog måtte være en

forudsætning for, at man kunne gøre sig håb om at stifte fred i den moderne verden, men mente samtidig, at mødet mellem mennesker måtte prioriteres højere end politisk og teologisk forståelse.

Holocaust

En perlerække af arrangementer var helliget jødisk teologi, spiritualitet, musik og humor. Og et helt programafsnit var henlagt til den tidligere koncentrationslejr Neuengamme syd for Hamborg og viet til fordybelsen i og bearbejdelsen af Holocaust-temaet, sat i et aktuelt perspektiv af bl.a. 90'ernes folkedrab i Rwanda og Jugoslavien samt af pavens 'mea culpa' på den katolske kirkes vegne 1. søndag i fasten år 2000.

Ansgars by og Norden

For nordiske kristne - og vel for katolikker i særdeleshed - har Hamborg en særlig betydning ved at være Ansgars by. Og en række Ansgar-arrangementer satte deres præg på de katolske kirkedage, bl.a. deltog flere hundrede i en Ansgar-pilgrimsvandring igennem byen. Hubertus Brandenburg, Stockholms katolske biskop indtil sidste år, mindede i et fængs-

lende og ofte humoristisk foredrag om, at St. Ansgar efter sin delvis mislykkede mission til Danmark og Sverige (han var en af de helgener, der ikke havde succes!) blev udnævnt til Hamborgs første biskop. Det fremgik imidlertid med al tydelighed af biskop Brandenburgs foredrag, at han havde haft mere succes med den katolske kirkes udbredelse i Sverige end St. Ansgar: i perioden 1978-98 var antallet af katolikker omtrent fordoblet (fra 87.000 til 163.000), medens katolikernes tal i Danmark i samme periode kun steg fra 27.000 til 33.000. Selvom der naturligvis er en flerhed af årsager til denne forskel i udviklingen, stod det dog klart, at to faktorer spiller en afgørende rolle: nemlig dels omfanget af indvandringen og ikke mindst indvandrernes religiøse og etniske baggrund

dels de meget store forskelle i det 'hjemlige', nationale religiøse klima i de to lande. Der er dog næppe tvivl om, at vi i Danmark kan lære af at gå i dybden med en analyse af den katolske kirkes forhold og livsbetingelser i Sverige og de andre nordiske lande. Som en af tilhørerne sagde: Mon ikke Broen kan bidrage til det?

dre fyrstedømmer) for at koordinere deres arbejde og drøfte fælles opgaver og problemer i lyset af de nye politiske begivenheder, der var ligeså skelsættende som i vor tid Jerntæppets fald. Siden da har Katholikentag været en central begivenhed, ikke blot for katolicismen i Tyskland, men for Kirken i det hele taget. En begivenhed, der har været præget af de tyske katolikkers stærke engagement i ikke alene 'kirkelige' emner som liturgi, sjælesorg og spiritualitet, men i høj grad også i det omgivende samfund: i politik, udviklingsbistand, økologi, sociale forhold m. m.

Liturgisk Kalender august 2000 fortsat

14. rød. Mandag i 19. alm. uge. (III Ps). Maximilian Maria Kolbe, præst og martyr, (†1941)(m). L.: Ez 1,2-5.24-28c. Ev.: Matt 17,22-27.

15. grøn. Tirsdag i 19. alm. uge. (III Ps).L.: Ez 2,8-3,4. Ev.: Matt 18,1-5.10.12-14.

16. grøn. Onsdag i 19. alm. uge. (III Ps).L.: Ez 9,1-7; 10,18-22. Ev.: Matt 18,15-20.

17. grøn. Torsdag i 19. alm. uge. (III Ps). Eller hvid. Stefan af Ungarn, (†1038). L.: Ez 12,1-12. Ev.: Matt 18,21-19,1.

18. grøn. Fredag i 19. alm. uge. L.: Ez 16,1-15.60.63. Ev.: Matt 19,3-12.

19. grøn. Lørdag i 19. alm. uge. (III Ps). Eller hvid. Johannes Eudes, præst, (†1680). Eller hvid. Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Ez 18,1-10.13b.30-32. Ev.: Matt 19,13-15. Aften: hvid. VIGILIE TIL JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN (h). Gl. Cr. Særpf. 1.L.: 1 Krøn 15,3-4.15-16; 16,1-2. V.: Sl 132,6-7.9-10.13-14. R. Herre, bryd op til dit hvilested, du og din vældes ark! 2.L.: 1 Kor 15,54b-57. Ev.: Luk 11,27-28.

20. hvid. Søndag. JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN (h). Gl. Cr. Særpf. V.: Sl 45,11-12.14-15.16-17 (eller: 10.11-12.16). R. Dronningen står i ofirguldets skrud ved din højre. 2.L.: 1 Kor 15,20-27a. Ev.: Luk 1,39-56. Kirketælling. Bernhard, abbed og kirkelærer, (†1153), fejres ikke.

21. hvid. Mandag i 20. alm. uge. (IV Ps). Pius X, pave, (†1914)(m). L.: Ez 24,15-24. Ev.: Matt 19,16-22.

22. hvid. Tirsdag i 20. alm. uge. (IV Ps). Jomfru Maria, vor Dronning (m). Jomfru Marias pf. L.: Ez 28,1-10. Ev.: Matt 19,23-30.

23. grøn. Onsdag i 20. alm. uge. (IV Ps). Eller hvid. Rosa af Lima, jomfru, (†1617). L.: Ez 34,1-11. Ev.: Matt 20,1-16.

24. rød. Torsdag. BARTHOLOMÆUS, apostol (f).(IV Ps). Gl. Ap.pf. L.: Åb 21,9b-14. V.: Sl 145,10-11.12-13ab.17-18. R. Dine hellige, Herre, kundgør dit riges strålende herlighed. Ev.: Joh 1,45-51.

25. grøn. Fredag i 20. alm. uge. (IV Ps). Eller hvid. Ludvig, (†1270). Eller hvid. Josef af Calasanz, præst, (†1648). L.: Ez 37,1-14. Ev.: Matt 22,34-40.

26. grøn. Lørdag i 20. alm. uge. (IV Ps). Eller hvid. Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Ez 43,1-7a. Ev.: Matt 23,1-12.

27. grøn. 21. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.Spf. 1.L.: Jos 24,1-2a.15-17.18b; V.: Sl 34,2-3.16-17.18-19.20-21.22-23. R. Smag og se, at Herren er god. 2.L.: Ef 5,21-32. Ev.: Joh 6,60-69. Monika, (†387) fejres ikke.

Manden med det gode hjerte

Hans navn står i bispedømmets kalender den 28. april: Peter Chanel, præst og martyr, +1841. Men hvem var han?

Af Paul Keller S.J.

Ved den religiøse fornyelse efter den franske revolution blev Kirken også på ny mindet om sin missionsopgave. Pave Gregor XVI havde som kardinal ledet Kongregationen for Troens Udbredelse. Da en fransk præst Jean-Claude Colin bad om kirkelig anerkendelse af et nyt ordenssamfund, maristerne (Societas Mariæ), overgav Paven ham tillige et kæmpeområde, som indtil begyndelsen af det 19. århundrede havde været uden missionærer: Sydhavsøerne. Blandt de første marist-missionærer, som biskop Pompallier juleaften 1836 førte til det nye apostoliske vikariat Vestoceanien, var også Peter Chanel. Han var da 33 år gammel. Netop for at kunne blive missionær havde han sluttet sig til maristerne.

På ensom post i Stillehavet

Rejsen førte fra Le Havre rundt om Afrika og endte på Tahiti. Men protestantiske prædikanter tvang missionærerne til at søge et andet arbejdsfelt. Efter et nyt forgæves forsøg fandt de det: 3000 km vest for Tahiti, på øerne Vallis og Futuna. Efter længere forhandlinger blev pater Chanel sammen med en lægbroder modtaget af høvdingen Niuliki. De andre missionærer slog sig ned på øen Vallis; biskoppen drog videre til New Zealand.

For Chanel begyndte en hård tid. Han kendte hverken sproget eller skikkene af det folk, for hvilket han ville forkynde Kristi budskab. Uden noget som helst hjælpemiddel måtte han ved tegnsprog lære at forstå de fremmede lyde. I et brev fra 1839 fortæller han om det beskedne resultat af sit arbejde: "Tyve dåb - af fire voksne, resten af børn i dødsfare - det er hele høsten, jeg har samlet i atten måneder."

En missionærs Messe

Men han trøster sig med Kristi udtalelse: "En sår, og en anden høster" (Joh 4,37). Hver dag fejrer han i fællesskab med en ordensbroder den hellige Messe i fattigdom og ensomhed. Denne "stille Messe" vinder verdenskirkelig betydning. Troldmændene, som dyrkede onde ånder, ophidser befolkningen imod ham. Ved at myrde præsten vil de ramme den kristne religion. Men han ved: "Selv om jeg må dø, er Kristi tro allerede så befæstet på Futuna, at den ved min død ikke mere kan blive udryddet."

Pater Chanel levede et liv i arbejde og sult. Han afslog aldrig en bøn, selv om den kom fra en modpart. Præstens fromme liv, hans uegennyttige tjeneste hos de syge og utrættelige tålmodighed

Peter Chanel blev af pave Pius XII ophøjet til helgen den 12. Juli 1954 og udnævnt til værnehelgen for Sydhavsøerne.

vandt efterhånden mange øboeres sympati: man kaldte ham for "manden med det gode hjerte".

Men allerede denne lille succes skabte ham fjender. De ældstes råd frygtede for deres egen indflydelse. De forsvarede de hjemlige skikke og den af fæderne nedarvede religion. Missionærens tilhængere blev tilsidesat, skældt ud og forfulgt. Deres fattige hytter gik op i luer. Ham selv unddrog man levnedsmidlerne. Niuliki viste sig stadig mere afvisende. Da han opdagede, at hans egen søn var gået over til den fremmede, blev han ondskabsfuld. Han lyttede ikke kun til sine dårlige rådgivere, men gav tydeligt til kende, at han ønskede missionærens død.

Martyriet

Høvdingens ønske var for præstens fjender befaling. Allerede dagen efter, om morgenen den 28. April, gik Niuliki "første minister", Musumus, sammen med to mænd til missionærens hytte. En af de to bad om medicin. Da Chanel bøjede sig for at lede efter den, blev han slået ned. De to mænd forgreb sig med det samme på hans ejendele. Musumus blev rasende, fordi de ikke havde dræbt deres offer. Så greb han præstens spade og gjorde ende på hans liv.

Da kommandanten af det franske marine-støttepunkt på Tahiti hørte om denne ugerning, forberedte han et gengældelsesfeltog. Men biskop Pompallier modsatte sig dette forehavende. Han krævede kun liget af den myrdede og hans efterladenskaber. Denne ædelmodighed overvældede befolkningen af Futuna. De bad om en anden præst,

som skulle udgyde "det hellige vand" over dem. Deres ønske kunne blive opfyldt efter et år. Biskoppen bragte selv to maristpræster til Futuna og døbte ved denne lejlighed 714 mennesker. Nogle år senere var hele befolkningen på øerne Vallis og Futuna blevet kristne. I dag tæller det Apostoliske Vikariat, som er opkaldt efter de to øer, de fleste præste- og ordenskald i hele Sydhavsområdet. Oceanien er endda repræsenteret i kardinalkollegiet. Kongen af Futuna, en efterkommer af Niuliki, har indviet sit ø-rige til Kristus Konge.

Peter Chanel blev saligkåret af Pave Leo XIII i 1889. Pius XII ophøjede ham til helgen den 12. Juli 1954 og udnævnte ham til værnehelgen for Sydhavsøerne.

(Efter Peter Manns, *Reformer der Kirche, Grünewald Verlag, Mainz og Theodor Schnitzler, Die Heiligen des Kirchenjahres, Herder*)

I august beder vi med Paven om

At unge mennesker overalt må slutte sig sammen Og vidne om, at Jesus er nærværende blandt os

Og:
*At Oceaniens kristne i storstilet missionsånd
Må arbejde på Kirkens udbredelse.*

Kirkens bøn den 28. April

Gud, Du har skænket den hellige Peter Chanel martyrkronen
Under arbejdet på at udbrede din Kirke.
Lad os i vor påskeglæde
Fejre Kristi død og opstandelse således,
At vi må blive værdige vidner om det nye Liv.

Af Britta Lund Nielsen

Efter pilgrimsrejsen er der nogle i kirken, man ser på med større interesse end før. Det er dem, der var med i Israel i maj. Gammelkendte ansigter, der har fået nyt indhold. Også jeg har fået "nyt indhold". Måske nogen har lyst til at vide, hvordan det gik til, selv om det bliver uhyre subjektivt og sandsynligvis ikke en rejsebeskrivelse, som den slags ellers er:

Det var midnat men ikke rigtigt mørkt, da vi stod ud ved et fornemt hotel i et lige så fornemt kvarter, hvor bussen næsten ikke kunne komme omkring, endsige vende.

Snakken gik lystigt, selv om det var meget mere spændende at se på det fremmedartede landskab udenfor. Tænk at være i netop det land. Rejsen var kommet så let i stand, fordi Jesus ville vise mig, hvor Han havde gået, havde levet som menneske, havde grædt og lidt. Hvor var det dog et stort øjeblik, og jeg glædede mig pludselig.

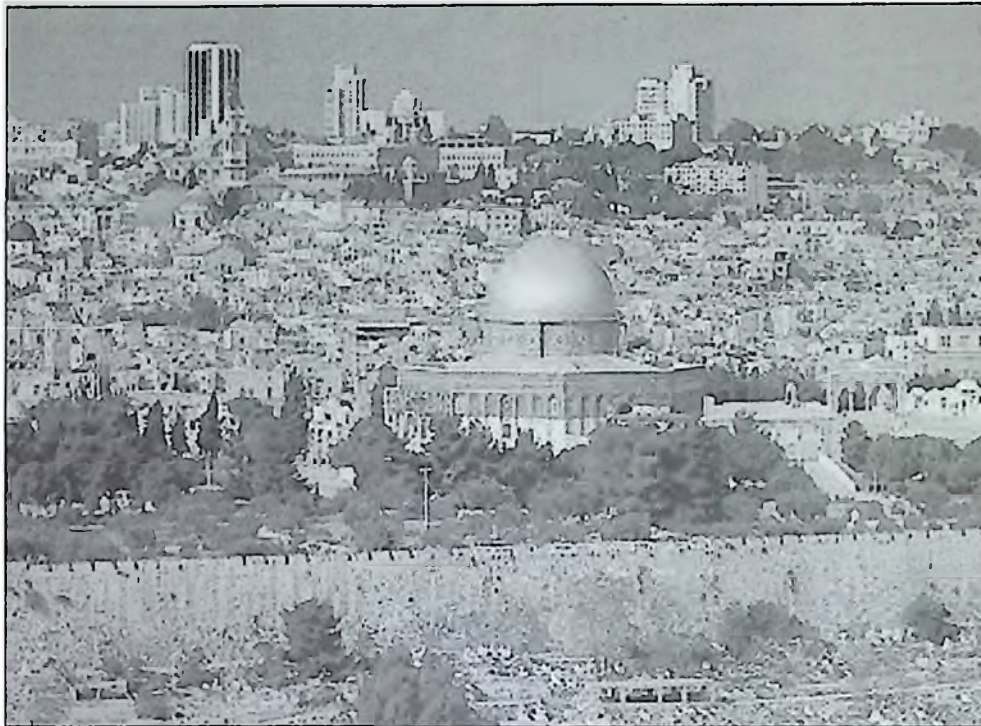
Jeg havde også glædet mig før afrejsen. Mest når folk slog hænderne sammen og spurgte, om det virkelig var rigtigt, at jeg skulle med de danske katolikker på pilgrimsrejse netop i jubelåret 2000. Da syntes jeg, at jeg var mere end almindeligt privilegeret. Alligevel var optakten til rejsen ligesom lidt søvngængeragtig. Jeg bad bare. Resten ordnede sig i den fineste ro og orden.

Nok pakkede jeg meget ned i kufferten, men jeg havde dog kun én kuffert med. Den var nu også tung nok, og jeg var flov over den, når jeg tænkte på, hvorledes Jesus havde bedt disciplene kun tage med, hvad de havde på. Og ikke bære to kjortler.

Vi kvinder var langt i overtal. Jeg skulle bo sammen med en lille kone, der var på alder med min mor. Det gav mig store kvaler, fordi jeg har så svært ved at være sød og overbærende.

En pilgrimsrejse er ingen ferietur. Det stødte mig på en eller anden måde, når folk ønskede mig "god ferie", da jeg skulle af sted. Det er meget mere end en ferie. Det er hårdt arbejde, tidligt op, og sent i seng, svingende måltider og mange og lange vandringer. For på ti dage skulle vi vandre eller køre i Mesterens spor, indnuse luften og fornemme stemningen i de landskaber, langs de veje og bjerge, i de byer, Han kendte så godt. Bede, synge og holde andagt, så vi også var med inderst inde.

Vi forsøgte at leve med og sætte os 2000 år tilbage i tiden, mens folk omkring snakkede, myldrede. Som de sikkert også gjorde dengang. Og det hjalp, når vi sang og bad i bussen forud for et nyt besøg, og pater Benny læste de relevante stykker fra Bibelen. Som

Jerusalem, set fra Oliebjerget.

Pilgrim i Israel

En pilgrimsrejse er ingen ferietur.
Det er hårdt arbejde, men hvilken oplevelse!

det om bebudelsen, da Englen Gabriel var kommet til den unge Maria i Nazareth og havde fortalt hende, at hun skulle føde Guds søn.

Det undrer mig, at det gamle altid er nedenunder det nye. Det er ligesom byerne bliver bygget ovenpå deres forgængere. Men det er da stadig i jordhøjde. Jorden må jo vokse. Den er bogstaveligt talt vokset de gamle over hovedet.

Det hus, Maria boede i hjemme hos sine forældre - inden brylluppet med Josef - er gravet ud, så man ligesom skal ned i en ret dyb kælder for at se det rum, hvor hun fik besøg af englen. Ovenover ligger der en stor kirke som en kæmpemæssig beskyttende skal, så dette klenodie af et historisk betydningsfuldt sted ikke skal tage skade.

De ca. 100 pilgrimme fra Danmark fik luksusfornemmelser de første dage, da de blev indkvarteret på fine hoteller. Men det skulle senere blive pillet af. Og der var nu heller ikke megen tid til at pleje denne luksus, da man træt og udsat nåede hotellet om aftenen, og måtte op klokken 6 næste morgen for at gøre klar til den nye dags udfordringer. Således var der fælles messe for de danske pilgrimme i Bebudelseskirken klokken syv den anden dags morgen. Og så var linien lagt. Men sikken en fornem måde at begynde dagen på i Det Hellige Land.

Det er nok heller ikke så underligt, at man blev grebet af andagtsfølelse, når man sejler med en gammel træbåd på Genesareth Sø med kurs mod Kapernaum. Med udsigt til Saligprisningernes bjerg og stedet, hvor Jesus bespiste 5000 mennesker med fem brød og to fisk. Tænk at have set det. Tænk at have været der!

Et andet højdepunkt var at besøge Jordanfloden netop dér, hvor Johannes døbte Jesus, d.v.s. højdepunkt... Det ligger ca. 300 m. under havets overflade. Og var det varmt i Israel, så var det overvarmt i Jordandalen.

De tre busser med danske pilgrimme skulle have militæreskorte til stedet, som ligger på grænsen mellem Israel og staten Jordan. Det blev først åbnet for pilgrimme, da paven besøgte Israel i marts. Så det er med en vis stolthed man derhjemme fortæller, man har været der - og tilmed har sikret sig en flaske med vand fra Jordan.

Vandstanden i Jordan-floden er ellers halvanden meter under det normale. Regntiden i december-januar gav slet ikke de mængder vand, der skulle være kommet, og der er tydeligt tørke i landet, også når man ser bort fra de store egentlige ørkenområder langs den sydlige del af Jordandalen og i Judæa. Alt det ved jeg bare fordi vi havde en formidabel guide med i bussen - tillige med en lige så kompetent chauffør.

Og så tog vi op til Jerusalem! Bogstaveligt talt. Byen ligger 800 m. over havet og virker kølig efter heden i Jordandalen.

Der blev vi indkvarteret på et rigtigt pilgrimsherberg. Mange af os knurrede, jeg selv inklusive. Vi var lige så godt vant. Men er det primitivt, når der er både koldt og varmt vand og forhæng for brusenichen, selv om der er meget snævert? Man kunne også godt bo i en kuffert de resterende dage, selv om det havde været lækkert med et skab til at pakke ud i.

Det var det armenske patriarkats pilgrimshjem, og nu bagefter

sender jeg mange gange en taknemlig tanke til den Herre, der lod os prøve dette. Tænk, der var et kirkerum vi frit kunne gå ind og bede i og kunne holde andagt i om morgenen og messe om aftenen, hvis vi ikke i dagens løb havde holdt messe. Som vi f. eks. gjorde det på hyrdernes mark ved Betlehem:

Med et stenalter og et primitivt halvtag over hovedet sad vi på bænke lige ud til de stenede marker med dejlige skyggefulde træer, og hvor der stadig er hyrder med flokke af græssende får. Her dumpede vi lige ned i julenat. Det var som at være med dengang, da vi sang "Et barn er født i Betlehem."

Biskoppen over København celebrerede messen. Såvel som rejsens øvrige messer. For vi havde den ære at have Czeslaw Kozon med i vor gruppe. Denne søndag på hyrdernes mark var det tilmed hans fem års jubilæumsdag som biskop, så bagefter fik han overrakt gaver fra pilgrimmene.

Men stalden, hvor det skete, ligger inde i Betlehem, og også her skal man dybt ned for at komme gennem de to tusinde års ekstra jordlag. Og ikke bare vi, men tusinder af andre pilgrimme fra hele jordkloden havde fået samme idé samme dag.

Et kæmpemæssigt kirkekompleks er bygget hen over stedet. Det ældste har korsfarerne bygget omkring 1200. Bl.a. den mur med indgangsdøren, der kun er i halv højde for at hindre, at krigere til hest skulle komme farende og ødelægge det hellige sted. Når først de søgende pilgrimme kom inden for denne lave dør var ventetiden knapt så slem, for så stod man da i skygge.

I alt varede det vel et par timer, inden det var vores tur til at gå ned

ad den smalle trappe til grotten - eller staldrummet - hvor der kunne være en halv snes mennesker ad gangen.

Uanset tummelen, de trætte ben og de mange forstyrrende lyde, så var det et uforligneligt øjeblik at være tilstede her - og at knæle ved krybben.

Golgota. Hovedskalsbjerget ligger også kapslet inde i et kæmpemæssigt kirkekompleks, Gravkirken. I en kolossal trængsel maser man sig op på første sal, hvor et hul i gulvet viser, hvor korset har stået. Her. Lige her, men ude i fri luft og ikke mellem ikoner og udsmykning og hundreder af tilbedende mennesker, blev Jesus korsfæstet. Hver pilgrim og hver gæst får lov til at knæle ned og kysse sølvpladen over den jord, hvor dramaet fandt sted dengang.

Den slags plejer at sætte gang i tankerne, men mine syntes at gå i stå. Det stod helt stille. Jeg tror, det var for meget. Men det gjorde ondt langt ind at se den mosaik, der forestiller Jesu moder stivnet i smerte, mens soldaterne sømmer Jesus til korsets træ.

Vi var også inde i graven. Den findes i samme kirkekompleks, ned ad trapperne fra Golgota og et par hundrede meter derfra - højt. Mens man står i kø er det godt at bede rosenkrans. Så går tiden hurtigere.

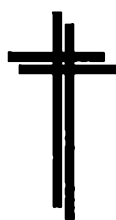
Det varede en times tid inden det blev vor tur til at komme ind i gravkammeret. Bænken hvor Jesus blev lagt er der. Og utallige ikoner og udsmykninger. Men døm ikke! Tænk på, at det alt sammen er for at ære Kristus. Og hvordan der kan have set ud i graven, da Jesus blev lagt der, kan man få et indtryk af i Gordons have - et anlæg et andet sted i Jerusalem - med et gravkammer, som en engelsk forsker mener er den rigtige Kristi grav.

En helt speciell oplevelse var det at gå korsvejens 14 stationer med vor biskop i spidsen - mellem et mylder af mennesker i Jerusalems basargader og op til gravkirken, hvor de sidste stationer ligger. Her smeltede bøn og pilgrimsvandring, fortid og nutid sammen til en ganske enestående eftermiddag.

Men der var meget andet. Som f. eks. at gå ned ad Oliebjerget til Getsemane Have, hvor All Nations Church helligholder den klippekold, hvor Jesus svedte blod skærtorsdag aften. I haven er der oliventræer, som meget vel kan have været de samme for 2000 år siden, for man kan ikke slå et oliventræ ihjel, forklarede vor guide.

Også i salen, hvor Herren holdt påskemåltid med disciplene har vi stået. Jo, vi har været med Jesus hjemme. Mange store øjeblikke og små, dejlige minder.

Det blev en storslået pilgrimsfærd.

MAGLEÅS
KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød · Tlf. +45 42 81 07 15 · Fax +45 42 81 16 34

SCT. HANSAFTEN - ÅBENT HUS

Sct.Hansaften er et Åbent-Husarrangement, hvor man fylder bilen op med familie og venner og kører til MAGLEÅS med sin medbragte mad, som kan spises ude i det fri eller i foredragssalen fra kl.18.00. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/the i stuerne for medelst kr. 35.-, børn gratis.

Kl. 21: Sct. Hansbål med båltales af Europaparlamentsmedlem f. Grønland Finn Lyngre

PENSIONISTUGE på Magleås

6.august - 12.august

PRIS: kr. 2.100.-/enev., kr..1.800.-/dobbelv.

Der vil være 1 eller 2 programpunkter hver dag, og der vil være messe hver dag. Desuden er der en dag med bustur ud i det danske landskab og sidst, men ikke mindst hyggeligt samvær med andre trosfæller.

Ledere: Annie Rastrup og Ellen Marie Lebahn

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter tlf. 45 81 07 15
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Om at bede Davids salmer

Paul Beauchamp bog opfylder et stort behov for at gøre Davids salmer til vor egen bøn

Af Jean-Pierre Duclos

Det er bemærkelsesværdigt, at et dansk luthersk teologisk forlag oversætter en bog af en katolsk ekseget, og oven i købet en bog, som snart er en snes år gammel. Og ens undren vokser, når man opdager, at denne bog uden komplekser overskrider alle de skillelinjer man herhjemme nidkært værner om, grænsen mellem eksegetisk videnskab og trosliv, grænsen mellem gammeltestamentlig og nytestamentlig eksegetik. Det drejer sig nemlig ikke om en videnskabelig eksegetisk kommentar, det er en bog om bønslivet, som bygger på et meget solidt eksegetisk grundlag. Og den behandler ikke salmerne som historiske dokumenter, som vidnesbyrd om de gamle jøders fromhedsliv, men som stadig aktuelle og levende tekster. Kristus har bedt dem, og vi opfordres af Kirken til at gøre det sammen, både i fællesskab: i gudstjenesten, og i vor private andagt. Det er netop det, denne bog vil hjælpe os til, både til den kollektive og den personlige brug af dem.

Det er klart, at disse bønner blev

til i en helt anden kulturverden end vores. Fristelsen vil derfor være stor til at tilpasse dem, til endog at censurere dem. Forfatteren protesterer kraftigt mod udeladelsen af de vanskeligste passager i de liturgiske bøger. Oversætter, hvis teologiske og sproglige kompetence gør det til en fornøjelse at læse den danske udgave af bogen, erkender, at vi herhjemme har begået den samme fejl i den danske Tidebog. Vejen til at overvinde disse vanskeligheder er ikke censur, men uddybelse, og forfatteren hjælper os dertil ad to veje.

Den første del af bogen, kap.2 til 4, viser os hvordan salmerne svarer til det, som er selve bønnens inderste væsen. Den udspringer fra en nødsituation: mennesket møder det onde under talrige former, og det får det til at råbe efter hjælp. Så kommer den, og nødråbet bliver til takkesang og lovprisning. Davids salmer forener i et tæt parforløb klagesang og lovsang, nødskrig og jubelråb, og de to knyttes sammen i den overbevisning, at Gud trofast er med os. Denne analyse af bønnens væsen begrundes ved talrige citater, fra salmerne selvfølgelig, men også fra de andre gamle og

nytestamentlige skrifter, citater som fremhæves typografisk på en meget pædagogisk måde. (Til gengæld skulle brugen af kursiv i den løbende tekst helt have været reserveret de bibelske citater.)

Den anden del af bogen behandler salmerne og skaberværket, og dette skaberværk udvides til også at gælde den kommende verden. Her anvendes en hel anden metode, en systematisk gennemgang af enkelte udvalgte salmer, 8, 19, 74, 89, 104, 136 og 139, og den del afrundes - lidt uventet men velbegrunderet - med en udførlig kommentar af salme 22.

Så vidt jeg ved, er den danske oversættelse det syvende eller ottende sprog, denne bog er udgivet på. Det viser, at den opfylder et behov, selvom den kræver en opmærksom læser, behov for hjælp til at gøre Davids salmer til vores egen bøn som det var tilfældet for jøderne før Messias' komme, for Jesus selv og for alle vores forgængere i den kristne kirke.

Paul Beauchamp: Salmer nat og dag. Oversat af Erik Christiansen. Anis 1999. 269 sider. 275 kr.

En økumenisk håndsrækning

Musikudgivelse for alle, der søger bibelsk inspiration i hverdagen

Af Bernhard Kiel

Denne CD har meget tilfælles med plader og Cd'er med gregoriansk sang, bortset fra det danske sprog. Alle salmer og sange er opstået og bruges i liturgisk sammenhæng og skal inspirere og føre til liturgisk brug. De synges uden ledsagelse af instrumenter, ej heller orglet, bortset fra en lille tromme ved særligt festlige Hallelujah-omkvæd.

Cd'en domineres af Herman van Toorens varme, fyldige stemme, som varetager forsangerens (kantorens) rolle, medens Aarhus Universitetskor synger menighedens part og derfor kun sjældent bryder ud i flerstemmighed - hvad

koret udmærket er i stand til, når det gør det.

Jeg vil anbefale, at man læser teksthæftets indledning for at få bedre overblik over rækkefølgen af sangene, og ikke mindst for at få en forklaring på hvorfor der oftest i stedet for "Herren" skrives "JHVH", men synges "Adonai". I øvrigt bruges der alt efter sangens alder - nogle af dem står jo allerede i "Lovsang", fx "Herren er min hyrde" - den gamle bibeloversættelse.

Cd'en er også en økumenisk håndsrækning. I forslagene til Folkekirkens nye salmebog indgår der også vekselsange og Davidsalmer. På pladen vises der, hvordan san-

gen kan tjene Ordet, uden at det bliver "sovset til" af for meget orgel.

Jeg vil anbefale Cd'en til alle vore præster, organister, lektorer og liturgisk interesserede troende, som her kan høre, hvordan fx vekselsangen efter 1. læsning i messen kan udøves med beskedne midler og ressourcer, og i øvrigt til alle, der søger lidt bibelsk inspiration i hverdagen.

Herman von Tooren "Kom mig i møde med din nåde". Cd'en er produceret af Danmarks Kirkelige Mediecenter, Århus, og koster 148 kroner. Den kan købes i Stenobutikken i København og i Katolsk Information i Århus.

Bogomtaler fra Niels Steensens Bibliotek

Af Keld Dahlwad

Den norske Dominikaner Fr. Aage Hauken har skrevet en bog med titlen: "Om det Katolske-tanker på tærskelen til det tredje årtusen". Bogen er en kraftpræsentation, idet forfatteren har benyttet en mængde kilder til at belyse sit tema der har været, at give et bredt overblik og en gennemgang af den katolske kirkes tro og tradition-kirkens katolicitet så at sige. Det synes jeg er lykkedes på bedste måde og man sidder tilbage efter læsningen i taknemmelighed til Vorherre over at man har fået lov at tilhøre Den Hellige Katolske Kirke.

I sine unge år før han blev udnævnt til Pave var Karol Wojtyła en flittig digter. I 1982 udkom der således en bog med titlen "Collected Poems" af Karol Wojtyła vores nuværende Pave oversat af Jerzy Peterkiewicz. Oversætter giver også introduktion til såvel digtene som den betydning Wojtyła har haft på polsk kulturliv og religiøse historie.

To udstillinger på National Portrait Gallery i henholdsvis 1977/78 og 1990 ligger til grund for udgivelsen af to meget smukke bøger om St. Thomas More og Kardinal John Henry Newman. Bøgerne er begge udgivet som en introduktion til udstillingerne og giver hver især et

godt og sagligt billede af disse to store engelske personligheder.

Kardinal Joseph Ratzinger skrev i 1988 en spændende bog om kirke, samfundet og samspillet mellem de forskellige kirkesamfund. Bogen er oversat til engelsk og har titlen "Church Ecumenism & Politics". Aktual for os katolikker som lever i et protestantisk land behandler han spørgsmålet omkring Luther og den Katolske kirke.

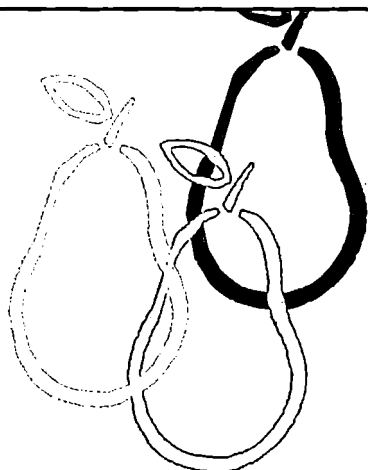
Ferielukning

Niels Steensens bibliotek holder ferielukket fra den 17. juli til den 31. juli.

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.

Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.

Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

nt
revision

Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejlen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Møder og arrangementer

LØGUMKLOSTER
TRÆF

Tid: lørdag d. 19. August
Sted: Løgum Kloster Kirke, Slotsga-
de 11, Løgumkloster

Program: ankomst kl. 10.30
Foredrag ved Niels Arbøl
kl. 11.00
Frokost (medbragt mad)
samvære 12.15 - 13.45
Sunget højmesse, 8.
Messe kl. 14.00
Kaffe kl. 15.15
Hjemfart kl. 15.45 - 16.00

Pastor Benny Blumensaat
Skt. Nikolaj Kirke
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Tlf: 7512 1027 Mobil: 2332 1988
Fax: 7512 1046

VOR FRUE
AF BJERGET KARMEI

fejres i vores kapel
Søndag den 16. juli med højtidelig
messe kl. 10.30.
Broder Martinus Martin o.c.d.
(fra karmeliterbrødrene i Norraby,
Sverige) prædiker.
Efter messen indbydes til en lille recep-
tion.

Den 20. juli bliver
BRODER JAKOB af
JESU HELLIGE SÅR o. c. d.
(Karmeliterbrødrene, Norraby)
viet til præst i Sverige.
Mandag den 24. juli kl. 17.00
fejrer han sin FØRSTE MESSE
i vores kapel. Også da er der en lille
reception bagefter.

ALLE ER HJERTELT VELKOMNE TIL
DISSE MESSER
Jeres Karmelittermonner
Skt. Josefs Karmel, Brødeskovvej 46.
3400 - Hillerød, Tel. 48 16 18 38

HELBREDELSESMESSE

Søndag d. 20. august 2000
kl. 17.00

Celebrant;
Pastor Benny Blumensaat.
Fra kl. 13.00 - 16.30 er der seminar
om: Som gud skabte manden & kvin-
den (Det maskuline & det feminine) og
dåb i helligånden

Alle er velkomne i Sankt Pauls Kirke
Frøgårds Allé 12, 2630 Tåstrup

Kristi Legems- og
Blods fest

Torsdag den 22. juni

Traditionen tro indbydes Storkøben-
havns katolikker til i fællesskab at fejre
festdagen i Sct. Therese Kirke,
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.
Transport: S-tog til Hellerup Station
eller bus 185 næsten til døren.

Pontifikalmesse i kirken kl. 19.00 med
efterfølgende procession i Rygaards
park.

Velkommen i Sct. Therese Kirke.

Pilgrimsrejse til Rom

Skt. Nikolaj menighed i Esbjerg
arrangerer en busrejse til Rom.
Endnu ledige pladser kr. 4.700.
Tidspunkt: 26/8-3/9 2000
Tilmelding snarest tlf. 7512 1027
Pastor Benny Blumensaat.

Løgumkloster
Refugium

9. - 15. juli: Hildegard Bingen
En klosteruge om Hildegard af Bingens
mystik, profetier og musik. Koncerter,
bibelmeditationer og udflugter i omeg-
nen.

15. - 19. juli: Erindringer om
et ø-liv

Fokus på livet på småøerne - før og
nu. Udflygt til Mandø og Rømø

26. - 30. juli: Opbrud: På vej på ny
- på ny vej

Refugiedage som inspiration til at kom-
me videre i livet efter en svær tid.

Juni - september er der flere 4-5 dages
Sønderjyllandsture med bustransport
fra forskellige steder i landet.

Send bud efter Refugiets program
eller se vor hjemmeside

Løgumkloster Refugium
6240 Løgumkloster
tlf. 74 74 33 01 fax. 74 74 33 25
www.loegumkloster-refugim.dk

Til pædagoger og andre, der beskæftl-
ger sig med småbørnskatte.

Årsmøde i
Foreningen af
Katolske Børnehaver:

Fredag d. 29 - lørdag d. 30/9 2000.
I Sct. Nikolaj børnehavn i Esbjerg.

Vores tema i år er: "To-sprogede børn,
kultur og religion".

Mette Isager, der til dagligt arbejder
med at integrere børn fra andre kultu-
rer, bliver vores foredragsholder.
Mette har udarbejdet en del materiale
om emnet, som er oversat til adskillige
sprog.

Du kan tilmelde dig allerede nu til Eva
Worsøe.
Der afholdes generalforsamling fredag
aften. Du er meget velkommen til at
deltage begge dage eller kun lørdag.

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den
som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette
testamentet. Udgifterne til salær refunderes
af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Meddelelser

Pater Josef Völk C.ss.R.

ønsker at meddele bladets læsere,
at hans adresse fra 1. august d.å. vil
være:

Skt. Klara Helm,
Salzburgerstrasse 20, A-4840
Vöcklabruck, Østrig.
Tlf. 0043 7672-277 320.

Klosteradressen vil være:
Pater Josef Völk, Grunderstrasse 3,
Redemptoristenkloster,
A-4800 Attmang - Puchheim, Østrig.
Tlf. 0043 7674 623
67. Fax 0043 7674/62367 - 10.

Email: bernhard.jestl@cssr.at eller
hansschermann@cssr.at.

Salg og service

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større
brugvandsystemer
Tlf. 42 27 31 00

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registeret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester

Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find Deres bedemand her:

Vanløse Liggistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Tåstrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe
og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved
begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse
med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk
behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

Wagn Adler

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Tåstrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 23. AUGUST

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 14. AUGUST

10.000 EXPO-gæster har besøgt Vatikanets Pavillon

Ca. 10.000 gæster har siden EXPOs åbning den i juni besøgt Den hellige Stols Pavillon. Pavillonens leder Grev Maria von Matuschka siger, at Vatikanet som en selvstændig stat har lagt stor vægt på at kunne deltage i EXPO, selv om Kirken ikke kan bidrage til den tekniske udvikling. I relation til EXPOs motto: Menneske - Natur - Teknik lægger Vatikanet tyngdepunktet på Mennesket og stiller Kristus som "det nye menneske" i centrum.

På udstillingen er der planlagt temaer omkring udstillingstemaer såsom: familie, kvinder, fred, retfærdighed og menneskeværd - hertil en temauge specielt om Østeuropa, som blev holdt fra 11-18. Juni. Der er arrangeret ti såkaldte "vaticanske samtaler" mellem ærkebiskopper, tyske toppolitikere og andre prominente personer. Den 29. juni er berammet som den dag, hvor Den hellige Stol fejrer sin specielle 'EXPO-nationaldag'. Her vil Vatikanets "udenrigsminister", Kardinal Angelo Sodano besøge pavillonen.

Kristus Pavillon på EXPO 2000 i Hannover

EXPO-kirken er en storslået oplevelse på verdensudstillingen i Hannover

Siden den første verdensudstilling løb af stablen i 1851 i London, er Tyskland for første gang vært for udstillingen, som åbne- de d. 1. juni.

Umiddelbart skulle man tro, at en sådan verdensudstilling hovedsagelig kun tjente kommercielle formål, men på de seneste udstillinger, sidst i Sevilla i 1996, har man også lagt vægt på andre aspekter. Det skal ikke blot være en demonstration af de enkelte udstillerlandes tekniske landvindinger og erhvervsmæssige formåen. Momenter som miljø og velfærd er kommet mere og mere ind i billedet. Det understreges af denne udstillings motto: Menneske - Natur - Teknik. Der ligger en tydelig prioritering i rækkefølgen.

Som en naturlig del i denne sammenhæng er der på den centrale plads i udstillingsområdet bygget en såkaldt "Kristus Pavillon" med tilhørende EXPO-kirke.

Under mottoet: "Kirken EXPOnerer sig" vil man ved udstillinger, foredrag, film, musik og gudstjenester søge at placere kirke og kristendom i sammenhæng med EXPOs hovedtema: menneske-natur-teknik. Hele standen inklusiv kirken er blevet til i et samarbejde mellem Den evangeliske Kirke i Tyskland og Den tyske Bispekonference (katolsk). Selve kirken er sponsoreret af det tyske stålkartel ("Stahl"). Bygningen er fremstillet af stålelementer, som let kan demonteres. Dette skal ske, når udstillingen slutter i oktober, og kirken vil derefter genopstå som klosterkirke i Thüringen.

Selve Kristus Pavillonen anvender elementer fra den klassiske kloster- og templearkitektur: buegang, indre gård, sakral rum og krypt. Et kors, som kan ses på lang afstand, gør det ud for vejviser.

På den måde bliver pavillonen til et specielt sted og kommer sammen med kirken til

at danne en fysisk ramme om rekreation og besindelse midt i det ellers så hektiske og brogede udstillingsmiljø.

EXPO-kirken drager de besøgende ind i en atmosfære, som man kun finder her: udsyn, ro og koncentration omkring det væsentlige i tilværelsen. Af de ni udstillingslokaler, som omgiver det sakrale rum, kan fremhæves:

Et lydtrum, der er næsten tomt og dertil sparsomt oplyst. Langs sidevæggene er der seks lyttebokse, hvor der kan høre kirke- musik fra seks forskellige epoker.

Det næste rum, kærterummet, er derimod et lyshav. Langs væggene brænder der kærter i flere rækker.

Så er der "klæderummet". På tre af siderne hænger såvel liturgiske som profane klæder i tætte rækker. Kontrasten mellem det brogede og det simple viser tydeligt, hvordan kirkelige og verdslige ordninger og

betydninger kan finde udtryk i farver.

Der er gennem hele udstillingsperioden planlagt såvel kirkelige som almenkulturelle arrangementer, både i pavillonen og uden for udstillingsområdet, herunder katolske messer og evangeliske gudstjenester, salme- meditationer, bøn, foredrag, film og teater. Få mere at vide på udstillingens hjemmeside: www.expo-kirche.de. Det er nok værd at forsøge, hvis man har planer om at lægge vejen forbi Hannover.

Verdensudstillingens katolske bureau: Gerberstrasse 26, 30169 Hannover. Tlf.+45-511/167691-8. Fax:+49-511/167691-99

Selve EXPO har også en dansk hjemmeside, hvor man kan få alt at vide om billetter, åbningstider, transportmuligheder, parkering, hoteller, camping etc. Det er: www.expo2000.dk - me

Redaktionen ønsker vore læsere en god sommer. Katolsk Orientering vender tilbage onsdag den 23. august.

En velmenende biskop aflagde sit 5 årige adlimina besøg hos paven. Efter at have gjort rede for bispedømmets situation spørger han indfølede den aldrende pave: "Hvad mener Vor Hellige Fader som 80-årig om sin fremtid." Paven svarer tørt: "Jeg glæder mig til livet i evigheden"

Kilde : Katolske Anekdoter redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting.

Katolik i et spændingsfelt

Jeg synes det er svært at leve som katolik i dette spændingsfelt. På den ene side kirkens og pavernes ubrudte belæring om Guds mening med kærlighed, ægteskab, sex.

På den anden side den praksis man til daglig møder både blandt almindelig sækulariserede danskere, der er døbt, og nu også blandt praktiserende katolikker.

Gertrud Messerschmidt
i kronik side 13.
Læs også leder s. 2

Unge jublede i Rom

Paven opfordrede de unge til at vidne om sandheden uden frygt

Et stort opbud af unge fra hele verden indtog i sidste uge den sommerhede Rom for at fejre den katolske kirkes 15. Verdensungdomsdage, der sluttede søndag med en gigantisk afslutningsmesse uden for Rom under ledelse af pave Johannes Paul II.

Det skønnes, at mellem én og 1,5 mio. unge fra mindst 156 lande deltog i ungdomsdagene fra 15. til 20. august, hvilket var langt flere, end arrangørerne havde ventet.

Verdensungdomsdagene, hvis tema var "Ordet blev kød og tog bolig iblandt os" (Johs. 1.14), blev første gang holdt i 1986 på initiativ af den nuværende pave.

Den var præget af katekese, gudstjenester og processioner til Peterskirken og gennem De hellige Porte, samt et stort antal religiøse og kulturelle arrangementer, hvori deltog både kristne, jøder og muslimer.

Verdensungdomsdagene bød på flere møder mellem pave Johannes Paul II og de unge. Synligt veloplagt trådte han frem for de store menneskeskarer på Peterspladsen og på de andre steder i byen, hvor de unge var samlet.

De jublede og råbte "Længe leve Paven" og paven svarede igen og spøjte med sin efterhånden fremskredne alder.

Han talte gribende om sit lange liv og om sin ungdom i Polen under verdenskrigens skygge. Han understregede vigtigheden af at lade sig lede af Gud, og opfordrede de unge til at vidne om sandheden uden frygt:

"Frygt ikke. Åbn jeres hjerter, jeres liv, jeres tvivl, jeres vanskeligheder og jeres glæder og følelser for Kristi livgivende kraft. Den sande frihed ligger deri, at tjene Kristus."

Verdensungdomsdagene kom således til at sætte sit stærke præg, ikke blot på Rom, men på hele Kirkens fejring af 2000 året for Jesu fødsel.

Nye retningslinjer for fejringen af messen

De relevante tekster ligger klar, oplyser Vatikanet

VATIKANET (KNA): Vatikanet vil allerede i år offentliggøre nye retningslinjer for den katolske fejring af messen.

På foranledning af Gudstjeneste- og Sakramentskongregationen meddeler Vatikanets radio d. 3. august, at de relevante tekster allerede ligger klar til gennemsyn og oversættelse ude i de apostolske nuntiaturer og hos de respektive bispekonferencer.

I forhold til den messebog, som blev offentliggjort i 1970 under Pave Paul VI, er der ifølge Vatikanets radiosender - adskillige ændringer og korrektioner. Den

nye udgave af "Missale Romano" vil først træde i kraft efter selve offentliggørelsen, som skal finde sted engang i løbet af efteråret. Når de enkelte bispekonferencer har udarbejdet deres oversættelser, skal disse igen forelægges den hellige stol til godkendelse.

Fornyetelserne vil først og fremmest bestå i en omfangsrig "Almindelig Introduktion" (Institutio Generalis) til messebogen. Denne tekst skal, set i lyset af pastorale erfaringer indhentet fra jordens forskellige egne, være blevet ændret på mange felter.

Det må erindres, at det blev til-

ladt de lokale kirker i de forskellige lande at foretage egnede kulturelle tilpasninger f. eks ved messesangen eller ved formen på Fredshilsenen.

Introduktionen giver ikke detaljerede regler. Der er derimod tilføjet et niende kapitel med temaet "Inkulturation". Dette angår frem for alt de lande, hvor den stedlige religiøse kultur endnu ikke er defineret.

Det nye handler yderligere om foreskrifter for modtagelsen af Eukaristien under begge skikkelser, brød og vin. Her har man især taget højde for de seneste pastorale erfaringer.

"Den perverse Gud"

I 1979 udgav den franske teolog Maurice Bellet en bog med den provokerende titel "Le Dieu pervers". Hans anliggende var, at vi i vor religiøse opfattelse skaber et perverst billede af den almægtige Gud og hans uendelige kærlighed til menneskene.

I 1968 var der store forventninger til pave Paul VI og hans encyklika om ægteskabet og menneskets seksualitet. Den havde kostet ham mange søvnløse nætter, fordi han var kommet til en indsigt og overbevisning, der var i skærende modsætning til mange af hans rådgiveres. Mange i Kirken ventede, at den meget omtalte "pille" ville blive accepteret af Kirken, og det var det eneste, som man så efter i encyklikaen. Kun et fåtal læste og tilegnede sig den indsigtsfulde pastorale og teologiske analyse af forholdet mellem mand og kvinde. Det var som om denne ensidige læsning afsprede de følgende års overvejelser og forståelse.

Det fortegnede også billedet af den skrøbelige pave og hans dybt forankrede tro. Denne kom til udtryk, da han tilbød sig selv i bytte til den gruppe, der havde taget den tidligere italienske premierminister Aldo Moro som gidsel. Gidseltagerne afslog tilbudet og dræbte Aldo Moro.

Dette er ikke sagen uvedkommende, men giver en ny dybde til pavens stillingtagen i en kontroversiel debat. I de følgende år understregedes hans synspunkter af talrige indsigtsfulde biskoppers og teologers bøger og artikler, ikke mindst den nuværende pave har uddybet tankegangen.

Emnet er stadig kontroversielt og er sidst blevet taget op i en drøftelse på pastoralrådsmødet foråret 2000. På redaktionens opfordring skrev Gertrud Messerschmidt artiklen: *Kærlighedens Udfordring*. For fuldstændighedens skyld skal det nævnes, at Gertrud og Jens Messerschmidt har fire børn, og netop har fejret sølvbryllup. Dette giver artiklen en særlig vægt.

Debatten om ægteskabet førtes tidligere ivrigt, til sidst kun af nogle få. Emnet er vitalt og grundlæggende for Kirkens fremtid. I mange henseender er det som om Kirkens lære er blevet reduceret til en pervers opfattelse af det moderne menneskes situation, medens det i virkeligheden forholder sig omvendt. Vanskeligheden og udfordringen er en forkyndelse, som er vedkommende og giver håb i en situation, hvor så mange også katolske ægteskaber lider skibbrud. Dette forudsætter et teamwork og en ydmyg lyttende holdning, også til de synspunkter, der umiddelbart kan vække modstand. Gud er ikke pervers, men uden Hans nåde risikerer mennesket at ende i den opfattelse.

JØRGEN HVIID

Maurice Bellet: *Le Dieu pervers*. Desclée De Brouwer. 1979

Katekesens søndag

Opfordring til at deltage i den Fælles fejring den 3. september

Af Merete Noval

Så sker det igen! Atter i år opfordres alle landets sogne til at markere begyndelsen på den nye katekese-sæsonen med fejringen af en særlig Katekesens søndag.

I lighed med sidste år, har Pastoral-Centeret allerede udsendt et lille programhæfte med forslag til hvorledes fejringen kan forløbe, til alle skoler og menigheder det være sig danske såvel som fremmedsprogede. Har man i sognet en skole eller andre grupper, så lad dette være en fælles fejring, med en fælles forberedelse.

Måske spørger nogle: "Hvorfor nu al den snak om katekese? Hvad er katekese egentligt for noget?" Dertil kan man svare: "uden katekese, ingen fremtid for kirken!" Det lyder meget kategorisk, men katekese vil sige, at "give troen videre". Nok er troen en gave fra Gud, men troens liv er noget, vi skal føres ind i og oplæres i og vokse i. Nogle må være vidner om denne tro, og disse nogle er

selve menigheden, repræsenteret ved kateketerne. For det lille barn, er det forældrene, der er disse vidner, men efterhånden som personen vokser, bliver ung, bliver voksen møder han/hun enten i skole eller i menighed andre vidner, der bygger videre på den basis familien har lagt, så troens gave kan vokse og folde sig ud som en blomst, og give frugt i den enkeltes liv.

Teksterne på årets Katekesens Søndag, taler netop om dette anderledes liv, vi som kristne er indbudt til at få del i.

De viser os, den mission vi - ikke mindst i dette jubelår - som kirke har i verden: at forkynde at livet er rettet mod et mål og dette mål er Faderen, som skænker mennesker en ny natur, en anderledes måde at leve på, som biskop Czeslaw skriver i sit forord til det lille programhæfte, Pastoral-Centeret har udsendt til alle skoler og menigheder.

Her fremhæver han også, at det at være kateket er en tjeneste for sognet, og som sådanne er det også vigtigt at hele sognet i bøn slutter op om katekesen.

På Katekesens Søndag opfordres menighederne til at slutte op om kateketerne, der her modtager præstens velsignelse og menighedens varme hånd på ryggen. Man kan gøre denne fejring til en familiemesse, hvor børnene aktivt deltager, men det er ikke et must, da katekese ikke kun er trosformidling til børn, men endnu vigtigere end børnekatekesen er voksenkatekesen, ud fra den erkendelse at vi ikke er rustede til at gå ind i livet blot med den undervisning vi modtog i årene indtil vor firmelse.

I PastoralCenteret håber vi, at så mange menigheder og skoler som overhovedet muligt - samlet i en støttende kreds omkring deres børn og kateketer - vil deltage i denne fælles fejring af Katekesens Søndag d. 3. September 2000 (teksterne i programhæfter er denne søndags tekster!), så denne fejring bliver fælles for hele landet, men hvis det enkelte sted ikke passer ind i menighedens planer, kan det foregå enten søndagen før eller søndagen efter.

Stævne i Maribo

Fællesstævne for tre menigheder den 3. september

Søndag den 3. september afholdes et stævne for de tre menigheder på Lolland-Falster. Stævnet afholdes i Maribo. Det er en genoptagelse af de stævner, der med stor succes blev arrangeret af de tre menigheder i 1970'erne og 80'erne, dengang på Lungholm Gods. Stævnet afholdes, dels for at fejre Det Hellige år, og dels for at styrke og udbygge det gode samarbejde mellem menighederne. De tre menighedsråd har besluttet at gennemføre stævnet som et fællesstævne ved Sct. Birgitta kirke i Maribo, derfor navnet Maribostævnet. Der indledes kl. 10.30 med en friluftsmesse under ledelse af biskop Czeslaw Kozon. Efter messen er der fællesspisning, der vil kunne købes en varm ret til den beskedne pris af kr. 20,-, desuden vil der være salg af øl, vand, kaffe, the, kage og is. Efter spisningen vil der være underholdning af den polske folkloregruppe fra Bydgoszcz, samt lotteri og konkurrencer. Kl. 15.00 er der en afsluttende andagt, alle opfordres til at deltage i andagten, så vi kan slutte stævnet på en værdig måde. Under stævnet vil der være lejlighed til at se udstillinger bl.a. de litauiske vejkapeller af Krzysztof Lubowiecki. Menighedsrådene håber at alle medlemmer fra de tre menigheder slutter op om arrangementet, men også katolikker fra andre menigheder er meget velkomne, her tænkes især på nabomenighederne fra Syd- og Midtsjælland.

Yderligere oplysninger gives på tlf. 5070 7039. Se iøvrigt annoncen på side 14.

TV-gudstjeneste

Søndag den 24. september transmitterer Danmarks Radio TV1 højmassen kl. 10 fra Sankt Pauls Kirke i Høje Taastrup. Celebrant er pastor Thomas Birkheuser, organist Philip Schmidt-Madsen.

Caritas indvier nye lokaler

Biskop Czeslaw Kozon indvier onsdag den 23. august Caritas Danmarks lokaler på Vibevej 7 A, Nørrebro i København. Caritas Danmark flyttede i 1999 sekretariatet for at få plads til en personaleudvidelse. Dette var nødvendig for at Caritas stadig kan leve op til de krav, der stilles til en hjælpeorganisation i Danmark.

GIROKORT PÅ VEJ FRA KATOLSK ORIENTERING

Der vil nu blive udsendt girokort til samtlige katolske husstande fra Bispekontoret og vi og redaktionen håber på alles velvillige modtagelse af kortet og fremfor alt håber vi på, at kortet vil blive brugt velvilligt til gavn for vores blad

Katolsk Orientering søger ved hjælp af mange både frivillige og ansattes arbejdskraft stedse at forbedre bladet og jeg har fra flere modtaget tilkendegivelser om, at læserne synes at dette lykkes stadigt bedre. I denne periode er bladet blevet udarbejdet ved manges store indsats og her vil jeg især fremhæve vores chefredaktør og vore frivillige medarbejdere, der på den mest ihærdige vis giver bladet det indhold og den inspiration, der er nødvendig.

Desuden vil jeg gerne fremhæve de medarbejdere, der er tilknyttet bladet og som ligeledes varetager bladets praktiske tilbliven sammen med andre og belastende arbejdsopgaver ud fra den gode tanke, at dead line altid skal overholdes og selvom alle mulige vanskeligheder opstår, så løses opgaverne og bladet kommer altid som planlagt.

Det er selvfølgelig kun muligt at drive vores blad, hvis der gives også økonomisk støtte hertil og det er derfor at jeg nu igen tillader mig at opfordre Dem til at tænke på bladet med et bidrag samtidig med at jeg gerne vil takke for den støtte som vi allerede har modtaget fra de mange givere.

Kontorchef Susanne Borch

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S.

If: 4921 4646 Fax: 4920 1176

E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.

DK-1620 København V. Telefon 3321 1444

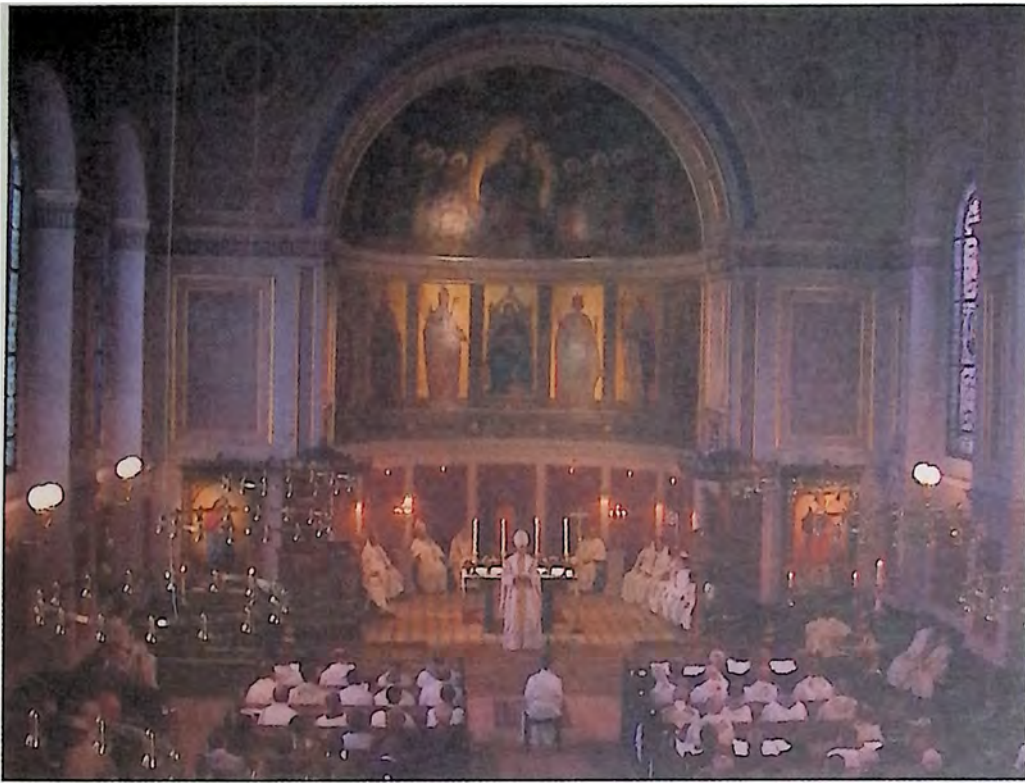
Mandag-torsdag kl. 10-15 samt fredag kl. 10-13

Fax 3324 4975. E-mail: redaktion@ko-press.dk

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A,

DK 1260 København K. Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup.

Oplag 17.000

PRÆSTEVIELSER

Thomas Birkheuser 17. juni 2000 Sankt Ansgars Kirke

**David Vincent Nielsen
22. juli 2000
Sankt Ansgars Kirke**

Nekrolog Ellen Marie Lebahn

"Det kan jo ikke skade at prøve." var det svar Ellen Marie Lebahn (4.8.1930 – 13.7.2000) fik af sin mor, engang hun var i tvivl, om hun turde søge et krævende job. Det blev et råd, hun fulgte livet igennem, når hun blev stillet over for eller selv søgte udfordringer. For hun sad sjældent og ventede på, at udfordringerne skulle dukke op. Hun opsøgte dem med stor iver.

Af uddannelse var hun bibliotekar, og i løbet af sine over 30 år som overbibliotekar byggede hun Sorø folkebibliotek op fra noget meget småt både bygnings- og personalemæssigt til et velfungerende moderne bibliotek. Selvom hun boede i Ringsted, deltog hun aktivt i Sorø kulturliv og var både en drivende kraft bag etableringen af kunstmuseet i Sorø Amt, hvis bestyrelse hun sad i fra 1977-93, og bag udgivelsen af det lokalhistoriske "Jul i Sorø."

Den kritiske sans var en vigtig del af Ellen Marie Lebahns loyalitet over for Kirken.

Men sin store arbejdsindsats lagde hun inden for den katolske kirke, hvor hendes store administrative og organisatoriske evner kom til udfoldelse både på lokalt, nationalt og internationalt niveau.

Den første store opgave fik Ellen Marie Lebahn, da hun blev bedt om at være generalsekretær for synoden i slutningen af 60'erne. Hun overtog posten midt i forberedelsesperioden efter pater Gregoire og var den, der myndigt holdt trådene i hånden og gennemførte det store slutmøde på Nyborg Strand i 1968 – en organisatorisk præstation af de store.

Et af resultaterne af synoden var etableringen af menigheds- og pastoralråd, hvor hun var aktiv både som formand for menighedsrådet i Ringsted fra 1976-82, som medlem af Pastoralrådets forretningsudvalg fra 1974, som næstformand fra 1978-82 og som dets formand 1982-86. Hendes store force i rådsarbejdet var hendes kombination af loyalitet og kritisk sans. Hun sagde altid, at hun var blevet opdraget i et miljø, som var bevidst antiautoritært. Hvor det ikke var position men argumenter, der talte. Derfor lod hun sig heller aldrig imponere af kirkelig autoritet, hvis den ikke kunne argumentere overbevisende for sine synspunkter. Men den kritiske sans var en vigtig del af hendes loyalitet over for Kirken. Hun ville have, at der skulle være fundament under de beslutninger, som hun var med til at tage.

Foruden sit rådsarbejde var hun bl.a. formand for St. Josephs Skole styrelse i Ringsted fra 1986 til sin død, ligesom hun, endnu mens hun var formand for Pastoralrådet, overtog formandsposten på bispedømmets kursuscenter, Magleås, der blev hendes hjertebarn, og som hun investerede mange kræfter i lige til det sidste. Fra midten af firserne fik hun i tæt samarbejde med centerleder Elin Uldam forvandlet Magleås fra et tilskudskrævende underskudsforetagende med ringe belægning til et moderne kursuscenter, der i dag økonomisk hviler i sig selv.

Ved siden af sit arbejde for kirken i Danmark, var Ellen Marie også aktiv i europæisk lægmandsarbejde, hvor hun fra midten af firserne til ind i halvfemserne repræsenterede Skandinavien i forretningsudvalget for Europæisk Forum for Lægfolk. En opgave, der gav hende mulighed for at deltage som lægmandsrepræsentant i bispemøder og –synoder rundt omkring i Europa. Og da hun var ganske uimponeret af autoritet, benyttede hun gerne disse lejligheder til at fortælle biskopper og kardinaler sin uforbeholdne mening om kirkens situation.

Man kan jo blive ganske forpustet ved at læse ovenstående og tro, at Ellen Marie så ikke havde tid til andet end tillidsposter i sit liv. Men det var ikke tilfældet, for ud over at sy det meste af sin righoldige garderobe selv og passe sin store have, nåede hun samtidig at være velorienteret om kultur og kunst – at se udstillinger og gå i teatret regelmæssigt, samtidig med, at hun dyrkede en stor kreds af venner og familie. Og noget af det, der var mest karakteristisk for hende, var hendes store omsorg for andre mennesker og hendes særlige karisme for venskab.

Man kunne skændes med hende, så det bragede, men det betød aldrig, at man blev uvenner. Tværtimod. Båndet blev mere holdbart af konflikterne. Var man først én gang taget ind i varmen, kunne man aldrig falde ud af den igen.

Selvom hun blev enke midt i tresserne efter et meget kort og barnløst ægteskab, lykkedes det hende alligevel at blive bedstemor. For ved gensidig adoption blev hun medlem af en congollesisk familie, der boede i Ringsted. Og det var hendes store lykke at være bedstemor for 3 drenge, som holdt lige så meget af hende, som hun af dem.

Hendes sygdom kom brat. Efter nogle måneders problemer med utilpashed blev hun i begyndelsen af maj indlagt akut og fik konstateret kræft i bugspytkirtlen. Mindre end to måneder senere døde hun på sygehuset i Ringsted. Den sidste tid var en stadig vekslen mellem håb om, at en operation kunne hjælpe, og konstatering af, at der nok ikke var noget at gøre. Ellen Marie var ked af, at skulle herfra, men så døden i møde med ro, for hun syntes, hun havde haft et langt og godt liv.

Vi er mange, der vil savne hende dybt – ikke bare for hendes store indsats i Kirken, men frem for alt for hendes venskab og store menneskelige varme.

Ære være hendes minde.

Niels Engelbrecht

NYT FRA Verdenskirken

Optræk til konfrontation i Kina

WASHINGTON/HONGKONG (KNA): Den katolske kirke i Kina og den kommunistiske regering står over for en konfrontation. De to parter har forskellige synspunkter, i særdeleshed i spørgsmålet om den kirkelige autoritet.

Det siger Hongkongs talsmand vedr. kirkelige anliggender biskop Joseph Zen Ze-kiun til det katolske nyhedsbureau CNS i Washington. Myndighederne er frem for alt bange for det, som de ikke kan kontrollere. Herefter kan en skærpet kontrovers inden for overskuelig tid ikke udelukkes.

Biskoppen anser en snarlig genoptagelse af de diplomatiske forbindelser mellem Kina og Vatikanet, som har været afbrudt siden 1957, for udelukket. Det ville forekomme som en indrømmelse af, at regeringen havde begået fejltagelser, og at den forbudte romatro undergrundskirke burde legitimeres, sagde Zen.

På det seneste har kandidater til bispevielser, som ikke er blevet godkendt af Rom, sagt fra eller er simpelthen ikke dukket op. Nogle af de biskopper, som var inviteret til vielserne, meldte fra, var bortrejst eller indlagt på hospital.

Rundt regnet totredjedel af biskopperne i den officielle katolske kirke står efter Zens udtalelser i fællesskab med Rom. Det er kun få, som frivilligt samarbejder med staten, sagde biskoppen. Og selv om der skulle ske en udsoning med Rom i al hemmelighed, véd såvel staten som de troende godt, hvad det drejer sig om. Således var både undergrundsbiskoppen og den af regeringen udnævnte biskop medlemmer af Franciskanerordenen i bispedømme Wuhna. Efter at Vatikanet havde anerkendt den officielle biskop, var hans embedsbroder dukket frem af "undergrunden", og begge arbejder nu hånd i hånd. Undergrundsbiskoppen, der underviser på det statsligt anerkendte præsteseminarium, er ganske vist ikke officielt anerkendt som overhoved. Det forhindrer dog ikke de troende i at behandle ham som en sådan.

Siden 1957 må kun medlemmer af den regimetro "kinesiske katolske patriotiske forening", som ikke har nogen relation til Vatikanet, frit praktisere deres tro. Tilhængere af den romatro undergrundskirke bliver forfulgt af myndighederne. Ligeledes blev de diplomatiske forbindelser mellem Den hellige Stol og Folkerepublikken Kina afbrudt i 1957. Antallet af "romatro katolikker" og af "patriotiske katolikker" skønnes at være mellem fire og fem millioner.

To paver og tre teologer saligkåres

(KATHPRESS) Pave Johannes Paul II vil søndag den 3. september saligkåre tre teologer og ordensgrundlæggere sammen med de to "koncilpaver", Pius IX (1. Vatikankoncil) og Johannes XXIII (2. Vatikankoncil) ved en højtidelig ceremoni på Peterspladsen i Rom.

De tre teologer er benediktinerabbed J. Marmion, Columbia, grundlægger af Marianistene, Vilhelm Josef (Guillaume-Joseph) Chaminade samt den italienske ærkebiskop Thomas (Tommaso) Reggio.

Med de fem saligkåringer udgør det samlede antal hellig- og saligkåringer under den nuværende pave 1322, det højeste antal i noget pontifikat.

Kristne ønsker fri adgang til de hellige steder

JERUSALEM (FLASHPRESS). De tre kristne patriarker af Jerusalem, den katolske, den græsk ortodokse og den armenske, har holdt møde med palæstinensiske og israelske ministre for at diskutere Jerusalems fremtid på et tidspunkt, hvor palæstinensere og israelere ikke kan blive enige om en løsning, der fører til fred. Jerusalem er en af anstødsstenene i de nu strandede forhandlinger i Camp David, USA.

Paven ønsker at opnå en speciel status med internationale garantier for Jerusalems gamle bydel, hvor den Hellige Grav findes, og hvor Jesus blev korsfæstet før sin opstandelse. Under Angelus-bønnen søndag den 23. juli gentog Pave Johannes Paul II, at Jerusalem bør have en "speciel status med internationale garantier". Af svaret afhænger så ømtålelige spørgsmål som den fri adgang til de hellige steder for de tre religioners pilgrimme samt opførelsen af en tyve etagers bygning foran den Hellige Gravs kirke.

Hellig Kors
Kapel i
Tønder

I med- og modgang

Den katolske Kirke i Tønder har fejret 50 år som menighed i det sønderjyske

Af Jean Langwadt

Tønder

Pastor Irenæus Capellen var sognepræst i Sønderborg i 1950-erne, og fra den tid var han også præst for menigheden i Tønder. En gang om måneden kørte han til Tønder for at holde messe i et førstesalsværelse på det gamle Statsseminarium i Østergade

I 1955 tog Irenæus kontakt til sognepræsten ved Kristkirken i Tønder, pastor Hans Magle. I et brev fra 11/9 1955 tilbød Hans Magle, at der måtte holdes katolsk messe i kirken og foreslog søndag eftermiddag kl. 15,30. I et brev dateret 15/9 1955 takkede han Irenæus for modtaget brev og meddelte, at han havde reserveret Tønder kirke til katolsk messe søndagene 23/10, 27/11 og 25/12 kl. 15,30. Han ville selv bekendtgøre gudstjenesterne i kirkebladet og informere pressen.

Den 29/9 1955 havde Hans Magle en trist meddelelse. I henhold til lov nr. 104 af 15/3 1947 var det forbudt at tillade katolikker at benytte folkekirkens bygninger. Han beklagede meget og tilbød at stille sin egen store spisestue til rådighed.

Ribe Landevej nr. 41

Da denne mulighed ikke blev til noget, forespurgt Irenæus på Seminariet og i et brev af 8/10 1955 fra rektor Asger Nyholm tilbydes, at messen kan afholdes på Seminariet den 4. søndag i måneden.

Indtil 1965 fungerede aftalen med Tønder Seminarium, som en løsning af problemet med en fast kirkeordning. Det var selvfølgelig ikke en tilfredsstillende løsning hverken for præst eller menighed. Derfor begyndte pastor Irenæus i samarbejde med bispedømmet at undersøge, om det var muligt at anskaffe egen lokalitet med plads til både kirkerum, menighedslokale til undervisning m.m.

Fleere muligheder undersøgtes,

men først i slutningen af 1965 lykkedes det at finde en passende stor bygning på Ribe Landevej nr. 41. Det var en rummelig villa i 2 etager, som havde tilhørt øjenlæge Burhøj. Efter en omfattende ombygning, som blev foretaget for små midler, blev kapellet indviet af biskop Hans Martensen den 19/6 1966.

I stueetagen var der kirkerum og på 1.sal et stort værelse til menighedsråd og 3 mindre værelser til bl.a. kontor, værelse til præsten m.m. I indvielsen deltog mange præster (også sognepræsten fra Kristkirken i Tønder, pastor Arendt).

Det var stadig pastor Irenæus, som var præst, han blev senere hjulpet af pastor P. Berning, som var kommet til Sønderborg. Dengang var der 30-40 børn til undervisning. Fordi man boede meget spredt, blev mange samlet op undervejs af de to præster, eller de kom med bus eller tog.

I 1972 skete der en udskiftning af præster. Pastor Olaf Magnussen, som nærmede sig pensionsalderen, blev præst i Tønder og flyttede ind i boligen på 1. sal. På grund af sin fremskredne alder kunne Magnussen kun læse messen samt forrette dåbs, bryllups og begravelses handlinger. Børnene blev undervist enten i Åbenrå eller pr. brevmateriale eller på anden måde i Tønder, hvortil børnene skulle bringes. Det var en vanskelig periode for børnene og forældrene.

På grund af alder og fysisk svækkelse måtte pastor Magnussen flytte til det katolske plejehjem ved den katolske kirke i Åbenrå.

Dyr restaurering

Fra 1985 blev menigheden i Tønder betjent af pastor Lars Messerschmidt, daværende præst ved Skt. Nikolaj kirke i Esbjerg. Fra 1985 gennemgik hele ejendommen en gennemgribende restaurering, som også omfattede haven, hvor der blev indrettet et lille kapel. Restaureringen løb op i et meget stort beløb, og var kun muligt ved

hjælp af en storstilet støtte fra "Bonifatius Werk", de tyske katolikkers enestående hjælpeorganisation for katolske menigheder i områder, hvor katolikker kun udgør nogle få procent af befolkningen.

Genindvielsen, som blev en stor festdag, blev fejret sammen med Biskop Hans Martensen og pastor Irenæus samt mange andre præster og øvrige indbudte. Genindvielsen blev fejret den 27/10 1988.

Fra 1995 blev pastor Lars Messerschmidt flyttet tilbage til bispekontoret i København som Generalvikar. I 1995 trådte Biskop Hans Martensen tilbage, ny biskop blev Czeslaw Kozon.

Tønder fik igen ny præst, det blev pastor Dominique Tran due Than fra Haderslev, som skulle overtage hvervet for en periode på 2 år.

I 1998 tiltrådte pastor Jan Zalewski som præst i Haderslev og Tønder. Han har fået assistance af to søstre, som flyttede ind i boligen på 1. sal. Søster Lydia Timmermann overtog undervisningen af børnene og kontakten til menighedens medlemmer sammen med pastor Jan. Søster Ingrid hjælper med alt i pasningen af huset.

Søster Lydia er pastoralassistent og tilknyttet Haderslev, Åbenrå og Tønder. Et fint samarbejde er sat i gang mellem Pastor Jan og søstre til stor glæde og gavn for den lille, men trofaste menighed i Tønder.

Menigheden i Tønder festligholdt 50 års jubilæet for grundlæggelsen af den katolske menighed ved en højmesse søndag den 13. august i Hellig Kors Kapel, Ribe Landevej 41. Biskop Czeslaw Kozon celebrerede højmassen med firmelse og første kommunion. Efterfølgende var der reception.

Globalisering: Behov for en gentolkning af kristne traditioner

"At leve sådan at andre kan leve" var temaet for et inspirerende møde i Europæisk Forum for Lægfolk

Af Aagot og Oluf Bohn

I dagene fra den 30. juni til 6. juli i år afholdt Europæisk Forum for Lægfolk sit 30. møde. Igennem årene har det været afholdt henholdsvis i vest og i øst, så langt østpå man nu har kunnet komme. I år havde man valgt byen Alcalá de Henares nær Madrid, hvor møderne blev afholdt på det smukke gamle universitet, grundlagt sidst i middelalderen for at fremme teologien og de humanistiske videnskaber og dermed støtte en reform af spansk kirkeliv. Blandt de mange berømte personer, der har studeret der, kan nævnes Ignatius af Loyola, Johannes af Korset og den berømte spanske forfatter Miguel Cervantes.

Deltagerne i mødet kom fra 20 europæiske lande. Blandt andet manglede Norge, Finland og Tjekkiet. Størsteparten var medlemmer af de forskellige landes lægmandsorganisationer, mens de svenske deltagere og vi repræsenterende vore landes pastorat. Desuden havde man i år inviteret unge fra de forskellige lande. De ydede mange gode bidrag ved at deltage i gudstjenesterne med tekster, sang og musik, men også med stærke ønsker om at blive taget med på råd og at kunne deltage i beslutningsprocesserne i deres bispedømmer især på det pastorale plan.

Temaet: "At leve sådan at andre kan leve" gik selvfølgelig som den røde tråd gennem de syv forskellige forelæsnings.

Posttraditionalisme

Den første forelæser var prof. em. Jan Kerkhofs S.J., Belgien, som talte om vore dages sækulariserede samfund. Sækularisering bruges i mange betydninger, men her blev det brugt til at belyse samfund, hvor kristendom og kirke kun spiller en marginaliseret rolle som værdigiver til menneskers liv. Mange kalder sig kristne; de er på én måde troende; men har et meget løst tilhørsforhold til et kirkesamfund. Det betyder næppe afslutning på religion i almindelighed eller på kristendom. Han ville derfor foretrække at tale om "post-traditionalisme", hvor traditionalisme var perioden, hvor kirken havde et afgørende ord i samfundet både i de sociale sammenhænge og i forståelse af liv og lære. Her havde "post-traditionalismen" også påvirket mange katolikker - også dem der var aktive i kirken. Vejen frem måtte være en stærkt forøget dialog mellem alle i kirken, og

en mulighed for at lægfolket kunne inddrages i beslutningstagninger. At være kristen er i dag et personligt valg, og de kristnes engagement kan vise andre, at livet har en mening, og at denne mening forkyndes i kirken.

Professor i moralteologi, Linda Hogan, Leeds, belyste konferencens tema ved at tale om temaets moralske aspekter. Hun fremhævede, at der var tre hovedprincipper i den kristne tradition, som skulle gentolkes, fordi verden havde forandret sig så stærkt. Det første var forståelsen af, hvem min næste er i sammenhæng med hele globaliseringen. Det andet var menneskerettighederne som en vej til at sikre den menneskelige værdighed. Det sidste var retfærdighed afbalanceret med omsorg.

Tidligere var min næste den eller dem, jeg levede i direkte kontakt med, men i dag må vi lære at forstå, at globaliseringen har bevirket, at mine handlinger - f.eks. ved valg af kaffesort - gør kaffeproducenterne til min næste.

Menneskerettighederne, som de er formulerede af FN i 1948, viser også tydeligt, at verden er én, og at vi som kristne udmærket kan samarbejde med mennesker af anden religion og kultur i forsvaret af menneskelig værdighed. Også her har kirken indset, at dens tidligere holdning til menneskerettighedserklæringer var forkert.

Siden 1891, hvor pavestolen tog de store sociale spørgsmål op i en række store socialrundskrivelser, har kirken søgt at fremme den sociale retfærdighed, og det er godt. Imidlertid bliver det ofte meget abstrakt; det er derfor i dag nødvendigt at afbalancere retfærdigheden med konkret omsorg, så de personlige forhold også kan finde deres plads, men også sådan at omsorgen udstrækkes til alt det skabte.

Vel vidende at den kirkelige tradition har forandret sig igennem historien skal vi hele tiden lære os selv at lade kirkens kilder: bibel, kirkefædre og læreembedet møde den sammenhæng, hvori vi lever og dermed udvikle nye traditioner.

Kirke og lægfolk i Østeuropa

Andrej Grebenc fra Slovenien talte om udvikling og hindringer for kirken og dens lægfolk i Østeuropa. Forholdene var forskellige fra land til land, men én ting var fælles: det kommunistiske styre havde gjort mennesker passive og skabt forventning om, at problemer blev løst af andre. Kirken i disse lande stod

derfor med den udfordring at vække lægfolket til at tage egne initiativer i forhold til menigheder og til næsten. Men her kom der en vanskelighed, idet adskillige gejstlige på alle planer ikke ønskede et aktivt lægfolk, fordi de frygtede for deres egen autoritet. Der forestod derfor et stort arbejde med at få vendt denne holdning og samtidig at uddanne lægfolket.

Den sidste af samtlige talere var Slovakiet's Udenrigsstatssekretær, Jan Figel. Hans emne var "Kristendom og politik". Politik behøver stærke kristne værdier, men det betyder ikke, at kristne umiddelbart har svar på alle politiske problemer, men troen kan inspirere mennesker til et politisk engagement, der søger at fastholde moralen og beskyttelsen af den menneskelige værdighed. Det er imidlertid nødvendigt at kunne indgå kompromisser for at undgå konflikter og andre større ondt. Efter mange år med henholdsvis fascistisk og kommunistisk styre så han nu hen til et fælles Europa, som kunne tjene freden og beskytte den menneskelige værdighed.

Det kan tilføjes, at dr. Claus Munk Plum var Forums første formand, og at afdøde Ellen Marie Lebahn i flere år var et skattet medlem af hovedbestyrelsen.

Ved Ellen Marie Lebahns død

På det europæiske lægmandsforums møde i Spanien bad vi Ellen Maries tidligere medarbejdere underskrive en hilsen til hende. Hilsnerne nåede desværre ikke Ellen Marie, mens hun endnu var ved bevidsthed. Vi meddelte alle underskriverne hendes død og har fået dybtbølte reaktioner fra Østrig, Tyskland, Portugal, Holland, Belgien, England, Sverige og Irland. Den irske repræsentant, som hun var nær knyttet til, er medlem af et bønssællesskab i Dublin, hvor man 3 gange daglig i august vil bede for Ellen Marie og hendes familie. Hun beder os desuden sende deltagende hilsener til Ellen Maries familie, til pastor Niels Engelbrecht, alle præsterne samt vore biskopper.

Læs nekrolog side 3

Aagot og Oluf Bohn i samtale med en af deltagerne.

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød. Tlf. +45 42 81 07 15. Fax +45 42 81 16 34

Week-end, Fredag d. 08.09.2000, kl. 19.00 - Lørdag d. 10.09.2000, kl. 13.30

Den Gregorianske Sang

Kursus i den enstemmige sang, som blev benyttet i messe og tidebøn i den Vesteuropæiske Kristne Kirke op igennem middelalderen. Der gives indføring i kvadratnotation og neumer, fortrinsvis ved at vi lærer, mens vi synger. Vi indøver og synger tidebønnerne complet og laudes og fejrer en messe med gregoriansk sang.

Ledere: Cand.mag. ph.d. Eva Rungwald og cand.mag., kantor Jette Thomsen.
Pris: kr. 850,-

Week-end Lørdag, d. 30.09.2000 kl. 10.00 - Søndag d. 01.10.2000 kl. 13.30

Kalkmalerier i

Nordvestsjællandske landsbykirker

Med udgangspunkt fra Sct. Ansgar Kirke, Bredgade 64, 1260 København besøger vi landsbykirker i Nordvestsjælland, Tuse og Højby, for at studere disses kalkmalerier. Week-enden vil ligeledes indeholde et foredrag om middelalderens kirkekunst samt en introduktion til kirkekunst i Skåne.

Arrangører: Pastor D. Timmermann og Blanka Langsted.
Pris: 675,-

MagleåsTRÆF

Søndag d. 08.10.2000 Kl. 14.00 kaffe + kage. Kl. 15.00 foredrag

Ravennas mosaikker.

Gravmålet for den romerske prinsesse Galla Placidia, som levede i første halvdel af 400-tallet er ligesom Ravennas San Vitale-kirke fra midten af 500-tallet, strålende eksempler på tidens fantastiske mosaikkunst. Nyd mag.art. Kirsten Dannesbos dejlige lysbilleder og hendes store viden om de imponerende kunstværker.

Pris kr. 50,-

Week-end, Fredag d. 24.11.2000 kl. 19.00 - Søndag d. 26.11.2000 kl. 13.30

Ifig. Mattæus.

Week-enden vil med udgangspunkt i Mathæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangører: Pastor Niels Engelbrecht og Hanne Brixtofte Petersen
Pris kr. 750,-

MagleåsTRÆF

Søndag d. 26.11.2000 kl. 14.00. Kl. 14.00 kaffe + kage. Kl. 15.00 foredrag

Viseeftermiddag med Maria Stentz.

Maria Stentz, som er en fremragende visefortolker, tager os med på en tur gennem visens historie - akkompagneret af sin søn på harmonika - begyndende med skillingsviser for at ende med vor tids viser. Efter en lille pause vil Maria Stentz vise os en anden side af sit talent ved at læse H.C. Andersen for os. Såvel noget af det, vi alle kender og elsker og noget, som måske vil være nyt for mange. Maria Stentz' repertoire er stort og alsidigt.
Pris kr. 50,-

JULETRÆF, Fredag d. 15.12.2000 kl. 11.00 til kl. ca. 16.00

Små penge med stor virkning.

Åbent hus arrangement for ældre og andre, der har lyst til at være med. Overlærer Inger Harbo Andersen vil fortælle om et lille, spændende projekt i Letland, som er et godt eksempel på, at selv beskedne midler kan give gode resultater. Efter en god julefrokost vil der være lidt musik og sang ved Paul Andersen. Pris kr. 120,-

Yderligere oplysninger kan fås på sekretariatet:
Magleås Kursuscenter tlf. 45 81 07 15
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

1000 års fejringen for kristendommen i Grønland

Valfart til Grønlands hellige steder

Grønland har hellige steder, som i fremtiden vil tiltrække mange pilgrimme

Af Paul Marx,omi

Nuuk, den 6. august 2000

Selv om Grønland ikke kan præstere en hellig grav som Jesu grav i

Jerusalem, eller Peters og Paulus' grave i Rom, så har Grønland et enestående helligt sted med en unik historisk betydning for evangeliets udbredelse til verdens fjerneste hjørner.

For tusind år siden på en frodig mark i bunden af en lang fjord i den sydvestlige Grønland byggede en modig og selvbevidst kvinde en lille kirke til tilbedelse og lovprisning af den treenige Gud som udtryk for sin ny fundne tro.

Det glædelige budskab havde nu nået til verdens ende og taget rod i vikingernes hjerter. I Thjodhildurs kirke, som arkæologerne døbte den, rørte Guds hellighed Grønlands klipper og fjorde og dermed et helt kontinent på en synlig og håndgribelig måde.

Dette skete, mens Kirken stadig var en enheds Kirke. Det var 54 år før Østkirken

brød med Rom og 519 år før Reformationen. I kraft af dette er Qassiarsuk, Erik den Rødes Brattahlid, det sted hvor Thjodhildurs kirke ligger, et helligt sted og et potentielt symbol på de kristnes enhed i det nordamerikanske kontinent.

Foruden Qassiarsuk var der to andre steder på valfartsrejsen - Igaliku, hvor den nye verdens første bispesæde, Gardar, lå, og Hvalsø kirkeruin i Qaqortukuloqfjord lige nordøst for Julianehåb, hvor den bedst bevarede kirkeruin findes. Det væsentlige ved valfarten var at fejre eukaristien ved alle disse steder og dermed opleve et kristent fællesskab gennem det helliges samfund med de første kristne mennesker, der levede deres trosliv dér.

I strålende vejr

Onsdag den 12. juli sidst på formiddagen ankom alle, som havde tilmeldt sig til valfarten, i strålende vejr til Narsarsuaqs lufthavn, 16 fra menighederne i Danmark inklusive biskop Kozon og sognepræsterne fra Kolding og Vejle/Herning, Henri Kerkhofs og Jan Ophoff, 8 fra menigheden i Grønland og 1 fra Island, sognepræsten fra Hafnarfjörður, Jacques Rolland, som repræsenterede Kirken i Island. Med biskoppen var Kirken i sin helhed

samlet og på valfart.

Tidspunktet for valfarten var med vilje planlagt til at falde sammen med Det grønlandske Hjemmestyres tre dages festivitets for at fejre bl.a. 1000 års dagen for kristendommens indførelse i Grønland. Nordboerne var jo katolske kristne, og festlighederne skulle derfor have en katolsk deltagelse, og dette var noget, som både arrangørerne fra Hjemmestyret og Den grønlandske Kirke ønskede og var glade for. Biskop Sofie Petersen, der havde ansvar for den religiøse del af Hjemmestyrets arrangement, planlagde bl.a. en andagt som åbningsceremoni ved den rekonstruerede

Thjodhildurs kirke og en økumenisk gudstjeneste ved Gardar domkirkes ruin. Der opstod et fint samarbejde mellem biskop Petersen og mig under forberedelserne, en af valfartens gode frugter.

Om eftermiddagen den første dag sejlede vi med Arctic Umiaq Lines' Najaaraq til Narsaq. Denne smukke by omgivet af grønne græsmarker var udgangspunktet for valfartens første mål, Hvalsø kirkeruin, 2-timers sejlsad mellem øer og halvøer og isfjelde og enkelte vågehvaler. Men inden vi kom så langt, oplevede vi valfartens første store begivenhed, en begivenhed, som udtrykte Den grønlandske

Folkekirkens holdning til os som katolske pilgrimme. Vi fik nemlig lov til at fejre eukaristien i Narsaqs kirke kl. 19 den første aften. Både sognepræsten og nogle fra menigheden var med. Bagefter fortalte sognepræsten mig, at han var meget glad for, at vi begyndte vor valfart netop med at fejre messen i hans kirke. Dette bragte festligholdelsen af 1000 års dagen, som var temmelig præget af

kommercialisme, op på en åndelig plan og gjorde opmærksom på 1000 års dagens dybere mening.

Valfartens mål

Torsdag den 13. juli nåede vi valfartens første mål - Hvalsø kirkeruin. I lidt overskyet men tørt og varmt vejr og med selskab af myg og en snespurve familie blev eukaristien igen fejret i den gamle katolske kirke.

Fredag den 14. juli ankom vi til Qassiarsuk (Erik den Rødes gård, Brattahlid), hvor vi efter at have fejret eukaristien i stedets lille kirke holdt en kort Maria-andagt ved tomten af den oprindelige Thjod-

hildurs kirke, altså præcist på det sted, hvor de første kristne i Grønland samlede for at fejre messeofferet.

Lørdag den 15. juli med biskop Petersens og stedets sognepræsts og katekets velsignelse, fejrede vi igen eukaristien i kirken. Vi havde ellers planlagt at celebrere messen i et af de huse, vi var indkvarteret i. Men Gud havde sørget for os på anden vis.

Resten af dagen havde et mere sekulært præg. Det var den første dag af Hjemmestyrets tre-dages festligheder. 1000 års dagen for Leif den Lykkeliges rejse til Vinland blev markeret ved ankomsten af vikingeskibet, "Islendingur" fra Island og afsløringen af en stor bronzefigur af helten selv, en foræring af Leif Eriksons forening i Seattle i staten Washington i USA. Dronning Margrethe og Prins Henrik var æresgæster sammen med Islands præsident. Desuden var udenrigsministeren, kirkeministeren og kulturministeren også blandt gæsterne.

Denne mere verdslige begivenhed bortjog dog ikke valfartens ånd. Tværtimod. Det var Leif, som selv blev døbt under sit ophold hos kong Olav Trygvesson i Nidaros i året 1000, der bragte det glædelige budskab med sig på sin tilbagerejse til Brattahlid, en kendsgerning der alt for ofte bliver overset.

Symbol på de kristnes enhed

Andagten, der fandt sted søndag den 16. juli, satte Thjodhildurs kirke i fokus. På The World Parliament of Religions konference i Cape Town, Sydafrika i december i fjor, blev alle de deltagende lande bedt om at bringe en gave til verden i det nye millennium. Grønlands gave var at

skabe en ramme omkring den første kristne kirke og bispedømme i det nordamerikanske kontinent, hvor kristne fra både Norden og

Nordamerika kunne samles i dialog og fælles forståelse og respekt for sammen at finde vejen til enhed i Kristus.

Thjodhildurs rekonstruerede kirke med dens potentiale som symbol på de kristnes enhed i det nordamerikanske kontinent er en god begyndelse på virkeliggørelsen af denne gave. Derfor var det hensigten med andagten, som var ledet af biskop Petersen, at markere kirkens specielle økumeniske betydning.

På den praktiske plan blev kirken overdraget Gardar Foundation, som er blevet oprettet af landsstyreformand, Jonathan Motzfeldt. Udover at sikre kirkens vedligeholdelse er formålet med Gardar Foundation at sprede kendskab til stedet og tage initiativ til at sætte kød på den gave,

Også Island fejrer 1000-året

Menigheden i Reykjavik var vært ved storslået arrangement

Af Carly Majholm

290.000 mennesker er ca. 2.500 katolikker i hele landet.

Fejringen

Den protestantiske kirke fejrede 1000-året for kristendommens indførelse i begyndelsen af juli d.å. – den katolske kirke havde fastlagt festlighederne til week-enden 21.-23. Juli, og biskop Gijsen havde indbudt en række gæster fra udlandet, blandt andre Kardinal Simonis, Utrecht, biskop Arborelius, Stockholm, biskop Georg Mütler, Trondheim og biskop Philip Boyce, Raphoe, Irland.

Jubilæet blev indledt fredag aften med en koncert i Kristkirken, hvor der blev fremført værker af bl.a. J. S. Bach, G. F. Händel, Mendelssohn, Hildigunnur Rúnarsdóttir og Atli Heimir Sveinsson. Koncerten var en stor oplevelse og kunstnerne fik en langvarig stående applaus – noget der er yderst usædvanlig ved kirkekoncerter i Kristkirken.

Lørdag formiddag holdt biskop Arborelius, Stockholm et foredrag på engelsk om 'spiritualitet' og efter en frokost for alle fremmødte holdt biskop Georg Mütler, Trondheim et foredrag på norsk om 'mission'. Eftermiddagen blev afsluttet i Kristkirken med en Maria-andagt.

Søndag kl. 10.30 fejrede man 1000-års jubilæet med en koncelebreret pontifikalmesse i Kristkirken, hvor kardinal Simonis, Utrecht var hovedcelebrant og prædikede på engelsk. Efterfølgende var der arrangeret familiefest i skolegården, hvor alle – gejstlige som lægfolk – fik serveret hotdogs og juice, og i skolens lokaler kunne man finde et hjørne, hvor man kunne nyde en kop kaffe. Her var der lejlighed til at tale sammen, høre nyt fra ind- og udland og festlighederne blev afsluttet i Kristkirken med en orgelkoncert.

Biskop Gijsen havde i øvrigt indbudt udenlandske gæster til middag både lørdag og søndag aften i bispegården. Søndag aften benyttede han lejligheden til at takke alle for deres tilstedeværelse ved jubilæet. 'Den katolske kirke i Island', sagde han, 'er altid meget glad for besøg fra udlandet. Vi ligger lidt langt væk fra Europa, og et besøg gør afstanden mindre'.

Når man ser tilbage på jubilæet undrer man sig oprigtigt over, at en lille menighed som den i Reykjavik er i stand til at planlægge og gennemføre et så storslået og indholdsrigt program. Deres anstrengelser og ihærdighed har givet os deltagere i jubilæet et minde for livet.

I juni år 1000 besluttede Islands høvdinge og stormænd på Altinget efter flere dages diskussioner, at kristendommen skulle indføres som statsreligion, men man tillod, at de gamle guder kunne dyrkes i al hemmelighed. Denne begivenhed fandt sted på Lögberg (Lovbjerget) på Thingvallasetten.

Allerede 795 var der kommet irske munke til Island i sommermånederne, og måske har nogle slået sig mere permanent ned i landet. Munkene forlod landet, da nordboerne begyndte at tage landet i besiddelse. Dette 'landnam' tog sin begyndelse med den norske storbønde Ingólfur Arnarson, som 874 forlod Norge og slog sig ned på Island.

I de følgende årtier indtil 950 flyttede adskillige norske storbønder og høvdinge med familie og husfolk til Island, og man regner med, at befolkningen omkring 950 talte 60.000 mennesker.

Island fik sit første bispesæde i Skálholt 1056 og senere fulgte bispesædet i Holar 1106. Da Island sammen med Norge var blevet underlagt Danmark i 1387, blev reformationens indførelse på Island et anliggende, som Danmark blev involveret i. Den sidste katolske biskop, Jón Arason, modsatte sig reformationen, forsøgte at flygte, men blev pågrebet i Skálholt. Han blev sammen med sine to sønner halshugget af danskerne.

Først i 1857 vendte den katolske kirke tilbage til landet, idet pater Bernard og i 1858 pater Baudoin kom til landet for at give de mange franske fiskere kirkelig betjening. På et højtliggende sted uden for Reykjavik blev der 1859 købt en forfalden landejendom – Landakot – og her blev der efterhånden bygget præstegård og skole.

Skt. Josef søstrene overtog 1896 undervisningen i den katolske skole, og 1898 byggede de et lille hospital af træ, der i 1935 blev erstattet af et stort hospital.

Montfortanerne overtog i 1910 missionen på Island. Pater M. Meulenberg var i 1901 kommet til Danmark, og det blev ham, der skulle sætte sit præg på missionsarbejdet på Island, ikke mindst fordi han i 1920'erne lod opføre en efter forholdene meget stor kirke – Kristkirken. Han blev senere Apostolisk Vikar i Island.

Skønt det ikke gik, som pater Meulenberg havde forudset – at Island i 1950 igen ville være katolsk – så har den samlede katolske aktivitet på Island med hospital (nu nedlagt), skole og flere sogne dog medført, at der af den samlede befolkning på

Grønland har givet verden i det nye årtusind. Gardar Foundation er sammensat af de lutherske biskopper fra Trondheim (Nidaros), Roskilde, Reykjavik og Grønland, den anglikanske ærkebiskop af Northwest Territories i Canada og den katolske ærkebiskop af Chicago, samt kateketen fra Qassarsuk, stedet hvor kirken ligger. At biskopperne fra de forskellige steder i Norden er med, er næsten selvindlysende. At den anglikanske biskop fra den nordlige Canada er med, skyldes et stærkt ønske om at tilknytte de to arktiske befolkningsgrupper tættere hinanden. Det katolske biskoppelige medlem skulle komme fra USA, for man venter mange pilgrimme derfra. At det just var ærkebiskop af Chicago, man henvendte sig til, skyldes den kendsgerning, at han er min medbror. Oblatfædrene har haft den pastorale ansvar for Kirken i Grønland siden 1960. Som Oblatfædrenes provincial og generalvikar i sin tid, har den nuværende Chicagos ærkebiskop besøgt Grønland, kender alle de præster, som har virket her, og gennem dem har han fået et godt kendskab til landet og den kirkelige situation.

Økumenisk procession

Den grønlandske Folkekirke havde ansvaret for de kirkelige arrangementer ved Hjemmestyrets tre dages fejring. Derfor var der flest lutherske biskopper tilstede. De var fra Reykjavik, Bergen, Trondheim, Lund, Færøerne og København. Af bis-

kopper fra andre kirkesamfund var der kun den anglikanske vicebiskop fra Nunavut i østarktiske Canada og vor egen biskop.

Det sidste højdepunkt ved valfarten var den økumeniske procession med biskopper og præster til Gardars domkirke, Skt. Nikolaus, som i dag kun består af nogle klippeblokke i en række. Adskillige hundrede mennesker, iblandt dem dronningen og prinsen og deres følge samt mange af det grønlandske samfunds spidser var samlet i og omkring domkirken. Igen skulle vi katolske pilgrimme begynde gudstjenesten. Vi sang Sanctus/Benedictus fra Messe I, et stykke gregoriansk sang, der blev sunget af Nordboerne. Fire læsninger på grønlandsk, dansk, inutitut og engelsk blev læst op, hvor jeg havde den på engelsk.

Vi sluttede vort ophold i Igaliku/Gardar den næste dag ved at fejre eukaristien i stedets smukke stenkirke. Valfarten var næsten forbi. Vi manglede bare at vandre de 6 km fra Igaliku til Itilleq, hvor Jacky Simoud, den ansvarlige for valfartens praktiske arrangement, ville komme med sit træbåd, Putit, for at sejle os tilbage til lufthavnen i Narsarsuaq via Qorooqfjord mellem mange store og skønne isfjelde.

Valfarten sluttede officielt ved afrejsen onsdag den 19.juli. Men den fik et uventet efterspil for dem fra Danmark eller rettere sagt, vor Herre gav deltagere fra Danmark en ekstra to døgn. På grund af en lille fejl ved flyets ene motor, blev afgangens til København udsat fra

onsdag kl. 12,20 til kl. 03,00 natten til fredag.

Historisk valfart

Når jeg reflekterer over valfarten, er det meget tydeligt, at den kærligheds- og omsorgsfulde himmelske Far var med os hele tiden. Hans varme kærlighed kunne mærkes over alt og ved alt og i alle, i de mennesker vi traf, i de personer, som sørgede for vor daglige fornødenheder, i den positive og glade holdning hos de lutherske gejstlige og de offentlige myndigheder, i vejret og naturen, også sågar i myggen, som ikke var så slemme, som jeg havde frygtet. Som dagene gik voksede en større samhørighedsfølelse og et fællesskab mellem os, selv om vi aldrig kom til at bo samlet på et sted.

Hvad bandt os sammen? Nok den fælles oplevelse af, at vi var på en historisk valfart, en valfart der forbandt os sammen med de første kristne, der færdedes og levede deres kristne tro på de steder, vi besøgte; at vi gennem vor egen levende tro på Jesus Kristus og fællesskab med hinanden i ham, som udtrykte sig ved eukaristien, koncelebreret af en biskop og fire præster, har været med til at vække bevidstheden om, at Nordboernes kristne tro har helliget Sydgrønlands grønne marker, dens rødlige og grålige klippe og dens kolde og isfjeldspækkede fjorde.

Grønland har hellige steder, som i fremtiden vil tiltrække mange pilgrimme, der søger efter Gud.

Kristne og muslimer har vigtige ting til fælles

Vejen til gensidig forståelse og tolerance mellem muslimer og kristne er lang og besværlig

Af Paul Keller S.J.

Kristne og muslimer har vigtige ting fælles: troen på den ene Gud, himlens og jordens skaber; respekten for hvert enkelt menneskes værdighed som Guds skabning; ansvaret, som enhver føler i sin samvittighed over for Gud; principiel anerkendelse af menneskerettighederne.

På den anden side må vi kristne desværre konstatere, at forståelse og tolerance i mange muslimske områder ikke svarer til det, vi med rette kunne forvente. Denne månedsanliggende viser et stort mål. Men vejen til dette mål er lang og besværlig.

Gensidig forståelse og tolerance mellem muslimer og kristne har indtil nu været et vanskeligt problem. Mon ikke vi kan komme hinanden lidt nærmere ved at se, hvorledes muslimer beder, og hvorledes vi kristne kan bede med?

I Guds navn

"I Guds navn, den barmhjertige Forbarmer. Priset være Gud, verdens Herre, som er Konge på dommens dag.

Dig tjener vi, og dig beder vi om hjælp.

Led os ad den rette vej!

Vejen af dem, du har vist nåde; ikke vejen af dem, du er vred på, heller ikke vejen af dem, som farer vild."

Denne bøn er et citat fra det første af koranens 114 kapitler. Den skal åbne mennesket for hengivelse til Gud. Dette er netop betydningen af ordet "islam" hengivelse. Dette første kapitel "al-fatiha" kan også for kristne åbne en vej for at forstå muslimernes tro indefra og til klarere at se deres egen tro.

Al-fatiha reciteres i hver muslimsk

gudstjeneste: "i Guds navn". Her nævnes det, hvormed fromme muslimer begynder alt, hvad de gør, det være en koranlæsning eller en bilkørsel. Også når vi kristne beder, begynder vi med "Guds navn". Dermed træder vi ind i Guds virkelighed. Hans navn, det er ham, således som har åbenbaret sig. Vi mindes Israels erfaring og vore egne troserfaringer. Kristne tænker her ofte på Jesu. Vi samles i Jesu navn, døbes i Jesu navn, beder i Jesu navn.

Men hvad betyder det for muslimer at gøre noget "i Guds navn"? De siger: Jeg tænker på, at han er til. Desuden stiller de sig under magten af Guds navn. Den muslimske taxa-chauffør klæber ordet: allah i skønskrift på ruden. I aviserne findes dette ord i fastemånedens ramadan om og om igen.

Man kan ikke sige: Vi tror på Gud, muslimerne på allah. Arabisk talende kristne kalder Gud ligeledes allah. Det kan diskuteres, om man stemmer overens i alle Guds egenskaber. Men der består alligevel enighed om, at vi mener den samme. Muslimer giver Gud foruden allah endnu mange andre navne. Fromme muslimer kan ved hjælp af en perlesnor fremsige de 99 smukkeste navne om Gud.

Barmhjertige forbarmer

Barmhjertighed er en af Guds egenskaber, som der er tale om på hver side af den hellige skrift. Muslimer siger: Gud kaldes barmhjertig, fordi han tilgiver, når mennesket angår. Der gøres en lille nuance: at være forbarmer er Guds fundamentale egenskab; barmhjertig er han i de enkelte tilfælde.

"Priset være Gud, verdens Herre, den barmhjertige forbarmer." Priset være Gud er i den arabiske verden simpelthen svaret på spørgsmålet: "Hvordan går det?" At prise Gud er noget dybere end at takke ham. Tak er

Trods øvrige forskelle har kristne og muslimer det til fælles, at vi beder "I Guds navn"

svaret på modtagne velgerninger. Pris derimod – siger en muslimsk forklaring – er den glade anerkendelse af Guds storhed, bortset fra hvordan jeg har det. Man kan tænke på den hellige Paulus og mange martyrer, som i de vanskeligste situationer kunne sige: "Glæd jer i Herren!" Det er den holdning, som både muslimer og kristne stræber efter.

Alle verdens Herre

Gud er Herre. Det vil sige: vi skal tjene ham. Men han er tillige de, der holder alting i sin hånd. Selv over de onde ånder verden er han herre. En afrikansk jesuit fortæller: "Jeg kan endnu nøjagtigt huske den tid, da jeg var barn. Vi vidste endnu ikke, at alle onde ånder er besejret. Hver skumringstime var forfærdelig. Hver nat var vi bange for ånderne, og ikke blot vi børn." Også Muhammed og hans samtidige på den arabiske halvø følte sig truet af onde ånder. At Gud er Herre over alle verdener må også forstås ud fra denne baggrund. Gud bringer også den for os usynlige verden under sig herredømme.

På dommens dag

"Som en konge på dommens dag," Jesus har forkyndt Guds rige, dvs. Guds kongedømme. Men i Kristus, som kaldte Gud "abba", er også de kristne Guds børn. Muslimer hører ikke gerne ordet om Gud Fader. De siger: Den,

som er fader, har en hustru. Men at stille en kvinde ved Guds side, ville være helt imod den islamiske lære, at der kun er én Gud. Lignende vanskeligheder har muslimerne, når vi bekender Jesus Kristus som Guds Søn. Men han er Søn på en helt enestående måde.

Tanken om Guds kongedømme derimod forbinder kristne og muslimer. Gud beviser sit kongedømme på dommens dag, kan betyde: De nuværende tilstande er himmelråbende uretfærdige. Guds magt synes at være skjult. På dommen dag vil det vise sig, at han er konge og at han hersker.

Muslimer slutter deres bøn med Amen. De har overtaget dette ord fra det hebræiske. Men det står ikke i Koranen. Lige så lidt som det står i den bibelske tekst af Fader vor.

Det er godt at et tydeligt tegn på, at bønnen nu er slut. Så vender vi tilbage til hverdagen. Bønnens tid modtager derved sin egen værdighed.

(Efter Felix Körner S.J. i Canisius, pinse 2000)

I september beder vi med Paven om At videnskabsmænd og forskere på universiteterne finder vejen til Gud i deres søgen efter sandheden

Og

At forholdet mellem muslimer og kristne må være præget af gensidig forståelse og tolerance

Gud rasler ikke

Vi skal levne plads til en Gud, der har kærlige hensigter, selv når han lader verden køre efter eksakte love

Af August Ziggelaar S.J.

Det var et forbausende notat, på sidste side i Katolsk Orientering, den 7. juni. Det gengav George Coynes tanker om Guds skaberværk, og det kan ikke være helt forkert. Som direktør for Specola Vaticana står denne astronom lige under Paven - eller er i denne stilling endda Pavens overmand, - i det mindste rent bogstaveligt: Han har sit arbejdsværelse på Castel Gandolfo lige over Pavens stue.

Men hvordan skal det forstås, at

ikke alene Guds plan, men også spontanitet og indeterminisme (ubestemthed) har bidraget til universets udvikling? Tager Vatikanets astronom mon stilling i striden mellem Einstein og Bohr? Niels Bohr holdt, at ikke alt det, der sker i fysikkens verden, er helt bestemt ved årsager. F. eks. er det nok helt sikkert, at af enhver større eller mindre mængde uran vil halvdelen vil være henfaldet ved radioaktiv stråling efter fem milliarder år, men hvornår et bestemt atom henfalder, er aldeles ubestemt. Einstein derimod hævdede, at "Vor Herre ikke rasler".

Det er fristende at tage Bohrs standpunkt til indtægt for hele etikens grundlag: vor frie vilje. Hvis alt, til og med de mindste partikler i vor hjerne følger love, der bestemmer alt, hvor er da vor valgfrihed? Det er dog farligt at bygge etikken på indeterminisme i naturen, for den gælder for alle partikler, så har de enkelte atomer også fri vilje?

Gud rasler ikke, holdt Einstein på. Einstein troede næppe på en personlig gud, men et intellekt, der ved naturlovenes alt omfattende orden styrer naturen.

I lyset af moderne kosmologi kan

Guds skaberværk ses som udfoldelsen af en plan, som Gud har lagt ved at benytte sig af naturens eksakte love. Vi må dog ikke indskrænke Skaberens virke til afviklingen af et program, der er rent matematisk eksakt bestemt. Gud Skaber er ikke en maskine, men en personlighed.

Når værtinden forbereder en middag til gæster, følger hun nøje et program, der tager hensyn til fysikkens og kemiens love. Hun må adlyde love, mens Gud er herre over dem og skaber dem selv. Men utaknemmelig og indskrænket er den gæst, der kun ønsker værtinden

til lykke for, at fysikkens og kemiens love havde heldige virkninger i hendes køkken og ikke takker hende for kærlighed og omsorg i hendes gerning.

Einstein kan have ret i, at Vor Herre ikke rasler, heller ikke i sin skaberplan; lad sagkyndige strides om det. Men vor naturvidenskabelige redegørelse for universets udvikling skal levne plads til en Gud, der har kærlige hensigter, selv når han lader verden køre efter eksakte love. Er det nogenlunde, hvad Pavens astronom mente?

Kærlighedens udfordring

Svært at være katolik i spændingsfeltet mellem kirkens og pavernes ubrudte belæring om kærlighed og sex, og så den praksis man til daglig møder

Af Gertrud Messerschmidt

● I 1965 udkom Det 2. Vatikankoncil's berømte skrivelse om Kirken i den moderne verden (skema 13). Her belæres bl.a. om ægteskab og familie.

● I 1968 udkom en encyklika om samlivet i ægteskabet, udformet på baggrund af drøftelser på Det 2. Vatikankoncil.

● I 1981 kom en rundskrivelse (Familiaris consortio) om familien i det moderne samfund på baggrund af drøftelser i forbindelse med bispesynoden i Rom året før.

● I 1999 kom de nordiske biskoppers fælles hyrdebrev om " at beskytte livet; om det ufødte barns værdighed".

● Indimellem er kommet de mindre kendte skrivelser f.eks. Veritatis Splendor fra 1993; Donum Vitae fra 1995 og skrivelsen fra Det pavelige råd for familien med vejledning for undervisning om den menneskelige seksualitet og dens betydning (1995)

Alle peger på og belærer om katolsk tro, og hvad der er i overensstemmelse med den tro i praksis.

De peger på, at kristne ikke er forpligtede af "tidsånden" og flertallets mening, men af sandheden - af Guds åbenbarede mening - med sex, ægteskab og familie.

De belærer om, at sex skal stå i kærlighedens og livets tjeneste. At sex før ægteskab ikke er i overensstemmelse med kærlighedens væsen. At det ikke er i overensstemmelse med kærlighed, at have forskellige seksualpartnere. De peger på, at kærlighed og livslang troskab hører sammen osv, osv.

Og hvad er så vores umiddelbare oplevelse af virkeligheden omkring os?

I samfundet oplever vi, at holdningen er "gør hvad du vil, bare det ikke får konsekvenser" (underforstået i form af ubehagelige sygdomme og/eller graviditet). I dagspressen, i film, i den offentlige mening, i reklamer, i samtaler på arbejdspladsen og i fritiden møder vi holdninger som:

- sex før ægteskab er ok - andet er næsten utænkeligt og har et suspækt skær over sig; mon der er noget galt med vedkommendes seksualitet, hvis han/hun endnu ikke har en kæreste? - cølibat er da ikke noget, der

praktiseres i vore dage. Det bunder kun i viktoriansk sexforskrækkelse- eller drejer det sig mon om en skabshomofil?

At præ'ke cølibat nu om dage er en nedvurdering af legemet og de erotiske glæder, postuleret af "gamle mænd"

- Hvis man ikke bruger prævention er man uansvarlig: tænk dog på befolkningsekspllosion - overbefolkning - fødevarer og vandressourcer osv.

- Unge, der ikke bruger kondom er ikke rigtig kloge og er på det nærmeste selv ude om at blive smittet med aids og skyld i at sygdommen breder sig.

- og så er det selvfølgelig helt naturligt at have flere seksualpartnere. Man kan jo ikke altid være "heldig" første gang. Man bliver jo nødt til at prøve sig lidt frem. Enhver naturlig voksen person har jo også et sexbehov, der skal tilfredsstilles for at leve et "helt" liv.

Ja, enhver kan sikkert supplere listen med eksempler.

Derudover kommer, at man ikke kan åbne for en film i fjernsynet eller gå i biografen (medmindre der er tale om børnefilm med dansk tale) uden at der vises udpenslede sexscener, næsten som "standardudstyr". Ofte er der tale om sex i forbindelse med korte og løse bekendtskaber og altid uden der overhovedet stilles spørgsmålstejn ved det betimelige i, om dette er en acceptabel udvikling på nuværende tidspunkt. Aktørerne går i seng med hinanden lige så naturligt som de deler et glas vin eller nyder en god udsigt sammen.

Her står vi så: På den ene side kirkens belæring om Guds mening med kærlighed - ægteskab - sex, på den anden side med et samfund der er milevidt fra det første.

Og var det kun samfundet og de ikke-kristne, der levede, handlede, tænkte sådan, var det vel til at bære. Sådan oplevede de første kristne det vel også i datidens hedenske romerrige. Men nej, nu er disse holdninger "comme il faut" også i de fleste katolske kredse og blandt flertallet af vore unge.

Hvad skal man da mene?

Er den katolske kirke og dens læreemбеde håbløst gammeldags? - Er evangeliet?

(Personligt har jeg altid undret mig over, at der er så mange kristne i verden. Jeg mener: - med dét budskab: Gud blev menneske/ født af en jomfru/ korsfæstet for os/ giver sig til

os i kommunionen osv. - kan moderne mennesker virkelig tro på dét? Der er da også røster fremme om, at disse dele må ændres, hvis det kristne budskab stadig skal have appel til nutidens mennesker).

Jeg synes det er svært at leve som katolik i dette spændingsfelt. På den ene side kirkens og pavernes ubrudte belæring - på den anden side den praksis man til daglig møder både blandt almindelig sækulariserede danskere, der er døbt, og nu også som udbredt norm blandt praktiserende katolikker.

Nogle mener, at det skal man ikke tage så nøje. Der er bare tale om nogle "gamle forstokkede mænd med paven i spidsen", der har nogle gammeldags, urealistiske, seksualforskrækkede holdninger til disse spørgsmål. Gud vil forstå, at vi har særlige vilkår.

Men er det rigtigt?

Hvordan hører vi Gud i dag? Hvordan erkender vi Hans vilje - Hans: "men Jeg siger jer"?

I verden er der så mange stemmer, pluralisme, alt er "lige godt". Guds gode vej - den, der fører til LIV, hvordan erkender vi den? Er vi på "herrens mark", overladt til os selv og alle de forvirrede og forvirrende røster? Jeg tror som katolik, at Gud i sin omsorg for os mennesker har givet os kirken og læreembedet. Kirken for mig er ikke en gold, kold samling "gamle mænd" ude på at gøre livet surt for dem, der har lidt hidsige "livssaft". Den er Guds gode stemme til dem, der ønsker at få del i den livets fylde som Gud har lovet os- hidsige livssaft eller ej. Guds problem er ikke, om materialet er "råt", men om det er villigt til at lade sig fylde af Hans liv.

Jeg synes heller ikke, man kan tale hverken om Det 2. Vatikankoncil eller om de paver, der har formuleret kirkens belæring efter konciliet, som mænd af ond vilje og med hang til sadisme.

Både Paul d. VI og Johs. Paul II er i mine øjne troværdige vidner, der tager deres opgave som forvaltere af Guds ord alvorligt - ofte med store personlige lidelser til følge. De kan ikke bare forvalte som de finder opportunt.

Andre siger så: hvorfor dog gå så højt op i disse ting? Det er dog et lille område og underordnet i forhold til så meget andet. Er det? Døm selv! Hvad handler næsten alle film, romaner, skuespil, folks drømme om? Er kærlighed og erotik underordnet? Og hvis det er, hvorfor underordner man sig så ikke bare for "husfredens" skyld. Hvorfor mon knuste hjerter, misbrug, utroskab til

Er vi på "herrens mark", overladt til os selv og alle de forvirrede og forvirrende røster?

vil gerne rejse os og give os hjælp til at komme videre. Vil vi - eller har vi slået os til tåls med mindre?

Howdan taler vi om disse ting, og trænger ind i Guds gaver, løfter og virkelighed uden bare at slå hinanden i hovedet og slås om, hvem der nu er mest retfærdig/ hyklerisk/ syndig eller dømmende. Det er dog en gold debat. Jeg oplever, at kirkens lære om disse ting for det første trænger til at blive fremført klart og tydeligt også i Danmark, så ingen kan være i tvivl om, hvad det er, den katolske kirke lærer på disse punkter. For det andet trænger vi til at meditere over denne lære. Jeg bruger med vilje ordet meditere, for det er alene ved at sætte sig ned og lytte til Guds ord, at de bliver til liv i os. Vi kan ikke aftvinge Gud at dele sit liv med os, vi kan modtage det. Denne holdning tror jeg også gælder kirken selv, som har "ordene" men måske ikke altid livet i ordene. Hvordan kommer vi ind til skatten? Til Guds evangelium til os og til verden?

Lad gå, at vi har en kort eller en lang vej at gå. Men lad os da gå og arbejde sammen - alle mennesker af god vilje. Så kirkens bidrag, dens mission som "mater et magistra" (mor og lærer) kan føre os ind i Guds riges verden, til det liv Gud vil give os.

Kan det undre os, at det er anderledes end dét verden kan tilbyde og finde på? "Som himlen er højere end jorden er mine tanker højere end jeres." Er I ikke nysgerrige efter at lære dem at kende?

Jeg er - efter at komme Ham nærmere, der siger: " Se, jeg gør alting nyt."

alle tider har været et problem (ikke bare i vor tid) og Vorherre alligevel ikke resignerer og siger: så nøjes vi med en billigere udgave af kærligheden - ligesom man ændrer definitionen på tyveri og vold - så statistikkerne ser pæner ud - men gør sagen det? Vores kald - og vores held - som kristne er jo, at vort mål ikke bare er " spis drik og vær lystig i morgen går jorden under", men at vi allerede nu har fået del i Guds måde at leve, elske, handle på - og i Hans livsfylde, hvis vi dog kunne gribe det! men griber vi det? begriber vi det?

Det er ikke mærkeligt, at den nuværende pave startede sit pontifikat med opfordringen: " Frygt ikke". For er det ikke dét, vi alle gør? Vi frygter for, at være umoderne, ikke med på noderne. Det moderne menneske er besjælet af frygt for at forpligte sig, at træffe endegyldige valg.

Men er kærligheden ikke netop dette: Jeg trolover mig med dig for evigt. Guds kærlighed til os mennesker er betingelsesløs. Han elsker os, mens vi stadig er syndere og Hans udfordring til os er dybt provokerende: "så vær da I fuldkomne, som jeres himmelske far er fuldkommen!"

Kirkens lære om, at kærligheden er mulig, at den er eksklusiv ("den eneste ene"), at den vil binde sig, at kærligheden "bærer hinandens byrder", svarer det ikke dybest set til ethvert menneskes længsel? er det ikke sådan, at når vi slår os til tåls med mindre, så er det, fordi vi resignerer?- fordi vi siger: det ville være dejligt, men menneskene er nu engang som de er - det er umenneskelige krav.

- Ja, det er umenneskeligt. Det er guddommeligt! Men er det ikke netop evangeliets budskab, løfter og udfordring som aldrig lader os i ro " for mennesker er dette ikke muligt, men for Gud er alle ting mulige", som Jesus sagde til disciplene, da de engang kom til at drøfte disse ting - og de reagerede som vi. Men Jesus fastholder kravet - og giver os samtidig løfte om hjælpen til at kunne leve guddommeligt.

- Det kalder den katolske kirke helliggørelse. Det er en vækstproces med mange falitter undervejs, mange fald men med mulighed for at rejse sig igen, hvis vi vil. For Gud

Focolare afholder Årstræf fra kl. 13.30 til 17.30 i:

København den 3. september i Focolares have
Odense den 9. september på Bolbro skole, Stadionvej 50 E
Århus den 10. september hos Tove Brøjbjerg Christensen, Engdalsvej 99, Braband

Program:

- fælles spising
- sang
- impuls - Evangeliet i hverdagen
- erfaringer på striben
- nyheder

Møderne er åbne for alle vore venner og alle interesserede. Der er også et program for børnene. Yderligere information, ring: Focolare, Strindbergvej 46. 2500 Valby tlf: 36 46 01 92 E-mail: focolare.f@email.dk

Ærkebiskoppen af Fulda

En af de mest markante skikkelser i Den katolske Kirke i Tyskland død

Ærkebiskop af Fulda, Johannes Dyba døde søndag morgen d. 23. juli i en alder af 70 år.

Dyba, der også var katolsk militær-biskop, hørte på grund af sine ofte markante og klare udtalelser om kirkelige og samfundsmæssige spørgsmål til en af de mest prominente repræsentanter for den katolske kirke i Tyskland.

Dyba blev født i Berlin d. 15. september 1929. Han studerede kirkeret i Tyskland, Italien og USA og erhvervede en doktorgrad. I 1959 modtog han præstevielsen i Köln, og her virkede han efterfølgende i to år som kapellan. Før Dyba i 1983 blev leder af bispeddømmet Fulda, var han gennem 23 år knyttet til Vatikanets diplomatiske korps, for det meste i Afrika. Hvervet som apostolisk

delegat indebar bispevielse i 1979, med titlen: ærkebiskop. Om sin tid som Vatikanets diplomat sagde han, at det havde være både spændende og interessant, "men egentlig er jeg blevet præst og ikke jurist netop for at forkynde Guds ord på mit eget sprog og ikke som diplomat at tie på flere forskellige sprog".

I 1991 udnævnte Paven ham til medlem af det centrale råd af sjælesorgen inden for de væbnede styrker. Han hørte også til Vatikanets bispekongregation. Med sin ofte skarpe kritik af tendenserne i samfundet vakte Dyba opsigt langt ud over bispeddømmets grænser. Således kæmpede han indædt mod den bestående abortpolitik i Tyskland. På det sidste gik han også skarpt imod planerne om en lovlig registrering af det homoseksuelle partnerskab.

Peter Lund

Lørdag den 24. Juni, 2000, blev i det franske abbedi Sainte Marie du Mont, i fransk flandern, den danske trappistmunk Peter Lund begravet.

Broder Peter, eller som han før kaldtes br. Ansgar, var kun syg en kort periode og døde den 22.6. på hospitalet i en alder af 66 år.

Født i Aalborg lærte han som værnepligtig i København den katolske kirke at kende. I slutningen af halvtredserne blev han optaget i kirken. Ikke længe derefter kom han på en lille monastisk odyssee, nogle år i Tyskland først som benediktiner (Maria-Laach), så blev han trappist (Mariawald). Som sådan kom han herfra til Frankrig (Sept-Fons) og Israel (Latroun) og til Danmark (Myrendal). Tilsidst kom han i 1967 igen til Frankrig og levede der for den sidste og største

del af sit liv på Mont-des-Cats.

I det store fællesskab dernede i det fremmede gik han sin egen ensomme og stille gang, fandt sin egen vej i den stille bøn, og var kendt hos alle danske besøgende af klostret, slægtinge, venner, bekendte og journalister. Blandt hans medbrødre værdsatte man ham som en typisk repræsentant for den danske humor.

R.I.P. Br. Bas van Vessum, osco, Myrendal Kloster gik han også skarpt imod planerne om en lovlig registrering af det homoseksuelle partnerskab.

Velkommen til

Det Hellige år

Den 3. september

Stævnet afholdes på arealerne og i bygningerne, hørende til Sct. Birgitta kirke og skole. Indgangen er fra Mariagade.

Tidsplan:

- 09.30: Stævnepladsen åbner.
- 10.30: Friluftsmesse.
- 12.00: Fællesspisning
- 13.00: Underholdning, lotteri, konkurrencer og hyggeligt samvær.
- 15.00: Afsluttende andagt.

Arrangør. De tre menigheder på Lolland-Falster

Meddelelser

I medfør af menighedsrådsvedtægtens § 29 stk. 1 og stk.2 har Biskoppen i samråd med Pastoralrådets Forretningsudvalg udskrevet

Valg til menighedsråd i Hellig Kors menighed i Nykøbing Falster

Valget vil blive afholdt:
Søndag d. 1. oktober 2000 efter højmessens.

Valgret har enhver katolik, som senest d. 1.oktober 2000 er fyldt 16 år, og som senest 28.august er optaget på valglisten.

Valgbar er enhver katolik, som har valgret.

Forslag om kandidater til menighedsrådet indsendes skriftligt til den lokale valgstyrelse, hvis adresse vil fremgå af opslag i kirken. Forslag skal være den lokale valgstyrelse i hænde senest mandag d. 4.september 2000.

Den lokale valgstyrelse forestår den praktiske gennemførelse af valget.

Bispeddømmes valgstyrelse har det overordnede ansvar for valget og er bl.a. klageinstans for den lokale valgstyrelses afgørelser. Bispeddømmets valgstyrelses adresse er: Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 Kbh.K, Tlf 3311 6080.

De nærmere regler for valgets afholdelse, herunder om adgangen til at afgive brevstemmer og til at indgive klager, vil blive bekendtgjort ved opslag i sognekirken, med oplysning om den lokale valgstyrelses adresse, valgstedets åbningstid og øvrige praktiske oplysninger.

København, den 23. august 2000

Poul Wisbye, Formand for Pastoralrådet

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 · Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl.14-16.
andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift. Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand. Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K. Tlf. 33 11 60 80.

Moder og arrangementer

Lægdominikanerne
i Danmark

Lægdominikanernes åndelige vejleder Pater Patrick-Dominique Unck, O.P. fra Lund læser messe lørdag den 26. august kl. 11.30 i Sct. Andreas Kirke i Ordrup. Efter messen er der møde i præstegården bag kirken, hvor evt. interesserede er velkomne.

Læsegruppe

Vi er en gruppe som mødes hver mandag aften fra kl. 19.30 - 21.30 hos undertegnede. Vi beder og vi læser uddrag fra Bibelen og taler om det, og lige nu læser vi fælles en bog af Wilfrid Stinissen, Her vinden blæser. Samtidig taler vi om det vi har læst. Alt dette i en rolig og fredelig atmosfære, over en vand, te eller kaffe med lidt til. Vi ville være glade for at se jer, så vær sød at ringe, så vi ved, hvor mange vi skal regne med. Vi er ikke belæste teologer. Guds Fred
Kærligst Jan Taripe Dallerup,
Charlotte Muncksvej 21, st.th. 2400 NV
Tlf./Fax: 3585 2111.
E-mail: jan.taripe.dallerup@get2net.dk

"Den Karismatiske Fornyelse"
indbyder til
Helbredelsesseminar og
Helbredelsesmesse

Skt. Pauls Kirke,
Frøgårds Allé 4, Tåstrup
Den 20. august
kl. 13.00 helbredelsesseminar og
kl. 17.00 helbredelsesmesse.

1) Oplæg om "Det sandt maskuline og det sandt femlindne".
Indre Helbredelse starter med, at du ved, hvem vi er! Når vi kender vores sande identitet, når vi ved, hvem vi er for Gud, så hviler vi på det rette fundament og indre helbredelse kan finde sted. Derfor handler dette oplæg om noget af det mest fundamentale i vores identitetopfattelse - at være mand eller at være kvinde, som Gud skabte os.

2) oplæg om Helligånden og om "at blive døbt i Helligånden"

Maria Truelsen og Eva Vinther.

Helbredelsesmesse og bøn for helbredelse ved Pastor Benny Blumensaat og forbønsteamet.

Taksigelser

Tak

Hjertelig tak for al venlig deltagelse
i forbindelse med
Ellen Marie Lebahns
sygdom og død

Kjeld og Birgit Lassen og
Niels Engelbrecht

Diverse

Stiftelsen Mariahjemmet

yder støtte til unge, danske katolikker under uddannelse, dels som stipendium, dels som rentefrie lån. År 2000-skema kan rekvireres hos bestyrelsens formand Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte, ved fremsendelse af frankeret svarkuvert. Skemaet skal indsendes inden fredag den 22. september 2000. Alle ansøgere med korrekt udfyldt skema får skriftligt svar inden jul.

Stampe Charisius Legat

yder legatstøtte til katolske kvinder og/eller børnerige familier i meget svære og vanskelige økonomiske kår. Legatportion kan søges ved henvendelse inden fredag den 22. september 2000 med fyldige oplysninger og påtegning af sognepræst eller anden gejstlig myndighed. Ansøgning sendes til formanden for bestyrelsen Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte. Alle ansøgere med korrekt udfyldt ansøgning får skriftligt svar inden jul.

25 års jubilæum

af vor priorinde Sr. Eva Maria's klosterløfter fejres i messen lørdag d. 30. september kl. 14.

Br. Wilfrid Stinissen o. c. d. prædiker. Efter messen er der sammenkomst.
Alle er hjerteligt velkomne

Karmeliter søstrene. Skt. Josefs Karmel,
Brødeskovvej 46. 3400 Hillerød, tlf. 4816 1838

Lejlighed søges

Katolsk K, 25 år, studerende ved KU søger 2-3 værelses lejlighed i Kbh.K,V,N,Ø,S el. på Frbg. til max. 5000/ldr. Ikke-ryger, ingen husdyr, stille og rolig.
Kan kontaktes på tlf. 40744299

Lejlighed søges

af katolsk familie, mor med 4 børn på hhv. 23,19,17 og 9 år. Helst leje- eller andelsbolig, men alt har i princippet interesse hvis det ligger i hovedstadsområdet.
Vanina Maria H. Mariendal
Henv. på tlf. 3253 9455 efter kl.17.

Salg og service

FERIEREJSER
GRUPPEREJSER

ROM afr. den 2.9. & 7.10. 2000 & Påske 2001
9 dage på hotel i centrum fra .....kr. 3195.-
Kultur- & Vinrejse til Firenze/Toscana 8 dage
afr. den 14.10. gode hoteller med 1/2 pension,
udflugter og vinsmagningkr. 4595.-
Vinrejse til Alsace/Bourgogne 8 dage natbus
afr.14.10.2000 m/morgenmad. ....kr. 2595.-
Berlin 3 på ***hotel afr. 1.9. - 15.9. - 29.9.
- 27.10. - 1.11. - 10.11. - 17.11. ....kr. 995.-
Rhinen 4 eller 6 dage afr. 17.9. - 1.10.
23.10. - 5.11. på **hotel fra .....kr. 1495.-
Krakow 7 dage ***
hotel afr. 16.9. - 7.10. ....kr. 2495.-
Gdansk 5 dage ***hotel
afr. 7.10. - 17.10. ....kr. 1595.-
Prag 5 dage ***hotel afr. 8.10 - 5.11
26.11. ....kr. 1595.-
Vi arrangerer også pilgrims-, gruppe-, kørselv- og
individuelle rejser overalt i Verden
Ring eller skriv og spørg os!
GRENAA REJSE APS
Rolighedsvej 2 A, 8500 Grenaa
Tlf.: 86325813 fax.: 86324012
email: grenaarejser@mail.tele.dk

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe
og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsigade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Vagn Adler

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Academicum Catholicum

Indbyder til foredrag ved universitetspræst Terence Phipps (London) om emnet: Hvordan bliver jeg lykkelig? Kilderne til en kristen etik, torsdag den 7. september kl. 20 i lærerværelset på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

KIRKEDAGE PÅ
DALUM KLOSTER

Leve med Kirken - leve i Kirken - leve som Kirke.

Lørdagene d. 9. sept., 14. okt. 18. nov. 9. dec. kl. 10,00 til 17,30.

Tilbedelse. Bøn. Voksenkatekese om den katolske tro. Rosenkrans. Vesper og messe (søndagens messe)

Leder: Generalvikar Pastor Lars Messerschmidt.

Pris: 50,- kr. til afholdelse af udgifter.
Madpakke + kaffe/the medbringes.

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 6. SEPTEMBER
ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 28 AUGUST

Alteret - august 1999. Fra venstre: Tamilsk præst fra Tyskland, tamilsk præst fra Indien, diakon Kaare Nielsen, biskop Czeslaw Kozon, pater Jude Kulas, pater Allen Courteau, pater Marcin Kopec, pastor Michal Bienkowski.

Maria Madhu - august 1998

Valfart på tamilsk

Grundige forberedelser afspejler tamilernes seriøsitet omkring deres valfart

Af Benthe Volpi
Aalborg

Bispeddømmets valfarter er over os. Den tamilske valfart er en af dem, og jeg vil gerne fortælle læserne min oplevelse af at være deltager i denne særlige valfart.

Pater Jude Kulas, tamilsk sjælesørger, bosiddende i Aalborg, inviterede for to år siden min mand og mig til at deltage i tamilernes valfart til Øm. Vi tog imod invitationen med tak og drog forventningsfulde til Øm en lørdag i solskinsvej. Allerede på P-pladsen ved Øm-borgen blev vi budt velkommen af kontaktpersonerne, alle i bordeauxfarvede jakke, som uddelte stickers påtrykt Tamilsk Valfart, samt program.

Valfarten starter med højmesse kl. 11.00 på græsplænen. Biskop Czeslaw som hovedcelebrant, og præsterne fra det nordjyske sogn Sct. Mariæ Sogn, Aalborg, pater Allen G. Courteau, pastor Michal Bienkowski, pastor Per Dolmer, pater Jude Kulas, samt en tamilsk præst fra England koncelebrerer.

Der er tamiler fra hele Danmark, fra Tyskland, Frankrig og England og alle er festklædte denne dag. Messen bliver ledsaget af det tamilske kor, samt den tamilske musikgruppe. Tamilerne er meget musikalske og bruger musik og sang

i vid udstrækning. Som en særlig velkomst til Biskoppen bliver han i starten af messen tilrøget på tamilsk vis med duftende røgelsespinde. To kvinder foretager denne velkomst-gestus som et led i indgangsprocessionen. Her ser vi også kontaktpersonerne, dem i de bordeauxfarvede jakker, med bannere påmalet de forskellige byers navne. Biskoppen og alle præster får ligeledes tegnet et mærke i panden; et tegn på, at disse er specielt inviterede gæster. Fremmedartet, men utroligt spændende og farverigt.

Stort forarbejde

Under offertoriet bærer kontaktpersonerne, samt en familie fra hver by i Danmark, offergaverne frem til alteret. Efter fredshilsenen synges der en tamilsk salme for fred på Sri Lanka og under salmen går børnene i procession med bannere påmalet bynavnet, samt "Fred" på forskellige sprog. De bliver stående foran alteret til salmen er sunget færdig. Hele messen former sig meget smukt og værdigt og man fornemmer at være del af en katolsk, universel kirke.

Der er virkelig gjort et stort forarbejde for at få et sådant arrangement op at stå. Det afspejler jo netop også det tamilske folks seriøsitet omkring begrebet valfart,

at de bruger megen tid på at forberede et sådant arrangement og at de også møder så talstærkt langvejs fra.

Efter messen er der frokost, og vi bliver indbudt på tamilsk mad. Stærke sager, hvis det er ægte tamilsk - dog forbarmer de sig over gæsterne ved at tilberede maden således, at den passer til vore ganer. Der er lejlighed til skriftemål, og kl. 15 starter selve valfartsvandringen og 4 hvidklædte unge piger bærer Madhu Maria igennem skoven alt imens menigheden beder rosenkransen på tamilsk. En af de ting, der for mig er slående, er pater Jude Kulas' organisationsevne. Hele arrangementet syder af planlægning. Som før omtalt, er der 1 kontaktperson for hver by, som pater Jude holder messe i, og disse kontaktpersoner er bindeleddet i et velfungerende samarbejde mellem menigheden og pater Jude. Han har en uvurderlig hjælp og støtte fra sin sekretær L. Shan fra Mørke, som vier en stor del af sin fritid for at hjælpe pater Jude med alle de arrangementer, der er nødvendige for at samle tamiler fra hele Danmark.

Til slut skal nævnes, at det har været meget berigende at deltage og en stor tak skal lyde til pater Jude Kulas for at vi måtte få lov til at dele den valfart med jer.

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

SEPTEMBER 2000

Lørdag 2.9
kl. 11.00 Firmelse i
Sakramentskirken
Kl. 15.30 Messe i Sankt Ansgars
Kirke for de Vestsjællandske
menigheder

Søndag 3.9
Menighedsstævne i Maribo

Mandag d. 4.- Onsdag 13.9
I Polen

Onsdag d. 13.9
Kl. 19.30 Menighedsrådsmøde i
Sankt Andreas Kirke

Torsdag d. 14.9
kl. 16.00 Møde i Pastoralrådets
Forretningsudvalg

Fredag d. 15.- Torsdag d. 21.9
Nordisk Bispekonference,
plenarmøde i Island

Lørdag d. 23.9
kl. 16.00 Indsættelse af Pastor Niels
Engelbrecht i Sankt Birgitta
Menighed, Maribo

Søndag d. 24.9
Kl. 10.00 Indsættelse af Pastor Niels
Engelbrecht i Hellig Kors Menighed,
Nykøbing

Tirsdag d. 26.9
kl. 10.00 Møde i Det Biskoppelige
Råd

Onsdag d. 27.9
kl. 09.00 Møde i Det Økonomiske
Råd
kl. 15.30 Møde i Liturgisk
Kommission

Lørdag d. 30.9
kl. 11.00 Diakonvielse af Kim Tran i
Sankt Annæ Kirke

Den gamle kloge rabbiner afgik ved døden, måske var den fremskyndet af en dyb sorg. Da han kom til Vorherre, fremlagde han sin store bekymring. Gud lyttede opmærksomt og med stor sympati: "Fortæl mig det hele," sagde han til rabbineren. "Min søn blev kristen."

"Jeg forstår dig," sagde Gud. "Det samme skete med min søn. Jeg fandt imidlertid en løsning" Rabbineren lyttede nu opmærksomt og forventningsfuldt. "Jeg bad ham om at skrive et nyt testamente"

Kilde: Katolske Anekdoter redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting.

Niels Stensen-udstilling i Rom

I forbindelse med en verdenskonference for universitetsprofessorer i Rom i dagene 3. til 10. september, markeres den danske videnskabsmand, naturforsker og saligkårede Niels Stensen (1638-1686) med en udstilling i aulaen på Gregoriana Universitet, som er et af de pavelige universiteter i Rom.

Det er Tromsø stift, Norge, der i samarbejde med Universitetsbiblioteket i Tromsø og bibliotekar Hans Kermit har lavet udstillingen. Den blev første gang vist i Tromsø i 1998 i anledning af 10 året for Stensens

saligkåring. I forbindelse med udstillingen udgav Kermit en bog med titlen "Niels Stensen - Naturforsker og helgen".

Det har været et ønske fra den nordiske bispekonference, at netop Niels Stensen skulle markeres gennem denne udstilling på konferencen i Rom. For katolikker i Norden er det en stor begivenhed, at man på den måde markerer en nordisk helgen, som viede meget af sit liv til naturvidenskaben og derefter i kirkens tjeneste som præst, sjælesørger og biskop.

Udstillingen på Gregoriana åbnes den 4. september kl. 17 ved universitetsrektor Tove Bull, Tromsø og biskop Gerhard Goebel, Tromsø Stift. I forbindelse med åbningen vil der efterfølgende blive holdt en økumenisk gudstjeneste, hvor også den protestantiske biskop Ola Steinholt, Tromsø, medvirker.

Udstillingen, der er åben for alle, har adresse på Gregoriana Universitet, Piazza della Pilotta 4. Der vil være mulighed for at se udstillingen senere på året, da den vil blive vist på Det Danske Akademi i Rom i tiden

23. oktober til 25. november. Niels Stensen var en endnu større naturvidenskabsmand end almindeligt antaget. Det er påstanden i en ny stor bog, som Jens Morten Hansen, direktør i Forskningsstyrelsen, udsender i næste måned. Til Berlingske Tidende siger han, at "det er helt overset, at Niels Stensen gav nogle centrale svar, som 300 års forskning efterfølgende har vist er rigtige". Bogen "Stregen i sandet, bølgen på vandet. Stenos teori om naturens sprog og erkendelsens grænser" udkommer på forlaget Fremad.

Præst og billedkunstner

Adolf Meister er sognepræst for den katolske menighed i Århus. Han er også en talentfuld billedkunstner, der i disse uger udstiller sine billeder af mytologiske og kristne motiver i Galleri Ved Kirken i Århus.

Læs side

Ny lov øger presset på hospicer

Uhelbredeligt syge må vente, fordi der ikke er plads

Den nye hospicelov, som Folketinget vedtog kort før sommerferien, har medført et øget pres på landets fire hospicer.

Det betyder, at uhelbredeligt syge risikerer at måtte vente længere end hidtil på at få en sengeplads og i værste fald så længe, at det er for sent.

På Sct. Lukas Stiftelsen i Hellerup får man dagligt mellem 4- og 5 nye henvendelser.

- Vi får mange henvendelser, også flere end vi kan honorere. Men døden har ingen venteliste, og det

gør ondt at måtte sige nej, siger hospiceleder Lisbet Due Madsen til Katolsk Orientering.

Den nye lov om hospicer, som trådte i kraft 1. juli, betyder, at hospicer er omfattet af det frie sygehusvalg, således at hjemmet er forpligtet til at betale for opholdet, uanset hvilket amt patienten kommer fra. Regeringen har afsat 10 mio. kr. om året til dette.

På Sankt Maria Hospice Center i Vejle er man begyndt at skrive folk på venteliste. Administrator Ib Engholm siger, at det frie

sygehusvalg betyder, at hospiceret modtager patienter også uden for Vejle Amt.

- For patienten betyder det, at han eller hun ikke skal bekymre sig om økonomien. Men samtidig kan det medføre, at det bliver vanskeligere at få en plads, siger Ib Engholm.

Nye hospicer på vej

Men der er håb. I øjeblikket er man langt med planlægningen af et nyt hospice i Vestjællands Amt, og

hospice-projekter er under overvejelse i Ringkøbing Amt, Viborg Amt og i Sønderjyllands Amt.

Mens hospice-tanken således efter mange års kamp er ved at slå igennem i Danmark, tegner situationen vanskeligere i vores naboland Sverige. Her har et nystiftet hospice i Vadstena netop været nødt til at lukke på grund af dårlig økonomi.

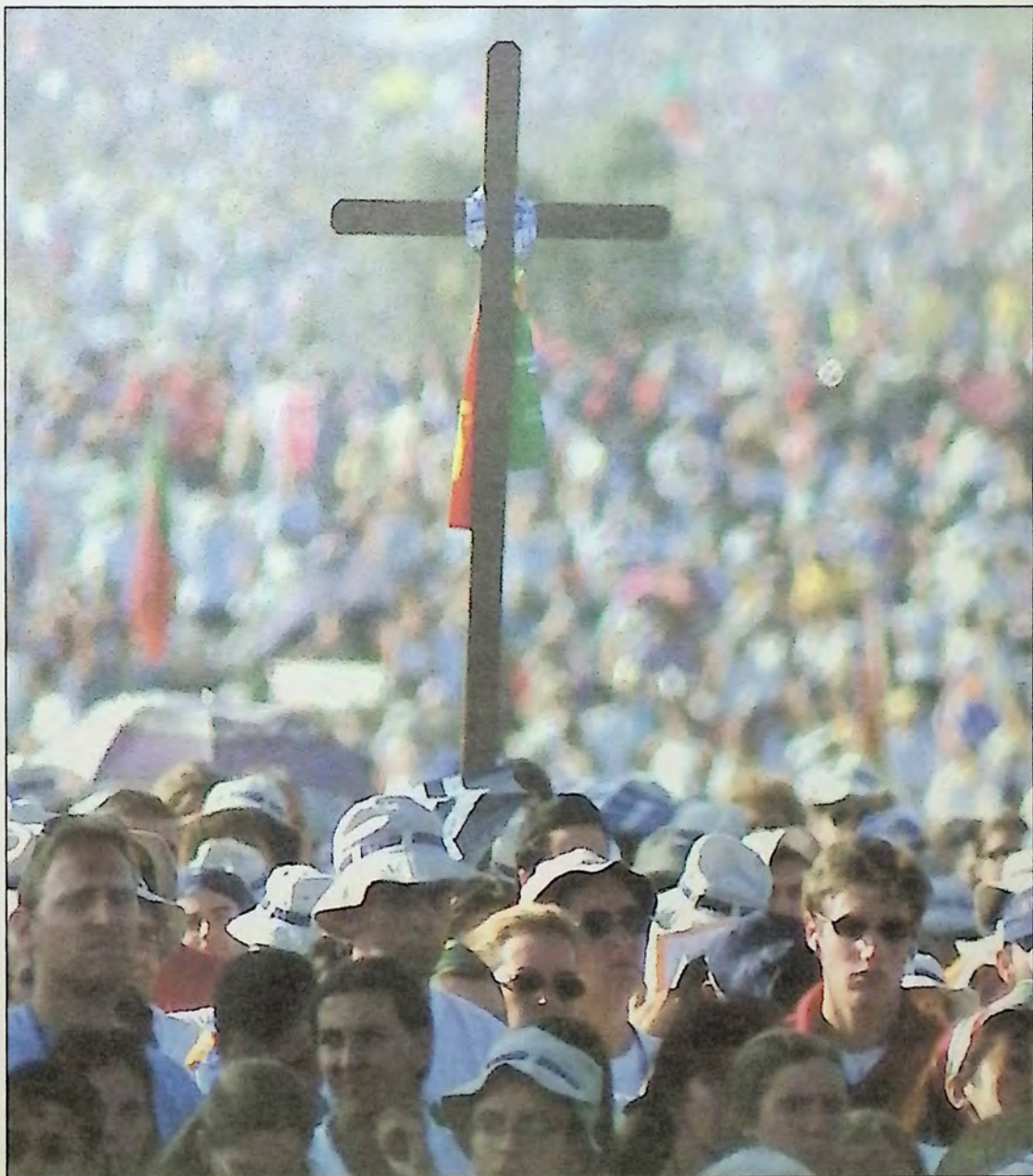
sp

Læs artikler side 5

En anderledes ungdomskultur

Fjernsyn og aviser viste verden over billeder af en gruppe unge, der normalt ikke har mediernes opmærksomhed. For en gangs skyld blev ordet 'ung' ikke forbundet med ecstasy, kriminalitet og rodløshed. Disse unge var samlede i Rom for at høre Paven fortælle om et alternativ til alt dette. Og de kunne forlade Rom med en levende glæde over Emanuel - at Gud er med os, så vi intet har at frygte. Samtidig var det også opløftende at være så mange unge sammen. Sammen kunne vi bekræfte hinanden i vor tro, og sammen går vi ind i det nye årtusind med et nyt håb.

Daniel Nørgaard, 20 år, om at deltage i verdensungdomsdagene i Rom.
Læs side 6-7

Et håb slukkes?

En hel verden fulgte i TV anstrengelserne for at redde besætningen i den russiske U-båd Kursk på bunden af Barentshavet. Langsomt gik det op for seerne, at der ikke var noget håb. De pårørende holdt dog stadig fast ved håbet om at gense deres ægtefæller og sønner.

Samtidig oplevede man en tilsyneladende sorgløs russisk præsident, som fortsatte sin ferie ved Sortehavet. Det gik langsomt op for de fleste, at han måske kendte U-bådsbesætningens skæbne, men blot ikke ville afsløre tragedien. Denne ufølsomme russiske holdning bragte minder frem fra tidligere begivenheder f.eks., da samme knuste den ungarske opstand i 1956 efter nogle få dages håb om frihed.

Tragedien bragte den vestlige verden den russiske befolkning nærmere. Vi levede med i det menneskelige håb og i deres bøn. Man tænkte ikke længere på atomvåben og dårligt vedligeholdte krigsmaskiner, der ellers fremstilles som tikkende bomber. Det var forunderligt at se billeder af unge russiske soldater, som bad for deres kammerater. På en gang var vi alle fattige for Gud og forenet i et fælles håb. Det var som om nederlagets lidelse fjernede fordomme, angst og negative følelser.

Det er denne solidaritet og kærlighed, som forener alle kristne. Det var også dette, som forenede 2 mio. unge fra 160 lande ved Verdensungdomsdagen i Rom. Pave Johannes Paul II gav udtryk for det ved oplevelsen af det brogede tæppe af unge mennesker, som var forsamlede i Tor Vergata. Han fortalte ved den efterfølgende onsdags generalaudiens: "Jeg vil aldrig glemme disse unge menneskers entusiasme. Helst havde jeg omfavnet hver enkelt og vist dem den inderlige sympati, som knytter mig til vor tids unge."

Denne sympati blev også udtrykt i et telegram til de efterladte, der var forsamlede i Murmansk. Pavens evne til at tænde håb og mod i en tilværelse, som kan synes uoverskuelig, hænger sammen med hans evne til at formidle et nærvær og en solidaritet med en stor gruppe mennesker eller med 2 mio. unge. Det er en dyb kristen holdning, som afspejler Jesu tilstedeværelse i hvert enkelt menneskes liv, og det er dette nærvær, der gennemsyrrer evangelierne.

Det forunderlige ved ungdomsdagen var tilstedeværelsen af unge mennesker og ældre kardinaler, biskopper og almindelige præster. De oplevede et fællesskab af en kirke på vej. Og efter ungdomsdagen er det som om alle deltagerne har fået nyt mod til at føre kirken videre. Dette gælder ikke blot deltagerne, men også alle, der på afstand fulgte disse forunderlige begivenheder.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
 Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.
 Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen
 Layout: Andebyreaut
 KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
 Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42
 Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.
 Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Meddelelse fra bispekontoret

Nyudnævnelser og forflytninger blandt præsterne

Fra og med 1. august 2000 er Pastor Niels Engelbrecht, hidtidig konstitueret sognepræst ved Sankt Pauls menighed i Taastrup, udnævnt til sognepræst for Hellig Kors menighed i Nykøbing Falster og Sankt Birgitta menighed i Maribo.

Pater Frank Jobst O.M.I. er fra og med 1. august 2000 konstitueret som sognepræst for Sankt Pauls menighed i Taastrup for en periode af 1 år.

Fra og med samme dato er Pastor Thomas Birkheuser udnævnt til andenpræst ved Sankt Pauls menighed i Taastrup.

Fra og med 1. september 2000 er Pater Zbigniew Beifus C.ss.R. udnævnt til andenpræst ved Sankt Albani menighed i Odense.

Pater Stefan Huber C.ss.R., hidtidig medlem af kommunitetet i Odense, vil fra 1. september 2000 tilhøre kommunitetet i Næstved, samt blive udnævnt til andenpræst ved Vor Frue menighed der.

Pater Josef Völk C.ss.R., som siden 1954 har virket i Danmark, sidst som medlem af kommunitetet i Næstved, vender 1. august 2000 tilbage til Øststrig.

Pater Franz Hauser C.ss.R., hidtidig medlem af kommunitetet i Odense, vender 30. september 2000 tilbage til Øststrig.

Pater Marcin Kopec O.M.I. udnævnes til andenpræst ved Sankt Mariæ menighed i Aalborg.

Pater Stanislaw Kordek O.M.I. ankommer efter sommerferien fra Polen og vil tilhøre kommunitetet i Aalborg.

Polsk tradition genoptaget

Stor interesse for at deltage i polsk valfart på Djursland

En traditionsrig polsk valfart, der måtte ophøre, da 2. Verdenskrig brød ud, er blevet genoptaget i Pindstrup på Djursland.

Sidste år inviterede p. Herbert Krawczyk SJ og en gruppe katolikker af polsk afstamning fra Århus alle polakker i Jylland til at deltage i en valfart til Pindstrup. Interessen og deltagelsen var så stor, at man også i år inviterede til valfart, men denne gang på en vigtig fest for alle polakker: Vor

Frue af Czestochowas Fest (26. august). I år faldt denne fest på den sidste lørdag i august, og fremover vil man mødes på denne dag.

Heldigvis var vejret godt, for kirken kunne kun have rummet halvdelen af de ca. 120 deltagere. Nogle få danske katolikker, herunder nogle med lidt fjernere polske forfædre, deltog også. På pladsen mellem kirken og Skt. Mikael's Hus var der god plads til både at fejre messen og spise bagefter.

Under messen var den gamle kirkefane fra den polske forening i Pindstrup i 1930'erne blevet hentet frem fra museet og blev holdt af den 81-årige Felix Møller Mielec, hvis familie havde gemt den under krigen.

Vi bringer i næste nummer en mere udførlig reportage fra den polske valfart skrevet af Helge Clausen, hvis bedsteforældre indvandrede fra Polen før 1. verdenskrig.

Nekrolog

Pater Pascal

Pater Pascal (Antonius) Steenbergens OFMconv. døde 25. juli 2000 pludseligt i klostret i Halle (Belgien). Selvom det er 22 år siden pater Pascal forlod Danmark, huskes han af mange såvel i Nakskov som i Haderslev menighed. Pater Pascal var en afholdt præst, som med et fromt sind og et blidt gemyt udøvede sin præstegerning i 16 år i Nakskov og 6 år i Haderslev.

Før pater Pascal kom til Danmark havde han haft flere opgaver i Belgien. I flere år virkede han som skriftefader i klosterkirken i centrum af Leuven. Under 2. verdenskrig var han et par år lærer på klosterscholen i Halle. Fra august 1947 indtil slutningen af 1954 fik han den fornemme opgave at være novicernes vejleder i Urmond. Det var her, hvor han også selv som vordende munk havde været novice.

Da sognepræsten i Nakskov, pater Bernhard de Witt blev syg og kapellanen pater Ludovicus van de Berg

døde (13. maj 1956), blev pater Pascal sendt til Danmark for at hjælpe den syge sognepræst. Han ankom til Nakskov den 3. juni 1956. Meningen var, at han skulle være her tre måneder, idet man regnede med/håbede, at sognepræsten snart ville blive rask. Pater Bernhard døde dog den 14. april 1957. For pater Pascal blev de "tre måneder" til hele 22 år i Danmark. I 1971 opnåede han endda dansk statsborgerskab! Efter pater Bernhards død var pater Pascal kapellan i Nakskov, mens pater Isidor van de Wall var sognepræst. Han efterfulgte denne som sognepræst i 1966 og forblev i embedet til september 1972. Pater Pascal forlod Nakskov i september 1972 og tiltrådte embedet som sognepræst i Haderslev. Her blev han indtil november 1978. Han vendte tilbage til Belgien og blev forstander for klostret i Halle, hvor han blev boende indtil sin død.

Pater Pascal blev præsteviet 14. august 1938 i gravkapellet for den hellige Franciskus i Assisi. Efter noviciatåret i Holland læste han to år filosofi i Rom og tre år teologi i Assisi. Han afsluttede sit teologistudium i Leuven (Belgien). I et interview i anledning af 60-året for præstevielser

(1998) siger han, at han som 10-årig havde det stille ønske at blive præst. Han blev født i Schalkwijk (Holland) den 4. september 1912. Hans fader var stationsforstander ved jernbanen i Holland og måtte på grund af sin stilling tit skifte bopæl. Da forældrene var lidt skeptiske m.h.t. sønnens præstetanker, valgte de et uddannelsessted, som lå i nærheden af familiens bopæl. Således begyndte han sin humaniorastudier hos Præmonstratenserne i Heeswijk. Med årene voksede dog ønsket om at blive franciskaner. Derfor indtrådte han i oktober 1932 hos franciskanerkonventualerne i Urmond (Holland) og aflagde sine klosterløfter den 14. oktober 1933. Han var en ualmindelig god medbroder!

De familier (og det er rigtig mange!) pater Pascal som præst i Danmark har haft kontakt med i forbindelse med første kommunion, trosbekræftelse og firmelse, ægteskabsindgåelse, sygdom og dødsfald har ham i allerbedste erindring. De vil sikkert også gerne mindes ham i bønner: Herre giv pater Pascal den evige hvile og lad det evige lys lyse for ham. Han hvile i fred.

Pater Irenæus OFMconv., Nakskov

Ved indvielsen på Vibevej var bl.a. P. Reinhold Sahner (tv) biskop Kozon og Jan Lange. (Foto: Knud Kluge)

Caritas på plads i nye omgivelser

Biskop indviede nødhjælpsorganisationens nye lokaler på Vibevej

Nødhjælpsorganisationen Caritas Danmark indviede onsdag den 23. august sine nye lokaler på Vibevej i Københavns Nordvestkvarter. Det fandt sted ved en festlig reception, hvor bl.a. bestyrelse, personale, biskoppen, sognerepræsentanter og lederne af en række katolske institutioner deltog.

I december flyttede Caritas fra trange pladsforhold på Bredgade til Vibevej, hvor dens 11 medarbejdere råder over et par hundrede kvadratmeter kontorareal på 1. sal i en ejendom i umiddelbar nærhed af Nørrebrogade og Nørrebros Station.

Bestyrelsens formand Jan Lange

udtrykte i sin tale glæde over de gode ting, som sker i Caritas og opfordrede til at huske at bringe glæden videre.

Før biskop Kozon indviede de nye lokaler, understregede han vigtigheden af Caritas nødhjælpsarbejde og engagement i næstens sag.

"I kirkens lære står det som noget betydningsfuldt, hvordan vi kan hjælpe mennesker i deres nød og lade dem erfare Kristi kærlighed. Vi erkender, at vi i nogle situationer er fuldstændig afmægtige. Gud har brug for vore hjerter, hænder, smil og opmuntrende ord, så vi på

Biskop Kozon indvier Caritas nye lokaler på Vibevej. (Foto: Knud Kluge)

Herrens vegne kan give det videre. Mange opgaver står det ikke til den enkelte at løse alene. Selv i et fællesskab kan man føle sig afmægtig over for katastrofer og de menneskelige kræfter, der forhindrer det gode i at vinde frem. Men intet skal få os til at miste modet."

Efter biskoppens prædiken sang deltagerne "Nu takker alle Gud", hvorefter selve indvielsen fandt sted

sps

Ny bog om Professor Tribini

Af Birgitte Rosenkilde Pedersen

Alle de, som har oplevet professoren i fuld udblæsning på Bakken i København, husker ham som en fortryllende ordekvilibrist.

Men for alle de andre vil denne samling af erindringer virke temmelig tam, selv om mange kommer

med deres personlige erindringer.

Bogen indeholder mange fotografier af dokumentarisk værdi samt litteraturliste og stikordsregister.

Den må være beregnet til det publikum som beskæftiger sig med underholdningsverdenens historie. Når den omtales her, er det fordi den vordende professor startede på

skolebænken "i den fine katolske skole i Stenosgade", men det hører ikke til hans lykkeligste erindringer.

Otto Ludvig: Professor Tribini - gøglernes konge. Askholms forlag 2000. 160 sider, illustreret, kr. 189

Fredspris til folk bag Jubilee 2000

Pax Christi Danmark er vært for prisoverrækkelsen 29. september i København

Af Anton Dekkers

PAX CHRISTI INTERNATIONAL giver hvert år en fredspris til en person eller en gruppe, som har gjort en særlig indsats for at skabe fred.

I dette år 2000 går prisen til Ann Pettifor (Storbritannien) og Laura Vargas (Peru), som har lagt et enormt arbejde i kampagnen JUBILEE 2000, som med hidtil 20 millioner underskrifter lægger et stort pres på de rige lande og på Verdensbanken om Den Internationale Valutafond, for at 50 af de fattigste og mest forgældede u-lande får eftergivet den kæmpegæld, som umuliggør deres udvikling. Ann Pettifor er den, der i 1996 startede kampagnen, som siden da er blevet verdensomspændende.

Fordi den danske afdeling af Pax Christi for snart to år siden foreslog Ann Pettifor, er det Pax Christi Danmark, der er vært for dette års prisoverrækkelse. Den vil finde sted fredag d. 29. september kl. 19.30 i rotunden ved Københavns Domkirke, Frue Plads (indgang gennem kirken). Pax Christi Internationals præsident Michel Sabbah, den katolske patriark af Jerusalem, vil overrække prisen. Også PCIs generalsekretær Étienne de Jonghe fra

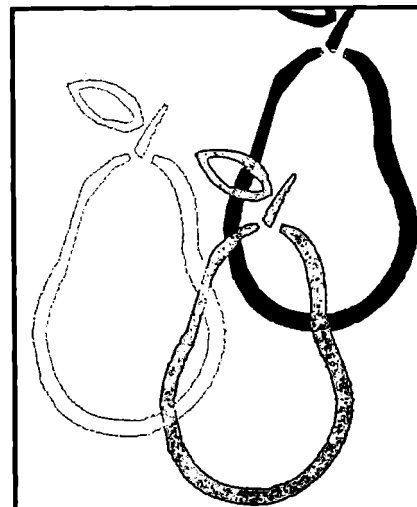

Ann Pettifor får fredspris for sit enorme arbejde i kampagnen Jubilee 2000.

Bruxelles vil være tilstede. Ceremonien - som forventes at tage en time - afsluttes med en kort aftensang i selve kirken.

En lang række personer og organisationer har fået en indbydelse. Men men i øvrigt er der fri adgang for alle, der er interesseret.

Nærmere oplysninger om Jubilee 2000 findes på den danske kampagnes hjemmeside: www.jubilee2000.dk som også henviser til hjemmesiden for den internationale kampagne.

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

NYT FRA
Verdenskirken

130 kristne anholdt i Kina

HONGKONG/PEKING: De kinesiske myndigheder arresterede onsdag den 23. august 130 medlemmer af en protestantisk undergrundskirke Fangcheng. Ifølge Informationscentret for Menneskerettigheder og Demokrati i Hong Kong fandt arrestationerne sted i den centrale provins Henan. Blandt de anholdte var tre amerikanske missionærer. Fangcheng-kirken er af myndighederne stemplet som "kult" og dens grundlægger Zhang Rong Liang blev sidste år idømt to års straffearbejde. I Kina må kun trossamfund, der er anerkendt af regeringen, praktisere deres religion, og kontakter med udlandet er forbudt. Således må heller ikke den officielle katolske kirke i Kina have kontakter med Vatikanet. Ca. tre mio. katolikker tilhører den Vatikan-tro undergrundskirke. (KNA)

Zarfamilien helligkåret

MOSKVA: Den sidste russiske zar Nikolai II og hans familie, som alle blev myrdet af kommunisterne den 18. juli 1918, er blevet helligkåret af den russisk-ortodokse kirke som martyrer sammen med ca. tusind ofre for de kommunistiske kirkefølgelser. Kåringen blev foretaget af Moskvas patriark Alexej II ved en højtidelig liturgi i den nyopførte Frelserkatedral i Moskva. Helligkåringen har i mange år været genstand for strid i det kirkelige hieraki. Patriark Alexej II afviste først med den begrundelse, at det ville bidrage til at udviske forskellen mellem politisk mord og martyrdød. Det er således ikke zar Nikolai IIs omstridte styre, mens han levede, som Den russisk-ortodokse kirke hædrer, men at de døde i troen som martyrer. (Kathpress)

Saligkæringsproces for ærkebiskop Romero gør fremskridt

SAN SALVADOR: Saligkæringsprocessen for den salvadoranske ærkebiskop Oscar Romero, som blev myrdet for tyve år siden, gør igen store fremskridt. Det skriver avisen La Prensa Grafica, som udkommer i San Salvador, med henvisning til biskop Vincenzo Paglia. Den italienske biskop, som er postulatur for saligkæringsprocessen i Vatikanet, holdt søndag 27. august en prædiken i katedralen i San Salvador, hvor han opfordrede de troende til tålmodigt at afvente sagens afslutning i Rom. Da dokumenterne om den myrdede ærkebiskop ifølge biskop Paglia udgør nær 50.000 sider, vil det tage en rum tid før der kan offentliggøres et dekret, som anerkender hans død som et martyrium. (Kathpress)

Ægteskabs- og familiekontor åbnes

OSLO: Oslo Katolske Bispedømme har oprettet et nyt ægteskabs- og familiekontor i Mariagården i Oslo. Blandt kontorets opgaver bliver at værne om livet (efter retningslinjerne i de nordiske biskoppers hyrdebrev), vejledning i naturlig familieplanlægning, bistand til menighederne i forbindelse med ægteskabsforberedelser og råd og inspiration til dem, som lever i blandede ægteskaber. Kontorets leder er den dansk fødte Margareth Bergmann, medlem af St. Birgitta menighed i Frederiksstad. (Katolsk Informationstjeneste)

Paven planlægger femte besøg i Brasilien

BRASILLEN/VATIKANET: Pave Johannes Paul II vil sandsynligvis næste år rejse på sit femte besøg til Brasilien. Ved en audiens i Vatikanet bad den brasilianske præsident Fernando Henrique Cardoso paven om at deltage ved afslutningen af fejringen af 500 års jubilæet for evangeliseringen af landet. Pave Johannes Paul II besøgte verdens største katolske land i 1980, 1982, 1991 og 1997. I Brasilien vil paven bl.a. deltage ved afslutningen af den nationale eukaristiske kongres i Campinas i delstaten Sao Paulo 12. til 21. juni. Det nøjagtige tidspunkt for besøget er ikke fastlagt endnu. (Kathpress)

"Det monastiske fællesskab af Jerusalem" er et moderne klosterfællesskab, der tiltrækker unge i Paris og andre europæiske storbyer.

Munke midt i byen

Ordenssamfund udøver sjælesorg under Eiffeltårnet.

Af Barbara Schoppelreich

PARIS (KNA): Hverdagens myldretrafik glider forbi Saint-Gervais. Lidt efter lidt træder nogle kvinder og mænd i hvide gevandter og hver med en lille træbænk under armen ind i kirkens kor. En halv time dvæler de i stille bøn. Kirkens dør går op og i. Byboere kommer for at være med til vesper og messe i Saint-Gervais. Når klokken lige efter kl. 18 forstummer, rejser alle sig, de 50 ordensmedlemmer i koret og folk nede i selve kirken: langt over hundrede er der på denne dag.

I hjertet af Paris, i kirken Saint-Gervais, halvvejs mellem Notre Dame og Pompidou-centret, samles tre gange om dagen et ungt ordenssamfund. Det er ungt i dobbelt forstand. For blot 25 år siden grundlagdes "Det monastiske fællesskab af Jerusalem". Unge er også de fleste brødre og søstre i ordenen. Ud over Paris er der ordenshuse i Blois, Strasbourg, Vezelay, Firenze og snart også i Bruxelles og Istanbul. I alt er der 130 brødre og søstre fra 30 lande.

Til leje midt i byen

Til forskel fra andre ordenssamfund lever Søstre og Brødre af Jerusalem ikke i et fællesskab bag klostermure, men bor til leje midt i byen. De arbejder også ude i byen i helt almindelige erhverv, i skoler, banker og virksomheder. Således kører Søster Samuelle straks efter

morgenbønnen med metroen til det fornemme 16. Arrondissement, hvor hun arbejder i ægteparret Thevenos møbelrestaureringsværksted. Der hænger den udlærte kunstsnedker sin ordensdragt og hovedklæde på knagen. Når man arbejder med høvl og hammer, er jeans og skjorte mere praktisk. Det samme gælder Broder Philippe. Han arbejder i kontorbydelen La Defense, i et billedagentur. Med cowboybukser og pullover adskiller han sig næppe fra sine kolleger, som sidder rundt om ved deres computere. Ganske vist har han et trækors i et læderbånd om halsen. Den 32 årige holder en ramme med dias op mod vinduet. "Kuppel på Markuskirken i Venezia" taster han ind på computeren. Broder Philippe er postulatur, dvs. munk på prøve.

"Vor primære opgave er bønslivet" siger Søster Edith. "Vi vil bringe bønslivet ud i byen og bringe byen med ind i bønslivet." Den 32 årige tysker har studeret teologi i Bonn, før hun indtrådte i klosterfællesskabet i Paris. Hendes daglige arbejdsplads er klosterrådets boghandel, der ligger lige bag kirken. Teologiske bøger og bønnebøger, bibler og biografier står på reolerne ved siden af CD'er med kirkelig musik.

Klosterfællesskab

Grundlæggeren af ordenssamfundet, Pierre-Marie Delfieux, var først

studenterpræst ved Sorbonne-Universitetet. Derefter levede han to år som eneboer i ørkenen. Efter at være kommet tilbage til Paris stiftede han i 1975 "Fraternité Monastique de Jerusalem".

I starten var der 5 brødre, men snart kom også søstre med i fællesskabet. Søstre og brødre bor i to forskellige huse og er finansielt og organisatorisk uafhængige af hinanden. Fælles er de om bønne morgen, middag og aften og om de midlertidige foreliggende ordensregler - udarbejdet på ti sprog.

Unge menneskers interesse for klosterfællesskabet er stor. Tre gange om året fejres iklædning og løfteafleggelse i Saint-Gervais:

"I vort fællesskab møder munkvæsenets traditionelle værdier med en åbenhed over for den moderne verden", siger Frère Pierre-Marie og fortsætter:

"Vi efterlever løfterne om fattigdom, kyskhed og lydighed - vi lever i kontemplation, tavshed og bøn. Men vi praktiserer også moderne værdier i samværet med hinanden som brødre og søstre. Vi rejser ofte, vi lever ikke bag høje klostermure, og det fælleskirkelige (Økumene) er vigtigt for os".

Ordenssamfundet er overbevist om, at det kun er spørgsmålet om tid, før der også er stiftet ordenshuse i byer som Berlin, Frankfurt, München eller Stuttgart.

Oversat fra tysk af Ole Meyer

Vadstena: Hospice må lukke

Vanskeligt at sikre økonomisk grundlag
for svensk hospice

Af Jørgen Hviid

Det ligner de øvrige lave bygninger i byen. Administrationsbygningen er indrettet i et tidligere malerværksted, og rummene dufter endnu af malerens arbejde efter den nyligt afsluttede renovering. Selve hovedbygningen er nybygget og moderne

og praktisk indrettet med en stor elevator, som er uundværlig i den 3-etagers bygning. Der er plads til 12 patienter med et større antal sygeplejepersonale. Der er tale om et intensivt team-work, hvor faggrænserne er ophævede. Patienten er i centrum, og alle er indstillet på at skabe et miljø med vækst og kærlighed.

De fleste værelser vender ud til den smukke Vättern sø, og alle rum fremtræder med lyse og venlige farver. Der er rigelig plads til at modtage patienternes pårørende, ægtefæller eller andre familiedømmede. Den drivende kraft i opbygningen af dette økumeniske hospice er den engelske læge: Christine Morris, som er svensk gift og nu bosiddende i Vadstena.

Der har været stor interesse fra

Jørgen Hviid i samtale med Per Beskow, Vadstena, gift med lægen Christine Morris. (Foto: Birgit Bøiken)

mange sider i opbygningen af dette økumeniske initiativ. Stor er skuffelsen imidlertid, da det nu viser sig, at det er næsten umuligt at fortsætte driften efter kun få måneders virksomhed.

Under et ophold hos Maria-døtrene kun 18 km fra Vadstena aflagde jeg dette hospice et uanmeldt besøg. Vi blev hjertelig modtaget af det personale, som var tilbage, og som prøvede at holde håbet og humøret oppe i denne tilsyneladende håbløse situation, som understregede den menneskelige fattigdom, og at man arbejdede helt på Vorherres betingelser. Man er tvunget til at lukke en uge senere, men har ikke opgivet håbet. Mange

gode kræfter og forbøn har lagt grunden til dette initiativ, og det vil være uforståeligt, hvis der ikke på en eller anden måde er en mening med dette.

På en alvorlig prøve

Årsagen til vanskelighederne ligger blandt andet i det svenske sundhedssystem, hvor man har brug for hospicer, men finder det vanskeligt at sikre sig et tilstrækkeligt økonomisk grundlag for driften. Det økumeniske samarbejde er blevet sat på en alvorlig prøve. Alle ser behovet, men har svært ved at konkretisere og virkeliggøre det nødvendige samarbejde. Vadstena Hospice indgår i

det verdensomspændende nødvendige netværk for alvorligt syge og døende. Man har kontakt med hospicer over hele verden, som alle lider under lignende vanskeligheder. Der er et udbredt samarbejde, som dog ikke rækker til at tilvejebringe tilstrækkelige økonomiske ressourcer.

I denne situation ser Stiftelsen sig nødsaget til at slutte en toårig aftale med sygeplejefirmaet Berzelii Vård og Omsorg, Linköping, som fortsætter driften.

Virksomheden breder da ud til ikke blot at omfatte hospicearbejde, men også andre former for sygepleje varetages under en begrænset tid. Formålet er successivt at øge antallet af hospicepladser, så at Vadstena Hospice igen får sin oprindelige funktion i overensstemmelse med Stiftelsens formål.

Hospice er kommet på den politiske dagsorden

Landets fire hospicer alene kan ikke imødekomme behovet

Af Søren P. Sørensen

Den nye lov om hospicer i Danmark, som trådte i kraft 1. juli i år, har betydet flere henvendelser fra pårørende til uhelbredeligt syge, der ønsker at blive skrevet op til en hospice-plads.

Den melding lyder fra to af landets i alt fire hospicer blot to måneder efter at loven er trådt i kraft. Her forventer man, at antallet af henvendelser vil stige yderligere den kommende tid, når hospiceloven bliver mere kendt.

- Den nye hospicelov har betydet, at vi får flere henvendelser. Det er blevet vanskeligere at få en plads på et hospice, hvilket kan betyde, at patienterne er dårligere, når vi modtager dem, siger afdelingssygeplejerske Lise-Lotte Jensen, Diakonissestiftelsens Hospice på Frederiksberg.

Samme melding kommer fra Sankt Maria Hospice Center i Vejle, hvor administrator Ib Engholm siger, at man for første gang er begyndt at skrive folk på venteliste.

- Det frie sygehusvalg betyder, at vi kan modtage patienter også uden for Vejle Amt, når de henvises af en læge. For patienten betyder det, at han eller hun ikke skal bekymre sig om økonomien. Men samtidig kan det medføre, at det bliver vanskeligere at få en plads, siger Ib Engholm.

Offentligt finansieret

Hospiceloven, som Folketinget vedtog kort før sommerferien, betyder, at hospicer er omfattet af det frie sygehusvalg, således at hjemamtet er forpligtet til at betale for opholdet, uanset hvilket amt patienten

Af de godt 62.530 mennesker, som døde i Danmark i 1993, døde 52 pct. på et hospital, 23 pct. på plejehjem og knap 22 pct. i eget hjem. (Foto: Søren Peder Sørensen)

kommer fra. Regeringen har afsat 10 mio. kr. om året til dette.

- Det afgørende nye i loven er, at udgifterne ved indlæggelse på hospice er offentligt finansieret, siger hospiceleder Lisbet Due Madsen, Sct. Lukas Stiftelsen i Hellerup.
- Det betyder, at patienten ikke som før skal spekulere på, om han eller hun har råd. Sagen er kommet på den politiske dagsorden, og det er meget tilfredsstillende, siger Lisbet Due Madsen.

Hun mener dog at det er for tidligt at udtale sig om, hvorvidt det er loven, der er årsag til de stigende antal henvendelser i den senere tid. På Sct. Lukas Stiftelsen får man dagligt mellem 4 og 5 nye henvendelser.

- Vi kan blot konstatere, at vi får

mange henvendelser, også flere end vi kan honorere. Men døden har ingen venteliste, og det gør ondt at måtte sige nej.

Ønsker ikke at være med

I modsætning til de øvrige hospicer har KamillianerGaarden, Center for Lindrende Behandling i Aalborg, valgt at stå uden for hospicelovens regler om frit sygehusvalg. Om årsagen til det siger hospiceleder Knud Ole Pedersen:

"Vi vil gerne koncentrere os om at være hospice for borgerne i Nordjyllands Amt. Det udelukker dog ikke, at vi kan modtage patienter fra andre amter, f.eks. når de har pårørende her i nærheden, siger han.

KamillianerGaarden, der blev oprettet i 1998, har driftsoverenskomst med Nordjyllands Amt. Den inde-

bærer bl.a., at patientens hjemkommune betaler en tredjedel af døgnprisen på 3300 kr., mens amtet betaler resten.

"Vi får flere henvendelser, end vi kan imødekomme. Vi kan ikke følge med, siger Knud Ole Pedersen, der tilføjer, at den gennemsnitlige indlæggelsestid er på ca. 21 døgn."

Til hospicet er tilknyttet et palliativt team, som varetager kontakten med patienten, når han eller hun er udskrevet. Den palliative indsats omfatter lindrende omsorg, pleje og behandling, som skal bidrage til at gøre patientens sidste tid sammen med familien til en positiv del af livsforløbet.

Af de 28 pct. af patienterne, der udskrives, når de har fået det bedre, dør halvdelen i eget hjem, mens den anden halvdel bliver genindlagt og dør på hospice.

Natten mellem 19. og 20. august blev en fantastisk oplevelse for over to millioner unge, der sammen med Pave Johannes Paul II samledes på en åben plads i Tor Vergata sydøst for Rom. (Foto: KNA-Bild)

2 millioner unge vågede med paven

"Troens laboratorium" beskrev paven mødet med de mange unge i Tor Vergata sydøst for Rom

Af Olle Brandt

Natten mellem 19. og 20. august blev en fantastisk oplevelse for over to millioner unge, der sammen med Pave Johannes Paul II samledes på en åben plads i Tor Vergata sydøst for Rom. Et menneskehav vågede, bad og sang sammen og sov til sidst i en uforglemmelig nat, der af mange oplevedes som en åndelig fornyelse, begyndelsen til noget nyt. I nattens mørke sov de fleste af de to millioner unge under sensommerens stjernehimmel, mens nogle fortsatte med at danse og synge, og andre ledte efter et kapel for at bede sammen.

Den fem dage lange "Verdensungdomsdag" i Rom nåede sit højdepunkt 19. og 20. august ved at samle over to millioner unge til en vågeaften med Paven lørdag aften i Tor Vergata lige sydøst for Rom. Efter at have sovet under åben himmel sluttede de unge og Paven årets Verdensungdomsdag med en messe søndag formiddag for derefter at vende hjem til deres respektive lande.

Religiøse massemøder er noget af

en udfordring for en svensker, som er vant til at søge Gud i ensomhed ude i naturen:

"Vi nordboer har svært ved at se Kristus i vor næste", kommenterede biskop Anders Arborelius under vigilien. "Netop en erfaring som denne kan få mange til at opdage en ny side af troen og dens virkelighed."

Paven beskrev selv ungdomsmødet i Tor Vergata som et "troens laboratorium" – en dialog mellem Gud og menneske, hvorunder troen opstår. "Også dette møde i Rom er en slags troens laboratorium for jer, nutidens disciple, I som bekender jer til Kristus på tærsklen til det tredje årtusind. (...) Kære unge mennesker, er det svært at tro i verden af i dag? Er det svært at tro i år 2000? Ja! Det er svært. Det må vi ikke lægge skjul på. Det er svært, men med nådens hjælp er det muligt!"

Verdensungdomsdagen i Rom blev særlig intens ved, at den faldt sammen med den katolske Kirkes jubilær 2000 og ritualer med at gå gennem den hellige port i Peterskirken, som Johannes Paul II

åbnede julenat som symbol på, at Kristus er porten til Gud. I tre dage, fra 16. til 18. august, strømmede de unge gennem Rom fra den antikke romerske væddeløbsbane Circus Maximus, hvor 2000 præster hørte skriftemål på 32 sprog i 300 skriftestole, og op ad processionsgaden Via delle Conciliazione til Peterskirken. Vandringen oplevedes af mange som det mest intense indslag i Verdensungdomsdagen. Varmen og trængslen gjorde det endnu lettere at betragte vandringen som en askese. "Man følte, at det var en rigtig pilgrimsvandring. Alle var i den rette stemning, og vi bad meget sammen", fortalte Anna Hallönsten (25) fra Umeå, der er ordfører for Sveriges unge katolikker. "Vandringen mellem Peterskirken og Circus Maximus var virkelig som en pilgrimsvandring", siger Benjamin Belding (19) fra Lund. "Det var varmt, der var mange mennesker sammen, og det var ret besværligt, vi svedte og havde ikke fået noget at spise, og når alt kommer til alt, føltes det som en slags pilgrimsvandring i ordets

oprindelige betydning med lidelsen og sådan noget."

Chokerede

De fleste unge rejste hjem allerede om søndagen umiddelbart efter den afsluttende messe i Tor Vergata. 50.000 unge fra neokatekumenatet samledes om mandagen foran Peterskirken for at gå igennem den hellige port. Med sang og dans tilbragte de endnu en dag i den glade stemning fra Verdensungdomsdagen.

Om mandagen skulle der så sammenfattes og kommenteres. Direktøren for Vatikanradioen, jesuitpater Pasquale Borgomeo, konstaterede om mandagen, at også præster og biskopper var chokerede: "Vi bliver overraskede, hver gang vore forestillinger bliver til erfaring." Roms borgmester Francesco Rutelli talte på vegne af alle Roms indbyggere, da han sagde, at romerne nu vil savne de unge. Verdensungdomsdagen var nok det mest spændende, der var sket i Rom længe.

Oversat fra svensk af Kirsten Dam

En ny begyndelse

Verdensungdomsåret var på forhånd udset til at være jubilærets største arrangement. To mio. unge tog imod invitationen, og de fik store ting at se

Af Daniel Nørgård, 20 år

ROM: Fjernsyn og aviser viste verden over billeder af en gruppe unge, der normalt ikke har mediernes opmærksomhed. For en gangs skyld blev ordet 'ung' ikke forbundet med ecstasy, kriminalitet og rodløshed. Disse unge var samlede i Rom for at høre Paven fortælle om et alternativ til alt dette. Og de kunne forlade Rom med en levende glæde over Emanuel – at Gud er med os, så vi intet har at frygte.

5 dage

De mange unge var sat i stævne fra den 15. til den 20. august. Den første dag bød på en meget lang åbningsceremoni, der startede foran Laterankirken og sluttede på Peterspladsen. Paven var tydeligvis bevæget ved mødet med de unge, som han længe har set frem til. Og de unge var mindst ligeså glade for mødet med ham, for de afbrød ham konstant i hans tale med høje hyldestråb og klapsalver: "Viva il Papa", "John Paul 2, we love you" og "Johannes Paul der Zweite, wir stehen auf deiner Seite".

Dagene fra den 16. til den 18. var delt op, så man én dag fik en valfartsdag til Peterskirken og to dage fik katekese af en biskop. Katekeserne blev holdt flere tusinde steder i Rom og omegn. Feks. var alle skandinaver (knap 500) samlet i én kirke, hvor de den ene dag hørte biskop Georg Müller fra Trondhjem, og den anden dag biskop Anders Aborelius fra Stockholm.

Den 19. skulle de unge samles på Tor Vergata – et område på 330 hektar beliggende uden for Rom. Der ville Paven kl. 20.30 påbegynde vågenatten til søndag den 20. august, den egentlige verdensungdomsdag.

At få to mio. mennesker ud på Tor Vergata er ikke noget, man kan gøre på en time, men busser og metro kørte på højeste blus, så det lykkedes uden det helt store kaos. Den ødelæggende varme, der lå over Rom gjorde det dog til noget af en korsvej at foretage rejsen, især fordi man skulle gå de sidste 6 km fra metroens endestation til fods. Det var utroligt, at se de enorme menneskemasser på vej mod det samme mål. En broget flok af unge fra hele verden med bannere og flag, syngende og leende. Deltagerne kom fra 158 forskellige lande. Undervejs stødte man på brandbiler og militær-køretøjer, som, om man kunne lide det eller ej, reddede deres vandkanoner mod menneske-mængden for at give lidt afkøling. Drikkevand fik man også rigeligt af. Der var indkøbt 40 mio.

liter drikkevand i plastikflasker til de to dage, man tilbragte på Tor Vergata!

Det var en velopløst pave, der ankom omkring kl. 20. Han blev endnu en gang afbrudt talrige gange af de unges entusiastiske tilråb, og forstod at komme med humoristiske bemærkninger til det hele. Da han var færdig med sin tale, sluttede han da også af med at takke for den 'dialog', der havde været. Kl. 23 tog Paven væk, mens de unge forberedte sig på at overnatte under åben himmel. Hele natten igennem hørtes sang med guitar- og trommespil.

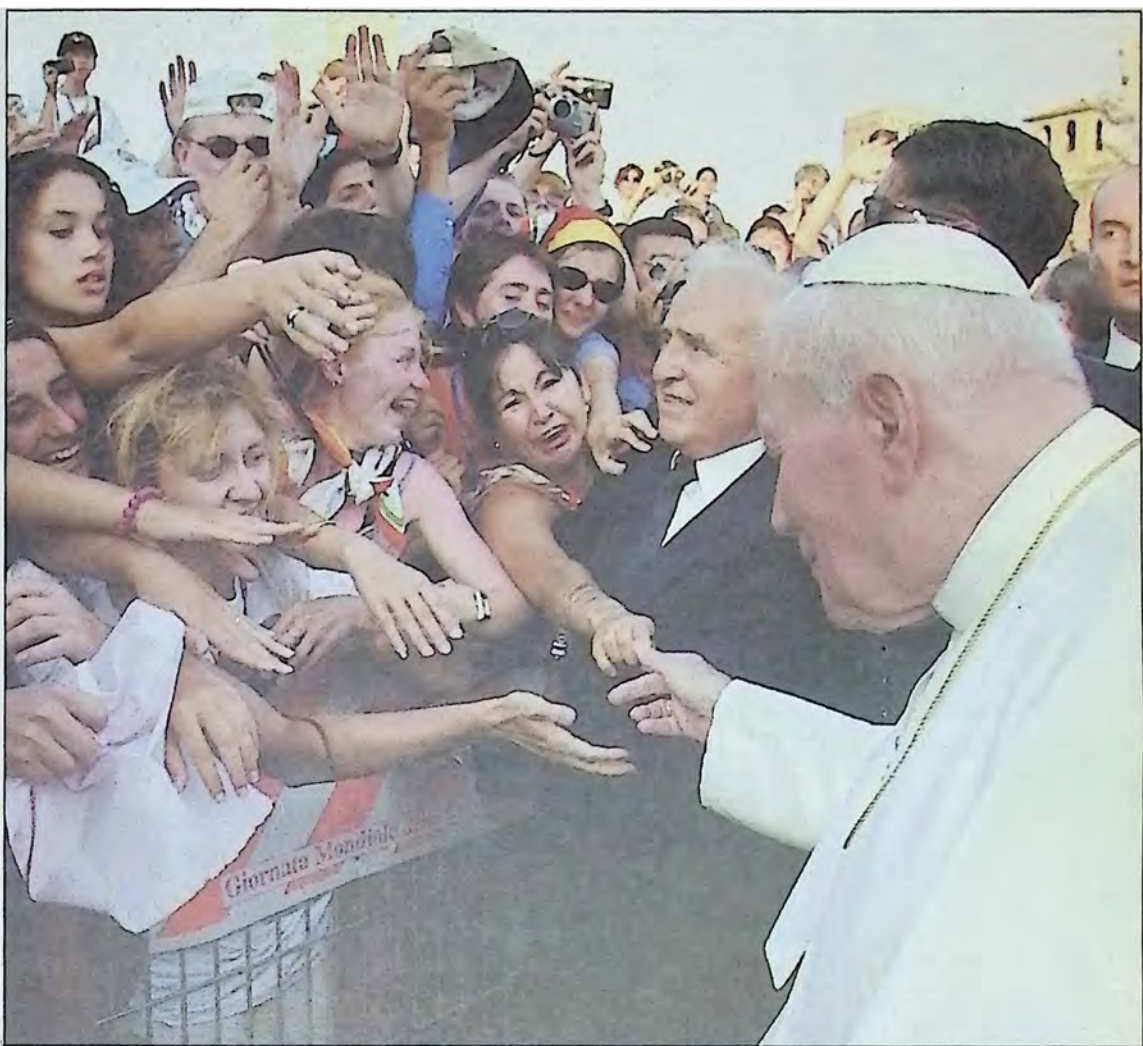
Kl. 8 næste morgen var Paven tilbage, og der blev fejret messe. I sin prædiken fremhævede han især vigtigheden af Eukaristien. Han sagde bl.a.: "Dette er den vidunderlige virkelighed, kære venner: Ordet, som blev kød for to tusinde år siden, er nærværende i dag i Eukaristien. Derfor kan jubilæret, hvor vi fejrer Inkarnationens mysterium, ikke være andet end et intenst eukaristisk år. (...) Mine kære, når i vender tilbage til hvor i kommer fra, sæt da Eukaristien i centrum af jeres personlige og fælles liv: Elsk den; tilbed den; fej den, frem for alt om søndagen, Herrens dag. Lev Eukaristien, så i vidner om Guds kærlighed til mennesket".

Da messen var slut, lukkedes denne den 15. verdensungdomsdag. Paven afslørede da også tid og sted for den næste gang verdens unge vil blive samlet til ungdomsdagen: Toronto i Canada, 2002. De sidste ord han sagde, inden han forlod Tor Vergata var: "Vi må sige farvel indtil næste gang". Meget tyder altså på, at den 80-årige Johannes Paul II venter at være til stede igen om to år.

Da nogle unge deltagere af dette års verdensungdomsdag af italiensk tv blev spurgt om, hvad dette møde havde betydet for dem, var svarene overvældende positive.

"Jeg har fået fornyet min tro på Gud, og tør nu håbe på en fremtid for mit liv," sagde én. "Paven har fået mig til at tro på, at vi vil kunne gøre verden bedre at leve i," sagde en anden. "For mig har dette ikke været følelse," sagde en ung mand, "men en ny begyndelse."

Også for mig har det været en rig oplevelse at være med. Paven er med sin hellighed og sit eksempel et levende vidnesbyrd om Guds kærlighed. Gang på gang forsikrede han os unge om, at Gud er med os, og at Jesus Kristus er det levende Gudsord. Samtidig var det også opløftende at være så mange unge sammen. Sammen kunne vi bekræfte hinanden i vor tro, og sammen går vi ind i det nye årtusind med et nyt håb.

Det var en velopløst pave, der ankom omkring kl. 20. Han blev endnu en gang afbrudt talrige gange af de unges entusiastiske tilråb. (Foto: KNA-Bild)

Fakta om verdensungdomsdage

350 mobile restauranter sørgede for 6 millioner varme måltider, en million stykker smøbrød. 200 lastbiler og 300 kølebiler sørgede for transport og fordeling af 5 millioner liter mineralvand, 500 000 liter saft og 150 tons is.

15 000 turistbusser og 139 særtog havde bragt deltagerne til byen. De unge overnattede i skoler, sportshaller og telbiler. 30 000 fik gratis logi hos private - heraf 15 i Pavens sommerpalads Castel Gandolfo.

De fleste deltagere kom naturligt nok fra Italien, nemlig 700 000; 60 000 fra Frankrig, 40 000 fra Polen, 30.000 fra Spanien. Den mindste delegation kom fra Mongoliet: 5. Selv fra Folkerepublikken Kina var der deltagere, omend uofficielt. Fra Danmark deltog 180 unge.

De unge repræsenterede 200 000 sognemenigheder jorden over.

Fra 1986 har der hvert år været en verdensungdomsdag. Hvert andet år indbydes alverdens unge til at deltage i den sammen med Paven. Verdensungdomsdagen i Manilla i 1995 har stadig rekorden for flest deltagere med 3 mio unge.

-Mey

Med sin egen tids briller

Pater Adolf Meister udstiller nyere billeder i GALLERI VED KIRKEN i Århus

Af Hans Jørgen Frederiksen

"Hvilken berettigelse har de løjerlige udyr i klostergangene, den fantastiske men formløse formskat og den formfulde formløshed? Hvilke formål tjener billeder af urene aber, vilde løver, fantastiske kentauere og halvmennesker? Hvortil tjener tigre, kæmpende riddere, jægere som blæser i deres horn? Dér ser du under ét hoved flere kroppe, på et andet flere hoveder på én krop, og dér ser du på en firbenet krop en slanges hale, dér på en fisk et firbenet dyrs hoved... Overalt findes en sådan rig og fantastisk samling af forskellige former, at man hellere retter blikket mod skulpturerne end mod de hellige bøgernes indhold".

Sådan skrev den berømte cistercienserabbed, Den hellige Bernhard af Clairvaux (1090-1153) engang i første halvdel af 1100-tallet i et brev til en anden cistercienserabbed, og jeg kom til at tænke på brevet, da jeg forleden så de billeder, der for tiden udstilles i Galleri Ved Kirken i Århus. Bernhard skrev om benediktinerklostrenes skulpturelle udsmykninger i fratergårde og kirker, hvor fantasien blomstrede, og hvor fantastiske symboler videreførtes og opstod; men jeg tror, han ville have sagt noget lignende om Pater Meisters senere billeder.

Her præsenteres vi i farvestrålende fortolkninger for en strøm af mytologiske og kristne motiver og symboler fra bl.a. Babylon og Ægypten, fra angelsaksernes England og karolingiske bøger, fra Mithras-kulten og den græsk/romerske gudeverden. Sammenlignet med Mithras' tyr ser Guds Lam nok ikke ud af så meget, og Helligåndsduen kan måske virke lidt forsagt ved siden af Osiris' falk eller Zeus i ørnens skikkelse. Men kristendommen kender jo så sandelig også til kraftfulde dyresymboler, som når Kristus kaldes "Løven af Juda stamme" og når evangelisten Lukas bliver en vinget okse.

Vi får at vide, at vi skal vende den anden kind til, når nogen slår os; men Kristus bankede købmændene ud af Guds Tempel. Vrede kan være dødsyndens Ira; men der findes også hellig vrede. Lammet alene gør det ikke. Vi har også brug for løven. Vi skal både være "snilde som slanger og uden svig som duer". I en uoverskuelig mangfoldighed af

sammenhænge er det ikke "enten/eller" men "både/og".

Granskning af Davids Salmer

Pater Meister har ved flittig granskning erfaret, at Davids Salmer i vid udstrækning anvender billeder og begreber fra det hedenske, faraoniske Ægypten, og det har været stærkt medvirken-de til, at han er dykket ned i en fantastisk mytologi og kunst, hvor man gang på gang støder på motiver og symboler, der synes at foregribe kristne forestillinger eller som i det mindste i nogen grad svarer dertil.

I en jødisk-kristen tradition forbindes Ægypten med hedenskab og vantro men også med stor visdom. I Apostlenes Gerninger kap.7 siger Stefanus om Moses, at han "blev oplært i al ægypternes visdom". Det var i Ægypten, Guds udvalgte folk måtte trække under Faraos indtil Moses efter at have påført landet ti plager fik lov at udvandre. Aron kastede sin stav for Faraos fødder, og den forvandlede til en slange; men derpå demonstrerede Faraos troldmænd lignende magiske evner.

I Visdommens Bog i Det gamle Testamente læser vi om blandt andre ægypternes store viden og indsigt, om deres kendskab til stjerner og planeter og en række af universets gåder, og det er tydeligt, at forfatteren nærer stor beundring for denne viden. Men derpå står der: "Var de af glæde over disse tings skønhed kommet til at holde dem for guder, så burde de have indset, hvor meget større han må være, som er herskeren over dem; han, som er al skønheds ophav, har jo skabt dem".

I Mattæus-evangeliet kap.2 berettes om De vise mænd fra Østerland, der tilbeder barnet i Bethlehem, om Josef, der af en engel i en drøm får at vide, at Den hellige Familie skal drage til Ægypten. Derpå står der: "Dér blev han indtil Herodes' død, for at det skulle gå i opfyldelse, som Herren talte ved profeten, der siger: "Fra Ægypten kaldte jeg min søn".

Evangelisten Markus kom efter sigende til Ægypten, hvor han led martyrdøden i Alexandria. Her lå han begravet, indtil to venetianske købmænd i 828 bragte hans relikvier til Venedig, hvor Markus-kirken opførtes til dem.

I den tidlige Kirkes historie spillede Ægypten en fremtrædende rolle navnlig inden for det spirende

klostervæsen. Ja, faktisk kan man sige, at klostervæsenet har sine allervigtigste rødder i Ægyptens ørken med folk som Antonius, Pachomius og mange andre. Herfra og fra Syrien/Palæstina bredte den monastiske bevægelse sig til Italien, Frankrig osv., og en særlig videreudvikling fandt sted i Irland allerede fra 400-tallet.

Før-kristne traditioner

De kristne ægyptere, kopterne, videreførte visse før-kristne traditioner som balsamering af de døde, og deres billedkunst lukkede i høj grad på ældre mytologiske forestillinger.

Et af de vigtigste og hyppigst forekommende symboler i den faraoniske kunst er Ankh-tegnet, som ægypterne forbandt med livet og efterlivet. Kopterne overtog det og videreudviklede det, og i Irland fandt en særlig afart heraf et ofte monumentalt udtryk i de såkaldte high-crosses (keltiske kors).

For de før-kristne ægyptere hed underverdenens dommer og hersker Osiris. Han afbildes med scepter og plejl over kors. For Osiris' domstol blev den dødes sjæl vejret. I billederne ser man afdødes hjerte (sjæl) blive vejret mod sandhedens fjer. Den sjakal-hovedede gud Anubis betjener vægten overvåget af den afdøde. Den ibis-hovedede gud Thoth videregiver kendelsen til Osiris, der typisk ses tronende med sin hustru Isis. Balancerer hjertet med fjer, undgår den døde at blive kastet for uhyret (en blanding af en krokodille, løve og flodhest). Sammenkoblingen af hjerte og fjer gav god mening i en kristen, klosterlig spiritualitet, som når Cassian (o.360-0.435) sagde, at idealet mht. munkens sjæl er, at den skal blive at ligne ved en ganske let fjer, der for det mindste pust fra Ånden flyver derhen, hvor Ånden vil.

Bortset fra sentensen "Du er vejret og fundet for let" står der ingenting om sjælevejning i Bibelen, hverken i Det gamle eller Det nye Testamente, og når vejningen alligevel vinder indpas i den kristne forestillingsverden, skyldes det med stor sandsynlighed direkte ægyptisk inspiration. Det ældste kristne eksempel, jeg kender, er på et af de irske højkor fra midten af 800-tallet (Muiridachs kors i Monasterboice), hvor sjælevejningen finder sted under en stående Kristus, der bærer kors og livstræ på præcis samme måde, som Osiris bærer scepter og

plejl. Senere bliver sjælevejningen næsten obligatorisk i forbindelse med dommedagsfremstillinger, og altid er det Ærkeenglen Mikael, der betjener vægten.

Man kunne med lethed finde flere eksempler på ægyptiske motiver i kristen kunst; men jeg vil lade det være godt med de nævnte.

For nogle kristne kan det måske være rystende at konstatere, hvor meget vi har overtaget fra forskellige mytologier; men egentlig burde det ikke overraske i en engageret og oplyst katolsk tradition. Vores påskeliturgi rummer elementer fra de eleusiske mysterier, Sankt Georgs kamp med dragen minder ofte meget om Theseus' kamp med Minotauros, i kristne grave i katakomberne optræder Herkules som en Kristus-typologi, Botticelli malede "Venus' fødsel" og "Primavera" i en kristen sammenhæng, Michelangelo skildrede de gammeltestamentlige profeter side om side med sibyller (hedenske spåkvinder) på Det sextinske Kapels loft, og man kunne blive ved. Da Kristus sagde, at "hvis hvedekornet ikke lægges i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det megen frugt", talte han til "nogle grækere", der var kommet til Jerusalem. De har næppe kunnet undgå at tænke på den fantastiske græske myte om høstens gudinde Demeter og hendes datter Kore/Persefone. Men selvfølgelig er det vigtigt, at der i den specifikke kristne sammenhæng ikke er tale om at tage stilling til, om det er ment symbolsk eller konkret. Det er både/og!

Med sin egen tids briller

Når jeg ser pater Meisters nye billeder, oplever jeg en kunstner, der er blevet beruset af det, han har set, og også når han taler om det, mere end fornemmer man entusiasmen og begejstringen. I nogle af billederne blandes motiver fra forskellige traditioner sammen og i andre står f.eks. den ægyptiske ikonografi helt rent. Stregen bliver en anden end i de gamle billeder, og farverne haler anderledes. Den ægyptiske malerkunst var igennem ca.3000 år stort set todimensionel. Alt blev nærmest manisk holdt i fladen. Når man nedtoner rummet nedtoner man også tiden. Uden rum ingen tid. Uden tid intet rum. Farverne i Meisters billeder er helt hans egne og de er gennemgående meget u-ægyptiske. De giver

Adolf Meister

Præst i Århus siden 1970.
Født 1931 i Hannover. Som billedkunstner autodidakt.
Leder af Galleri ved Kirken, Århus, fra 1979-1992.
Medlem af Billedkunstnernes Forbund siden 1982.
Medlem af Jesuiterordens Billedkunstnere i Europa.
Blandt Adolf Meisters mange udstillinger kan nævnes Kunstnernes Sommerudstilling Tistrup 1979, 1980, 1981, 1982, "Den religiøse Bilden i vår tid", Båstad i Sverige 1981, Danske Kirkedage 1983, 1989 og 1992 og Museet for Religiøs Kunst i Lemvig 1995 samt udstillinger i kunstforeninger, gallerier, skoler, hospitaler, kirker m.m.

motiverne en vis tredimensionalitet, og alene derved ændres udtrykket radikalt.

Han ser motiverne med sine egne og sin egen tids briller, og jeg tror ikke, man skal være nogen stor profet for at forudsige, at nogle af

disse motiver vil blive ved med at spøge i Meisters billeder i lang tid fremover. Men formentlig kun nogle få. Andre vil blive sorteret fra, fordi de ikke kan fastholde interessen.

Jeg ser billederne på denne spændende udstilling som udtryk

for afsøgning af et felt, en afprøvning af nogle muligheder, og hvad der kommer ud af det på længere sigt, det må vi med spænding vente med at se.

Hans Jørgen Frederiksen er lektor i Kunsthistorie ved Aarhus Univer-

sitet

Udstillingen "Alle tiders Gud" kan ses i Galleri Ved Kirken Ryesgade 26, Århus, frem til den 9. oktober, man-ons-tors og fre. Fra 14-17.30

Ban Herrens vej

Udstilling i Helligåndskirken med temaer over den kristne tro

Af Eva Weis Bentzon

I 1980 så jeg for første gang i Information en gengivelse af et negativ af ansigtet på Jesu Ligklæde fra Torino. Jeg syntes med det samme, at det lignede Jesus. Det havde jeg aldrig tænkt om de kunstneriske gengivelser, jeg før havde set. I 1984 var jeg i gang med et større udstillingsprojekt til Århus Kunstmuseum og Nikolaj, Københavns Kommunes udstillingsbygning. Under arbejdet med skitser til et eksempel på en altertavle i glasmosaik, tegnede jeg en serie tegninger på gennemsigtigt papir lagt ovenpå ansigtet fra Ligklædet. Den vigtigste af disse tegninger fremkom ved, at jeg fulgte et lille lys, som jeg så bevæge sig rundt i ansigtet. Da det skete en sen nat efter en meget udmattende dag, var jeg for træt til at gøre modstand eller stille spørgsmål. På det tidspunkt arbejdede jeg udelukkende nonfigurativt. Men på denne tegning ses bl.a. Jomfru Maria stående og de Hellige Tre Konger knælende bag hende. Jeg kan slet ikke tegne sådan og ville have vist Maria siddende med barnet på armen og Kongerne

stående foran hende med ryggen til beskueren.

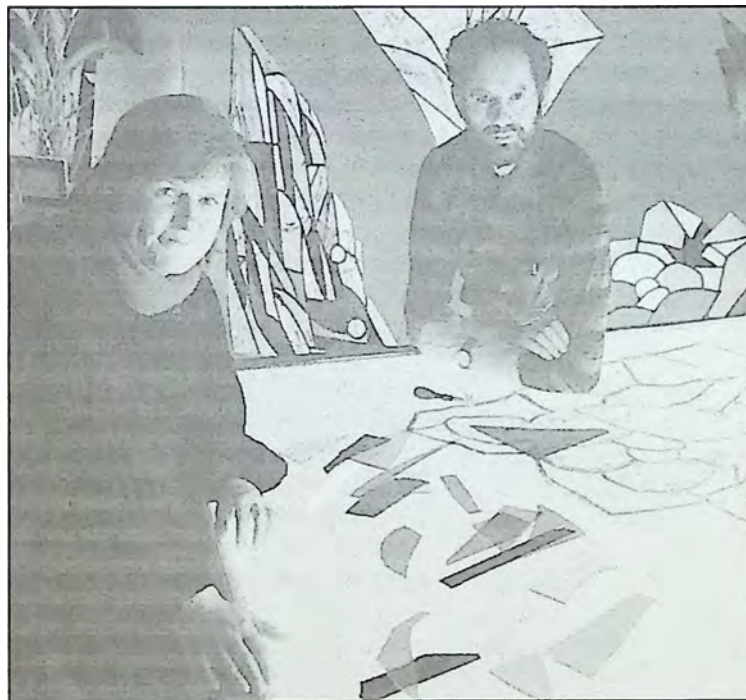
Dengang holdt jeg ikke fast i at bruge denne tegning til altertavlen.

Da flere af tegningerne viste Jomfru Maria og Sankt Peter og nøglerne, og en af dem ifølge min katolske nabos mor forestillede Marias optagelse i Himmelen, fik de en stor betydning for min beslutning om at blive optaget i den katolske kirke. Jeg blev optaget i 1985.

Jeg var ved at blive ret anerkendt som maler og syntes, at jeg havde brug for kirkens beskyttelse for at kunne stå imod de fristelser, som fulgte med succes. Under en retræte på Stensballe Kloster i Horsens fik jeg den indskydelse at søge om audiens hos Paven for at underrette ham om det, der var sket, da jeg tegnede tegningerne. Det lykkedes i foråret 1986. Som svar på det brev, jeg havde givet ham, fik jeg et brev med Pavens apostoliske velsignelse, og hans forbøn om styrkelse og glæde i mit liv som kristen.

Da jeg i 1985 holdt inde med at arbejde med tegningerne, sagde jeg til Vorherre: "Du siger nok til, når du vil have mig til at fortsætte."

I 1994 forlod jeg det galleri, jeg var

Eva Weis Bentzon (f. 1944) har siden 1971 arbejdet selvstændigt som billedkunstner. Her ses hun sammen med Per Hebsgaard i sidstnævntes glasstudio.

tilknyttet. Kort tid efter blev jeg klar over, at nu var tiden inde.

Jeg gik i gang med at farvelægge tegningerne med henblik på at bruge de farvelagte tegninger til legatansøgninger om midler til, at få en af dem fremstillet i glas. Men arbejdet gik trægt. En aften fortalte jeg en gruppe katolikker om tegningerne. En af dem sagde bagefter, at dem ville hun gerne se. Da hun så dem, blev hun begejstret. Hun sagde, at de skulle ud til andre og foreslog mig at udstille dem. En anden veninde, som

hørte om udstillingsplanerne, foreslog Helligåndshuset, Strøget på grund af dets historie og centrale placering. Jeg søgte Helligåndskirkens menighedsråd om tilladelse til at leje lokalene.

Da de blev klar over, at der ikke var noget i tegningerne, der stred imod den kristne tro, fik jeg tilladelsen. Takket være forbøn fra forskellige klostre og lægkatolikker, samt økonomisk støtte fra diverse fonde og legater bliver udstillingen til noget.

Fakta

Udstillingen finder sted i Helligåndshuset til venstre for Helligåndskirken på strøget i København.

Der er fernisering den 19. September kl. 16-20. Alle er velkomne.

Udstillingen er åben fra 20. September til 1. Oktober kl. 12-19. Gratis adgang.

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøvej 6, DK-3460 Blirkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 18 34

Week-end

Lør., d. 30.09.2000 kl. 10.00 - søn., d.01.10.2000 kl. 13.30

Kalkmalerier i Nordvestsjællandske landsbykirker

Med udgangspunkt fra Sct. Ansgar Kirke, Bredgade 64, 1260 København besøger vi landsbykirkerne Tuse og Højby i Nordvestsjælland, for at studere disses kalkmalerier. Weekenden vil ligeledes indeholde et foredrag om middelalderens kirkekunst samt en introduktion til kirkekunst i Skåne.

Arrangører: Pastor D. Timmermann.

Pris: 675,-

MagleåsTRÆF

Søn., d.08.10.2000, kl.14.00: kaffe + kage, kl.15.00:foredrag

Ravennas mosaikker

Gravmålet for den romerske prinsesse Galla Placidia, som levede i første halvdel af 400-tallet er ligesom Ravennas San Vitale-kerke fra midten af 500-tallet, strålende eksempler på tidens fantastiske mosaikkunst. Nyd mag.art. Kirsten Dannesbos dejlige lysbilleder og hendes store viden om de imponerende kunstværker.

Pris kr. 50,-

Week-end

Fre., d.24.11.2000 kl.19.00 - søn.,d.26.11.2000 kl.13.30

Ifig. Mattæus

Week-enden vil med udgangspunkt i Mathæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangører: Pastor Niels Engelbrecht og Hanne Brixtofte Petersen

Pris kr.750,-

MagleåsTRÆF

Søn.,d.26.11.2000, kl.14.00: kaffe + kage, kl.15.00: foredrag

Viseeftermiddag med Maria Stentz

Maria Stentz, som er en fremragende visefortolker, tager os med på en tur gennem visens historie - akkompagneret af sin søn på harmonika - begyndende med skillingsviser for at ende med vor tids viser. Efter en lille pause vil Maria Stentz vise os en anden side af sit talent ved at læse H.C.Andersen for os. Såvel noget af det, vi alle kender og elsker og noget, som måske vil være nyt for mange. Maria Stentz' repertoire er stort og alsidigt.

Pris kr. 50,-

JULETRÆF

Fre.,d.15.12.2000 kl.11.00 - . ca.16.00

Små penge med stor virkning

Åbent hus arrangement for ældre og andre, der har lyst til at være med.

Overlærer Inger Harbo Andersen vil fortælle om "Jul i Sankt Martins Hus" - et lille, spændende projekt i Letland, som er et godt eksempel på, at selv beskedne midler kan give gode resultater. Efter en god julefrokost vil der være musik og sang ved Paul Andersen.

Pris kr. 120,-

Et bud på nye salmer og sange

Søren P. Grarups lille samling vidner om et oprigtigt ønske om at viderebringe og begejstre andre for troen

Af Stig Holsting

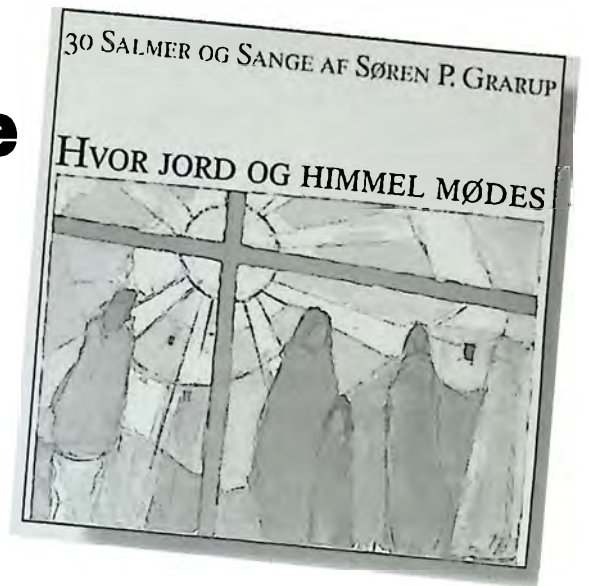
I erkendelse af, at menighedens salmesang er en især luthersk liturgisk gudstjenesteform, er det ikke underligt, at nye salmedigtere af og til forsøger lykken med deres bud på, hvordan det kan gøres i dag. Folkekirkens nye salmebog, som er ved at være på trapperne, har gjort spage forsøg på fornyelse ved at medtage nye salmer - nogle synes for få og andre for mange. Det er en svær opgave at være smagsdommer på andres vegne - det er jo dog gods til fælles brug.

Nye salmer lider ofte den tort at blive sammenlignet med de gode gamle, som har holdt til århundredes slid og er blevet fælles kulturgods. Det er naturligvis både uretfærdigt og synd, for hvem forventer, at vor tids salmedigtere skal være kopier af Kingo og Grundtvig. Omvendt må nye salmeskrivere forvente, at når de nu engang vil tælles med i selskabet, så stilles der også visse krav om kvalitet til form og indhold. Det er jo ikke nok, at slutordene rimer. Naturligvis er der nogle, som blot skriver for dagen og tiden, men hvem forventer ikke - eller håber i det mindste - at nogle af deres værker bliver indskrevet på parnasset.

Salmetraditionen kan groft opdeles i tre kategorier: De teologiske, som ikke mindst de gamle mestrede, de fortællende, der nærmest er bibelhistorie på vers og endelig de hymnebetonede, der som regel er digterens personlige lovsang. Der kan naturligvis være brug for alle tre kategorier, men teologi interesserer ikke moderne mennesker, måske fordi man i dag frem for alt ikke ønsker at blive belært. Det er min fornemmelse, at det er den sidste slags, som vi oftest ser blandt nyskabelser.

Smuk publikation

Føltveds Forlag, der er udgiver af

publikationer for Det danske Baptistforbund, har udsendt en smuk bog med 30 salmer og sange af Søren P. Grarup. Under titlen "Hvor jord og himmel mødes" har forfatteren, der er præst for baptistmenighederne i Silkeborg og Vejle, sammen med tre komponister udgivet dem til brug ved menighedernes gudstjenester, så man må formode, at de har haft mulighed for at afprøve værkernes umiddelbare egnethed til fællessang, selvom versfodderne af og til har svært ved at finde fodslaw. Uden at kende overvældende meget til salmetraditionen indenfor Baptistsamfundet, fornemmer anmelderen dog, at nærværende samling især henvender sig til internt brug og som sådan må henregnes til især den tredje nævnte kategori.

Det er som sagt en meget smuk publikation, der med illustrationer af maleren Poul Johansen fra Ikast, fremtræder i et særdeles indbydende layout med medfølgende nodemateriale til enkelte og fordringsløse melodier, idet tre komponister foruden digteren selv har skrevet nye melodier til alle sange og salmer. Men bogen er ikke kun en sang- og salmesamling. Den er yderligere forsynet med små enkelte betragtninger, holdt i et sprog, som måske oftest synes at henvende sig til børn og unge. Dette er naturligvis ikke en diskvalifikation men det slår ligesom tonen an - også i udvalget af sangteksterne der er umiddelbart forståelige og sine steder måske af nogle vil forekomme lidt vel banale. Dette understreges yderligere ved formen, idet nogle af teksterne skal "rappes", hvilket vist nok er en form for rytmisk talesprog i ungdommelige kredse.

Teksterne er båret af en dyb og ukompliceret trosholdning, hvor

indholdet måske ikke appellerer til intellektuel fordybelse, men snarere som prosateksterne, til fromme betragtninger. Og det er alt sammen i orden. Men anmelderen savner poesien. Omvendt ordstilling ud den poetiske dimension bliver leklodset og giver mindelser om lejlighedsange, og her og der er trykstavelserne så ydermere anbragt uheldigt. Desuden har forfatteren af og til klippet lidt i sproget for at tilpasse rytmen. Poesien er i farvelægningen, som altså i nærværende samling overlades til Poul Johansens farvepoetiske billeder, som gør bogen meget seværdig. Forfatteren falder kun momentvis for de slangprægede smartheder, som nogen jo mener er nødvendige for at få ungdommen med. Men han gør dog ingen krampagtige forsøg på at tale ned til folket. Til gengæld er værkerne heller ikke præget af originale tanker, som kan bibringe læserne/brugerne noget nyt. Men Søren P. Grarups lille samling vidner om et oprigtigt ønske om at viderebringe og begejstre andre for den tro, som for ham selv er så åbenbar.

Søren P. Grarup: *Hvor jord og himmel mødes. 30 salmer og sange. Melodier af Hans Dammeyer, Jens Nielsen, Lars Bo Jensen, Ole Lundegaard og Søren P. Grarup. Illustrationer af Poul Johansen. Føltveds Forlag 2000. 88 sider. 148 kr.*

Ko retter

Ved en beklagelig ombrydningsfejl havde der i nekrologgen over Peter Lund (ko nr. 12, s. 14) indsneg sig et par linjer, som hørte til i den anden nekrolog på siden.

Det var således ikke Peter Lund, men ærkebiskoppen af Fulda, der gik imod planerne om en lovlig registrering af det homoseksuelle partnerskab.

Valfart for vietnamesere

I lighed med tidligere år samledes vietnamesere i Ømborgen i weekenden 11-13. august 2000 for at fejre de vietnamesiske martyrs fest, med biskop C. Kozon som gejstligt overhoved og pastor Chu Huy Chau som den ansvarlige vietnamesiske præst. På trods af at mange unge var taget på Rom-valfarten var der stadigvæk ca. 400 valfartsdeltagere. Den danske sol er normalt et sjældent syn, men var der og skinnende flot hele weekenden. Det var lige et vejr for et hyggeligt samvær med procession rundt i Ømborgens smukke omgivelser, sangkor, højmesse og foredrag om "Bedre forståelse mellem forældre og børn".

Linh Nguyen

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Møder og arrangementer

Helbredelsesmesse

Søndag den 24. september 2000 kl. 17.00
 Celebranter P. Benny Blumensaat og
 P. Paul Marx OMI
 Fra kl. 13.00 til 16.30 er der
 helbredelsesseminar

Tema: "Healing the Family Tree"
 - Helbredelse af familierelationerne i
 fortid og nutid
 ved Maria Truelsen, Eva Vinther og
 pastor Paul Marx OMI.

Alle er velkomne
 Sankt Pauls Kirke
 Frøgård Allé 10, 2630 Tåstrup

Her kan Deres
annonce stå

Tekstside-annoncer:
 Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
 Kr. 6,- pr. sp./mm.

Diverse

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
 Telefon 33 15 23 03 · Postgiro 6466397
 Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra
 kl. 14-16.
 andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a.
 værelser til unge under uddannelse i
 Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller
 leje, kan de ringe på ovennævnte
 telefonnumre); afholder julemarked 1.
 søndag i advent; gennemfører
 sommerlejr på Klitborg for børn fra
 katolske menigheder og skoler; udlejer
 feriehjemmet Klitborg ved Rørvig
 (reservation sker via kontoret).
 Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde
 ved at blive medlem for et
 årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk
 Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke
Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den
 som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift. Kirken modtager det fulde
 beløb.

Gratis advokatbistand. Det anbefales at
 lade en advokat oprette
 testamentet. Udgifterne til salær refunderes
 af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
 Bredgade 69 A, 1260 København K. Tlf. 33
 11 60 80.

Salg og service

FERIEREJSER
GRUPPEREJSER

ROM afr. 7.10. 2000 & Påske 2001
 9 dage på hotel i centrum fra .....kr. 3195.-
 Kultur- & Vinrejse til Firenze/Toscana 8 dage
 afr. den 14.10. gode hoteller med 1/2 pension,
 udflugter og vinsmagningkr. 4595.-
 Vinrejse til Alsace/Bourgogne 8 dage natbus
 afr.14.10.2000 m/morgenmad. ....kr. 2595.-
 Berlin 3 på ***hotel afr. 15.9. - 29.9.
 - 27.10. - 1.11. - 10.11. - 17.11. ....kr. 995.-
 Rhinen 4 eller 6 dage afr. 17.9. - 1.10.
 23.10. - 5.11. på **hotel fra .....kr. 1495.-
 Krakow 7 dage ***
 hotel afr. 16.9. - 7.10. ....kr. 2495.-
 Gdansk 5 dage ***hotel
 afr. 7.10. - 17.10. ....kr. 1595.-
 Prag 5 dage ***hotel afr. 8.10 - 5.11
 26.11 .....kr. 1595.-
 Vi arrangerer også pilgrims-, gruppe-, kørselv- og
 individuelle rejser overalt i Verden
 Ring eller skriv og spørg os!
GRENAA REJSER APS
 Rolighedsvej 2 A, 8500 Grenaa
 Tlf.: 86325813 fax.: 86324012
 email: grenaarejser@mail.tele.dk

Her kan Deres
annonce stå

Tekstside-annoncer:
 Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
 Kr. 6,- pr. sp./mm.

DANSK OLIE
KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
 Oliefyrsservice
 Installationer
 Olievagt i
 fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
 - sikkerhed for varme

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
 på Sjælland og Øerne
 Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
 Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
 Solbævej 8, Sabro
 Tlf. 86 94 82 10
 Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning
 v/ stenhuggermester Mohr
 Vestre Kirkegårds Allé 28-32
 2450 København SV
 Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
 38 71 75 01
 H.P. Baltzer & Søn
 Jyllingevej 8
 2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
 43 99 75 01
 Sv.E. og B. Baltzer
 Køgevej 40
 2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe
 og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
 Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
 »NÅR NOGEN DØR...«

Revision · Regnskab · Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
 Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
 Skt. Olsigade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
 -det er altid sikkert med en registreret revisor

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
 38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
 2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes
 smukt og rimeligt.
 Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Wagn Adler

Jeg kommer
 gerne hjem
 til Dem for at
 træffe de
 nødvendige
 aftaler

DØGNVAGT
 39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
 SØBORG HOVEDGADE 94

**BEGRAVELSER
 OG
 BISÆTTELSER**

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
 Bedemændenes Landsforening

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
 32 55 55 55
 Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
 Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
 Telefon 32 53 06 29
 Taastrup Begravelsesforretning
 Telefon 43 99 01 58

KATOLSK ORIENTERING
 UDKOMMER NÆSTE GANG
 D. 11. SEPTEMBER
 ANNONCER TIL NÆSTE NR.
 MANDAG D. 20. SEPTEMBER

Peder Kæller var en "professionel" middelalderpilgrim. (Illustration fra bogen)

På sporet af Peder Kæller

En kulturhistorisk Middelalderrejse til Det hellige Land 2001

Næppe er Jubelår 2000 afsluttet før den næste pilgrimsrejse til Det hellige Land løber af stabelen.

Det er exam. turistguide Gitta Bechshøft, der i samarbejde med FELIX-rejser arrangerer en lidt anderledes rejse til Israel fra den 10. til den 20. februar 2001.

Gitta Bechshøft, der var guide for gruppe 1 under pilgrimsrejsen i maj i år, har skrevet bogen "På sporet af Peder Kæller" om de danske og nordiske pilgrimmes rejser til Det hellige Land.

Peder Kæller var "professionel" middelalderpilgrim og var tre gange i Det hellige Land i slutningen af 1200 tallet. Desuden havde han været i Santiago di Compostella, Rom og mange andre steder. Til fods naturligvis. Han ligger begravet i Tyrsted Kirke og på hans gravsten er han afbildet med alt sit pilgrimsudstyr.

Rejsen til Det hellige Land i februar 2001 vil dog ikke være til

fods, men med El-Al fly, ej heller skal der rides på æsler fra Jaffa til Jerusalem, men der skal dog traves noget mere end på en normal turistrejse til Israel.

Det er også derfor tidsrummet i februar er valgt. Da er temperaturen passende til fysiske udfoldelser - og desuden er der overordentlig smukt på den årstid, masser af blomster og grønt græs - selv i Judæas ørken.

Rejsen fører naturligvis op til Jerusalem, men også til ørkenen med Jesu dåbssted. Og naturligvis besøg i fødselskirken i Bethlehem. Derefter gennem Samaria til Galilæa med overnatninger i Nazareth og Tiberias.

Besøg i det nordlige Israel og Golan og endelig til korsfarerbyen Akko

Nærmere oplysninger om rejsen kan fås ved henvendelse til

FELIX-rejser tlf.: 7592 2022 eller til Gitta Bechshøft tlf.: 3323 3696 (dog kun indtil 25. september 2000)

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

SEPTEMBER/OKTOBER 2000

Onsdag d. 13.9
Kl. 19.30 Menighedsrådsmøde i Sankt Andreas Kirke

Torsdag d. 14.9
kl. 16.00 Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg

Fredag d. 15.- Torsdag d. 21.9
Nordisk Bispekonference, plenarmøde i Island

Lørdag d. 23.9
kl. 16.00 Indsættelse af Pastor Niels Engelbrecht i Sankt Birgitta Menighed, Maribo

Søndag d. 24.9
Kl. 10.00 Indsættelse af Pastor Niels Engelbrecht i Hellig Kors Menighed, Nykøbing

Tirsdag d. 26.9
kl. 10.00 Møde i Det Biskoppelige Råd

Onsdag d. 27.9
kl. 09.00 Møde i Det Økonomiske Råd
kl. 15.30 Møde i Liturgisk Kommission

Lørdag d. 30.9
kl. 11.00 Diakonvielse af Kim Tran i Sankt Annæ Kirke

Søndag d. 01.10
Kl. 15.00 Økumenisk møde i Stenlille

Tirsdag d. 03.10
Kl. 10.00 Møde i Præsterådet
Kl. 19.45 Menighedsrådsmøde i Sankt Therese Kirke

Ridder af Æreslegionen

Birgitte Balsløv.

Den højeste franske orden - udnævnelsen til ridder af Æreslegionen (Chevalier de la Légion d'honneur) er blevet overrakt Madame Birthe Lejeune - født og opvokset i Kerteminde, siden gift i Frankrig med nu afdøde Professeur Jérôme Lejeune, der var en af Europas førende kapaciteter inden for den genetiske forskning. Han opdagede i 1958 det ekstra kromosom (trisomi 21), som forårsager mongolisme og modtog i årens løb flere internationale priser og udmærkelser, deriblandt Kennedy prisen. Hele sit liv viede han til en kamp for det menneskelige livs værdighed, for de ufødte børn og for dem han kaldte "sine kære små - de sårede i forstanden."

Professeur Lejeune var medlem af L'Institut de France og blev inden sin død i 1994 udnævnt til præsident for

Birthe Lejeune tilbringer hvert år sin sommerferie i Kerteminde med børn og børnebørn.

det pavelige akademi, "Pro Vita", som han selv var med til at oprette.

Hans hustru, børn og svigerbørn har påtaget sig den store opgave at videreføre hans livsværk ved dannelsen af et fond (La Fondation Jérôme Lejeune), der helliger sig forskning og oprettelse af centre og andre faciliteter for de handicappede og deres familier.

Katolsk Forlag har udgivet en bog: Salomos dom - 3000 år efter (1991) der gengiver Professeur Lejeunes vidneudsagn i forbindelse med en amerikansk retsproces om nedfrosne embryer. Bogen giver et indblik i hans refleksioner over de allersneste landvindinger inden for genetikken.

100.000 pilgrimme på en uge

ROM: Henvend 100.000 mennesker valfartede til Torino på den første uge, efter at den berømteste af alle kristne relikvier, Ligklædet, siden den 12. august har været udstillet i

byens domkirke. Ærkebispedømmet Torino oplyser, at 74.935 pilgrimme kom med forhåndsbestilling og kunne betragte Ligklædet på nært holdt. Yderligere har 24.000 set

ligklædet med det angivelige aftryk af den korsfæstede Kristus på længere afstand inde i domkirken. Før udstillingen slutter,

venter arrangørerne op mod 3 mio. pilgrimme. (Kathpress)

De boldspillende børn i den nærliggende skole har længe irriteret den ældre sognepræst. En dag ryger en bold gennem en rude i præstegården. Sognepræsten farer ud, og det lykkes ham endelig at fange misdæderen. Han får fat i ham, griber ham hårdt i armen og siger: "Ved du ikke, at du skal betale den rude!" Drengen svarer: "Jo, det var også derfor jeg løb væk!"

Kilde: Würzburger katholisches Sonntagsblatt. Vignet: Stig Holsting.

OIKOS kontor i København, centralt placeret i Vendersgade ved Nørreport Station.

Lille bank med store visioner

Den danske andelskasse Oikos har siden starten i 1993 ydet mere end 5 mio. kr. i lån til fattige i udviklingslandene. Dog er der indtil nu kun et beskedent antal, som har oprettet en konto eller har gjort OIKOS til sin egentlige bankforbindelse.

Læs side 5

Nyt dokument om Kirkens rolle i frelsen

Dominus Jesus advarer mod at ligestille religioner

"Ingen frelse udenfor Kirken" er temaet for en ny erklæring, som Vatikanets kongregation for Troslære offentliggjorde den 5. september på latin og i oversættelser til syv sprog.

Det 25 sider lange dokument med titlen Dominus Jesus (Herren Jesus) behandler "det unikke og universelle i frelsen gennem Jesus Kristus og Kirken".

Dokumentet, der har været under forberedelse i flere år, og er

Vatikanets svar på en række teologiske disputater om Kirkens rolle i frelsen, blev fremlagt af kongregationens præfekt og sekretær, kardinal Joseph Ratzinger og ærkebiskop Tarcisio Bertone.

Dominus Jesus er meditation over den gamle formulering Nulla salus extra Ecclesiam, som formelt er blevet proklameret som en doktrin i Den katolske Kirke. Den nye erklæring søger at klargøre denne

doktrin. Dokumentet bekræfter på ny, at Jesus Kristus tilbyder den eneste vej til frelse. Imidlertid slår dokumentet fast, at troende af andre religioner også kan finde frelse gennem Jesus Kristus. Dermed kan udtrykket Nulla salus extra Ecclesiam ikke opfattes i den betydning, at ikke-katolikker ikke kan modtage frelse.

Mens dokumentet på det stærkeste gentager stadfæstelsen af Kirkens nødvendige rolle i frelsen, gør det

opmærksom på, at nogen troende også kan modtage frelse, selv om de ikke formelt er inkorporeret i Den katolske Kirke. På den anden side advarer dokumentet strengt mod tendensen til at mene, at den sande Kirke ikke er andet end summen af alle kristne samfund, eller at antyde, at alle kristne kirker er grundlæggende ens.

(Vatikanet/Catholic Worlds News)

Pave Johannes XXIII og Pius IX saligkåret

VATIKANET/KATHPRESS: I nær- vær af mindst 150.000 troende proklamerede pave Johannes Paul II søndag den 3. september i en højtidelig messe på Peterspladsen i Rom sine to forgængere Johannes XXIII (1958-63) og Pius IX (1846-78) for salige.

Mens saligkåringen af reform-paven Johannes XXIII, som indkaldte Det andet Vatikanekoncil, har vundet bred tilslutning, har der været rejst kritik mod, at Pius IX, som indkaldte Det første Vatikanekoncil, er blevet samme ære tildelt. Pave Johannes

Paul II understregede i sin prædiken, at Kirken ved en saligkåring ikke fejrer "specielle historiske valg", som kandidaten har foretaget, men vedkommendes dyder ved at omsætte evangeliet i sit eget liv. De hellige og salige har ikke kunnet unddrage sig den menneskelige tilværelses begrænsning i bestemte historiske konstellationer.

Samtidig understregede Johannes Paul II den salige Johannes XXIII's "profetiske intuition" ved indkaldelsen til koncilet, som "indledte en

håbets æra for de kristne og for hele menneskeheden". Paven understregede samtidig, at Johannes havde æret sin forgænger Pius IX meget højt og havde ønsket at kunne saligkåre ham.

Lange klapsalver brød ud, da paven ved messens indledning erklærede de to paver og tre andre for salige i henhold til den foreskrevne formular. På facaden af Peterskirken blev der nedrullet store portrætter af de nye salige, i midten Pius IX og til venstre for ham Johannes XXIII. Portrættet af Pius IX hang i midten

fordi denne plads altid er forbeholdt den salige, som har haft den længste saligkåringproces.

De tre øvrige salige trådte noget i baggrunden. Men mange tilrejsende var kommet for at ære dem. De tre var præsten, journalisten, ordensgrundlæggeren og ærkebiskoppen af Genova, Tommaso Reggio (1818-1901), grundlæggeren af marianistene, Guillaume-Joseph Chaminade (1761-1850) og den irske benediktinerabbed i Belgien, Kolumba Marmion (1858-1923). Læs mere side 3

Hvad skal vi med bedstemødre?

Det er som om den tredje alder bliver stadig yngre. Det bliver den i virkeligheden også, eller blev det især når der var tale om en fremrykket pensionsalder, som mange glædede sig til, fordi de havde bevaret alle kræfter. Man så også et stadig større antal tage på højskole, tage på lange rejser og bruge megen tid på at motionere. Mange ønskede at bevare ungdommens styrke. De illustrerede blade viste også, hvorledes mange ældre havde bevaret deres fulde kraft og var i stand til at bruge EDB på samme måde som ungdommen. På en vis måde var det som om alderen blev fornægtet, og de ældre blev accepteret på yngre generationers betingelser. I et moderne samfund er der ikke rigtig plads til bedstemødre.

Mange unge ser ud til at opleve en stærk rodløshed. Alle har så travlt, og der er kun lidt tid til mennesker, der lytter. Det er interessant at opleve den funktion og den plads, som ældre har i mange unges liv. I en familie var begge forældre travlt optagede, og en ældre person blev engageret til at være hos børnene. Hun udfyldte denne funktion til stor glæde for familiens medlemmer. Og da husherrens mor døde, manglede der noget i familien. Den ældre dame, der havde hjulpet den trængte familie, gled ganske stille ind som reservebedstemor. Hun var med til alle familiens fester og blev et højt skattet familiemedlem. Man kunne ikke undvære en bedstemor, en person som lyttede, var tilstede og levede med i familiens begivenheder. Hun repræsenterede en ældre generation, som man ikke kunne undvære.

Denne familiefølelse er endnu mere udpræget blandt andre kulturer. En afrikansk familie søgte som flygtninge ly i Danmark. De fik forbindelse med en nærboende, meget aktiv selverhvervende kvinde, som ikke havde nogen familie. Der udviklede sig et nært venskab, og den danske kvinde blev reservebedstemor for børnene, der manglede familien i Afrika. Kvinden fik kræft, og hendes nærmeste var den afrikanske kvinde, der vågede ved hendes dødsleje. I nøden forsvinder alle kulturelle skel.

Der er brug for bedstemødre og -fædre, ikke blot til at passe børnebørn, men til at være tilstede netop fordi de er ældre og repræsenterer de unges forbindelse med ældre generation. Det er dette fællesskab, som ofte overses i det aktuelle samfund. Der er brug for de ældre, ikke på grund af alt hvad de kan, men fordi de repræsenterer nogle rødder, som mennesket ikke kan være foruden.

Det er inspirerende at læse om den betydning som gamle mennesker havde omkring Jesu fødsel og deres vidnesbyrd for alle generationer siden da.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreavet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspeditor: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.

Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Indviet til hele verdens frelse

Hvem er de primært ansvarlige for missionsaktivitet?

Af Paul Keller S.J.

Er det ikke missionærerne: Præster, brødre, søstre, kateketer og missionspersonale?

Men Paven siger, at det er biskopperne. I sin rundskrivelse: Kristi Mission af 7. december 1990 (Ansgarstiftelsens Forlag 1991) siger Paven:

"Nr. 63. Ganske lige som den opstandne Herre gav den universelle missionsbefaling til apostelkollegiet med Peter i spidsen, således hviler det samme ansvar nu primært på bispekollegiet, med Peters efterfølger i spidsen.

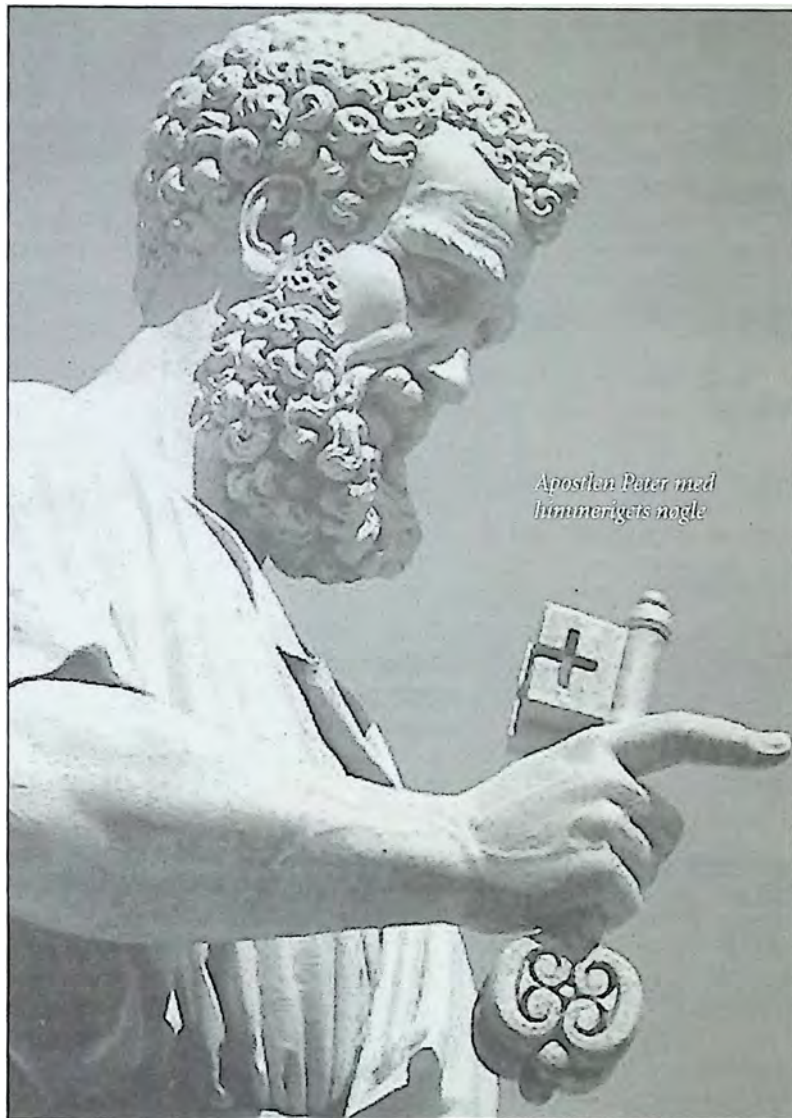
Alle biskopper er, som medlemmer af bispekollegiet, der er apostelkollegiets efterfølger, ikke kun indviet til et bestemt bispedømme, men til hele verdens frelse... Heraf vokser det lokalkirkernes fællesskab og samarbejde frem, der i vore dage er så nødvendigt for arbejdet med at udbrede evangeliet. I kraft af dette fællesskab drager de enkelte lokalkirker også omsorg for alle de andre, de åbner sig for hinandens nød og deler med hinanden." (Det 2. Vatikanconcil, Kirkens missionsvirksomhed, nr. 38).

Jeg har rejst over hele verden for at forkynde evangeliet, for at styrke brødre i troen... Det er trosrejser... det er muligheder for rejsekatekese (Tale til Kardinaler og alle medarbejdere i Den romerske Kurie, Vatikanstaten og Vikariatet Rom, 28. juni 1990).

Mine medbrødre, biskopperne, er sammen med mig direkte ansvarlige for verdens evangelisering, både som medlemmer af bispekollegiet og som hyrder for lokalkirkerne. Hvad dette angår erklærer koncilet: "Evangeliets forkyndelse over hele jorden påhviler hyrderne in corpore, for ved at tildele dem en fælles opgave har Kristus givet dem et fælles mandat" (2. Vat. Om Kirken, nr. 23).

Koncilet erklærede også, at biskopperne er ikke kun indviet til et bestemt bispedømme, men til hele verdens frelse" (2. Vat., Missionsdekret nr. 38). Dette kollegiale ansvar har visse praktiske konsekvenser. Derfor må bispesynoder... blandt alle anliggende af almen betydning især have deres opmærksomhed henvendt på missionsaktiviteten, som Kirkens vigtigste og helligste opgave". (2. Vat., Missionsdekret nr. 29).

Enhver biskop har som hyrde for en delkirke også en omfattende missionsforpligtelse. Det tilkommer ham som leder og samlende midtpunkt i det enkelte bispedømmes apostolat at tilskynde til missionsaktivitet og at lede og koordinere denne... Desuden må

Apostlen Peter med himmerigets nøgle

han drage omsorg for, at den apostoliske virksomhed ikke indskrænkes til kun at gælde de allerede omvendte, men at tværtimod en passende del af personale og materielle midler bruges til evangeliets udbredelse blandt ikke-kristne. (2. Vat., Missionsdekret nr. 30).

Nr. 64. Enhver delkirke må være gavmild og stå åben for de andre Kirkers behov. Samarbejdet mellem kirkerne i en ægte gensidighed, som gør dem rede til både at give og at modtage, er en kilde til berigelse for dem alle og berører de forskellige områder af det kirkelige liv. I den henseende er erklæringen fra biskopperne i Puebla eksemplarisk: Timen er endelig kommet for Latin-amerika... til at blive kastet ud over sine grænser, ad gentes (Til alle folkeslag). Vi har bestemt selv brug for missionærer, alligevel må vi give ud fra vor egen fattigdom. (Puebla, 1979).

I den samme ånd tilskynder jeg biskopper og bispekonferencer til at handle storsindet, når de realiserer de retningslinier, som Kongregationen for Gejstligheden har udsendt om samarbejde med delkirker og specielt om fordelingen af gejstlige i verden (Direktiv af 25. marts 1980).

Kirkens mission rækker længere end til Communio mellem kirkerne; den

bør være rettet, ikke blot mod at hjælpe med ny-evangeliseringen, men også og primært med missionsaktivitet som sådan. Jeg appellerer til alle kirker, både unge og gamle, om at tage del i dette mit anliggende ved at prøve på at overvinde de forskellige hindringer og øge missionskaldene."

Så vidt Paven i sin missionsrundskrivelse af 7. december, femogtyveårsdagen for koncilets dekret AD GENTES, i året 1990.

Alle positive kræfter i Kirken er nu i jubilæumsåret rettet mod dens indre fornyelse. Da er det meget tankevækkende, når Missionsdekretet siger:

"Fornylens nåde kan ikke trives i de enkelte bispedømmer, hvis ikke ethvert af dem udstrækker deres kærligheds område til jordens yderste grænser, og har en lignende omsorg for dem, der bor i det fjerne, som for deres egne medlemmer" (Missionsdekret nr. 37).

I oktober beder vi med Paven om, at nygifte må finde støtte i deres forældres og slægtninges eksempel og hjælpsomhed og at biskoppernes medansvar forstærker missionsarbejdet mellem de lokale kirker.

Martyrerne fra den kinesiske bokseropstand

De værste massakre, som hjemsøgte den katolske Kina-mission, fandt sted i 1900. Den går under navnet "Bokseropstanden" eller "de retfærdige og harmoniske knytnevvers opstand".

Det var en opstand, som brød ud i provinsen Shantung, og som hurtigt bredte sig til Manchuriet, Shansi, Jilin, Mongoliet og Hunan. De kinesiske hemmelige selskaber gjorde fælles sag mod alt udenlandsk, et udslag af det voksende fremmedhad, som i høj grad var eftervirkninger af opiumskrigen og de traktater, som kineserne var blevet påtvunget, og som gav vestlige magter en række privilegier og territorier i Kina.

For missionærernes vedkommende var situationen en ganske anden, selv om de var europæere. For dem blev der udstedt et dekret den 1. juni 1900. De blev massakreret alene af religiøse grunde, af samme grund som også de kinesiske kristne blev nedslagtede. Historiske kildekrifter viser, at det var et rent antikristent had, som drev "bokserne". Det kejserlige edikt blev fulgt op af en række dekretter, som støttede op om forfølgelserne, udstedt af vicekongen Jü-Sien.

En massakre af katolske og protestantiske missionærer, biskopper og missionærer fulgte, med ødelæggelse af alt det, som den katolske mission havde opnået over de sidste 50 år, med relativt fredelige forhold og gode arbejdsvilkår. I Shantung blev over 200 missionsstationer ødelagt og over 10.000 kristne blev fordrevet. 200 kristne led martyrdøden.

Værre gik det i Shansi og Hunan, hvor over 30.000 kristne blev dræbt på grund af deres tro. 1500 af de 2850 martyrer fra franciskanernes missionsområde kom fra Det apostoliske Vikariat Nord-Shansi. Der arbejdes med deres saligkårsproces. For 29 af dem blev processen afsluttet i 1946, da pave Pius XII saligkårede dem den 24. november.

"Helgenkåring"

Søndag den 1. oktober vil pave Johannes Paul II kanonisere 120 kristne martyrer i Kina. Blandt dem er 7 franciskanersøstre (Franciscan Missionaries of Mary). Disse søstre blev dræbt under bokseropstanden den 9. juli 1900 sammen med 2 franciskanske biskopper, adskillige præstestuderende og engagerede kinesiske lægfolk.

Hvem var disse modige kvinder? Hvad var den ånd, som motiverede dem til at tage sig af kvinder, forældreløse, syge og af ungdommen i Tai-yuen-fou missionen? Guds uendelige kærlighed havde rørt deres hjerter, og det var nødvendigt for dem at dele denne gave med andre.

Blandede reaktioner på saligkåring

Pius IX og Johannes XXIII var to meget forskellige paver

Hvem var de to paver, hvis saligkåring har skabt så forskellige reaktioner.

Saligkåring af Pius IX har vakt kritik og Johannes XXIII var to meget forskellige paver forvaltede deres paveembede påvorn forenede fortid og nutid, da han saligkårede to af sine forgængere Pius IX og Johannes XXIII

BONN/KNA: I den katolske kirke betyder en saligkåring, at et menneske på et bestemt sted, i en bestemt region eller i det bestemte kirkeligt fællesskab kan æres. Teologisk anses salig- og helgenkårede, som æres verden over for at bære kristen vidnesbyrd i deres samtid. Kirkefolkets specielle værdsættelse ligger til grund for en saligkåring.

Saligkåringen starter med saligkårsproces, som udgår fra den respektive stedlige biskop. I tilknytning hertil samler kirken informationer om den dodes liv og død eller beviser om helligheds ry, martyrium, dyder og undere. Efter afslutningen af denne fase bliver akterne stilet til Vatikanets kongregation for Salig- og helgenkåring. Denne institution, som blev dannet i forbindelse med Pave Paul VI's kuriereform i 1969, undersøger i eget regi dokumenternes og vidnesudsagnenes ægthed og indhenter i givet fald beviser på undere. Pave Johannes Paul II har siden sin tiltrædelse i 1978 hidtil erklæret over 1 000 personer for salige og ca. 300 for helgener.

Søndag d. 3. september ophøjede han paverne Pius IX og Johannes XXIII, samt abbeden Marmion og ordensgrundlæggerne Guillaume-Joseph Chaminade og Tommaso

Reggio til - som det udtrykkes - alterets ære, dvs. at de må nævnes i forbindelse med messens liturgi.

Om Pius IX

Han er den pave, som har siddet længst i embedet. I 32 år, fra 1846 til sin død i 1878, var han overhovedet for Den katolske Kirke. I hans embedstid blev pavens ufejlbarhed erklæret som dogme. Det skete under Det første Vatikanerkoncil i 1870. I 1864 har Pius IX i et dokument med 80 afsnit ("Syllabus errorum") fordømt aktuelle ideologier, blandt andet kommunismen og liberalismen.

Pius IX blev født d. 13. maj 1792 i en italiensk landadelsfamilie og fik navnet Giovanni Maria Mastai-Ferretti. Efter præstevielsen i 1819 blev Ferretti i 1827 ærkebiskop af Spoleto og 1832 biskop af Mimola. Den 15. juni 1846 knyttede man til ham håbet om en større kirkelig åbenhed, og de italienske kardinaler valgte ham som pave uden at vente på de udenlandske kardinalers ankomst. Efter den forvirring, som fulgte i kølvandet af revolutionen 1848-49, anlagde han en stadig stigende konservativ kurs med en absolutistisk genopbygning inden for Kirken. Fornylelse af folkefromheden, kirkelig centralisering omkring paveembedet, men også afviklingen af den siden middelalderen bestående kirkestat i 1870 kendetegnede hans embedsperiode. I 1854 forkyndte han dogmet om Marias ubesmittede Undfangelse, efter hvilken Gudsmoder erklæres som værende født uden arvesyndens plet.

I den kirkelige konfrontation med den moderne verden anlagde Pius IX en fast og nøje defineret kurs, som man først endelig forlod under Johannes XXIII (1958-1963) og Det andet Vatikanerkoncil.

Johannes XXIII

Johannes XXIII introducerede Den katolske Kirkes åbning ud til den moderne verden og de andre kristne kirker. I et pontifikat, som strakte sig over mindre end fem år (28.10.1958-3.6.1963) forandrede han Kirken. Til stor overraskelse indkaldte den 77 årige pave, som egentlig blev anset for at være en "overgangspave", Det andet Vatikanerkoncil (1962-1965) og indledte hermed omfattende reformer i liturgien, teologien og kirkeforfatningen.

Han blev født ind i et bondemiljø i Sotto il Monte (Bergamo-provinsen) d. 25.11.1881 og fik navnet Angelo Giuseppe Roncalli. Efter forskellige opgaver i det stedlige bispedømme udnævnte Pius XI ham i 1925 til biskop og pavelig diplomat. Roncalli repræsenterede Den hellige Stol i Bulgarien, derefter i Grækenland og Tyrkiet. Under krigen hjalp han den stedlige befolkning over for den tyske besættelsesmagts undertrykkelse. I 1945 blev han pavelig nuntius i Paris, hvor han fik kontakt med marxisterne. Efter i 1953 at være udnævnt til Patriark af Venezia, blev han i 1958, efter tre dages konklave, valgt til pave.

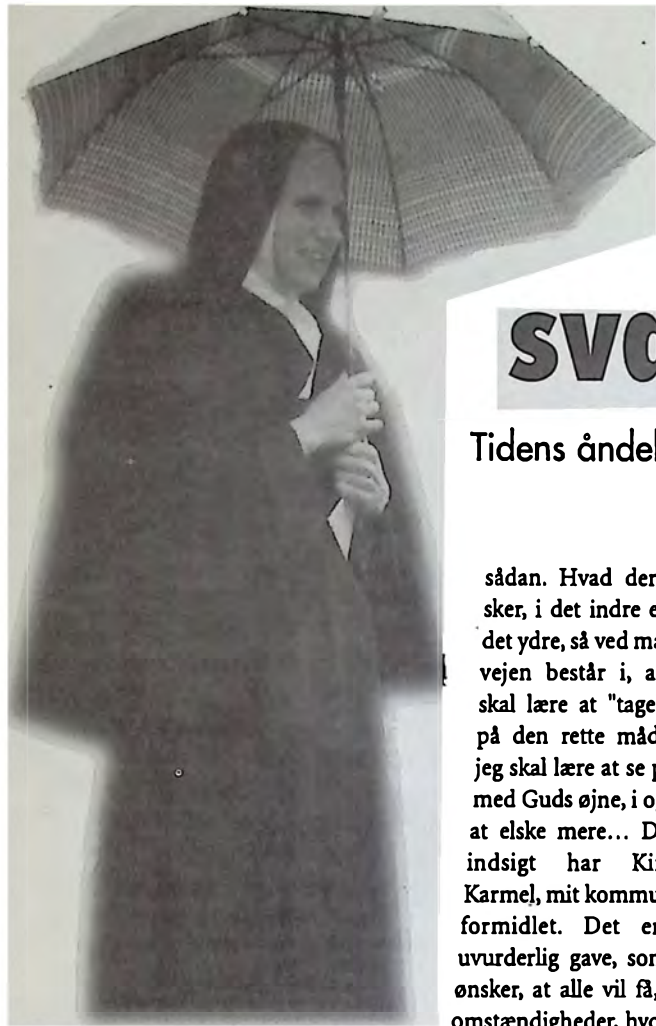
Ud over indkaldelsen til konciliet hørte de første paveaudienser for anglikanske, reformerte og ortodokse kirkeledere, såvel som modtagelsen af den daværende sovjetleder Kruschevs datter og svigersøn til

hans pontifikats milepæle. Som den første pave udnævnte han en sort afrikaner til kardinal. Med den sociale encyklika "Mater et magistra" og nedrustnings-encyklikaen "Pacem in terris" betrådte han et nyt område i Kirkens møde med den moderne verden. Ikke alene i Italien, men langt ud over Den katolske Kirkes grænser blev han æret som "il Papa buono" ("den gode pave").

Saligkåringen af Pius IX - ikke mindst i sammenhæng med saligkåringen af hans - man kunne næsten fristes til at sige - modpol: Johannes XXIII - har vakt en del kritik ikke mindst nord for Alperne. Såvel blandt teologer som kirkehistorikere, men også i økumeniske og jødiske kredse, frygter man, at den vil rokke ved troværdigheden af den nuværende paves "Mea culpa" (jfr. hans bøn om tilgivelse og forsoning her i Det hellige År 2000) og blive endnu en anstødssten for den økumeniske og kristne-jødiske dialog.

Man fremhæver i den forbindelse blandt andet, at Pius IX i den ovenfor nævnte "Syllabus errorum" også fordømte samvittigheds- og pressefrihed. Den formulering, som pavens primat fik gennem "ufejlbarhedsdogmet", gav også anledning til en kirkelig splittelse og medførte bl.a. dannelsen af "Den gammel-katolske Kirke" Glemmes må det heller ikke, at han genoprettede Roms jødiske ghetto, som ellers var blevet nedlagt under 1848-revolutionen.

Den pavelige repræsentant for Saligkåringkongregationen afviser dog kritikken. Man har centreret sig om Pius IX's helligheds ry og set bort fra den politiske og tidsbetingede del af hans pontifikat... -mey

25 år som ordenssøster: Der findes altid et svar at støtte sig til

Tidens åndelige forarmelse er en positiv mulighed for Kirken, siger søster Eva Maria o.c.d.

Af Jørgen Hviid

Søster Eva Maria, vikarpriorinde i karmelittersøstrenes kloster på Brødskovvej i Hillerød, kan fejre 25 års søsterjubilæum i denne måned. Her fortæller hun om de udfordringer og krav, som et liv i kommunitetet stiller, de første mange år i Glumslöv i Sverige, og siden maj sidste år i Danmark.

25 år i Karmel synes at være en lang periode. Du må have gjort mange erfaringer både personlige og med hensyn til kommunitetet. Kunne du fremhæve nogle af disse erfaringer?

Det første, som falder mig ind, er taknemmelighed. Hvilken gave er det dog at måtte træde ind i en tradition, som af Kirken er bekræftet som at være en lige vej til Gud. Karmel har et doktrin, som altid kan vise, hvordan jeg skal møde livets udfordringer, både i mit indre, i fællesskabslivet og alle ydre omstændigheder. Man bliver på en måde "objektiveret". Det er ikke mig, som subjekt, der skal forsøge at styre livet og finde løsninger og svar. Svarene er allerede givet. Det er min opgave at forsøge at følge dem så hengivent som muligt.

Dette gælder jo for alle Kirkens børn – vi har alle en objektiv sandhed, som så at sige holder vort liv i sine hænder og som vi skal lade os forme af. I ordenslivet og i Karmels tradition er dette bare blevet endnu tydeligere.

Jeg husker fra min tid som novice, at det allerede dengang stod klart for mig, at hverken andre mennesker eller nogen som helst af livets tildragelser kan hindre mig i at nå det mål, som jeg er skabt for og kaldet til. Det eneste, som kan hindre mig, er mit eget nej til Gud, til kærligheden. Der er, på en måde, en meget stor frihed i at vide, at det er

sådan. Hvad der end sker, i det indre eller i det ydre, så ved man, at vejen består i, at jeg skal lære at "tage" det på den rette måde; at jeg skal lære at se på alt med Guds øjne, i og ved at elske mere... Denne indsigt har Kirken, Karmel, mit kommunitet formidlet. Det er en uvurderlig gave, som jeg ønsker, at alle vil få, i de omstændigheder, hvori de lever. Livet bliver så

lykkeligt og enkelt! Ikke altid nemt, men enkelt, ukompliceret. Der findes altid et svar at støtte sig til.

I et klausureret klosterliv, med en bestemt dagsrytme og altid i fællesskab med en bestemt gruppe mennesker, har man ingen mulighed for at flygte fra sig selv eller livet. Man må konfronteres med sine mest mørke og bortgemte sider. Dette er også en gave. Ved vejens yderste punkt venter Gud altid, til sidst falder man altid i hans arme. "Herre, til hvem skulle vi gå..." Ja, det er i mødet med Ham, at alle svar og løsninger findes.

For mig har det også altid været en stor støtte at vide, at uanset hvilke vanskeligheder, sorger og uklarheder jeg end må gennemgå, så kan jeg frembære min smerte til Gud som et offer for andre. Og når jeg ved, at det, jeg har at bære, kan blive til noget positivt for andre, ja, så må det da gerne gøre lidt ondt. Det har altid givet mig kraft at tænke på det. Måske kan man kalde det en slags praktisk forbøn. Jeg ved, at der findes mange mennesker, der finder sin styrke i dette.

I Karmel er alt indrettet på at fremme det indre fællesskab med Gud. Kommunitetet er en enorm ressource dertil. Det er vidunderligt at lære at se Gud i medsøstre. Naturligvis kommer vi også til at se de menneskelige begrænsninger i os selv og hinanden. Men det er egentlig noget, der tilskynder til bestandigt at arbejde videre på opbygningen af fællesskabslivet. Hvis der engang imellem sker en lille "konfrontation" imellem os, så bliver det faktisk aldrig til noget stort problem, hvis man forsøger at være ærlig overfor Gud. Noget af det første, vi lærte i noviciatet, var, at vi aldrig kan møde Gud i bønnen, hvis vi bærer nag eller bitterhed mod en medsøster. Det er så sandt. En abso-

lut forudsætning for bønnens liv, er at forsøge at have en forsonende holdning i sit hjerte.

I Karmel har jeg også lært, at ved næste møde begynder man altid på ny igen, man ser hinanden som et ubeskrevet blad... Altid at "starte på ny"; det tror jeg er noget vældigt vigtigt i alt menneskeligt fællesskab. Hvis man bliver hængende ved egne eller andres brist, kommer man aldrig videre. Og det er vel netop det, det handler om: At komme videre. Livet er en vej mod et mål! Vejen er så smuk og målet er så smukt!

Jeg føler en uendelig taknemmelighed – overfor Gud og overfor alle mennesker, som jeg har mødt, ikke mindst mine ældre medsøstre og vore patres, som har ført mig ind i Karmels tradition, kommunitetet i Glumslöv, som har formet mig igennem så mange år og det nye lille og inspirerende kommunitet i Skt. Josefs.

Interessen

Som ansvarlig leder af Sankt Josefs Karmel har du mødt nye udfordringer. Det er forbavsende at konstatere den store interesse, som Karmel har vakt, ikke blot i en lille lukket gruppe, men i den danske kirke som helhed. Kan du forklare denne interesse netop i dag, hvor jeres liv synes at være i modstrid med den moderne tilværelse? Må jeg først kommentere din indledende sætning lidt? Ganske vist er der på en måde nye udfordringer her i vort lille nygrundlagte klostres opgaver. Alligevel er det samtidig blot det samme som altid: At prøve på, ikke at hindre Guds plan og værk. Lederskab i kristen betydning er jo næppe andet, end at forsøge at give Gud plads, så at Han kan lede de omstændigheder og personer, som man har fået ansvar for. Lige fra vor første stund her i Skt. Josefs lille Karmel, synes det at være vældigt håndgribeligt, at vi går ind i "beredte gerninger" (jf. Paulus).

Her fra vort klausurerede liv ser vi vel ikke direkte så meget af, hvilken interesse Karmel har vakt. Men vi fornemmer da en vældig stor åbenhed hos dem, vi er kommet i kontakt med, og også at vi er blevet modtaget så overmåde vel af Kirken her, den almene befolkning og til og med af myndighederne.

Hvis Karmel vækker stor interesse, tror jeg grunden ligger i, at hele dets budskab er centreret omkring

det, som alle mennesker aner inde i sig: Vor relation til den Gud, som er nærværende i menneskets dybeste indre og som er kilden til al kærlighed og alt liv. Mennesket i vor tid ved vel mere end nogensinde før, at det er et relationsvæsen. Men dets relationsbehov kan aldrig blot mættes af den indreverdslige realitet. Mennesket bærer rundt på en medfødt længsel efter en transcendent virkelighed. Det er kun, hvis det står i forbindelse med den, at livet i denne verden kan blive til det, som det er ment til at være. I Karmel er det vor opgave – "dag og nat", som vor Regel siger – så renhertet som muligt at søge fællesskab med Gud, Ham, som er større end alt og samtidig nærværende midt i alt. Karmel har også et klart doktrin om, hvem mennesket er og om – som Johannes af Korset siger – menneskesjælens uendelige kapacitet til at tage imod Gud. Alt dette hører måske til det, som menneskene i dag er særligt åbne for.

At vor tid så ofte er så åndeligt forarmet, tror jeg på mange måder er en positiv mulighed for Kirken. Det tvinger os til at søge tilbage til det kristne livs mystiske rødder.

Hvis vi i Karmel ikke ville leve dette mystiske livs prioritet, ville vi i højeste grad være ynkverdige. Kirken har jo bekræftet vor strikte afsondrethed, at vi daglig afsætter så megen tid til bøn og hele vor livsform, netop for at vi skal kunne leve det så radikalt som muligt. Det er også vor opgave, på denne måde at stråle det ud til andre. Vi kan bare håbe på, at Gud hjælper os med at leve vort kald som vi skal, og at Han således kan lokke andre til at søge Ham i sit indre gennem stilhed og bøn.

Nærmest lykkelig

Hvad lægger I især vægt på, når en kvinde søger ind hos jer? Der er nødvendigvis "kald, som ikke holder" og nogle forlader kommunitetet. Hvorledes kan man hjælpe disse kvinder videre i deres tilværelse, således at erfaringen i Karmel ikke er et nederlag, men en rigdom?

Det, som jeg har lært af vore ældre søstre i Glumslöv, er først og fremmest at lægge mærke til, om det er en dyb og positiv længsel efter et liv helt for Gud, der driver ansøgeren, en længsel, som er fri og ikke styres af hverken ydre, åndelig eller psykologisk tvang. Derefter må man na-

turligvis, så vidt det nu er muligt, prøve at bedømme, om det lader til at være realistisk, at hun kan leve op til de krav, som et kontemplativt og strikt klausureret liv stiller.

Da jeg inden min indtræden besøgte klosteret i Glumslöv med mine forældre, sagde den gamle priorinde til dem: "Hvis hun ikke bliver lykkelig her, får hun ikke lov til at blive". Det synes jeg også er et vigtigt kriterium: Hvis personen kan blomstre op og blive lykkelig i Karmel, er det et tegn på et autentisk kald.

Det er helt naturligt, at nogle af dem, der prøver vort liv, opdager, at det ikke er deres vej. Eftersom de, der søger til os, sædvanligvis er mennesker, der længes efter et dybt bønsliv, kan vi bare håbe, at deres tid i Karmel har fordybet denne længsel. De, som troede at være kaldet, men som måtte indse, at det ikke var således, må ofte bære på en vis nostalgi, når de atter kommer ud til det "normale" liv. Det kan være smerteligt at bære, men kan samtidig også være en bestandig tilskyndelse til et dybt åndeligt liv under de omstændigheder, de lever i.

I Glumslöv har vi altid forsøgt at bevare en venskabelig kontakt med dem, der har forladt klosteret, og ofte har venskabet været ved.

Rent praktisk har vi ikke så mange muligheder for at gøre noget for dem. Men venskab og forbøn er altid noget gensidig frugtbar.

Bedende nærvær

Hvordan opfatter I jeres plads og virke i Den danske katolske Kirke og i samfundet?

Da vi rejste til Danmark allerførste gang, sagde en af vore overordnede: "Bare vær der, som et bedende nærvær, uden at gøre noget særligt". Vi har intet andet at gøre, end at forsøge at leve vort kald så trofast som muligt, forsøge at være små kanaler for Guds grænseløse kærlighed, så den kan strømme mere og mere ind i den danske kirke og det danske samfund. Det er Guds hemmelighed, i hvilket mål vort liv bærer frugt – og den hemmelighed får Han lov at bevare. Vi skal ikke vide, vi skal bare leve i og af og for hans kærlighed og bede Ham om at lade den strømme ud over alle. ■

Sr. Eva Maria fejres ved en festmesse i Sankt Josefs Karmels kapel lørdag den 30. september kl. 14.

I 1999 åbnede OIKOS dette kontor i København, centralt placeret i Vendersgade ved Nørreport Station.

Billige lån til fattige

Den danske andelskasse Oikos har siden starten i 1993 ydet mere end 5 mio. kr. i lån til fattige i udviklingslandene

Af Anton Dekkers S.J.

OIKOS er vokset støt og roligt. Dette kan bedst illustreres med nogle tørre tal. Da Andelskassen BJERRINGBRO i 1993 blev til Andelskassen OIKOS (og begyndte at fungere i 1994), havde den ca. 40 andelshavere og en andelskapital på godt 400.000 kr. Det er nu blevet til godt 300 andelshavere og en andelskapital på ca. 2 millioner. Den samlede egenkapital ligger i dag på kr. 3,5 millioner.

OIKOS' balance var ved udgangen af 1993 knapt 2 millioner kr. Siden er det vokset til over det tidobbelte, nemlig over 20 millioner.

Som bank har OIKOS i dag et indlån på ca. 16 millioner, som tilhører de ca. 400 mennesker og institutioner, som har en konto. (Her er andelskapitalen selvfølgelig ikke medregnet). Af disse 16 mio er ca. 6 mio. indskudt rentefrit! Ved starten var det kun ca. 1 million. Disse penge (den såkaldte 'Tredje-Verdens-pulje') er OIKOS' stolthed, fordi de tydeligere end alt andet viser, at mange mennesker deler dens idealisme.

Mest spændende er dog spørgsmålet, hvor mange penge OIKOS i dag har ude at 'arbejde' i udviklingslandene som billige lån til fattige mennesker eller grupper. Svaret er: mere end 5 millioner kr. Så meget

som muligt går afsted via OIKOS' vigtigste samarbejdspartner EDCS (Ecumenical Development Co-operative Society), som i dag har en andelskapital på over 1 milliard kroner. Indtil videre har EDCS modtaget en lille million kr. fra OIKOS.

Men da den danske banklov ikke tillader udlån for mere end 25 % af egenkapitalen til én enkelt kunde, måtte OIKOS også finde andre partnere. I øvrigt har EDCS for et år siden skiftet navn til OIKOCREDIT, et navn, som vi - lille samarbejdspartner - er stolte over at have givet inspiration til. OIKOCREDIT har nøjagtigt det samme formål som vores OIKOS, nemlig at skaffe kapital til, at fattige mennesker i u-landene kan få billige lån, hvormed de kan skabe sig et bæredygtigt eksistensgrundlag. Disse fattige mennesker vil tit meget gerne selv bygge noget op, men har ingen midler til at komme i gang. Bankerne nægter dem lån, fordi de ikke kan stille nogen sikkerhed...

Fra OIKOS er yderligere 800.000 gået til den Tredje Verden via det engelske SHARED INTEREST - som også er et økumenisk investeringselskab, og som fra sin side samarbejder med OIKOCREDIT.

Desuden har OIKOS i de sidste år fået et tæt samarbejde med det franske, katolske SIDI (Selskab for

international investering og udvikling).

Derudover har OIKOS ydet lån til andre. Her kan nævnes et fiskeri-køoperativ i Guatemala, en udviklingsorganisation i det fattige Makedonien (med garanti fra Folkekirkenes Nødhjælp), et kvindeprojekt i Gaza (også med garanti fra FKN) samt u-landsbutikken Butik Salaam i Odense. Og mere er på vej...

I 1999 besluttede OIKOS at vove springet og udvide. Der blev åbnet et kontor i København (Vendersgade 6, kun 100 m fra Nørreport station) og en kyndig medarbejder - Michael Therp - blev ansat som kreditrådgiver.

Fra 2000 og frem

En hel del mennesker har fået øjnene op for OIKOS. Dels fordi tanken om lånebistand i stedet for gavebistand mere og mere breder sig. Den er en mere værdig og mere varig form for hjælp. Den styrker modtagerens selvrespekt og ansvarsfølelse, og mindsker gradvist afhængigheden fra hjælp udefra. Lån skal helst gå direkte til de fattige. Og lånene skal gives på vilkår, som de kan klare. Alt dette er OIKOS' mål. Samtidig vokser den politiske og etiske bevidsthed omkring bankerne og deres virksomhed. Det bevirker et mere bevidst

valg af bankforbindelse. Her skal det tilføjes, at OIKOS har et stående 'etisk udvalg', der har udarbejdet retningslinjer for dens virksomhed, og som løbende inddrages i arbejdet.

Vi som kristne burde være de første til at tænke i etiske baner, når det gælder forvaltningen af vore egne penge. Derfor kan det undertiden undre mig, hvor vanskeligt det åbenbart er at råbe vore sogne, foreninger og institutioner op! Alle har fået henvendelser fra OIKOS, og dog er der indtil nu kun et beskedent antal, som har oprettet en konto i OIKOS - for ikke engang at tale om at gøre OIKOS til sin egentlige bankforbindelse! (Helt bortset fra at købe en lille håndfuld andele à 1.000 kr.). Der ligger også i vor katolske kirke herhjemme mange penge på forskellige opsparingskonti. De ville være i lige så sikre hænder - og på mindst lige så rimelige vilkår - hos OIKOS end i hvilken som helst anden bank. Også rigtig mange privatpersoner har en eller anden form for opsparing stående. Men vores erfaring er, at det åbenbart er svært at få folk overbevist om, at de gør etisk rigtigt at skifte bankforbindelse - og det uden finansielt risiko!

Man kan med rette spørge: "Hvorfor er OIKOS så interesseret i almindelige indlånskonti (opsparings-

Andelskassen OIKOS,
Vendersgade 6, 1363
København K. Tlf. 33 36 23
32 - fax 33 12 13 50.
Andelskassen OIKOS,
Brogade 26C, 8850
Bjerringbro,
Tlf. 86 68 23 33 - fax 86 68
23 34.
Åbningstiderne begge steder
er: mandag - fredag kl. 10 -
14, torsdag 10 - 17.
Fælles e-mail: oikos@oikos.dk
Yderligere oplysninger om
Oikos kan fås i en brochure,
som er gratis, samt på
OIKOS' hjemmeside:
www.oikos.dk

rings- ja også almindelige lønkonti osv.)? Der er to grunde. For det første skulle den slags konti gerne kunne dække en banks drifts-udgifter (husleje, lønninger e.d.). For det andet: når OIKOS ligefrem kommer til at tjene på disse konti, dvs. når de forøger drifts-overskuddet, vil et sådant overskud kunne lægges til egenkapitalen, og dermed også være til rådighed for hjælpen til u-landene.

Der er endnu en tredje grund: OIKOS vil gerne vokse sig større og nå ud til stadig flere. Så vil den kunne arbejde endnu mere effektivt. F.eks. vil den gerne få råd til at tilknyttes PBS, så den også kan tilbyde 'home-banking', specielt med henblik på institutioner og organisationer.

Det burde vel efterhånden være overflødig - hvis nogen stadig skulle være skeptisk over for et så lille pengeinstitut - at gøre opmærksom på den danske 'Lov om indskydergaranti', hvor staten står som garant for hver indlåners første 300.000,- kr., og hvor visse indlån som f.eks. børneopsparing eller pensionsopsparing endda er garanteret fuldt ud.

K.o.'s læsere skal derfor ikke tøve længere med at gøre alvor af de tanker, som de sikkert har gjort sig, siden de første gang hørte om OIKOS....

Mellem jungle og højland i Peru

I dagens Sydamerika og i udpræget grad i Peru er en ægte økumenisk indstilling den første forudsætning for missionsarbejde

Af Nik Bredholt
Caritas Danmark

Hvad er der sket med missionsarbejdet, siden du forlod junglen for 30 år siden?

30 år kan synes en kort tid i en verden, hvor medicin og sundhedsvæsen har hævet gennemsnitsalderen selv i de fattige lande op til over det dobbelte, men set med teknikens og kommunikationens øjne, er tredive år nok til at stille en helt ny verden på benene. Og for den, som ikke er født og vokset op i Amazonsurskovens fugtige hede, er 30 år nok til at bruge ham op. Det gælder især for kir-kens missionærer, som ikke kender til 40-timers uge, forlænget weekend og ret til årlig ferie. Af de medbrødre, som jeg dengang arbejdede sammen med, var kun to tilbage. De øvrige er for længst døde eller trukket ud af urskoven.

En ny generation har overtaget arbejdet, nye midler er taget i brug og nye opgaver har prioritet. Hvor vi dengang sad fast i mudrede veje og gled lydøst ned ad floderne på en balsa eller i kano, tager man nu taxi ad asfalterede veje og køber billet til en af de mange hurtigbåde, som besørger passagertransport på floderne.

Nemt og bekvemt når man i løbet af en dag fra den ene ende af missionsområdet til den anden. Og hvor vi tidligere forsøgte at holde forbindelse med hinanden over skrattende radioer, sætter teknikere fra Israel moderne parabolantennor op langs flodsystemet med telefonforbindelse til hele kloden over satellit. Enhver Aguaruna- eller Wanbisafamilie med respekt-for sig selv har monteret en lille peque-peque motor bag sin kano og behøver ikke længere at stage sine bananer møjsommeligt op imod strømmen.

Nutidens urskovsmissionærer holder trit med udviklingen, får lys i hytten og strøm til sin computer med solceller. Også opgaverne har skiftet karakter. Mennesket i sine omgivelser er udgangspunktet, økologi og inkulturation får dermed en privilegeret plads i den pastorale planlægning. Gudsforholdet ses i forlængelse af forholdet til natur og medmennesker.

Trosbekendelsen vokser ud af en bekendelse til ansvaret for naturen og medmennesket. De unge missio-

nærer i Alto Marañon er ikke blot teologer, men samtidig fagfolk og foregangsmænd i plantebiologi, bevarelse af sjældne dyreracer, jordforbedring, forsvar af etniske mindretal, genvindelse af kulturelle værdier og samtidig vejledere for et voksende antal bevidste kristne. En meget positiv udvikling.

Krav om ærlighed

Hvad er der sket med din egen indstilling til missionsarbejdet?

Missionsarbejde i en multireligiøs verden med allehånde seriøse og mindre seriøse religionstilbud er i første række en udfordring til ens egne ærlige hensigter. Den moderne konkurrencementalitet kan let snige sig ind også i missionsarbejdet, når udbudet er så stort. Der er desværre en lang, meget lang vej at tilbagelægge, inden de missionerende religioner i Sydamerika møder hinanden uden instinktivt at indtage forsvarspositioner og med uhyklet interesse for den andens afvigende troskoncepter. Og kritikken retter sig i første række imod een selv; er den ægte vilje til forståelse og dialog til stede? Er tilgangen til den anden allerede spærret af den grund, at han læser bibelen og tidens tegn på en afvigende måde?

I dagens Sydamerika og i udpræget grad her i Peru er en ægte økumenisk indstilling den første forudsætning for enhver, som mener sig kaldet til at vidne om Guds kærlighed til sin skabning iblandt mennesker, hvis erindring om det første møde med kristendommen er præget af smerte og mistro.

Hvor denne forudsætning svigter er vejen åben for ansvarsløs proselytisme og manipulation af mennesker, som hungre efter at opleve sig selv som ligeberettigede Guds børn i den store kristne familie.

Hånd i hånd med denne økumeniske ånd må missionsarbejdet i langt højere grad end hidtil påtage sig ansvaret for, at den enkelte oplever sin vej mod Gud og sit liv i det kirkelige fællesskab som den herlige frihed, som allerdybest afspejler ham som skabt i Guds billede.

Kun i frihed kan mennesket dybest set være gudelig! Missionsarbejdet byder på mange glæder, men en større glæde kan jeg dårligt forestille mig som missionær og

sjælesørger end at op-leve, at mennesker i ubændig frihedstrang binder sig til Gud.

Herre over sin egen eksistens

Hvad ser du som de største forskelle i oplevelsen af den kristne tro mellem jungleindianerne og højlandsindianerne, som du har boet hos?

Tro kan heldigvis ikke måles hverken kvantitativt eller kvalitativt. Det er altså svært at drage sammenligninger. Alligevel er der forhold, som utvivlsomt betinger mødet med kristendommen og lader urskovsindianeren opleve kristendommen på en anden måde end højlandsindianeren. Urskovsindianerens udgangsposition er styrke. Han har aldrig ladet sig underkue og er derfor selvsikker i sin omgang med fremmede, han har udviklet sanser og færdigheder, som giver ham tryghed og sikkerhed i hans færden gennem junglens fugtigvarme vildnis, hvor vi andre føler os hjælpeløst udleveret. Han er meget mere herre over sin egen eksistens end gennemsnitsborgeren i et velfærdsamfund.

Kristendommen er altså ikke noget umiddelbart tillokkende for ham, opfylder heller ikke et sjæleligt savn. Når tilmed Aguarunaen bruger ordet kistian (kristen) synonymt med den hvide fjende, som kommer for at tage jorden fra ham, så giver disse forhold oplevelsen af kristendommen som en særlig farve. Om kristen eller ej er for ham eksistentielt spørgsmål.

Det drejer sig om forståelsen af sig selv og tilværelsen. Som en Aguaruna formulerede det i en natlig samtale: hvorfor har vi fået livet for at dø?

Højlandsindianerens udgangsposition er derimod svaghed. Lige fra inkatiden var han den udnyttede, først som yanaruna, medhjælper, siden som tvangsudskreven minearbejder, og i republikken som hovbonde på storgodserne. Kristendommen var altid på de mægtiges side.

Det har præget højlandsindianerens tro. En tro mere præget af overleverede sædvaner end af overbevisning. En tro knyttet til komplicerede ritualer, og i vor tid, hvor kirken har stillet sig på de fattiges side, en tro oplevet som beskyttelse, trøst og frigørelse.

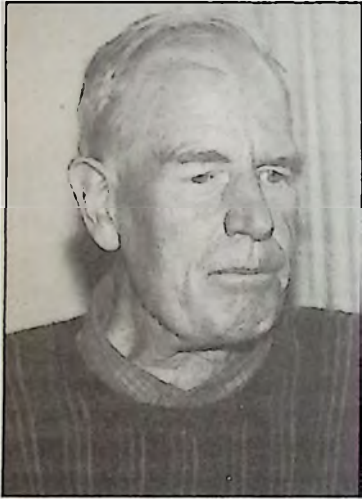
Er indianerne i junglen værre stillet end før, og hvad tror du er perspektivet for indianske samfund i dagens Peru?

Når man efter en lang årrække vender tilbage til junglen, er de store forandringer iøjnefaldende. Mangt og meget fra omverdenen er trængt ind i indianernes dagligliv, på godt og ondt. Man har ikke mere fornemmelsen af at befinde sig i en helt fremmed og fra det øvrige Peru tilukket verden. Små landsbyer har vokset sig store, forretningerne har et rigt udvalg af varer, nye erhverv er dukket op, et utal af små restauranter står til den rejsendes disposition, skolerne er udstyret som i resten af landet, også sundhedsvæsenet fungerer, og ikke-statslige organisationer (NGO) fra udlandet bidrager med kapital. Om rent faktisk disse nye muligheder også er blevet udnyttet af den enkelte indianerfamilie, kan en seks dages tur på floderne ikke besvare. Men mange ting tyder på, at det er gået fremad for indianerne i Marañonområdet i de senere år. Især er det vigtigt, at de lokale stammer til trods for den stærke invasion af fremmede udefra har bevaret kontrollen over deres del af urskoven. Det skyldes i første række, at deres egen organisation har formået at gøre sig respekteret overfor det offentlige, bl.a. ved at vigtige embeder som borgmester, regidor osv. besættes af egne folk, ofte unge som har nydt en god uddannelse i missionskolerne.

Indianerne sælger ud

Peru er kendt som producent og eksportør af droger, kokain osv. Der er store penge i narkotika, og problemet er næsten ikke til at komme til livs. For få år siden, da terrorismen var på sit højeste, forsøgte man at lokke aguarunaerne med let tjente penge til at gå ind i dyrkningen af coca. Enkelte lod sig lokke, men efter kort tid indkaldte aguarunaernes organisation til en generalforsamling, og man enedes om at forbyde dyrkning af enhver form for narkotika. Dermed var problemet løst. Det tyder på megen styrke.

Nu kunne an så tro, at indianerne i Peru går en rosenrød fremtid i møde! Det er næppe tilfældet. At de i stigende grad kontrollerer deres jord og dagligliv er jo godt og vigtigt. Men hvad er det, de kon-

Under et tilsynsbesøg i november 1999 ved to udviklingsprojekter i det nordlige Peru havde Nik Bredholt fra Caritas Danmark en samtale med Peter Tantholdt Hansen SJ, der deltog i turen. Peter Tantholdt boede i junglen i det nordlige Peru fra 1968 – 1973. Turen var Peters første besøg i det område, som han havde forladt 27 år før. Samtalen kom derfor ind på forandringer i junglen og missionsarbejdet blandt indianere både i højlandet og i junglen.

Besøg i en landsby. Fra højre ses Leif Melskens, Nik Bredholt en spanier ved navn Agustin og Peter Tantholdt Hansen. Til venstre i billedet, landsbyens høvdingen siddende med een af hans koner og deres børn. Det har præget højlandsindianerens tro, at kristendommen var på de mægtiges side. (Foto: Knud Kluge)

trollerer? Egentlig blot udførelsen af programmer, hvis indhold dikteres udefra af staten og dens organisationer.

Det gælder indholdet af sundheds- og undervisningsprogrammer og i endnu højere grad alle programmer som omfatter bygning af veje, anlæg, kommunikation, udvinding af olie osv. Indirekte

tjener alle disse programmer politiske formål, og endnu har vi ikke oplevet en regering, som ser de etniske mindretal i deres egenart og med deres egne organisationer som en berigelse af nationen, det skulle da lige være som salgsobjekt for den voksende turisme! Og netop turismen truer i den senere tid i lige grad jungleindianernes som høj-

landsindianernes kamp for at bevare deres identitet og dermed deres fortsatte beståen som etnisk gruppe. Der er store penge i esoterisk turisme.

Rige mennesker fra rige lande fylder deres tomhed ved at købe sig til indiansk spiritualitet. Det lader sig nu engang ikke gøre, men pengenes magt er stor, og

indianerne sælger ud, til sidst også deres egen sjæl.

Lyst til at vende tilbage?

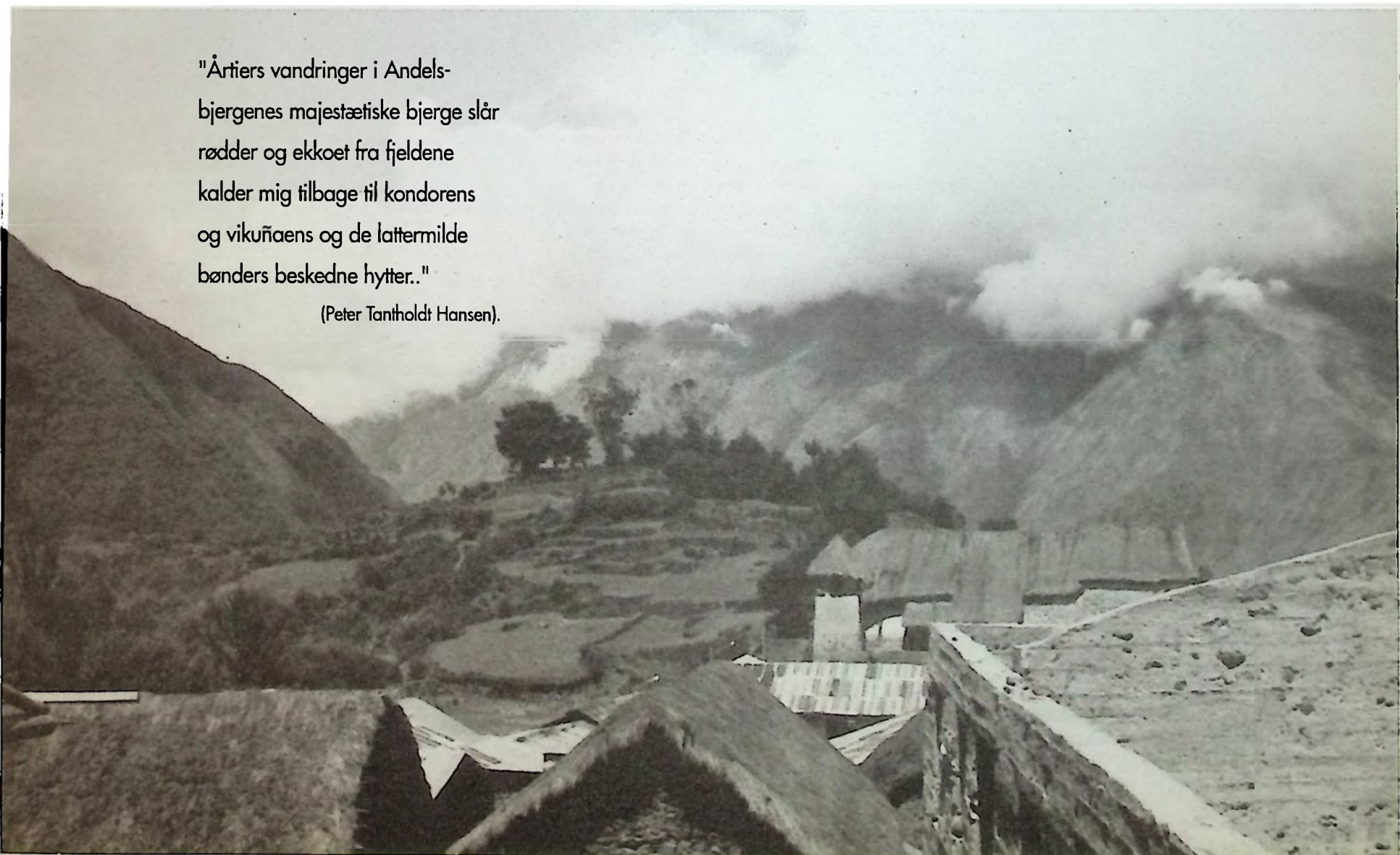
Ved gensynet med de grønne palmer, floderne og de smukke Aguarunaer – giver det lyst til at vende tilbage?

Mange bånd knytter mig til

Aguarunaernes fascinerende verden, og det har i årenes løb ikke manglet på rørende breve, som beder mig om at komme tilbage. Alligevel, årtiers vandringer i Andes-bjergenes majestætiske bjerge slår rødder og ekkoet fra fjeldene kalder mig tilbage til kondorens og vikuñaens og de lattermilde bønderes beskedne hytter. ■

"Årtiers vandringer i Andes-bjergenes majestætiske bjerge slår rødder og ekkoet fra fjeldene kalder mig tilbage til kondorens og vikuñaens og de lattermilde bønderes beskedne hytter.."

(Peter Tantholdt Hansen).

Gæst nr. ca. 1.000.000

Et besøg i EXPO 2000 i Hannover er en storslået men også udmattende oplevelse

Af Bente og Ole Meyer

Uha - det er stort - EXPO 2000 - udstillingsområdet! - Men med et godt oversigtskort og en veldefineret målsøgning, giver et dagsbesøg et godt udbytte.

Efter flere dages regn er det blevet sol og sommer, og EXPO er godt besøgt.

Vor første prioritet er EXPO-kirken, som befinder sig ca. midt i området. På vej gennem de grønne alleer øjner vi dens høje vartegn - et metal kors i et glastårn. (27 m. højt og i øvrigt sponsoreret af el-selskabet: Preussen-Elektra)

Selve kirkepavillonen er et atriumhus - i den ene længe finder man kirkerummet - en højloftet kubus af metal, glas og marmor - en let og lys konstruktion, som ved hele sin fremtoning nok kan trække udstillingsgæsterne nærmere.

Menneske, natur, teknik

Man kan uvilkårlig spørge: Hvad gør en kirke her midt i dette kæmpearrangement, som er én stor hyldning til menneskelig formåen og fremdrift? Hvad har kirke og kristendom at byde på i denne sammenhæng, hvor de forskellige landes pavilloner slår på stortromme for netop deres landes fortrin, når det drejer sig om menneskelig indsats og håndtering af natur og teknik?

Her husker man så den jødisk-kristne-kristne tankegang, hvor Gud er den skabende, og mennesket den medskabende, mennesket som forvalter af Guds skabergerning. Og går man inden for, bekræftes man til fulde i, at kirke og kristendom har sin plads midt i menneskelivet, i øvrigt i god overensstemmelse med selve EXPOs overordnede koncept: menneske - natur - teknik. Via en atriumgård, hvor der i øvrigt kan købes kaffe m.m., kommer man ind i den korsgang, som på alle fire sider omgiver det store sakrale rum i midten. Korsgangens ydervægge består af store kvadratiske glasfelter. Mellemløbet mellem de to lag glas er fyldt ud med forskellige små ting, som man finder i hverdagen og ude i naturen. I en rude finder man f. eks. grankogler, og som pendant hertil, i ruden ovenover, tomme musikkassetter, i to andre henholdsvis plastikrør og bambusrør, i atter andre: valmuekapsler og injektionssprøjter, træskiver og tandhjul, sukker og tandbørster og så fremdeles, ting fra naturen, ting fra vort hverdagslivs overflod..

Det hele er meget dekorativt, men først fremmest er det et symbolsk

udtryk for mennesket, afhængig af natur og teknik, et tema som så tilføjes Troens dimension i korsgangens små separate rum, hvoraf flere appellerer til publikums medvirken: Blandt andet er der et rum med et reolsystem, hvor man i små bokse kan tage nogle ting, f. eks. nogle bolsjer, blomster eller lign og give nogle ting, som en anden gæst kan have glæde af. Det er symbol på den meget væsentlige menneskelige interaktion, som også indgår i Troen: at modtage og at give. Et andet sted er der placeret et stort fad med brød, som man kan tage og spise af: symbol på Jesus Kristus som livets brød. I andre rum er der bøger (mest diverse bibler), liturgiske klæder, fotostater, som bl.a. viser lidelsen i verden. Men mest optaget var vi af at betragte de særprægede "glasmosaikker".

Det sakrale rum, som åbner sig ud mod atriumgården, består som nævnt af en højloftet kubus af metal, glas og marmor, båret af ni 18 meter høje stålsøjler. Når man har set sig mæt på den lette og lyse konstruktion, der i sig selv drager sindet opad, fanges ens blik af alteret og den to meter høje Kristus-torso. Den blev efter krigen fundet i ruinerne af en af Kölns kirker og kan dateres til 1067. Kristus, sand Gud og sandt menneske, er her sat ind i en supermoderne sammenhæng, eller snarere i en tidløs sammenhæng. Man kan sætte sig på de meget rustikke træbænke eller, hvis de er optaget, på en af de mange papkasser, som forefindes til samme brug, ikke mindst når, der hver fulde time kaldes til tidebøn..

Tidebønnen blev ledet af to gejstlige. en kvindelig evangelisk præst i sort ornat, og en katolsk præst (i øvrigt franciskaner) med alba og stola. De læste teksterne: Salme 8 og en evangelietekst på henholdsvis engelsk og tysk, hvorefter de holdt en kort refleksion over evangelieteksten. De bad gæsterne om højt at bede med på Fadervor på den enkeltes eget sprog, og til sidst lyste de velsignelsen på tysk og engelsk. Mellem læsningerne var der dæmpet orgelmusik. Alt meget enkelt og smukt. Lørdag og søndag er der i øvrigt katolsk messe og evangelisk gudstjeneste.

Ude i atriumgården er der lejlighedsvis: gadeteater, performance, musik, korsang etc. Vi overværede et optrin om gadebørn, hvor de medvirkende kom fra Johannesburg i Sydafrika. Atter et vidnesbyrd om, at kirken lever midt i den moderne verden, med mange udtryksmidler.

Kirken - i denne forstand selve

bygningen - kommer også til at leve videre, idet den på grund af de lette stålmoduler nemt kan demonteres. Efter udstillingen bliver den genopført i tilknytning til et cistercienserkloster (Volkenroda) i Thüringen, i det tidligere DDR.

Et stort organisationsarbejde

Der ligger et stort organisationsarbejde bag hele kirkeprojektet, som i øvrigt kører under mottoet "Kirken EXPO-nerer sig". Det er sket i et økumenisk samarbejde mellem Den evangeliske Kirkes centrale råd og Den tyske Biskopkonference. Finansiell støtte har man fået fra den tyske stålkoncern "Stahl", Preussen-Elektra, Vegla (Vereinigte Glaswerke GmbH) m. fl.

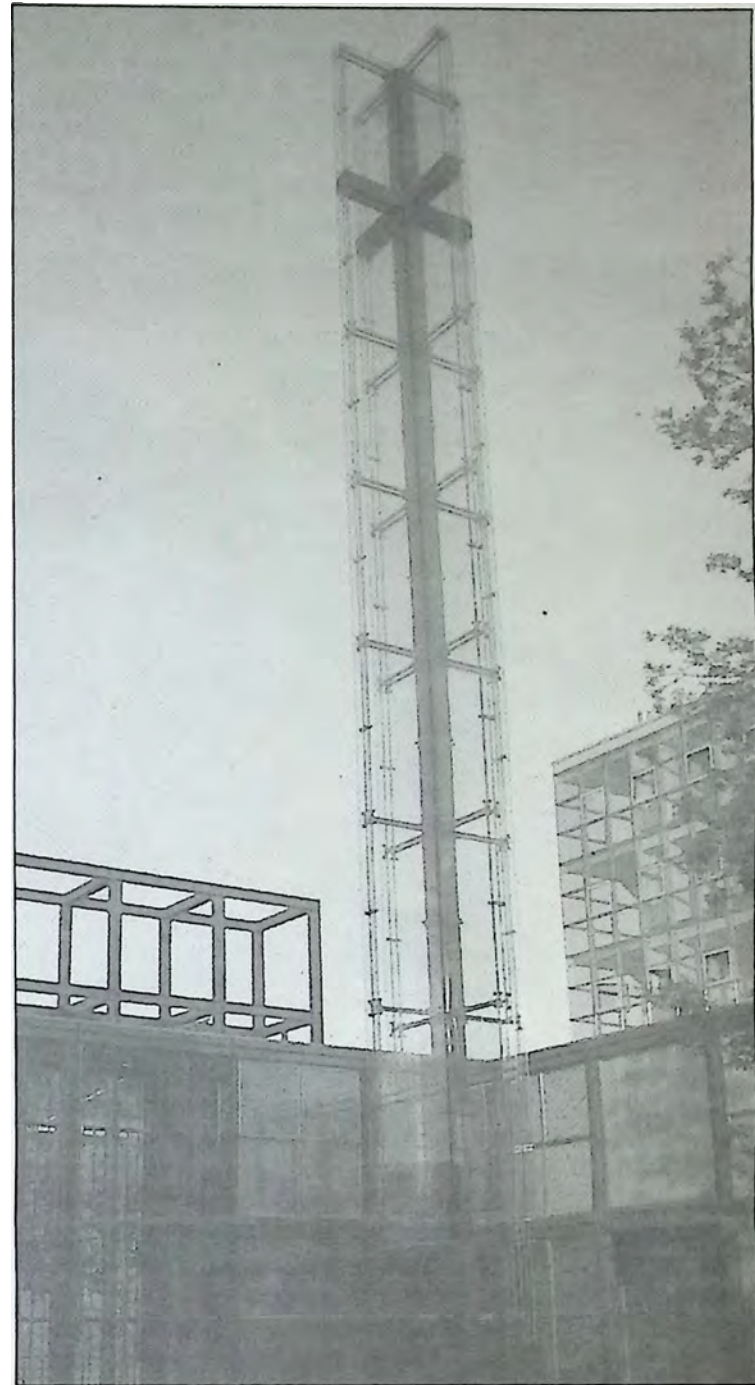
Vi fik at vide, at i hele udstillingsperioden er 350 frivillige beskæftiget her i alt 50 000 timer. De kommer fra Tyskland, Østrig, Frankrig, Schweiz og UK og har til opgave at føre besøgende omkring, holde opsyn og besvare spørgsmål. Den enkelte er som regel i funktion gennem 3 uger. Lønnen er: fri entre (75 Mark pr. dag) og 25 Mark til mad m.m.

Inden vi forlod EXPO-kirken, gik vi ned i kirkens krypt: et sparsomt oplyst lokale, i midten en romansk døbefont direkte under alteret (fonten er udlånt af et museum i Berlin) og på væggen et ægte byzantinsk ikon fra 1100-tallet. Gulvet bestod af fint hvidt strand-sand, så de besøgendes skridt ikke kunne forstyrre den, der ville sidde her og meditere lidt, inden man gik ud "i verden" - og "verden" vil i første omgang sige det øvrige EXPO 2000

EXPO 2000 - en kæmpemæssig markedsplads, først og fremmest domineret af udstillerlandenes mere eller mindre originale og spektakulære pavilloner - ofte med lange køer foran; derudover salgsover, utallige cafeer, restauranter, pizza- og kebabsteder, is- og pølsesteder, mange mennesker, mange tunge-mål, den allestedsnærværende pop-musik, et utal af mærkværdige køretøjer, som kan bringe gæsterne rundt, hvis de ikke orker at gå de mange kilometer, som udstillingen strækker sig over. Et alternativ er også at betragte udstillingen ovenfra, fra den flere kilometer lange tobane, som spænder sig hen over terrænet.

Den hellige Stols pavillon

I landenes pavilloner forsøgte man at "sælge" det pågældende lands håndtering af det, som var udstil-

Billedet er fra kristuspavillonen og viser det 27 meter høje vejviser kors.

lingens fælles motto: menneske - natur - teknik, hvor især det sidste havde en høj prioritet. Med den tid, vi havde til rådighed (7 timer) og med den udmattelse, som efterhånden greb os, og efter at have set 6-7 pavilloner (deriblandt den danske), drog vi mod vort sidste mål på ruten:

Vatikanets - eller som der stod - Den hellige Stols pavillon. En skam, at vi ikke brugte lidt mere tid her, for i denne pavillon havde man også gjort et stort arbejde med at få kirke og kristendom ind i sammenhængen: menneske - natur- teknik. Menneskelivet var her - som i EXPO-kirken: - det menneskevordne Guds ord, centreret om det hidtil ældste Kristus-billede, det såkaldte "Mandylion-klæde" fra det 5. århundrede, som her for første gang er udstillet uden for Vatikanets mure. I den cirkulære bygnings forskellige afdelinger blev Guds vandring med mennesket anskueliggjort ved hjælp af fotostater, skulpturer m.m. inden for temaerne: familie, kvinder, børn, menneskeværd og menneskeret, retfærdighed og fred.

Den lette og åbne træ- og glas-konstruktion skal efter udstillingen demonteres og genopstilles som sognekirke for de 15 000 katolikker, der bor i den lettiske havneby Liepaja.

En af os var lige ved at være pavillonens gæst nr. 1 000 000. Dagen efter (d. 8.9.) kunne en belgisk besøgende smykke sig med denne titel.

Så anbragte vi vore mødige ben på det rullende fortov, som førte os over motorvejen, hen til den nye station: Messe/Laatzten og derefter med toget via Hamburg til Danmark.

I toget hjem havde vi rigelig tid til at fundere over, om de kirkelige indslag i dette enorme show, kunne give svar på det store - og for mange mennesker udtalte - spørgsmål: Hvad er et menneske?

Er det blot et objekt for den tekniske produktudvikling, den markedsførte natur og den politisk-sociale organisation i de forskellige udstillerlande? Eller formår de kirkelige indslag at grave et spæstik dybere og tilføre EXPO 2000 en dimension, som også appellerer til andre end de besøgende, som i forvejen har positive relationer til kirke og kristendom?

Det kan nok hverken besøgstatistik eller opinionsundersøgelser give svar på. Men under alle omstændigheder er det godt, at Kirken også her er midt i verden, at den "EXPOnerer" sig, at Gud ihukommende Dietrich Bonhoeffer er "hinsides, midt i livet" (jenseits mitten im Leben).

Fokus på den samlede lidelse

Helhedsomsorg er et vigtigt begreb på landets første offentlige palliative enhed for uhelbredeligt syge

AF Søren P. Sørensen

En gammel og smuk pavillon udgør rammerne om Palliativ Medicinsk Afdeling P 20, placeret midt i et stort bygningskompleks, som udgør Bispebjerg Hospital i den nordvestlige del af København.

Afdelingen, der blev åbnet i maj 1997, er den første palliative enhed i det offentlige sygehusvæsen i Danmark. Og siden åbningen har den haft stor bevågenhed af embedsmænd og politikere, læger og ikke mindst af patienter, der er uhelbredeligt syge.

Mens ordet "hospice" efterhånden er gledet ind i dansk sprogbrug, kniber det mere med ordet "palliativ", der betyder lindrende. Hvad er forskellen på et hospice og en palliativ enhed?

Overlæge Per Sjøgren, der har været med siden Palliativ Enhed startede i 1997, siger:

- Den væsentligste forskel er, at en palliativ enhed som vores ligger på et sygehus. Det vil sige, at vi er mere sygehuspræget med alt det, som det medfører på godt og på ondt. Vi er mere i samspil med et hospital, er mere undersøgende og dermed også mere behandlende end på et hospice. Det er der nogen patienter, der synes godt om. De fleste vil jo sådan set gerne have, at der bliver gjort noget, selvom man er uhelbredeligt syg. Det er i hvert fald mit indtryk. Men jeg vil nødt sige noget negativt om hospicer, og i udlandet ser man ofte, at der er hospicer, der fungerer som palliativ enhed, og omvendt. Du kan sagtens møde et hospice i et landdistrikt i England, som har et udmærket samarbejde med en universitetsbaseret palliativ enhed."

Et videnscenter

Palliativ afdeling på Bispebjerg Hospital består af en stationær afdeling med 12 sengepladser, en ambulant funktion samt en udefunktion, der knytter sig til de 20-30 patienter,

som bor hjemme. Desuden har afdelingen pårørende-grupper, hvor man i særlig grad er opmærksomme på deres reaktioner, deres sorg og deres krise i forbindelse med dødsfald.

En vigtig side af afdelingens arbejde er forskning og udvikling inden for palliation. Således er der hele fem fuldtidsforskere tilknyttet.

Vi er en videnscenter inden for palliation. I hvert fald har vi den rolle i Danmark i øjeblikket. Forskningen omhandler først og fremmest patienternes symptomatologi, dvs. ikke alene fysiske, men også psykiske og åndelige symptomer og sociale problemstillinger. Det er et kæmpeprojekt, og vores forskningsdel har endnu ikke publiceret så forfærdelig meget, siger Per Sjøgren.

Hvorfor skulle der gå så mange år, før der kom gang i den palliative indsats i Danmark?

Dybest set har vi i hele Skandinavien været sene til at opfange den tanke. I andre europæiske lande har man været i gang i mange år. I et land som Spanien har man ikke færre end 60 palliative enheder og hospicer. Jeg tror, at en del af forklaringen skal søges i den socialdemokratiske velfærdsmodel, og det gælder jo lidt hele Norden. Og så har vi nok betragtet den engelske model med en vis foragt, fordi det blev forbundet med privatisering og den slags, og vi havde jo verdens bedste sundhedssystem, sagde vi.

For en halvsnes år siden var der en sundhedsborgmester i København, der afviste hospice-ideen med betegnelsen "dødshospital". Hvad er der sket på de relativt få år?

Nogen har vel fortsat den opfattelse, men den er ikke så fremtrædende mere. Og det hænger vel også sammen med, at de fleste patienter kommer ind og bliver rettet op igen. Det er også rigtigt, at nogen kommer ind og dør, fordi familien og patienten ikke kan magte at være hjemme. Men det er ikke et opbevaringssted for døende. Jeg tror måske nok, at der er en distinktion mellem palliativ afdeling og hospice på den måde, at vi er meget aktive og tager de patienter, som vi mener, at vi kan hjælpe. Vi er nødt til at prioritere. Når vi ikke kan tage flere patienter ind, må vi henvise til andre institutioner, aflastningshjem og de to hospicer, som er her i området, nemlig Diakonissestiftelsen og Sankt Lukas hospice. Vi kan

ikke til disse patienter sige, at der er f.eks. 14 dages ventetid.

Hjemmekonferencer

I jeres informationsfolder skriver I, at ønsket er at bedre den enkelte patients og pårørendes livskvalitet samt øge muligheden for evt. udskrivelse til hjemmet. Hvordan gør I det?

- Det drejer sig om at sikre kontinuitet for patienten. Patienter, der er uhelbredeligt syge, skal kunne vælge, hvor de vil være til hvilken tid. Og der er vi meget fleksible. Hele konceptet går ud på, at når først patienterne er inde i vores system, så kan de benytte alle tilbud, afhængig af hvordan de har det. De kan være indlagte i perioder, hvor de er sløje, og være hjemme, når de får det bedre.

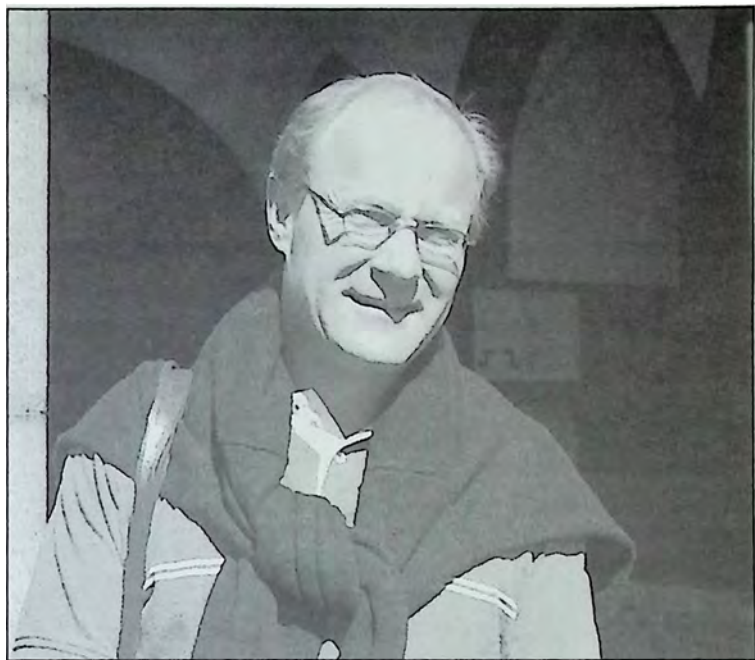
Når en ny patient vælger at være hjemme, holder vi hjemmekonference, hvor vi alle mødes: lægen, hjemmesygeplejen, familiemedlemmet, os fra palliativ enhed, og så taler vi om, hvem gør hvad.

Det er ikke nogen let opgave, fordi vi bevæger os ind på et område, hvor den primære og sekundære sundhedssektor støder sammen på en ny måde. De to systemer er helt forskellige. Der er vi løbet ind i mange vanskeligheder. Men hele kunsten går ud på at få dette samarbejde til at fungere. Vi ønsker ikke at mase os på hverken hjemmesygeplejen eller på egen læges arbejdsområde, men at være et palliativt konsulenttilbud.

Den religiøse dimension

Hospicer forbindes ofte med et kristent livssyn. Spiller det religiøse en rolle i jeres behandling af patienter?

Som et offentligt sygehus er vi blottet for religiøs påvirkning. Men jeg vil straks tilføje, at vi benytter vores sygehuspræst meget, og har en præst med i et tværfagligt team som en vigtig person. Det er helt uundgåeligt, at man i særlig grad må tilgodesee folks religiøse og spirituelle behov i den situation, som de er i. På palliative kongresser rundt om i Europa er det et emne, der diskuteres meget for øjeblikket. I virkeligheden kan man sige, at det er et område, som vi mangler i vores evaluering af patienter. Vi har mange psykiske parametre, hvor vi måler angst og depression, men vi mangler den spirituelle dimension, og det bliver nok det næste. Det er et forskningsområde,

Overlæge Per Sjøgren har været med siden Palliativ Enhed startede i 1997. (Foto: Søren Peder Sørensen)

de, som helt klart hører hjemme der, og som betyder noget. Men det er vanskeligt at fange ind i vores firkantede måde at tænke på.

Hvorfor spiller den religiøse dimension en vigtig rolle?

Fordi man på en afdeling som vores interesserer sig for helhedsomsorgen. Vi betragter patienten, ikke ud fra et selektivt smerteproblem, men fokuserer på den samlede lidelse. Vi har diætist, psykolog, fysioterapeut, sygeplejerske, socialrådgiver, læger, der alle er der for at nærme sig en helhedsopfattelse af patienten. Vi prøver at fange det ind, som vi kalder en helbredsrelateret livskvalitet. Der mangler vi den spirituelle dimension. Jeg kan ikke sige, hvor stor en procentdel den fylder, men nok flere end vi tror.

En værdig død

I jeres formåls-formulering skriver I, at jeres indsats samlet set skal bidrage til at sikre den enkelte patient en så høj grad af livskvalitet som muligt og bidrage til en værdig død?

"En værdig død" kan være så mange ting. En af dem er at sikre, at patienten dør, hvor han eller hun gerne vil dø. Mange foretrækker at dø i sin egen rede, men ofte er det ikke muligt, fordi pårørende ikke har kræfter til det. Dertil kommer, at vi i dag har gode muligheder for at behandle patienternes symptomer, smertelindring, så det at tage afsked med livet ikke er forbundet med så store smerter som det var engang.

I dag har vi en stor viden om smertebehandling, mens vi har en ringe viden om mange af de andre symptomer. Det kan jo godt være, at vi ved at rette op på noget taber på noget andet. Ved at stille smerten, får patienten overskud til at interessere sig for sin eksistentielle krise, og åndelige og psykiske problemer kan dukke frem. Jeg tror, at det forholder sig sådan, men endnu er det for tidligt at sige noget sikkert om det, da jeg endnu ikke kan dokumentere det.

Eksistentielle behov og åndelig omsorg

Det eksistentielle aspekt af samtalen med det alvorligt syge og døende menneske er en fordybelse af en personlig samtale, hvor et menneske overvejer, hvad der er det bærende i dette menneskes selvforståelse. Et menneske, der bliver alvorligt syg, og som kommer i en krise, vil ofte miste den basale tillid til det bærende i tilværelsen, oplevelsen af livets meningsfuldhed. I den situation vil mennesket ofte stille spørgsmål om, hvad det i egentlig forstand lever for. Begrebsæt som mening og meningsløshed, lidelse og lykke, håb og håbløshed, skyld og tilgivelse er centrale i den eksistentielle omsorg. Det eksistentielle aspekt af en samtale henter sit indhold fra livsfilosofien og udfolder sig i termer, der relaterer sig til livsfilosofien.

Kristen sjælesorg relaterer hyppigt til det bibelske univers, og den sjælesørgiske samtale henter ofte sit sprog og billeder fra Bibelen eller salmebogen. I den sprogragt søger samtalen at formidle en tolkning af det enkelte menneskes situation. Gennem den sjælesørgiske samtale vil der hyppigt kunne gives den alvorligt syge støtte til at forsones sig med sygdommens vilkår.

Et særligt aspekt af den åndelige omsorg er ritualer, så som altergang, andagt og velsignelse. Ofte oplever det alvorligt syge menneske gennem ritualerne og bøn, at angst dæmpes og, at der falder ro over det plagede sind.

(Fra "En palliativ enhed i H:S - redegørelse, forslag til funktion og organisation, Hovedstadens Sygehusfællesskab, oktober 1996)

Polisk valfart til Pindstrup

En velorganiseret og vellykket katolsk begivenhed, som ikke var speciel polsk

Af Helge Clausen

På Midtdjursland ligger Danmarks eneste, katolske landsbykirke - for tiden. Det er Skt. Mikael's Kirke i Rimsø ved Pindstrup. Den blev bygget i 1930 af indvandrede polakker, som især arbejdede i mosebruget ved Pindstrup. Deres arbejdsgiver ville gerne holde på den stabile og billige arbejdskraft, så derfor forærede han dem tømmer til at bygge et kapel af.

Inden for en radius af 20 km boede der dengang omkring 200 polakker, som kunne komme hen til kapellet uden de helt store problemer. Kapellet blev betjent af jesuitter fra Århus.

I løbet af 30'erne udspandt der sig et aktivt kirkeligt og kulturelt liv for polakkerne i Pindstrup-området, hvor de deltog i gudstjenester, religionsundervisning og aktiviteter i den polske forening. I den samme periode samledes mange polakker

fra hele Jylland i Pindstrup på Kristi Legems Fest, hvor man gik i procession med Sakramentet rundt til polakernes boliger og ud på markvejene. På denne måde havde man en årlig valfart, som desværre måtte ophøre, da 2. verdenskrig brød ud.

Da krigen var slut blev Pindstrup-valfarterne ikke genoptaget, men det forsøger man at gøre nu: I 1999, på den sidste lørdag i maj, inviterede p. Herbert Krawczyk SJ og en gruppe katolikker af polsk afstamning fra Århus alle polakker i Jylland til at deltage i en valfart til Pindstrup. Interessen og deltagelsen var tilstrækkelig stor til at man også i år inviterede til valfart, men denne gang på en vigtig fest for alle polakker: Vor Frue af Czestochowas Fest (26. august). I år faldt denne fest på den sidste lørdag i august, og fremover vil man mødes på denne dag.

Messe på polsk

Det 6 timer lange program indledtes med festmesse med biskop Kozon, der fejrede messen sammen med 6 præster, der stammer fra Polen, men som nu virker i Danmark. Koordinator for den polske sjælesorg i bispedømmet, p. Julian Bodnar CSsR fra København, var også til stede. Heldigvis var vejret godt, for kirken kunne kun have rummet halvdelen af de ca. 120 deltagere. Nogle få danske katolikker, herunder nogle med lidt fjernere polske forfædre, deltog også. På pladsen mellem kirken og Skt. Mikael's Hus var der god plads til både at fejre messen og spise bagefter.

Messen blev fejret på polsk; dog blev de tre læsninger også læst på dansk. Biskoppen prædikede på flydende polsk og gav et resumé på dansk bagefter. Han sammenlignede Jasna Gora-bjerget, som helligdommen i Czestochowa ligger på, med Sions Bjerg, som alle folkeslag skal strømme til, iflg. messens 1. læsning. Herfra skal belæringen udgå, her er Guds hus. Biskoppen

sagde, at enhver, som på overbevisende måde ved sin livsførelse aflægger et kristent vidnesbyrd, er som en slags Sion, der rager op og viser, at Gud på en særlig måde er til stede her. Gud er naturligvis overalt, men har valgt at åbenbare sig på udvalgte steder. Enhver af os er udvalgt...

Dagens evangelium var beretningen om brylluppet i Kana, hvor Maria som bekendt på den mest tydelige måde peger på sin søn og opfordrer til tro på ham.

Under messen var den gamle kirkefane fra den polske forening i Pindstrup i 1930'erne blevet hentet frem fra museet og blev holdt af den 81-årige Felix Møller Mielec, hvis familie havde gemt den under krigen.

Efter messen, hvor Te Deum også blev sunget, spiste man sammen, og her fik det polske sprog frit løb. Selv om man har polske rødder, er det ikke sikkert, at man behersker sproget (sådan som det f.eks. var tilfældet med undertegnede, hvis bedsteforældre indvandrede fra Polen før 1. verdenskrig). Men af den grund behøvede man ikke at føle sig udenfor. Der var et godt og varmt fællesskab, hvor man end vendte sig. De fleste deltagere var nok fra Århus-området, men også Esbjerg, Haderslev og Aalborg var repræsenteret.

Midt på eftermiddagen underholdt en polsk musikgruppe fra Katowice. De var særligt indbudt og sang religiøst prægede sange til moderne rytmer. Det var tydeligt, at det var andet og mere end et levebrød for dem. Gruppen høstede et pænt bifald.

Festlig afslutning

Valfarten sluttede med en andagt med sakramental tilbedelse og rosenkrans i Skt. Mikael's Kirke, som var godt fyldt. Noget ganske særligt var et stort billede af den Barmhjertige Jesus, sådan som den hl. Faustina så Ham i en åbenbaring. De fleste har sikkert set billedet,

hvor der udgår blå og røde lysstråler fra Jesu Hjerter. I forbindelse hermed blev også Barmhjertighedens Rosenkrans bedt. Derefter blev vi alle velsignet med Sakramentet, og biskoppen takkede alle, der var kommet.

Han fremhævede også betydningen af de nationale valfarter, der fandt sted herhjemme (polsk, tamilsk og vietnamesisk) udover de traditionelle valfarter til Åsebakken og Øm. P. Herbert Krawczyk sluttede med at invitere alle til at komme til næste års valfart til Pindstrup, lørdag den 25. august 2001. Det var lige før at deltagerne ikke ville holde op med at synge polske hymner. Udenad, naturligvis.

Billedet af den Barmhjertige Jesus blev overgivet til en polsk familie fra Aalborg, for at det kunne vandre fra familie til familie dér, lige som det havde gjort de sidste to år i Århus.

En velorganiseret og vellykket katolsk begivenhed, som ikke var eksklusiv polsk, men som netop i kraft af sin katolicitet også fik min kone og mig til at føle os blandt venner. ■

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax: +45 81 16 34

Week-end

Lørdag, d.30.09.2000 kl. 10.00 - søndag, d.01.10.2000 kl. 13.30

Kalkmalerier i Nordvestsjællandske landsbykirker

Med udgangspunkt fra Sct. Ansgar Kirke, Bredgade 64, 1260 København besøger vi landsbykirkerne Tuse og Højby i Nordvestsjælland, for at studere disse kalkmalerier. Week-enden vil ligeledes indeholde et foredrag om middelalderens kirkekunst samt en introduktion til kirkekunst i Skåne.

Arrangør: Pastor D. Timmermann.

Pris: 675,-

MagleåsTRÆF

Søndag, d.08.10.2000, kl.14.00: kaffe + kage, kl.15.00:foredrag

Ravennas mosaikker

Gravmålet for den romerske prinsesse Galla Placidia, som levede i første halvdel af 400-tallet er ligesom Ravennas San Vitale-kirke fra midten af 500-tallet, strålende eksempler på tidens fantastiske mosaikkunst. Nyd mag.art. Kirsten Dannesbos dejlige lysbilleder og hendes store viden om de imponerende kunstværker.

Pris kr. 50,-

Week-end

Fredag, d.24.11.2000 kl.19.00 - søndag, d.26.11.2000 kl.13.30

Iflg. Mattæus

Week-enden vil med udgangspunkt i Mathæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangør: Pastor Niels Engelbrecht og Hanne Brixtofte

Petersen

Pris kr.750,-

TILMELDING og yderligere oplysninger

Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

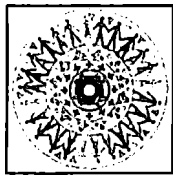
Høsterkøbvej 6

3460 Birkerød

tlf.: 45 81 07 15

e-mail: magleaas@magleaas-kursuscenter.dk

Møder og arrangementer

**SANKT JOSEPH
SØSTRENES
ORDENSSAMFUND
350 ÅR**

1650 2000

I ordenssamfundets danske provins indledte vi jubilæumsåret med et arrangement d. 15.10.99, hvor mange mennesker gjorde os den store glæde at tænke på os.

Som afslutning på dette mindreårige år vil vi gerne indbyde til

FESTMESSE

d. 15. oktober 2000, kl. 15.00

SANKT ANSGARS KIRKE
Bredgade 64, 1260 København K.

Hovedcelebrant: biskop Hans L. Martensen

Efter messen er der reception i kirkens menighedslokaler.

SANKT JOSEPH SØSTRENES
ORDENSSAMFUND
DEN DANSKE PROVINS

25 ÅRS JUBILÆUM

af vor priorinde
Sr. Eva Maria's
klosterløfter
fejres i messen

lørdag den 30. september kl. 14.00.

Br. Wilfrid Stinissen o. c. d. prædiker.

Efter messen er der sammenkomst.

Alle er hjerteligt velkomne

Karmelitesøstre
Skt. Josefs Karmel,
Brødeskovvej 46.
3400 - Hillerød,
Tel. 48 16 18 38

**Samtale gruppe om
den personlige tro**

Vi er en indtil nu lille gruppe der mødes regelmæssigt, for at tale sammen om om vor katolske tro.

Vi indleder og slutter med bøn, bringer vore egne spørgsmål frem, drøfter dem, finder litteratur frem og beder for hinanden, og vi læser Bibelen, og alt dette i en ro i ånden. Joost Dahlerup O. Carm. har en viden som har hjulpet og gavnet os, og vil hjælpe hvor der er behov.

Vore møder holdes hos Virginia og Jan Taripe Dallerup, Charlotte Muncksvej 21, st. th., 2400 København NV. Mødetiden er mandag fra 19.30 til 21.30. Tlf/Fax.: 35 85 21 11. E-mail.: jan.taripe.dallerup@get2net.dk

Diverse

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 · Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnummer); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente
**til fordel for Den katolske Kirke
Ansgarstiftelsen**

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift. Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand. Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K. Tlf. 33 11 60 80.

**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:
Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:
Kr. 6,- pr. sp./mm.

Salg og service

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36 SV

Tlf. 33 21 20 47

(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

Revision · Regnskab · Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
 Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
 Skt. Olsgade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
 -det er altid sikkert med en registreret revisor-

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester

Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:

38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstre
Bedemændenes Landsforening

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

**KATOLSK ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE
GANG
D. 4. OKTOBER**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 25. SEPTEMBER

Roms og bordets glæder

"Smag på Rom i jubelåret 2000" er en fornøjelig om end ikke ganske uproblematisk bog

Af Andreas Rude

Henrik Oldenburg er chefredaktør for det gastronomiske magasin Smag og Behag og en begejstret og belæst turist i Rom siden 1969.

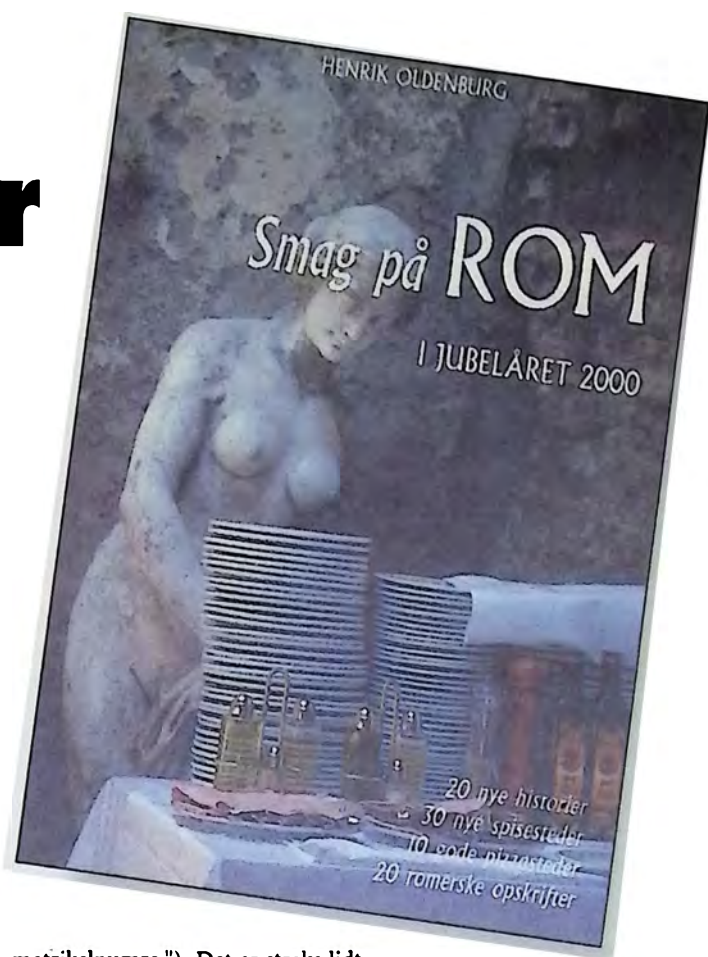
I anledning af den katolske kirkes jubilær har han forfattet en guide til Rom og Roms restauranter med titlen Smag på Rom i jubelåret 2000: 20 nye historier, 30 nye spisesteder, 10 gode pizzasteder, 20 romerske opskrifter. Som Oldenburg selv skriver i forordet er det en "hyggebog for alle Romafarere, der gerne vil ha' lidt til forstanden, inden de sætter sig ned og får lidt til maven".

Trætte pilgrimme og turister vil utvivlsomt være ham de kulinariske tips taknemmelig, men de risikerer at blive slemt skuffede, hvis de lader ham være deres eneste guide til byens seværdigheder. Problemet er nemlig, at bogens to sider ikke er i balance, og at Henrik Oldenburg tager gastronomien meget mere alvorligt end Roms mangesidige historie og talrige åndelige og kunstneriske seværdigheder. Eller måske er det snarere, at de tyve historier om Rom først og fremmest skal opfattes som tyve "gode" historier som fortalt ved en bedre frokost, hvor den dybere sammen-

hæng viger pladsen til fordel for anekdoter med slagkraftige pointer.

"Nu vil vi ære Michelangelo," skriver Henrik Oldenburg efter en gennemgang af Det sextinske Kapel, hvor Michelangelo bliver beskrevet som "småfornærmet", mens pave Julius II til gengæld "stryger ham over håret". "Hvis ikke han fik den anerkendelse, han har fortjent, vil vi tildele ham et festmåltid, der er en mester værdig", afgrø Oldenburg med en selvsikkerhed, der ikke ville have misklædt hverken pave Julius eller Michelangelo. Og så går turen til en af Roms bedste restauranter, Antico Arco på Piazzale Aurelio, hvor tre personer kan nyde menuer som f.eks. spaghetti con bottarga di muggine capperi ed erba cipollina (spaghetti med multerogn, kapers og purløg) efterfulgt af carré di agnello con crema di cannellini (lammekam med bønnepuré) og afrundet af tortino caldo di cioccolato con cuore morbido (små varme chokoladekager) for ca. 850 kroner inklusive vin.

Det lyder godt, endda så godt, at man tilgiver Henrik Oldenburg hans småsludrende tone og bærer over med hans tilstræbte anakronismer ("Hadrian behøvede ikke at spille tiden på byggetilladelser og

matrikelnumre.") Det er straks lidt vanskeligere at kapere Henrik Oldenburgs kavalertagte omgang med jubelårets teologi og historie, som det ikke er helt tilfredstillende at få forklaret med følgende slogan: "Kom til Rom - og få syndsforladelse. Hvis du angrer, slår vi en streg over dine synder. På gensyn. Venlig hilsen. Pave Bonifacius." Så lemfældigt ville Oldenburg aldrig behandle en portion abacchio a piacere, for slet ikke at tale om en insalata di mare calda. Og de læsere, der gerne vil have en ordentlig forklaring på, hvorfor jubelårene efter 7 århundreder stadig tiltrækker så mange mennesker, lades i stikken.

Alt dette til trods er det værd at

overveje at anskaffe sig bogen, hvis turen går til Rom i jubelåret. Den gastronomiske side af bogen er meget appetitvækkende, og Henrik Oldenburg besidder en oprigtig begejstring for Rom. Dertil kommer, at han har fyldt bogen med mange spændende og stemningsfulde illustrationer. Men lad den endelig ikke være den eneste guidebog. ■

Henrik Oldenburg. Smag på Rom i jubelåret 2000: 20 nye historier, 30 nye spisesteder, 10 gode pizzasteder, 20 romerske opskrifter. SMAG og BEHAG's forlag SMAG, 2000. Kr. 195,-

Svensk religionsleksikon tager konkurrencen op

Af Helge Clausen

Der er en stor interesse for religion i vore dage. Det er som om de forskellige religioners (herhjemme: mest de kristne) manglende synlighed og engagement i det verdslige samfund hos mange skaber et tomrum i deres tilværelse.

I et forsøg på at udfylde dette tomrum søger mange - både i teori og praksis - at få noget at vide om forskellige religioner. Her kan passende håndbøger være af stor værdi, både for den enkelte og til brug i undervisning.

I Danmark er der siden 1979 udkommet en sådan opslagsbog i flere udgaver og oplag: "Gyldendals religionsleksikon". Det henvender sig især til gymnasium og HF og er meget anvendt.

Men nu har dette leksikon fået en konkurrent, nemlig det svenske "Religionslexikonet" fra 1999. De to værker er begge på små 600 sider og dækker foruden kristendommen også de andre, store verdensreligioner som jødedommen, islam, buddhismen, hinduismen, konfucianismen og taoismen. Antallet af opslagsord er også nogenlunde det

samme (ca. 2.500), men så begynder lighederne også at holde op. I det ydre bemærker man straks, at det smukt trykte og indbundne svenske leksikon er meget tungt (1,7 kg målt på køkkenvægten); det er trykt på glittet papir, hvilket er en stor fordel for de over 600 illustrationer, hvoraf de fleste er i farve. Der er både fotografier og reproduktive billeder af personer, steder, bygninger, religiøse ceremonier, genstande, kunstværker osv. Valget af billeder og deres omfang gør værket indbydende for den moderne bruger, som nok oftest er meget visuelt orienteret.

Tysk oprindelse

Med hensyn til indholdet er der også visse forskelle. Det svenske leksikon er i virkeligheden ikke oprindeligt svensk, men er en oversættelse og bearbejdning af et tysk værk "Enzyklopädie der Religionen" fra 1990. Det er udarbejdet af flere tyske protestantiske og katolske teologer. Den svenske bearbejdning er - efter oversættelsen til svensk - foretaget af docent i kirkehistorie, Per Beskow, som er katolik, samt en ekspert i islam.

En af de fordele, som denne fremgangsmåde har medført, er en større bredde i behandlingen af de enkelte emner. Nogle steder ser man tydeligt, at den oprindelige tekst er skrevet af tyskere; f.eks. er der en større artikel om den evangeliske kirke i Tyskland. Men i rigtig mange tilfælde har Per Beskow suppleret de originale artikler med oplysninger, som er relevante for et svensk og nordisk publikum. F.eks. tilføjes det til artikler om mandlige og kvindelige ordener, hvis de har haft eller har klostre i Sverige. Eller i forklaringen på, hvad "elevation" er for noget tilføjes det, at opløftningen i messen af nadverelementerne blev afskaffet hos de reformatoriske kristne, men har vundet indpas i den svenske kirke (som der, underligt nok, ikke er en artikel om) i 1900-tallet. Det er da interessant.

Det "specielle svenske" stof, f.eks. artiklerne om den hl. Birgitta af Vadstena og hendes orden, er givetvis betydeligt udvidet eller nyskrevet. Men der er også en større dybde i mange af artiklerne i det svenske religionsleksikon, sammenlignet med det danske. Det ses

f.eks. ved artiklen om transsubstantiation, hvor der knyttes an til den aristoteliske filosofi, og de mest basale begreber (substans og accidens) gives en elementær forklaring.

Det er en udbredt sport hos anmeldere af leksika at finde fejl. Det var svært i dette tilfælde; det tog rigtig lang tid, før jeg fandt en fejl: På s. 468 i en billedtekst omtales pave Paul VI som Paul II. Ha, der fik vi de svenskere!

Men det ændrer ikke en tøddel på min konklusion: "Religionslexikonet" kan varmt anbefales til alment brug for den, der er interesseret i religion i bred forstand. Artiklerne er overskuelige og opdaterede, billedstoffet af høj kvalitet, prisen er rimelig (især hvis den købes direkte fra Sverige!), og - hvad den katolske læser måske lægger vægt på: Det katolske stof er katolsk. ■

Religionslexikonet. Oversat af Joachim Retzlaff. Bearbejdning ved Per Beskow og Jonas Svendsen. Stockholm, Forum, 1999, 587 s. ISBN 91-37-11539-1. 338 sv.kr.

MEDELELSE FRA BISPEKONTORET:

Diakon vies

Lørdag den 30. september 2000 kl. 11.00 vier biskop Czeslaw Kozon i Skt. Annæ Kirke, Dronning Elisabeths Allé 3, København S, Kim Rue Tran til permanent diakon i bispedømmet. Kim Tran er født den 22. oktober 1940 i Vietnam og kom i 1975 med sin hustru Lien Thi Tran og deres 4 børn som bådflugtninge til Danmark og bor nu i Hvidovre. Kim Tran har fået sin 3-årige teologiske uddannelse til diakon ved Maryvale Institute i Birmingham i form af fjernkursus.

Bispedømmet i Østsibirien

KNA, sep. 2000: I den østsibiriske hovedstad Irkutsk blev der d. 8. september indviet et nyt center for det kirkelige arbejde i bispedømmet. Bygningen af det samlede kompleks er muligjort gennem finansiel støtte fra østhjælpsorganisationen Renovabis, de tyske bispedømmer, samt flere amerikanske og italienske bispekonferencer.

Biskop Jerzy Mazur, apostolisk administrator for Østsibirien, vil snarest muligt indrette en institution, der kan tage sig af nødstedte børn og også åbne mulighed for uddannelse af lægfolk. Den oprindelige sognekirke blev i Stalinperioden beslaglagt og ombygget til koncertsal. Bystyret lod imidlertid ikke den oprindelige kirke gå tilbage til menigheden, men stillede i stedet for en byggegrund til rådighed. Her er så den nye domkirke og det nye kirkelige center blevet bygget.

Med sine ti millioner kvadratkilometer er bispedømmet det største i verden, rent arealmæssigt. Her lever 50 000 katolikker, fordelt på 32 sogne og 100 annekskirker. Til det pastorale arbejde står 32 præster og 15 ordnssøstre til rådighed. -mey

TV-gudstjeneste

TV-gudstjenesten den 24. september fra Skt. Pauls Kirke i Taastrup transmitteres i DR1 samme dag fra kl. 14 til 15.20. Selve gudstjenesten holdes kl. 10.

Den kommunistiske kommissær mødte op på kollektivbruget for at forhøre sig om størrelsen af den forestående kartoffelhøst. På hans spørgsmål svarede en af bønderne:

"Kartoflerne vil nå helt op til Guds fødder."

Hertil svarede kommissæren: "Men du ved jo godt, at der ikke er nogen Gud!"

Bonden: "Og der er heller ingen kartofler."

Kilde: Katolske anekdoter. Redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting

Kim Rue Tran med gaven, som han har modtaget fra paven i anledning af diakonvielsen. (Foto: sps-freelance)

Viet til diakon

Kim Rue Tran blev i lørdag ved en højtidelig ceremoni i Skt. Annæ Kirke i København viet til permanent diakon i bispedømmet. I et interview fortæller han om et stort ønske, som er gået i opfyldelse, og om sin og familiens dramatiske flugt fra Vietnam for 25 år siden.

Læs side 6-7

Helligkåring retter søgelys mod kristnes forhold i Kina

Frygt for optrapning af forfølgelser af kristne i Kina

Den kinesiske regering har skarpt kritiseret paven helligkåring af 120 martyrer fra Kina søndag den 1. oktober. Den reagerer på valget af dato, som er den kinesiske nationaldag og årsdagen for udråbelsen af folkerubikken Kina i 1949. Men de kinesiske myndigheder raser også over, at 86 af de nye hellige blev dræbt under det såkaldte Bokseroprør i 1900, som havde til formål at eliminere den europæiske indflydelse i Kina.

Vatikanet har i en kommentar insisteret på, at valget af den 1. oktober ikke var ment som nogen provokation, men fordi det er mindededag for den hellige Therese af Lisieux, som er missionærernes skytshelgen.

Menneskerettighedsorganisationer frygter, at helligkåringen af kinesiske martyrer vil udløse nye forfølgelser af kristne i Kina. Samtidig lyder der anerkendelse af helligkåringerne, fordi de er med til at rette blikket mod den fortsatte undertrykkelse af kristne og andre religioner i Kina.

Det kinesiske religionsbureau har netop offentliggjort nye retningslinjer for den religiøse udøvelse. De understreger, at det er strengt forbudt for udlændinge at drive mission i Kina. Det er forbudt at indføre bøger af religiøs indhold, udover til personligt brug. Endelig må kinesiske troende uden officiel tilladelse ingen kontakt have med udlændinge.

I Kina må kun medlemmer af den

Op mod 12 mio. kinesere menes at tilhøre den Roma-tro undergrundskirke. (KNA_BILD)

regeringstro Patriotiske Kirke, der blev grundlagt i 1957, og som ingen forbindelse har med Vatikanet, frit praktisere deres tro. Medlemmer af den "Romatro" undergrundskirke bliver forfulgt af myndighederne.

Siden 1957 har de diplomatiske

forbindelser mellem Vatikanet og Kina været afbrudt. Dog har Vatikanet anerkendt nogle biskopper af den Patriotiske Kirke. Ifølge oplysninger fra Vatikanet er 12 mio. kinesere tilknyttet den katolske undergrundskirke, mens fem mio. er

medlem af den patriotiske kirke. (KNA/Kathpress, Catholic World News).

Læs også side 4

Relikvie med dyrbar historie

Efter 2. Verdenskrig sluttede nogle østtyske katolske kvinder sig sammen i et arbejdsfællesskab til varetagelse af åndelige behov, "Sjælesorgshjælpere i Bonifaciestjenesten i Diaspora" Virkefeltet var det tidligere Østtyskland, og sigtet var at støtte biskopper og præster under deres vanskelige pastorale arbejde.

Relikviet af den hellige Lioba, som

var søstrenes samlingspunkt i alle årene, havde sit hjemsted i en privatkapel. At relikvien nu er kommet til Frederiksberg, skyldes fru Dorothea Olbrich, mangeårig formand for Ansgarwerk Osnabrück. Det var kommet fru Olbrich for øre, at Sjælesorgshjælperne i Bonifaciuswerk i Diaspora søgte efter et egnet sted til deres dyrebare relikvie som

følge af, at de imødeser deres fællesskabs nedlæggelse. Relikviet har nu fundet sit nye sted i en niche i Sankt Mariæ Kirkes vestvæg i nærheden af præstekoret.

Læs mere side 8

Tyttebær og kollektiv selviskhed

I begyndelsen af bærsæsonen indbød man udenlandsk arbejdskraft til Sverige for at sikre bærhøsten. Man havde fået den ellers så restriktive udlændingestyrelse til at give denne arbejdskraft en begrænset opholdstilladelse. Fremmedarbejderne kom fra Thailand og Indien i tillid til, at de kunne tjene en god dagløn på bærplukning uden at de dog havde noget større kendskab til svenske forhold. Bærrerne findes i nogle af Sveriges meget tyndtbefolkede områder. Her har befolkningen for længe siden opgivet at indsamle de højt værdsatte bær til de svenske middagsborde. Det har aldrig været muligt at plukke et så stort antal bær, at det kunne give en rimelig dagløn, selv når man var lokal og kendte de gode steder for plukning.

I år var bærhøsten usædvanlig ringe. Fremmedarbejderne kom, men kunne slet ikke tjene til livets opretholdelse endsige til hjemrejsen. De var simpelthen strandet i Sverige, ofre for de mennesker, som havde stillet dem lukrativt arbejde i udsigt i et land, der må opleves "som bugnende af mælk og honning".

Problemet vakte stor opmærksomhed blandt andet, fordi det blev taget op af det nationale svenske fjernsyn med understregning af, at ingen ønskede at tage ansvaret for denne situation. De formelle bestemmelser var blevet overholdt. Resultatet er dog, at fattige thailændere og indere er blevet skubbet endnu dybere ned i fattigdommen og elendigheden. De er henvist til, at godgørende mennesker på egnen giver dem mad og varmt tøj. Situationen er dybest set grotesk, fordi den illustrerer menneskers selviskhed og de fattiges ønske om at få del i de riges goder. Alt dette er baggrundshistorien for tyttebær på middagsbordet. De har måske nu mistet noget af deres smag.

De heftige diskussioner forud for afstemningen om ja eller nej til euro'en afslørede i stadig stigende grad de primitive selviske følelser, som både 'ja' og 'nej' sigerne groft udnyttede i befolkningen. Politikernes understregede faren for arbejdsløshed, huslejernes eventuelle stigning eller det modsatte, og folkepensionen som kunne være i fare. Alt dette var ret uoverskueligt for de fleste, men pointen var, at argumenterne rørte ved de mest primitive følelser og basale angst hos vælgerne. Hermed blev valgkampen reduceret til at være på et uværdigt menneskeligt plan, hvor værdier og idealer i det europæiske samarbejde helt fortegnedes eller forsvandt.

Det multikulturelle samfund kan virke skræmmende, især på baggrund af uheldige situationer, der har fortegnet hele udviklingen. Nottingham kvarteret i London har i løbet af ganske få år ændret sig radikalt og vist, at dette multikulturelle miljø udgør en stor rigdom i denne storby. Der er lignende eksempler andre steder i Europa.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260

København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.

Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Læserne diskuterer

Livet må man selv finde ud af

Elisabeth Schacht, Fredskovhellet 2H, 3400 Hillerød, skriver:

Gertrud Messerschmidt skriver i sin kronik i K.O. d. 23.8.00, at det er svært at være katolik i spændingsfeltet mellem kirkens belæring om kærlighed og sex, og så den daglige praksis, og det har hun helt ret i. Det er vi mange, der har måttet sande i tiden løb.

For år tilbage gik bølgerne højt i katolske kredse, når talen faldt på

fødselskontrol og prævention. Adskillige katolske familier gik ned på grund af graviditetsangst og fødslernes mangfoldighed, mens de fortvivlet forsøgte at leve op til kirkens seksuallære.

Det tvang nogle af os til at indse, at her måtte være noget galt. Vi måtte tage vores tro op til revision; den stemte ikke med virkeligheden, der som bekendt er alle tings prøve.

Det blev en krise for mange, og vi var et par stykker, som var på nippet til at

smide barnet (in casu: troen) ud med badevandet, den blinde autoritetstro.

Vi måtte erkende, at vi havde begået en fejl: vi havde lagt ansvaret fra os og forventet, at andre skulle fortælle os, hvad vi skulle gøre, men den går ikke. Livet må man selv finde ud af - sammen med Gud og sin samvittighed.

Og det behøver ikke at betyde manglende respekt for kirkens ledere, som jo "ikke er herrer over jeres tro, men medarbejdere på jeres glæde."

Skam dig!

Niels Ørskov Larsen, Postparken 17, 2.tv. 2770 Kastrup, skriver:

Søndag den 10. september 2000 var jeg med til messen i Domkirken Sankt Ansgar Kirke i Bredgade.

Ved offetioret start bemærkede jeg, at der var uro i højre side af kirken. Flere mennesker samlede sig omkring en ældre kvinde, som sank sammen og tilsyneladende blev bevidstløs. Min fornemmelse var, at hun blev utilpas, hvorefter jeg tændte min mobiltelefon for i givet tilfælde at kunne tilkalde hjælp. Da man bar kvinden ned bagest i kirken, ringede jeg til 112, og bad om at få en ambulance.

Jeg gik udenfor kirken, for at vise ambulancefolkene vej. Da vi kom ind i

kirken, var man i gang med hjertemassage. Ambulancefolkene og en tilkaldt læge fortsatte genoplivningsforsøg, men den tilkaldte læge konstaterede lidt senere, at den kvindelige patient var afgået ved døden.

Den næste dag læser jeg i BT, at en kirkegænger, som åbenbart ikke vil opgave sit navn, af hensyn til sin relation til menigheden, kontakter en journalist ved BT, at kirkegænger, men som åbenbart hører til Sankt Ansgars menighed, finder det uacceptabelt, at præsten ikke afbryder messen, men blot fortsætter den.

Det unavngivne menighedsmedlem henvender sig til BT og fortæller historien, som jeg personligt, da jeg var i kirken på det pågældende tidspunkt,

finder uunderbygget. Ifølge BT skete det under prædiken, hvilket ikke var sandt. Jeg synes det er uacceptabelt og for småligt, at man henvender sig til et middelmådigt blad, hænger en præst ud for ikke at have handlet på en måde, som jeg mener, kan skabe postyr.

Hvis man er et voksent og modent menneske, og kommer med den slags postulater, bør man skrive sit navn eller vise, at man kan handle bedre vidende.

Ifølge BT's kilde valgte den unavngivne kilde at forlade kirken. Jeg håber at vedkommende person, som ifølge BT forlod kirken, skammer sig.

Jeg mener personligt, at det er et hån imod kirken at skrive til BT om sin kirke på en sådan måde uden at kunne skrive sit navn - skam dig.

Vedrørende messen i Sct. Ansgars kirke

Kirketjenermedhjælper Jørgen Larsen, Novembervej 35 1.sal m.f., 2730 Herlev, skriver:

Da jeg som kirketjenermedhjælper i Sct. Ansgars kirke i Bredgade har kendskab til den af B.T.'s artikel dagsdato, er jeg enig i at der var en dame der blev syg i kirken, men døds-kamp er der slet ikke tale om, ja! det er helt grotesk, at en kirkegænger opfører sig så utilbørligt som vedkommende gør, også da uden navns nævnelse, vedkommende skriver at man ikke ønsker sit navn frem på grund af sit tilhørsforhold til menigheden.

Man skriver endvidere da én, (hvem så denne ene er) henvendte sig til folk for at få stoppet messen, blev der tyset, siger denne anonyme kirkegænger. Man fandt det ikke nødvendigt at stoppe messen, da vedkommende dame (på 80 år) da allerede var kommet under behandling, straks efter at hun var

faldet om. Jeg selv har et øjeblik været i vores sakristi, men jeg var der kun ganske få minutter, derefter gik jeg direkte tilbage til kirkerummet. Der var man allerede i gang med at prøve at få genoplivet damen, ved at to fra menigheden straks gav hjertemassage samt mund til mund metoden (ilt). Det vil sige at jeg fra nærmeste hold så hvordan man prøvede af alle kræfter, at få genoplivet damen, tillige med at en tredje person tilkaldte en ambulance, samt at denne efter et kort øjeblik rykkede for ambulancen, denne ankom straks efter (samtidig med at man rykkede for den). Endvidere kan jeg bekræfte, at ambulancefolkene straks overtog behandlingen af damen, samtidig med at de rekvirerede en lægeambulance. Straks efter at lægen var kommet, overtog han hele situationen, men et øjeblik efter måtte lægen og ambulancefolkene desværre oplyse at der var intet de kunne gøre,

andet end erklære damen for død. Det er også korrekt at folk gik til nadver (kommunion) da kvinden blev båret ud, da man som ovenfor nævnt ikke aflyste resten af messen.

For en god ordens skyld, skal det også nævnes, at den ældre dame hilste på vores kirketjener Ulla Elmquist, hun spurgte damen hvorfor hun kom så sent i dag, hun svarede at hun havde glemt sin taske i en bus, og derfor var hun taget ud og lede efter den. Efter et stykke tid, fandt hun tasken igen i en bus og derfor kom hun for sent til messen, lidt forpustet ja, men glad for at hun nu havde sin taske igen. Som nævnt ovenfor hilste hun på Ulla Elmquist, men på det tidspunkt var der jo ingen der drømte om, at det skulle gå som det gik. Men der er jo ingen der er Herre over livet. Tillige med var mange enige om at hun nok havde ønsket at dø, som hun gjorde netop i kirken, hvor hun var en god og trofast kirkegænger.

En ubarmhjertelig præst?

Pastor Piotr Rypulak, Sct. Ansgar Kirke, København, skriver:

For tre år siden kom jeg til Danmark. Selv om jeg ikke har været her så længe, har jeg dog haft tid til at lære den danske mentalitet at kende, de danske traditioner og den danske kultur. En ting, som er meget karakteristisk, som

straks sprang mig i øjnene, var, at man i Danmark meget ofte taler om demokrati, om lighed, om respekt for menneskers rettigheder uden hensyn til hvilken religion eller verdensanskuelse de har. Men den artikel, som stod i B. T. d. 11 september forårsagede, at jeg ikke følte, at jeg var i et demokratisk land, men i det gamle Polen med kommu-

nistisk regime, hvor de kommunistiske aviser var et kampredskab mod Den Katolske Kirke. De kommunistiske journalister brugte mange forskellige og afskyelige metoder for at ødelægge Den Katolske Kirke i Polen og for at stille den i et dårligt lys.

Fortsætter på side 8

Kristne ortodokse søger den katolske kirke

Nordiske biskopper understreger betydning af dialog med Den ortodokse Kirke om den pastorale betjening

Grundlæggende pastorale spørgsmål om ægteskab og familieliv blev diskuteret indgående, da de nordiske biskopper var samlet til Bispekonference i Reykjavik i dagene fra den 16. til den 21. september.

Også spørgsmålet om forholdet til Den ortodokse Kirke set i lyset af indvandring af katolikker, som tilhører de orientalske riter, var oppe at vende.

Ifølge biskop Czeslaw Kozon betyder den stigende indvandring af kristne fra de orientalske kirkesamfund, at der er et øget behov for dialog mellem den katolske og den ortodokse kirke i Danmark.

"Det drejer sig om hvordan den katolske kirke kan vise gæstfrihed og pastoralt betjene ortodokse kristne, som ikke har egne kirker at komme

i." Sammenlignet med f.eks. Sverige har Danmark et beskedent antal af orientalske kristne fra ortodokse og unerede kirkesamfund, men ifølge biskoppen er det vigtigt at vise dem omsorg, da mange af dem søger til den katolske kirke som det kirkesamfund, hvis gudstjenesteform ligner dem nærmest.

Dominus Iesus

Et andet emne, som blev diskuteret på den nordiske bispekonference, var Troskongregationens dokument om Kirkens rolle i frelsen "Dominus Iesus", som fra luthersk side har udløst negative reaktioner.

I en pressemeddelelse efter bispekonferencen hedder det, at de lutherske reaktioner bør bearbejdes, og

Biskop Kozon mener at det i højere grad er sproget end selve indholdet, der har udløst de negative reaktioner på dokumentet Dominus Iesus.

på såvel national som regional plan bør den økumeniske dialog styrkes.

Ifølge biskop Czeslaw Kozon har de nordiske biskopper ikke planer om at udtrykke en fælles holdning til dokumentet, men der var på bispekonferencen en forståelse for den kritik, som lutherske kirker i Skandinavien og Tyskland har rettet mod dokumentet. "I og for sig siger dokumentet ikke noget nyt. Når de reformatoriske kirker opfatter dokumentet som både frustrerende og sårende, skyldes problemet nok i højere grad dokumentets sprogbrug og tilingen for offentliggørelsen", siger biskop Kozon, der forbereder et svar til den folkekirkelige biskop Karsten Nissen, der har efterlyst Den katolske Kirkes kommentar til dokumentet fra Troskongregationen. *sps*

Dokument om frelse stopper ikke dialog

Biskop Walter Kasper beklager reaktioner på Dominus Iesus

Fresing, KNA: Sekretæren for Det pavelige Enhedsråd, biskop Walter Kasper, har i en kommentar til Vatikanets omdiskuterede dokument "Dominus Iesus" udtrykt beklagelse over, at mennesker af andre konfessioner har følt sig stødt og såret over dokumentet. "Ingen frelse uden for Kirken" er temaet for erklæringen, som Vatikanets kongregation for Trosklære offentliggjorde den 5. september. Flere lutherske biskopper i Tyskland og Skandinavien har reageret mod dokumentet, som de opfatter som udtryk for, at den katolske kirke tager patent på kirkens rolle i frelsen. I forbindelse med en kongres i Freising i Tyskland sagde biskop Walter Kasper i et forsøg på at formilde kritikkerne, at "Dominus Iesus" ikke udgør "nogen omfattende udlægning af den katolske opfattelse til spørgsmålet om økumeni". Samtidig understreger han, at det er forkert at opfatte do-

kumentet derhen, at den markerer afslutningen på den økumeniske dialog. Han forsikrer, at det er i pave Johannes Paul II's ånd, at samtalen med andre religioner videreføres og tilføjer, at diskussionen om dokumentet fra Troskongregationen skyldes et "sprog- og kommunikationsproblem". Heller ikke et omstridt kapitel om "Ensidighed og enhed" rummer ifølge biskop Kasper noget afgørende nyt. Dokumentet fastholder derimod det centrale budskab fra Det 2. Vatikanekoncil, at også andre kirker er et redskab til frelse i Jesus Kristus. At kapitlet skulle udtrykke en katolsk "frelsesmonopol" har ikke noget på sig. Kasper forsikrer, at den katolske kirke vil fortsætte ad den økumeniske vej. Øjeblikkelige vanskeligheder og diskussioner om dokumentet kan ikke ændre på det faktum. "Det økumeniske engagement kan ikke kaldes tilbage", erklærede Kasper. (KNA)

Ny leder for bispekongregationen

Ærkebiskop Giovanni Battista Re udnævnt

Ærkebiskop Giovanni Battista Re (66), som siden 1990 har været Vatikanets "indenrigsminister", er af pave Johannes Paul II blevet udnævnt til præfekt for Bispekongregationen.

Kongregationen har hidtil været ledet af den brasilianske kardinal Lucas Moreira Neves. Denne er ansvarlig for forberedelse og afvikling af 2/3 af bispeudnævnelserne i hele verden, og dermed en af de mest indflydelsesrige personer i kurien.

Kardinal Moreira Neves, der en gang blev betragtet som en sandsynlig pavekandidat, har i længere tid været plaget af svigtende helbred som følge af en alvorlig diabetes. Samme dag som han fyldte 75 år og dermed nåede pensionsalderen for embedet i Vatikanet, accepterede paven hans afskedsansøgning.

Ærkebiskop Re overtager samtidig hans embede som leder for den pavelige kommission for Latinamerika.

Ærkebiskop Res tidligere embede som "substitut" i Vatikanets statssekretariat overtages af den nuværende nuntius i Mexico, den argentinske

ærkebiskop Leonardo Sandri (56). Han virkede mellem 1992 og 1997 som assessor i Statssekretariatet, og var dermed ærkebiskop Re's stedfortræder. Siden var han pavelig ambassadør (nuntius) i Venezuela og fra marts i år i Mexico.

Ærkebiskop Giovanni Battista Re er født i 1934 i Brescia i Norditalien. Han blev præsteviet i 1957 og gjorde tjeneste i bispedømmet Brescia til 1961. Da gik han ind i Vatikanets diplomatiske korps og gjorde tjeneste i Panama og Iran, før han vendte tilbage til Rom for at begynde i Statssekretariatet. Han var sekretær for bispekongregationen fra 1987 til 1989, og i 1990 blev han udnævnt til substitut for Statssekretariatets sektion for almindelige anliggender.

Snarlig udnævnelse

Ærkebiskop Re har i lang tid været på tale som Moreira Neves efterfølger, og han bliver med stor sandsynlighed udnævnt til kardinal i næste konsistorium. Tjenestemænd i Vatikanet har antydnet, at et konsistorium kan indkaldes i februar. Inden da vil antallet af kardinaler, som er under

80 år, og dermed valgberettiget i et konklave, være nede på 95. Det kan blive endnu lavere, hvis nogen af kardinalerne under 80 år dør før den tid. Efter som det maksimale antal i konklavet er 120, vil der da være 25 ledige pladser i kollegiet. I øjeblikket er der 99 kardinaler under 80 år, men de fire, som når aldersgrænsen før februar, er James A. Hickey, USA (11. oktober), Eugenio de Araujo Sales, Brasilien (8. november), Hyacinthe Thiandoum, Senegal (2. februar) og Antonio M. Javierre Ortas, Spanien (21. februar).

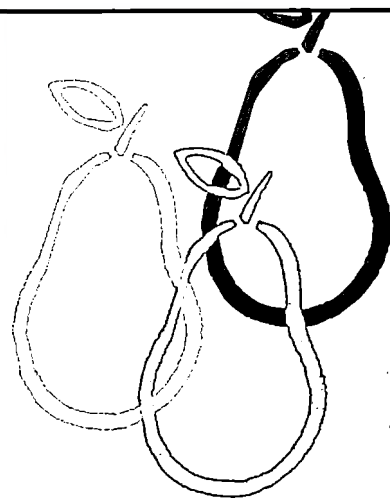
Observatører i Vatikanet venter nu på afløserne for tre højt rangerede tjenestemænd, som har nået pensionsalderen, nemlig kardinal Achille Silvestrini (snart 77 år), præfekt for Kongregationen for østkirkerne, kardinal Jozef Tomko (76 år), præfekt for Kongregationen for evangelisering, og kardinal Edward Cassidy (76 år), præsident for Det pavelige råd for Kristen enhed.

(Kathpress og Catholic World News)

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

nt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De fløder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tf. 74 75 18 00
København	Vejl	tf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tf. 98 18 41 22

NYT FRA
Verdenskirken

Nordisk bispekonference på Island

På foranledning af biskoppen af Reykjavik, Jóhannes Gíjssens indbydelse fandt dette års efterårsplannarmøde i Den nordiske Bispekonference sted i Reykjavik i dagene fra d. 16.-19. september. Sammen med den pavelige nuntius, ærkebiskop Piero Biggio fejrede konferencens medlemmer søndagsmessen d. 17. september i den katolske domkirke under overværelse af statspræsidenten, Ólafur Ragnar Grímsson, og byens borgmester. Messen blev fejret til minde om Frelserens fødsel for 2000 år siden og Islands overgang til kristendommen for 1000 år siden. Konferencens medlemmer besøgte også Karmelitterklostret i Hafnarfjörður og udstillingen "Tusind års kristendom i Island". Republikkens præsident modtog deltagerne i sin residens og betonedede den betydning, Den katolske Kirke havde haft for Islands udvikling i såvel fortid som nutid.

(Pressemeddelelse, Nordisk bispekonference)

Paven vil til Irak

Ifølge Vatikanets statssekretær Angelo Sodano holder paven fast ved sine planer om at besøge Irak. Dog ligger denne afgørelse udelukkende hos de irakiske myndigheder, siger Sodano til den italienske katolske avis *Avvenire*. Regeringen i Bagdad har erklæret, at et pavebesøg til landet for tiden ikke er mulig, bl.a. på grund af de internationale sanktioner mod landet. Sodano siger, at paven oprindeligt ville besøge landet i Det hellige år 2000 for at besøge bibelske steder, men i mellemtiden er den pavelige kalender helt fyldt op for resten af året. Hvis Irak tillader besøget, kan det finde sted i begyndelsen af næste år.

(Kathpress og Catholic World News)

Jesuitterordenen godkendt

De russiske myndigheder har officielt anerkendt jesuitterordenen som juridisk person. Dette blev meddelt af sekretæren for Ruslands katolske biskopper, Pater Stanislaw Opiela, ved en østhjælpskonference i Freising. Forud for registreringen i justitsministeriet lå nogle forfatningsmæssige problemer på grund af religionsloven af 1997, som ophævede de mere liberale bestemmelser fra 1992. Allerede i 1992 var jesuitterordenen blevet tilladt som religiøst fællesskab. Ifølge Opielas angivelser er der for tiden 49 jesuitter i det tidligere sovjetiske område.

(KNA)

Postyr over helligkåring af kinesiske martyrer

Mange års forberedelse før de første kinesiske martyrer kunne helligkåres

Pave Johannes Paul IIs helligkåring af 120 kinesiske martyrer i søndags har påny rettet søgelyset mod krænkelse af religionsfriheden i Kina. Samtidig markerer helligkåringen afslutningen på mange års forberedelse.

Paven annoncerede helligkåringerne tidligere i år efter en kampagne, som har været i mere end 20 år ledet af biskopper i Taiwan. Alle martyrerne døde før 1930. Ingen af de mange kristne, som er myrdet af kommunistpartiet er inkluderet.

De 120 martyrer, som søndag blev helligkåret, er udvalgt blandt titusinder af katolikker, som blev dræbt i Kina i løbet af de sidste 3 århundreder. Alene i det såkaldte Bokseroprør blev mere end 30.000 kinesiske kato-

likker dræbt. Af de 120 nye hellige er 87 kinesere, blandt dem 83 lægfolk. De er de første kinesere, som bliver helligkåret af den katolske kirke. De 33 ikke-kinesiske martyrer kommer fra Italien (13), Frankrig (12), Spanien (6), Belgien (1), og Holland (1). Blandt de 120 er 7 biskopper, 22 præster, både ordens- og sekularpræster, 1 lægbroder og 7 ordenssøstre. Den yngste var 7 år og den ældste 79 år.

Beijing har i dagene op til helligkåringerne skærpet tonen over for Vatikanet. De hævder, at Vatikanet forfalsker historien, forherliger imperialismens invasion og sårer det kinesiske folk ved at ære mennesker, som har begået "alvorlige forbrydel-

ser". På sin side understreger Vatikanet, at der ikke ligger nogen politiske eller diplomatiske motiver bag beslutningen om at helligkåre de 120 kinesiske martyrer. Den afviser også kinesiske myndigheders beskyldninger om, at regeringen på Taiwan har stået bag anmodningen om at helligkåre martyrerne. Faktisk blev de fleste sager påbegyndt længe før kommunisterne kom til magten i Kina.

Præst arresteret

Kinas protester over saligkåringen af 120 kinesiske martyrer kommer samtidig med, at den amerikanske regering udtrykker stigende bekym-

ring over Kinas forfølgelser og arrestationer af gejstlige og medlemmer af de ikke anerkendte kirker i Kina.

Forleden arresterede de kinesiske myndigheder den 81 årige biskop fra den katolske undergrundskirke Zeng Jingmu von Yujiang, da han sammen med to præstekolleger var på besøg i den østlige provins Jiangxi.

"Følgelsen af den 81 årige gejstlige, der i alt har tilbragt 30 år i fangenskab, strider mod alle menneskerettighedskonventioner, som Kina er forpligtet på", erklærede en talsmand for den amerikanske udenrigsministerium Richardoucher, i Washington.

(KNA/Kathpress, Catholic World News)

Bosniske flygtninge kan ikke vende hjem

Katolske biskopper i Bosnien-Hercegovina er skuffede over udlandets manglende reaktion

De katolske biskopper i Bosnien-Hercegovina har i et åbent brev til deltagerne i topmødet i Stabilitetspagten for Sydøsteuropa rettet en indtrængende appel om, at alle fordrevne får mulighed for at vende tilbage til deres hjem.

Baggrunden for henvendelsen er en dyb skuffelse over udlandets manglende vilje til at sætte skub i Dayton-aftalen, der skal sikre tilbagevenden af flygtninge og fordrevne.

Således henviser biskopperne, ærkebiskoppen af Sarajevo, kardinal Vinko Puljic, og biskoppen af Banja Luka, Franjo Komarica, til nylige oplysninger fra FN's Flygtningehøjkommissariat, af hvilket det fremgår, at antallet af hjemvendte i perioden fra 1. januar til 30. juni 2000 kun udgør 6554 bosniske muslimer og 474 kroatiske katolikker. Ifølge de samme data er ikke en eneste katolik i samme periode vendt tilbage til 18 navngivne byer i de serbiske enklaver (Republika Srpska), hvor de boede før krigen.

Den samme officielle rapport noterer, at i perioden 1. januar 1996 til 30. juni 2000, dvs. 4 år, er kun 1090 kroater vendt tilbage til Republika

Et opmuntrende syn i et krigshærgnet Bosnien-Hercegovina er opførelsen af denne nye katolske kirke i byen Mostar. (Foto: Sps-freelance)

Srpska, ud af mere end 220.000 fordrevne eller flygtede katolikker.

"Hvilke politikere, både lokale og udenlandske, er i virkeligheden ansvarlige for at cementere en af de frygteligste forbrydelser mod menneskeheden: Fratagelse af retten til et hjem og et hjemland, til ens fødested? Vi er forvirrede over den selvmodsigelse, som de ansvarlige for folk og nationer i dette land udviser, såvel som hændelser i omgivelserne, hvor en ting besluttes og en anden gøres" skriver biskopperne i appellen.

De tilføjer, at det er uforståeligt og uacceptabelt, at mange husejere endnu et år efter, at den internationale komité lovformeligt har godkendt ejerskabet af et hus, endnu ikke kan tage deres ejendom i besiddelse.

De slutter brevet med en appel til de internationale repræsentanter om at iværksætte et kontrolsystem af det offentlige brug af donationer, som er øremærket til bestemte formål med henblik på at skabe de nødvendige forudsætninger for de såkaldte minoriteters tilbagevenden.

Katolikker forlader Bosnien

Samtidig med offentliggørelsen af biskoppernes brev kan det tyske katolske telegramsbyrå KNA berette om, at Sarajevos ærkebiskop, kardinal Vinko Puljic forleden over for en delegation af kroatiske parlamentarikere udtrykte stor bekymring over, at bosnisk-kroatiske katolikker i stort antal udvander fra Bosnien-Hercegovina. Det, som biskoppen

betegner som "en ukontrolleret udvandringsbølge" dækker over, at der alene i 1999 var 80.000 kroatiske katolikker, som forlod landet. Uden udsigt til at kunne vende tilbage er de emigreret til andre lande, sagde Puljic.

De bosniske biskopper har siden februar i år udtrykt deres bekymring over den stigende udvandring. De beklager, at kroater i landflygtighed, der har fået nyt håb om at kunne vende hjem, nu resignerer og beslutter sig for endeligt at emigrere.

(Kilde: Brevet fra de katolske biskopper i Bosnien-Hercegovina, oversat af Hanne Majholm, og KNA. I det kommende nummer bringer vi et interview med biskoppen af Banja Luka, Franjo Komarica.)

St. Christophers Hospice i London har spillet en afgørende international rolle på hospice-området.

Hospicedag 14. oktober

I mere end 30 byer i Tyskland vil der blive gennemført støtteaktioner i forbindelse med den verdensomspændende Hospice-dag lørdag den 14. oktober. Under titlen "Stemmer for hospicer" vil der blive holdt støttekoncerter, gudstjenester, foredrag og udstillinger, oplyser præsidenten for den tyske hospice-stiftelse, skuespilleren Uschi Glas. Hospice-dagen blev første gang holdt i England for ni år siden. I alle tidszoner vil der på denne dag kl. 19.30 lyde stemmer, der taler for den gode sag. På verdensplan er der bekendtgjort afholdelse af 533 arrangementer i 43 lande. Stiftelsen af hospicetjenester modtager årligt mere end 30.000 døende.

Et utraditionelt hospital

St Christopher's Hospice i London har haft en afgørende international betydning

Af Jørgen Hviid

Det hedder St. Christopher's Hospice og i ligger den sydlige udkant af London. Det blev grundlagt i 1967 af Dame Cicely Saunders og repræsenterer en lang og dramatisk historie, hvor et team af engagerede mennesker fandt sammen og arbejdede på utraditionel vis. Efterhånden fik St. Christopher's Hospice offentlig støtte, men det har været præget af store finansielle vanskeligheder ikke mindst forårsaget af dets usædvanlige arbejde.

Cicely Saunders var oprindelig sygeplejerske, men kunne ikke opnå de resultater i behandlingen, som hun ønskede, og kræfterne strakte heller ikke til. Hun bestemte sig til at blive til socialrådgiver, men heller ikke dette tilfredsstillende hendes dybeste ønsker. På dette tidspunkt for ca. 50 år siden erkendte hun, at det ville være umuligt for hende at gennemføre sin intuition med mindre hun læste til læge, hvilket hun gjorde. I 1967 blev det muligt at grundlægge St. Christopher's Hospice, som siden da ikke er ophørt med at udvide sine arbejdsområder. Det begyndte med smertekontrol, hvor Dr. Saunders forstod, at man hjalp patienten mest effektivt ved at

komme smerterne i forkøbet. På det tidspunkt var det alle steder almindeligt, at man først gav patienten smertestillende medicin, når han eller hun ikke længere kunne holde smerterne ud. Man kunne også gøre det omvendte at komme smerterne i forkøbet. Dette krævede imidlertid en omhyggelig diagnose, og at man fulgte sygdommens udvikling. Det viste sig især at være af stor betydning for alvorligt syge og døende patienter. Denne enkle fremgangsmåde anvendes nu på de aller fleste hospitaler.

Forbundet med forskning

For Cicely Saunders var det af afgørende betydning, at omsorgen for alvorligt syge og døende var nøje forbundet med forskning, således at man fik en stadig større indsigt i området. Man lagde også stor vægt på uddannelse af personalet og et intensivt teamwork.

Begrebet palliativ omsorg vandt stadig mere udbredelse, og det findes nu som medicinsk disciplin over hele verden. Behandlingen på St. Christopher's Hospice har altid været præget af utraditionelle metoder. Det var vigtigt, at patienterne fik mulighed for at opleve den sidste tid som meningsfuld og måske oven

i købet menneskeligt berigende. Derfor var det af betydning, at de mange på St. Christopher's Hospice var specialister hver på sit område. Det enkelte menneske måtte hjælpes i sin normale hverdag. Således var en cirkusdirektør alvorligt syg og indlagt på St. Christopher's Hospice. Hans store bekymring var, at han ikke ville se sin nyfødte elefantunge. Elefantungen kunne ikke komme ind i elevatoren på St. Christopher's, så man kørte patienten ned i hospicets have og sørgede for, at elefantungen kom hertil.

Den barmhjertige samaritan

En dødsyng kvinde, en tidligere oversygeplejerske, fandt det meningsløst, at hun skulle dø og ligge andre til last. Det var altid hende, der sørgede for andre. Hun læste lignelsen om den barmhjertige samaritaner og mediterede over den. Hvis ikke der var en person, der var faldet blandt røvere, havde der heller ikke været nogen barmhjertig samaritaner. Nu var hendes rolle ikke længere at drage omsorg for andre, men at give andre mulighed for at være barmhjertige samaritanere.

Dr. Thérèse Vanier, grundlæggeren af de første l'Arche fællesskaber i England, arbejdede i mange år på St.

Christopher's Hospice. Hun har holdt talrige foredrag om omsorgen for døende både i England og udenfor. Hun fortæller om en ung sygeplejerske, der sad ved sygesengen hos en ældre døende patient, som var let forvirret og havde store vanskeligheder ved at udtrykke sig. Hun sad længe og lyttede til hende med stor opmærksomhed, og til sidst sagde kvinden: "Tak fordi du så ud som om du prøvede at forstå."

Det kunne lyde som en kynisk bemærkning, der ikke udtrykte en taknemmelighed over at blive forstået, men at hun så ud, som om hun prøvede at forstå. Dette illustrerer, hvorledes en ganske lille gestus gør den store forskel. Hvad kvinden i virkeligheden prøvede at sige med ordene: "Tak fordi du så ud som om du prøvede at forstå.... min mystiske måde at udtrykke mig på". - Når vi er meget syge, er vi sårbare, og vi lever på et andet niveau, hvor hjertet udtrykker sig. Det vi har brug for, er at være accepterede, værdsatte, og dette kan udtrykkes på ganske enkle måder. Hermed ser man den døende persons overordentlig store følsomhed i sin absolutte afhængighed af andre.

Man erkendte også på St. Christopher's Hospice, at der var et stort behov for at skabe hjem-

mehospicer, således at personalet fra St. Christopher's Hospice kunne tage ud i hjemmene og hjælpe familierne med at etablere hospicer her. Således er der nu 450 mennesker, som hver dag står til rådighed 24 timer i døgnet også på helligdage.

Ved foredragsvirksomhed over hele verden og ved at uddanne hospitalspersonale har St. Christopher's Hospice i London haft en afgørende international betydning. Derfor blev Cicely Saunders også adlet for få år siden, ligesom hun har modtaget utallige internationale udmærkelser.

Kilder: Shirley du Boulay: Cicely Saunders. *Founder of the Modern Hospice Movement*. Hodder and Stoughton. 1987. Lecture by Dr. Thérèse Vanier on *Hope and Suffering*. Rideau Hall, Ottawa. October 31, 1996. Claire Barracliff, *Communications Manager*. *About St. Christopher's Hospice*

<http://www.hospiceinformation.co.uk>
<http://www.hospiceinformation.co.uk>

Artikler i hospice-serien har været bragt i *Katolsk Orientering* nr. 13/2000 s. 1 og 5 og i nr. 14/2000 side 13.

Kim Rue Tran i sit midlertidige arbejds kontor i hjemmet i Hvidovre.
(Foto: sps-freelance)

En beskeden diakon

Et stort ønske gik i opfyldelse, da Kim Rue Tran forleden blev viet til diakon. Et langt og dramatisk liv ligger forud

Af Søren P. Sørensen

"Før jeg begyndte at studere til diakon, spekulerede jeg meget over, hvad jeg skulle. Jeg drog på valfarter til de hellige steder, Rom, Israel, Lourdes, Fatima, for at søge Guds vilje med mig. Jeg var i den situation, at jeg som 51 årig og ansat i et godt job var blevet tilbudt at gå på overgangsydelse. Jeg havde nu tiden og dermed også muligheden for at indfri det løfte, som jeg havde givet Gud som ung, at jeg ville vie al min tid til Ham, når jeg var fyldt 50."

Kim Rue Tran fortæller levende og engageret, mens vi sidder over en kop nec-kaffe i hans hjem i Hvidovre. Samtalen finder sted få dage før hans diakonvielse i Sankt Annæ Kirke lørdag den 30. september. Han er forventningsfuld, glæder sig og er også spændt. Stolt viser han gaven frem, som han netop har modtaget fra paven, med dennes indrammede hilsen og lykønskning på dagen for vielsen.

"En vej åbnede sig for mig, da en præst en dag foreslog, at jeg skulle være diakon, og da jeg senere fik biskoppens tilladelse til at læse teologi på Maryvale Teologiske Institut i Birmingham, England.

Endnu ved jeg ikke hvor jeg skal være. Som permanent diakon står jeg

til rådighed for hele bispedømmet og jeg ved, at jeg er parat til at være der, hvor der er brug for mig" siger Kim Rue Tran.

Han går ind til embedet som diakon med et udmygt sind. Flere gange bruger han vendingen "jeg er en beskeden diakon", og det lyder oprigtigt, når han siger det, som om han derved også vil udtrykke sin taknemmelighed over den store tillid, som kirken viser ham ved at betro ham embedet.

Kim Rue Tran er et menneske i sin bedste alder. Om et par uger kan han fylde 60 år. Han er en lykkelig familiefar til fire voksne børn, er nyligt blevet bedstefar og har for længst kunnet fejre sølvbryllup med sin hustru fru Lien Tran. Hans hjem, prydet med store fotografier fra små og store begivenheder i familien, her i Danmark, i Tyskland og i USA, vidner om et nært sammenhold i familien.

Bådflugtninge

Uanset at familien har boet i Danmark de sidste 25 år, kan den aldrig ryste de dramatiske begivenheder af sig, der skete før og under opbruddet fra hjemmet i Vietnam. I april 1975 måtte Kim og Lien og deres fire små børn fra 2 til 8 år, flygte fra alt hvad

de havde. Kun det tøj, og de sandaler, de havde på, kunne de tage med.

I Li Havn blev de af menneskestrømmen nærmest skubbet om bord på en synkefærdig pram, der kunne bringe dem ud på internationalt farvand. Kim viser mig fotoet af båden, "Det evige livs skib", som det hed. Og det var tæt på at gå i opfyldelse, for prammen var langt fra søstærk. Den mindste storm kunne have gjort det af med alle. Og konstant blev de fulgt af sultne hajer, der lugtede menneskeblod.

Det sort/hvide foto, allerede tæret af tidens tand, bærer en billedtekst, skrevet på vietnamesisk. Med lav stemme oversætter Kim: "4000 hjerter har ledt efter friheden og bestemt sig for at forlade Vietnam 30. april 1975."

"Det var en forfærdelig oplevelse. Vi måtte forlade alt hvad vi havde. Men det handlede om at komme ud af landet i en fart, og vi blev presset sammen på skibet eller hvad man skal kalde det. Vi var meget bange, og vi var tørstige. Værst var det for børnene, men vi havde ingen vand. I et helt døgn sejlede vi, før vi nåede ud på internationalt farvand. Båden stak dybt i vandet, og vi følte havet og hajerne meget tæt på. Men heldigvis var vejret stille."

Nøgetrøst fortæller Kim om den

situation, som førte til, at han i foråret 1975 ikke så anden udvej end at flygte. Han, der er uddannet mikrobiolog og dyrlæge, var tilknyttet den amerikanske regerings hjælpeprogram USAID i Saigon. Han virkede som konsulent, der næsten konstant var på farten mellem 11 af landets regioner, hvor han rådgav landbruget om fodrings- og dyrkningsmetoder. Han fløj og rejste de fleste af årets dage. Men han tjente også godt og ejede en stor farm med både dyr og planteavl.

Tingene spidsede for alvor til, da amerikanerne i foråret 1975 forlod landet, og kommunisterne fik magten i landet. Da var det ikke gunstigt at være i Kims position. Han havde sine relationer til det amerikanske udviklingsprogram på grund af en stor faglig viden. Men i den oppiskede stemning i foråret 1975 var der ikke plads for nuancerede opfattelser.

"Mange vietnamesere opfattede mig fejlagtigt som CIA-agent, og derfor havde jeg ingen anden udvej end at flygte sammen med min familie for at redde livet"

Efter et døgn sejlads var den overfyldte pram nået ud i internationalt farvand. Her fik den motorstop og måtte udsende nødsignalet SOS, som blev opfanget af en dansk Marsk Line skib. Da Kim talte godt engelsk,

meldte han sig som en af de 8 vietnamesere, der forhandlede med skibets kaptajn på vegne af bådflugtningene. Først tilbød kaptajnen at tage børnene med, men udvidede så tilbuddet til også at omfatte mødrene.

"Jeg afviste dette tilbud. Jeg sagde, at det enten var os alle eller ingen. Kaptajnen søgte herefter kontakt med myndighederne i Danmark og i Hong Kong. De telegraferede frem og tilbage, og vores lille forhandlingsdelegation sad spændt og ventede på resultatet. Efter en times tid kom kaptajnen tilbage og meddelte, at han tog os alle med."

Stor var lettelsen for de ombordværende og stærkt forkomne passagerer. De fik vand at drikke, og senere fik de varm suppe at styrke sig på. Men nogen komfortabel rejse blev det ikke. Det var et transportskib, og de 4000 bådflugtninge blev "puttet" ned i containere med net over, hvor de kunne tilbringe tiden, indtil de blev bragt til havnen i Hong Kong. Selv husker Kim ikke meget fra disse timer, fordi han var medtaget af de forudgående strabadser og var plaget af stærke smerter på grund af en kvæstet fod.

I Hong Kong blev de mange bådflugtninge kontrolleret nøje af myndighederne og dernæst indkvarteret i militære barakker. På grund af sin beskadigede fod blev Kim Rue Tran straks ført bort og bragt til et hospital. Det skete under så kaotiske forhold, at han ikke nåede at orientere sin hustru. Hun vidste ikke, hvor han var, og var i over en måned ladt alene med fire små børn.

"Da jeg vendte tilbage fra hospitalet, var børnene syge, og jeg arbejdede meget hårdt på at finde en udvej, så vi kunne komme til et andet land. En dag mødte en dansk delegation op i lejren. Jeg var heldig og talte med en af danskerne. Jeg følte mig tryk ved ham, og efter samtalen sagde han, at vi havde mulighed for at komme til Danmark. Først senere blev jeg klar

over, at denne dansker var den nu tidligere generalsekretær Arne Piel Christensen i Dansk Flygtningehjælp.

I Danmark

Efter ankomsten til Danmark boede familien Tran i Høje Taastrup. Det blev deres hjem, hvor børnene voksede op, og fik skolekammerater. Det blev også der, at familien stiftede de første kontakter med danskerne.

"Jeg var i lange perioder trist til mode, jeg savnede min familie, mine forældre, venner, mit hjem, alt. Men med tiden lærte jeg, at nu var vi her. Jeg lærte at sætte pris på danskerne, som nok kan forekomme reserverede, men som også kan være meget hjælpsomme. Først og fremmest fandt vi hjælp i det, at vi er katolikker, og kunne søge fællesskabet i den katolske kirke i Danmark. Vi satte stor pris på, at vi kunne genkende så meget. Noget af det, som gjorde størst indtryk på mig var, at folk fra menigheden hentede og bragte os til højmessene. Det var en gestus, som varmede meget, og som fik os til at føle os mere hjemme i vores nye omgivelser i Danmark."

En tildragelse, som overraskede Kim meget, var da biskoppen kom på husbesøg. Nok havde familien tæt kontakt med den katolske kirke i Vietnam, men biskoppen var ikke en person, som man sådan kom på nært hold af.

"Nu stod han i vores eget hjem. Det var biskop Hans Martensen. Og han interesserede sig oprigtig for os, og hvordan vi havde det. Siden blev han min nære ven og åndelige vejleder, også i min beslutning om at blive diakon i den katolske kirke. Samlet bidrog det til, at vi blev knyttet til et fællesskab i kirken", understreger Kim.

Nej til politik

Kim kan i dag se tilbage på 25

Familien Tran i 1976, året efter deres ankomst til Danmark. (venligst udlånt af familien)

oplevelsesrige år i Danmark. Det har ikke været en lutter dans på roser, for det er ikke nogen let sag at komme som fremmed til et land som Danmark, hvor man ikke er vant til at se vietnamesere, i hvert fald ikke dengang for 25 år siden, hvor danskernes eneste kendskab til vietnamesiske bådflugtninge var fra fjernsynets nyhedsudsendelser.

Takket være sin ihærdighed lykkedes det Kim at få et godt arbejde inden for sit fag. I flere år arbejdede han således inden for levnedsmiddelkontrollen. Han er afholdt og respekteret, og er mere end én gang blevet opfordret til at engagere sig i politisk arbejde ikke mindst vedr. integrationsspørgsmål. Politisk arbejde er da heller ikke uvant for Kim. Til et portræt på væggen af den amerikanske præsidentpar George Bush senior og frue knytter sig den historie, at Kim har været engageret i exil-vietnameseres politiske arbejde og sammen med landsmænd har haft foretræde for den tidligere præsident Bush i Washington.

"Men i dag er det fortid. Jeg siger nej til politiske opgaver, fordi jeg har valgt at koncentrere min tid og mine kræfter om det at være diakon", siger Kim, der til spørgsmålet om, hvordan han vil hellige sig jobbet som diakon svarer:

"Jeg ser mange fattige, ikke i

materiel forstand. Men jeg møder mennesker, der er ensomme, som er fraskilte og ulykkelige. De er højsindede, de har alt, men alligevel mangler de noget, det som jeg vil kalde åndelige værdier. Jeg håber, at de kan bruge mig.

At jeg skal være permanent diakon for hele bispedømmet vil sige, at jeg kan bruges, hvor der er brug for mig. Jeg vil søge dem, der er fattige, som føler sig dårlige, og spørge dem, hvordan de har det. Men misforstå mig ikke. Det skal ikke lyde sådan, at nu kommer jeg og skal redde hele verden. Jeg kan ikke hjælpe alle, måske én person. Så vil jeg være glad, siger Kim, der i én sætning udtrykker det, der betyder mest for ham.

"Min forventning er, at jeg kan bringe Gud til de andre, og at de bringer Gud til hinanden".

På vejen ud fremviser Kim flere af de store familieportrætter, som hænger på væggen. Stolt fortæller han om sine fire børn, der alle er voksne. En af hans sønner er emigreret til USA, de tre andre bor i Danmark. Fælles for dem er, at de alle har afsluttede deres uddannelser og er i gode jobs. Og med sit hverv som "permanent diakon" træder Kim Rue Trang nu ind i sin tredje livsalder og til nye opgaver, der ligger fjernt fra både mikrobiologi, fodringsmetoder og levnedsmiddelkontrol.

Tale ved diakonvielsen

"Der er nok mange, som undrer sig over, hvad jeg skal lave og hvor jeg skal udføre min tjeneste? Til disse spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg ikke er ude efter at gøre Guds arbejde, men at mit mål er at lede efter Guds vilje. Når jeg har fundet den, så vil Han helt sikkert sætte mig i gang med at arbejde i Hans vingård. Jeg vil understrege, at da Jesus samlede sine disciple, fortalte han heller ikke hvad disciplene skulle lave; heller ikke hvor de skulle udføre deres tjenester. Til de folk som fulgte Ham, sagde Han kun: "I skal bære jeres egne kors og følge mig".

Selv da Jesus opstod fra de døde og inden han steg til Himlen, havde Han heller ikke bestemt hvor disciplene skulle arbejde henne, men sagde kun: Gå ud i alverden og prædike evangeliet for hele skabningen."

I dagens anledning vil jeg takke Gud og jomfru Maria for at have været der for mig i alle min med- og modgang i livet: I morges ved diakonvielsen giver biskoppen mig nu muligheden for at gå ud og forkynde Guds ord. Fordi at Gud har udvalgt mig, betyder ikke, at jeg er bedre end andre. Jeg har stadigvæk mine svage sider, jeg kan også være træt og fattig og har stadig brug for Guds barmhjertighed.

For at jeg kan udføre min diakontjeneste optimalt i fremtiden, vil jeg bede om jeres støtte, jeres samarbejde og jeres bønner."

(Uddrag af Kim Trans tale ved diakonvielsen i Sankt Annæ Kirke lørdag den 30. september)

Ombord på dette synkefærdige skib "Det evige livs skib" befandt familien Tran sig, da de flygtede fra Vietnam i april 1975. (venligst udlånt af familien)

Relikvien af den hellige Lioba til Frederiksberg: Kostbar gave blev overdraget

Relikvien var i 50 år samlingsmærke under svære forhold i det tidligere DDR

Af Jesper Fich,
sognepræst

Traslatio – det er den latinske betegnelse for det at flytte en relikvie fra et sted til et andet. Det siger sig selv, at det er en sjælden tildragelse. Både Skt. Lioba Kloster og Skt. Mariæ menighed oplevede det derfor som en ganske særlig 2000-års-jubilæumsgave, da vi den 17. september fik overdraget en relikvie af den hellige Lioba.

Historien bag relikvien er i sig selv gribende. Den var i 50 år samlingsmærke for en gruppe kvinder som i efterkrigstidens Østtyskland arbejdede uselvsk for kirken i et samfundssystem, der systematisk overvågede dem, og lagde dem alle mulige hindringer i vejen. Sjælesorgshjælperne i Bonifacius-tjenesten i Diaspora var gruppens navn. På sit højeste bestod den af 120 kvinder; nu har dødsfald reduceret den til det halve, og resten er alderstegnede damer. De ønskede nu at aflevere deres samlingsmærke, "deres" relikvie i rette hænder. Ved Dorothea Olbrichs formidling faldt valget på Frederiksberg.

Fire kvinder kom i dagene før den 17. september til Danmark. Mødet

med dem gjorde et voldsomt indtryk. Dette var kvinder, der selv var blevet bærere af kirke og kirkehistorie – værdige efterfølgere af middelalderens benediktinske frontkæmperne Bonifacius og Lioba. Det var kvinder med stålsat vilje og lidenskab, kvinder med hjerte for mennesker og tro, - tænk disse mennesker kom nu for at aflevere deres livstestamente symboliseret i relikvien til os. Vi var rørt og et særegent fællesskab opstod mellem gæster og værtsfolk.

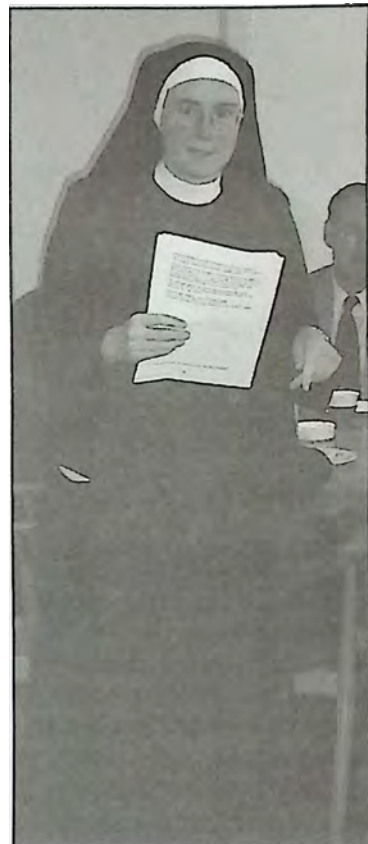
Da søndagens højmesse oprandt, var kirken fyldt til bristepunktet. Åbenbart fornemmede mange dette øjeblikkets højtidelige betydning. Efter prædiken og trosbekendelse blev damerne ført ud af ministranterne, for at hente relikvien, der stod i sakristiet smykket med lys og blomster. Da kirkedørene atter åbnede sig, rejste menigheden sig spontant, mens relikvien blev båret frem og overgivet til Sr. Benedikte Nielsen OSB, Skt. Lioba Klosters priorinde. Ingen havde vel på forhånd regnet med en så stor grebthed, men mange var virkelig rørt. Det nye relikvieskrin blev nu taget i brug, og en rød rose anbragt derpå.

Og vidunderligt er det, at vi nu er blevet denne relikvie til del, ikke mindst fordi den katolske kirke i Danmark i efterreformatorisk tid er så underlig historieløs efter det ulyksalige brud i 1537. Og dog står vi i traditionen i den levende og levede tradition, som blev båret af mennesker som Lioba, der levede evangeliets og kirkens tro ud i deres samtid.

Søstrene på Frederiksberg har

fremstillet et tankevækkende hæfte med betragtninger over Liobas liv. Det vil fremover ligge i kirkens bænke til stadig inspiration for dem, der vil komme og bede her ved Liobas relikvie.

Og de østtyske kvinder – dem vil vi aldrig glemme – et nyt stærkt bånd er knyttet mellem kirken i Nord og Tyskland, denne gang ikke et økonomisk men et åndeligt. Tak for det!

Sr. Benedikte Nielsen takkede ved en efterfølgende reception for det kostbare relikvie.
(Foto: Pierre Soelberg)

Medsøstre i Bonifacius-tjenesten. Fra venstre er det Hildegard Brand, Dorothea Olbrich, Ansgarwerk (der har formidlet kontakten), Moder Benedikte, Martha Soika, Hildegard Aust og Elisabeth Baier.
(Foto: Pierre Soelberg)

Læserne diskuterer

Fortsat fra side 2

Noget tilsvarende gjorde Jytte Kjærgaard, som brugte en persons død og en families sorg til at vække sensation og stille Den Katolske Kirke i Danmark i et dårligt lys, men ikke for at fortælle sandheden. Derfor blev jeg dybt skuffet over, at også i et så demokratisk land, som Danmark anser sig for at være, bruger nogle journalister de samme metoder, som journalister fra kommunistiske lande er kendte for!

Først og fremmest er Jytte Kjærgaard's information om nedgangen i antallet af katolikker i Danmark ikke rigtig. Hun henviser til Danmarks statistik, men gjorde sig ikke den ulejlighed at spørge på Bispekontoret, hvor man har den korrekte statistik om antallet af katolikker i Danmark. Det er 1998 – 34.704 ; 1999 – 34.864 katolikker i Danmark.

Dernæst kan man sige, at Jytte Kjærgaard er ikke en pålidelig journalist. Hvis hun ville skrive sandheden om, hvad der skete i Skt. Ansgars Kirke d. 10 september, burde hun ikke nøjes med en enkelt persons udtalelser, men også spørge mig og andre, som var til stede i kirken. Det er sandt, at hun prøvede at kontakte mig, men desværre var jeg ikke hjemme den søndag eftermiddag. Hun lagde to beskeder på

min mobiltelefon, men da jeg kom hjem, var det for sent, at ringe til hende. Jeg ville gøre det næste dag, men da havde det desværre ingen mening, fordi artiklen om hændelsesforløbet i Skt. Ansgars Kirke allerede stod at læse i avisen. Det vigtigste for journalisten var altså hurtigst muligt at bringe en sensation, i stedet for at skrive sandheden om det, som var sket i kirken.

Det næste spørgsmål, man kan stille sig, er, hvorfor er journalisten overbevist om, at alle de tilstedeværende i kirken havde den samme opfattelse af det, som skete under messen, som den anonyme person, der gav information til avisen? Desværre, undersøgte hun ikke, hvad andre måtte mene. Mange mennesker har ringet og skrevet til mig for at give udtryk for, at de ikke var enige med den anonyme person.

"Det virkede helt absurd. Da en henvendte sig til folk fra kirken, om de ikke skulle stoppe gudstjenesten, blev der tysses, siger kirkegængeren, der ikke ønsker sit navn frem af hensyn til sin relation til menigheden" – skrev journalisten.

Når man læser den anonyme persons information om det skete, har man en følelse af, at kun denne ene person i kirken vidste besked om, hvordan man bør opføre sig i den slags

situationer, og at kun denne ene person var sårbar over for andres lidelse, for andre menneskers tragedie. Men jeg ser anderledes på det. Den person har med sin opførsel og holdning forårsaget en forvirring i kirken, som altid er forstyrrende i den slags situationer. Vedkommende har så oven i købet opført sig som en kujon og har - uden at ville være sit navn bekendt - fundet det bedst at forlade kirken.

"Det er urimeligt, at præsten ikke stopper og kommer ned for at se, hvad der sker – men fortsætter med at dirigere menigheden til knæfald og bøn" - sagde den person. Jeg troede, at en i kirken besvimele. Og det var ikke under prædiken, som artiklens overskrift antyder, men under forbønnerne. Jeg har ofte som præst oplevet, at nogen i kirken besvimele, og efter et par minutter og med andre menneskers hjælp er alt i orden og vedkommende deltager atter i messen. Hvorfor skulle jeg nu afbryde messen? Hvis den anonyme person var overbevist om, at situationen var alvorlig, hvorfor kom han så ikke og fortalte mig det? Var det den bedste løsning i den situation at forlade kirken?!

Kvinden havde lige fra begyndelsen professionel hjælp fra en læge, som var tilstede. Jeg synes, at de mennesker, som var til messe gjorde

det rigtige ved at blive på deres pladser og undgå at skabe panik. Takket være det, forstyrrede de ikke dem, som ydede kvinden hjælp.

At kvinden var død, vidste jeg først efter kommunionen, da messen næsten var forbi, og jeg havde ikke mulighed at give hende absolution og tildele den døende salvelse, fordi hun blev båret ud af kirken og kørt væk med lægeambulance. Det eneste, jeg kunne gøre, var at bede for hende, og det gjorde jeg sammen med menigheden.

Min forklaring er ikke en polemik mod Jytte Kjærgaard og heller ikke mod den anonyme person, men den er til alle katolikker i Danmark, som har ret til at kende sandheden om det, som skete i Sankt Ansgars Kirke den 10. September. Jeg vil også gøre opmærksom på, at nogle journalister bruger en tragisk begivenhed, en families lidelse, tabet af deres nærmeste, som sensation for at vække skandale i stedet for at bringe ægte nyheder, og for at stille den Katolske Kirke i Danmark i dårligt lys. Til sidst vil jeg benytte lejligheden at sige mange tak til alle dem, som har skrevet og ringet til mig og for på den måde at være solidariske med mig. Deres pæne ord har været en stor hjælp for mig. Mange tak.

Ved saligkåringen af to af de tre børn, som i 1917 bevidnede Jomfru Marias åbenbaringer i Fatima, gav pave Johannes Paul II Troskongregationen til opgave at offentliggøre den tredje hemmelighed, og forinden forberede en fyldestgørende kommentar til budskabet. I den forbindelse mødtes repræsentanter for Troskongregationen med den eneste nulevende af de tre seer-børn, søster Maria Lucia. Mødet fandt sted den 27. April og kredsede naturligt nok om den tredje hemmelighed:

Siden saligkåringen i maj af to af de tre seerbørn fra Fatima har Troskongregationen forberedt en offentliggørelse af den såkaldte tredje hemmelighed. (KNA-Bild)

Synet i Fatima

Synet i Fatima handler frem for alt om den ateistiske kommunismes kamp mod Kirken og de kristne, siger Søster Maria Lucia

Mødet mellem søster Lucia og Sekretæren for Troskongregationen, Hans Excellence Mgr. Tarcisio Bertone, der var udsendt af Paven, og biskoppen af Leiria-Fatima, Hans Excellence Mgr. Serafim de Sousa Ferreira e Silva, fandt sted torsdag 27. april i år i Sankt Teresas Karmel i Coimbra.

Søster Lucia var klarhjernet og rolig; hun var meget glad for Pavens rejse til Fatima i anledning af saligkåringen af Francisco og Jacinta, som hun havde håbet så meget på.

Biskoppen af Leiria-Fatima oplæste den Hellige Faders håndskrevne brev med motiverne for besøget. Søster Lucia følte sig beæret og læste personligt brevet en gang til, mens hun selv holdt det i

hænderne. Hun erklærede, at hun var rede til at svare oprigtigt på alle spørgsmålene.

Da de var nået dertil, viste Hans Excellence Mgr. Tarcisio Bertone hende to kuverter, en ydre og en indeni med det brev, som indeholdt tredje del af "hemmeligheden" fra Fatima, og hun sagde med det samme, idet hun rørte ved det med fingrene: "det er mit brev"; og derefter, da hun læste det: "det er min skrift".

Med biskoppen af Leiria-Fatima's hjælp blev den originale tekst, der er på portugisisk, læst op og fortolket. Søster Lucia var enig i den fortolkning, at tredje del af hemmeligheden består af et profetisk syn, der kan sammenlignes

med dem, man finder i bibelhistorien. Hun gentog sin overbevisning om, at synet i Fatima frem for alt handler om den ateistiske kommunismes kamp mod Kirken og de kristne, og at det beskriver den umådelige lidelse, der er overgået troens ofre i det 20. århundrede.

Hyrderne var bedrøvede

På spørgsmålet: "Er hovedpersonen i synet Paven?" svarede søster Lucia straks ja og husker, at de tre små hyrder var meget bedrøvede over Pavens lidelse, og at Jacinta flere gange sagde: "Coitandinho do Santo Padre, tenho muita pena dos pecadores! ("Den stakkels Pave, det

gør mig meget ondt for synderne!") Søster Lucia fortsatte: "Vi kendte ikke Pavens navn, Fruen fortalte os ikke Pavens navn, vi vidste ikke, om det var Benedikt XV eller Pius XII eller Paul VI eller Johannes Paul II, men det var Paven, der led, og han fik også os andre til at lide".

Med hensyn til passagen om den hvidklædte biskop, dvs. Paven – som hyrdebørnene øjeblikkelig var klare over under "synet" – der bliver livsfarligt såret og falder om på jorden, er søster Lucia fuldstændig enig med Paven i hans udtalelse: "En moderlig hånd styrede kuglens bane, og den døende Pave blev standset ved dødens tærskel" (Johannes Paul II, Meditation fra Gemelli Klinikken til de italienske biskopper 13. maj

1994).

Eftersom søster Lucia, førend hun gav den daværende biskop af Leiria-Fatima den forseglede kuvert med tredje del af "hemmeligheden", på den yderste kuvert havde skrevet, at den først måtte åbnes efter 1960 af ærkebiskoppen af Lissabon eller biskoppen af Leiria, spurgte Mgr. Bertone hende: "Hvorfor tidsfristen 1960? Er det Jomfru Maria, der har angivet den dato?" Hertil svarede søster Lucia: "Det var ikke Fruen, men mig, der satte fristen til 1960, fordi min intuition sagde mig, at det ikke ville blive forstået før 1960, men først senere. Nu kan man bedre forstå det. Jeg har skrevet, hvad jeg har set; det tilkommer ikke mig at fortolke det, men Paven".

"Den hvidklædte biskop er Paven"

Ved slutningen af den eukaristiske fejring, som Pave Johannes Paul II holdt i Fatima den 13. maj i år, holdt Statssekretær Kardinal Angelo Sodano en tale på portugisisk, hvor han kom ind på den tredje hemmelighed. Vi bringer her et uddrag:

.. "Som I ved, har formålet med Pavens besøg her i Fatima været saligkåringen af de to "hyrdebørn". Han ønsker imidlertid at give denne valfart en ekstra betydning gennem en fornyet taksigelse til Jomfru Maria for den beskyttelse, hun har ydet ham i hans pontifikatsår. Det er en beskyttelse, der lader til at også at have forbindelse med den såkaldte "tredje del" af hemmeligheden fra Fatima.

Denne tekst er et profetisk syn, der kan sammenlignes med det, vi finder i den Hellige Skrift, der ikke på fotografisk vis beskriver detaljerne i fremtidige begivenheder, men sammenfatter og med få ord udtrykker essensen af hændelser, der ligger fremad i tiden med en ikke nærmere bestemt rækkefølge og varighed. Derfor må nøglen til læsningen af teksten være af symbolsk karakter.

Synet i Fatima må frem for alt have noget at gøre med de ateistiske systemers kamp mod Kirken og de kristne og beskriver trosvidnernes umådelige lidelse i det sidste århundrede af det andet årtusind. Det er en uendelig korsvej under ledelse af det 20. århundredes paver.

Ifølge hyrdebørnenes fortolkning,

der for nylig er blevet bekræftet af søster Lucia, er "den hvidklædte biskop", der beder for alle de troende, Paven. Det er også ham, der møjsommeligt vandrer opad mod korset mellem ligene af martyrerne (biskopper, præster, munke, nonner og mange lægfolk) og falder til jorden som død under geværskudene.

Efter attentatet den 13. maj 1981 forekom det Paven helt klart, at det havde været "en moderlig hånd, der styrede kuglens bane" og tillod den "døende Pave" at standse "på tærsklen til døden" (Johannes Paul II, Meditation fra Gemelli Klinikken til de italienske biskopper, i Insegnamenti, vol. XVIII, 1994, p. 1061). I anledning af et besøg i Rom

af den daværende biskop af Leiria-Fatima besluttede Paven at give ham kuglen, der lå i jeep'en efter attentatet, for at den kunne blive opbevaret på valfartsstedet. På biskoppens initiativ blev den senere indfattet i kronen på billedet af Vor Frue af Fatima.

Begivenhedernes udvikling efter 1989 har såvel i Sovjetunionen som i mange Østlande ført til det kommunistiske styres fald, det som var ateismens forkæmper. Også for dette er Paven dybt taknemmelig mod Jomfru Maria. Men i andre dele af verden er angrebene på Kirken og de kristne, med alt hvad det medfører af lidelser, desværre ikke ophørt. Selv om de tilskikkelser, som tredje del af hemmeligheden fra

Fatima handler om, tilsyneladende tilhører fortiden, har den Hellige Jomfrus opfordring til omvendelse og bod fra begyndelsen af det 20. århundrede også i dag en stærk aktualitet. "Det virker, som om Budskabets Frue usædvanlig klar-synet læste tidens tegn, vor tids tegn... Den Hellige Marias indtrængende opfordring til bod er udtryk for hendes moderlige omsorg for den menneskelige familie, der i den grad trænger til omvendelse og tilgivelse" (Johannes Paul II, Budskab i anledning af Verdensdagen for de Syge 1997, nr. 1, i Insegnamenti, vol. XIX2, 1996, p. 561).

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 8, DK-3460 Birkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 18 34

MagleåsTRÆF

Søndag, d. 08.10.2000, kl. 14.00: kaffe + kage, kl. 15.00: foredrag

Ravennas mosaikker

Gravmælet for den romerske prinsesse Galla Placidia, som levede i første halvdel af 400-tallet er ligesom Ravennas San Vitale-kirke fra midten af 500-tallet, strålende eksempler på tidens fantastiske mosaikkunst. Nyd mag.art. Kirsten Dannesbos dejlige lysbilleder og hendes store viden om de imponerende kunstværker.

Pris kr. 50,-

Uge-ønd

Fredag, d. 24.11.2000 kl. 19.00 - søndag, d. 26.11.2000 kl. 13.30

Iflg. Mattæus

Uge-ønden vil med udgangspunkt i Mathæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangører: Pastor Niels Engelbrecht og Hanne Brixtofte Petersen

Pris kr. 750,-

TILMELDING og yderligere oplysninger

Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6

3460 Birkerød

tlf.: 45 81 07 15

e-mail: magleas@magleas-kursuscenter.dk

Bøger fra Niels Steensens Bibliotek

Af Keld Dahlwad

Denne gang vil jeg omtale en række bøger, som biblioteket har modtaget som gave, alle skrevet af Fader Henri J.M. Nouwen, som mange af KO's læsere sikkert kender, især for hans bøger om spiritualitet. Imidlertid var F. Henri Nouwen en alsidig forfatter og skribent, hvilket vil fremgå af nedenstående.

De to første er bøger indenfor pastoralteologien. "The wounded healer" handler om, hvordan man som aktiv i kirken kan hjælpe og handle i relation til andre. Bogen forsøger også ved hjælp af eksempler, at fremdrage en række problemstillinger, som kan opstå mennesker imellem, men samtidig gives der også løsningsforslag og råd om, hvordan man handler i en række konkrete eksempler. "Intimacy" handler om nærhed med Gud og vore medmennesker - hvordan man kan skabe forbindelser på en sund og reel måde med Vorherre i bøn og tro, såvel som på mere intime områder med vores medmennesker.

De to følgende "A letter of Consolation" og "In Memoriam" er begge skrevet i forbindelse med og på baggrund af F. Henri Nouwens moders død. "A letter of Consolation" blev skrevet seks måneder efter moderens død til hans fader. Imidlertid opdager F. Nouwen gennem nedskrivningen af disse små

essays, at de rent faktisk også var skrevet for hans egen skyld (hvilket man gennem læsningen ikke kan undgå at bemærke). Bogen er skrevet henvendt til faderen og F. Nouwen bruger anledningen til at tage en række spørgsmål op i forholdet til ham og faderen. En meget ærlig og åbenhjertig bog.

"In Memoriam" er meget mere tanker og refleksioner over hans moders liv og den betydning hun har haft for ham som person. F. Nouwen havde egentlig ikke skrevet bogen for at udgive den men blot til sin familie og nærmeste venner. Han opdagede imidlertid, at en større kreds af mennesker end den nærmeste familie udtrykte glæde over at få lejlighed til at læse disse tanker. Så han besluttede at udgive den. Bogen er et smukt testamente skrevet over et meget troende menneske.

"With Open Hands" er en lidt speciel bog indenfor spiritualitet, idet F. Nouwen efter en opfordring om at tale om hans erfaring ved bøn blev klar over, at det var for snævert, og at bønningen skulle ses i en større sammenhæng, sådan forstået at en personlig erfaring med bøn måtte gælde for andre også. Derfor inviterede han 25 teologi-studerende, som sammen med ham skulle arbejde på at drage nogle fælles erfaringer med bønningen. Således er bogen ikke udtryk for en enkel persons erfaring med bøn men en

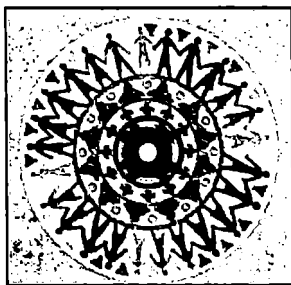
F. Henri Nouwen - en alsidig forfatter og skribent.

hel række menneskers. Det er der kommet denne bog ud af, som ligeledes er prydet med en række sort/hvide fotos. "Out of Solitude". Three Meditations on the Christian life var oprindelig givet som prædikener på et Universitet i U.S.A. Bogen er skrevet på opfordring af en række nærtstående venner og følger godt i tråd med de bøger F. Nouwen i øvrigt har skrevet om bøn og spiritualitet.

For læsere af KO udenfor hovedstadsområdet og som er interesseret i de anmeldte bøger vil jeg gøre opmærksom på, at man kan bestille NSB's bøger via sit lokale bibliotek.

SANKT JOSEPH SØSTRENES ORDENSSAMFUND 350 ÅR

1650

2000

I ordenssamfundets danske provins indledte vi jubilæumsåret med et arrangement d. 15.10.99, hvor mange mennesker gjorde os den store glæde at tænke på os.

Som afslutning på dette minderige år vil vi gerne indbyde til

FESTMESSE

d. 15. oktober 2000, kl. 15.00

SANKT ANSGARS KIRKE

Bredgade 64, 1260 København K.

Hovedcelebrant: biskop Hans L. Martensen

Efter messen er der reception

OBS!

ÆNDRING

Receptionen er flyttet fra kirkens menighedslokaler til:

INSTITUT SANKT JOSEPH

Dag Hammarskjölds Allé 17

2100 København

Der arrangeres bustransport fra kirken til skolen - og der er mulighed for parkering af privatbiler i skolegården.

(Afstand kirke - skole ca. 1 km. Skolen er beliggende overfor Den amerikanske Ambassade).

SANKT JOSEPH SØSTRENES ORDENSSAMFUND
DEN DANSKE PROVINS

Når døden bliver virkelig

Det går bedst, når man giver sig selv lov til at være med i døden og sorgen

Af Gunhild Lindstrøm

Johannes Værges bog til både døende og efterladte fra 1991 er kommet i ny, forøget og om muligt endnu bedre udgave. Her findes alt det almindelige mennesker har brug for at vide omkring et dødsfald - både det praktiske og det menneskelige. Hvor forskelligt det kan være fortælleres af mennesker, der har været igennem det. Alt der nødvendigvis skal ske eller tages stilling til gennemgås omhyggeligt og alligevel nænsomt i klart og letlæseligt sprog, og der gøres opmærksom på muligheder, man måske ikke selv havde tænkt på. Synspunktet er helt klart, at det går bedst, når man giver sig selv lov til at være med i døden og sorgen, at følge den døde til det sidste og ikke gemme sig for hinanden og være

Bogens budskab er at man ikke skal gemme sig for hinanden og være tapper alene i sorgen over tabet af sin nærmeste. (Arkivfoto)

tapper alene i sorgen eller undgå den sorgende. Værgen gør opmærksom på at det også gælder den sidste tid, hvor man ofte gensidigt søger at skåne hinanden og derfor ikke får talt sammen om det svære. Der er både et afsnit om, hvad præsten kan bruges til og et fint afsnit om begravelse uden medvirken af en præst med eksempler fra gode begravelser. Her er god hjælp både for den, der selv vil planlægge, hvad der skal ske, og for den efterladte. Der er både

ajourførte kommenterede litteraturhenvisninger og adresser og en blanket med ønsker vedrørende begravelsen, som man kan efterlade til sine nærmeste.

En på det nærmeste uundværlig hjælp når døden nærmer sig en selv eller ens kære eller venner.

Johannes Værgen: Når døden bliver virkelig. En håndbog om det der skal gøres når nogen dør
Rosinante, 2000. 144 sider. 159 kr.

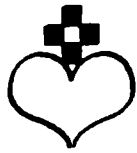
Moder og arrangementer

**Koncert i
Sct. Therese Kirke**

Søndag den 22. oktober kl. 16.00
afholdes der guitarkoncert ved Paul
Anders Søgaard.

Entreen på 25,- kr. går ubeskåret til
menighedens Caritasprojekt "Blinde
børn i Kenya".

Alle er velkomne.

**Tilbudssuge i
STENO-BUTIKKEN**

STENO-BUTIKKEN
giver 25% rabat på
STENO-FORLAGS bøger
samt ikoner, plakater,
postkort og CD'er i
tidsrummet:

mandag den 30. oktober -

lørdag den 4. november (incl.).

Se også vore mange specialtilbud på bl.a.
diverse håndskåme blokkrybber af træ og
berkalith.

Udnyt de gode tilbud
inden julehandelen sætter ind!

STENO-BUTIKKEN

Vesterbrogade 28 - 1620 København V.

Tlf. 3386 0386 - Fax 3386 0387

E-mail: stenobutik@vip.cybercity.dk

Hjemmeside:

<http://stenobutik.homepage.dk>

Bekendtskab søges

Ensom tjekkisk kvinde (54 år), dansk
statsborger, boende i København, med
økonomien i orden ønsker
bekendtskab med katolsk mand.
Billetmrk. 150900.

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den
som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette
testamentet. Udgifterne til salær refunderes
af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 ·
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a.
værelser til unge under uddannelse i
Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller
leje, kan de ringe på ovennævnte
telefonnumre); afholder julemarked 1.
søndag i advent; gennemfører
sommerlejr på Klitborg for børn fra
katolske menigheder og skoler; udlejer
feriehjemmet Klitborg ved Rørvig
(reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde
ved at blive medlem for et
årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk
Menighedspleje er fradragsberettigede

Salg og service

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36 SV

Tlf. 33 21 20 47

(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

Revision · Regnskab · Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Sk. Olsegade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggemester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Taastrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe
og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved
begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse
med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk
behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

† **BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE** †

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 19 19

**KATOLSK
ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 18. OKTOBER**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 9. OKTOBER

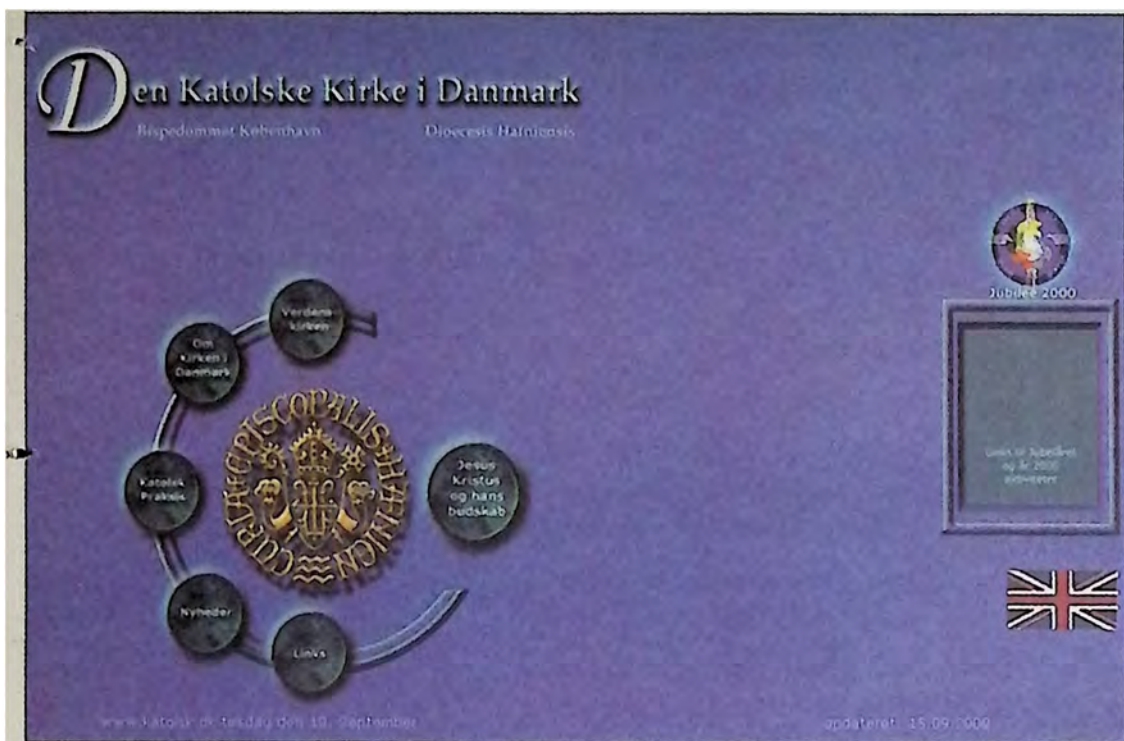
**Her kan Deres
annonce stå**

Tekstside-annoncer:

Kr. 7,- pr. sp./mm.

Rubrik-annoncer:

Kr. 6,- pr. sp./mm.

kommentarer til
www.katolsk.dk, kan disse
 sendes til:
styregruppen@katolsk.dk

KALENDER

for Biskop
 Czeslaw Kozon

OKTOBER 2000

Søndag 01/10
 kl. 09.00
 Messe på Stella Martutina
 kl. 10.30
 Højmesse i Sct. Andreas Kirke
 kl. 15.00
 Økumenisk møde

Tirsdag 03/10 kl. 19.45
 Menighedsrådsmøde i Sct. Therese

Onsdag 04/10 kl. 19.30
 Messe og menighedsrådsmøde i
 Sct. Andreas

Lørdag 07 - 21/10
 Bispedømmets pilgrimsrejse til Rom

Søndag 22/10 kl. 11.00
 Messe i domkirken i anledning af 22-
 årsdagen for Pave Johannes Paul II's
 indsættelse

Mandag 23/10 - 27.
 Studieuge for præsterne på Magleås

Lørdag 28/10
 Møde med neokatekumenale
 kommuniteter på Sostrup

Søndag 29/10
 Polsk messe i Sct. Annæ Kirke

www.katolsk.dk

Premiere på Den katolske Kirkes officielle hjemmeside i Danmark

Af Claus Nybro
 formand for styregruppen

Et udvalg under biskop Czeslaw Kozon har i gennem de sidste 10 måneder arbejdet med at udvikle den officielle hjemmeside. Som baggrund for indholdet af siden, er anvendt 'Retningslinier for Den katolske Kirkes hjemmeside i Danmark', som blev godkendt af biskoppen i oktober sidste år. Siden

er nu klar til offentliggørelse, og det skete den 2. oktober 2000.

Baggrunden for, at også Kirken i Danmark skal have en internet hjemmeside er, at dette medie mere og mere er blevet en vigtig informationskilde sammen med de traditionelle medier som radio, aviser m. fl. Allerede da pave Pius XI i 1931 åbnede Radio Vaticana, var han klar over, at ny teknologi ikke måtte forblive ubenyttet for at evangelisere

verdenen. Hvad paven dengang sagde om radioen, kan vi i vor tid uden videre overføre på Internettet. Paven henviste i sin tale til et sted i Matthæus-evangeliet (10,27), hvor Jesus siger: "Hvad jeg siger jer i mørket, skal I tale i lyset, og hvad der hviskes jer i øret, skal i prædike fra tagene".

Disse tage, som Jesus omtaler, befinder sig i dag, blandt andet på Internettet.

Hvilke oplysninger findes der på siden?

Siden skal primært give oplysninger om Kirken i Danmark, herunder oplysninger om menigheder, ordenshuse, skoler, organisationer og aktiviteter med mere. På siden findes også links til andre nationale og internationale sider.

Kirke og samfund behøver de ældre

De over 65 årige udgør i dag 20 pct. af Europas befolkning

Samfundet og Kirken må vise de ældre større respekt og inddrage dem mere. Det understregede pave Johannes Paul II forleden ved de ældres fejring af Det hellige År i Rom.

Ved Ældrejubilæet på Peterspladsen opfordrede han til i større grad at benytte sig af den ældre generations erfaringer.

"Kirken har brug for jer. Men også samfundet behøver jer - de behøver os, for jeg er jo også en af jer", sagde den 80 årige pave til stort bifald fra de omkring 50.000 ældre, der var forsamlede på pladsen.

I en verden, hvor styrke og magt tæller ekstra, kan ældre mennesker vidne om de egentlige og varige værdier, og dermed bidrage til at udvikle en ægte "livets kultur, understregede paven. De ældre viser, at ethvert stadium i menneskelivet har sin egen værdi og rigdom, som medmenneskene kan profitere på. Samtidig er de et eksempel på trofasthed over for deres tids kald.

"Kirken ser på dem med stor agtelse og tillid", sagde paven. Den

ældre generation må give sin tid og sine talenter videre til medmenneskene. Til det hører også tjeneste i Kirken, men også generelt gennem vidnesbyrdet af et kristent liv. Samtidig takkede paven alle, som arbejder med pleje af ældre mennesker. Forsamlingen af delegerede til de ældres Helligårs-fejring kom sammen under mottoet: "Gaven af et langt liv: Ansvar og håb". Kardinal Dionigi Tettamanzi, Geneve, krævede, at man ud over de materielle behov til ældre som bolig, medicinsk hjælp og omsorg, ikke må glemme de åndelige og religiøse behov. Samfundet er i dag ofte fikseret på materielle goder, effektivitet og forbrug, og ældre mennesker bliver dermed let trængt til side.

En statistik, som blev lagt frem for de delegerede fra Vatikanets udviklingsråd "Cor unum" viser det voksende antal ældre i Europas befolkning. De over 65 årige udgør i dag 20 pct. af Europas befolkning, og om 50 år kan procenten være 65 pct. Samtidig meddelte "Cor unum", at

pave Johannes Paul II i anledning af Det hellige År har stillet 4 mio. kr. ekstra til rådighed for 100 ældreprojekter, bl.a. i Bosnien, Ukraine, Congo og Betlehem. (Kathpress)

De ældre må i højere grad inddrages i samfunds- og kirkelivet, lød budskabet fra paven.

DUK sænker priserne

En stor del af Danmarks Unge Katolikkers indtægter kommer fra tipsmidlerne. I år vil alle modtagende organisationer få et lidt større tilskud end forventet. DUK har besluttet, at dette skal komme medlemmerne direkte til gode, og har derfor sænket priserne på efterårs arrangementer. Efterårslejr, 1. kommuniweekend og musikweekend koster nu 150 kr. incl. rejse. Årsmødet bliver gratis for lokalforeninger og Nytårslejr koster 400 kr. + evt. fællesrejse (børn og unge under 18 år ifølge med voksne er gratis). Se nærmere om de enkelte arrangementer på www.duk.dk eller ring 3314 7707

Da man i kristendomstimen berørte nogle af de mere barske fortællinger i det gamle Testamente, sagde en lille pige: "Det må have været før Gud blev kristen."

Kilde: Katolske anekdoter, redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting

Katolsk Orientering

Saligkåring af ægtepar? side 2
Verdensmissions søndag side 3
En sjov fætter side 5
Stedfortrædende lidelse side 14
Søsterjubilæum side 16

Dialog bør fortsætte

Sårede følelser og forstemthed til trods er det dog uretfærdigt at betragte "Dominus Jesus" som et tilbageskridt for den økumeniske dialog. Med erklæringen er der hverken udtrykt hensigt eller ønske om, at denne dialog skal standse. Den økumeniske dialog er ikke let, og kan heller ikke gøres let ved, at alvorlige spørgsmål forenkles.

Biskop Czeslaw Kozon artikel side 13

Sarajevos biskop:

Hjælp fordrevne til at vende hjem

Vinko Puljic bekymret over udviklingen

Sarajevo (KNA). Den katolske ærkebiskop i Sarajevo, kardinal Vinko Puljic, beder om mere international hjælp til bosniske flygtninge og fordrevne, som ønsker at vende tilbage til deres hjem.

Ærkebiskoppen tilføjede, at der er politikere og andre ansvarlige, som med "perfid pression" vil forhindre de landflygtige i at vende tilbage. Udtalelserne faldt efter en samtale i Sarajevo med den mangeårige Bosnien-ekspert i den tyske regering,

Hans Koschnick. Således må mennesker med katolsk kroatisk tilhørsforhold, som vil vende tilbage til "Republika Srpska" i Bosnien-Hercegovina, føre bevis for, at de huse og besiddelser, som de gør krav på at få tilbage, rent faktisk tilhører dem. Også enkelte repræsentanter for det internationale samfund behandler ikke alle nationaliteter i Bosnien-Hercegovina ens. Nogle har en meget negativ indstilling over for kroaterne, beklagede kardinalen.

Ifølge oplysninger fra FNs Flygtningehøjkommissariat er antallet af hjemvendte i perioden fra 1. januar til 30. juni 2000 på 6554 bosniske muslimer og kun 474 kroatisk katolikker. Ikke en eneste katolik er vendt tilbage til 18 navngivne byer i Republika Serbien, hvor de boede før krigen.

Læs mere på midtersiderne

Ærkebiskop Vinko Puljic.

Mariaåbenbaringer: Paven adva- rer mod overtro

VATIKANET (KNA): Ved en gudstjeneste på Peterspladsen i forbindelse med afslutningen af den 20 internationale marianske-mariologiske kongres advarede pave Johannes Paul II mod overtro og lettroenhed i Mariafromheden. Paven understregede, at tilbedelsen af Maria skal være begrundet i Biblen og den kirkelige tradition. De troende skal antage Jomfru Marias specielle åbenbaringer "med det rette sind og i samklang med de kirkelige afgørelser". Pavens formaning kommer på et tidspunkt, hvor der verden over optræder en mængde tilsyneladende mariaåbenbaringer og "grædende madonna-statuer".

Stormøde for biskopper

Ca. 1500 biskopper, eller ca. en tredjedel af samtlige katolske biskopper i verden, deltog forrige weekend i en jubilæumsfejring i Rom i anledning af Det hellige År. Det er det største bispemøde siden 2. Vatikankoncil, da 2400 biskopper var til stede ved åbningen.

Alsidedt kloster

I dette smukke efterårslandskab i de bayerske bjerge i det sydlige Tyskland ligger det berømte benediktinerkloster Ettal, som i disse uger fejrer 100 år. Klosteret er kendt viden om for sin undervisning, sjælesørgeriske arbejde og ikke mindst for sin fremstilling af likør og af en stærk øl, der har hjembragt munkene flere internationale priser.

Runde fødselsdage og en flaske

Runde fødselsdage markeres og fejres. De er hyppigere end jubilæer i en verden, hvor ansættelsesforholdene efterhånden ikke levner tid til mange jubilæer. Yngre mennesker søger nye udfordringer, og "de ældre" er glade, hvis blot de kan beholde deres arbejde. Dette oplever man ved de store banksammenlægninger og deraf følgende personalereduceringer. Det er altid en vanskelighed at finde passende gaver til disse festlige lejligheder, men man kan altid finde en flaske.

Præstebjubilæer fejres som regel af menighederne, men det er ikke så hyppigt, at søstres 25 års jubilæum fejres med deltagelse uden for klostret. Det var derfor, måske med nogen forundring at man i Katolsk Orientering læste, at de nye Karmelsøstre indbød til priorindens 25 års jubilæum efter kun 1_ års ophold i Danmark. Denne forholdsvis lille gruppe kontemplative søstre har været i stand til at skabe et Karmel i Ny Hammersholt. Man føler sig fristet til at sige, at det må have kostet blod, sved og tårer, men i alt fald har det kostet mange menneskers ihærdige indsats at forvandle disse lagerbygninger og den megen jord til noget, der efterhånden kan blive et hensigtsmæssigt kloster.

Søstrenes liv er udtryk for en lovprisning af skaberen og hans kærlighed til menneskene. Dette kom også stærkt til udtryk ved priorinde søster Eva Marias 25 års jubilæum. Det var ikke en person, som blev hyldet. Det var en taksigelse til Ham, som har gjort dette forunderlige fællesskab muligt. Det er som om mange mennesker drages til stedet, dels for at søge inspiration og nogle få for at søge en varig tilslutning til fællesskabet.

Det var en fest, som fejrede trofastheden og vedholdenheden, ikke det enkelte menneskes indsats men Guds trofasthed og stadige omsorg. Hermed fik dette jubilæum et helt andet indhold end et ethvert andet jubilæum, og deltagerne forlod festmessen inspirerede og opløftede. De enkelte søstres liv er et vidnesbyrd om kaldets betydning, ikke blot for den enkelte men for mange andre. Dette kom til udtryk, da søster Eva Maria før fornyelsen af sine løfter svarede på pater Wilfrid Stinissens spørgsmål: "Kære søster Eva Maria, hvad ønsker du af Gud og Hans hellige Kirke?" "Guds barmhjertighed, vor ordens fattigdom og nåden til at være trofast over for klosterløfterne indtil min død".

Denne fornyelse aktualiserer dåbsløfternes fornyelse på skenanat. Vi har alle vigtige begivenheder at fejre, og vi kan inspireres af andres engagement.

JØRGEN HVIID

Læserne diskuterer

Er Allah også de kristnes gud?

Marni av Kåk, FO-380 Sørvåg, skriver:

I k.o. nr. 12 opfordres der til bøn, at forholdet mellem muslimer og kristne må være præget af gensidig forståelse og tolerance.

Det er et virkelig alvorligt bønneemne, som kristne bør gøre noget ved.

Paul Keller skriver i sin indledning bl.a., at "kristne og muslimer har vigtige ting fælles: troen på den ene Gud.."

Mit spørgsmål er: Har - og tilbeder - muslimer og kristne virkelig den samme gud?

Uden at komme ind på spørgsmålet om betegnelsen Gud contra Allah, så ville det være af stor betydning for mange her i bladet at få en

nærmere katolsk orientering, om den romersk-katolske/kristne Gud er den samme som den muslimske Allah. - Er de identiske i fuldt omfang?

I henhold til Bibelen/Guds Ord og trosbekendelsen m.v. har katolikker treenighedslæren. Herunder at Gud lod sin enbårne søn Jesus Kristus føde ind i denne verden for at frelse mennesker. Og som lovet sendte Han Helligånden som vejleder for menneskene/de troende. (Af pladshensyn skulle det ikke her være nødvendigt med flere detaljer).

Hvad er det så en troende muslim tror? Tror han, at han tror på og tilbeder den samme Gud, som den troende kristne tror og tilbeder?

Uden at have læst koranen eller nogensinde talt med en muslim om disse ting, så er der vel mange, som på

forskellig vis har fået at vide, at for en muslim er Jesus Kristus ikke Guds Søn og Gud - men en person alene med profetstatus. Og Helligånden - er der plads for Ham i muslimernes tro? - Vil en muslim godkende, at "der er én Gud og én formidler mellem Gud og mennesker: Mennesket Jesus Kristus" (1.Tim.2,5), og at Kristus er Guds kraft og at budskabet om korset er vejen til frelse? (1.Kor.1) - Vil troende muslimer nogensinde samles til bøn i Jesu navn?

Med henvisning til bl.a. Johs.ev. 3,16-17, og Fil.2,6-11, spørger jeg endnu en gang: Er de kristnes Gud den samme som muslimernes gud - Allah?

To slags nattergale - to slags orgler

Hans Møllerup, organist, kantor og klokkenist ved Vor Frue Kirke i Svendborg, skriver:

I midten af juni i år (2000) var jeg i Litauen - for sjette gang siden 1991. Mit ærinde i dette naboland, som må være et af de mest katolske i Europa, er især at spille på de to klokkespil i Kaunas og i Klaipeda; men jeg har også givet et foredrag og en orgelkoncert på musikskolen under Klaipeda Universitet.

Det er en stor glæde at se, hvordan landet vågner op efter 50 års besættelse. I Kaunas er en stor katolsk kirke igen taget i brug, efter at den i 50 år - på Stalins personlige ordre - blev brugt som radiofabrik.

I hovedstaden Vilnius gik jeg tur med en litauisk medicinstuderende i den gamle bykerne, som er noget af det smukkeste. Vi besøgte bl.a. den fine jesuitterkirke St. Casimir fra 1604.

Jeg hørte der en ung kvindelig organist arbejde med et prælude af Bach. I en turistbrochure om kirken, trykt på engelsk, læste jeg: "Siden genindvielsen af kirken er der hver søndag efter 12-messen koncert med Litauens bedste musikere. For tiden er orglet et digitalt (= elektronisk. HM) "Allen" fra USA, men et tysk "Oberlinger" (= pipeorgel. HM) er ved at blive installeret."

De har således forstået, at et el-orgel er en nødløsning. I grunden er det en skam, at begge typer betegnes som "orgel". Det elektroniske kunne man passende kalde en "tonegenerator".

Fra St. Casimir gik min veninde og jeg til den store universitetskirke. Her var man i gang med at restaurere et stort pipeorgel, og orgelbyggerne havde opstillet arbejdsborde med værktøj ved selve instrumentet. Vi fik at vide, at arbejdet var sat til to års varighed; hvis pengene var lettere at

skaffe, ville det utvivlsomt kunne gøres på kortere tid.

Min veninde og jeg fik endog lov til at kravle højt op inden i orglet ved hjælp af de løse stiger, der var opstillet. Spændende!

Og nu til H.C.Andersen, vor slidstærke digter. Han har skrevet et kendt eventyr, som hedder "Nattergalen"; men han burde jo have kaldt det "Nattergalene", for der er to af dem: den naturlige - og den kunstige. Om sidstnævnte sagde de alle sammen: "det er dejligt!" - men læs resten af historien.

Der er altså også et naturligt og et kunstigt orgel. Jeg har det sådan, at jeg vil hellere spille på et pipeorgel med fire stemmer end et el-orgel med halvtreds. Uanset rummets størrelse!

Dette spørgsmål er ikke kun aktuelt i Litauen - men jeg vil være så elskværdig at slutte her.

Endnu to saligkåringer! Hvornår får vi saligkåring af et ægtepar?

Erik Elnebo, Mosedraget 19B, 2730 Herlev, skriver:

Så har han gjort det igen den "gamle pave"! Joh, i sidste nummer af Katolsk Orientering kunne vi læse, at vores afholdte og gode, men også kontroversielle pave, Johannes Paul II, havde ophøjet to af sine forgængere; Johannes den 23. og Pius den 9. til salighed!

Egentlig ved jeg ikke rigtig hvad jeg skal med al den "salighed"; 800 saligkåringer i denne paves tid siger man! Flere end samtlige saligkåringer i hele kirken historie!

Jeg indrømmer da, at det er en me-

get højtidelig tradition til påske eller til præstevielse m.v., at vi beder helliglitaniet; "hellige N.N., bed for os - o.s.v."; man føler sig i forening med hele kirkens familie og tradition gennem tusinde år; men 800 nytillkomne!

Nå, nu er det jo ikke så vigtigt, man kan jo bruge det eller lade være! Hvis jeg skal søge en mening med det hele, så må det vel være - for nu at bruge et moderne udtryk - at man med en saligkåring af den ene eller den anden, vil stille en rollemodel op, én man kan se op til, én man kan efterligne - fint nok!

Da falder det mig ind, hvorfor har

man aldrig søgt saligkåret et ægtepar? Har der ingen været til en sådan værdighed? Er "den hellige familie", Maria - Joseph, én gang for alle det ultimative forbillede, det kunne godt være en forklaring!

Jeg beder læserne om ikke at misforstå mig, og tro, at jeg gør grin eller harcelere over saligkåringer - det er ikke mit ærinde eller min mening. Jeg mener faktisk rent alvorligt, at i en tid, hvor familien, forældre og børn er under et stærkt pres, af udefra kommende kræfter og påvirkninger, da ville en saligkåring, en "rollemodel" om man vil, være en særdeles god ting, at holde op for os alle.

REDAKTION

Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen.

Layout: Andebyrealet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.:3321 1444 (kl. 9.00 - 12.30). Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk.

Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspediton: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124 (kl. 9.00 - 12.30). Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Verdenskirken har brug for vor hjælp

Verdensmissionssøndagen den 29. okt. 2000 er en opfordring til solidaritet med brødre og søstre på andre kontinenter

Af Carly Majholm

Verdenskirken har brug for beredvillige unge mennesker, der vil stille sig i kirkens tjeneste på alle kontinenter for som præster, ordens- og lægfolk at aflægge regnskab for vort kristne håb. Derfor fejrer vi Verdensmissionssøndagen den 29. oktober.

De unge kirker i Asien, Afrika og Latinamerika, der nu selv tager missionsopgaven op og er parat til at sende kirkeligt personale til andre lande og kontinenter, har brug for vores støtte til: uddannelse af præster, søstre og kateketer, videreuddannelse af ungdomsledere og menighedsledere, bygning af præsteseminarier, universitetsfakulteter og kollegier, uddannelse og løn til kvalificerede lærere og professorer, undervisningsmateriale og de nødvendige medier hertil, oprettelse og drift af radioer og aviser i kirkelig tjeneste, bygning og drift af møde-

centre for mennesker med forskellig religiøs overbevisning, hurtig og ubureaukratisk hjælp til det kirkelige personale, der gør tjeneste i alle jordens kriseramte områder.

Indbyrdes solidaritet

Lokalkirkene kan ikke klare alt det alene. Derfor har de brug for vor solidaritet. Uden vor materielle hjælp, uden vor storsindede gave - en holdning, som man havde allerede i de kristne urmenigheder - bliver vor bøn for hinanden ofte til et alibi, som man må sætte spørgsmålstegn ved. Men også vor åndelige hjælp er et tegn for vore brødre og søstre på de andre kontinenter. Gennem den føler de, at de ikke er alene om deres mange opgaver; og er det ikke også trøsterigt for os at vide, at vi er hos andre mennesker i bønner?

Det er værd at bemærke, hvad de unge kirker skænker Verdenskirken: afrikanske kristnes spontane bøn,

De har brug for vores solidaritet, lyder det forud for Verdensmissionssøndagen den 29. oktober.

deres livsglæde og deres ærefrygt for Guds skabning; asiatiske kristne skænker Verdenskirken en ny besindelse på stilhedens værdi og meditationens kraft; og det engagement for menneskets værdi og ret, som vi finder ikke kun i Latinamerika, men også i Sydafrika, i Korea og i Filippinerne, er en gave til Verdenskirken og dermed til os.

Lad os modtage disse gaver, så vi

selv kan leve i det håb, som viser os hen til kirkens vej, den vej, der hedder Kristus, og som alene fører til livet.

Læg Deres bidrag i kollekten eller send det pr. giro til: missio Danmark Vesterbrogade 28, 3tv., 1620 København V. Giro 1-686-3564

En retræte i forsoningens ånd

Retræte for kvinder på Dalum Kloster

Af Birgit Petterson

I det smukke septembervejr afvikledes retræten for kvinder på Dalum Kloster i frodigt grønne omgivelser med mulighed for hver dag at spadserere i det store parkområde med tilhørende dyrehold.

Temaet for retræten: "Sammen med Maria lovpriser vi Gud for hans velgerninger" havde pater Marx valgt i anledning af jubelåret, hvor vi med pave Johannes Paul II og hele Kirken ønsker og beder om forsoning med alle mennesker i Jesus Kristus.

Ordet Jesus Kristus kom til verden da Jomfru Maria gav sit uforbeholdne tilsagn om at føde Guds søn. Da nåede det glade budskab ud til alle mennesker.

Retræteleder, Pater Marx satte spørgsmålstegn ved vort forhold til Gud: har vi virkelig et modent, velafbalanceret forhold til Gud eller er det et umodent og barnligt forhold.

Føler jeg at der overfor Gud er visse regler jeg skal leve op til, og hvis ikke straffer Gud mig da. Er Gud én der holder regnskab med mine gode og onde gerninger, eller tyr jeg kun til Gud, når jeg virkelig er i nød for derefter at glemme ham?

Jesus gjorde op med folks, især farisæernes, falske og fordrejede gudsbilleder. Det glædelige budskab han

bragte mennesker er ikke en samling love. Vor opgave består udelukkende i mere og mere at tømme os for alt og lade Gud fylde os med sin sandhed og kærlighed. Jesus selv sagde at han ikke kom for at nedbryde loven men for at fuldende den. Og fuldendelsen er kærligheden.

Gud gjorde sig afhængig af mennesker ikke mindst af Maria. Hun var helstøbt som kvinde og som mor, men ikke at betragte som den fjerde part af Treenigheden.

Eva, vor stammom, valgte at gå sin egen vej. Maria valgte Guds vej. Hun er det nye menneske. Hendes ja bragte os det nye menneske, Jesus. Det der kendetegner det skabte er vor afhængighed af Gud Fader, en afhængighed vi har svært ved at se i øjnene. Maria anerkendte sin totale afhængighed af Gud. Derfor er hun vort forbillede.

De feminine kræfter, som kvinden i kraft af sit køn i større grad ejer, findes naturligvis også i manden. Men oftest er de hos ham ikke så veludviklede. Her må kvinden hjælpe manden. Gensidig lydhørhed, respekt og kærlighed må vi alle stræbe efter. Jesus selv, helt Guddom og helt menneske, havde naturligvis et fuldendt harmonisk og ligeværdigt forhold til alle mennesker, således også til kvinder. Vatikankoncil II rådede

bod på den tidlige Kirkes manglende anerkendelse af Maria.

Hun æres nu som værende Ubesmittet Undfangen, Optaget i Himlen med legeme og sjæl og som Kirkens Moder.

Den daglige messe, eukaristien, var det absolutte højdepunkt. I messen samles alle tråde i Jesus. Vi er tilstede både ved korsofferet, opstandelsen og ved pinseunderet.

Pater Marx opfordrede os til at tænke over, at det er vort eget problemfyldte og måske sønderlæde liv vi bringer frem til Jesus.

Under forvandlingen forvandles også vort liv, således at vi kan gå nærede og styrkede fra Herrens bord. Ligeledes opfordrede Pater Marx os til hver dag foran spejlet at sige til Gud: "Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt" (Salme 139.v. 14).

Til sidst en inderlig tak til Pater Marx for en berigende retræte og ikke mindst tak til Sct. Hedvigssøstrene for deres altid store gæstfrihed og hjertevarme.

Hvem er Gud for mig?

Af Børge Blans

Et nødvendigt spørgsmål at stille sig selv med jævne mellemrum.

Hvem er Gud for mig? Kender jeg ham?

Ens gudsbillede og oplevelse er afgørende for vort forhold til Gud, til Kristus, til kirken, til andre, til sig selv og hele Guds skaberværk!

Sådan formulerer Paul Marx instruktionen til retræten dette år! Det er altid forunderligt at sidde ved hans stol og være deltager ved retræten, en varm troens kapacitet, der forstår at give sin viden om skriftens ord videre, så det virkelig vedkommer een. Paul Marx er den rigt givende retrætepræst. Ud fra skriften i gamle - og ny testamente fik vi en levende instruktion. Paul Marx lærte os om stilhed, stilhedens betydning, lytte til Gud, stille bøn. Vi havde stille bøn 2 gange 10 minutter om dagen. Mange mennesker slæber sig gennem livet, med en opfattelse af Gud og Kristus, der mildt talt har meget lidt med evangeliet at gøre, og derfor blokerer for en sand vækst i det åndelige liv. Alle deltagere var dybt taknemmelige for vor fremragende retrætepræst, som gav os så rig en føde.

Glade drog vi hjem fra Sankt Hedvig Søstrenes store gæstfrihed og smukke velholdte kloster og glæder os allerede til næste års retræte!

Pastor Asger Strange in memoriam

Af Lars Messerschmidt
generalvikar

Natten til onsdag den 4. oktober døde pastor Asger Strange på Sankt Joseph Søstrenes plejefdeling, Strandvejen 91, 2100 København Ø, hvor søstrene har givet ham husly og kærlig pleje, siden han af helbredsmæssige grunde fratrådte sin stilling som deres præst på Stella Matutina, Mikkelpborg, sommeren 1994. Han havde i alle de år, hvor han virkede på Stella Matutina, været søstrene en god og hengiven præst.

Pastor Strange blev født den 23. august 1908 i Tingsted på Falster af protestantiske forældre. I januar 1933 tog han teologisk embedseksamen fra Københavns Universitet og i efteråret samme år blev han ordineret i den danske folkekirke og virkede som hjælpepræst på Frederiksberg og i København indtil 1945. Han tog organisteksamen fra Københavns Musik-konservatorium i 1942 og virkede som organist i København efter 1945. I 1951 blev han optaget i den katolske kirke af pastor Ib Andersen og begyndte sine studier på Pontificio Collegio Beda i Rom i efteråret 1953 med henblik på at blive katolsk præst.

Den 15. december 1957 blev han præsteviet af biskop Theodor Suhr i Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby og ansat som kapellan ved Sankt Antoni Kirke i Brønshøj og i 1959 som kapellan ved Sankt Knud Lavard Kirke. Han var sognepræst ved Sankt Birgittas Kirke i Maribo fra 1966 til 1974, hvor han den 1. august blev præst på Stella Matutina.

Pastor Strange hørte ikke til dem, der profilerede sig i bispedømmet. På mange kunne han virke lidt sky og havde især de sidste år kun en begrænset omgangskreds. Et fremtrædende træk hos ham var hans glæde ved kirkemusik, og han elskede at spille orgel ved gudstjenester, når han ikke selv var celebrant. Man anede hos ham en inderlig, måske enfoldig fromhed og et indre åndeligt liv. På sin stille måde har han trofast tjent vor kirke i over 40 år. Lad os i taknemmelighed anbefale ham til den Herre, hvis tjener han var. Han hvile i fred.

Pastor Asger Strange blev begravet fra Immaculata Kirke, Strandvejen 91, København Ø, tirsdag den 10. oktober

Bag klostermure: men ikke på månens bagside

Store visioner ved 100 års jubilæet for det verdensberømte kloster Ettal i de bayerske bjerge

Af Barbara Just

Tidligere var det sådan, at kuskene nærmede sig det engang så hellige sted i det idylliske Ammergau bjerglandskab under sved og forbandelser. Det var ikke ubetinget til gunst for velbefindendet hos de munke, som levede der, og en og anden skal nok have klaget over de usle forhold. Men den, som med held ville beskæftige sig med at drive en udbytterig handel mellem Augsburg og Verona, for ham var der ingen anden mulighed end at benytte den stejle vej forbi benediktinerklostret Ettal: Der skulle 20 heste til at trække en vogn op over det 900 meter høje pas.

I vore dage kan det klares på nøjagtig ti minutter i bil, fra landsbyen Oberau i Loischaldalen ad en af de bedste serpentinveje. Så får man øje på den store barokkuppel med de to tårne på hver side og på klosterkompleksets hvide bygninger. En million mennesker besøger hvert år den berømte seværdighed. Den 6. august var det lige 100 år siden, at det traditionsrige abbedi i Oberbayern blev genoprettet - efter den forvirrede sekulariseringsperio-

de i kølvandet på Napoleonskrigene. Nu blæser der igen en fornyet benediktinsk ånd i bjergbyen, takket være klosteret Scheyern, 50 km. nord for München.

"Omkring århundredskiftet (1800-1900) ville ordensbrødre have et stort projekt op at stå og ledte efter et egnet sted.", fortæller Arkivaren i Ettal, Pater Laurentius Koch.

Herunder stødte de på Ettal, et kloster med tilhørende ridderakademi, som Kejser Ludvig af Bayern lod opføre i 1330. I mellemtiden var det kommet på "Industribaronen" Theodor von Cramer-Klett's hænder. Han havde gjort det til sin hobby at opkøbe tidligere kirkelige bygninger. Protestanten, som senere konverterede til Den katolske Kirke, blev benediktinernes velgører. For omtrent 330 000 mark afgav adelsmanden d. 4 november 1899 hele bygningskomplekset til munkene fra Scheyern.

Klosterskole

De politiske forhold i det daværende Bayern forudsatte Prinsregent Luitpolds godkendelse af købet. Regenten havde insisteret på, at der skulle

oprettes en latinskole ved klostret. Fire ordensfædre og otte ordensbrødre brød op fra Scheyern og gik i gang i Ettal. Skoledriften kunne begynde i 1905, og op til vore dage har gymnasiet i Ettal med tilhørende kostafdeling skabt sig et ry langt ud over Bayerns grænser.

For at komme ind til Pater Maurus Krass' kontor må man åbne to gedigne gamle trædøre. Men det er ikke et verdensfjernt ordensmedlem, man møder. Det er en åbenhjertig og habitklædt 40 årig prior, som siden 1997 har været rektor for gymnasiet.

"Vi lever bag klostermure, men ikke på bagsiden af månen", siger rektor. Når han skal tale med eleverne, foregår det ikke på hver sin side af skrivebordet, men i et hjørne af kontoret, ved et rundt bord med grønne fløjsbetrukne stole omkring.

Når der ved hvert skoleårs begyndelse skal oprettes to nye femteklasser, taler rektor en halv times tid med hver ansøger og forældrepar. Pater Maurus afviser den vidt udbredte fordom, at Ettal er en dyr og elitær klosterskole.

"Vi vil ikke skabe nogen elite i materiel forstand, men hellere sørge

Hvert år besøger en million mennesker det berømte kloster i de bayerske bjerge, hvor den lutherske teolog Dietrich Bonhoeffer søgte tilflugt for nazisterne.

for, at ånden i Ettal får bærekraft og rusten eleverne til deres senere liv". Forældrene betaler 20 mark om måneden i skolepenge. En plads i kostafdelingen, der for tiden huser 120 drenge, koster naturligvis ekstra.

55 munke

Med sine 55 munke - i alderen fra 22 til 87 - er konventet det største af de bayerske benediktinerklostre. Fædrene assisterer også i sjælesorgen i den omkringliggende region. Hermed rækker deres aktionsradius helt ind i den østrigske del af Tyrol. I skolens hverdag er 11 af benediktinerne aktive som lærere.

Informatik er Pater David Igens speciale. Den 35 årige lærer sørger sammen med sine elever for, at klostrets hjemmeside (www.kloster-ettal.de) hele tiden bliver opgraderet med nye og aktuelle oplysninger. Her kan man blandt andet finde nyheder fra skolens hverdag og et overblik over Ettals historie, der blandt andet fortæller om nazi-perioden, hvor klostret var tilflugtssted for jesuitterpateren Rupert Mayer og den lutherske teolog Dietrich Bonhoeffer. Endvidere kan man finde den fulde udgave af Benedikts

Klosteret er berømt for sin fremstilling af likør og af denne øl "Curator", som to gange har sikret munkene en guldmedalje.

klosterregel på hjemmesiden. Men endnu mangler man en sponsor til en webcam, hvor man kan overføre levende billeder fra klosteret. Derimod kan man allerede nu bestille klosterspecialiteter over hjemmesidens on-line-service.

Ettals klosterlikør bliver markedsført som en "helsedrik fra klostrets apotek" mod en forkølelse i anmarch. Opskriften fra baroktiden er ifølge prioren "strengt hemmelig" og opbevares i et pengeskab. Kun to munke kender hemmeligheden ved sammensætningen, bebuder reklamen, men to millioner véd, hvor godt den smager. Likøren fremstilles stadig ved håndkraft. Ved en såkaldt øl-olympiade i Finland opnåede munkenes stærke øl "Curator" for anden gang en guldmedalje. Det er indkomsten fra salget af de to produkter, som først og fremmest finansierer klostrets og skolens drift. Tilskud fra staten og fra bispedømmet München er ikke nok.

Nyt kloster i Østtyskland

Pater Laurentius fortæller, at i 1993 besluttede ordenen "ud fra en moralsk forpligtelse" at grundlægge et klosterfællesskab i Wechselburg (Sachsen). Efter murens fald vil benediktinerne også gøre noget for det tidligere DDR. Det drejer sig om "et selvfølgelig nærvær" og ikke om en påtrængende mission. Endvidere er fem munke aktive i ungdoms- og familiecentre i nærheden af Chemnitz. Snarest vil en østtysk novice indtræde i ordenen. Det, som Scheyern gjorde for Ettal, skal videreføres i dette arbejde. Benediktinerne véd i hvert fald, hvilken chance deres moderkloster bød dem for 100 år siden og vil derfor også arrangere en takkevalfart her i jubilæumsåret.

Også på andre områder tager klosteret sin moralske forpligtelse alvorlig. Da det for nylig blev bekendt, at der muligvis også i Ettal havde været beskæftiget tvangsarbejdere under krigen, anordnede prioren straks en omfattende undersøgelse for at nå frem til en grundig afklaring. "Vi vil også stå til ansvar for de mennesker, som vi fik betroet den gang, ligesom vi vedkender vort ansvar over for den tyske historie.", sagde prioren.

KNA

En sjov fætter

Benediktinerabbeden Columba Marmion, som netop er blevet saligkåret, var en humoristisk retræteleder og en flittig brevskriver

Benediktinerabbeden Columba Marmion, som Pave Johannes Paul II netop har saligkåret d. 3. September, blev født i Irland 1858 som den syvende i en børneflokk på ni. Efter gymnasietiden begyndte han præstudierne først i Irland og siden i Rom. Efter præstevielsen blev han udnævnt til præst for et lille sogn i bispedømmet Dublin og som fængselspræst og præst for ordenssøsterne i bispedømmet. Snart blev han også kaldet til at undervise på et præsteseminarium. Således lå det i kortene, at han havde en fremtidig karriere indenfor kirken.

Imidlertid blev han efter flere besøg i nogle Benediktinerklostre tiltrukket af ordenslivet. Da han fortalte det til nogle venner var de meget overraskede og flere troede ikke han kunne klare det tilbagetrukne liv som ordensmand. Eftersom der ikke på denne tid fandtes noget Benediktinerkloster i Irland bad han om at måtte træde ind i det netop nyoprettede kloster Maredsous i Belgien.

Svært at være fremmed

Det var ikke let for en fremmed at blive accepteret. Da hans novice-mester engang spurgte ham hvad det havde været det sværeste under noviciatet svarede han meget åbenhjertigt: "Dem selv, højærværdig Fader". Ved et tilfælde kom der en forespørgsel til klosteret om hjælp til at sende én, som kunne holde en prædiken i en stor forsamling. Klosteret stod tøvende overfor dette ønske, da man ikke for tiden havde én, der kunne påtage sig denne opgave men blot havde en "udlænding" som ikke talte perfekt fransk. Imidlertid fik Dom Columba pålagt opgaven, og da han efter fulden prædiken blev kørt tilbage til klosteret af sognepresten berettede denne, at han aldrig havde mødt én, som kunne fængsle en forsamling som denne "udlænding".

Da Maredsous grundlagde studiehuset Mont Caesar (Kaisersberg) i Louvain Belgien, som snart blev ophøjet til Abbedi, blev han udnævnt til prior. Hans Abbed var af den mere asketiske type mens han selv var mere jovial og munter. Da de en dag gik gennem byen sammen råbte no-

gen" Se der går askeonsdag og Fastelavnsmandag".

På sit dødsleje berettede abbeden om sin prior: "en usædvanlig mand der må have lidt meget på grund af mig, men jeg har aldrig mødt så lydig en ordensmand". Da nogen siden spurgte Dom Columba, hvordan han havde kunnet være så lydig svarede han: "Det er meget enkelt. Over hovedet på min Abbed så jeg Kristus".

Mindre end ti år virkede han som prior i Mont Caesar. Samtidig underviste han medbrødre og vordende præster, ledede retræter og havde en omfattende korrespondance. Der findes 1800 breve bevarede fra hans hånd. Det er i denne korrespondance man tydeligst mærker hans varme hjerte og diskrete måde at vejlede sjæle samt hans troskab mod sine venner.

I 1909 blev han valgt til Abbed i moderklosteret Maredsous. Som Abbed fik han mange administrative opgaver, som bragte ham meget besvær. Men gennem sit menneskekundskab havde han evnen til at uddelegere disse opgaver til de ordensbrødre, som havde evner for disse opgaver. Han virkede som abbed til sin død i 1923.

Humoren og det irske

Dom Columba havde på trods af alvor og hengivenhed, en varm humor og sit specielle irske temperament. Om klosteret som var bygget i nygotisk stil sagde han: "Alt her er gotisk. Det er blot mig som er rokokko". Da han under krigen måtte flygte til England forklædt som kreaturhandler, mødte han vanskeligheder ved grænsen eftersom han ikke havde noget pas. Så råbte han højt: Jeg er irlænder og irlænder behøver ikke pas, kun når de skal til helvede og det skal jeg absolut ikke".

Han fik lov at passere.

Forfatterskab

I sin tid som Abbed skrev han tre store bøger: "Christ the life of the Soul", "Christ in his mysteries" og "Christ the Ideal of the Monk". Oprindelig var det retræteforedrag blandet med gode anekdoter. En medbrøder samt en medsøster fra Benediktinerklosteret Mare-

dret samlede disse men desværre ikke anekdoterne.

Teksterne bliver derfor i deres bearbejdede form noget "tunge" at læse og læsere gør klogt i at tage dem i mindre stykker.

Dom Columbas bøger blev udgivet i 1918-22 og må i dag betegnes som åndelige klassikere, som har præget en hel generation af katolikker. De er blevet oversat til 13 sprog. Fra 1960'erne er de dog trådt lidt i baggrunden.

Et sted siger han: "Alle Kristi mysterier er levende. De er ikke historiske hændelser, som vi genkalder i vores erindringer men højtider, som indeholder en særlig kraft, som skal bevirke, at vi lever af Kristi eget liv".

Den unge Columba voksede op i en tid med mange andagtsformer, hvorigennem man kunne leve sig ind i begivenhederne i Kristi liv: Rosenkransen, korsvejsandagten, processioner og pilgrimsrejser.

Man lever sig ind i begivenhederne og opdager, at disse ikke bare er noget fra en svunden tid, men at de lever videre i kirkens liv, bøn og liturgi- "Kristus i sine mysterier".

Denne holdning lå til grund for Dom Columbas ivrige deltagelse i klosterets tidebønner. Hensigten med liturgien er ikke at drømme sig bort i romantik og fromme følelser, men at lade det nye liv grundfæste sig: Kristus er allerede i os ved at han lader os fødes til at være Guds børn. Men kirken vil at denne nåde fornyes, at vi lever af det nye liv, endnu længere borte fra synden, endnu mere løsgjorde fra vores ufuldkommenhed, endnu mere frie fra afhængighed af os selv og skabelsen.

Han vil især få os til at forstå at Kristus, i bytte med den menneskelige natur, som han fik fra os, vil give os del i sin guddommelige natur og tage os endnu mere, endnu fuldstændigere, endnu mere fuldkommen i sin besiddelse.

Derfor er der intet anstrengt eller moraliserende over den salige Columbas undervisning og vejledning. Der findes bare en modning, som gælder, når vi opnår nærhed og ligedannes med Kristus. Og han kommer os i møde præcis hvor vi er, i synden og svagheden. Det som afhænger af os er vores villighed og beredskab til at tage mod de nådegaver som hele tiden og i enhver situation venter på os.

Den salige Columba nærde stor kærlighed til den salige Jomfru Maria. Han sagde: "Vi skal blive Guds og Marias børn".

Gennem vejledning var han selv blevet en åndelig fader, der henviste til Kirken som vores åndelige moder, der i sit sakramentale liv hele tiden søger at fremme sine børns

vækst.

Salige Columbas festdag bliver d. 3 oktober.

(Oversat af Keld Dahlwad fra det svenske Katolsk magasin fra en præ-

Dom Columba havde på trods af alvor og hengivenhed, en varm humor og sit specielle irske temperament.

diken holdt af Benediktinerbrøder Ingmar Svanteson.)

Niels Steensens bibliotek har tre bøger af Dom Columba Marmion på engelsk nemlig: "Christ in his mysteries", "Christ the life of the Soul" samt "Union with God, according to the letters of direction of Dom Marmion". Ligeledes har biblioteket en biografi skrevet af Raymund Thibaut "Abbot Columba Marmion. A master of the spiritual life 1858-1923".

ADMINISTRATIV OG ØKONOMISK LEDER FOR KATOLSK BISPEKONTOR

Da den nuværende administrative og økonomiske leder for det katolske bispekontor i København har fået ny stilling, søger vi en efterfølger til tiltrædelse 1. januar 2001.

Lederen skal forestå den daglige ledelse af bispekontorets økonomiske og administrative opgaver med ansvar for nedenstående hovedområder:

1. Bispedømmets økonomiske forvaltning, herunder bl.a.
  - udarbejdelse og styring af budget
  - præsentation af budget og regnskab for bispedømmets rådgivende organer
  - sekretær for bispedømmets økonomiske råd.
2. Ledelsesmæssigt ansvar for bl.a.
  - bogholderi og centralkartotek
  - formue- og ejendomsadministration
  - EDB i samarbejde med den daglige IT leder.
3. Daglig ledelse af det administrative personale på p.t. 5 personer.
4. Vejledning af bispedømmets præster, menigheder og institutioner i bl.a. - økonomiske, administrative, og ansættelsesmæssige forhold.

Der lægges vægt på, at ansøgeren har en relevant uddannelsesmæssig baggrund, og at ansøgeren har erfaring med økonomisk administration samt interesse i og erfaring med udnyttelse af edb-systemer, ligesom der vil blive lagt vægt på, at ansøgeren har evne og lyst til at lede og udvikle bispekontorets medarbejdere, samt at ansøgeren har gode forhandlings- og samarbejdsevner.

- Kendskab til engelsk og tysk vil være en fordel.

- Der er mulighed for relevant efteruddannelse.

Den administrative og økonomiske leder for bispekontoret er direkte ansvarlig overfor biskoppen og bispedømmets økonomiske råd.

Ansøgning med dokumentation for uddannelse og tidligere beskæftigelse skal stiles til den katolske biskop i Danmark Czeslaw Kozon, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K, mærket "ansøgning", og skal være biskoppen i hænde senest den 27. oktober d.å.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til generalvikar Lars Messerschmidt og/eller Susanne Borch på telefonnummer 33 11 60 80.

Lars Messerschmidt
generalvikar

Tvunget i knæ af krigen

Bispedømmet Banja Luka i Bosnien-Hercegovina rummer i dag ca. 20.000 katolikker mod 200.000 før krigen i Bosnien

Af Knud Kluge

"Jeg har været direkte vidne til en frygtelig, destruktiv umenneskelig djævelsk kraft, har været vidne til lovløshed og vold under og efter krigen i Bosnien. Men jeg har også været vidne til heroiske mennesker, som har handlet storslået for at opnå fred i mit land."

Gentagne gange tog biskop Franjo Komarica fra bispedømmet Banja Luka i Bosnien-Hercegovina dette tema op under mit besøg hos biskoppen. Han brugte desuden enhver lejlighed til at fortælle omverdenen om, at der stadig begås stor uret mod de flygtninge, der ønsker at vende hjem – især går det ud over mennesker med katolsk kroatisk herkomst.

Dertil er bispedømmet på grund af de store flytningestrømme og drab under krigen reduceret fra omkring 200.000 katolikker til ca. 20.000. Et meget stort antal bombesprængte kirker vidner den dag i dag om et katolsk bispedømme, der er tvunget i knæ – men ikke knækket. Bispedømmet har blandt andet udgivet en video, som med nøgne facts viser tiden før krigen og tiden efter.

Forsoning

Biskop Komarica arbejder ihærdigt for gensidig tilgivelse og forsoning mellem enkeltpersoner og grupper og de religiøse samfund. Desuden støtter han mere konsekvent gennemførelse af de eksisterende internationale aftaler og forpligtelser både hvad angår enkeltpersoner og institutioner. Det enkelte menneskes værdighed bør fremhæves.

For at sikre en mere effektiv stabilitet i landet og i regionen vil det være en god begyndelse med tilgivelse og forsoning. Alle kræfter bør sættes ind for at loven overholdes, og at den gælder for både kroater, bosniakker (muslimer) og serbere. Biskoppen mener ikke, der er gjort nok her fem år efter Dayton-aftalen blev undertegnet og det internationale samfund har taget kontrollen. Han påpeger, at det er den stærkes ret, der er gældende, fordi mange krigsforbrydere stadig er fri og

sammenholdt med enorm økonomisk og politisk magt. De grundlæggende menneskerettigheder gælder fortsat ikke for Bosniens indbyggere. Især nægtes mange retten til at få adgang til deres egen bolig og ejendom, deres ret til arbejde (der er 80% arbejdsløse) og retten til at tjene til livets ophold, retten til etnisk og kulturel identitet, friheden til religiøs udøvelse, social sikkerhed m.v.

Allerede i 1998 blev der arbejdet for at flygtninge og internt fordrevne skulle kunne vende hjem. Det samme året efter. Projektet fejlede totalt. Ifølge biskoppen, fordi man ikke overholdt Annex 7 i Dayton aftalen. Biskoppen giver som eksempel, at bispedømmet Banja Luka fremlagde 1.854 forespørgsler til ministeriet, med anmodning om at flygtninge eller internt fordrevne kunne vende tilbage til deres egen bolig. Kun 37 sager blev positivt imødekommet – men selv disse heldige familier har endnu ikke fået tilladelse til at flytte ind og dermed få kontrollen over egen bolig og ejendom.

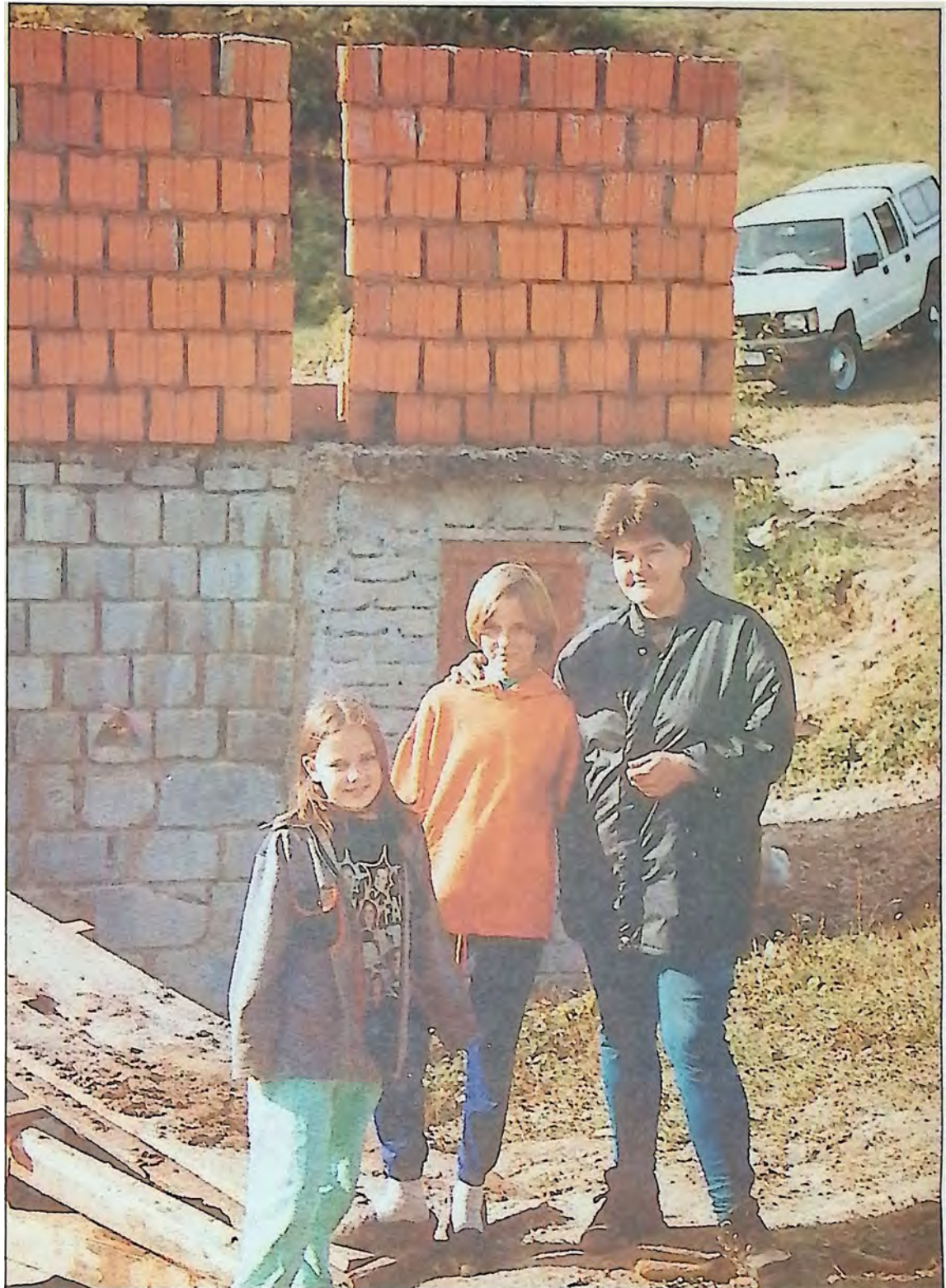
Sad i husarrest

Under krigen sad biskoppen selv i husarrest i nogle måneder.

"De kom til mig og fortalte, at det fremover var mig forbudt at gå ud. Soldater stod ved porten og holdt vagt. Når jeg nu tænker tilbage, ser jeg at der var en planlagt aktion for etnisk udrensning i gang."

Biskoppen talte dengang højtlydt for ikke at gribe til våben, at alle etniske grupper skulle arbejde sammen for fredelig sameksistens – faktisk talte han de ansvarlige politikere og generaler imod. Men katolske kirker blev bombet sønder og sammen, enkelte præster og søstre blev myrdet, andre forsvandt sporløst og mange troende blev afskediget fra deres job og tusinder tvunget på flugt. 30-40 huse i nabolaget blev antændt – mange gange af børn, som fik 50 DM som belønning. Det gik ofte galt – mange af dem omkom selv.

På vej til et sogn i bjergene blev biskop Komarica standset af en paramilitær gruppe og truet på livet.

En familie med kroatisk baggrund vendte i 1999 tilbage til deres ødelagte hus i Republika Srpska i Bosnien efter nogle års landflygtighed i Kroatien. Familien blev øjeblikkelig hjulpet med mad og skoleudstyr til de to døtre. Derefter blev deres hus genopbygget som led i et større Caritas Danmark genopbygningsprojekt.

"I er ikke mine fjender, så læg geværrerne væk", sagde han blot til dem.

Elsk dine fjender

"Det er jo netop evangeliet udfordring: Elsk dine fjender. Gør godt imod dem, der hader jer; bed for dem, der forfølger jer. Menneskeligt er det utroligt svært. Brutaliteten kan man kun besejre med godhed, og godheden er nært knyttet til sandheden", siger biskoppen og fortsætter:

"Vi lærer i moralteologien, at vi ikke må hade eller foragte synderen – men kun synden. Synderen er et menneske, et lidende menneske og et offer for den onde. Her fem år efter krigen må vi fortsat arbejde på tilgivelse og forsoning. Vi appellerer ved alle lejligheder til menigheden, at de under messen og under aftenbønnen hjemme beder et Ave Maria for dem, som har gjort os ondt, fordrevet os fra vore huse og også for dem, som har gjort det værst tænkelige mod os.

Kristendommen adskiller sig netop gennem sin tilgivelse og forso-

ning fra alle andre religioner. Det er utroligt svært at tilgive, men man kan ikke have en sund sjæl, så længe man ønsker hævn. Tilgivelsen er livgivende medicin."

Biskoppen stillede under krigen – og det fungerer stadig som sådan – bispegården til rådighed for en mindre Caritas-klinik, som har behandlet mere end 100.000 mennesker i løbet af årene. I dag er der 10-12 læger tilknyttet. Han har desuden givet husly for 83 flygtninge fra 1995-99. Og det var ikke blot katolikker, understreger han.

Vigtigere end møbler og bøger

"For mig er det konkrete mennesker, den nødlidende, den syge, den sultne langt vigtigere end møbler og bøger.

Caritas – næstekærlighed – er en del af kirkens sendelse. "Jeg var sulten, jeg var hjemløs, jeg var syg..." – enten hjælper man eller også lader man være", siger Franjo Komarica.

"Caritas var forbudt under kommunismen, men det ville jeg ikke rette mig efter – de kunne smide mig i fængsel, hvis de ville. Vi ville praktisere caritas, og begyndte en organiseret praksis i 1986. Så kom krigen og nøden var ufatteligt stor. Folk stod i kø i bispegården og bad om brød. Vi havde ikke noget selv, men begyndte at banke på dørene.

Jeg kan fastslå, at vi gennem denne dramatiske situation i og under krigen viste, at Caritas virkelig var troværdig for kristendommen. Hvad Caritas har praktiseret er der ingen politiske partier, politikere eller organisationer, der har kunnet udøve. Men det er ikke vor tjeneste alene – det er en Guds gave. Jeg takker Vor Herre for, at jeg har fået lov at opleve dette. – at caritas, næstekærligheden virkelig er den største magt her i verden."

"Vi befinder os på en udfordrende arbejdsmark, hvor vi hver især må yde vores. Jeg takker også Vor Herre for, at han har indbudt mig til arbejde i Hans 'Firma'.

I er et lys - I er et håb

1. september i år sluttede Caritas Danmark sit største projektengagement nogensinde - i Bosnien-Hercegovina

Af Knud Kluge

»Syv år med venskab; I har givet os så meget; det basale i livet: mad, husly menneskelig kærlighed - og uden jeres tålmodighed ville vi ikke være hvad vi er i dag; jeres tilstedeværelse i de mørke tider er et vidnesbyrd, som vi aldrig vil glemme. I er et lys - I er et håb.« Disse afskedsord fra biskop Franjo Komarica, Banja Luka, blev rettet til Caritas Danmark, for syv års nødhjælp og rehabiliteringshjælp i Bosnien.

Den 1. september i år sluttede Caritas Danmark sit største projektengagement nogensinde - stedet er Bosnien-Hercegovina. Hovedparten af projekterne er gennemført i Republika Srpska (RS), hvor befolkningen overvejende er serbere. Det blev til en værdig afsked med det katolske bispedømme, Caritas Banja Luka, sundhedsmyndighederne, borgmestre og ikke mindst de lokalt ansatte medarbejdere.

»Det har været en vanskelig beslutning at træffe, men Caritas Danmark mener, at tiden nu er kommet, hvor I selv må tage det fulde ansvar for genopbygningen af samfundet.« Det sagde nødhjælpskoordinator, Dolores Bachmann ved en afskedsreception i Banja Luka, hvor bl.a. sundhedsministeren for RS, repræsentanter for det katolske bispedømme og det muslimske trossamfund var til stede. Sundhedsministeren rettede en varm tak til Caritas Danmark, den danske regering og det danske folk samt EU for den omfattende hjælp, der har beløbet sig til mere end 100 mio. kr.

Fattigdom og frygt under krigen er i dag afløst af noget bedre økonomiske forhold og behersket optimisme. Da Caritas Danmark kom til Republika Srpska under krigen i 1993 var hundredtusinder flygtet eller tvunget på flugt, huse totalt ødelagt, forsyningen af elektricitet og vand fungerede kun sparsomt; desuden var økonomien brudt sammen, inflationen var på 15% om dagen og gennemsnitslønnen på 10-12 kr. om måneden. I dag er gennemsnitslønnen på 1500-2000 kr. pr. måned, men arbejdsløsheden er stadig alt for høj.

Sundhed

I 1993 appellerede biskop Komarica på de tre etniske gruppers vegne - serbere, kroater og muslimer - det internationale samfund om at sende humanitær hjælp til ofrene. Caritas Danmark var blandt de første til at

reagere og sendte en konvoj med bl.a. fødevarer til området.

"Folk her husker jer især for bl.a. den fetaost, der i store mængder blev uddelt under krigen", siger biskop Komarica med et lille glimt i øjet.

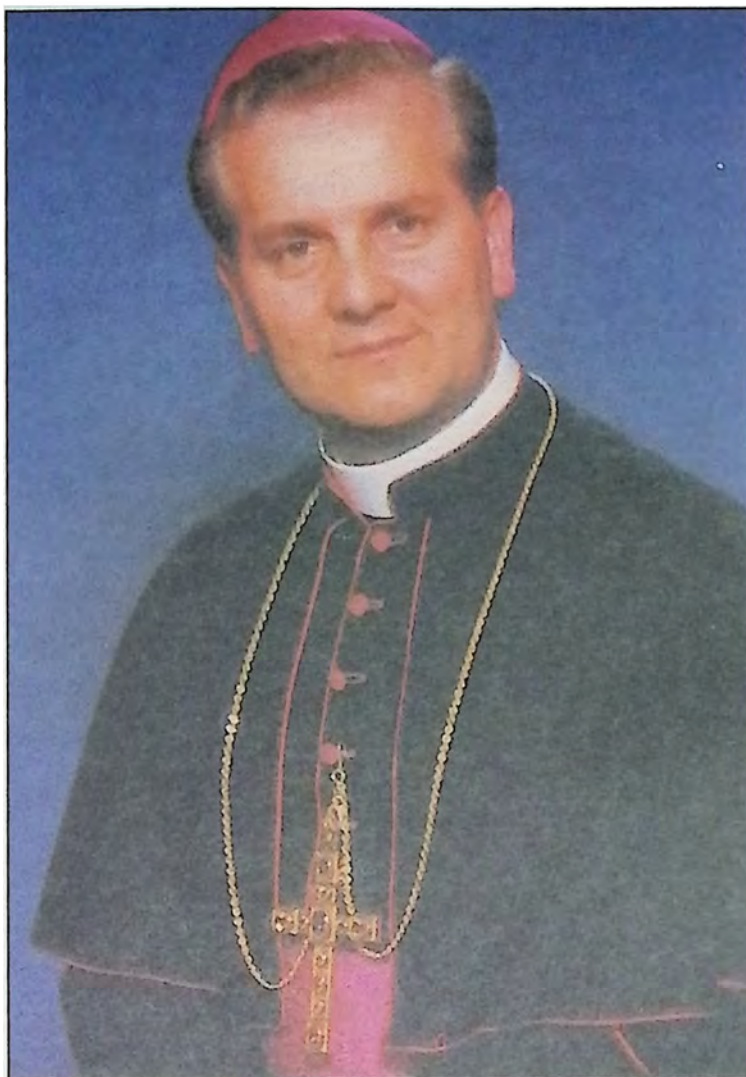
Caritas Danmark og Beredskab Storkøbenhavn indledte et samarbejde omkring et fuldt udstyret mobil containerfelthospital, der blev opstillet i Banja Luka. Igennem de tre år, hvor det mobile hospital fungerede, blev der udført 3.000 livstruende operationer og 7.000 operationer på det tilknyttede hospital.

Biskop Komarica fik samtidig bispegården indrettet til sundhedsklinik og flyttede selv ind i det tilstødende hus for præster. Klinikken i bispegården fungerer den dag i dag med 10-12 speciallæger tilknyttet.

Efter freds-aftalen i 1996 begyndte genopbygningen. Caritas Danmark har i disse 4 1/2 år været med til at genopbygge den primære sundhedssektor og renoveret hospitaler og lægehuse i RS med midler fra Udenrigsministeriet og ECHO, EU's humanitære støtteorgan. I flere af projekterne er læger og sygeplejersker blevet efteruddannet - en træning foretaget i tæt samarbejde med de lokale myndigheder, WHO og internationale organisationer med henblik på, at de selv kan tage vare på den fremtidige sundhedsbetjening i området

Genopbygning af huse

September 2000: Pensionistægtparret Janja Mandek og Ivo Bijelic byder den lille Caritas gruppe fra

Biskop Franjo Komarica. Under krigen sad han i husarrest i flere måneder.

Danmark og Banja Luka velkommen i deres lille nyrestaurerede hus. De udtrykker begge taknemmelighed over, at Caritas Danmark har skaffet dem tag over hovedet og har renoveret køkkenen, bad og en lille stue. Janja er enke og Ivo enkemand - vi blev gift for et halvt år siden, fortæller de med et smil. Begge er hjemvendte flygtninge, men Janja's eget hus er egentlig nabohuset, der stadig er beboet af serbiske flygtninge. Eksemplet med Janja og Ivo er ikke enestående. Mere end én million mennesker blev tvunget på flugt til enten udlandet eller internt i Bosnien. Kun et fåtal er vendt hjem, og dem, der er kommet tilbage, har svært ved at få deres eget hus tilbage, hvis det da ikke er ødelagt. Caritas Danmark har med midler fra ECHO og Udenrigsministeriet

genopbygget et stort antal huse. Herved blev der skabt mulighed for at serbiske, kroatiske og muslimske familier kunne vende tilbage til deres bopæl. Det er stadig et stort problem for Bosnien, at så mange internt fordrevne har valgt ikke at komme hjem for at deltage i genopbygningen af landet. Politikerne står imidlertid i et dilemma, fordi så mange huse er besat af flygtninge, hvilket bevirker, at de retmæssige ejere ikke kan vende tilbage til egen bolig. Caritas Danmark har i de syv år haft forsoning som et centralt aspekt i samtlige projekter. F.eks. var de ansatte på Danish Center fra alle tre etniske grupper. I dag siger de tidligere lokalt ansatte med stolthed: »Vi var med til genopbygningen...«. Og vi oplevede disse lokale som et lys og et håb for fremtiden!

Et meget stort antal bombesprængte kirker vidner den dag i dag om et katolsk bispedømme, der er tvunget i knæ - men ikke knækket

To spørgsmål til katolikker

Biskop Kozons artikel er et svar på en kommentar, som den folkekirkelige biskop Karsten Nissen, Viborg Stift, 20. september havde i Kristeligt Dagblad. Der stillede biskoppen to spørgsmål til danske katolikker:

Er kardinal Ratzingers erklæring et udtryk for den romersk-katolske kirkes syn på lutheranere? Regner ledelsen af den danske katolske kirke ikke folkekirken for at være "en kirke i ordets egentlige forstand"?

Biskop Nissen stiller spørgsmålene på baggrund af sin læsning af Vatikanets udsendte dokument Dominus Jesus. Han skriver i den forbindelse, at kardinal Ratzinger gør op med relativismen i forhold til de øvrige religioner, og understreger stærkt Jesus Kristus som Frelser og Guds søn. Men samtidig frakender kardinalen andre kirker end den romersk-katolske kirke og de ortodokse kirker, samt muligvis den gammelkatolske kirke, at være sande og rette kirker.

"Vi i folkekirken kan nok leve med at blive frakendt navn af kirke, men hvad med de millioner af katolikker verden over, som har sat deres håb til, at der virkelig er sket en tilnærmelse mellem de protestantiske kirker og den romersk-katolske kirke? Hvad med de kristne i de protestantiske kirker, som på forskellig vis har arbejdet for at fremme enhedens sag? Hvad med alle de fælles udfordringer, kirkerne står over for i stadig mere verdsliggjorte samfund? Har alle samtaler og alle møjsommeligt udarbejdede dokumenter været forgæves og tom snak, fordi den romersk-katolske kirke tilsyneladende snarere har bevæget sig tilbage end frem i synet på de protestantiske kirker?" spørger Karsten Nissen.

Intet ønske om at stoppe dialog

Skulle man anholde noget ved "Dominus Jesus" er det udeladelsen af en del, som kunne være sagt, og en lidt for bastant formulering af det, der siges

Af Czeslaw Kozon,
Biskop

Som forventet har erklæringen "Dominus Jesus" givet anledning til kommentarer både i og udenfor Den katolske Kirke. Kommentarerne er i mindre grad gået på erklæringens hovedanliggende - at fastslå Kristi og hans budskabs enestående og eksklusive status - end på kapitel 4's behandling af kirkebegrebet.

Dokumentets anliggende er vigtigt, men også delikat, og enhver forudsætningsløs og overfladisk beskæftigen sig med det vil nemt kunne nære den opfattelse, at det udtrykker intolerance og overlegen tagen patent på sandhed og frelse. Størstedelen af dokumentets indhold, som omhandler Kristi person og kristendommens forhold til andre religioner vil kunne tiltrædes af alle kristne, og nødvendigheden af at få dette understreget er på verdensplan yderst påtrængende. I et interview i Rheinischer Merkur den 29. September, siger den tyske lutherske teolog, Eberhard Jüngel (Tübingen), som i samme interview er ret så kritisk over for "Dominus Jesus", at den første del af dokumentet udtrykker "apostolsk åndepust og paulinsk lidenskab."

I det økumeniske forum går diskussionen på erklæringens fremstilling af det katolske syn på kirkebegrebet. Den omhyggelige læser, herunder også biskop Nissen, vil have bemærket, at der ikke siges noget nyt hverken indholdsmæssigt eller terminologisk. Erklæringen gengiver Det andet Vatikankoncil's lære, som har været Den katolske Kirkes udgangspunkt i de sidste årtiers økumeniske dialog, et udgangspunkt, som ikke har været nogen dybt involveret samtalepartner fremmed.

Selvom der således ikke burde være nogen grund til undren over dokumentets principielle indhold, er en del af reaktionerne hos ikke-katolske kristne, for hvem økumenien er et vigtigt anliggende, umiddelbart forståelige. Et kirkeligt dokument er ikke altid nødvendigvis perfekt, og skulle man anholde noget ved "Dominus Jesus" er det udeladelsen af en del, som kunne være sagt, og en lidt for bastant formulering af det, der faktisk siges. Det som er udeladt er omtalen af de mange positive resultater af den økumeniske dialog, nedbrydelsen af fordomme, accepten af økumenien som et uomgængeligt anliggende, udarbejdelsen af fælles dokumenter - herunder også fælleserklæringen om retfærdiggørelsen i 1999. Uden omtale af denne baggrund må en konklusion som den, at de reformatoriske kirkesamfund ikke er kirker i "egentlig forstand", virke forstemmende.

Men også med den indrømmelse og trods en eventuel udeladelse af den kontante passus, står de faktiske teologiske kendsgerninger tilbage: de uløste problemer, som de enkelte kirker og kirkesamfund i de forløbne årtier har behandlet og tilstræbt enighed om. I denne dialog har Det andet Vatikankoncil's lære om det katolske kirkesyn hele tiden været alle parter bekendt: at der til et fuldkommet kirkebillede hører et embede, byggende på den apostolske succession, og en nadver, hvis forvaltning er afhængig af embedsindehavere, som legitimeres af den apostolske succession. I enhver dialog i et mindre forum ville det hurtigt blive tydeligt, at der fra katolsk side skelnes mellem kirker og kirkesamfund, igen med henvisning til koncilsdekretet om

økumeni "Unitatis redintegratio" (Kap. 3 især nr. 22).

At gøre nærmere rede for denne skelnen mellem kirker og kirkesamfund, og hvorfor det er nødvendigt at have den for øje, er for stort et emne til en kort redegørelse. Det drejer sig til syvende og sidst om at søge sandheden: at Kristus er den ene Frelser, og at det har været hans ønske og vilje at stifte én Kirke, som skulle bevare enheden (jf Joh 17,20-23). På grund af den ubrudte tradition er kirkebegrebet i sin fylde blevet videreført i Den katolske Kirke, en lære, som også er blevet fastslået af koncilet i konstitutionen om Kirken "Lumen gentium", nr. 8, hvor det siges, at "Denne Kirke (Kristi ene Kirke) eksisterer konkret i (subsistit in) Den katolske Kirke" - et standpunkt, som Den katolske Kirke altid har haft som sit udgangspunkt i den økumeniske dialog.

Selvom de kristne kirker og kirkesamfund er forskellige og ofte indbyrdes uenige, mødes de dog ikke fra hver sit ideologiske verdenshjørne, men bekender sig til en fælles arv, som de hver især forsøger at forvalte i videregivelsen af det kristne budskab. Den første forudsætning for en frugtbar økumenisk dialog er erkendelsen af det forkerte og smertelige i at være splittede, og at denne splittelse er imod Kristi vilje. Er dette erkendt, vil det næste skridt være at gå tilbage til Kristus og Kirkens første tider og så følge den op gennem historien. Her vil man så se, at der enten er sket brud, og/eller at de kristne har aflagt et dårligt vidnesbyrd og har virket utroværdige. Hvor de formelle brud har fundet sted, er en del af sandhedens fylde for nogle kristne gået tabt. I et måske berettiget forsøg på at værne om én bestemt sandhed er andre undertiden blevet underbetonet eller fornægtet. Den økumeniske proces er derfor - og i øvrigt for alle parter - en opsamling på historiens vej, hvor alle må besinde sig på, hvor de står med hensyn til deres videregivelse af det kristne budskab.

Selv om alle kriterierne for at være kirke fuldt og helt efter katolsk forståelse ikke findes i alle kirkesamfund, bekræfter Den katolske Kirke, at Kristi Ånd har brugt andre kirker og kirkesamfund som midler til frelse (Unitatis redintegratio nr. 3). Det er måske udtrykt lidt minimalistisk, men skal understrege, at udover, at kristne i alle kirker og kirkesamfund bekender sig til vigtige fælles trossandheder, har der også i alle disse forskellige kirkelige sammenhænge til alle tider været eksempler på menneskers heroiske efterlevelse af Kristi bud.

"Dominus Iesus" er et teologisk dokument, skrevet af teologer, og trods dokumentets almene tilgængelighed, også primært for mennesker, der bruger en teologisk tilgang til spørgsmålene. I den daglige sprogbrug og omgang de kristne imellem behøver der derfor ikke at ske nogen ændring. Vi vil stadig respektere hinandens selvforståelse som kirke, ligesom vi trods uenighed om f.eks. embedet også fortsat vil omtale og respektere hinandens ledere og embedsindehavere som legitime repræsentanter for de respektive kirker og kirkesamfund. At man også i Fælleserklæringen om

retfærdiggørelsen er sig bevidst, at der er udestående problemer, uden at disse behøvede at hindre selve erklæringens underskrivelse, nævnes i en fodnote til afsnit 5 i retfærdiggørelseserklæringens indledning; her lyder det: "Ordet 'kirke' anvendes i dette dokument (Fælleserklæringen) for at afspejle de deltagende kirkers selvforståelse, dog uden at have til hensigt at afgøre samtlige teologiske aspekter af dette ord." Blandt ikke katolske kristne er der forskellige holdninger til begrebet "kirke" og kriterierne herfor; dette viser sig bl.a. i synet på Porvoerklæringen og underskrivernes baggrund og opfølgning. Ovennævnte Eberhard Jüngel siger i samme interview: "Ingen evangelisk kirke ønsker at blive anerkendt som kirke af den romersk-katolske Kirke i den forstand, som det romerske kirkevæsen forstår sig selv som kirke. Vi drømmer ikke om det. Vi har en anden opfattelse af apostolsk succession og en anden forståelse af kirkeligt ledelsesembede." Denne udtalelse viser, hvor uensartet kirkebegrebet og kriterierne herfor forstås i den økumeniske dialog.

Det turde være overflødigt at sige, at kristne i almindelighed og katolikker i særdeleshed med "Dominus Iesus" ikke moralsk set gøres til bedre end andre; dels viser erfaringen ofte det modsatte, dels kan intet menneske i kraft af den blotte betegnelse kristen/katolsk frasige sig forpligtelsen til af alle kræfter, støttet af Guds nåde, at søge at leve som Kristi discipel.

Biskop Karsten Nissen stiller i slutningen af sit indlæg to spørgsmål: 1. Er kardinal Ratzingers erklæring et udtryk for den romersk-katolske kirkes syn på lutheranere? 2. Regner ledelsen af den danske katolske kirke ikke folkekirken for at være "en kirke i ordets egentlige forstand"? De to spørgsmål behøver strengt taget ikke noget nyt svar. Da "Dominus Iesus" ikke bringer noget nyt og tilmed citerer koncilstekster og andre dokumenter, afspejler erklæringen også Den romersk-katolske Kirkes syn på andre kristne, herunder også lutheranere. Når man som katolik tilslutter sig dette dokument og dets traditionelle argumentation, er svaret på spørgsmål 2 også indeholdt i dokumentet og - ikke mindst - i Vatikankoncillets egne konklusioner.

Selv om måden at formulere sig på er underordnet i forhold til budskabets indhold, kan den dog undertiden komplicere tingene. Sårede følelser og forstemthed til trods er det dog uretfærdigt at betragte "Dominus Jesus" som et tilbageskridt for den økumeniske dialog. Med erklæringen er der hverken udtrykt hensigt eller ønske om, at denne dialog skal standse. Pave Johannes Paul II's rundskrivelse "Ut unum sint" af 25. maj 1995 både fastholder de allerede opnåede resultater og opfordrer til at gå videre. Den økumeniske dialog er ikke let, og kan heller ikke gøres let ved, at alvorlige spørgsmål forenkles. Måske ender den opståede hektiske debat med at blive frugtbar.

Czeslaw Kozon,
Katolsk biskop af København

(Artiklen blev bragt som kronik i Kristeligt Dagblad lørdag den 7. oktober)

Slut på en overgangsperiode

Dominus Jesus sætter punktum for en periode med uklarhed og frygt for at bruge ordet "mission", siger Islam-ekspert

Pater Hans Vöcking fra Afrikamissionærernes Broderskab ("De hvide Fædre") er en af de førende eksperter, når det drejer sig om dialogen med muslimer. Han underviser på Det pavelige institut for arabisk og islamisk kultur i Rom og er leder for Den europæiske Bispekonferences kommission vedrørende Islam og indvandrerspørgsmål i Europa. Over for Det katolske Nyhedsbureau (KNA) har han udtalt sig om den effekt, som Vatikanets dokument "Dominus Iesus" har haft på den interreligiøse debat.

På spørgsmålet, hvordan den islamiske verden har reageret på "Dominus Jesus"? svarer Vöcking:

"Hidtil har der kun været nogle enkelte reaktioner, og de har overvejende været af kritisk karakter. Naturligvis er der et spændingsfelt, som muslimer, der selv hævder det samme krav på sandhed som "Dominus Jesus", må acceptere."

Fordring på sandheden

KNA: Vil det sige, at Kirken med det nye dokument i hånden nu har et svar på islams fundamentalistiske fordring på at besidde den fulde sandhed?

Vöcking: "Jeg vil ikke betegne det som fundamentalistisk, heller ikke hos islam. Den fordring på at være

den eneste saliggørende religion, er teologisk set klart begrundet i islam. Islam forstår sig selv som den sidste af åbenbaringsreligionerne, hvor alle andre religioner på en vis måde er sat ud af kraft. Den fordring på at være den eneste saliggørende vej, påberåber islam sig på lignende måde som kristendommen gør det."

KNA: Men "Dominus Jesus" kunne vel også være en hjælp i dialogen med islam, fordi modparten nu véd, hvilken fordring på sandheden de kristne også gør krav på?

Vöcking: "Der er sikkert også grupper inden for Islam, som hilser den klare holdning i "Dominus Jesus" velkommen, for nu ved de, hvem de har foran sig. Islamiske intellektuelle har jo gang på gang givet udtryk for den formodning, at Europas kristne i virkeligheden mangler tro. Som et indicium herfor kan de nævne den moralske relativisme i den vestlige verden, herunder den seksuelle udnyttelse af kvinder eller ligestillingen af homoseksuelle parforhold. Over for sådanne indtryk kan et sådant dokument være en korrektion."

KNA: Kan "Dominus Jesus" bruges som et ideologisk stykke værktøj i sammenstødet med en stadig voksende islamisk indflydelse i Europa?

Vöcking: "Jeg tror ikke, at denne tekst blev skrevet med henblik på muslimerne. Det drejer sig snarere om en indre kristen afklaring om forholdet til de andre religioner, i særdeleshed de asiatiske. Og da må man se i øjnene, at i virkeligheden har der i snart 20 år været en tendens til relativisme i den kristne teologi, ikke mindst i Asien."

KNA: De har engang selv sagt, at buddhismen var den største udfordring for Kirken i Europa. Hvad kan Ratzinger-erklæringen sige i den henseende?

Vöcking: "Det er rigtigt. Buddhismen er for mange mennesker i den vestlige verden meget attraktiv. Den er individualistisk og meget åben, meget lidt dogmatisk, det virker tiltrækkende. Og faktisk er der i dag kristne buddhister eller buddhistiske kristne. Der er interessante grænsetilfælde."

KNA: Er noget sådant muligt ifølge "Dominus Jesus"?

Vöcking: "Ja, dokumentet smækker i så henseende ikke dørene i. Det minder os om, at Frelsen alene sker (kommer) ved Kristus. Men det siges også udtrykkeligt, at teologien fremdeles skal arbejde henimod at afklare, hvorledes de "forskellige tilgange til den eneste kilde" fremtræder. Det er også et

åbent spørgsmål, hvad man som kristen kan overtage fra andre religioners fromhedsformer, som f. eks. muslimernes rituelle bøn eller den buddhistiske meditation. Der er meget i gang, og heller ikke "Dominus Jesus" forbyder noget på dette felt."

KNA: -Alligevel har Troskongregationens dokument skabt røre. Tror De, at reaktionerne på "Dominus Jesus" vil skabe hindringer for Pavens vision om at nå frem til bedre relationer mellem religionerne.

Vöcking: "Det kunne godt skabe en hindring, blandt andet fordi teksten sammenfattet kan lyde temmelig radikal. På den anden side har jeg tillid til, at Paven fremdeles vil henvende sig til mennesker på sin pastorale måde og vil tage initiativer som dengang i Assisi i 1986, da han mødtes med repræsentanter fra alle de store religioner i en helt ny ånd. Men jeg véd naturligvis ikke, hvorledes repræsentanter fra de andre religioner vil opfatte teksten, hvorledes de vil forholde sig til den. Hidtil har jeg endnu ikke - bortset fra de romerske jøder - hørt noget som helst om en afmøling fra planlagte dialog-møder."

Behov for afklaring

KNA: I "Dominus Jesus" bliver re-

flektionen over kristendommens centrale trossandheder knyttet sammen med en kraftig opfordring til mission. Står vi over for en renaissance for den "missionerende" Kirke?

Vöcking: "Der er allerede sket en vis holdningsændring. For et par år siden var det "politisk ukorrekt" at tale om kristen mission, fordi ordene var belastet af fortidens kolonialisme. I Tyskland var det næsten en stående replik, at man sagde: "Vi missionerer ikke, vi skaber dialog". For såvidt markerer "Dominus Jesus" slutpunktet på en overgangsperiode efter Koncilet, en periode, hvor mange, også mange missionærer, fornemmede megen uklarhed. Det er jo heller ikke et tilfældigt, at dette dokument nu bliver diskuteret overalt, også i kredse uden for Kirken. Genklangen har været overraskende stor, og det vil sikkert vare ved endnu i nogle uger. Det overrasker én, men det viser åbenbart, at der har været et stort behov for afklaring."

Uklarhed om tolkninger i Vatikanet

Ikke udtryk for ringeagt for andre religioner og kirkefællesskaber, siger paven

Vatikanet (KNA). Der er nu gået en måned, siden formanden for Trolærekongregationen, Kardinal Joseph Ratzinger, fremlagde dokumentet "Dominus Jesus". I teksten betoner kongregationen den, ud fra et katolsk synspunkt, uopgivelige særstilling, som frelsen ved Kristus har i sammenligning med de andre religioner. Ydermere fremhæves Den katolske Kirkes særlige stilling blandt alle kirkelige fællesskaber.

Ifølge mange presseudtalelser er dokumentet blevet betegnet som et tilbageskridt i forhold til pavens tidligere initiativer i den økumeniske dialog, ligesom det også har givet anledning til heftige reaktioner fra såvel andre kirkesamfundes repræsentanter som fra jødisk side.

I Det pavelige "økumeni-ministerium", Det pavelige Enhedsråd, har dets formand, kardinal Edward Cassidy, og næstformanden, den tyske biskop Walter Kasper, bestræbt sig på at udrydde misforståelser. I deres offentlige udtalelser og interviews har de distanceret sig - til trods for deres principielle accept af dokumentets indhold - fra argumentationsformen og ordvalget i Ratzinger-erklæringen, som af mange opfattes som udiplomatisk. Der er derfor opstået den sjældne situation i Vatikanet, at de forskellige autoritative kirkelige instanser ikke udadtil taler med én røst.

Irritationen over "Dominus Jesus" stak åbenbart så dybt, at Pave Johannes Paul II så sig foranlediget til at gribe personligt ind. Søndag

den 1. oktober gav han på Peterspladsen og foran adskillige fjernsynskameraer - en længere redegørelse for, hvordan man skulle forstå dokumentet.

Herunder gjorde han det klart, at teksten var blevet til på hans initiativ, men at den på ingen måde var et udtryk for ringeagt over for andre religioner eller kirkelige fællesskaber.

Trods søndagens utvetydige paveord var det blandt kendere af Vatikanet uklart, hvad paven egentlig mente om Ratzinger-skrivelsen. Avisen "La Stampa", der normalt regnes for et seriøst organ, havde følgende overskrift: "Paven korrigerer Ratzinger". Blandt de udenlandske Vatikan-korrespondenter herskede også den opfattelse, at man i paveordene kunne

aflæse en irettesættelse af den tyske kardinal. De kirkelige eksperter i aviserne "Corriere della Sera" og "Messaggero" havde dog en anden vurdering. I deres kommentarer tolkede de søndagens pavelige udtalelser derhen, at Johannes Paul II helt klart stod bag præfekten for Trokongregationen.

For at udrydde den sidste tvivl om Pavens egentlige intention, offentliggjorde det halv-officielle Vatikan-organ "L'Osservatore Romano" en kommentar, hvori det hed: "Johannes Paul II har anbefalet alle at overveje den dybere værdi i erklæringen 'Dominus Jesus'". Søndagens paveord skal for Gudsfolket være som et "kompass", der skal forhindre det i at føle sig trængt af udefra kommende fortolkninger af de officielle kirkelige

tekster. Ifølge kommentatoren er Johannes Paul II's ord om dette tema "definitivt afklarende". Centrale udtalelser fra søndagens pavetale blev derefter citeret ordret: "Jeg håber, at erklæringens på én gang klarlæggende og udadvendte rolle, som ligger mig meget på sinde, efter de mange fejlfortolkninger endelig må komme til fuld udfoldelse."

"L'Osservatore" kommentar slutter med den sætning, som af mange observatører opfattes som det foreløbige punktum på debatten: "Herefter må interviews og udtalelser, fra hvem de ellers måtte komme, falde bort" Og faktisk er herefter ansøgninger om interviews om netop dette tema blevet afvist af Vatikanets instanser.

-mey

Sankt Albani Skole Ny skoleleder søges

Sankt Albani Skole skal have ny leder den 1. januar 2001. Skolen er en katolsk privatskole, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn.

Vi søger en person med læreruddannelse, som har lyst og evne til at påtage sig den spændende opgave at udvikle skolen til en moderne katolsk-kristen skole i samarbejde med styrelsen, forældre-kredsen og de ansatte.

Vigtige kvalifikationer er- udover ledelsesevner- selvstændighed og fordomsfrihed. Som leder af en mindre privatskole skal du være parat til ikke blot at undervise og administrere, men også løse praktiske opgaver. Skolelederen er med i alle aspekter af skolens hverdag. Det giver gode muligheder for at præge skolen, men stiller også krav om en stor indsats.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation for ledere og lærere på frie grundskoler.

Lønnen aftales i intervallet kr. 298.428 - 340.909 kr. (Niveau 1. oktober 2000).

Sankt Albani Skole er oprettet i 1868 og ligger på Adelgade 5 i hjertet af Odense. Den har 142 elever og 14 lærere og ejes af Sankt Albani Stiftelse.

Send din ansøgning til pater J.Kruk, Sankt Albani Stiftelse, Adelgade 1, 5000 Odense C senest den 1. november 2000.

Helbredelsesmesse Søndag den 22. oktober 2000 kl. 17.00

Celebrant p. Lars Messerschmidt

Fra kl. 13.00 til 16.30 er der helbredelsesseminar

1) Oplæg om: "HELBREDELSE AF DET SÅREDE INDRE BARN".

2) Oplæg om: "HELLIGÅNDENS NÅDEGAVER".

ved Maria Truelsen og Eva Vinther.

Alle er velkomne

Sankt Pauls Kirke, Frøgårds Allé 10, 2630 Tåstrup

Høsterkøvej 6, DK-3460 Birkørød tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 16 34

Week-end

Fredag, d.24.11.2000 kl.19.00 - søndag,d.26.11.2000 kl.13.30

Iflg. Mattæus

Week-enden vil med udgangspunkt i Mattæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangører: Pastor Niels Engelbrecht og

Hanne Brixtofte Petersen

Pris kr.750,-

TILMELDING og yderligere oplysninger

Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

Høsterkøvej 6

3460 Birkørød

tlf.: 45 81 07 15

e-mail: magleas@magleas-kursuscenter.dk

Den stedfortrædende lidelse

Af Paul Keller S.J.

Hvad der er meningen med Bønnens Apostolat kan den hellige Edith Stein vise os. Hun var jøde, ateist, karmelit, og til sidst blev hun martyr. "Den stedfortrædende, frelsende lidelse er ældgammel tradition: den lidende Guds tjener (Es. 53, 3-5) bærer verdens skyld. Kristendommen fortsætter denne tradition, når den taler om Kristus som "Guds Lam", som tog alle menneskers synd på sig. Også i karmeliterordenens spiritualitet spiller tanken om stedfortrædende lidelse en central rolle.

I krigsåret 1939 drog Edith Stein helt bevidst konsekvensen af sine overvejelser. Tre gange i træk tilbød hun i bønnen sit liv til jødernes og de kristnes Gud for det jødiske folk og freden.

Et år senere marcherede nazisterne ind i Holland, og efter at de hollandske biskopper i 1942 havde protesteret mod deportation af jøderne, blev som hævnakt den 2. august 1942 alle katolske jøder arresteret. Således også Edith Stein og hendes søster Rosa, som i mellemtiden var blevet katolik. Da Edith blev arresteret, tog hun sin søster ganske roligt ved hånden og sagde til hende: "Kom, vi går for vort folk!"

Fra samlingslejr Amersfoort

blev denne hollandske gruppe af katolske jøder bragt til samlingslejren Westerbork og så direkte til Auschwitz. Der blev de straks efter deres ankomst sat i gaskammeret den 9. august. Overlevende, som havde mødt Edith Stein i samlingslejrene, og som meldte sig senere, var fascineret og dybt bevæget ved hendes sindighed og energi. Hun gik omkring blandt kvinderne, trøstende, hjælpende, beroligende, som en engel.

Edith Stein er ved sin søgen efter sandheden ikke blevet stående ved ydre fænomener, men søgte at trænge igennem. Hun kan være et forbillede for os, så at vi ikke lader os smitte af vor tids åndløshed, men søger at kæmpe imod.

Edith Stein har - styrket ved indre erfaring af Gud - taget imod sin store lidelse. Hun har stedfortrædende for os fuldbåret kristianiseringen af Holocaust. Vi kan næppe følge hende på dette punkt, men ved hendes eksempel kan vi vinde kraft til at overvinde det, vi har at bære. Hvor lidelser ikke kan forandres, kan vi bære dem i kraften af Guds kærlighed, overbevist om, at Gud vil give alt det en mening."

(Efter Anzeiger für die Seelsorge (8/2000)

Edith Stein tog den fulde konsekvens af sine overvejelser om den stedfortrædende lidelse

"Kom, vi går for vort folk!" Her siges der, hvad der er meningen med Bønnens Apostolat.

I november beder vi med Paven om, at alle med en førende stilling i politik og videnskab tænker på alles - især de fattigstes - velfærd; og at de religiøse ordener, i deres betydning for missionen, må fremme udviklingen af kald til det gudviede liv.

Anmeldelse: Guddommelig læsning

Ny bog skal guide læseren gennem et stort udvalg af andagtslitteratur

Af Birgit Clausen

Lectio divina - hvad er det nu, det er? Ifølge Katolsk mini leksikon er det latin og betyder sprogligt set guddommelig læsning, og i praksis "regelmæssig læsning af den hellige Skrift med det formål at indleve sig i Guds ord".

Men det er også titlen på en ny bog af den kendte svenske kirkehistoriker Per Beskow. Han har skrevet denne bog for at give et bidrag til forståelsen af den flod af kristen andagtslitteratur, som i de seneste år er blevet udgivet i Sverige, som det står nævnt i forordet. I klostrene har man altid læst Bibelen og skrifter af kirkefædre for at nærme det åndelige liv. I nyere tid har lectio divina fået en lidt bredere betydning, nemlig også læsning af anden litteratur, som udtrykker en kristen spiritualitet, som kan anvendes i forbindelse med meditation og bøn. Bogen Lectio

divina er en samling af korte biografier af forfattere, som har skrevet kristen andagtslitteratur af blivende værdi, dog af ikke apologetisk ("forsvarende") eller direkte undervisende slags. Der er medtaget forfattere, som tilhører de kristne hovedretninger; såkaldte new age-forfattere er f.eks. udeladt, hvilket absolut er en fordel.

Efter en indledning, som omhandler åndelig læsning historisk set, og med særligt henblik på Sverige, består resten af bogen af to hovedafsnit: Forfattere fra før 1500 og efter 1500. Formålet med denne opdeling giver læseren den indirekte oplysning, at alle før 1500 (der er omtalt ca. 180) må være katolikker (romerske eller ortodokse), mens de ca. 180 senere (som nævnt) beken-der sig til en af de kristne hovedretninger. Egentlig er det misvisende at sige, at det drejer sig om biografier, fordi også vigtige skrifter, eller hvor

man ikke kender forfatteren eller denne er usikker, har deres egne små artikler. Det gælder f.eks. Akathistshymnen, det 2. Clemensbrev og Brevet til Diognet. De nyere forfattere og værker omfatter bl.a. så forskellige personer som Bellarmin, Bonhoeffer, Calvin, Escrivá de Balaguer, Grundtvig, Johannes Paul II, C.S. Lewis, Luther, Thomas Merton, Niels Stensen, og Jean Vanier. Foruden de korte biografier er også medtaget oplysninger om de pågældende personers vigtigste værker, for så vidt som de er oversat til svensk.

For nybegynderen og den, der kun er lidt orienteret vil bogen utvivlsomt være nyttig med hensyn til at finde korte oplysninger om, hvem den eller den kristne forfatter er. Den mere erfarne vil nok søge sine informationer i mere omfattende værker på hovedsprogene - eller - hvis det drejer sig om en helgen, i Helgen-leksikon.

Møder og arrangementer

Legat:

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddelinger vil finde sted i december 2000. Bevligede legatportolner vil gennem BG Banks Forvaltningsafdeling blive fremsendt i løbet af foråret 2001.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen "med udførligt motivet angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevillinger fra legatet anvendes til de givne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevligede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og forbeholder sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes, og såfremt bevligede beløb ikke anvendes efter deres formål inden for en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid".

Ansøgningerne må være legatbestyrelsen i hænde senest den 30. november 2000. I ansøgningerne skal oplyses SE-nr. eller CPR-nr. Ansøgninger, der fremsendes uden denne oplysning, vil ikke blive behandlet.

Legatets adresse er:
Jørgen Brødholt
Svendsvej 3, 2990 Nivå

Salg og service

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandsystemer
Tlf. 42 27 31 00

DANSK OLIE

KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrersservice
Installationer
Olievagt i
fyringssæsonen

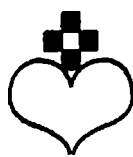
Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

FLYV ELLER KØR I BUS OG HOLD JUL I PAVENS HJEM- LAND

5/6 Dages nydelse i Polen på stjerningsfyldt luksushotel i kurbyen Sopot (Gdansk) 50 meter fra havet med julefrokost på de tyske korsridderes hovedborg "Maribork"
Pris med BUS kr. 2395.-
Pris med FLY kr. 3795.-
incl. udflugter, forplejning osv
Tillæg enkeltværelse: kr. 200.-
Udrejse: 23.12.2000
Hjemkomst: med fly 27.12.2000
med bus 28.12.2000
fly fra Kastrup - bus fra Jylland

Grenaa Rejser
Tlf. 86 32 58 13

Tilbudssuge i STENO-BUTIKKEN

STENO-BUTIKKEN giver 25% rabat på STENO-FORLAGS bøger samt ikoner, plakater, postkort og CD'er i tidsrummet:

mandag den 30. oktober -
lørdag den 4. november (incl.).
Se også vore mange specialtilbud på bl.a. diverse håndskårne blokkrybber af træ og berkaliith.
Udnyt de gode tilbud inden julehandelen sætter ind!

STENO-BUTIKKEN

Vesterbrogade 28 - 1620
København V.
Tlf. 3386 0386 - Fax 3386 0387
E-mail: stenobutik@vip.cybercity.dk
Hjemmeside: <http://stenobutik.homepage.dk>

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36 SV

Tlf. 33 21 20 47

(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 - Roskilde - 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Malerfirmaet

CMJ aps

Alt malerarbejde udføres på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester

Bernhardt Christiansen

Solbævej 8, Sabro

Tlf. 86 94 82 10

Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr

Vestre Kirkegårds Allé 28-32

2450 København SV

Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasinet

38 71 75 01

H.P. Baltzer & Søn

Jyllingevej 8

2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning

43 99 75 01

Sv.E. og B. Baltzer

Køgevej 40

2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:

38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT

39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Diverse

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K

Telefon 33 15 23 03

Postgiro 6466397

Kontoret har åbent tirsdag

og torsdag fra kl.14-16.

andet kan aftales på telefon

33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehjemmet Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift

Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand

Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor

Bredgade 69 A, 1260 København K

Tlf. 33 11 60 80.

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon

32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning

Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning

Telefon 43 99 19 19

KATOLSK ORIENTERING UDKOMMER NÆSTE GANG D. 1. NOVEMBER

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 16. AUGUST

Kritik af kardinals syn på udlændinge

Foretrækker kristne indvandrere frem for muslimske

Bologna (KNA): Fra Italien lyder fra brede kredse kritik af kardinal Giacomo Biffis ytringer, om at man skal foretrække kristne immigranter frem for indvandrere fra de islamiske lande. På den ene side har Biffi i et hyrdebrev opfordret kristne til en helhjertet indsats for immigranter, også illegale indvandrere, uanset deres sprog, race, kultur og religion. På den anden side taler han med hen-

visning til "bevarelse af nationens identitet" for en begunstiggelse af kristne indvandrere, såsom filippinere og latinamerikanere. "Staten må sørge for, at alle, som vil blive i landet, også i moralsk og juridisk forstand indretter sig efter landets kultur. Indvandrere fra katolske lande eller fra Asien integrerer sig lettere end dem fra de islamiske lande. De sidste insisterer ofte på at være an-

derledes og så håbe på, at "vi alle bliver lige som dem.", siger kardinalen.

Den italienske socialminister Livia Turco har i en kommentar understreget, at en sekulariseret og demokratisk stat ikke kan diskriminere en person på grund af dennes religion, race eller kultur. Biskop emeritus Antonio Riboldi fra Acerre udtalte i avisen "La Stampa": "Næstekærlighed ser ikke på passet." Kir-

ken må brede sine arme ud for alle. Italien hører til de EU-medlemslande med den mindste andel af udlændinge - i 1999 drejede det sig om 1,49 millioner ud af knap 58 millioner indbyggere, dvs. ca. 2,8 %. Dog er andelen blevet stærkt forhøjet inden for de sidste to år og har udløst en diskussion om udlændingepolitik.

Niels Steensens Gymnasium fylder 50 år

Niels Steensens Gymnasium på Østerbro i København fejrer i dagene 23. til 25. november 50 året for skolens start.

Niels Steensens Gymnasium er en katolsk privatskole fra 6. klasse til 3. g., grundlagt i 1950 af jesuiterordenen, som driver og støtter mange hundrede gymnasier og universiteter verden over.

Niels Steensens Gymnasium er Danmarks og Nordens eneste katolske gymnasium. Her stræber man efter at forene det internationale præg med nærdemokratiet, troen med fornuften, idealet med det jordnære.

Redaktionen følger i et senere nummer op på jubilæet, med et interview med konst. rektor Thomas Martin Nielsen.

Katolsk Infobutik i Århus

Håber at kunne være til gavn for andre menigheder i Jylland

Af P. Adolf Meister SJ
sognepræst

Efter 10 år har "Katolsk Information" fået nye og større lokaler. Nabobutik-ken "Aarhus Boghandel", som siden 1995 ligeledes stod i kirkelig regi, lukkede sine porte den 1. september. Nu er Katolsk Information flyttet ind og fylder hele hjørnet ved kirken under navnet "Katolsk Infobutik".

Den er katolsk og økumenisk, er en butik, der sælger bøger og religiøs brugskunst, cd og postkort og lægger vægt på omfattende information om kirkens aktuelle emner. Den er ved at opbygge en internet-afdeling, som orienterer om kirkelige hjemmesider og leverer tekster om kirkelige begivenheder fra hele verden.

Der er lidt væglads til skiftende udstillinger af forskellig karakter.

Fotograf Bent Riis begynder med en serie bogillustrationer. Håndbibliotek, videotek, kassettebåndarkiv og dia-arkiv, evt sognebibliotek vil få plads i kælderetagen. Både kælderen og butikken egner sig som mødelokaler. Om dagen kan besøgende nyde en kop kaffe og få en snak om runde borde.

Medarbejderstaven fra KI er udvidet med flere nydanske menighedsmedlemmer og spejler på denne måde menighedens internationale karakter.

Alle er frivillige!

Søndag, den 1. oktober blev Katolsk Infobutik, der i det daglige ledes af Else Marie Ebert og Lars Rasmussen, indviet under deltagelsen af mange kirkegængere. Vi håber også at kunne være til gavn for andre menigheder i Jylland.

En munk bad således: "Herre, når du engang lader mig blive senil, så lad det ske på en måde, der glæder mine medbrødre."

Kilde: Katolske anekdoter, redigeret af Helge Clausen.
Vignet: Stig Holsting

Søsterjubilæum

Søster Eva Maria, vikarpriorinde i karmeliter søstrenes kloster på Brødeskovsvej i Hillerød, kunne forleden fejre 25 års søsterjubilæum. Mange fra nær og fjern var mødt frem for at ønske tillykke.

Søster Eva Maria modtager blomsterkransen af sine medsøstre

Søster Eva Maria lykønskes af medlem af Karmels 3. orden

Søster Eva Maria fornyer sine latter

Hadet er det værste

Det som bekymrer mig mest i disse dage er det frygtelige had, som palæstinensiske børn og unge vokser op med. De lærer at hade, at kaste med sten og at skyde, siger Kirsten Stoffregen Pedersen (Søster Abraham), der fra sit hjem på Oliebjerget er tæt på den optrappede konflikt om den hellige by

Læs side 4

Demonstration for familien

Med en kæmpemæssig familiefest og vielser af unge brudepar på Peterspladsen i Rom søndag den 15. oktober nåede Det hellige År et nyt højdepunkt. Trods silende regn deltog over 100.000 troende ved søndagsmessen, hvor otte

par fra Italien, Polen, USA, Mexico, Korea og Filipinerne gav deres ja til hinanden, foran pave Johannes Paul II. Aftenen forinden havde paven ved en tre timer lang fejring med over 250.000 mennesker bekræftet kirkens pligt til at

beskytte og forsvare ægteskabet og familien samtidig med at han gentog sin fordømmelse af fri abort. (KNA-Foto)

Læs mere side 2 og side 9

Kristendommen den største verdensreligion

Missionen står stadig ved sin begyndelse, siger kardinal

Vatikanet (KNA): Kristendommen er stadig med sine næsten to milliarder medlemmer den største af verdensreligionerne. Af i alt 1.999.566.000 kristne udgør katolikkerne med 1,1 milliarder over halvdelen. På andenpladsen blandt verdensreligionerne følger muslim-

erne med ca. 1,2 milliarder. Efter de statistiske oplysninger for 1998 udgør de kristne 17,4 % af verdens befolkning, hvilket er en tilvækst på 0,13 % i forhold til året forinden.

- Når man ser på disse tal, bliver det tydeligt, at "missionen stadig står ved sin begyndelse" erklærede

præfekten for Kongregationen for folkeslagenes Evangelisering, Kardinal Jozef Tomko, da Vatikanet offentliggjorde statistikken.

- Mission drejer sig hverken om erobring eller om overfladisk proselytmageri. Det gælder snarere om, at mennesker gennem deres eget livs

vidnesbyrd gør troen på Jesus Kristus nærværende, sagde Tomko. Samtidig opfordrede han til en verdensomspændende respekt for religionsfrihed. Hertil må også henregnes det at skifte religion, og her henviste han til nogle arabiske og asiatiske lande.

Familieliv år 2000

Vi forstår først den ægteskabelige kærligheds sande væsen og værdi, når vi betragter den ud fra sin dybeste kilde, Gud, der er kærlighed, "Faderen, fra hvem ethvert faderforhold i himmel og på jord har sit navn".

Ægteskabet er derfor på ingen måde opstået tilfældigt eller ved naturkræfternes blinde spil. Skaberen har tværtimod i sin visdom indstiftet ægteskabet i den hensigt at virkeliggøre sin kærlighedsplan med menneskene. Ved den gensidige personlige hengivelse - som kun ægtefæller har ret til - stræber de efter at skabe et personernes fællesskab med henblik på en gensidig modning og udvikling. Derved bliver de i stand til at samarbejde med Gud på frembringelsen og opdragelsen af nye menneskeliv.

For den, der er døbt, får ægteskabet en højere værdi ved at være et sakramente, der betegner Kristi enhed med sin Kirke.

Set i dette lys træder den ægteskabelige kærligheds egenskaber og dens særlige krav tydeligt frem. Og det er af største vigtighed, at man helt forstår, hvad de rummer.

Kærligheden er for det første en fuldt personlig kærlighed, d.v.s. på én gang af legemlig og åndelig art. Den er derfor ikke kun drift eller lidenskab, men frem for alt en indre holdning, som man beslutter sig til, og som skal bevares og vokse gennem det daglige livs glæder og sorger, så ægtefællerne bliver ét hjerte og én sjæl, og sammen opnår deres fulde modning som personer.

Kærligheden er endvidere total kærlighed, d.v.s. en ganske særlig form for personligt venskab, hvor ægtefællerne modigt deler alt med hinanden uden uberettigede forbehold eller egoistiske beregninger. Den, der virkelig elsker sin ægtefælle, elsker ikke blot fordi han modtager noget af den anden, men for den andens skyld i glæde over at kunne gøre den anden rigere ved at give sig selv.

Dertil kommer, at ægteskabelig kærlighed er trofast kærlighed til en eneste indtil døden. Sådan opfattede brud og brudgom det den dag de frit og bevidst bandt sig til hinanden i ægteskabet. Selv om ægteskabelig troskab fra tid til anden kan være vanskelig at gennemføre, kan dog ingen nægte, at den er mulig - den vidner tværtimod om ædelt sindelag og bærer sin løn i sig selv. Det eksempel, som så mange ægtefolk har givet i århundredernes løb, beviser, at troskab ikke blot stemmer med ægteskabets inderste væsen, men er kilde til inderlig og varig lykke.

Endelig er ægteskabelig kærlighed frugtbar, da den jo ikke er begrænset til det ægteskabelige samliv, men stræber efter at være varig og vil vække nyt liv. "Ægteskabet og den ægteskabelige kærlighed er i følge sit inderste væsen rettet mod at få børn og opdrage dem. Børn er jo ægteskabets bedste gave og bidrager i højeste grad til forældrenes lykke".

PAVE PAUL.VI

Ægtepar og helgenkåring

Det er nok meget forlangt, at Kirken skal salig- og helgenkåre parvis, sådan som Erik Elnebo, Herlev, efterlyste i et læserbrev i sidste nummer af Katolsk Orientering.

Det plejer Kirken heller ikke at gøre ofte; de salige paver Pius IX og Johannes XXIII er en undtagelse, af visse grunde måske. Af enkelte ægtefolk er mange blevet helgenkåret. I hvert fald alle hellige enker, men det må være let at finde ægtefolk, der døde som helgener, mens de levede i ægteskab, især mar-

tyrer. Skal det være ægtepar, da kan man begynde med de hellige Joachim og Anna og fortsætte med Elisabeth og Zacharias. Så kommer det helligste ægtepar: Maria og Josef. Den hellige Apostel Paulus' medarbejdere Aquila og Priscilla er også blevet anerkendt som helgener.

Blandt martyrer er der sikkert mange ægtepar. Den koreanske martyr Paul Chongs far og mor døde som martyrer i 1801 og 1839. Så er der de hellige Timoteus og Maura, martyrer omkring

286, Andronicus og Athanasia, der mindes den 9. oktober, dog ikke i den liturgiske kalender, Claudius og Hilaria, der mindes den 3. december, og Exsuperius og Zoë, slaver, der døde som martyrer.

Hvis man vil få nye saligkårede ægtepar, da skal man finde frem til ægtefolk, der ikke blot var hellige (det er der mange af), men som ægtepar har haft udstråling som helgener.

Jørgen Hviid

Læserne diskuterer

Hvad er kærlighed?

Veslemøy og Erik Guldager, Helmsvej 35, 2880 Bagsværd, skriver:

I katolsk orientering nr. 12 afsluttede Getrud Messerschmidt sin gode kronik "Kærlighedens udfordring" med en opfordring til samarbejde om at bringe budskabet om den mulige kærlighed videre. Og på den nordiske bispekonference i september blev dette spørgsmål også indgående diskuteret, og referatet (i det norske Broen) siger: Beretninger fra de kirkelige kredse i Skandinavien viser tydeligt, hvilke vanskeligheder den katolske kirke i Island, Finland, Norge, Danmark og Sverige har at kæmpe med, eftersom den står under indflydelse af sekulariserede opfattelser og lovgivning.

Det er klart, at vi som katolikker står overfor et valg; det gør vi jo så ofte. Men for os er det alligevel klart, at valget på dette område ikke burde være så svært; det er først og fremmest et spørgsmål om, hvad kærlighed egentlig er. Vi kunne meget nemt bare henvise til Pauli 1. brev til korinterne (som jo også er til os), det 13. kapitel. Men vi vil forsøge at forklare det på en lidt anden måde:

Alle mennesker er personer, hvert enkelt menneske er en person. Det er grunden til, at kærlighed i det hele taget er mulig, for kun personer kan elske personer. Gud er også personer; derfor kan han elske os og vi ham.

Men fordi vi er personer har vi også alle sammen inderst inde en længsel til at binde os, til at bære hinandens byrder, som Gertrud siger. Og det er en længsel, der vil, at vi skal give os helt, at vi skal tilhøre hinanden for altid. Vi ved da godt, som Gertrud også siger, at det især med de vilkår vi har i den nuværende verden, som ikke ved hvad kærlighed faktisk er - er svært, at det er næsten umuligt at give sig selv helt (og det vil naturligvis også sige: i tid). Men så må vi da spørge os selv om to ting: Tror vi på en almægtig Gud og på, at

han vil være med os? Og er det virkelig kærlighed - d.v.s. netop med viljen til at give os selv helt og uden forbehold - vi har til dette andet menneske?

Vi har en farlig og urimelig tilbøjelighed til at undervurdere både os selv (og det kan man jo endda forstå!) og Gud, og det sidste er der aldrig nogen grund til. Men vi behøver heller ikke altid at undervurdere os selv, forudsat at vi er rimeligt klare over, om vi elsker det andet menneske. Det ligger også i tiden, at man skal ikke tro, man er noget. Men det er løgn! Og tror vi bare den mindste smule på Gud og på, at han har skabt os, så er det dumt ikke at tro på sig selv; for så ved vi, at Gud ikke lader sin skabning være uden hjælp, når den har brug for hjælp. Paulus siger også: Når Gud er for mig, hvem kan så være imod mig? Og

Gud er altid for os, hvis vi ikke selv forkaster hans hjælp.

Mest af alt er han med os, når det drejer sig om kærlighed, for han er selv Kærligheden; den er en af hans væsentligste egenskaber, en del af hans væsen. Derfor er den også en del af vort, for vi er skabt i hans billede. Tænk bare på, at vi er skabt, at mennesket er skabt i Guds billede og vel at mærke som mand og kvinde. Det vil sige, at samlivet i ægteskabet er i Guds billede. Er det da underligt, at vi må omgås samlivet med respekt og omhu, men også med glæde og taknemmelighed?

Jo, det er ikke bare muligt at leve livet og kærligheden i sin hele, strålende helhed! Hvis vi da lever det med den hjælp, som Gud altid ønsker og længes efter at give os!

REDAKTION
Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk
Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen.
Layout: Andebyreaut
KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.
Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1260 København V. Tlf.:3321 1444 (kl. 9.00 - 12.30). Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk.
Giro 2 05 70 42
Udgiver og ekspediton: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124 (kl. 9.00 - 12.30). Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

k.o. retter

I forbindelse med artiklen "Paven advarer mod overtro" (KO nr. 16 s. 1) skete en beklagelig oversættelsesfejl. Der skulle stå dyrkelse af Maria i stedet for tilbudelse af Maria.

Nye udfordringer venter Skt. Liobahjemmet

Håb om, at der snart vil komme glad aktivitet i huset og i søstrenes ånd

Af Jesper Fich

En epoke gik til ende, da Skt. Liobahjemmet lukkede i forsommeren, efter at de sidste beboere var blevet flyttet til andre plejehjem.

Mange følelser er knyttet til dette hus, hvor mange hundrede mennesker oplevede at have deres sidste hjem.

Og Skt. Lioba var først og fremmest HJEM. Selvom kravene til plejehjem ikke længere kunne opfyldes rent rumligt på Liobahjemmet, så manglede der ikke på tryk og mange andre absolut væsentlige egenskaber, som hører til et plejehjem.

Indtil det sidste var der derfor stor søgning til Liobahjemmet, og det er vigtigt at fastholde, at det alene var en politisk beslutning, som lukkede hjemmet. Igen var det udsigten til en

hurtig økonomisk besparelse, der var motivationen, der blev ikke taget nogen hensyn til interessen for at kunne komme til at leve sin sidste tid på dette særegne sted, kendt for dets overskuelighed og varme. Liobahjemmet havde driftsoverenskomst med Københavns Kommune.

Protester var der rigeligt af. Intet blev hørt. Og den 1. juni var hjemmet så tomt. I skrivende stund håber vi på at der snart vil komme fornuftig og glad aktivitet i huset igen, i Skt. Liobas og søstrenes ånd.

I mellemtiden kan vi se tilbage på en lang velsignelsesrig tid.

Liobahjemmet blev indviet den 1. november 1963. Dengang var huset topmoderne, og her sattes nye standarder for hvordan et plejehjem også kunne og helst altid skulle være. Mange af søstrene arbejdede i huset i

Der er håb om en snarlig afklaring på Liobahjemmets fremtid

forskellige funktioner. Der opstod et stærkt og egenartigt fællesskab mellem søstre, beboere og det øvrige personale.

Det blev i bedste forstand et katolsk hus, med en umisforståelig ånd, en sans for menneskelighed og en rummelighed for den skrøbelighed det indebærer. Ikke så mærkeligt, at huset fik betydning langt ud over beboerens kreds.

Nu er Skt. Liobahjemmet lukket. Det er sørgeligt og vemodigt, og lukningen var ikke tvingende nødvendig på nogen måde. Liobahjemmet er allerede savnet, idet der ikke længere er noget katolsk

plejehjem på Frederiksberg eller i København.

I dagene omkring beslutningen om lukningen udtalte daværende socialminister Karen Jespersen, at det i fremtiden var vigtigt med flere små og mindre plejehjem, med de særlige kvaliteter, der kan udvikles i sådanne rammer. Tja, kan vi andre sige: det ved vi alt om, men socialministerens indsigt reddede desværre ikke Skt. Liobahjemmet.

Det blev til 37 gode og veltjente år. Tak til Gud for alt det gode, der fik lov til at ske her, Gud ske lov, at vi tror, at det gode som leves i tiden, har evig gyldighed.

Fremtiden

Liobasøstrenes priorinde Benedikte Nielsen oplyser, at der er lyse udsigter for Liobahjemmets fremtid. Men af hensyn til forhandlingerne kan hun endnu ikke røbe noget om indholdet af det, som hjemmet skal være ramme om. Hun venter, at der kommer en afklaring i slutningen af november måned. *red.*

Menighedsråd i arbejdstøjet

4 nyvalgte i menighedsrådet i Nykøbing Falster

Et nyvalgt menighedsråd i Hellig Kors menighed i Nykøbing Falster er parat til at tage fat, efter at der søndag den 1. oktober var valg til menighedsrådet.

Valget, der blev udskrevet midt i en valgperiode, var bl.a. forårsaget af den situation, der opstod ved pastor Martin Bergsøes fratreden ved årsskiftet, hvorefter kun tre af ni medlemmer var tilbage i rådet.

I alt 88 af de godt 500 stemmeberettigede i menigheden deltog i afstemningen, hvilket sognepræst Niels Engelbrecht betragter som tilfredsstillende. Han glæder sig over, at menigheden nu atter har et funktionsdueligt menighedsråd, der kan sidde perioden ud, dvs. frem til det ordinære valg i 2002.

Ved valget valgtes Kristian Skov Andersen (formand), Paul Wilson Terracini (næstformand), Ingrid Anna Guzek (sekretær), Birgit Johnsen og Hanne Haagen. Én af disse, Birgit Johnsen, sad også med i det gamle menighedsråd og i den efterfølgende arbejdsgruppe, der tog sig af menighedens løbende sager.

Som suppleanter valgtes Anna Døssing, Daisy Christensen og Eric Kirkby. *sps*

Ved denne verdenskongres i pisen 1998 kaldte paven de nyere bevægelser for "åndens gave til kirken i dag".

Kirken i bevægelse

Arrangement sætter fokus på det karismatiske aspekt i Kirken

Af Merete Noval

Med ønsket om, at dette må realiseres, samles Couples for Christ, Focolare-bevægelsen, Den Neokatekumenale Vandring og Tro og Lys, lørdag den 18. november til en fælles dag i Tåstrup.

Tanken om dagen opstod i forbindelse med og efter den første verdenskongres for kirkelige bevægelser, der fandt sted på Peterspladsen i pisen 1998.

Her kaldte paven de nyere bevæg-

elser for "Åndens gave til Kirken i dag". Det var ved samme lejlighed kardinal Ratzinger holdt den tale om de kirkelige bevægelser og Kirken, som Pastoral-Centeret udgav på dansk sidste år.

I snart et år har forberedelsen af denne fælles dag med mottoet "Kirken i bevægelse" stået på. Mange i bispedømmet spørger ofte hvad disse bevægelser egentligt er for noget, og derfor er tanken også at lære hinanden bedre at kende end tilfældet er nu. Dagen byder på film

om det karismatiske aspekt i Kirken gennem tiderne, messe med biskop Kozon, fællesspisning, sang, præsentation og oplysninger om de 5 bevægelser og aftenbøn. For børnene vil der være et specielt program.

Denne fælles dag er ikke kun for de grupper, der har forberedt den, men for alle interesserede. Kun således kan citatet fra Apostlenes Gerninger: "og hele skaren af troende var ét hjerte og sind" blive en realitet. Nærmere oplysninger om tid og sted læs på side 5.

Lægfranciskanernes valgkapitel

Den franciskanske Lægorden holder kapitel hvert tredje år

Af Poul L. Wiisbye

Lægfranciskanernes valgkapitel blev holdt på Magleås den 15 - 17 september 2000. Den franciskanske Lægorden (OFS) afholder kapitel hvert tredje år.

Alle lægfranciskanere i Danmark var indbudt til at deltage. Som repræsentant for ordenens generalforstander deltog Wilhelmina Visser-Plessen, OFS, Holland og Generalassistenternes Konference var repræsenteret ved pater Valentin Rodondo, OFM Conv, Rom.

Kapitlet indledtes med en åbningsgudstjeneste i kapellet, hvor

br. Hubert Hodzelmans, OFM, ledede en vesper med en refleksion over det hellige kors.

Efter gudstjenesten mødtes deltagere i kapitelsalen, hvor den afgående nationalforstander Marianne Powell, OFS, åbnede kapitlet ved at byde velkommen og med at præsentere kapitleddeltagerne. I forbindelse med at forstanderen afsluttede sin 3-årige periode, takkede hun br. Hubert Hodzelmans, OFM, og br. Robert Showers, OFM Conv, for deres store indsats som åndelige vejledere. Af kapitlets dagsorden kan nævnes: Vedtagelse af valgprocedure, kommentarer til Nationalstyrelsens

kapitelrapport og de lokale fraterniteters rapporter, drøftelse af ønsker for fremtiden og gruppesamtaler med efterfølgende plenum.

Kapitlets vigtigste dagsordens punkt var valg af personer til fire tjenester i Nationalstyrelsen: Forstander, viceforstander, sekretær og kasserer. De enkelte fraterniteters repræsentanter i Nationalstyrelsen vælges lokalt; de åndelige vejledere er fødte medlemmer af styrelsen.

Den nye Nationalstyrelse fik følgende sammensætning. Forstander: Marianne Powell (Aalborg). Viceforstander: Poul L. Wiisbye. Sekretær: Joan Larsen (Roskilde). Kasserer:

Martin Sørensen (Århus).

Repræsentanter fra de lokale fraterniteter: Leo Aalskov (Kbh.). Poul L. Wiisbye (Roskilde). Pia Borgels (Odense). Inger Malthe Møllerup (Århus). Trine Sørensen (Randers). Gert Ryum-Hansen (Aalborg).

Af praktiske (og økonomiske) grunde var valgkapitlet kombineret med et broderligt og pastoralt besøg af Generalforstanderens repræsentant (Wilhelmina) og Generalassistenternes repræsentant (pater Valentin).

Under en smuk messe med pater Robert Showers som celebrant og pater Valentin som koncelebrant indsatte den nye Nationalstyrelse.

Palæstinensiske børn og unge tilskyndes til vold gennem medierne, men mange af dem er blevet ofre under de seneste uges uroligheder. (KNA-Foto)

Arafat beder Paven om hjælp

Rom (KNA): Palæstinenserne præsident Yassir Arafat og hans generalsekretær Ahmed Abdel Rahman har bedt Pave Johannes Paul II om hjælp i konflikten med Israel.

Paven og alle kristne kirker må indkalde til et hastemøde for at afsløre Israels aggression over for palæstinenserne, lyder opfordringen.

I februar i år har Vatikanet - seks år efter en lignende aftale med Israel - undertegnet en samarbejdsaftale med PLO og paven har i det forløbne år flere gange haft officielle samtaler med Arafat.

Aftalen gav anledning til visse diplomatiske uoverensstemmelser mellem Israel og Vatikanet. Israel opfattede det som en direkte indblanding i forhandlingerne mellem Israel og palæstinenserne. I aftalen forlangtes blandt andet en internationalt garanteret status for Jerusalem qua byens karakter som Hellig Stad. Ved Pavens besøg i Israel i marts i år udtalte Ministeren for jødiske anliggende, Michael Melchior, at man selvfølgelig bød Paven velkommen, men at man var "meget ulykkelig" over Vatikanets énsidige udsagn om Jerusalem. *mey*

Søster Abraham: Vi håber på en ny chance for freden

Trods utrygheden agter den kendte danske nonne at blive i Jerusalem

Af Søren P. Sørensen

-Det som bekymrer mig mest i disse dage er hadet, som børnene vokser op med. De lærer at hade, at kaste med sten og at skyde. Der er næsten ikke andet i palæstinensisk fjernsyn i øjeblikket end propagandafilm, der opilner de unge til voldsudøvelse.

Kirsten Stoffregen Pedersen, bedre kendt som Søster Abraham, bor midt i konflikten, blandt palæstinenserne i landsbyen Al-Tur på Oliebjerget. Der har hun boet i mange år i en hytte i tilknytning til et benediktinerkloster. I disse dage er hun urolig, og naturligvis dybt bekymret over den alvorlige konflikt mellem jøder og palæstinensere som nu har varet i over fire uger, og som har krævet mere end 120 palæstinensere livet, heraf 34 børn. Tusinder er blevet sårede.

- Det er farligt at færdes ude. Der

er en utryghed. Man ved ikke hvornår man får et sten i hovedet.. Så jeg prøver at holde mig inde, så meget som det er muligt, fortæller Kirsten Stoffregen Pedersen i telefonen fra sit hjem i Østjerusalem. Men heller ikke i klostrets fredfyldte kan man føler sig sikker. Forleden blev hun ramt af sten, som blev kastet over klostrets mur. Ikke slemt, men nok til at hun fik et blåt mærke.

- Man skal ikke lade sig skræmme, men naturligvis passe på og ikke gå ude om aftenen. Men det kan være svært.

I snart 35 år har den 68 årige kendte danske nonne virket i Jerusalem, og det ligger hende fjernt at skulle forlade Jerusalem på grund af urolighederne.

- Jeg har besluttet mig for at blive i Jerusalem, hvis jeg ellers får lov. For mig er Jerusalem den hellige stad, og jeg føler det fortsat som et stort

privilegium at bo her, på trods af denne forfærdelige uro" siger hun og tilføjer, at man godt kan føle sig som et lus mellem to negle. For hvis man forlader byen kan man jo risikere ikke at kunne vende tilbage igen.

Hun advarer samtidig mod at overreagere på situationen. Således mener hun, at det er overilet, når f.eks. Folkekirkens Nødhjælp forleden trak deres volontører hjem fra Jerusalem. Det er efter hendes mening beklageligt, fordi der i øjeblikket er hårdt brug for volontørernes indsats, ikke mindst på hospitalerne.

Realiteterne

Kirsten Stoffregen Pedersen beder og håber på, at de politiske forhandlinger kan blive genoptaget, så freden kan få en ny chance. Hun erkender, at det er svært, og det er nødvendigt, at begge parter indser, at en deling

bliver nødvendigt.

- Jeg håber ikke, at konflikten bliver langvarig. Jeg håber på en deling af Jerusalem, så vi alle kan leve i fred. Det er jo urealistisk at tro, at den ene part kan smide den anden ud. Der er mange drømme om noget, som ikke kan blive. Man må se realiteterne i øjnene og arbejde hen i mod det, som både paven og FN har peget på, siger Søster Abraham, der henviser til pavens forslag om, at Jerusalem får en speciel status med internationale garantier, således at der er fri adgang til de hellige steder for de tre religioners pilgrimme.

Nu ser Søster Abraham frem til jul og de efterfølgende uger, hvor hun kan holde en lille pause fra Jerusalem, for traditionen tro at drage på foredragsturné i Danmark. Hun har sagt ja til ikke færre end 33 foredrag i januar og den første uge af februar.

"Jeg burde egentlig vende den anden kind til"

Skolehverdag i Bethlehem - i skyggen af urolighederne

Af Judith Sudilovsky

Bethlehem (KNA): De palæstinensiske elever i Bethlehems katolske skole har det ikke let med at praktisere kristendommen, når der hersker vold overalt omkring dem.

- Jeg burde egentlig vende den anden kind til, sådan som Jesus lærte os, siger den 16 årige Issa Stephan, en katolik fra Beit Jalla på Vestbredden.

- Men man kan ikke blot se passivt, når man ikke kan få sin ret. Hvis vi virkelig vil være uafhængige, koster det menneskeliv, det må man regne med, siger Stephan. I lighed med

andre elever på Terra-Sancta Skolen i Bethlehem er han af sine forældre blevet forbudt at komme i nærheden af Rakels Grav, som er et af konfrontationsstederne. Eleverne er bange for at blive skudt ned af de israelske soldater under demonstrationerne. Ahmed Madbooh, en 16 årig muslim, som bor i nærheden af Rakels Grav, udtrykker det således: Jeg tror, at jeg om et par år, når jeg er blevet voksen og har studeret, kan være til gavn for mit land. Hver dag beder min forældre mig om ikke at komme for sent hjem og ellers at sige besked om, hvor jeg går hen. I vores hus kan

vi stadig lugte tåregassen. Den unge katolik Shoukri Katan, der også bor i nærheden af graven, fortæller, at en geværkugle var slået ned i hans hjem. Heldigvis havde ingen været hjemme, men angsten sidder stadig i ham.

Rektor for Terra-Sancta-skolen, pater Ibrahim Flatas, synes det er vanskeligt at indføre eleverne i kristne holdninger, når volden hersker uden for skolen. Jeg forsøger hver dag efter messen og i religionstimerne at gøre det klart for drengene, hvilken vanskelig situation vi befinder os i, siger han og føjer til:

- Vi er kristne, og vi tror helt og

aldeles på Kristus; kun Gud kan løse dette problem, hverken USA, Arafat eller Mubarak. Sammenstødene mellem israelerne og palæstinenserne på Vestbredden og i Gazastriben fortsætter. En 13 årig elev fra hans skole er blandt dødsopfrene. Selv om kampene fortsætter med ubrudt heftighed, spørger man alligevel, hvordan det kan fortsætte også efter en ende på magtanvendelsen. Den kristne elev Rabee Nemah har ved et udvekslingsbesøg sluttet venskab med en israeler. Fordi han forstår og føler menneskenes frustration, udtaler han sig stærkt mod en konflikt-

løsning ved hjælp af magtanvendelse; han kalder det "barbarisk". Nemah véd, at en fredsslutning må nødvendigvis blive til under store vanskeligheder. Denne form for konflikt er meget vanskelig, den har så mange forskellige sider. Og palæstinenserne kan dog ikke slå alle israelere ihjel. Samtidig må jøderne ikke gøre krav på hele regionen for dem selv alene. Alle tre religioner har rettigheder, og hver af disse tre religioner og de to nationer bør også virkeliggøre disse rettigheder, siger Nemah med bestemthed.

Oversat fra tysk af Ole Meyer

Voksende kirkelig kritik af dødsstraf i USA

Skarp kritik af præsidentkandidat Bush for at inddrage dødsstraf i valgkampen

Washington (KNA): Den katolske Kirke i USA ser med voksende bekymring på den placering, som dødsstraffen har fået i den amerikanske præsidentvalgkamp.

Der henvises til situationen i staterne Texas og Virginia, som indtager en førerplads i henrettelsestatistikken.

Særlig oprørende er det, at man besluttede at gennemføre henrettelsen af den dødsdømte Rocca Barnabei trods Pave Johannes Paul II's appel. Ud over paven har EU også bedt om benådning for Barnabei. Den 33 årige blev dømt til døden for et mord på en 17-årig studine. Efter at en DNA-test yderligere havde belastet ham, beordrede Virginias guvernør, James Gilmore, at der skulle træffes forberedelser til henrettelsen.

Biskoppen af Richmond (Virginia), Walter Sullivan, udtaler sig i skarpe vendinger om den uforsonlige holdning hos Gilmore og hos George Bush jr., Texas' guvernør og

republikansk præsidentkandidat.

"De sender mennesker i døden, fordi det for dem er som et trofæ, man kan vise frem", udtalte Sullivan over for det katolske presseagentur "Zenit". "Jo flere, der bliver dræbt, jo bedre. På denne måde skal der vindes valg i De forenede Stater", fortsatte biskoppen, som også talte om "en forkert forstået retfærdighedsfølelse" og en "fordrejet udlægning af den religiøse tradition".

Bush's "lov og orden - ideologi" støder på voksende kritik fra Kirkens side. Stillet over for "dødsstraffens moralske problematik", opfordrede Texas' forenede kirkeråd til en omgående udsættelse af henrettelser. Det nuværende system udmærker sig ved "uretfærdighed og forkerte domme", hedder det i en erklæring.

Underskriftsindsamling

Præsidenten for Europaparlamentet Nicole Fontaine opfordrede i forbindelse med et møde for EUs

Georg Bush håber at han med sin lov og orden ideologi kan vinde kampen om at blive USAs næste præsident. (KNA-Foto)

stats- og regeringschefer USA til at afskaffe dødsstraffen. Et civiliseret samfund har andre muligheder for at beskytte sig, sagde Fontaine, der har stillet sig i spidsen for en verdensomspændende underskriftsindsamling mod dødsstraf i USA. Mere end 1 mio. mennesker har protesteret over Internet.

Der ses da også tegn på fremskridt. Siden årsskiftet har Roms Kolosseum, der her i jubelåret er blevet udnævnt til symbol for kampen mod dødsstraffen, blevet illumineret 13 gange, efter at man i forskellige stater verden over havde udsat eksekveringen af en dødsstraf eller har omstødt dommen til fængselsstraf.

Den tyske Biskpekonference: På linje med paven anvisninger

Ved afslutningen af den tyske biskpekonferences efterårsmøde i Fulda offentliggjorde formanden, biskop Karl Lehmann, en række erklæringer, som konferencen havde vedtaget.

Blandt andet anså man lovudkastet fra Den rød-grønne regeringskoalition om det såkaldte "Homoægteskab" som "uacceptabelt". Ifølge lovudkastet skal der være en ligestilling mellem "det registrerede partnerskab" af to af samme køn og ægteskabet. Det medfører og understøtter en reduceret ægteskabsforståelse.

Som ventet har biskopperne besluttet sig for at gennemføre nye retningslinjer for den fremtidige svangerskabsrådgivning i de tyske biskopper. På grundlag af disse "biskoppelige retningslinjer", som er blevet enstemmigt vedtaget af konferencen, og som skal træde i kraft fra d. 1. januar, bliver den hidtidige rådgivning fortsat, men under alle omstændigheder uden at man udsteder rådgivningsbevis (som i givet fald kan legitimere abortindgreb).

Hermed er biskopperne i overensstemmelse med Paven tidligere anvisning. Karl Lehmann lægger hermed tydelig distance til den videreførelse inden for det statslige rådgivningssystem, som katolske lægfolk (under navnet "Donum Vitae") organiserede for et år siden. Dette initiativ repræsenterer imidlertid ikke nogen kirkelig organisation og må adskilles klart fra den kirkelige svangerskabsrådgivning. Lehmann meddelte desuden, at denne rådgivningsvirksomhed efter de nye retningslinjer vil blive gennemført på grundlag af en professionel

organiseret PR-kampagne, som igen skal henlede opmærksomheden på Den katolske Kirkes rådgivningsvirksomhed.

Biskopperne kritiserede udkastet til EU-charteret om menneskerettigheder. Nogle punkter i forlægget virker uafklarede, sagde Lehmann. Det var beklageligt, at en henvisning til EUs religiøse arv ikke kunne komme til udtryk i præamblen. Det var "næsten som en diskriminering", at der i udkastets artikel om foreningsfrihed især blev nævnt politiske, nationale og faglige foreninger, men ikke religiøse. Heller ikke formuleringerne om ægteskab og familie var tilfredsstillende. Formanden klagede også over, at det hidtidige charter-forslag ikke indeholdt et forbud mod terapeutisk kloning.

Konferencen vedtog et nyt fredslogan for Kirken. Det har titlen "Retfærdig fred", som blev offentliggjort i Berlin den 11. oktober. Det er endnu uklart, om konferencens sekretariat fremover skal forblive i Bonn, eller om det skal henlægges til den nye hovedstad Berlin. Man kan forvente en afgørelse i løbet af året.

Biskopperne rådslog også om de spørgsmål, som er dukket op i kølvandet på Troskongregationens dokument "Dominus Jesus", blandt andet problemet: fælles nadverbord for katolikker og protestanter. Allerede fra starten havde formanden udelukket muligheden for et snarligt nadverfællesskab og i øvrigt advaret mod et kortsigtet syn på forståelsen af erklæringen, som blandt andet fremhæver Den katolske Kirkes forrang. mey

Nobels fredspris til Sydkoreas præsident

Kim Dae Jungs arbejde for fred og retfærdighed har båret frugt

Sydkoreas præsident, Kim Dae Jung, blev den 13. oktober 2000 tildelt Nobels fredspris. Her følger Nobelkomitéens begrundelse i sin helhed.

"Den Norske Nobelkomite har bestemt at Nobels fredspris for 2000 skal tildeles Kim Dae Jung for hans arbejde for demokrati og menneskerettigheder i Sydkorea og i Østasien generelt og for fred og forsoning specielt med Nordkorea.

Under Sydkoreas autoritære ti år blev Kim Dae Jung, til trods for gentagne trusler mod eget liv og lange perioder i eksil, atter den ledende talsmand for demokrati i landet. Da han i 1997 blev valgt til republikkens præsident, repræsenterede dette Sydkoreas definitive indtræden blandt verdens demokratier. Som præsident har Kim Dae Jung arbejdet for at sikre den demokratiske styreform og for at stimulere til forsoning indad i Sydkorea.

Med stor moralsk kraft er Kim Dae Jung stået frem i Østasien som en central forsvarer af de universelle menneskerettigheder mod forsøg på at begrænse disse rettigheders relevans i Asien. Hans engagement for demokrati i Burma og mod un-

dertrykkelse i Øst-Timor har været betydelig.

Gennem sin "sunshine policy" har Kim Dae Jung forsøgt at overvinde mere end 50 år med krig og fjendskab mellem Nord- og Sydkorea. Hans besøg i Nordkorea har sat fart i en proces, som har reduceret spændingen mellem de to lande. Der kan nu være håb om, at den kolde krig vil slutte også i Korea. Kim Dae Jung har arbejdet for forsoning med andre af Sydkoreas nabolande, specielt med Japan.

Den Norske Nobelkomité vil udtrykke anerkendelse af de bidrag som Nordkoreas og andre landes ledere har ydet for at fremme forsoning og mulig genforening på den koreanske halvø."

På evangeliets principper

Kim var 74 år da han blev valgt til præsident, og havde, som Nobelkomitéen påpeger, været igennem meget. "Jeg tror Gud satte mig på alle disse prøvelser for at jeg skulle blive godt nok skolet til at lede landet ind i det næste århundrede," sagde Kim Dae Jung, der er katolik.

"Hvis Herren ikke bygger huset,

Kim Dae Jung var 74 år, da han blev valgt til præsident. (KNA-Foto)

arbejder bygmesteren forgæves," siger salmisten. Kim Dae Jung har ført en politik baseret på evangeliets principper, og det har ikke været forgæves. Hans arbejde for fred og retfærdighed har båret frugt, og har nu fået den højeste internationale anerkendelse. Vi ønsker Kim tillykke med prisen og takker fredens Gud.

Oversat fra norsk (Katolsk Informations-tjeneste)

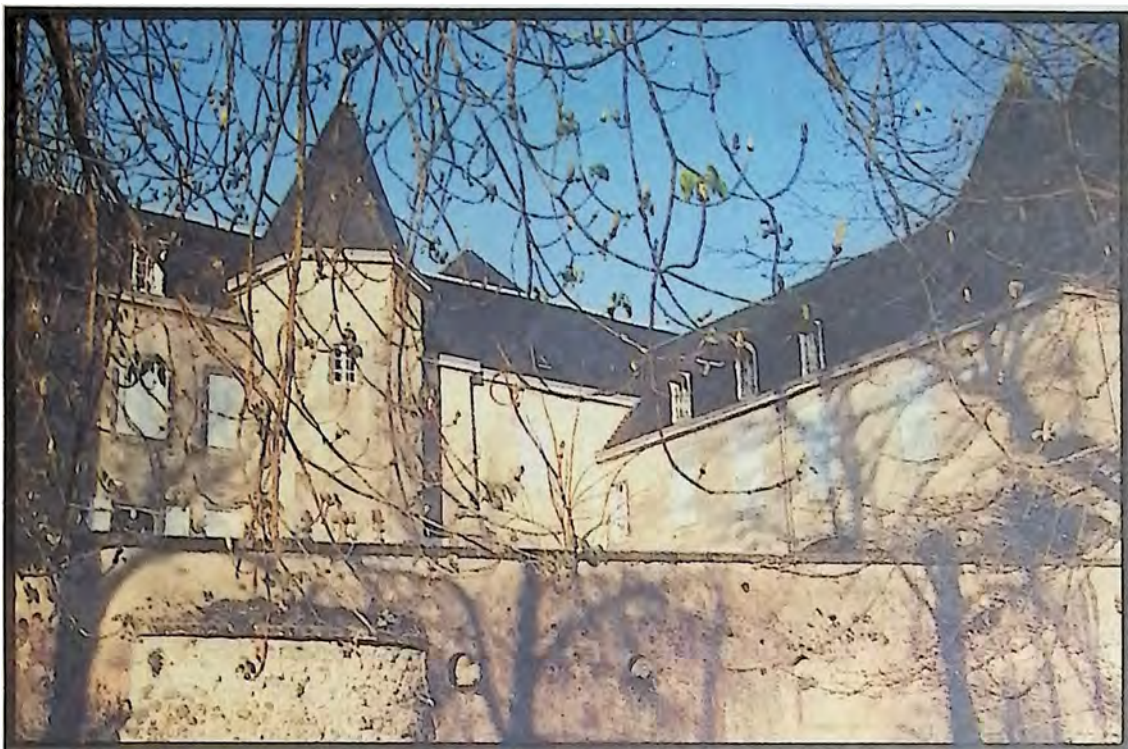
Hjertelig velkommen til Fællesmøde

for 5 af den katolske kirkes nyere bevægelser og fællesskaber

Lørdag den 18. november 2000
Skt. Pauls Skole Frøgårds Allé 8 – Høje Tåstrup
kl. 13.00 – 20.00
Vi ses !

Couples for Christ
Den Neo-katekumenale vandring
Focolare-bevægelsen
Katolsk Karismatisk Fornylse
Tro og Lys

(se omtale side 3)

Maumont-klostret spiller en aktiv rolle som åndeligt kraftcenter i Sydvestfrankrig.

Rejsebrev fra det skjulte Frankrig

Den hellige Benedikts klosterregel er stadig rettesnor for nonnerne i benediktinerabbedit Sainte Marie de Maumont

Af Niels Henrik Assing
Fotos: Ursula Assing

Johannes Jørgensen – vor store katolske digter som kom til at få betydning for flere generationer af danske katolikker og vandt sig et ry langt ud over landets grænser, især på sine store helgenbiografier – påpeger i den lille fine bog fra slutningen af 1920'erne, "Fra det skjulte Frankrig": Der er et ukendt Frankrig, som kan kaldes det sande Frankrig – Ludvig den Helliges og Jeanne d'Arcs. Et 'Gallia sacra', et helligt Frankrig – i vor tid det indre Frankrig, det esoteriske Frankrig. Frankrig for de indviede...

Også i dag findes der et indre Frankrig – bag det stærkt sækulariserede forbrugersamfunds facade. Bag det Frankrig, som de fleste af vores landsmænd oplever på ferieture, bag skærsilden af overfyldte motorveje, campingpladser, badestrande og supermarkeder gemmer sig et andet og mere upåagtet Frankrig, som det måske kan være nok så inspirerende for den danske katolik (og for den sags skyld for andre kristne) at opsoge, og som vi var draget ud for at genise sommeren 2000.

Ora et labora

Ved sidste sving på vejen forlanger vores gamle bil at blive sat ned i

første gear, og da vi har passeret svinget, åbner sig et betagende udsyn over en dal med gule korn- og solsikkemarkar, som – afbrudt af levende hegn og enkeltstående ege og popler, der allerede kaster deres lange aftenskygger – strækker ud til den skovklædte synskreds i øst og syd.

Efter et par tusind kilometer på de ferieoverfyldte motorveje er vi omsider ved rejsens første station: benediktinerabbedit Sainte Marie de Maumont i det vestfranske departement Charente, nogenlunde midtvejs mellem Poitiers og Bordeaux.. Her – hos Sankt Benedikts døtre – skal familiens to yngste medlemmer tilbringe en stor del af sommeren med arbejde i abbeditets gæstehjem og vidtstrakte frugthave, sammen med jævnaldrende fra Frankrig. Det er et tilbud om i nogle uger at leve sig ind i klostrets rytme med arbejde og bøn: Ora et labora efter Benedikts ånd.

Gæster skal modtages som Kristus...

Det er allerede efter komplet (aftenbønnen der synges i kapellet som afslutning på en lang dag), men igennem gæstehusets skodder skimtes dog stadig lys. Gæstesøsteren soeur Raphaëlle kommer os imøde og hilser os med fransk-benediktinsk hjertelighed (knus og kys på begge kinder). Gensynsglæden er stor. Vi bliver vist tilrette på vore spartanske

værelser og får stillet sult og tørst ved en stor terrin suppe med hjemmebakket brød, ost og landvin.

Den hellige Benedikts klosterregel, som stadig er rettesnor for benediktinerordenen (og andre ordener f. eks. cistercienserne) har et helt kapitel om modtagelsen af gæster: Alle gæster, der kommer til klostret, skal modtages som Kristus – siges det – thi Han vil en dag sige: Jeg var gæst, og I har taget imod mig. Ganske særlig opmærksomhed skal vises fattige og pilgrimme, for i dem modtages Kristus mere end i nogen anden. Det foreskrives udtrykkeligt, at der ikke blot skal sørges for gæsternes fysiske velbefindende: spise, drikke og natteleje, men også for deres åndelige ve og vel: Efter modtagelsen fører man gæsterne til bønnen. Og som symbol på deres agtelse skal abbeden og hele klosterfællesskabet vaske gæsternes fødder. Denne smukke skik er ikke bevaret, men vi følte under hele vort ophold den varme og kærlige atmosfære, som omfattede alle gæster, der kom til Maumont.

Tågernes dal

Næst morgen vågner vi først, da klokkerne kalder til tert og frommesse i klosterkapellet. Fra den modsatte side af dalen svarer de noget dybere klingende klokker fra landsbykirkerne i Juignac og Saint Amand. Vi

haster igennem den tætte morgentåge til kapellet. Gennem den åbne kirkedør lyder – som en åbenbaring fra en anden verden – sangen fra det samlede søsterkommunitet. Vi lister ind og lader os omslutte af denne verden af bøn. Det talrige kommunitet er samlet for at vie den nye dag til Gud. Der synges på fransk, og det forekommer os, at dette sprogs vidunderlige lethed og smidighed egner sig endnu bedre til at udtrykke den ophøjede liturgi end latin.

På denne hverdagsmorgen er der kun ganske få lægfolk i kapellet. Det store rykind af unge, der skal arbejde i søstrenes Ora et labora-lejr, er endnu ikke kommet. Vi lægger mærke til en ung kvinde oppe i koret til venstre for alteret, som deltager i gudstjenesten på en ganske særlig måde: Hun filmer – med håndholdt kamera – sekvenser af messens forløb; lægger undertiden kameraet fra sig, idet hun nøjes med opmærksomt at iagttage.

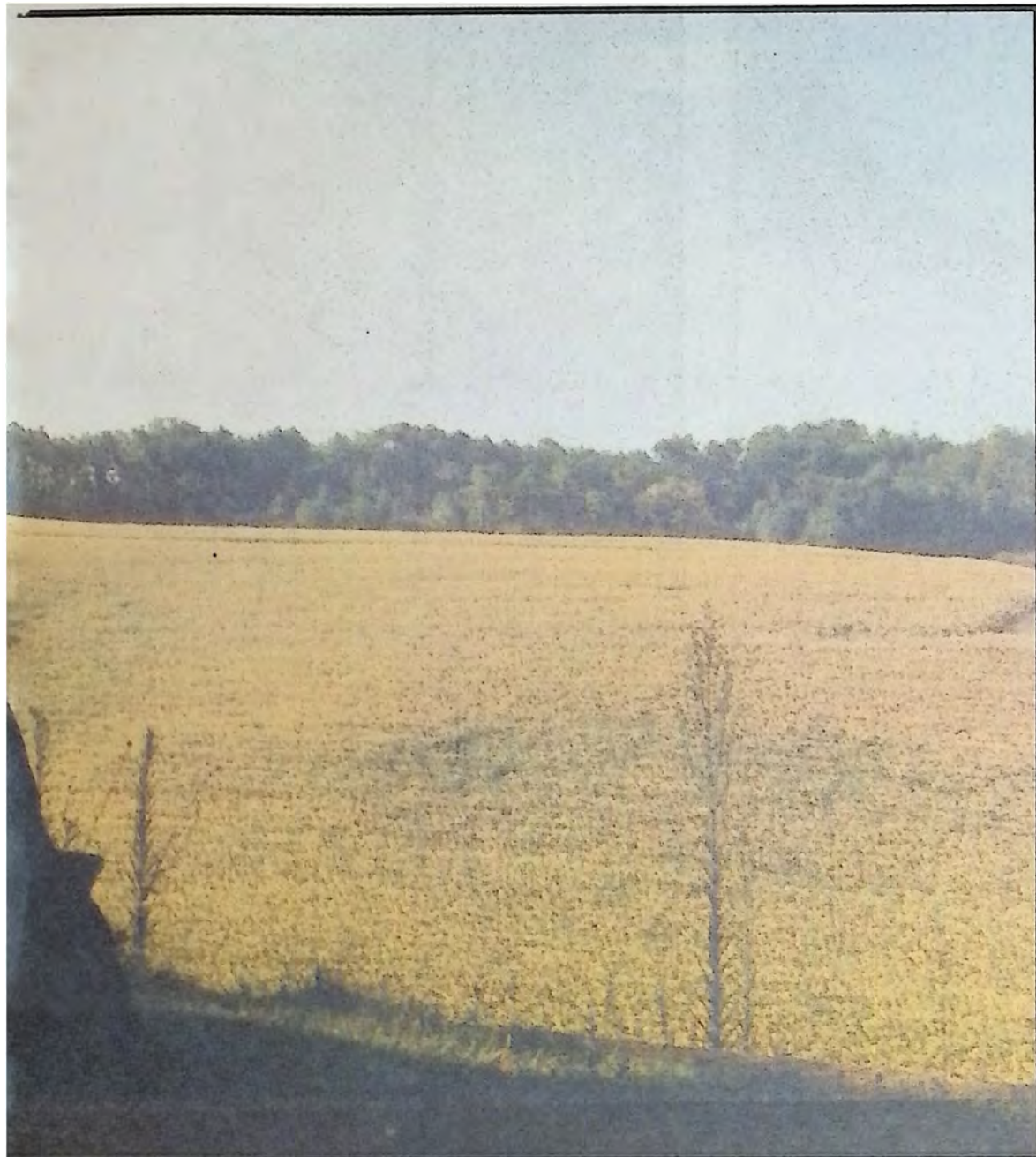
Tågen ligger stadig tæt over dalen, da vi kommer ud af kapellet. På vejen tilbage til gæstehuset møder vi fotografen fra før, i færd med at få kameraet sat på en trefod, så hun kan tage en sekvens af klosterbygningen, som den ligger der ombølget af morgentågerne, der langsomt er ved at vige for den frembydende sol: et ubeskriveligt syn som afspejler den mystik, vi netop har følt gennem liturgien. "Jeg må ha' det her! Som i

en film af Tarkovskij jeg elsker" siger fotografen, der præsenterer sig som Sandrine. Mens vi hjælper hende med at få rigget fotografgrejet til, snakker vi om den russiske mesterinstruktør, som vi for kort tid siden har set et par film af hjemme i København, "Nostalgia", "Den yderste dom" (om munken og kunstneren Rubljev, der har malet verdens vel nok berømteste ikon). I begge film spiller tågebillederne en særlig rolle for persontegningen og hele stemningen. Tarkovskij evner – uden ord – at drage os ind i et land, hvor natur og sjæleliv indgår i en mystisk forening med det guddommelige.

Alt i mens Sandrine fotograferer, begynder tågen – som ved et trylteri – at lette: sekund for sekund træder klostrets konturer frem af disen. Først et massivt porttårn og dernæst de høje mure, som omgiver det anselige chateau, søstrene købte og indrettede til abbedi i midten af 1900-tallet. Sandrine fortæller os, at hun bor i gæstehuset, foreløbig for nogle uger, mens hun arbejder på en film om søstrene og deres kald.

Sjælebilleder

- Jeg prøver at skildre klosterlivet og efterforske kaldet, belyst gennem samtaler med de enkelte medlemmer af kommunitetet og deres pårørende, hvor det er muligt. Hvis det lykkes, kan det blive en slags mosaik

En nonne betragter den blomstrende solsikkemark i klostrets nærhed.

af sjælebilleder, fortæller Sandrine:

- Jeg har fået en enestående modtagelse her i klostret. Jeg har 'banket på' andre klostres port, men er ingen steder blevet mødt med en sådan åbenhed. Selvom jeg fra første færd lagde kortene på bordet og fortalte, at jeg ikke er troende.

- Jeg har fået en ateistisk opdragelse, fortsætter hun. Min far er overbevist kommunist. Religion var tabu-emne i mit hjem. Men kaldet, det der foregår i et menneske, når det beslutter at bryde op og forlade alt for at følge en indre stemme, fascinerer mig mere og mere, som mine samtaler med søstrene skrider frem. Og jeg vil prøve at lave en film om det, selvom det bliver svært....

Fra nu af taler vi dagligt med Sandrine, hun viser os en af sine tidligere film, og vi forbavses over de tanker, hun - som ikke-troende - gør sig om det spirituelle liv.

Et mødested

Det er de mest forskellige mennesker, der kommer som gæster til Maumont; men næsten alle har de det tilfælles, at det at komme er væsentligt for dem, og dermed slipper man for den stemning af tidsfordriv og ligegyldighed, som ellers er den dominerende på feriestederne.

Mange kommer hertil simpelthen for at besøge en kær slægtning eller ven, som er medlem af kommunitet.

Det bliver måske til en enkelt samtale i parken eller taleværelset søndag eftermiddag (det er et klausuleret kloster!) men fornemmelsen af nærhed og af at leve i samme atmosfære nogle dage betyder også meget. Et eksempel på hvordan klausuren 'fungerer i praksis' fik vi hen i mod slutningen af vort ophold,

hvor klostret fejrede en novices aflæggelse af tidsbegrænsede (3årige) løfter. En smuk kirkelig ceremoni med deltagelse af en talrig skare familiemedlemmer i alle aldre, som var kommet fra både Frankrig og udlandet. Efter messen begynder den verdslige del af festen, først med festmiddag i gæstehuset og dernæst med picnic i haven, dog uden at den unge søster er med. Hun er derimod midtpunkt i en samtidig fest, som fejres med hendes 'nye' familie i klostret.

Men den der indtræder bliver bestemt ikke levende begravet. Netop fælleslivet - i bønner og arbejdet - er noget helt centralt i den benediktinske spiritualitet. Og i åbenheden i forhold til livet 'udenfor' viser sig

den vægt, der lægges på gæstfriheden, som jo i høj grad også omfatter åndelig omsorg for gæsterne. Derfor er benediktinerklostre idag ofte steder, hvor der foregår en udstrakt kursus- og foredragsvirksomhed med klostrets medlemmer som bærende kræfter. Det enkelte kloster kan gennemføre sin

egen satsning, dog altid med Sankt Benedikts regel som rettesnor. Da det at søge Gud står i centrum af den benediktinske spiritualitet, bliver fællesbønner og dermed liturgien også noget afgørende i det benediktinske liv.

Soeur Raphaël og hendes medsøstre fortæller os om dette liv, som er et liv i glæde, selvom det også kan være hårdt. Men livet i verden er vel heller ikke uden problemer(?) At søstrene ikke er hængehoveder, kunne pigerne fortælle historier om, når de - oftest råbende og grinende - kom tilbage fra det fælles arbejde i frugthaven.

I klostret lever i dag 55 nonner, ældre, yngre og ganske unge, aldersfordelingen er ikke noget problem. I

"Næsten alle gæster på Maumont har det til fælles, at det at komme er væsentligt for dem, og dermed slipper man for den stemning af tidsfordriv og ligegyldighed, som ellers er den dominerende på feriestederne."

Klostergæster hygger sig med musik i gæstehusets have.

slutningen af 1990'eren har der endog været overskud til at oprette et datterkommunitet i Guinée (Vestafrika), der nu tæller 6 medlemmer, franske og afrikanske. Maumont-klostret spiller en særdeles aktiv rolle som åndeligt kraftcenter i Sydvestfrankrig - både liturgisk og som kursussted. Som antydning er liturgien simpelthen himmelsk. Blandt gæsterne traf vi en gammel kending fra Norge, søster Liv, dominikanerinderne i Oslo, som sammen med medsøstre til staidighed gennem årene har hentet inspiration til deres kommunitets meget smukke og sobre liturgi.

Wejen til Santiago

Flertallet af de gæster, der ankommer i disse dage, er unge, heraf nogle for at deltage i Ora et labora lejren. Det er tydeligt, at nogle kommer, fordi de føler, at de står ved en korsvej i livet, søger måske afklaring af et kald. Andre er på en retræte, der skal give styrke til at tage det sidste afgørende skridt. Som den unge pige, der har taget beslutning om at tilslutte sig Moder Teresas Søstre.

En eftermiddag dukker to solbrændte og svedige vandringsmænd med enorme rygsække op. De er på vej til apostlen Jakobs grav i Santiagos de Compostela. Flere af de gamle Sankt Jakobs-ruter går igennem Charente, faktisk tæt forbi Maumont, uden at det dog medfører den store invasion af pilgrimme. Man kan konstatere, at det ældgamle valfartssted i dag på ny er blevet et mål for tusinder af pilgrimme og andre fodsportsentusiaster. Og turistindustrien sover selvfølgelig ikke: Rundt omkring på kroer og restauranter langs ruten lokker man de sultne pilgrimme og andre med middelalderretter og maleriske festspil, og der produceres på livet løs af kager og chokolader med Sankt Jakobs-symbolet, muslinge- eller ibskallen, som pilgrimmene igennem århundreder har båret på deres hat. Men denne kommerialisering, som følger i kølvandet på valfarten, er jo i virkeligheden bare helt i tråd med de bedste middelaldertraditioner.

Liturgiens ånd

De to vandringsmænd slår telt op på grønsværen bag gæstehuset og bliver snart en del af husets bordfællesskab. Hvad enten det nu skyldes den

smukke liturgi, soeur Raphaëlles gode og rigelige kost eller de unge piger, der deltager i Ora et labora lejren, så forlænger Francois og Jean, som de hedder, opholdet, dagene går, og vi får rig lejlighed til at tale sammen. Jean, der studerer musik på universitetet i Bordeaux, fortæller, at liturgien i Maumont gør et overvældende indtryk på ham; det er første gang, han i vor kirke møder en liturgi, der taler til sanserne. For nogle år siden er han konverteret til den russisk ortodokse kirke i Frankrig, hovedsagelig fordi den katolske liturgi føltes vitaminfattig og minimalistisk. - I dag, siger han, virker gudstjenesterne i de franske sogne nedslidte og uinspirerede. Han fortæller, at han er på vej tilbage til kirken. Selv om jeg personlig indimellem også har ganske andre erfaringer, er der desværre meget af det, Jean siger, som jeg må nikke genkendende til. For år tilbage traf jeg på en vandretur på Athosbjerg i Grækenland to (andre) unge franskmænd, som gav samme begrundelse for deres konversion til den ortodokse kirke. Også de berettede, at de følte sig hjemløse i en kirke, der havde nedtonet det mystiske til fordel for det 'sociale'. Der er selvfølgelig tale om kristne uden for den 'religiøse mainstream', men på den anden side, tror jeg, det er uretfærdigt og kortsynet at affærdige dem som nostalgikere eller liturgi-freaks. Der er snarere tale om mennesker, som det vil være frugtbart at lytte til, fordi de - måske klarere end dem der har siddet i liturgikommissioner og reformeret gudstjenesten - har en stærk fornemmelse for, at gudstjenesten ikke beror på sociale adfærdregler, som vi selv kan skabe udfra, men netop er noget sakralt, noget der gives os.

Hvor vi respekterer dette grundvilkår, kan liturgien tilnærme sig det, som kardinal Ratzinger i sin inspirerende bog om 'Liturgiens ånd' ('Geist der Liturgie', Herder Verlag, Freiburg im Breisgau 1999) kalder en anteciperende, en foregribende eller en for-øvelse til det tilkommende evige liv.

Store ord, ja, men en liturgi, der lever op til dette høje krav, mødte vi i Sainte Marie de Maumont.

Da vi efter tre begivenhedsrige og inspirerende uger på Maumont tog afsked med soeur Raphaëlle, lovede vi hende - og os selv - snart at komme igen....

Hanne Reintoft:
Jeg bliver
kontaktet om så
alvorlige kriser,
at jeg nogen
gange bliver trist
over, at man skal
skrive til en
brevkasse om
sådanne
problemer

Behov for en folkelig protest

Hanne Reintoft opfordrer til en folkelig bevægelse mod sociale myndigheders voksende forråelse mod de svageste grupper

Af Søren P. Sørensen

Af mange er Hanne Reintoft kendt fra den populære sociale brevkasse "Hvad er min ret og hvad er min pligt", som sendes lørdag formiddag på P1.

Her redegør hun sobert og sagligt for nye regler og love på det sociale område. Engageret besvarer hun breve fra lytterne, forsøger at pege på mulige udveje for den, for hvem tingene ser håbløse ud. I alt er det blevet til en kvart mio. henvendelser over snart 25 år, eller hen ved 10.000 henvendelser om året.

"Jeg har gennem årene vænnet folk til at henvende sig skriftligt. Og det har så udviklet sig til, at folk også forventer at få skriftlige svar. Jeg skal ikke lægge skjul på, at det belaster mig lidt at skulle besvare så mange, men det er nu engang en del af jobbet."

Hanne Reintoft tager imod på sin bopæl på Frederiksberg. Hun virker forberedt, har stillet kaffe frem og en æske chokolade ved et lille rundt bord i stuen. Det er onsdag eftermiddag, og hun har netop afsluttet den brevkasse, der sendes den følgende lørdag.

"Da jeg startede brevkassen i 1976, fik jeg henvendelser fra mange gamle mennesker, der var ivrige efter at kende deres ret. De gik højt op i, hvordan de forskellige takster var, og så var der problemer med tænder og med briller. I dag er mange af de sager, som folk henvender sig med, forfærdeligt tunge, ikke mindst omkring lovgivningen, hvor jeg synes at der svigtes og forvaltes ulovligt i en grad, som er skræmmende. Jeg bliver kontaktet om så alvorlige kriser, at jeg nogen gange bliver trist over, at

man skal skrive til en brevkasse om sådanne problemer. Det er dog så uendeligt langt at skulle gå for at få hjælp. Men det kan altså mærkes, at den siddende regering har sparet over 3 mia. kr. på de sociale budgetter. Der er forfærdelig mange, der ender i det sorte hul, hvor de får nul kroner."

Ble-regimet

Et aktuelt eksempel er det, som Hanne Reintoft kalder for et "ble-regime", som hun oplever, at svage ældre er underlagt.

"Jeg får ugentlige klager over, at folk sidder i ble fra eftermiddag til næste morgen. Man bruger bleen i stedet for at passe de gamle. Det er et sikkerhedsnet. Og man bruger den som trussel: Hvis du ikke tager dine piller, så får du ble på. Det er meget ydmygende for disse mennesker", siger en indigneret Hanne Reintoft.

Hanne Reintoft har ud fra sin store historiske interesse om sociale forhold bl.a. ladet sig

inspirere af bogen "Byen tændes", som beskriver 1850ernes frygtelige fattigdomsproblemer i København, hvor borgerne, kirken, soldaterhjem osv. begyndte at tage sig af de fattigste. Hun mener, at det er på høje tid, at der rejser sig en folkelig protest mod den forråelse, som finder sted i samfundet:

"For det er en forråelse, at vi lader vores gamle sidde i timevis uden at de får skiftet ble.

Jeg mener faktisk, at borgerne må begynde at agere på grund af den modsætning, der er opstået mellem de valgte politikere, de politiske partier og så borgernes ønske til velfærdssamfundet.

Vi må have den solidaritet, som trods alt eksisterer, gjort synlig og have den organiseret. Det nytter ikke, at vi sidder rundt i landets kirker, hvor jeg kommer en del, og til andre møder, og jamrer os over, hvor dårligt det går, hvis ingen gider at have med de svageste medborgere at gøre."

Hanne Reintoft mener, at velfærdssamfundet i disse år er under kraftig afmontering. Det mærker hun på henvendelserne til sin radiobrevkasse. Hun ser en kynisme og en brutalisering, som forfærdier hende.

"Os, der har vores på det tørre, og som har indsigt og viden om hvad der sker, har en forpligtelse til at rejse en folkelig bevægelse, der råber: hertil og ikke længere. F.eks. når Rigshospitalet tillader at lukke deres kræftafdeling i to måneder, fordi personalet skal holde sommerferie. Jamen, DSB og HT kan da nok finde ud af at holde ferie, uden at man lukker den kollektive trafik. Det er en prioritering, hvor de svages lades i stikken."

Ifølge Hanne Reintoft skyldes mange af de sociale problemer, at Folketing og regering de senere år har lagt mange nye byrder på kommunerne uden at give dem flere penge. Mange af kommunerne er i virkeligheden for små til at løse opgaverne.

"Problemet er, at en dårlig administration i en kommune forplanter sig ud i hele systemet. Hjemmehjælperen skal have stregkoder, så hun nøjagtigt kan måle den tid, hun er hos fru Jensen. Det skaber nogen umenneskelige systemer. og hvis medarbejderne lever under et umenneskeligt system, så bliver de jo

også umenneskelige over for de andre. Hvis man vil have, at sagsbehandleren, hjemmehjælperen osv. skal behandle de svage godt og demokratisk, så må de selv have gode og demokratiske vilkår. Det er den onde cirkel. Der bliver altid sparket ned. Hvis man selv bliver sparket, så sparker man desværre og ulykkeligtvis for menneskeheden ikke opad, men ned."

Hårdt ramte

Ifølge Hanne Reintoft er de hårdest ramte i dagens Danmark dem, dem, som kommer i Kirkens Korshærs varmetuer, og som er hjemløse, ikke bare fordi de drikker bajere, men fordi der rent faktisk ikke er boliger til alle. Men også de mennesker, som er på kontanthjælp og har en forsørgerbyrde, er hårdt presset:

"Jeg vælter mig i enlige mødre, der kun har 800 kr. om måneden at leve for. De rammes hårdt, ikke blot økonomisk, men også af en ideologisk undertrykkelse. Med det mener jeg, at de hele tiden får at vide i medierne, at de er meget dyre for samfundsøkonomien. De belaster de sociale kasser. Det kan ikke fortsætte på den måde. Kommunens sagsbehandlere fortæller vidt og bredt, at de bliver trætte og udbrændte af at have med dem at gøre. Det er daglige meldinger, der fuldstændig kasserer dem. De er uden for den normale livsverden. De hører ikke til nogen steder."

Et andet område, som bekymrer Hanne Reintoft, er myndighedernes mange afslag på førtidspension til mennesker, som er syge. De kan vente i årevis. De er for syge til at arbejde, og alligevel skal de med vold og magt tilbage til arbejdslivet.

"Det er en fuldstændig urimelig behandling, men tilsyneladende kan de sociale myndigheder gå meget langt over for mennesker, der er syge."

Den indre motor

Er der mange kværunter blandt dem, der henvender sig til dig om hjælp?

"Nogle er. Men jeg er enig med vores tidligere ombudsmand, nu afdøde Lars Nordskov Nielsen, der sagde, at kværunten er et menneske, der et eller andet sted i sit liv har lidt en uret, og som ikke har den psykiske styrke og personlighedsudvikling til at bearbejde det og komme videre. Derfor skal du faktisk tage kværunten alvorligt og vide, at det er et menneske, der har det svært. Enhver idiot kan tage sig af de pæne og høflige, men den faglige udfordring er også at kunne tage de svære sager og gøre noget ved dem."

Hvor længe kan du holde ud endnu?

"Jeg vil godt have min radiobrevkasse et stykke endnu, selvom jeg ikke kan vide, hvor længe Danmarks Radio vil have mig. Jeg kan selvfølgelig godt blive træt. Men jeg får nye kræfter, når jeg får en sag, som gør mig rasende. Den dag, jeg mærker, at mit indre motor er træt og gammel, så ved jeg med mig selv, at det er tid at holde op, siger Hanne Reintoft, der i øvrigt netop er debuteret som forfatter af en slægtsroman "Strejf af nådens vinger", der foregår i Danmark i 1200-tallet. Den har fået fine anmeldelser, men det er en helt anden historie.

Mand og kvinde i Guds rige

Adrienne von Speyr og Hans Urs von Balthasar, to teologer i samarbejde

Af Veslemøy og Erik Guldager

Der er en årsag til at gøre opmærksom på disse to teologer, der rager højt op i det katolske teologiske landskab, og de er også overvældende i deres produktion. Af Adrienne von Speyr foreligger der over 60 bind, mens Balthasars værker overstiger 85 udgivelser, foruden et stort antal oversættelser til tysk, f.eks. af Henri de Lubacs værker (Lubac var en god ven af Balthasar), af klassikere som Gregor af Nyssa, Irenæus, Ignatius, Johannes af Korset, Mechthild af Hackeborn o.s.v. Flere af hans bøger er udgivet i samarbejde med kardinal Ratzinger. Adrienne døde i helligheds ry i Basel i 1967, og Balthasar blev udnævnt til kardinal kort før sin død, også i Basel, i 1988.

På baggrund af de to forfatteres store værker var vi forundrede over, at Jan Sture Neuman i en bog på kun 180 sider turde binde an med at give et indtryk af dem. Men vi blev glædeligt overrasket: det er lykkedes forbavsende godt. Han beskriver først og fremmest deres liv i store

træk; derefter deres samarbejde, som de begge betragtede som et fælles kald (deraf Neumans titel til bogen; Balthasar har også skrevet om det i Unser Auftrag) og et led i den kirke, som var resultatet af det jomfruelige samarbejde mellem Guds Moder Maria og Jesu yndlingsdiscipel Johannes.

Det er nu engang ikke kun i ægteskabet, at mand og kvinde kan virke frugtbarende på hinanden; men da de også i ægteskabet skal være åndeligt frugtbare, kan forhold som disse virke som strålende eksempler for alle.

Usædvanlig opgave

Karmeliten Wilfrid Stinissen OCD har skrevet forordet til Neumans bog, og han skriver her bl.a.: "Opgaven er usædvanlig. Adrienne skal formidle en næsten altomfattende teologi, som direkte, gennem offer og bøn, skal omsættes i Kirkens og den enkeltes liv. Hun formaner, ydmygt men bestemt, en kirke, som er blevet alt for teoretisk, som ikke

længere finder sin styrke i at bøje knæ overfor Guds storhed.

Men Adrienne er ikke nogen ensom åndelig gigant, som står på en isoleret forhøjning, uberoende af alt menneskeligt. Hendes liv og værk er uløseligt sammenbundet med Hans Urs von Balthasars værk. Hendes lydighed mod ham, og mod Kirken og det embede, han repræsenterer, er absolut og afgørende. Det er kun i hans nærvær, at hun kan udføre sine åndelige dikteringer, alle hendes erfaringer står i forhold til ham. Deres nære venskab og kærlighed til hinanden, som nogle steder på rørende måde kan læses "mellem linjerne", er samtidigt et meget funktionelt forhold, helt rettet imod deres værk.- Dette brede spektrum af menneskeligt forhold kan lære os meget om fuldgyldigt venskab, som har en både saglig og følsom side."

I et af kapitlerne i Neumans bog beskrives Adriennes syn på det katolske ægteskab (men også dette er fælles arbejde); det bygger især på hendes bog, *Theologie der Geschlechter*, som er udgivet på Johannes

Verlag (stiftet af dem, ligesom sekularinstituttet Johannes Gemeinschaft) 1969; til denne bog har Balthasar også skrevet forordet, hvor han bl.a. skriver: "Det nye var at se det kønslige i overensstemmelse med det teologiske på alle planer: fra det trinitariske til det inkarnatoriske og det ekklesiologiske; på den ene side fik således det teologiske en helt ny legemliggørelse, på den anden side fik det kønslige en måske aldrig før tænkt tilgang til teologiens indhold". Det er godt at kunne sige, at i alt væsentligt stemmer pave Johannes Paul II's senere Kroppens teologi overens med Adriennes i denne bog. Om Balthasars syn på kønslivet har vi selv oversat og udsendt et lille skrift: *Den kristne og kyskheden*, fra hans lille bog, *Klarstellungen*, i 1975.

En af de største fortjenester i disse to teologers arbejde er efter vor mening, at de viser os Gud i kød og blod (som Irenæus siger), altså som præsten siger under messen: "Som vandet blandes med vinen, forene Kristus os med sin guddom, han som blev ét med os som menneske".

Dermed omslutter Gud igen (som ved Skabelsen) alt skabt i sig og sin nåde. Det har derfor afgørende betydning i hvert eneste øjeblik af vort liv.

Kan man læse tysk (eller engelsk: for en god del af deres bøger er udgivet på engelsk, på Ignatius forlag i Amerika) kan det i høj grad anbefales at læse nogle af deres værker; de har begge udover de store værker også mindre og mere populære og letlæselige bøger. Lad os nævne to af Balthasars seneste (og efter vor mening bedste)- *Wenn ihr nicht werdet wie dieses Kind*, Schwabenverlag 1988, og *Leben aus dem Tod*, Johannes Verlag nyudgave 1997. Men begynd med at læse Jan Sture Neumans glimrende indføring!

Man & kvinna i Guds Rike.

En introduktion till Adrienne von Speyrs och Hans Urs von Balthasars liv och verk. Af Jan Sture Neuman. Artos Bokförlag 1999, Skellefteå. 183 sider. Pris 217 sv.kr.

De katolske familier søger at orientere sig

Familiekongres i Vatikanet over temaet "Børn - familiens og samfundets forår"

Af Ludwig Ring-Eifel
KNA-redaktør

En koncert med Wiener Sängerknaben dannede afslutningen på familiekongressen i Vatikanet, der havde varet 3 dage. Til musik af Johann Strauss og Felix Mendelssohn-Bartholdy havde de flere tusinde deltagere lejlighed til endnu engang at dvæle ved hovedlinjerne fra de 40 foredrag, som de havde hørt i den pavelige audienshal siden onsdag.

"Børn - familiens og samfundets forår" var det tema, som var blevet behandlet af kardinaler, jurister, sjælesørgere og engagerede lægfolk fra alle verdenshjørner.

Foredragene dækkede en mangfoldighed af aspekter. Således manglede hverken seksualundervisning eller sjælesorg for børn af skilte forældre. God plads fik også genetikken med sin indvirkning på arvelighedsmedicinen. Situationen for børn i udviklingslandene blev berørt med appel til de rige lande om ved gældsaning og mere udviklingsstøtte at yde bidrag til bekæmpelse af fattigdom.

Selvom deltagerne ikke diskuterede i plenum, blev flere stand-

punkter og strømninger tydelige ved mødet. Spektret rakte fra holdninger som Kiko Arguellos, grundlæggeren af neokatekumenatet, til eftertænksomme impulser fra ærkebiskoppen af Milano, kardinal Carlo Maria Martini, der advarede mod en opdragelse, der gør børn til "ofre for en neurotisk eller blot moralsk religiøsitet". Fælles for alle foredragene var hensigten at oplyse familien i en tid, hvor familien, denne ældste sociale institution, synes truet ved nye måder at leve sammen på og i lovgivningen.

Den forskellige styrke i applaus i plenum og talrige samtaler i lobbyen, hvor "Respekt for Livet" grupper og åndelige fornyelsesbevægelser uddelte deres publikationer, gav indblik i retninger og strømninger. Mange af deltagerne var taknemmelige over grundlæggeren af focolarebevægelsen Chiara Lubichs opfordring til at tale om bibelsteder selv med små børn og fordybe dem i hverdagsituationer. Desuden gjorde kardinal Martinis bidrag indtryk på mange. Havde han blot også mere konkret talt om religiøs opdragelse af de unge i de "vanskelige" år.

Eneste mangel ved kongressen: den lidet børnevenlige indretning af

Optakten til den store familiefejring i Rom bød ikke på det bedste vejr. Så var det bedre indendørs, hvor de flere tusinde deltagere kunne lytte til de mange foredrag i den pavelige audienshal. (KNA-Foto)

Vatikanets audienshal. Nogle familier med børn gav god turbulens i hallen, lobbyen og på pladsen udenfor. Sjældent har det været så broget i Vatikanet som ved dette familiefest.

I dag forsikrer vi alt!

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax: +45 81 16 34

Weekend

Freitag, den 24.11.2000 kl.19.00 til søndag, den 26.11.2000 kl.13.30

Iflg. Matthæus.

Weekenden vil med udgangspunkt i Matthæusevangeliet være med til at afsøge det billede af Jesu liv og gerninger, som netop dette evangelium tegner. I programmet vil indgå bibeloplæg, film, musik og liturgi.

Arrangører: Pastor Niels Engelbrecht og Hanne Brixtofte Petersen

Pris kr. 750,-

MagleåsTRÆF

Søndag, den 26.11.2000 Kl.14.00 kaffe + kage, kl.15.00 foredrag.

Viseeftermiddag med Maria Stentz.

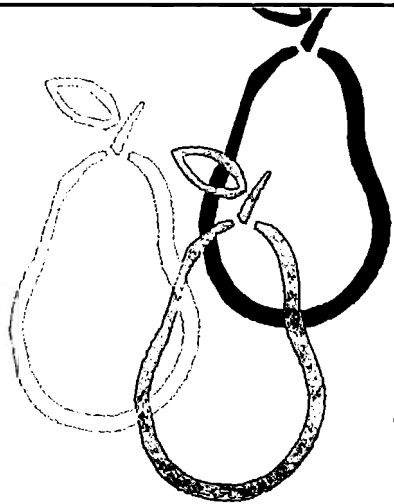
Maria Stentz, som er en fremragende visefortolker, tager os med på en tur gennem visens historie – akkompagneret af sin søn på harmonika – begyndende med skillingsviser for at ende med vor tids viser. Efter en lille pause vil Maria Stentz vise os en anden side af sit talent ved at læse H.C.Andersen for os. Såvel noget af det, vi alle kender og elsker og noget, som måske vil være nyt for mange. Maria Stentz' repertoire er stort og alsidigt.

Pris kr. 50,-. Tilmelding ikke nødvendig.

TILMELDING og yderligere oplysninger
Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød, tlf.: 45 81 07 15
e-mail: magleas@magleas-kursuscenter.dk

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

nt
revision

Statsautoriseret
revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejl	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

På ekspedition i Bibelen

oplagt til skolebrug og ved religionsundervisning i kirkerne

Af Gunhild Lindstrøm

Det danske Bibelselskab har udgivet et interaktivt materiale til brug især for 10-15 årige bestående af 3 cd-rom'er, en undervisningshåndbog og en video. Det er først og fremmest beregnet til undervisningsbrug, og Bibelselskabet oplyser, at alle folkeskoler og efterskoler har fået et frieksemplar. Undervisningsministeriet, Egmont Fonden, Lego og År 2000 Fonden har støttet udgivelsen, og Dansk Ungdoms Fællesråd og FDF været med i støtten til videoen.

Det er en bemærkelsesværdig fællesindsats der her gøres for at fremme børn og unges kendskab til Bibelen på evangelisk-luthersk grundlag og under nutidens former, som børn og unge kender så godt.

Materialet er så neutralt, at det kan anvendes af alle kirkesamfund. I præsentationsvideoen fortælles om Bibelen og om hvad man vil finde på de enkelte ekspeditioner. På cd-rom'erne kan man gennem ni rejser opleve og gennearbejde dele af Bibelen fra skabelsen til Apostlenes Gerninger: Først er der en nutidig indledning om Bibelen og Det danske Bibelselskab. Derefter følger 1. Begyndelsen - Urhistorien; 2. Udvalget - Hebron; 3. Udvandringen - Nebo; 4. Profetien - Bethlehem; 5. Kaldet - Kapernaum; 6. Visdommen - Magdala; 7. Opstandelsen - Jerusalem; 8. Menneskesønnen - Betsajda; 9. Budskabet - Cæsarea.

Formen er computerspillets, men det er ikke noget fritidsspil, men et gennearbejdet undervisningsmateriale. Brugerne får en opgave at løse og kommer på denne måde gennem materialet. Der er stof til mere end 100 arbejdstimer i materialet, men det er muligt at vælge både emne, omfang og niveau, så man selv kan bestemme tidsforbruget. Med en

PBA (Personlig Bibel Assistent) kan man klikke sig rundt i ekspeditionsuniverset og frem til tidslinje og et klikbart atlas med 68 kort, til Bibelen og til 350 leksikonartikler om emner man møder, og der er løbende henvisninger til bibelsteder fra både Det gamle Testamente og Det nye Testamente. Alt bibelstoffet behandles som historisk materiale uden hensyn til Bibelens forskellige litterære genrer.

John Rydahl har udarbejdet en velgennemtænkt, gennearbejdet og meget inspirerende undervisningshåndbog med gode litteraturhenvisninger og internetadresser. Den er også uundværlig, hvor man bruger materialet i familien eller til religionsundervisning uden for folkeskolen.

Billedsiden er præget af, at der ikke har været råd til forfinet computergrafik, som den kendes fra de gode spil. Bygningerne er skematiske og uden meget miljø. Landskaberne ligner papmaché, ørkenerne er mest vellykkede. Det er tydeligt et spil. Personerne er tydeligt dukker og ansigterne er voldsomt karikerede med store stive øjne. Det mest positive der kan siges om dem er, at de ikke er hvide og blonde, selv om de heller ikke ser meget semitiske ud. De enkelte geografiske steder er illustrerede med moderne farvefotografier og modeller der viser datiden, og de bibelske begivenheder med malerier af store malere i acceptable farver, desværre uden kunstnerens navn.

Efter ønske fra mange unge testpersoner er meget af stoffet lagt ind i dialogform, hvor man selv kan vælge hvilke spørgsmål og svar, man vil høre. Materialet er dog styret således, at brugeren mange steder er nødt til

at løse opgaverne i bestemt rækkefølge. En gennemgående person forklarer hvad der skal ske og ting undervejs. Her er sproget voksent skriftsprog, mens der er ret megen mundtlighed i leksikonartiklerne. I dialogerne er der tilstræbt variation i personerne og de 50 figurer man møder er ret forskellige. Jesus får tillagt betænkeligt mange følelser og f.eks. evangelisten Johannes er træt og forvirret. Englen ved graven er rystende sentimental i udseende og lyd, men de fleste personer er rimelige og formidler nyttig viden.

Installationen er smertefri. En del af opgaverne er ret besværlige og det er distraherende, at billederne forekommer i endeløse baner. På ekspedition i Bibelen er naturligvis oplagt til skolebrug og er beregnet til kristendomskundskab, gerne i samarbejde med kunst, dansk og historie. Den kan også bruges ved religionsundervisning i kirkerne. Som almindeligt spil vil det meget hurtigt miste interessen, men det er jo heller ikke formålet, og det kræver en voksen formidler i nærheden. Hvis den ikke bruges i ens barns skole - så er der ingen grund til at tage duften af det hele - kan familier få glæde af at bruge den sammen, hvis de bruger undervisningshåndbogen, cd-rom'erne kan ikke stå alene. John Rydahl gør opmærksom på glæden og nytten ved gode oplæsningsbøger. Her er der absolut også en mulighed for familier, der bor langt fra kirke og religionsundervisning. Skønt der er nogle skønhedsfejl, der forhåbentlig bliver rettet i en ny udgave, må de ikke fordunkle, at her er tale om en spændende og vedkommende fornyelse af undervisningsmaterialet til store børn og unge.

Sorgens rum

En af de bedste bøger der er skrevet om sorg

Af Gunhild Lindstrøm

"Sorgens rum" er frugten af 25 års arbejde med sørgende. Den henvender sig både til uddannelsessøgende, fagfolk og almindelige mennesker. Gurli Fyhr er psykolog og psykoterapeut og lektor ved Karolinska-institutet i Stockholm.

Hun siger, at en sorgproces begynder efter hvert væsentligt tab. Først stræber man efter at genfinde det mistede. Så fortrænger virkeligheden drømmen. Drømmen knuses, tilværelsen går i opløsning og en ny drøm vokser frem - tilværelsen bygges op igen - men den sørgende går frem og tilbage mellem de forskellige faser.

Sorg og krise er ikke de samme, men de følges ofte ad. Når man arbejder sig igennem sorgen, bliver

man følelsesmæssigt fri af det, man har mistet. Det er risikabelt ikke at sørge over tab. Den usørgede sorg kan dukke op igen og kan bl.a. vise sig i fysisk sygdom, angst, depression, søvnløshed, social isolation, og den kan binde så mange kræfter, at der ikke er mere tilbage til at bruge livet.

Alle mennesker i sorg har brug for omgivelserne, fordi deres egen indre tryghed forsvinder i sorgen, og de har brug for at møde og kunne stole på de samme mennesker, så de ikke skal begynde forfra hele tiden. Og de har brug for at opleve, at det er tilladt at sørge og give udtryk for sorg, også selv om det tager lang tid.

Det er vigtigt ikke at presse den sørgende til at udtrykke sine følelser, men give et trygt miljø og holde ud at høre det samme mange gange, for uden sorgen kan man ikke give slip

på den man har mistet og gå videre med sit liv. Meget ofte må støtten udmønte sig i praktisk hjælp. Fyhr lægger vægt på, at det er vigtigt at respektere den sørgende. De der kan hjælpe, mestrer den svære kunst at respektere andres signaler uden nødvendigvis at kunne forstå dem eller at påtvinge dem deres egne løsningsmodeller eller følelser.

Hjælperen må være ærlig og ikke påtage sig mere end man kan klare, da det er en ekstra belastning for den sørgende, at skulle tage hensyn til hjælperen.

Gurli Fyhr: Sorgens rum Hjælp og støtte i sorgprocessen. (1999). Oversat af Torben Hanson. Gyldendal Uddannelse, 2000. 216 sider. 198 kr. (Socialpædagogisk Bibliotek)

Møder og arrangementer

Møde om "kvinden i Kirken"

Danmarks Katolske Kvindeforbund - DKKF - indbyder til møde Onsdag d. 8. nov. 2000 i Jesu Hjerter Kirkes menighedssal efter messen kl. 17. Emnet er: "Kvinden i Kirken" belyst ud fra Kvinden i Det Nye Testamente. Oplæg v/Pater Frank Jobst O.M.I. Der serveres sandwich, kaffe/the - 25 kr. Alle kvinder er velkomne. Tilmelding senest man. d. 6/11 til Lisbeth Poulsen, tlf. 39 90 13 31 eller Ruth Meyer, tlf. 35 42 76 71

I november kommer:
CHARLES OG SUE WHITEHEAD

og holder seminar - temaet er: "Den karismatiske fornyelse i den Katolske Kirke og om lægfolkets kaldelse"

ALLE ER VELKOMNE.

Charles og Sue Whitehead kommer fra England. Charles har været præsident for "The International Catholic Charismatic Renewal Services (ICCRS)" i ti år, og har arbejdet tæt sammen med Vatikanet gennem sit kontor i Rom.

Der vil være to arrangementer:
ESBJERG, LØRDAG DEN 25. NOVEMBER KL. 13.00
Sankt Nikolaj Kirke, Kirkegade 58.

HØJE TÅSTRUP, SØNDAG DEN 26. NOVEMBER KL. 13.00
Sankt Pauls Kirke, Frøgård Allé 10.

For yderligere information - kontakt:
Maria Truelsen tlf. 75 12 64 02
Eva Vinter tlf. 43 52 36 07

Diverse

Bekendtskab søges

65 årig polsk kvinde søger bekendtskab med jævnaldrende katolsk mand. Jonna Steffensen, Vægterparken 277, 2770 Kastrup. Tlf. 32 52 67 40

Bønshort kan bestilles

Følgende bønshort er trykt og kan bestilles hos B. Blumensaat, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg. Tlf. 75 12 10 27 Fax. 75 12 10 46.

1. FATIMA: Engles Bøn.
2. SCIO: Indvielse til Guds Moder
3. MEDJUGORJE: Bøn og omvendelse
4. DEN HELLEGE BIRGITTA: Birgittas Bøn
5. DEN HELLEGE NIKOLAJ: Bøn til skt. Nikolaj
6. VASSULA: Bøn om Enhed
7. VOR FRUE AF ÅSEBAKKEN: Bøn til jomfru Maria

Her kan Deres
annonce stå

Døde

Vi har alt for tidligt mistet
vor kære ven og kollega

Lis Eriksen

* 06.09.52 + 21.10.00
Kolleger, medarbejdere og bestyrelse
Skt. Knuds Skole, Århus

Salg og service

**FLYV ELLER KØR I BUS OG
HOLD JUL I PAVENS
HJEMLAND**

5/6 Dages nydelse i Polen på stjerningsfyldt luksushotel i kurbyen Sopot (Gdansk) 50 meter fra havet med julefrokost på de tyske korsrideres hovedborg "Marbork"
Pris med BUS kr. 2395.-
Pris med FLY kr. 3795.-
incl. udflugter, forplejning osv
Tillæg enkeltværelse: kr. 200.-
Udrejse: 23.12.2000
Hjemkomst: med fly 27.12.2000 med bus 28.12.2000
fly fra Kastrup - bus fra Jylland

Grenaa Rejser
Tlf. 86 32 58 13

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registeret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsegade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 ·
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl.14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnummer); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehuset Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente**til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen**

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36 SV

Tlf. 33 21 20 47
(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri
Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri
Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70
Email: Stor@teliamail.dk

PORTEK
Industri- og garageporte
Salg • Montage • Reparation • service
Stejlshøj 46
4400 Kalundborg
Telefon: 59 51 30 92
Telefax: 59 56 18 95

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes
Landsforening har De trykthed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 19 19

**KATOLSK
ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 15. NOVEMBER**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 6. NOVEMBER

50 år med Kærlighedens Missionærer

7. oktober fejrede Kærlighedens Missionærer 50 års jubilæum for deres ordens stiftelse. Det blev fejret med en festmesse i deres lokaler på Nørrebro, hvor venner og daglige gæster deltog. På billedet ses generalvikar Lars Messerschmidt og nuntius Biggio forrette festmessen. På det andet billede serverer priorinde Rajini M.C. kaffe for en af gæsterne.

(Foto: Inge Switon-Rønnow)

Paven nærmer sig en ny rekord

Vatikanet (KNA): Pave Johannes Paul II nærmer sig en ny rekord. På listen over pontifikater gennem 2000 års kirkehistorie rykkede han mandag d. 9. oktober op på en syvendeplass, idet han overhalede Alexander III (1159-1181). Denne havde været Kirkens øverste hyrde i nøjagtig 21 år, 11 måneder og 23 dage. Hermed har kun seks paver haft en længere embedstid end Johannes Paul II. Foran alle er apostlen Peter, som ledede Kirken i samfulde 25 år.

Umiddelbar før Johannes Paul II har man på listen over paver Pius VII (1800-1823), 23 år og 5 måneder.

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

NOVEMBER 2000

Søndag 05/11 kl. 10.30
Højmesse i Sct. Andreas Kirke

Tirsdag 07/11 kl. 19.30
Menighedsrådsmøde i Sct. Therese

Onsdag 08/11 kl. 19.30
Menighedsrådsmøde i Sct. Andreas

Fredag 10/11 kl. 16.00
Møde i Pastoralrådet
Forretningsudvalg

Lørdag 11 og søndag 12.
Pastoralrådsmøde på Magleås

Mandag 13.- torsdag 16.
I London.

Lørdag 18/11
Møde med lægmandsbevægelserne i Taastrup.

Tirsdag 21/11 kl. 10.00
Møde i Præsterådet.

Onsdag 22/11 kl. 09.30
Møde i Det økonomiske Råd

Fredag 24/11 kl. 15.00
Festmesse i Sankt Augustin Kirke
i anledning af Niels Steensens
Gymnasiums 50 års jubilæum.

Lørdag 25/11 kl. 17.00
Sankt Andreas Fest i Sct. Andreas
Kirke.

Onsdag 29/11 kl. 15.30

1. november Alle helgens dag

Dagen den 1. november har gennem tiderne stået som markeringen af vinterhalvårets komme, og mange steder var det den dag, hvor tjenestefolk på landet skiftede plads. Omkring år 610 indførte pave Bonifacius III en højtid Alle Helgens Dag den 1. november. På denne dag skulle man mindes alle de hellige mænd og kvinder, som ikke havde fået en personlig dag i den officielle kalender. I 1770 blev dagen dog afskaffet som helligdag og blev henlagt til første søndag i november.

Fugletrækket varsler vinterens komme. (Foto: sps-freelance)

1950-2000

NIELS STEENSENS GYMNASIUM

fejrer 4412 elever og 50 år den 24. november 2000 • Festgudstjeneste kl. 15 i St. Augustins Kirke • Reception kl. 16-18 i Store Sal • Cafè-aften for gamle elever efter receptionen. NB: Tilmelding til spisning i cafeen, tlf. 3916 2340

www.nsg-gym.dk

Sankt Kjelds Gade 3 2100 København Ø tlf. 3916 2340

Kransenedlæggelse for faldne franske soldater

Lørdag, den 11. november 2000 vil "Le Souvenir Français" »s Danske Komité og "De Allieredes Danske Våbenfæller" sammen med Frankrigs Ambassade højtideligholde våbenstilstandsdagen ved i København at lægge krans på grave og mindesmærker for faldne franske soldater og andre krigsofre.

Højtidelighederne finder sted kl. 11.00 på Assistens Kirkegård og umiddelbart derefter på Katolsk Vestre Kirkegård.

Før højtidelighederne på Assistens Kirkegård og Katolsk Vestre Kirkegård afholdes kl. 10.00 en "Messe for de afdøde" i den Katolske Domkirke, Sankt Ansgars Kirke i København, Bredgade 64.

Gudstjenesten ledes af sognepræsten, pastor D. Timmermann med deltagelse af pastor Steffen Ravn Jørgensen for Den Fransk Reformer-

te Kirke. Der vil være en kort prædiken på fransk. Elever fra "Institut Sankt Joseph" deltager i gudstjenesten med skolens faner.

Frankrigs Ambassadør har givet tilsagn om at ville deltage i gudstjenesten. Enhver, der ønsker at deltage, vil være velkommen.

Samtidigt med højtidelighederne i København gennemfører 'Le Souvenir Français's lokale komitéer lignende højtideligheder ved de franske krigergrave i Gilleleje, Haderslev, Lindelse, Løgumkloster, Tinglev, Trige og Viborg.

Søndag, den 12. november 2000 afholder "De Allieredes Danske Våbenfæller", blandt mange andre højtideligheder, en højtidelighed på kirkegården i Helsingør. 'Le Souvenir Français's lokale komité deltager i denne højtidelighed og lægger en krans ved de franske krigergrave.

Den engelske forfatter. C.K. Chesterton, der var kendt for sin skarpe tunge, beskrev en forfatterkollega på følgende måde: "Han behandlede De ti Bud på en lignende måde som de eksamensopgaver, hvor der står foroven: Det er tilstrækkeligt at løse 6 af disse opgaver."

Kilde: Katolske anekdoter redigeret af Helge Clausen. Vignet: Stig Holsting

Ved Dronning Ingrid's død

Biskop Czeslaw Kozon har ved Hendes Majestæt Dronning Ingrid's død sendt et personligt kondolencebrev til Dronning Margrethe, hvor han udtrykker den katolske kirkes medfølelse og forbøn for hendes mor og hele den kongelige familie.

Læs side 2

Populært at gå på jesuitterskole

Forældre værdsætter at vi toner rent flag, siger rektor Thomas Martin Nielsen på Niels Steensens Gymnasium, der fejrer skolens 50 års jubilæum

Interessen for at gå på Niels Steensens Gymnasium på Østerbro i København har aldrig været større end nu.

Udover gymnasiets 180 elever går der 457 elever i hovedskolen, fra 6. til 10. klasse. "Trods de faldende ungdomsårgange er antallet af ansøgninger på blot et år steget fra 66 til 88."

Konstitueret rektor Thomas Martin Nielsen forklarer den øgede interesse med, at gymnasiet toner rent flag om hvad det står for:

- Vi havde for nogen år en heftig diskussion om det at profilere skolen stærkere som katolsk skole og som jesuitterskole. Nogen indvendte, at vi ikke var rigtig kloge, men tiden har vist, at det var en rigtig satsning. Det har skabt øget interesse, og vi oplever til vores store glæde en øget elevtilgang.

Thomas Martin Nielsen mener, at de øvrige katolske skoler i Danmark har en del af æren for det på grund af deres gode renommé. Men det skyldes også, at det i dag er accepteret, at man lægger vægt på den værdibaserede undervisning og tør byde på, hvad der er et godt liv.

Det passer så utrolig godt til den selvforståelse, som vi har på Niels Steensens Gymnasium, siger Thomas Martin Nielsen.

Niels Steensens Gymnasium, der

Elever på Niels Steensens Gymnasium (Foto: Omar Ingerslev)

er det eneste jesuitter-gymnasium i Nordeuropa, forbereder sig i disse dage på at fejre 50 års jubilæum i næste uge, hvor der bl.a. bliver sat

fokus på skolens navnefader Niels Steensen og på den særlige ignatianske pædagogik, som gennemsyrrer undervisningen på skolen. sps

Pilgrimme i Rom

Bispedømmets officielle valfart til Rom med 113 tilmeldte var en stor oplevelse. Det kan man læse alt om i Jørgen Bredholts levende rejsebrev fra turen. Blandt højdepunkterne var deltagelsen i pavens offentlige audiens på Peterspladsen samt et besøg i pavens sommerresidens og rundvisning i den lukkede storslåede park. Men også biskop Kozons guidede rundtur i hans gamle studiekvarter mellem Panteon og Den spanske Trappe vil længe stå i erindringen.

Læs side 6-11

Inflation i Helgenantallet

Det er overvældende at læse om de mange mænd og kvinder, som saliggøres, og man orker næsten ikke at læse beskrivelserne af dem. Har pave Johannes Paul II lidt for travlt, eller har vi andre blot ikke kræfter og overskud til at lytte og forstå.

Vi stifter her bekendtskab med en stor rigdom, der på en vis måde gør os mætte og kan få os til at sige: Åh nej, ikke igen! Det skal understreges, at paven ikke er alene om dette store arbejde. Der foreligger et stort forarbejde, som er resultatet ikke blot af nogle få menneskers anstrengelser og indsats, men er udtryk for en længsel og bevægelse i en større del af Kirken. Det er således tankevækkende det intense ønske, der gjorde sig gældende, for at fremhæve Thérèse af Lisieux som kirkelærer. Det er ligeledes tankevækkende, at et stort antal politikere fra hele verden udtrykte ønsket om at have Thomas More som forbillede og eksempel. Der er tale om en familiefader, der på trods af sine familiære forpligtelser modigt engagerede sig i kampen for frihed og retfærdighed. Han betalte den endelige sejr med sit liv. Det politiske engagement bliver stadig mere kompliceret og udfordrende, og det er opmuntrende, at nogle søger inspiration og et konkret forbillede. I kampen for retfærdighed og frihed er der også brug for allierede i den himmelske verden.

I 1988 blev Niels Stensen saliggjort, og dermed fik den hjemlige kirke inspiration og opmuntring. En medvirkende årsag til saliggjøringen var pater Gustav Scherz utrættelige indsats, der betød at væsentlige værker af Niels Stensen blev draget frem og publiceret. Denne indsats forsøgte fortsat efter saliggjøringen, men det var som om, at den store interesse afmattedes. Måske mange mennesker ikke var i stand til at integrere og forstå denne helgen og den rigdom, som hans åndelighed og spiritualitet udtrykker. Det har heller altid været nemt for præsterne at formidle den.

I 1950 blev Niels Steensens Gymnasium grundlagt. Det var et modigt initiativ, og den første begyndelse var svær. Pater Georg Heggum og hans medarbejdere arbejdede utrætteligt for at skabe en skole, der kunne formidle biskop Stensens liv og eksempel. Det var vigtigt at skabe et pædagogisk miljø, der gav plads for lærdom, men også et dybt fællesskab, hvor eleverne tog hensyn til hverandre for sammen at forberede sig til en indsats i samfundet. Der skulle være plads for alle, også de mange fremmede, der efterhånden kom til landet. Fællesskabet modarbejdede ihærdigt samfundets vildskud som f.eks. mobning. Niels Stensen er stadig den bærende inspiration i skolens arbejde forenet med de store traditioner, som Ignatius af Loyola grundlagde mange år tidligere. Derfor vil skolens jubilæum være en begivenhed for hele bispedømmet.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv. redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyrealet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspedition: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260 København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.

Tryk: Dansk Avisstryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Kongepaven i audiens hos pave Paul VI i april 1964 (Nordfoto)

Kondolance ved Dronning Ingrids død

Biskop Kozon udtrykker den katolske kirkes medfølelse og forbøn

Ved Hendes Majestæt Dronning Ingrids død tirsdag den 7. november på Fredensborg slot har biskop Czeslaw Kozon sendt et personligt kondolancebrev til Dronning Margrethe, hvor han udtrykker sin medfølelse og den katolske kirkes forbøn for hendes mor dronning Ingrid og hele den kongelige familie.

Blandt katolikker var Dronning Ingrid omfattet af samme store sympati og respekt, som så tydeligt er kommet til udtryk i befolkningen, der ønskede at vise dronningen en sidste ære og tage afsked med den kvinde, der var Danmarks førstedame fra 1947 til 1972.

Efter en højtidelighed i Christi-

ansborg Slotskirke i går tirsdag og begravelsen i Roskilde Domkirke stedtes dronningen til hvile ved siden af sin mand på den kongelige begravesplads udenfor domkirken.

Dronning Ingrid og kong Frederik den 9. var på ingen måde fremmed over for den katolske kirke. I mange år var det en tradition, at kongeparret fejrede påsken i Rom.

I april 1964 var kongeparret i audiens hos pave Paul den VI sammen med deres ældste datter, dronning Margrethe. Lektor Claus Bjørn, Historisk Institut på Københavns Universitet siger om Dronning Ingrids forhold til den katolske kirke og andre mindretalskirker i Danmark, at

det var præget af respekt og korrekthed:

- Kendetegnende for Dronning Ingrid var, at hun gjorde det klart, at det var kongeparret, som tegnede firmaet. Hun var virksom og gjorde sit til, at kongeparret var synlig, hvilket også gjaldt over for mindretalsområderne. Parret levede op til det, som blev forventet af dem, siger Claus Bjørn, der i øjeblikket arbejder på en bog om monarkiet siden 1849.

En af de sidste gange, hvor Dronning Ingrid viste sig offentligt i katolsk sammenhæng var den 19. august 1978, da hun deltog i requiemmesse i Skt. Ansgar Kirke, til ære for den afdøde pave Paul den VI. sps

Læserne diskuterer

Det oplever jeg som evangeliet

Gertrud Messerschmidt,
Schimmelmansvej 41,
2920 Charlottenlund,
skriver:

Elisabeth Schacht beskriver i sit svar på min kronik "kærlighedens udfordring" mange familiers "fortvivlede forsøg på at leve op til kirkens seksuallære" - og at de måtte give op.

Dette gælder vel i det hele taget overfor Kristi lære - tænk bare på bjergprædikenen. Hvem lever op til dén?

Det er også den samme erfaring mange jøder på Jesu tid gjorde med mo-

seloven: det er umuligt, vi kan ikke holde den. Det knuser os.

Hvad er (Guds) Jesu svar til os i denne situation? Vi véd, at nogle af farisæernes reaktion var fordømmelse: denne pøbel, der ikke kender loven, er forbandet.

Jesu fordømte ikke, men Han nedskrev heller ikke målet. (snarere tværtimod!). Menneskers længsel efter liv i fylde kan ikke nøjes med mindre end "at være fuldkomne som vor himmelske Far er fuldkommen". Guds svar er derfor stadig: for mennesker er dette umuligt (det er forsøgt i syndefaldet!).

Men alt er muligt for Gud.

Loven gør os opmærksom på (som Paulus også taler meget om), hvor fortvivlet vi har brug for en frelser. Vi kan nemlig ikke leve op til Guds standard.

Men er dét at være kristen - discipel og Guds ven - ikke også gradvist at blive ført ind i en hel ny virkelighed - i Guds rige? Et paradigmeskift om man vil, hvor vi oplever, at livet ikke leves alene. Gud er blevet Immanuel for os = Gud med os - Han bærer os. Det oplever jeg som evangeliet. Det glade budskab. Vort håb er ikke tomt, vor længsel er ikke absurd.

Politikernes skytshelgen

Thomas More fremhæves som en politiker, som foretrak at dø frem for at gå på akkord med sin samvittighed

Af Olle Brandt

I forbindelse med politikernes jubelfest har paven besluttet at hende opmærksomheden på en særlig skytshelgen for denne gruppe, nemlig den engelske politiker fra 1500-tallet, Thomas More, som blev halshugget af Henrik VIII, da han nægtede at adlyde kongen for ikke at gå mod sin samvittighed. Tirsdag d. 31. oktober offentliggjordes det brev, hvori Paven motiverede sit valg, men allerede d. 26. oktober blev det af Kardinal Roger Etchegaray præsenteret for Italiens præsident Francesco Cossiga, og Lord David Alton fra det engelske overhus.

"Johannes Paul II udråber Thomas More til politikernes skytshelgen for at fremhæve en politiker som foretrak at dø fremfor at gå på akkord med sin samvittighed", sagde Kardinal Roger Etchegaray ved pressekonferencen.

Thomas More "lod hele tiden sin samvittighed blive oplyst af Guds lys og kløge menneskers råd og var langt fra fanatisme eller subjektivism. Samvittigheden må hele tiden dannes og modnes, så mennesket opdager, at der kun er én lov, som mennesket bør lyde", udtalte Etchegaray.

Thomas More er et symbol på, at ingen politisk magt har ret til at bestemme over menneskets samvittig-

hed. Dyrkelsen af ham voksede især under 1900-tallets kamp mod undertrykkende ideologier, såsom nazismen og kommunismen. Under kanoniseringen udrød Pius XI spontant: "Hvilket fuldstændigt menneskel" og mindede om det, som Erasmus af Rotterdam sagde om sin ven Thomas More: "omnium horarum hominem" (alle tiders mand). Thomas More er også blevet dyrket som martyr i Den anglikanske Kirke. Lord David Alton fra Det engelske Overhus fortalte, at mange anglikanere, ser i Thomas More et symbol, som kan forene katolikker og anglikanere.

Nægtede at skrive under

Thomas More blev født i London i 1478 og blev halshugget her d. 6. juli 1535. Han studerede til advokat i Oxford og var også parlamentsmedlem og dommer. More blev parlamentsmedlem i en alder af 27 og senere formand for parlamentet. 41 år gammel arbejdede han direkte for kongen og blev rigskansler i en alder af 52. Han var den første lægmand, som blev rigskansler. Men d. 16. maj 1532 så han sig nødsaget til at trække sig tilbage for at undgå at støtte Henrik VIII's forsøg på at overtage Kirken i England. More blev sat i fængsel og blev 15 mæ-

der senere halshugget, fordi han nægtede skrive under på, at kongen var Kirkens åndelige overhoved.

More omgav sig med flere af renessancens mest kendte skikkelser, som Erasmus af Rotterdam og maleren Holbein den Yngre. Sidstnævnte malede hans portræt. Kejser Karl V sagde, at han hellere ville miste de bedste byer i sit rige end at miste et eneste af Thomas Mores værdifulde råd. Thomas More var en flittig forfatter. Mest kendt er han for "Utopia", hvori han skildrer et samfund sat direkte op i modsætning til samtidens. Utopia var inspireret af Platons "Staten" og skulle stimulere læseren til selv at opdage, hvilke etiske værdier, der kunne give samfundslivet mening. Men samtidig med at Thomas More var en fremgangsrig politiker og forfatter, gav han sig god tid til at opdrage sine fire børn og gik til messe hver dag. Han ville have, at hans døtre skulle have den samme opdragelse som sønnerne, hvilket næsten var utænkeligt på den tid.

D. 25. sept. overgav Cossiga og senator Hilarión Cardozo fra Venezuela et brev til Paven, hvori de og en mængde politikere fra hele verden bad Paven om at udråbe Thomas More til deres skytshelgen. I brevet betoner de, at Thomas More viser, at sandheden må gå frem for mag-

Thomas More fremhæves som en politiker, der foretrak at dø fremfor at gå på akkord med sin samvittighed. (KNA-Bild)

ten og det gode frem for egne interesser.

"Han var en martyr for friheden i moderne forstand, for han modsatte sig magtens krav om at råde over menneskers samvittighed. Det har været en stadig fristelse, som især har været aktuel i 1900-tallet, hvor flere politiske systemer har nægtet

at anerkende, at der fandtes noget højere end politik." Thomas More kan også lære vore dages magthavere noget vigtigt, skriver de to politikere, og hans budskab "kan inspirere alle de, som i vor tid vil afsløre og afvæbne truslen fra nye og maskerede undertrykkelsesmekanismer".

Oversat af Bente og Ole Mayer

Et "verdens-parlament" i Vatikanet

Freden lader sig kun sikre, hvis man griber om roden til konflikter, understregede paven

ROM (KNA) For første gang lagde Vatikanet rum til et "verdensparlament", da flere tusinde politikere havde efterkommet pavens indbydelse til at deltage i en særlig jubelfest i weekenden 4. og 5. november

Ganske vist manglede man de mest kendte toppolitikere. Det kan dog nævnes, at den tidligere stats- og partichef Michail Gorbatsjov holdt en tale om betydningen af religion og etik i politik. Og på deltagerlisten stod navnene på tolv statschefer - blandt andet fra Albanien, Makedonien og Kroatien. Næst efter Italien stillede Polen og Argentina med de største delegationer. De vestlige lande var mest repræsenteret ved statssekretærer og parlamentarikere.

I løbet af en dag blev den pavelige audienshal omdannet til et parlament med delegationer fra 92 lan-

de. Man havde forberedt tre temaer, og blandt dem blev der vedtaget tre slutresolutioner, nemlig om: 1) Ulandenes gæld, 2) menneskerettigheder og religionsfrihed og 3) etik og globalisering. Hovedtemaet var dog skyldsspørgsmålet, som af alle deltagere fra Den tredje Verden blev skildret med al mulig dramatik: Gældssituationen var en forhindring for en fornuftig udvikling i deres land: industrinationerne må simpelthen gøre noget, var hovedindholdet.

Repræsentanter fra de vestlige lande beskæftigede sig også med dette tema. Et fremtrædende medlem af den tyske delegation, Peter Weiss, gjorde det klart, at eftergivelse af gæld ikke kunne være mål i sig selv. De frigjorte midler skulle sættes ind på at skabe en vedvarende udvikling og på effektive forholdsregler til be-

kæmpelse af fattigdommen; de måtte ikke gå til militærprojekter eller sættes ind på spærrede udlandskonti. Der var også enkelte eksempler på selvkritik blandt tredjeverdenslandene; således talte en delegeret fra Nigeria åbent om korruptionen i sit land.

Nedsæt straffen

Johannes Paul II tog også fat på gældsproblemet og ved den afsluttende højtidelighed opfordrede han til en international kamp mod uretten og til kamp for solidariteten. En fremtid med fred lader sig kun sikre, hvis man griber om roden til konflikter og krige. "Freden er et resultat af retfærdighed" sagde han. Desuden tilskyndede paven til at skabe virksomme love til beskyttelse af menneskelivet og til forsvar for fa-

milien, og han fordømte enhver form for eutanasi og abort. Til sidst gentog Johannes Paul II sin appel om, at man i Det hellige År skulle nedsætte straffen for de indsatte.

Paven udtalte bl.a.: "En lov, som ikke anerkender retten til livet fra undfangelsens øjeblik og til den naturlige død, er ikke en lov, som svarer til den guddommelige plan". Det gælder alle mennesker og under alle betingelser, "om de er sunde eller syge, om de er i embryonal tilstand, eller om de står over for døden". Derfor bør en kristen lovgiver hverken gennem forslag eller ved vedtagelse af samme bidrage til en sådan lovgivning. Hvis loven alligevel er blevet vedtaget, bør han gennem den parlamentariske debat foreslå ændringer, som kan "afsvække lovens skadevirkninger".

Facit for premieren på Vatikanet

"verdens-parlament" var de før omtalte resolutioner, som fremover bør indgå i internationale konferencer om udviklingspolitik. I øvrigt vurderede deltagere og iagttagere arrangementet som en succes for Kirken, der med fornyet kraft kan profilere sig som "motor for afvikling af gældsbyrden".

Stillet over for mange menneskers usikkerhed og fremtidsangst advarede Johannes Paul II især de kristne mod pessimismen. Ganske vist ved man ikke, hvor de nye videnskabelige opdagelser, i særdeleshed inden for det biologiske og genetiske område, fører hen, alligevel må kristne ikke se pessimistisk på fremtiden. De har visheden om, at Jesus Kristus er historiens herre.

Sammendrag v. Bente og Ole Meyer

Verden må genopdage fædrenes etik

I en ny bog advarer kardinal Ratzinger mod farerne ved genteknik

München (KNA): Præfekten for den romerske troskæde, kardinal Joseph Ratzinger advarer mod farerne ved genteknikken. "Med grebet efter den genetiske kode overskrider mennesket den sidste grænse", betonedede Ratzinger i sin nyeste bog "Gud og verden", som udkom tirsdag d. 10. oktober, formet som et interview med journalisten Peter Seewald.

I genteknikken ligger der sikkert også nogle muligheder, men i mange tilfælde er "den moralske styrke ikke vokset svarende til de færdigheder til at skabe og ødelægge, som mennesket har udviklet", siger kardinalen og fortsætter:

"Menneskelivet er ikke til disposition." Gud vil bestemt "forhindre en sidste formastelig selvdestruktion af mennesket."

I 1996 havde Ratzinger sammen med Seewald offentliggjort bogen "Salz der Erde". Den foreligger nu på 15 sprog.

I det nye værk opfordrer kardina-

len de troende til at kæmpe for solidaritet, frihed og retfærdighed. Kirken bør atter betone sit engagement for verdens fattige og udstødte. Europas enhed og identitet kan ikke opbygges på basis af teknisk formåen. Ifølge Ratzinger har verden behov for "en genopdagelse af fædrenes etik" og for det, som de civiliserede kulturer har udrettet af stort.

Aldrig tidligere - hedder det i bogen - er der blevet talt så meget om Gud og Kirken som i dag, men aldrig før har så mange mennesker vidst så lidt derom.

Bogen skal forstås som en "ny indføring i kristendom" og er tænkt som en åndelig vejviser på vej ind i det nye århundrede, som medforfatteren udtrykker det. Den skulle give svar på den dybtgående krise for kris-

Med grebet efter den genetiske kode overskrider mennesket den sidste grænse, skriver kardinal Ratzinger i sin ny bog. (KNA-Foto)

tendommen i Europa og samtidig være et manifest mod en "banaliseret og intetsigende udgave af en kristendom", der har fjernet sig fra sine rødder. Det drejer sig om igen at af-dække kristen identitet og at handle ud fra "Troens hemmelighedsfulde fylde og dens spirituelle skatte-kammer", for at det moderne menneske igen kan blive i stand til at forbinde liv og tro i det 21. århundrede, siger Seewald.

DE KAN NÅ DET ENDNU!

Har De betalt deres kirkebidrag for 2000? Det er ikke for sent at tegne 10-års kontrakter. Hvis De opretter en 10-års kontrakt inden den 31.12.2000, kan det forfaldne og betalte beløb fratrækkes på selvangivelsen for 2000.

Deres kirkebidrag er nødvendigt for menighedens og bispedømmets økonomi.

Vi siger tak for deres forståelse!

Samtidig er De med til at bidrage til bispedømmets indtægter. Henvendelse til Katolsk Bispekontor, tlf. 33 11 60 80, Jette Christensen.

BEMÆRK: Bispekontoret er lukket mellem jul og nytår.

Lars Messerschmidt, generalvikar

SKT. JOSEFS SKOLE
4000 ROSKILDE

SANKT JOSEFS SKOLE
en katolsk/kristen skole med livskraftige traditioner

2 ledige vikariater

Barselsvikariat ultimo januar til 22. juni 2001
Orlovsvikariat 8. januar og ca. 3 måneder

Vi har:

- 565 dejlige børn
- 46 engagerede kolleger
- En stor og aktiv forældrekreds

Skema 1 (ikke fuld tid) 19 ugentlige lektioner indeholder:

- Musik i 1., 2 og 6. kl.
- Engelsk i 6. og 8. kl.
- Støttelektioner i engelsk for en 7. klasses elev
- Skolekomedie
- Kor

Skema 2 indeholder 26 ugentlige lektioner:

- Dansk 5. kl.
- Tysk i 7., 8., og 10. kl.
- Støttelektioner i 5. kl.

Vi vil gerne have varme positive og energiske kolleger, som vil være med til at tegne skolens livslade kristne linie og være med til at skabe udvikling på en skole med solide traditioner. Skolen optager både protestantiske og katolske elever.

Der er gode trafikforbindelser fra hele Sjælland og kort vej fra station til skole.

Ansættelse i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC.

Yderligere oplysninger om stillingerne kan fås hos skolens ledelse Margit Jensen eller Ruth Juul på tlf. 46 35 25 26

Ansøgningsfrist 4/12-00 kl. 12.00

Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes til Skt. Josefs Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde

Kasper forsvare Dominus Jesus

ROM (KNA) Den tyske kuriebiskop og sekretær for det pavelige enhedsråd, Walter Kasper, har taget de teologiske udsagn i den kontroversielle Vatikan-erklæring "Dominus Jesus" i forsvar. Samtidig tilføjer han dog, at "tonen og sproget" i dokumentet kunne have været venligere.

Ved åbningen af en brevudstilling med reformatoren og humanisten Philipp Melancthon i Waldensermenigheden i Rom i slutningen af oktober sagde Kasper, at dialogen

mellem katolikker og protestanter må være ærlig og ægte. Der findes også en "falsk økumenisk høflighed, som af lutter hensyntagen fortier bestående forskelle".

Ifølge biskoppen har erklæringen "Dominus Jesus" sat fingeren på det ømme punkt. Dokumentet har synliggjort, hvor forskellene i kirkeforståelsen ligger. Dominus Jesus fordrer en energisk indsats for, at disse spørgsmål bliver taget op som økumenisk tema.

Kasper understregede, at der et år efter underskrivelsen af Fælleserklæringen i Augsburg ingen vej er tilbage for økumenien. Hertil kommer, at Kirken står over for helt nye udfordringer. De gamle svar på menneskers spørgen efter Gud er for mange blevet uforståelige. De søger derfor svar andre steder, også i de østlige religioner. Kirken må finde et sprog, som ikke blot tyder det jordiske liv, men som også taler om det evige liv, betonedede Walter Kasper.

Kristne må overvinde splittelse

Økumeni er ikke en hobby for drømmere, men en befaling fra Herren

HAMBURG (KNA): Den evangelisk-lutherske biskop Maria Jepsen og hjælpebiskop Hans-Jochen Jaschke har opfordret deres trosfæller til at fortsætte vejen mod enhed og ved fælles hjælp at overvinde splittelse.

- Økumeni er ikke en hobby for drømmere, men en befaling fra Herren, sagde Jaschke, da han talte ved en økumenisk vesper i Petrikirken i Hamburg onsdag den 1. november.

Biskoppen opfordrede til, at Fæl-

leserklæringen om Retfærdiggørelse et år efter dens underskrivelse i Augsburg ikke får lov til at ligge upåagtet hen.

Biskop Maria Jepsen understregede på samme møde, at de grund-sandheder, som hidtil har skilt de to konfessioner, i det store og hele er overvundet.

-Syndernes retfærdiggørelse er ikke mere evangelisk særeje, sagde biskoppen, der fandt, at Vatikanets er-

klæring "Dominus Jesus" af mange evangeliske kristne er blevet opfattet som et tilbageskridt.

-Derfor har det været velgørende at høre udtalelser fra katolikker om, at økumenien skal fortsætte. Evangeliske kristne skal på den baggrund ikke surmule og trække sig tilbage. Underskrivelsen i Augsburg er en god begyndelse, som vi takker for, sagde Jepsen.

Økumeni er en proces

Generalsekretær Konrad Raiser, Kirkens Verdensråd, sagde i forbindelse med en netop afholdt møde i Eksekutiv-komiteén, at økumeni ikke udtrykker en tilstand, men en proces i stadig bevægelse. Kirken er altid på vej mod fællesskab. Til økumeniens oprindelse tæller samarbej-

det i mission og i tjenesten for mennesket i verden. Den økumeniske bevægelse er i sig selv et missionerende vidnesbyrd for evangeliet. Økumeni er ikke et mål i sig selv, da det er Guds vilje, at den fælles indsats for retfærdighed omfatter alle mennesker, understregede generalsekre-

tæren. Den græsk-ortodokse metropolit i Tyskland Augoustinos, erklærede i en velkomsthilsen til synoden, at "spørgsmål om ægte fællesskab i kirken finder deres svar i Kristus. Økumeni har Guds tilsagn, når den erkender sit udgangspunkt og mål i Kristus.

Vi ved hvor vi står

Rummelighed og tolerance er vigtige begreber på Niels Steensens Gymnasium, der fejrer 50 år den 25. november

Af Søren P. Sørensen

Det er ved at være bevidst om sin egen arv, kultur og historie, at man kan åbne sig for den verden, som man lever i. Rummelighed og tolerance hænger sammen med, at man er bevidst om sin egen identitet.

Det siger konstitueret rektor Thomas Martin Nielsen, Niels Steensens Gymnasium i forbindelse med skolens 50 års jubilæum fredag den 24. og lørdag den 25. november.

At Niels Steensens Gymnasium har en rig historie, vidner forberedelserne til jubilæet om. I fokus er de gamle fædre, som banede vejen for Niels Steensens Gymnasium, der er beliggende i et tidligere kloster, Sankt Kjelds Gade på Østerbro i København.

Niels Steensen, der fejres både som person, videnskabsmand og præst.

Ignatius, Jesuiterordenens stifter, der har lagt navn til skolens pædagogik, den ignatianske pædagogik.

Danske jesuitter, som for 50 år siden grundlagde skolen, og som i dag, skønt højt op i årene fortsat er en del af skolens liv og væsen.

- Åndeligt og menneskeligt er det af stor værdi. Hos dem og den orden, de repræsenterer, er der megen visdom at hente, siger Thomas Martin Nielsen.

Han nævner pater Georg Heggum SJ, der var skolens første rektor fra 1950 til 1969, pater L. O. Dorn SJ og pater Anton Dekkers, der alle er højt op i årene, samt de to yngre jesuitter, Richard Sprengers og Lars Reuter.

Pædagogikken

Et 50 års jubilæum er en flot anledning til at markere det værdigrundlag, som skolen bygger på. Men på NSG er det mere end festtaler og jubilæumsskrift. Den er en integreret del af skolens hverdag.

-Vi er et katolsk gymnasium, og vi er en jesuiterskole, den eneste af sin art i Skandinavien, ja i hele Nord-europa. Det forpligter os på at besinde os på vores værdigrundlag. Det er en stor udfordring i en tid, hvor der bliver stadig færre jesuitter, siger Thomas Martin Nielsen, der startede som elev i 8. klasse helt tilbage i 1971. Så var han væk fra skolen i nogen år, hvor han bl.a. læste irsk litteratur på det katolske universitet i Dublin. Siden 1988 har han været fastansat, og siden 1999 været konstitueret rektor.

- Jesuiterordenens grundlægger Ignatius af Loyola var en streng herre, der gik metodisk til værks og undersøgte tingene som de var, for dernæst at stille de kritiske spørgsmål. Kan det nu passe? Den holdning kan overføres på en skole som vores.

- Her på NSG har der eksisteret en ignatiansk studiegruppe i otte år. Det siger noget om interessen, at omkring halvdelen af skolens lærere har været involveret i denne studiegruppe, hvor vi dykker helt ned til rødderne. Den ignatianske pædagogik handler om, at man forholder sig videnskabeligt og objektivt til tingene, stiller de kritiske spørgsmål, og handler på grundlag af sin viden. Og så er omsorgen for den enkelte også et vigtigt element.

- Vi har en lang og stærk tradition for metodefrihed, hvor det er op til den enkelte lærer at afgøre, hvordan han eller hun omsætter pædagogikken i praksis. Men på det overordnede plan handler det om at undersøge verden og se den som den er, ud fra en grundlæggende forståelse, at verden er skabt, at der er en mening med tingene, at vi er villet og elsket af Gud og er medarbejdere på Hans projekt.

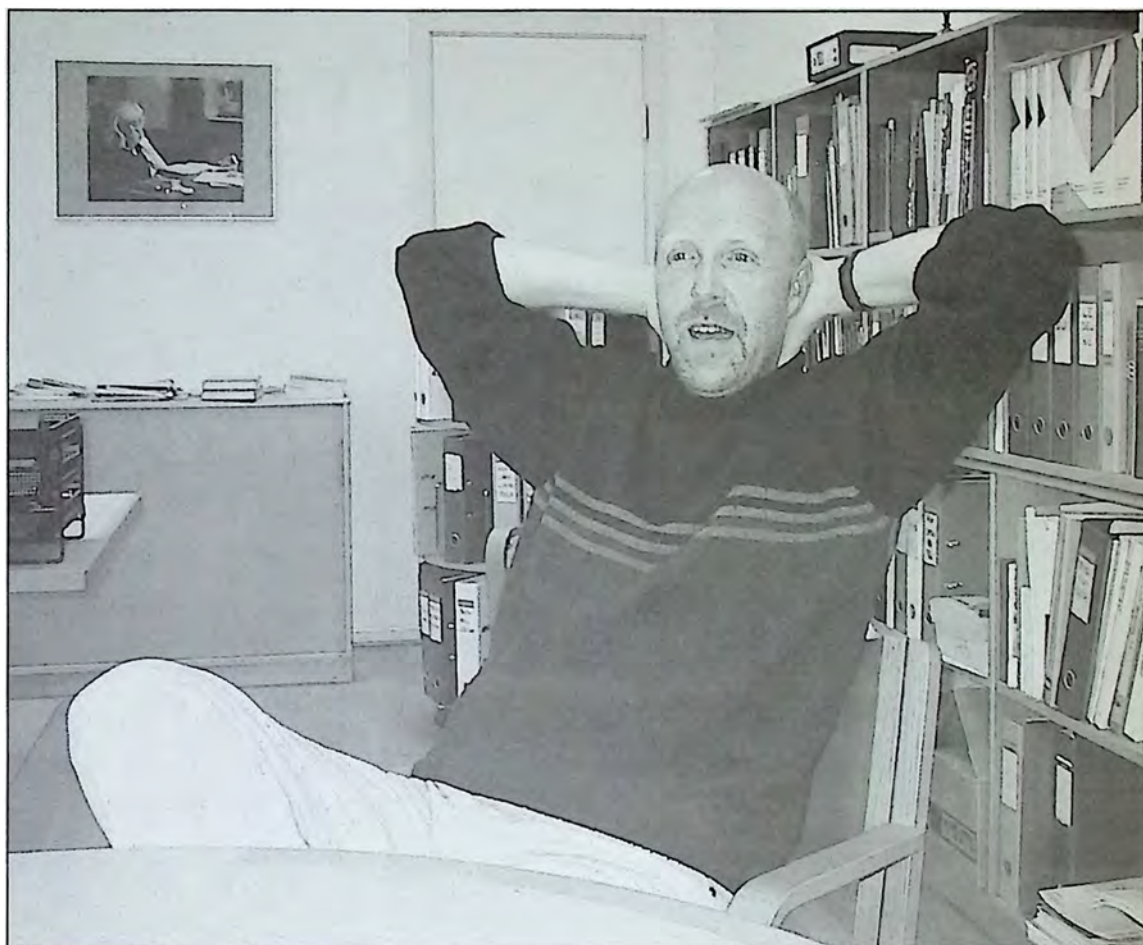
Som eksempel nævner Thomas Martin Nielsen socialpraktik, hvor eleverne i 2.g. f. eks. er besøgsvenner hos ældre, giver lektiehjælp til tosprogede eller laver fritidsaktiviteter for børn. Hvis man har været besøgsven, vil det måske give anledning til nogle tanker om, hvordan vi behandler vore gamle i Danmark.

- Det er en væsentlig pointe i undervisningen på en jesuiterskole, at eleverne bliver bevidste om sig selv som en del af et større samfund, og at de bliver klar over, at den enkelte ikke kun er til for sig selv, men også for andre.

Toner rent flag

Interessen for at gå på Niels Steensens Gymnasium er voksende, trods de faldende ungdomsårgange. Udover gymnasiets 187 elever går der 457 elever i hovedskolen, fra 6. til 10. klasse. På blot et år er antallet af ansøgninger til 1.g. steget fra 66 til 88. Udviklingen bekræfter den linje, som skolen har valgt at føre, nemlig at tone rent flag.

- Vi lægger ikke skjul på vores tilhørsforhold, når vi præsenterer os udadtil. Vi havde for nogle år siden en diskussion om det at profilere

"Desværre er det ikke ualmindeligt, at elever med udenlandsk baggrund møder racistiske og nedsættende bemærkninger på vej til og fra skole" siger Thomas Martin Nielsen med den gamle rektor Georg Heggum i baggrunden. (Foto: sps-freelance)

skolen stærkere også som katolsk skole og som jesuiterskole. Nogle indvendte, at vi ikke var rigtig kloge, men tiden har vist, at det var en rigtig satsning. Det har skabt øget interesse, og vi oplever til vores store glæde en øget elevtilgang.

Thomas Martin Nielsen har flere forklaringer på denne udvikling. Han peger på, at de øvrige katolske skoler i Danmark har en væsentlig andel, fordi de har et godt renommé blandt forældre og i hele undervisningssektoren.

- Men det hænger også sammen med, at der er sket en holdningsændring, hvor det i dag er accepteret, at man lægger vægt på den værdibaserede undervisning. Undervisningsministeriet forventer ligefrem, at man som skole forholder sig aktivt til værdier, at man tør byde på, hvad der er et godt liv. Og det passer jo så utrolig godt til den selvforståelse, som vi har på NSG.

- Vi vil gerne søge ind bagved og undersøge de holdninger, der ligger til grund for vores velfærdssamfund. Hvorfor betaler vi skat? Hvorfor skal vi passe på miljøet? Hvorfor skal vi hjælpe den svage? Man får let det indtryk fra den offentlige debat, at det alt sammen relaterer til den socialdemokratiske velfærdsmodel. Men vi bør stikke dybere og søge tilbage til rødderne, og der vil vi opdage, at det er værdier, som er udsprunget af det kristne evangelium.

Tolerance

At rummelighed og tolerance er vigtige begreber på Niels Steensens Gymnasium har bl.a. sin baggrund i, at eleverne kommer fra mange af verdens lande og religioner. Der er en del katolikker. I hovedskolen udgør de mellem 8 og 10 pct., og i gym-

nasiet mellem 35 og 40 pct. Men folkekirket kristne, muslimer og jøder er også ganske talrigt repræsenteret.

Thomas Martin Nielsen refererer til en undersøgelse på skolen, der viser, at over 90 pct. af eleverne oplever åbenhed og tolerance på skolen.

- Det afspejler meget godt, at vi ikke har noget meningstyranni. Tolerance betyder ikke, at alt er lige godt. Men netop fordi, vi ved, hvor vi står, kan vi også være tolerante over for andre og vise respekt for deres kultur og historie.

- Du kan spørge hvorfor et muslimsk forældrepar sender deres barn på vores skole. Jeg tror, at det hænger sammen med, at de har ambitioner på deres barns vegne og ønsker, at det skal lære noget, når det går i skole. Når de vælger NSG tror jeg også, at det skyldes, at muslimer er vant til at være anderledes troende, og dermed føler et større fællesskab med kristne, der vedgår, at de er kristne, end med verdenslige danskere, der er fremmede over for deres egen religion. Dette gælder også den anden vej, siger han og tilføjer med et smil:

- Vi kender det jo lidt fra os selv. Er man katolik, opleves man ofte som en outsider. Det fremkalder løftede øjenbryn....man skal forklare sig, siger han.

En speciel ånd

"Der er en speciel ånd på NSG, der gør, at alle typer er velkomne", skrev en student fra 1999 i jubilæumsskriftet. Thomas Martin Nielsen uddyber det med at understrege vigtigheden af, at man ser hver elev som et unikt menneske, der har krav på fuld respekt.

- Af samme grund er vi meget på vagt over for mobning, og vi tager

straks fat, når vi bliver opmærksom på det. Her hos os har vi en del elever med fremmed baggrund. Desværre er det ikke ualmindeligt, at de møder racistiske og nedsættende bemærkninger på vej til og fra skole. Det gør det ikke mindre vigtigt, at de her på skolen skal kunne føle sig trygge.

Hvad bliver NSGs udfordring de næste 50 år?

Thomas Martin Nielsen tøver lidt før han svarer:

- Udover det at holde fast i Jesuitertraditionen, når der bliver færre jesuitter, bliver en af vores store udfordringer at holde balancen mellem det at være katolsk skole og dansk skole, jesuiterskole og skole for almindelige danskere. Vi er en skole med rødder i det danske, men vi er også en international skole, der lærer at se tingene i et større perspektiv, fordi vi er katolske og fordi mange af vores elever kommer fra udlandet. Vores styrke ligger deri, at vi kan se tingene i et større perspektiv og er bevidste om vores eget grundlag.

Og så er grundudfordringen jo den samme som altid: At vi på alle niveauer forsøger at praktisere, de værdier, skolen er grundlagt på, at vi lever i respekt, åbenhed, tolerance og tryghed.

Niels Steensens Gymnasiums 50 års jubilæum fejres med en festmesse i Skt. Augustins Kirke, Jagtvej 183, København Ø fredag den 24. november kl. 16-18.

Irene Poulsen og Birthe Bukhausen efter mødet med paven
(Foto: Anders Baadsgaard)

Pilgrim 2000

Bispedømmets officielle valfart til Rom i anledning af det hellige år 2000 blev en uforglemmelig oplevelse

Af Jørgen Bredholt

I ugen 14.-21. oktober 2000 gennemførtes Bispedømmets officielle valfart til Rom i anledning af det hellige år 2000. I alt var 113 tilmeldt, hvoraf langt de fleste deltog.

At bringe en så stor flok af danske katolikker sikkert og frydefuldt frem og tilbage fra det pilgrimsfyldte Italien i jubelåret 2000 kræver selvsagt en stor og grundig forberedelse. Derfor blev der allerede næsten 2 år før, i begyndelsen af 1998, nedsat en valfartskomite under ledelse af de erfarne rejseplanlæggere Sophie og Kaspar Kallan og Gerda Schwartz, der med stor effektivitet tog sig af dette store arbejde, der jo både omfattede transporten til og fra Rom samt opholdet dér, vel at mærke indenfor rimelige økonomiske rammer, så flest mulig kunne deltage. Endvidere krævedes der de nødvendige aftaler vedrørende tilrettelæggelsen af det omfattende program i Den Evige Stad. Valfartskomiteen blev senere suppleret med pater Lorenzo Del Zanna S.J., som særlig "Roma-kyndig", og "Broder Anders", Anders Baadsgaard Jensen OFM. Conv, der i sidste øjeblik måtte

springe til som leder af valfarten på grund af sygdom i familien Kallan, der blev forhindret i at deltage. Efter det store og dygtige forarbejde, som vi alle nød frugterne af på valfarten, må det have været særlig bittert for Sophie og Kaspar på den måde at blive forhindret i selv at høste frugterne. De må vel nærmest have haft det som hine dygtige håndværkere på Noas Ark, der lidt triste blev efterladt i strandkanten ved sætningen af den stolte skude!

Sammentømret flok

I god tid før afrejsen var alle blevet advaret om, at dette var en Pilgrimstur med stort P, og ikke en chartertur af den vanlige slags til Rom. Det skønnede deltagerne snart, da de med biskop Kozon i spidsen lørdag formiddag efter en (hvis man da ikke er cistersiersermunk) ukristelig tidlig afrejse fra Kastrup strandede i Milanos lufthavn med det ildevarslede navn: "Malpenza", idet der manglede 38 pladser i flyet til Rom. Disse fik i stedet en times bustur i regnvejrs omkring Milano. Fornøden tid til at overveje, at det netop var dér, Kejser Konstantin i 313 gjorde kristendommen til statsreligion, en

ikke uvæsentlig forudsætning for det hele. Fra en ny flyveplads med et nyt fly, med plads i, kom hele dette uheldige hold lykkeligt med blot et par timers forsinkelse til det nu solbeskinnede Rom, og følte sig alle ved gensynet med de øvrige deltagere, og måske især bagagen, som hine lykkelige Romafarere, Poul Bergsøe beskriver ved ankomsten til Piazza del Popolo.

Søndagsmessen fejrede den danske pilgrimsskare i San Ignazio, nær Panteon, sammen med biskoppen og de øvrige deltagende præster, der nu også talte den nye sognepræst fra vor ældste menighed, Fredericia, pastor Michael Bienkowski, og den fortsat i Rom studerende David Vincent Nilsen. Det viste sig her, at endskønt pilgrimmene kom fra hele landet, var det en fra begyndelsen sammentømret flok, der virkelig både kunne bede og synge sammen, så rent at det var en fryd. Allerede samme søndag eftermiddag kom det store øjeblik, vi vist alle havde ventet på: at stå på Peterspladsen og beskue den meget smukt restaurerede facade på Peterskirken, som mange igennem de sidste måneder hver søndag havde set i RAI UNO på fjernsynet. Men igen blev man "pilgrimstanken" var,

ikke blot, fordi vi nu skulle gennem den hellige dør, men også, fordi man meget snart blev opmærksom på, at det var der rigtig mange tusinde katolikker fra hele verdenen, der også ville. Og det just denne søndag eftermiddag. Det blev derfor en flere timers skridtgang, undtagen når man blev løftet op af en ivrig italiensk menighed fra Calabrien hvor man kunne slippe jorden med benene for at lade sig løfte videre. Det var virkelig en stor oplevelse af vor kirkes universalitet, og alle var glade og solen skinnede, da vi god ro og orden nåede frem til Porta Santa og skred indenfor, hvor vi holdt andagt, som ved alle de øvrige "indgange" under Broder Anders faste men kyndige ledelse. En oplevelse havde vi dog til gode, da vi særlig optimistiske, rent vejrmæssigt, trådte ud af Peterskirken. På ganske få øjeblikke blev der nemlig åbnet for alle de store sluser foroven, så man nærmest måtte svømme hjem ad de regnvåde gader til de steder, hvor de enkelte boede. Af selv samme årsag indtrådte også her valfartens heldigvis eneste alvorlige uheld. Det var valfartens i øvrigt ukuelige alderspræsident, den 87-årige Helga Wisnievska, som simpelthen blev

skyllet ned af Peterskirkens trapper, der som alt andet dér, er høje og stejle. Det medførte besøg på den lokale skadestue. Men allerede til morgenmaden på hotellet næste morgen mødte Helga op, klar til nye udfordringer, som den gamle katolske spejderleder fra Roskilde ikke ville gå glip af, og det kom hun heller ikke til. Der blev nemlig taget godt vare på Helga i tiden, der kom. Kun var hun indtil torsdag udstyret med en fornem hvid forbindelse øverst på hovedet, der kunne få en til at tro, at hun tilhørte en af de talrige og under tiden også eksotiske nonneordener, der vitterlig findes i Rom, og som iflg. et sikkert forlydende kun Helligånden kender antallet og navnene på.

Ved pavens audiens

Ligesom vi således kunne glæde os over og sammen med de ældre iblandt os, var det samme tilfældet med de helt små, hvor en hel flok af de dejlige Ryom-børnebørn vakte stor glæde, der nærmest kunne gå over i de reneste glædeståre, da vi ved en af messerne i en af de storslåede basilikaer så præste-processionen ført an af to 5/6-årige Ryom-bør-

Hele den danske pilgrimsgruppe efter besøget i Santa Maria Maggiore. Helgas flotte hovedprydelse kan ses på række 2 fornedet, nr. 2 fra venstre. (Foto: Giobetti)

nebørn i røde ministrantdragter, og som til fulde levede op til netop denne families sans for den finere liturgi.

Onsdag formiddag ventede der os alle et nyt storslået møde med Peterspladsen og Kirkens universalitet ved pavens offentlige audiens, der blev afviklet i strålende solskin sammen med mange tusinde andre jublende troende. En særlig ære for den i disse storslåede omgivelser beskedne danske pilgrimsgruppe, var det, at vi, foruden at se vor biskoppelige overhyrde på det store pavelige podie iblandt en salig vrimmel af biskopper og andre kirkelige dignitarer, oplevede at se to af vore pilgrimsfæller nemlig Irene Poulsen fra Virum, og den tidligere kongelige skuespillerinde, bl.a. kendt fra successerien "Matador", Birthe Backhausen, Frederiksberg, blive kaldt op på det papable podie for på alles vegne personligt at hilse på Hans Hellighed. Ligesom vor lille gruppe fra Danmark flere gange blev nævnt af Paven i hans taler. At vi så i den lange ventetid inden Pavens ankomst måtte påhøre Pavens efter sigende meget populære pop-plade med storslåede decibel, blev kun taget med af de fleste som en anden form

for en helsebringende bodsøvelse.

Rundvisninger

Foruden de mange storslåede religiøse oplevelser, der var det egentlige formål med færdet, besøgene i de øvrige valfartskirker Lateranet, Santa Maria Maggiore og St. Poul udenfor Murerne, der alle fyndigt og vel-formuleret blev indledt af den gråkutteklædte Broder Anders, og hver gang med efterfølgende smukke gudstjenester, takket være Biskoppen, de deltagende præster og de "faste ministranter": brødrene d'Auchamp Så var der også i det fyldige program indlagt talrige rundvisninger indenfor det antikke Rom og udenfor. Igen var det Broder Anders, der udførte en fortrinlig gennemgang af Colloseum og Forum Romanum, der til fulde afslørede, hvor stor glæde den enkelte og i vores tilfælde hans heldige tilhørere, kan have af en klassisk sproglig uddannelse på Niels Steensens Gymnasium. Her var intet fortrængt om republikkens spændende historie. To af vore unge præstestuderende Gregers Mærsk Kristensen og Daniel Nørgaard viste ligeledes forbilledligt rundt i Forums udenværker, hvor enhver gam-

mel spejder måtte føle himlen rejse sig ved at stå foran St. Georgs formodede relikvier. Men også Biskop Kozons egen guidede rundtur i hans gamle studiekvarter mellem Panteon og Den spanske Trappe vil længe stå i erindringen. Ikke mindst besøget i Propagandakongregationens kirke, hvori vor egen saligkårede Niels Steensen var blevet bispeviet, inden han af "Propagandaen" blev sent til vort nordlige diaspora.

Pavens sommerresidens

Helt uforglemmeligt for deltagerne var dog et besøg i Castel Gandolfo, Pavens sommerresidens, hvor pater Del Zanna havde formået sin ordensbroder pater Sabino Maffeo S.J. en tidligere fysikprofessor fra ordenens universitet i Rom, samt mangeårig tidligere chef for Radio Vaticana, og ordensprovincial for Mellemitalien, nu vicechef for Vatikanets observatorium, der i dag er beliggende i Arizona, USA, men tidligere i Vatikanets have og derefter ovenpå pavepaladset i Castel Gandolfo. Han havde været villig til, at rive en formiddag ud af sin kalender for at vise os rundt i den ellers lukkede storslåede park. Man kun-

P. Anders Baadsgaard Jensen OFM forbereder deltagerne før vi gik ind gennem den hellige dør. (Foto: Helge Clausen)

ne ved første øjekast se at her stod vi overfor en af de "lærde jesuitter" der bare kunne fortælle om det hele, historie, fysik og astronomi. Udover at være usigelig smuk, indeholdt parken også mange velbevarede rester fra en kejserlig villa opført af Kejser Domitian for næsten 2000 år siden. Højdepunktet ikke blot fysisk men også på anden vis, var det afsluttende besøg i pavepaladset, hvor der fra et par højtliggende terrasser var en ganske enestående udsigt over Albanersøen og det omliggende smukke landskab. Da vi derpå kravlede op ad en stejl ståltrappe til det tidligere observatorium blev den gamle fysikprofessor ganske revet med af situationen og interessen hos os alle. Inden længe var alle de gamle maskiner igen sat i gang, så kuppeltaget for rundt, kikkerter gik op og ned og til sidst også den platform, hvorfra den ældre pater styrede det hele. Særlig bærende blev vi alle, da vi i det beskedne stjernemuseum fandt en italiensk oversættelse af en af vor desværre alt for tidligt afdøde trosfælle, Olaf Pedersens bøger. Han havde selvfølgelig været en nær ven af vores imponerende guide. At udflugten så sluttede med en mildt sagt storslået middag hos Ulla Kampmann i Nemi, med alt godt fra Albanerbjergenes køkken og deres herlige vinmarker gjorde ikke det hele ringere. Det var en lykkelig men træt forsamling, der i bus sent vente tilbage til St. Termini og som nok ved den afsluttende messe sammen med Biskop Kozon, under hans prædiken kunne fornemme, at biskoppen ikke havde haft mulighed for at deltage i denne storslåede, men også på sin vi anstrengende udflugt, så frisk han var!

Ved hjemrejsen lørdag formiddag, hvor vi i figur fik oplevet det italienske bureaukrati, når det er størst i Roms lufthavn, tror jeg alle følte en stor glæde over og en stor taknemmelighed over for dem, der havde arrangeret denne prægtig pilgrimsfærd år 2000

Drengårenes valfart

For adskillige af de lidt ældre pilgrimme var det spændende at anstille sammenligninger mellem drengårenes valfart i 1950 hvor fle-

re af os havde deltaget som halvstore spejdere.

Meget, men langt fra alt var forandret. Noget af den intime atmosfære man huskede, da Pius XII alene kom frem mod spejderne, der stod til højre for højalteret i Peterskirken, kom man mildt sagt ikke til at opleve denne gang, men til gengæld som nævnt flere gange en langt højere grad af Kirkens universalitet.

For den der er interesseret i vores kirkehistorie er der en guldgrube i de gamle numre af Kahtolsk Ugeblad for Nordiske Kristne, hvor man i 1925 har et fuldstændigt referat af den nordiske valfart, som jeg ofte har hørt om hjemme, da min mor deltog. Her var det endnu mere intimt og småt. Selvfølgelig med tog, hvor de danske katolske menigheder hele vejen gennem Danmark stod og vinkede på stationerne. og med privataudiens i Vatikanet og Peter Schindler, som deres "Broder Anders" dog uden grå kutte.

Hertil kan man passende afslutte med et nyligt anvendt citat:

"Rom med alt hvad dette indebærer, er ikke hvad det var, men i stor udstrækning netop af samme årsag, er vi det ikke heller"

Padre Sabino Maffeo. (Foto: Jørgen Bredholt)

Niels Steensens Gymnasium i 50 år: "Nå Terese, har De schnydt?"

Gymnasieåret 1956 / 57 blev et minde for livet

Af Terese
Blixencrone-Møller f. Engell.

ved det ene og vi andre 2 og 2 ved
de øvrige 3 sider.

Efter 9 års skolegang hos Skt. Josephsøstrene på Østerbrogade var det naturligt, at jeg skulle fortsætte i gymnasiet på det net nystartede Niels Steensens gymnasium. På grund af min fars militære forflyttelse kom jeg dog til at tilbringe de første to gymnasieår på Stenhus i Holbæk og her var jeg glad for at gå og fik gode kammerater. Da min far efter de to års forløb atter skulle gøre tjeneste i København, var det derfor med stor skepsis, jeg måtte indstille mig på skoleskift mellem 2. og 3.G. Jeg så det dog som et spændende og forsonende element, at jeg for første gang i mit liv ikke skulle gå i en ren pigeskole, men sammen med både drenge og piger.

Det viste sig hurtigt at den side af sagen ikke var nær så sensationel, som jeg havde forestillet mig. Jeg blev utrolig venligt og godt modtaget af mine nye klassekammerater, som nok også blev glade for et frisk pust udefra, for hele årgangen bestod kun af 5 personer: Ina, Gurli, Hjørdis, Claus og Buller. Vi havde hjemme i et lille lokale på 1. sal, som næppe har været mere end 16 m², det kunne lige akkurat rumme 4 borde opstillet i en firkant, så læreren sad

Intensiv undervisning

Det siger sig selv, at undervisningen på denne måde blev meget intensiv, for der var ingen mulighed for at snige sig udenom eller dukke sig bag ryggen på den der sad foran. Til gengæld var vi rigtig gode til at få vores lærere til at hyggesnakke og dermed trække tiden ud.

Vi var vist en både velopdragen og rimeligt interesseret lille gruppe, men det var ikke den store akademiske ambition der prægede os, så det må tit have været slemt for vores højt begavede og vidende lærere.

Det gælder ikke mindst vores elskelige klasse- og tysklærer pater Roos, som dog nok vidste hvem han havde for sig. Jeg var desværre ikke gode venner med tysk grammatik, så da jeg en gang langt over sædvane halede et mg ÷ i land, så han mildt på mig og sagde: "Nå Terese, har De schnydt?"

Jeg blev aldrig god til grammatikken, men han åbnede mine øjne for mange smukke passager i tysk litteratur.

Rektor og dansklærer var pater Heggum. Hans smukke sprog og klare tanke, såvel i undervisningen som

AFTENBLADET tirsdag den 18. juni 1957

De første kom fra den evige tilbedelses klostret

mindste — men ikke mindst glade studenterhold på striben fra venstre: Terese Engell, Bendt Petersen, Inna Eileen Olsen, Gurli Jørgensen, Klaus Karstrup og Hjørdis Lønborg.

RETS MINDSTE HOLD BLEV DET FØRSTE

Til madpakke- og studenterfest hos Steensens
Gymnasium, der blev først færdigt

første studenter, der
sprang ud i år — stu-
denter springer som
fra Danmarks mindste gym-
nasium — på 1956/57
højt på...

siden i hans prædikener har været en af mit livs berigelser. Han var dog ikke altid helt nem at forstå, for eksempel lod han meddele, at skolen var lukket, så vi fik en ekstra fridag på grund af chimære aggregater i rørsystemet! Ved lidt indbyrdes snak blev vi enige om, at det nok var centralvarmeanlægget der skulle efterses.

Vore øvrige lærere var i fransk Hans Bang, som også var skolens nidkære inspektør og som bag en ilter maske gemte et meget venligt menneske, som engelsklærer havde vi af fru Grandt-Hansen og til naturfag adjunkt Vagn Haarsted. I latin og historie havde vi lektor Mac-

keprang, som fik mig til at se på faget historie i et helt nyt lys, nemlig på tværs af landegrænser med vægt på den indbyrdes påvirkning af begivenhederne i de forskellige lande. Til gymnastik var vi jo kun 4 piger, det passede til en double i badminton, men så vidt jeg husker havde vi også nogle timer sammen med 2.G's piger.

Sammenfattende var det for mig et år præget af en katolsk funderet akademisk og humanistisk ånd hvis lige jeg ikke har mødt siden. Et gymnasieår som sikkert var helt forskelligt fra hvad man oplever i dag, men ikke på nogen måde tørt og trist, et minde og en påvirkning for livet.

og på drengenes be-
løp — og det
punkt på programmet
dagens hestevædd
Kongens Nytorv
ferie ...

Gamle Niels Steensens
Nicolaus Steno —
ken, gaden, hospital
len og gymnasiet
navn til — må have
sig i sin himmel over
gen frisk ungdom
og godt et student
have erkendt, at
eet, det levende
lige noget andet,
endog spejleret
hjertet nu alligevel
Leo 18

Tekst: Leif Nilsen
Foto: Minde

Reportage fra studenterfest på
NSG 18. juni 1957

"Og selvom jeg måske især i begyndelsen af min rektorid kunne forekomme autoritær, så var det noget jeg følte mig tvunget til at frygt for, at skolen skulle skandaliseres af dårlig opførsel, og derved give skolens modstandere vind i sejlene. I virkeligheden er jeg personligt meget lidt autoritær"

Pater Heggum, Niels Steensens
Gymnasiums første rektor (1950-1969) i
skolens festskrift.

En bog om engle

Fra jødisk og fra kristen side må man afvise en del af bogens tekst

Af Stig Rolvsen

Engle hele året. Fascination, meditation og healing" er titlen på denne i udstyr og billeder meget skønne bog.

Forfatterinden er Ambika Wauters, britisk homøopat og psykoterapeut, og kendt for sine bøger om helse og healing.

Bogens danske udgave er identisk med den engelske, og dens oplysninger er især inspireret af jødiske og kristne kalendere og følger dyre-

kredsens cyklus fra Vædderens tegn (forårsjævndøgn) til Fiskens tegn (vinteren). "Engle hele året" sætter fokus på det guddommelige nærvær i vort liv, og de 52 engle angiver temaer, der findes i det herskende tegn på årstiden.

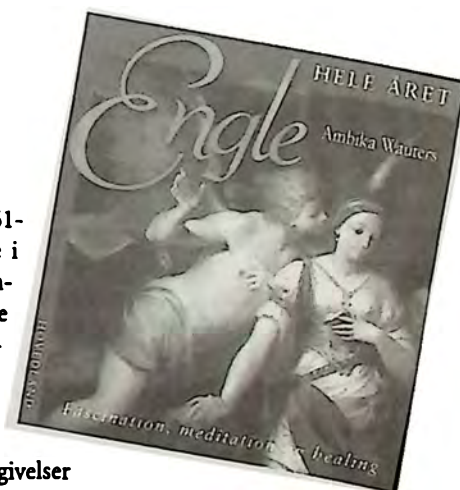
I forordet skriver Ambika Wauters bl. a.: "Engle er kanaler for den forbindelse, vi altid har med Gud. Deres mission er at guide og støtte os på vor åndelige vej. Gud elsker os og har skabt os i sit billede, for at vi skal kende og elske ham, idet vi og-

så elsker os selv. Hans guddomsgnist lever i os alle. At få den gnist til at blive en flamme, som kan brænde væk alt det, som ikke har at gøre med kærlighed, lys eller sandhed, er englenes arbejde".

Så vidt, så godt!; men i bogens øvrige tekst viser det sig ofte, at A.W. ikke kun er inspireret af jødisk og kristen tradition om engle. Hun drager også ind de meninger og synspunkter om og holdninger til engle, som bl. a. teosoffen Emanuel Swedenborg (1688-1772) og antropo-

soffen Rudolf Steiner (1861-1925) gav udtryk for. Dette i forbindelse med forfatterindens egne, stærkt subjektive og derved kontroversielle meninger, gør, at man desværre fra jødisk og fra kristen side må afvise en del af bogens tekst - men ikke bogens gengivelser i farver af malerkunstens klassiske englebilleder, så skønne de er.

Ambika Wauters: Engle.
Forlaget Hovedland. 298 kr.

Ny CD med med middelaldersang

Middelaldermusik en vej til bøn i kirkens fællesskab

Af Jacob Thomsen

I de senere år er interessen for middelalderen vokset eksplosivt. Bøger og udstillinger, radioudsendelser og foredrag om middelalderen er ikke længere noget usædvanligt. Dette gælder også middelalderens musik, der nu ofte står på programmet. Måske skyldes det, at vor tid i særlig grad har behov for den ro i sindet og indre fred, som gregoriansk sang særlig udtrykker. Denne musik er virkelig en vej til bøn i kirkens fællesskab og kan løfte sjælen til en åndelig forening med englenes og helgenernes himmelske lovsang til Guds ære.

Det Danske Hildegard Ensemble, der har Jette Thomsen som kunstnerisk leder, udgav i 1998 på forlaget Religionspædagogisk Center en også i udlandet efterspurgt CD med

Hildegard af Bingens sange fra 12. århundrede. Titlen var Lux vivens (det levende lys, et citat fra Hildegard af Bingen). Nu har Ensemblet i oktober 2000 udgivet en ny CD med titlen Vox angelica (englerøst, der inden månedens udgang er solgt i over 2000 eksemplarer på forlaget Fønix Musik). Denne gang kombineres flere slags kirkelig middelaldersang. Foruden en række Hildegard-sange, som ikke findes på den forrige plade, synges en halv snes gregorianske melodier. Denne kombination er historisk korrekt. I begge de klostre, Hildegard var abbedisse for, har gregoriansk sang været den selvfølgelig ramme om hendes egne sange med deres særlige inspiratoriske karakter.

Et tredje spændende indslag på den nye CD er tre hymner og antifoner til Birgitta af Vadstena fra 14. årh. De viser tydelige træk af sen-

middelalderens forfinelse og følelsesfuldhed, men stadig inden for den gregorianske traditions givne rammer. Således rummer denne nye CD Vox angelica interessante eksempler på kirkesangens udvikling gennem det meste af middelalderens lange forløb.

Hildegard Ensemblet holder koncert med en del af pladens indhold mandag 11. december 2000 kl. 17.30 i bibliotekssalen i Rundetårn Entré 40 kr.

Pladen koster 109 kr. ved bestilling inden 1.12., ellers 139 kr. ved henvendelse enten til Fønix Musik, Sønder Allé 12, 8000 Århus C, tlf. 86195811 eller Religionspædagogisk Center, Frederiksberg allé 10 A, 2000 Frederiksberg, tlf.: 3324 9250, - eller i Stenobutikken.

Jeg møder Jesus

Af Nina Lassen

Med undertitlen Han siger til mig "Jeg elsker dig" – en historie om Guds kærlighed igennem Bibelen, er "Jeg møder Jesus" en gedigen indføring i kristendommen for børn. Bogen indledes med en beskrivelse af, hvorledes Jesus møder os og ønsker at følges med os på vandringerne gennem livet. Herefter følger en gennemgang af de centrale temaer i kristendommen under overskrifterne: "Jesus fører mig ind i Guds familie"; "Jesus lærer mig at bede"; "Jesus lærer mig at leve"; "Jesus, hvorfor er du kommet til vores Verden?"; "Jesus giver mig sine bud: Saligprinsingerne". Næste del har overskriften "Jesus fortæller mig verdens historie fra begyndelsen" og fortæller i kronologisk form Bibelens beretning om Guds skaberværk og frelsesplan fra Adam og Eva over den gamle pagt med Noa, Abraham og Moses til den nye pagt med Kristi fødsel, liv og korsfæstelse. Sidste del under overskriften "Jesus lever" omhandler opstandelsen, Kristi himmelfart, den første pinse, aposteltiden og Kirken nu.

Teksten er skrevet af Jean Vanier og hans venner i l'Arche. l'Arche - Arken - blev grundlagt i 1964 af blandt andre Jean Vanier og er nu en verdensomspændende, økumenisk bevægelse. l'Arche's mission er at skabe bofællesskaber - hjem - hvor personer med og uden mentale handicap sammen kan dele livet og gensidigt støtte og hjælpe hinanden til at vokse følelsesmæssigt, socialt og åndeligt.

Centralt i Jean Vaniers vision er, at mentalt handicappede mennesker ofte er tættere på åndelige værdier som kærlighed og venlighed end andre. "De er de svageste og mest skrø-

belige, og de har så meget at lære os." Kernen i l'Arche's spiritualitet er knyttet til mødet med Jesus i den fattige. Den fattige som den svage, den ensomme, den der er uden håb eller hyrde, den som ikke tror sig værd at blive elsket, den der føler sig fremmedgjort eller afvist. Sommetider er den fattige den synligt udviklingshæmmede, til andre tider er det den såkaldt normale.

På grundlag af det, Jean Vanier har levet med og i l'Arche, overbringes det kristne budskab i en letforståelig, enkel og bevægende form som det, der er i stand til at forandre vores liv.

Teksten følges af illustrationer udført af "én af" Jesu Små Søstre. Jesu Små Søstre, der netop selv på en meget konkret måde får troen til at hænge sammen med hverdagen, præcis som Jean Vanier forsøger. Illustrationerne indebærer ikke sjældent en risiko for, at budskabet i de bibelske beretninger løsrives fra Bibelen, så disse i stedet kommer til at fremstå som rene fortællinger eller eventyr i egen ret. Det er ikke tilfældet her. Den følelse, som de enkle og fine tegninger formidler, er så tydeligt en hjælp til at sammenholde de bibelske beretninger med barnets - og for den sags skyld hvem som helst - hverdag. (Som et ekstra pædagogisk plus inviteres læseren til selv at farvelægge tegningerne.)

Netop i den enkelthed, som såvel tekst som billeder formidler, er der tale om en meget dyb og indsigtfuld fremstilling af evangeliet om Kristus - en fremstilling, der er solidt forankret i Bibelen og den kristne tradition. Den vil derfor være en god støtte for de, der skal tage sig af børnenes oplæring og indføring i den kristne tro. Det er en bog, som for-

ældre og andre vil have stor glæde af at læse op for - og ikke mindst med deres børn. I en engelsk præsentation anbefales den til aldersgruppen mellem 9 og 12 år, men bogen vil tale til mindre og formentlig også større børn. Jeg har selv haft lejlighed til at læse den for min datter på syv, og på en hel anden måde end andre - også fine bøger - har denne givet anledning til samtale og overvejelser.

Jeg møder Jesus kan så afgjort anbefales som et både væsentligt og værdifuldt supplement eller alternativ til allerede eksisterende børnebibler. Udover at indgå i materialet til katekesen i skole og kirke, vil den egne sig fortræffeligt som dåbs- eller første kommunionsgave og -kom-mende sin katetiske forpligtelse ihu - vil den måske i endnu højere grad være en oplagt gave næste gang et lidt større barn eller gudbarn har fødselsdag. Bogen er som nævnt først og fremmest en indføring i kristendommen, og bekendtskabet med den bør derfor ikke begrænses til den katolske kirke. Med et par forklarende bemærkninger knyttet til afsnittene om firmelsen, forsoningens sakramente og paven som særlige katolske institutioner, vil bogen således være lige relevant for familie og venner i Folkekirken og andre kirker uden for den katolske kirke.

Jean Vanier, Jeg møder Jesus, 208 s., 124 kr. Ansgarstiftelsen, 2000. Kan købes i boghandlen.

Pater Johannes Umans in memoriam

Pater Umans holdt meget af at læse teologisk og kirkeretlig faglitteratur.

Pater Johannes Theodorus Maria Umans S.M.M. døde søndag den 29. oktober ved middagstid på plejehjemmet Solskrænten i Birkerød, hvor han havde boet siden forsommeren 1999. Pater Umans, der er født den 8. oktober 1924 i Amsterdam, indtrådte den 7. september 1946 hos montfortanerne i Holland, hvor han også fik sin præsteuddannelse. Han blev præsteviet i Oirschot i Holland den 15. marts 1953 og ankom til Roskilde den 15. september 1953, hvor han var kapellan i ti år. Fra november 1963 til august 1967 var han sognepræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup. Derefter var han andenpræst ved Skt. Laurentii Kirke i Roskilde og fra den 15. september 1974 til den 31. juli 1993 sognepræst samme sted. Fra den 1. august 1993 og til 1999 var pater Umans præst ved Vor Frue Kloster på Åsebakken.

Allerede i 1966 blev han udnævnt til dommer i den kirkelige domstol, hvis arbejde han fattede dyb interesse for, og hvis formand han var fra 1988 indtil 1999. Arbejdet med ægteskabsager i den kirkelige domstol lagde stort beslag på hans tid og kræfter, og selv om han ikke havde nogen egentlig kirkeretuddannelse samlede han efterhånden megen viden og erfaring på dette område, ligesom han også årligt deltog i konferencer i Tyskland for formænd for kirkelige domstole.

En anden sag, som lå pater Umans meget på sinde, var det økumeniske arbejde. Da han fejrede sit 40 års præstetillid i Roskilde den 15. marts 1993, skrev Katolsk Orientering: "Det var interessen for økumenisk arbejde, der fik pastor Umans til at acceptere tilbudet om et pastoralt virke i Danmark - en interesse der er forblevet usvækket gennem alle årene. Og ikke alene er pastor Umans en af pionererne i Roskildes økumeniske arbejde, men også primus motor".

I mange år tilbragte han sin ferie med at vikariere på Sostrup Kloster, og det var med glæde, at han tog imod tilbudet om at virke som præst ved Vor Frue Kloster, hvilket viser, at han fandt sig hjemme i klosterligt sammenhæng.

Pater Umans holdt meget af at læse teologisk og kirkeretlig faglitteratur, hvilket hans ret betydelige efterladte bibliotek vidner om.

Medlemmer af hans gamle menighed i Roskilde ligesom også dens præster og andre medbrødre samt søstrene fra Åsebakken besøgte ham regelmæssigt i den sidste svære tid på plejehjemmet og viste ham således deres taknemmelighed. Derfor kunne en lille menighed på seks personer fra hans bekendtskabskreds samles om hans leje lige efter, at døden var indtrådt, og holde en afskedsgudstjeneste. Vi følte alle, at Gud på allerbedste måde havde tilrettelagt de sidste dage af pastor Umans liv og således bragt en præsts liv til en smuk afslutning. Den læge, der senest tilså ham - to timer inden døden indtrådte, er selv katolik! Personalet på plejehjemmet har været enestående lige til det sidste og med stor finfølelse respekteret hans gejstlige stand. Han hviler nu i fred.

Begravelsen fandt sted fra hans gamle sognekirke i Roskilde fredag den 3. november. Han blev som den sidste montfortaner begravet sammen med sine medbrødre på Roskilde kirkegård.

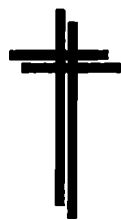
Lars Messerschmidt, generalvikar

Bogomtaler fra Niels Steensens Bibliotek

I disse år ved begyndelsen af et nyt århundrede er den kristne familie under stadig større pres fra et stadig mere sekulariseret samfund hvor Gud og de kristne værdier synes at spille en stadig mindre rolle på trods af den megen talen i medierne om danskernes større søgning efter mening med livet. Derfor vil bogomtalerne fra NSB denne gang være om bøger som handler om familielivet og de kristne værdier. De, som har energi og lyst, bør læse/genlæse Pave Johannes Paul II's rundskrivelse om Familien "Fællesskabet i Familien" fra 1981. Denne rundskrivelse kommer ind på alle aspekter i familielivet og er virkelig værd at

læse. Samme forfatter skrev i 1978 før sit pontifikat "Fruitful and responsible love". Her får man allerede en tidlig forsmag på Johannes Paul II's syn på ægteskabet. En dejlig bog som er værd at læse. Endelig vil jeg nævne Pave Paul VI's rundskrivelse "Humanae Vitae". På trods af rundskrivelsens dårlige ry er den faktisk værd at læse til forståelse af menneskets værdi, men også den opgave og det ansvar vi har som mennesker overfor og i relation til hinanden.

De af KO's læsere der ønsker at låne nogle af de omtalte bøger skal gå til deres lokale folkebibliotek som kan låne dem fra NSB.

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød Tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 16 34

MagleåsTRÆF. Søndag, den 26.11.2000

Kl. 14.00 kaffe + kage, kl. 15.00 foredrag.

VISEEFTERMIDDAG MED MARIA STENTZ.

Maria Stentz, som er en fremragende visefortolker, tager os med på en tur gennem visens historie – akkompagneret af sin søn på harmonika – begyndende med skillingsviser for at ende med vor tids viser. Efter en lille pause vil Maria Stentz vise os en anden side af sit talent ved at læse H.C. Andersen for os. Såvel noget af det, vi alle kender og elsker og noget, som måske vil være nyt for mange. Maria Stentz' repertoire er stort og alsidigt.

Pris kr. 50,-. Tilmelding ikke nødvendig.

JULETRÆF

Fredag, den 15.12.2000 kl. 11.00 – ca. 16.00

Små penge med stor virkning

Åbent hus arrangement for ældre og andre, der har lyst til at være med.

Overlærer Inger Harbo Andersen vil fortælle om "Jul i Sankt Martins Hus" – et lille, spændende projekt i Letland, som et godt eksempel på, at selv beskedne midler kan give gode resultater. Efter en god julefrokost vil der være lidt musik og sang ved Paul Andersen.

Pris kr. 120,-

TILMELDING og yderligere oplysninger

Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6

3460 Birkerød

tlf.: 45 81 07 15, kontortid kl. 9.00 – 15.00

e-mail: magleaas@magleaas-kursuscenter.dk

Alle i bispeddømmet indbydes hermed hjerteligt til

Fællesdag

Lørdag den 18. november 2000

Skt. Pauls Skole

Frøgårds Allé 8 – Høje Tåstrup

kl. 13.00 – 20.00

arrangeret af 5 af den katolske kirkes nyere bevægelser og fællesskaber

Program fra kl. 13.00 til kl. 20.00

kl. 13.00 ankomst, introduktion

kl. 13.30 videofilm: "det karismatiske aspekt i Kirken gennem tiderne"

kl. 14.15 præsentation af de 5 bevægelser

kl. 17.30 Messe med biskop Czeslaw Kozon

kl. 19.00 fælles spisning (mad og drikkevarer kan købes)

kl. 20.00 afslutning og aftenbøn

Der er specielt børneprogram!

Couples for Christ

Den Neo-katekumenale vandring

Focolare-bevægelsen

Katolsk Karismatisk Fornyelse

Tro og Lys

Halvårsoversigt - Forår og sommer 2001 Magleås

2/4 - 4/2 Weekend.

Nutidens Børn - Fremtidens Kirke.

En weekend om mødet mellem moderne børn og unges livsverden og kirkens forkyndelse. Zapperbørn, curlingbørn, livserobrere - kært barn har mange navne, og der findes på nye etiketter, der forsøger at karakterisere moderne børn og unge. Bag etiketterne ligger vi voksnes oplevelse af afstand og forundring over børn og unges udtryksformer, adfærd og værdiorientering. Weekenden vil gennem foredrag, gruppedrøftelser og andre aktiviteter bl.a. tage udgangspunkt i følgende spørgsmål.

- hvad kendetegner børn og unges værdiorientering i dag?
  - hvilke udfordringer giver det til kirkens forkyndelse og katakesen?
  - hvordan kan børn og unge erfare den kristne tro som vedkommende og me-ningsfuld i deres fortolkning og forståelse af sig selv og omverden?
- Weekenden henvender sig til alle med interesse for emnet.

Leder: Hanne Brixtofte m.fl.

Pris: kr. 675,-.

18/3 MagleåsTRÆF med Erling Tiedemann.

Kan man, hvad man vil?

Bør man, hvad man kan?

Vil man, hvad man bør?

På baggrund af arbejdet i Etisk Råd lægger Etisk Råds formand Erling Tiedemann op til en drøftelse af nogle af de etiske dilemmaer, samfundet står overfor. - specielt på sundhedsområdet. Tilmelding ikke nødvendig. Kaffe kl. 14 - foredrag kl. 15. Pris for foredrag, kaffe og brød kr. 50,-.

31/3-1/4 Pilgrimsveje i Europa.

En weekend med beretninger om pilgrimsvandring og rejser i det store jubilæumsår 2000.

Vi hører om pilgrimsreisen til Det hellige Land med oplevelser fra Bethlehem og Jerusalem. Vi får en skildring af pilgrimsvandringen til helligstederne i Grønland.

Vi vil lytte til den spændende beretning om pilgrimsvandringen fra Danmark til Santiago de Compostella. Desuden informerer vi om de nordiske valfarter til Sankt Olaf i Trondheim, der i de senere år har fundet megen interesse og tilslutning.

Leder: Pastor Dietrich Timmermann.

Pris: kr 500,-.

2/4-15/4 Påskerefugium.

2/4-16/4 Det vil også i år være muligt at tilbringe påsken på Magleås. Torsdag d. 12. april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2. påskedag kl. 13.30.

Påskerefugium

Påskens rige liturgi vil være dages hovedindhold. Desuden lægger dagene op til stilhed og ro, socialt samvær og dejlige spadsereture i park og skov.

Gejstlig leder: Pater Jac. Adams C.ss.R.

Daglig leder: Annie Rastrup

Pris: fra 12/4-15/4 kr. 1175,-. fra 12/4-16/4 kr.1290,-.

23/6

Midsommertræf.

Sankt Hans aften vil der atter i år være åbent-hus arrangement. Medbragt mad kan spises i det fri eller i foredragssalen. Grill'ene vil være tændt og parate til brug fra kl. 18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/te i stuerne formedelst kr. 35,- børn gratis.

Kl. 21 er der Sankt Hans bål. Båltalen holdes i år af styrelsesmedlem, lærer Hanne Brixtofte. Tilmelding er ikke nødvendig.

24/6-30/6

Familieuge/sommeruge.

Det er blevet tradition, at der er en sommeruge/familieuge på Magleås. Det overordnede tema vil foreligge i januar 2001, men rammen er, som følger: Sommerugen på Magleås henvender sig til familier med børn og andre interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås med oplæg, samtaler, liturgi og workshops. De fleste formiddage er der et program for de voksne med foredrag, oplæg og gruppedrøftelser, mens børnene har deres eget program. Liturgi, workshops, udflugter m.m. er naturligvis fælles for alle.

Ledergruppe: Hanne Brixtofte,

pastor Niels Engelbrecht, Kirsten Poulsen m.fl.

Pris voksne kr. 1495,-. børn: 12-15 år kr. 795,-.

børn 3-11 år kr. 495,-.

8/7-14/7

Magleåsugen.

Magleåsugen er en fornyelse af pensionistugen, som fortsat er beregnet for pensionister og andre interesserede, men med et fyldigere program. Vi gør dog opmærksom på, at den enkelte deltager selv bestemmer, hvor meget program man vil deltage i. Programmet vil foreligge omkring nytår og vil have emner inden for litteratur, kunst, musik, kirken, socialt arbejde, historie . . .

Lederteam: Mie og Ole Nielsen og Annie Rastrup

Pris: kr. 2150,- i e/v - kr. 1850,- i db/v

22/7-29/7 Højskoleuge.

Abrahams Børn.

Emnet for årets højskoleuge er Abrahams Børn - Abraham som den fælles stamfader til Jødedom, Kristendom og Islam.

Vi vil i ugens løb ved hjælp af en række foredragsholdere se, hvad der er fælles for de 3 religioner - og hvor vore veje skilles. Vi vil høre om den historiske udvikling, blive sat ind i, hvad der er jødisk og islamisk tro, og hvilken indflydelse troen har på hverdagen. Vi vil se jødisk og islamisk kunst og komme ind på den dialog, der foregår mellem kristne og muslimer, for til sidst at se på, hvad vi kristne kan lære af de andre. Detaljeret program foreligger i begyndelsen af januar.

Planlægningsgruppe: Walter Dalland, Jean Pierre Duclos og Annie Rastrup.

Kursusledere: Walter Dalland og Annie Rastrup.

Pris: kr. 2475,- i e/v - kr. 2165,- i db/v.

TILMELDING og yderligere oplysninger

Sekretariatet

Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6

3460 Birkerød

tlf.: 45 81 07 15, kontortid kl. 9.00 – 15.00

e-mail: magleaas@magleaas-kursuscenter.dk

Moder og arrangementer

**NIELS STEENSEN FEST
2000**
 lørdag den 25. november

Herved indbydes alle interesserede til den årlige fejring af den salige Niels Steensen på hans himmelske fødselsdag.

Program:
 14.30: Reception i Sankt Ansgars Kirkes menighedslokaler, Bredgade 67 A.
 15.45: Foredrag med efterfølgende diskussion om Niels Steensens videnskabsyn ved direktør for Forskningsstyrelsen Jens Morten Hansen.
 17.00: Niels Steensen-festmesse i Sankt Ansgars Kirke, prædiken ved p. Anders Baadsgaard OFMConv.

Academicum Catholicum
 Steno-Gildet
 Sankt Ansgars Menighed

Samme dag vil der blive nedlagt en krans ved Niels Steensen-mindetavlen i Klarebodeme kl. 10 og ved Niels Steensenstatuen foran DNLB (Fredrik Bajers Plads) kl. 11.

**KATOLSKE
MENIGHEDSPLEJERS
JULEMARKED 2000**

Søndag den 3. december på Niels Steensens gymnasium Australiensvej 38 2100 København

Kl. 9.30 Messel Sct. Augustin kirke
 v/Biskop Martensen
 Kl. 10.30 Markedet åbner
 kl. 13.30 Skotsk dans og sækkepipe
 kl. 15.30 Trækning af lotteri
 kl. 17.00 Markedet lukker

Entré kr. 2,-. På billetten kan der vindes en gevinst. På markedet finder man: Vintombola, restauration og gløggbar. Køb adventskransen og julegaverne i vore boder eller gør et kup på loppetorget.

VELKOMMEN.

Diverse

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
 Telefon 33 15 23 03 ·
 Postgltro 6466397
 Kontoret har åbent tirsdag
 og torsdag fra kl. 14-16.
 andet kan aftales på telefon
 33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a. værelser til unge under uddannelse i Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller leje, kan de ringe på ovennævnte telefonnumre); afholder julemarked 1. søndag i advent; gennemfører sommerlejr på Klitborg for børn fra katolske menigheder og skoler; udlejer feriehjemmet Klitborg ved Rørvig (reservation sker via kontoret). Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde ved at blive medlem for et årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente
**til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen**

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
 Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
 Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet. Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
 Bredgade 69 A, 1260 København K
 Tlf. 33 11 60 80.

Bekendtskab søges

Enkemand midt i halvtredserne fra Storkøbenhavn søger bekendtskab med katolsk kvinde. Billet mærke: bekendtskab

Salg og service
**FLYV ELLER KØR I BUS OG
HOLD JUL I PAVENS
HJEMLAND**

5/6 Dages nydelse i Polen på stemningsfyldt luksushotel i kurbyen Sopot (Gdansk) 50 meter fra havet med julefrokost på de tyske korsridderes hovedborg "Maribork"
 Pris med BUS kr. 2395.-
 Pris med FLY kr. 3795.-
 Incl. udflugter, forplejning osv
 Tillæg enkeltværelse: kr. 200.-
 Udrejse: 23.12.2000
 Hjemkomst: med fly 27.12.2000
 med bus 28.12.2000
 fly fra Kastrup - bus fra Jylland

Grenaa Rejser
 Tlf. 86 32 58 13

Revision · Regnskab · Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
 Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
 Skt. Olsgade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
 -det er altid sikkert med en registreret revisor

Alt i gravsten

Stort udvalg
Stenhuggeriet
 Bent Lemmich's Eftf.
 Vestre Kirkegårds alle 36

SV

Tlf. 33 21 20 47

(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

PORTEK
 Industri- og garageporte

Salg · Montage · Reparation · service

Stejlhøj 46
 4400 Kalundborg

Telefon: 59 51 30 92
 Telefax: 59 56 18 95

**Malerfirmaet
CMJ aps**

Alt malerarbejde udføres
 på Sjælland og Øerne
 Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
 Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
 Solbævej 8, Sabro
 Tlf. 86 94 82 10
 Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
 Vestre Kirkegårds Allé 28-32
 2450 København SV
 Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
 38 71 75 01
 H.P. Baltzer & Son
 Jyllingevej 8
 2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
 43 99 75 01
 Sv.E. og B. Baltzer
 Køgevej 40
 2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
 »NÅR NOGEN DØR...«

**BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING**

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
 38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
 2000 København F

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
 Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
 39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
 SØBORG HOVEDGADE 94

**BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE**

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
 Bedemændenes Landsforening

**Kastrup
Begravelsesforretning**

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
 32 55 55 55
 Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
 Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
 Telefon 32 53 06 29
 Taastrup Begravelsesforretning
 Telefon 43 99 19 19

CZESTOCHOWA IKONER

Kan købes eller bestilles hos Michael Alvang, Degnestavnen 5, 3th, 2400 København NV, Tlf. 38113365

**KATOLSK
ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 29. NOVEMBER**

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
 MANDAG D. 20 NOVEMBER

Niels Stensen Jeg har på min væg et billed,
det søger min tanke tit,
gulnet af fugt og ælde,
rammen er gylden og slidt.

Et billede fra din ungdom,
Steno, af kød og blod,
tungt om dit stolte hoved
kruses parykkens flod.

Din pande er kongehvælvet,
og næsen er krum og stærk,
myndige, mørke hoved,
halvt condottiere, halvt klerk.

Et billede fra din ungdom
i solens og glædens land;
der ligger et smil og ulmer
om læbernes røde rand.

Men siden, Niels Stensen, siden;
dyb er dit øjes glød;
kom der en dag, da verden
syntes dig gold og død.

Da skyed du kvinders kærtegn,
da vraged du laurens blad,
bad kun med smil om kronen,
prydet med tornes rad.

Du byttede silkesøvn
i duftende adelshus
bort for en stakket slummer
på pjalter hos krybende lus.

Og jorden og jordens glæde
lyste du hårdt i band,
kvalte med aske gløden
fra ungdommens forårsland.

Jeg søger så tit dit billed,
du smertelig mørke mand,
der ligger et smil og ulmer
om læbernes røde rand.

Aage Berntsen (1885-1952)

Til familiens mindste læsere

Julebog lægger op til
spontan dialog

Af Anna Bohn Smitshuysen

Et Juleevangelium, der for at gøre det nærværende benytter en anakronistisk streg: Maria har indrettet sig med pastelblåt nutidigt udstyr – hun ved jo det er en dreng. Hotel Royal i Bethlehem har ikke plads, der er ellers mange vinduer at checke for den lille læser. Men ellers er vi i det Hellige Land sammen med de Hellige Tre Konger og hyrderne.

Vi følger handlingen igennem den lille engel Signes anstrengelser for at hjælpe med Guds Store Plan, som alle de andre engle mente, at hun var for lille til at forstå. Alligevel lykkes det Signe at blive vigtig i den store sammenhæng. En fornemmelse alle børn har behov for at føle, så det er nemt at sætte sig i Signes sted.

Det er en dyr bog, sideantallet taget i betragtning. Men lad være at tænke på det, idet de sjove flapper og folde ud sider i farvestrålende, solidt karton, lægger op til en spontan dialog, der nemt bliver bedre end teksten. Stregen er tuttenuttet på en frisk måde. Det eneste jeg ikke bryder mig om, er Gabriels lange pegefinger; men det lægger den lille læser næppe mærke til. Så lad barnet opleve denne bog, så kan vi voksne jo tilføje det, der er essentielt i historien om den første Julenat.

Guds mindste engel. Historien om en lille engel og Guds store plan. Illustrationer: Alan Parry. Tekst: Linda Parry

Oversættelse: Anne- Birgitte Zøega. 18 sider, 135 kr. Udgivet af Religionspædagogisk Forlag 2000 (33 24 92 50; www.rpc.dk)

Dansk film blev hædret

”Bænken” blev
prisbelønnet på Nordiske
Filmdage i Lübeck

LÜBECK (KNA/k.o.) Den danske spillefilm ”Bænken” fik hædrende omtale, da den kirkelige jury uddelte priser ved de Nordiske Filmdage i Lübeck i begyndelsen af november.

Publikumsprisen tilfalder skuespilleren Jesper Christensen for hans overbevisende fremstilling af en alkoholiseret, men også ansvarsbevidst familiefar.

Desuden fik den danske film, der er blevet rost til skyerne i danske anmeldelser, også del i Nordiske Filmdages såkaldte ”Förderpreis” på 100.000 kr. Prisen deler den med den

”Bænken”, der netop er kommet op i danske biografer, er blevet fremhævet for sin stærke socialrealistiske fremstilling af en midaldrende fraskilt alkoholiseret mand i et forstads kvarter til København.

norske spillefilm ”Aberdeen”.

Juryen roste begge film med ordene, at de behandler vanskelige sociale temaer, med stor indsigt og indlevelse. Debutfilmen ”Bænken” gør det med stor kraft, næsten dokumentaristisk autenticitet, en egen råhed, en fremragende hovedskuespil-

ler og et stærkt ensemble.

Den kirkelige filmpris på 8000 kr. tilfaldt den islændingen Baltasar Kormakur for sin spillefilmsdebut ”101 Reykjavik”. I begrundelsen hedder det, at instruktøren med overbevisende billeder har sammenholdt bredden i det islandske naturland-

skab med den småborgerlige menneskelige begrænsning. Med sort humor er filmen befriet for moraliserende livsbetragtninger.

Juryen består af den danske pastor Raymond Olsen, den lettiske filmlektor Anita Uzulniece og den tyske journalist Rita Weinert.

Alle helgens dag

I sidste nummer af k.o. skrev vi at alle helgens dag den 1. november blev afskaffet som helligdag i 1770 og blev henlagt til første søndag i november. Det var en del af den danske helligdagsreform, som Johann Friedrich Struensee indførte. Ifølge den romerske liturgiske kalender er Allehelgensdag dog fortsat den 1. november, men efter 2. vatikankoncil er det blevet tilladt bispedømmerne at fejre denne kirkelige helligdag den 1. søndag i november, hvis den lokale biskop finder det hensigtsmæssigt. Red.

To opvakte katolske små drenge diskuterer deres fremtidige lillesøsters navn.

Den ene har opfanget et smukt katolsk navn og siger hoverende: ”Hun skal hedde Caritas” Den anden vil ikke stå tilbage. Han kender et fremmedartet navn, der klinger godt og siger: ”Nej, hun skal hedde Danida”

Katolsk Orientering

Gensyn med Sprogø side 2
Pas på miljøet side 3
Seks sider sognestof side 7-12
Gospelkoncerter side 16
Teater i forkyndelse side 16

Jordløse bønder

Ca. fire mio. familier i Brasilien, som ikke ejer noget land, er medlemmer af de jordløse bønders bevægelse. For mange mennesker er det deres eneste håb om at komme ud af slumbyerne.

Læs reportage side 6

En fælles fremtid som katolske kristne

Danske katolikker er kommet i mindretal i forhold til de udenlandske trosfæller

"Det hører til vor kristne omsorg at få vore udenlandske trosfæller på fode igen, materielt som åndeligt, og derefter får dem til at føle sig hjemme i deres nye omgivelser."

Sådan hedder det i rapporten "Retningslinjer for sjælesorgen for fremmedsprogede katolikker i Danmark", som en arbejdsgruppe med sognepræst Allen Courteau O.M.I., Aalborg som formand har udarbejdet.

Rapporten, der munder ud i et forslag om at biskoppen ansætter en koordinator for alle udenlandske præster i Danmark, rummer mange væsentlige overvejelser. Således går det som en rød tråd gennem rapporten, at man bedst sikrer integration ved at trosfællerne på deres egne præmisser får den hjælp, som er nødvendig for at bevare troen og

et kristenliv, og gradvist "indsluses" deres nye, danske menighed i gensidig respekt og accept.

På Pastoralrådets netop afholdte møde blev den endelige udgave af rapporten vedtaget med et stort flertal, og den er nu blevet overgivet til biskoppen, der træffer de endelige afgørelser, f. eks. vedr. ansættelse af koordinator.

I mindretal

Rapportens udgangspunkt er, at Den Katolske Kirke i Danmark i dag omfatter 34.000 katolikker, hvoraf ca. 21.000 er af udenlandsk herkomst. Mange af de udefra kommende trosfæller er fra fjerntliggende egne og er kommet for at blive. Andre bliver kun i landet for en kortere periode. Tallene fortæller

også, at danskerne over de sidste 30-40 år er kommet i mindretal i forhold til de udenlandske trosfæller.

"Set fra det synspunkt hører danskerne med som en nationalgruppe blandt mange. Det betyder, at vi på alle områder må satse på at få vore udenlandske trosfæller med i vort kirkelige liv, både for at kunne befæste og oppebære Kirken her i Danmark, pastoralt som økonomisk, og for at kunne fungere og virke som én Kirke. Kun på den måde bliver vi troværdige som kristne og kan uddybe vor fælles tro" hedder det i rapporten, der understreger, at også i forhold til det danske samfund i almindelighed er Kirken brobygger mellem de mange udenlandske grupper.

Foruden et konkret forslag om ansættelse af en koordinator ved-

rørende sjælesorgen for fremmedsprogede katolikker, anbefaler rapporten, at forskellige sprog må komme til udtryk i messerne og liturgien.

Desuden skal det være muligt for de enkelte udenlandske grupper, i samråd med deres sognepræst, at kunne samles og fejre liturgien på deres respektive sprog i deres lokale menighedskirker.

Menigheden opfordres til at vise opmærksomhed og interesse ved også lejlighedsvis at deltage i "vore fremmedsprogede trosfællers messe og liturgi, for over for dem at understrege vort fælles tilhørsforhold til sognekirken og vor fælles fremtid som katolske kristne i Danmark".

sps

Læs mere side 4-5

Advent

"Og du, mit barn, skal kaldes den Højstes profet, for du skal gå foran Herren og bane hans veje og lære hans folk at kende frelsen i deres synders forladelse, takket være vor Guds inderlige barmhjertighed, hvormed solopgangen fra det høje vil besøge os for at lyse for dem, der sidder i mørke og i dødens skygge, og lede vore fødder ind på frelsens vej." (Luk 1,76-79)

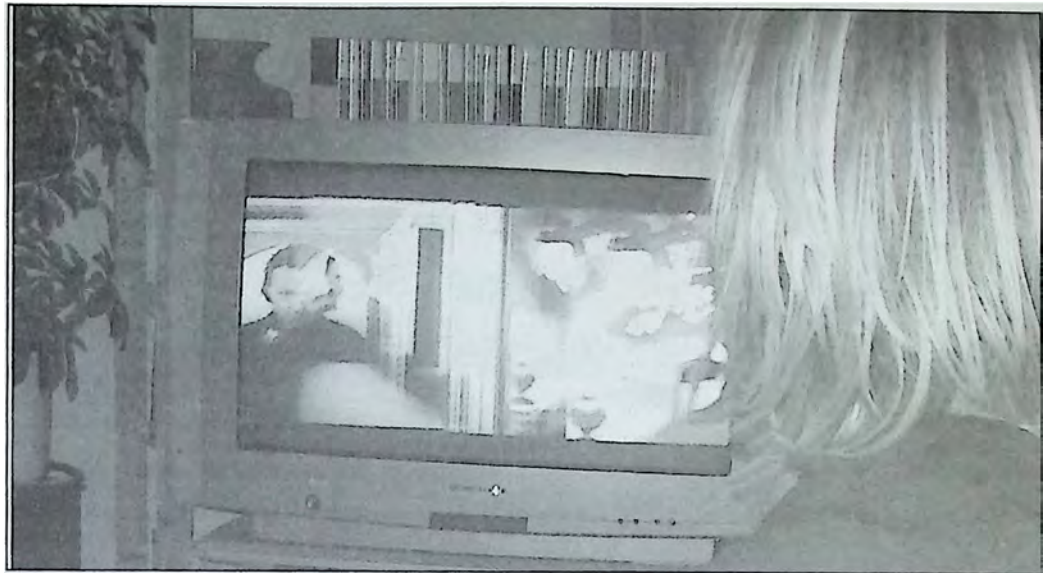
Gensyn med Sprogø

Indenrigsminister Karen Jespersen viste som socialminister et usædvanligt engagement og en stor indlevelse. Da hun blev indenrigsminister, satte mange store forhåbninger til hendes virke og til hendes kreative løsninger. For kort tid siden foreslog hun, at kriminelle indvandrere, der trods ihærdige anstrengelser, ikke kunne passes ind i samfundet, blev isoleret på nogle af de mange ubeboede øer. Løsningsforslaget vakte et ramaskrig, stor forbavselse og hos andre et lettelsens suk. Endelig var der her en løsning, som til lod gamle og ældre at leve i fred.

Det var som om Karen Jespersens forslag var resultatet af desperation. Mange andre politikere krævede hårde straffe og sanktioner, der gjorde indtryk over for visse grupper, især palæstinensere og unge sigøjnere. Tidligere isolerede man de "uforbedrelige" på Sprogø eller Livø, hvilket i mange tilfælde syntes at være en god løsning. Spørgsmålet er imidlertid, om det var de rette, man isolerede på disse øer. Mange havde tilfredsstillelsen ved at gøre noget, ikke ved problemet men ved personerne, og dette er netop pointen. Når man arbejder med disse tilsyneladende håbløse tilfælde, hvor resultaterne er små, er det nærliggende at skære igennem og finde radikale løsninger. Et nærmere kendskab til disse mennesker afslører imidlertid ofte et afgørende svigt. Man kan blot tage sigøjnerne som eksempel. Familierne er vokset op i en kultur, hvor det at have en identitet er af afgørende betydning. Arbejdsløshed og sprogvanskeligheder bevirker ofte, at tilværelsen fyldes med pseudoværdier. Den afdøde sigøjnerpræst Joska fortalte, at dårlige videofilm blev spillet fra morgen til aften. På skærmen vist billig romantik, vold og porno. Disse programmer fortrængte ægte menneskelige følelser og ofte skoleundervisningen, som børnene ikke kunne tage imod p.g.a. træthed og manglende elementær baggrund. F.eks. en så enkel bevægelse som at holde på en blyant eller kuglepen voldte store problemer. Når børnene var rastløse og ukoncentrerede, blev skoleundervisningen uoverstigelig vanskelig.

Det er et spørgsmål om Livø, Sprogø og andre indbyggende øer ikke burde åbnes for en helt anden kategori personer: de der tjener lette penge på porno og på den lukrative handel med ganske unge piger fra mindre velhavende lande. På en vis måde er vi alle forbrugere af den lette pornografi, der præsenteres via fjernsynet og i andre sammenhænge. Man forsømmer ikke børnene som sigøjnerne, men overlader dem en stor del af deres liv til fremmedes omsorg og pasning. Familierne opløses på forskellig måde, ikke mindst ved skilsmisser og nye familiekonstellationer. Kardinal Trujillo brugte begrebet "demografisk selvmord" om de stærke opløsningstendenser, der gør sig gældende især i de industrialiserede samfund. Og dette er en stærk udfordring til den kristne familie.

JØRGEN HVIID

Det kræver en vis modenhed og fornøft at slukke for apparatet og kun give det en rimelig del af sin tid.

I informationstidens fagre ny verden

Vi skal ikke blændes af teknikken, der trods alt kun er et hjælpemiddel

Af Eva Antkowiak,

medlem af Danmarks Radios Centralprogramråd

Lige hjemkommet fra årets kontaktmøde i Danmarks Radio som repræsentant for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund er jeg ganske overvældet over de uoverskuelige muligheder for information den nærmeste fremtid vil bringe.

Der sker store ting i løbet af det første årti i det nye årtusinde. Ja, allerede fra nytår tager Danmarks Radio et spring ind i den digitale tidsalder. Fra januar lanceres de første af en lang række kanaler, der vil kunne tages af modtagere med de nye digitale radioapparater, der forventes i handelen i løbet af et års tid. Tv vil også kunne ses/høres digitalt, hvis man forsyner sit apparat med en computer eller anskaffer et digitalt tv.

I dag sendes programmerne fra afsender til modtager på et tidspunkt, som er fastlagt af afsenderen, og modtageren må være til stede eller optage det sendte på video – en lidt besværlig form. Men det bliver anderledes!

Man vil ikke kunne overskue de flere hundrede kanaler, der bliver til rådighed, men ved hjælp af en EPG (elektronisk programsøger) vil man kunne lave sin egen kanal ved at fortælle den, hvad man ønsker at se / høre på det tidspunkt, hvor det passer én at sætte

sig hen og se / høre det valgte program.

Med andre ord er styret gået fra afsenderen til modtageren, der kan benytte den såkaldte on-demand service, men det er stadig væk afsenderens opgave at sørge for, at der er et godt og alsidigt udvalg, samt at nyhedsudsendelserne er troværdige.

Ens første tanker er, at det er vældig praktisk at kunne tage nyhederne døgnnet rundt og se sine ønskeprogrammer helt uafhængigt af sendetidspunktet.

Men der er mere at tænke på end det. Vi skal ikke blændes af teknikken. Den er trods alt kun et hjælpemiddel. Det er indholdet, det kommer an på.

Mediehavet er et minefyldt farvand, hvor man skal se sig for.

Hvilken betydning har det for vore børn og unge, at alt kan tages dagen lang?

At selv mindre børn bare ved at trykke på en knap kan finde voldsfilm og pornofilm frem? Hvor stor en skadevirkning og forråelse risikerer vi?

Det kræver en vis modenhed og fornøft at slukke for apparatet og kun give det en rimelig del af sin tid.

Man kan ikke forhindre børn og unge i at vælge programmer, som man som forældre ikke synes om, for man kommer ikke langt ad forbudets vej. Bedre er det at lokke med spændende programmer, der passer for alderen.

Derfor har de, der fylder op på tag-selv bordet et stort ansvar for, at der er

gode programmer til større børn og unge. Det må være en grundholdning i Danmarks Radio, at store kræfter sættes ind for at finde ud af, hvilke programmer der fanger dem, vedkommer dem og holder dem fast.

Da det digitale system er to-vejs, giver det spændende dialogmuligheder, idet man med sin fjernbetjener kan komme i forbindelse med studieværten.

Positive programmer og problemløsninger er absolut ønskelige. I det unge sind ligger der oftest en lille idealist, der vil lave om på tingenes tilstand og prøve at forbedre verden.

Som katolik må man beklage, at forældre ikke i tilstrækkelig grad evner at opdrage deres børn på grund af nutidens fortravlede livsform og dårligt nok har tid til at påvirke deres egne børn ved at tale med dem.

Det hører med til vor tro, at vore børn fra små af vænner sig til god opførsel over for andre mennesker. Til det, som vi voksne med et gammelt ord kalder næstekærlighed.

Vi frygter dårlig påvirkning af det unge sind, som er blødt og modtageligt. Der er masser af mulighed for rigtig dårlig påvirkning – både på internet og på vore skærms snart utallige kanaler. Derfor er det vort inderlige ønske, at store kræfter bruges på børne- og ungdomsprogrammerne, så modtagerne i hver aldersklasse vil føle, at her er FJERNSYN FOR DIG!

Læserne diskuterer

Tillykke til NSG

Sognepræst Birgitte Andreassen, Hørvænget 4, 4681 Herfølge, skriver:

Ved læsning af KO nr. 18 føler jeg dyb trang til at udtrykke et hjerteligt tillykke i anledning af Niels Steensens Gymnasiums 50 års jubilæum. Efter 9 års skolegang hos Sct. Joseph-søstrene i henholdsvis Ordrup og på Østerbro var det naturligt i 1961 at fortsætte på NSG.

Det blev år af grundlæggende betydning for mig senere hen i livet. Magen til lødig undervisning og pædagogik har

jeg sjældent mødt! Gennem pater Rosos' og pater, senere biskop, Martensens indføring i filosofiske og teologiske problemstillinger blev det derfor også naturligt at vælge det teologiske studium på Københavns Universitet efter min studentereksamen i 1964. Ganske vist med den fatale konsekvens for en strikt katolsk opdraget at ende som præst i Den danske Folkekirke. Ak ja, sådan kan det også gå!

NSG skal vide, at jeg hver eneste dag fortsat har fornøjelse af især Kasper

Kallans latinundervisning, historieundervisningen hos Mogens Mackeprang, ligesom jeg stadig har gavn af tyskundervisningen hos Fru Grant-Hansen. Der går ikke mange dage imellem, hvor jeg ikke med stor taknemmelighed tænker tilbage på disse 3 frugtbare og berigende år. Jeg ønsker derfor NSG ikke blot tillykke med den store dag, men udtrykker også håb om en lige så rig tid de næste 50 år frem, hvis ikke 100!

REDAKTION

Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Bøiken.

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaut

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspediton: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260

København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.

Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Paven fordømmer ødelæggelse af miljøet

Opfordrer landmænd til at respektere, at jorden tilhører Gud

Vatikanet (KNA): Pave Johannes Paul II har i skarpe vendinger fordømt ødelæggelsen af miljøet og rovdriften på råstoffer. I en prædiken for over 100 000 landmænd og deres familier udtalte paven søndag d. 12. november, at kristne er forpligtet til at sørge for, at jorden bliver respekteret.

Han henviste til den voksende miljøbelastning ved luftforurening, giftaffald og skovhugst. Hvis teknikken ikke bliver bragt i en sund ligevægt med naturen, vil den udbredte bekymring, man allerede nu nærer for menneskelivet, skærpes, udtalte Paven.

Aftenen forinden havde Johannes Paul II i Vatikanets audienshal fremstillet en principiel udtalelse over for en

forsamling af flere tusinde landmænd fra hele verden. Heri kom han udførligt og med en hidtil ukendt skarphed ind på den økologiske krise. Idet han gik ud fra den trossætning, at jorden tilhører Gud, kritiserede paven den "uansvarlige herskerkultur over for naturen med deraf følgende negative økologiske konsekvenser". Det kan føres tilbage den stadig om sig gribende industrialisering.

Dette er mod "Guds plan", formandede paven og mindede om, at Skaberens har betroet jorden til mennesket, for at det kan bruge og ikke misbruge den. Kristne er kaldede til at gå imod den vidt udbredte forbrugerlivsstil med dens smide-vækmentaliteten.

I sin tale fordrede Paven endvidere en "streng videnskabelig og etisk kontrol" med bioteknologiens

fremtrængen inden for landbruget. Det må undgås, at disse tiltag bliver til skade for menneskets sundhed og for Jorden. Med al mulig skarphed fordømte paven også den kendsgerning, at der stadig var sultproblemer i mange områder på Jorden.

Det er en "utålelig skandale", at der her ved begyndelsen af det tredje årtusinde stadig er mange mennesker, som lever under umenneskelige vilkår og hunger, sagde Paven og udbrød: "Vi må på verdensplan tage egnede politiske og videnskabelige skridt for at befri menneskeheden for denne skam."

I sin tale henviste Paven til den voksende miljøbelastning ved luftforurening, giftaffald og skovhugst.

Umoralsk at udvinde stamceller

Medicinsk terapi kan ikke retfærdiggøre indgreb, siger Vatikanet

Vatikanet (KNA): Vatikanet har betegnet udvinding af stamceller fra menneskelige embryoner som "moralisk utiladeligt".

Det fremgår af en erklæring fra Det pavelige Akademi for Livet, som forleden blev offentliggjort på flere sprog.

I teksten fra akademiet hedder det, at ethvert menneskeligt embryo fra det øjeblik, kimcellerne forenes, er et "menneskeligt væsen med en ganske bestemt identitet."

Derfor har det også retten til livet. Da embryonerne ved vævs-

dyrkningen naturnødvendigt vil blive ødelagt og skamferet, vil denne handling "i høj grad være umoralsk og derfor helt og holdent utiladeligt."

I erklæringen hedder det, at ingen god hensigt, ej heller i den medicinske terapi, kan retfærdiggøre et sådant indgreb. Ikke alene fremstilling og derpå følgende ødelæggelse af embryoner i forsknings- eller terapiøjemed, men også anvendelse af allerede bestående embryoner, som bliver overtaget fra eller købt i andre laboratorier, er utilstedelig.

Med al ønskelig tydelighed understøtter Det pavelige Akademi den medicinske forskning med dyrkning af væv fra ikke-embryonale menneskelige stamceller, som f. eks. fra navlestrengen. Det er den "mest fornuftige og menneskelige fremgangsmåde" for at opnå nye fremskridt inden for den medicinske forskning og for at give lidende mennesker nyt håb om helbredelse.

Dokumentet foreligger på Det pavelige Akademis hjemmeside www.academiovita.org

Få stemte ved menighedsrådsvalg

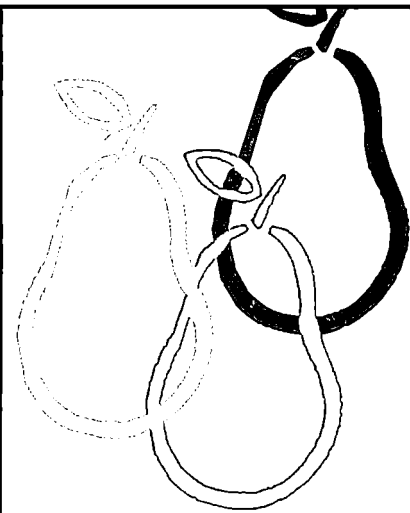
Kun i cirka hver 10. af folkekirkens 2218 menighedsråd var der valg tirsdag den 14. november. I de øvrige menighedsråd var der fredsvalg, hvor man på opstillingsmøder aftaler, hvem der skal sidde i menighedsrådet. Kirkeminister Margrethe Vestager mener, at det er overdreven brug af muligheden for aftalevalg. Hun siger til Jyllands Posten, at hvis ikke det bliver bedre ved næste valg, bliver Folketinget nødt til at forholde sig til de forslag, der er fremsat om, at der slet ikke må afholdes aftalevalg. Også formanden for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer Birthe Lund ser gerne flere kampvalg. Hun mener, at det vil tiltrække yngre mennesker.

Flere teenagere tror på Gud

Overraskende mange danske teenagere tror på både Gud, Jesus som Guds søn og opstandelsen, men gudstjenesten og aktiviteterne i de kirkelige ungdomsorganisationer er for kedelige, skriver Kristeligt Dagblad. Derfor har kirken siden 1995 mistet direkte kontakt til 10.000 teenagere, som vælger kirken fra. Det viser en ny undersøgelse af landets 224.000 unge mellem 13 og 16 år, som er foretaget af landssekretær i baptisternes børne- og ungdomsforbund Søren Østergaard og Bo Lundgaard, der er ungdomskonsulent i frikirkerne Missionsforbundet og Metodistkirken.

Klimaændring øger sociale skel

Forskellen på rig og fattig i Europa bliver større i takt med, at klimaet bliver varmere. Og konsekvensen kan blive et nyt flygtningepres på Danmark og det øvrige Nordvesteuropa, hvis ikke forskellene begrænses politisk, skriver Berlingske Tidende. Presset på Danmark kan komme fra såkaldt økologiske flygtninge fra landdistrikterne i Syd- og Østeuropa, hvor vilkårene for kornavl ødelægges af tørke og vandmangel, advarer flere eksperter. Temperaturen på kloden er steget med godt en halv grad de seneste 100 år, og ventes at stige med yderligere 3-4 grader de næste 100.

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

nt
revision

Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Det 63. pastoralrådsmøde

"Magleås" d. 11-12. nov. 2000:

Tre vigtige spørgsmål var til debat, da delegerede fra hele landet (samt repræsentanter fra Færøerne og Grønland, og fra de fremmedsprogede grupper) var samlet i nogle milde efterårsdage midt den nordsjællandske natur: 1) initiationssakramenterne (dåb, førstekommunion og firmelse); 2) sjælesorgen for fremmedsprogede katolikker og 3) revision af "Lovsang". Referatet er skrevet af Ole Meyer.

På pastoralmødet førtes en debat om, hvor gamle børn skal være for at kunne modtage firmelsens sakramente.

Initiationssakramenterne: Ønske om større sammenhæng

Intet i Kirkeretten taler imod en tidligere modtagelse af firmelsen

Det første emne, den kristne initiation, fulgte i kølvandet på Biskop Czeslaw Kozons almene orientering om bispedømmet på mødets første dag. Ikke mindst udviklede der sig en langvarig debat om den alder, der pastoralt, teologisk og praktisk var bedst for modtagelsen af firmelsens (konfirmationens) sakramente. Nyere teologiske og pastorale strømninger taler for atter lade børnene modtage dette sakramente tidligere, end det har været tilfældet i det seneste halve snes år, hvor man stort set har lagt sig fast på 14-15 års alderen, i lighed med Folkekirkenes konfirmationspraksis. I samme periode afviklede man den såkaldte "trobekræftelse", som i det store og hele skulle være den religiøse basis for den familiefest, som de katolske børn ikke skulle "snydes for"...

Baggrunden for en evt. ændring er, at man ved firmelse af f. eks. 7-8 årige får skabt en bedre sammenhæng

mellem de tre initiationssakramenter: dåb, førstekommunion og firmelse. Mange mener, at firmelsen i 14-års alderen kommer på et tidspunkt, hvor mange unge er i en brydningstid, og tit kan få en karakter af "en afskedsceremoni med Kirken" - en tendens, som præster i Folkekirken også fornemmer. Desuden vil en større sammenhæng mellem de tre indføringssakramenter være bedre i overensstemmelse med den oldkirkelige praksis, hvor dåbskandidaten modtog såvel førstekommunionen og firmelsen i forbindelse med dåben, en praksis, som stadig findes i Østkirken (Den ortodokse Kirke og de såkaldte "unerede kirkesamfund" dvs. de, som er forenet med Den romersk-katolske Kirke under Pavens primat).

Fordele ved hidtidig praksis

Som forventet rejste der sig mange

røster mod den omtalte ændring. Mange fandt, at der var mange fordele ved den hidtidige praksis: de unge katolikker fik en fest i lighed med deres protestantiske kammerater; der var en folkelig baggrund for markering af en overgang (overgangsritus) i 14-15-årsalderen, man havde mulighed for at give en kateketisk undervisning i forberedelsesperioden herunder knytte de unge til DUK, Øm-lejre etc.

Særlig i provinssogne med få katolikker og ingen katolske skoler, var der en mulighed for at etablere en kontakt med såvel de unge som deres familier.

Nogle kunne godt se nogle fordele ved en evt. ny ordning, men i så fald måtte man have en eller anden form for festlig markering i lighed med Folkekirkenes konfirmation, lidt i stil med den nu forsvundne trobekræftelse. Selv i et afkristnet, ateistisk miljø har man haft "borgerlig

konfirmation" (ungdomsfest) eller som i Østtyskland: Jugendweihe.

Generalvikar Lars Messerschmidt fastslog, at initiationssakramenter strengt taget ikke kunne lægges an på bestemte livsfaser. Det måtte være det teologiske grundsyn på sakramenterne, der måtte lægges til grund for en praksis: at det handlede om nådegaver, og at det var indvielse i mysterier, som ikke forudsatte en bestemt viden og en bestemt holdning, som f. eks. hos baptisterne, hvor dåben først finder sted efter en fastlagt katekese og primært er en bekendelseshandling.

Mange interessante synspunkter kom til udtryk i debatten, og i slipstrømmen kom man også ind på voksenkatekesen. Bortset fra konvertitundervisningen og undervisningen før en voksendåb (katekumenat) er der et behov for en katekese for dem, som f. eks. har været borte fra Kirken en lang årsrække ef-

ter deres firmelse i 14 års alderen, de såkaldte "genstartere", der f. eks. dukker op i forbindelse med eget bryllup og ved eget barns dåb. Forskellige løsningsmodeller til dette "neo-katekumenat" blev nævnt, samt ideer til et bredt spektrum af materialer.

Afslutningsvis fandt biskoppen det uheldigt, hvis man forsøgte at "klæbe" den sakramentale initiation på en familiesammenhæng, som nødvendigvis ikke relaterede til Troen. Intet i Kirkeretten taler imod en tidligere modtagelse af firmelsen, tværtimod.

På den anden side skal man ikke forvente, at der indføres en ny praksis fra den ene dag til den anden; snarere må man regne med en overgangsperiode, hvor flere modeller kan komme på tale.

Fremmedsprogede katolikker

Kirkeligt tilhørsforhold letter integrationsprocessen i det danske samfund

Det andet store tema på pastoralrådsmødet knyttede sig til den rapport, som et arbejdsudvalg (formand: Pastor Allen Courteau) havde udarbejdet, og som også var blevet behandlet ved forrige pastoralrådsmøde, men som nu forelå i en endelig udgave: Retningslinjer for sjælesorgen for fremmedsprogede katolikker i Danmark

Allerede ti dage inden pastoralrådsmødet havde medlemmerne haft lejlighed til at nærlæse den grundige og veldisponerede betænkning fra udvalget. Man havde haft lejlighed til at stifte bekendtskab med de mange indfaldsvinkler, som knytter sig til omsorgen og sjælesorgen for vore fremmedsprogede trosfæller, der i virkeligheden som samlet gruppe udgør en større procentdel af katolikker i Danmark end de danskprogede.

I mange sogne er der flere forskellige etniske, sproglige og nationale grupper, endda så mange, at man roligt kan karakterisere Den katolske Kirke i Danmark som multi-etnisk, multikulturel og multinatio-

nal, et fænomen, som har været et særkende siden 1850, men som med den stigende indvandrings- og flygtningestrøm er blevet mere udtalt i de seneste år.

I et sogn (Århus) er 89 nationaliteter repræsenteret (men dog ikke 89 sprog!). Kort sagt det er en situation, som man bør tage højde for, hvad man iøvrigt også har gjort gennem adskillige år, bl.a. med udnævnelse af sjælesørgere for polakker, vietnamesere, tamiler, italienere, tysk-, engelsk-, spansk- og fransksprogede etc. I rapporten har man gennemarbejdet hele problemkomplekset systematisk.

Man har set på relationerne mellem de regionale menigheder og de nationale mindretalsgrupper, på den fremmedsprogede præsts kontakt med bispeddømmet og sognegejstligheden, på de katekatiske opgaver over for de fremmedsprogede, på muligheder for ikke-danske messer, andagter etc., på samarbejde og fællesskabsformer mellem danske og fremmedsprogede katolikker, lokale og kirkefællesskab, deltagelse i det al-

At den katolske kirke rummer mange nationaliteter kommer ikke mindst til udtryk på valfarter. Billedet er fra vietnamesernes valfart.

mindelige menighedsarbejde, kirkebidragsordning, valfarter osv..

En koordinator

Sidst men ikke mindst har man - efter norsk forbillede - opstillet en stillingsbeskrivelse for den præst, der kunne være bispeddømmets koordinator for de fremmedsprogede sjælesørgere. Koordinatoren skulle ifølge beskrivelsen formidle samarbejdet mellem sjælesørgerne, hvad enten de var her i landet gennem en årække eller mere sporadisk besøgte en gruppe, der ikke havde en fast sjælesørgere.

Rapporten lægger stor vægt på, at de fremmedsprogede gradvis skal lære dansk sprog og kultur at ken-

de, ikke mindst hvis de skal blive i landet, men samtidig ligger der også en opfordring til de dansksprogede om at inddrage de fremmede i menighedsfællesskabet, trods eventuelle sproglige-kulturelle barrierer. I virkeligheden repræsenterer de mange fremmede i vores kirke en rigdom, som afspejler Kirkens universalitet og understreger enheden i Kristus. Medarbejdere i flygtninge- og asyltjenesten herhjemme kan berette, at for de katolske indvandrere og asylsøgende er integrationsprocessen gået lettere, netop fordi de har fået et kirkeligt tilhørsforhold. I Kirken møder de danskere, som de trods kulturelle og sproglige barrierer alligevel har fællesskab med bl.a. i kraft af den katolske liturgis kropssprog.

Bare vi danske ikke forventer, at de skal forstå den såkaldte danske salmeskat. Mange unge danskere er såmænd heller ikke særlig fortrolig med den!

Det er umuligt inden for denne artikels rammer at komme hele skalen rundt i "Retningslinjer for sjælesorgen for fremmedsprogede katolikker i Danmark". Det skete heller ikke ved pastoralrådsmødet. Debatten koncentrerede sig hovedsagelig om nogle enkelte sproglige uklarheder, som udvalget tog ad notam. Derefter blev betænkningen vedtaget med et stort flertal og applaus. Med diverse rettelser overgives den hermed til biskoppen, der træffer de endelige afgørelser f. eks. vedr. ansættelse af konsulent.

Forbereder revision af "Lovsang"

Mange principielle overvejelser ved den påtænkte revision

Om aftenen kunne man under Bernhard Kiels ledelse forberede sig til søndagens messe. Det indebar en indøvelse af nye melodier (af Peter Møller) til messens hymner.

Disse hymner og de øvrige salmer dannede en smuk og værdig ramme om søndagens messe, hvor biskoppen og fire præster koncelebrerede.

Blandt de mange emner, som blev behandlet ved både lørdagens og søndagens møder, bør man nævne forelæggelsen af de hidtidige overvejelser fra den gruppe, der forbereder en revision af "Lovsang". Arbejdsgruppen, der er nedsat af biskoppen qua hans formandskab af Liturgikommissionen, fortalte om de mange principielle overvejelser, man har gjort sig ved den påtænkte revision. Man havde været nødt til at splitte sig op i nogle undergrupper: en som tog sig af de såkaldte metriske salmer (dvs. de almindelige danske salmer, som bruges i forbin-

delse med søndagens og festdagens messer), en anden, som arbejdede med de ikke-metriske tekster (f. eks. vekselsangene) og en tredje, som skulle se på bønsteksterne. Endelig skal der på et eller andet tidspunkt også træffes afgørelse, om man skal have to bøger: en salmebog og en messebog, samt omfanget (sidetal) på den eller disse. Ivar Hoel (medlem af forretningsudvalget) havde medbragt salme- og bønnebøger fra de norske og svenske bispeddømmer, med oversigt over vægt og sidetal. Her viste det sig, at vor nuværende "Lovsang" er den "tyndeste" og letteste! Der skulle dermed også være mulighed for et større udvalg af bønner, salmer etc.; ikke mindst, hvis det bliver fordelt på to bøger. Det har vi haft før her i landet.

Når man tænker på debatten og forarbejdet i Folkekirkens salmebogskommission, må man se i øjnene, at der forestår de ovennævnte

udvalg endnu mange møder og konferencer, hvor de - ligesom i Folkekirken - må indse, at det er umuligt at udarbejde en afløser for "Lovsang", som alle er 100% tilfredse med. I så fald måtte man regne med et digert værk.

Mangfoldigheden

Fremover vil der være en debat, både ude i menighederne, i pastoralrådet og i andre af bispeddømmets organer. Det bliver forhåbentlig en debat som den, der foregår i pastoralrådet. Det er nemlig en debat-form, som viser, at selv om katolikker ikke er enige om alting, så kan de respektere den mangfoldighed, som også er et af Kirkens kendetegn.

Det svarer til indledningen i "Retningslinjer for sjælesorgen for fremmedsprogede":

Citat: "Kirken skelner ikke mellem folk, deres etniske tilhørsforhold el-

ler racemæssige baggrund, eftersom "vi alle er blevet døbt med én Ånd til at være ét legeme" (1. Kor. 12,13) - "alle er I én i Kristus Jesus" (Gal. 3,28). Derfor kan der ikke tales om fremmede i Kirken, men om gudsfolket i hele dets diversitet, forskellighed i sprog, mentalitet, kultur, race og levevis". - Og her kan man tilføje forskellighed: i meninger og synspunkter.

Måske vil nogle læsere synes, at det var et pauvert resultat af to dages mødevirksomhed. Men så man huske, at mange andre sager var på dagsordenen, også pragmatiske ting: som budget og regnskab. Endelig foregår der mellem plenarmøderne en omfattende mødevirksomhed i kommissioner og udvalg. Som relativt nyt medlem af Pastoralrådet er jeg imponeret over det engagement og den aktivitet, som vor talmæssig lille katolske menighed i Danmark kan præstere.

LOVSANG

Katolsk salmebog til brug i
Bispeddømmet
KØBENHAVN

Ansgarstiftelsens Forlag
1982

De jordløse bønders organisation har i årevis kæmpet mod den uretfærdige fordeling af landbrugsjorden, og har hjulpet familier ud af slumbyerne. (KNA-Foto)

Blot at være tålt!

Brasiliens jordløse bønder lever i frygt for at blive drevet bort

Af Bettina Pilz

"I et klima af angst: mindst 20 bønder dræbt" eller "Blodig afslutning på de jordløses organisations protestmarch i provinshovedstaden Belém". Gilmar Versino Pereira slår ringbindet med samlingen af avisartikler i. Næsten dagligt finder han i Brasiliens aviser overskrifter om mord og massakrer på jordløse bønder.

Han hører til de få, som har været heldig. Ingen vold. Ingen massakrer. Ingen blodsudgydelser. For to år siden slog Gilmar sig sammen med 30 familier ned på en storgodsejers (faciendeiros) braklagte jord. Nu er den 28 årige som repræsentant for de jordløse bønders bevægelse MST (Movimento dos Sem Terra) valgt til borgmester i Dom Osorio Stoffels, en landsby med 200 indbyggere i nærheden af Rondonópolis i forbundsstaten Mato Grosso.

Ca. fire mio. familier, som ikke ejer noget land, er medlemmer af de jordløse bønders bevægelse. For mange mennesker er det deres eneste håb om at komme ud af slumbyerne. I 15 år har bevægelsen kæmpet mod den uretfærdige fordeling af landbrugsjorden. Mindre end én procent af storgodsejerne disponerer over 55 % af landbrugsjorden.

I modsætning til de fleste MST-forkæmpers erfaring i andre dele af landet er "besætterne fra Dom Osorio Stoffels" hverken blevet fordrevet af ejernes lejede bander eller af po-

litiet. Nu vil de i fællesskab opbygge en eksistens, selv om ingen ved om de nogensinde kommer til at eje jorden.

Byggeri uden søm og skruer

I to år har 30 familier levet i midlertidige hytter. Jose er netop ved at sammentømre et træskelet til sit hus. Hans kæreste er gravid. Det haster med at få familien under tag. Den 18-årige hugger med kniven hak i træstængerne og laver kanter på dem.

Tidligere levede Jose og de andre i Rondonópolis 70 kilometer borte. Næsten alle havde førhen ejet et stykke land, indtil de søgte lykken i byen (150 000 indbyggere). Men det blev en skuffelse. Forarmede vendte de byen ryggen. De måtte indse, at de som bønder bedre kunne overleve ude på landet.

Gruppen omkring Jose går mod strømmen af landflygtige. Stadig drager tusinder af små jordbrugere ind til Brasiliens storbyer, som ikke kan holde stand mod tilstrømningen og går op i sømmene. Kun de store jordbesiddere har haft fordel heraf. De har købt jorden billigt af bønderne. I byerne er der ikke arbejde at få. Derfor henslæber de fattige en tilværelse med det hårdeste job: den daglige kamp mod sulten.

Dette liv blev byens flygtninge trætte af. De ville igen have deres egen jord. Fra den ene dag til den anden besatte de en faciendeiros land. Han fordrev dem ikke, tålte dem net-

op. Men enhver i landsbyen ved, at storgodsejeren ikke gør det af næstekærlighed.

"Som mange andre af Brasiliens storgodsejere er han forgældet og glad for at kunne afgive land for at få betalt sin gæld", siger Hans Henning. Den tyske missionær har levet mere end 30 år i Brasilien. Siden indførslen af møntfoden "real" for nogle år siden er priserne på landbrugsvarer faldet så stærkt, at mange faciendeiros ikke mere kan betale deres skat, forklarer den 65 årige missionær. For at kunne klare deres gæld, afgiver de land til staten. Regeringen fordeles så jorden blandt de fattige småbønder.

Den fungerende præsident Henriques Cardoso har herudover lovet en omfattende jordreform. Men det går kun langsomt fremad. Regeringen ville gerne i overensstemmelse med reformen købe 180 millioner hektar brakjord af storgodsejerne. Så kan der f. eks. leve 40 familier på et enkelt gods. De jordløse øver presion, når de besætter et stykke land og bygger deres hytter dér. Det har i årevis ført til konflikter. Mere end 1000 MST-tilhængere er på storgodsejernes foranledning blevet myrdet af politi eller bevæbnede bander i forbindelse med demonstrationer og deraf følgende massakrer.

Fjernsyn må man have

Elektrisk strøm er besætternes eneste "luksus". Men kapaciteten rækker

ikke til alle hytter. I mange af beboelserne brænder om aftenen en petroleumslampe. Strømmen rækker kun til en 15 wattspære. I en hytte står en unge kone og laver mad. Hendes ildsted af ler er muret direkte ind i trævæggen og støttes af to træpæle. Menuen er -som næsten hver dag - ris med bønner. En ny, hvid gasovn står ved siden af. Ubenyttet. Gassen er igen stoppet, og derfor er hun henvist til den gammelkendte metode.

Der er dog ét teknisk fremskridt, som selv den mindste hytte ikke giver afkald på: fjernsynet. Det forekommer hyppigt, at apparatet bliver tilsluttet et bilbatteri. Den mathvide skærm skaber kontakt med verden udenfor.

Nede ved floden vasker Maria. Den 16 årige står med bare ben i det vand, som man både drikker af og bader i. En planke er lagt hen over floden. Den gør det ud for både vaskerbræt og bro. Marie siger, hun har ondt i halsen, og hendes højre kind er svulmet op. I fire dage har hun flere timer om dagen sæbet bukser skjorter og t-shirts ind og derefter skyllet efter i det kolde vand. "Nej, det er ikke, fordi jeg står i vandet", siger hun. Om natten har det kun været tolv grader, og så er hun blevet forkølet.

Men der kan ikke være tale om at konsultere en læge for en sådan bagatel. Der er ingen, som er sygeforsikret. "Det er for dyrt og er ikke særlig effektivt", siger Gilmar. Når en eller anden i landsbyen har brug for

en læge, så må man køre til byen. Udgifterne til en behandling deles af fællesskabet. Hver familie betaler en andel, selv om det ofte er småt med pengene. Guvernøren, ministerpræsidenten for Mato Grosso, skal først have vendt den finansielle udvikling. Han ventes til stedet i den nærmeste fremtid. De vil vise ham, hvad de har udrettet på to år.

"Vi håber at kunne opnå en kredit, så vi endelig kan købe sten og mørtel til vores huse", forklarer Gilmar. Starthjælpen på ca. 2 000 mark, som de for to år siden fik af staten, er forlængst brugt op. De må sørge for at give guvernøren et godt indtryk, betoner borgmesteren, for endnu ejer de ikke jorden. Først når de er blevet bofaste, dvs. har bygget grundmurede huse og har dyrket markerne, får de efter en frist på fem år et bevis på ejerskabet.

Hidtil har bevægelsen efter deres egne oplysninger skaffet 200 000 familier bosættelse i hele Brasilien, svarende til en opdyrkning af syv millioner hektar land. I delstaten Mato Grosso har bevægelsen været aktiv siden 1994. Her har allerede mere end 3 000 familier erhvervet 140 000 ha. land. For Dom Osorio Stoffels indbyggere betyder det dog fremdeles slid og slæb. Tidligst om tre år kan de blive ejere og få det forjættede ejendomsbevis. Indtil da må de som besættere leve med, at de til enhver tid kan blive jaget bort.

(Oversat af Bente og Ole Meyer fra KNA)

Liturgisk kalender december 2000-januar 2001

Bibelteksterne til den daglige messe findes på: http://inet.uni2.dk/home/Vor_Fruer_Aarhus/Kalender/NB_Vor_Fruer_Aarhus. Det er ikke bindestreger men understregering, og Aarhus må ikke skrives med „bolle-Å“.

December 2000

- grøn*. Fredag i 34. alm. uge. (II Ps).
L.: Åb 20,1-4.11-21.2. Ev.: Luk 21,29-33.
- grøn*. Lørdag i 34. alm. uge. (II Ps).
Eller *hvid*. Gudsmoders lørdagsmesse.
L.: Åb 22,1-7. Ev.: Luk 21,34-36.
Bededag for præste- og ordenskald.
Hermed slutter det almindelige kirkeår

ADVENTSTIDEN

- viol*. 1. SØNDAG I ADVENT. (I Ps).
Cr. Adv. pf. I.
1.L.: Jer 33,14-16;
V.: Sl 25,4bc-5ab.8-9.10+14.
R. Herre, jeg løfter min sjæl til dig.
2.L.: 1 Tess 3,12-4,2.
Ev.: Luk 21,25-28.34-36.
1. søndag i advent indleder tekstrække C.
Frans Xavier, præst, (†1552), fejres ikke.
- viol*. Mandag i 1. uge i advent. (I Ps).
Eller *hvid*. Johannes af Damaskus, præst og kirkelærer (†749).
Adv. pf. I.
L.: Es 2,1-5. Ev.: Matt 8,5-11.
- viol*. Tirsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Adv. pf. I.
L.: Es 11,1-10. Ev.: Luk 10,21-24.
- viol*. Onsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Eller *hvid*. Nicolaus, biskop, (†4. årh.).
Adv. pf. I.
L.: Es 25,6-10a. Ev.: Matt 15,29-37.
- hvid*. Torsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Ambrosius, biskop og kirkelærer, (†397)(m).
Adv. pf. I.
L.: Es 26,1-6. Ev.: Matt 7,21.24-27.
1. vesper til Marias uplettede undfangelse.
- hvid*. Fredag. MARIAS UPLETTEDE UNDFANGELSE (h).
Gl. Cr. Særl.pf.
1.L.: 1 Mos 3,9-15.20.
V.: Sl 98,1.2-3ab.3cd-4.
R. Syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort.
2.L.: Ef 1,3-6.11-12.
Ev.: Luk 1,26-38.
- viol*. Lørdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Adv. pf. I.
L.: Es 30,19-21.23-26. Ev.: Matt 9,35-10,1.6-8.
- viol*. 2. SØNDAG I ADVENT. (II Ps).
Cr. Adv. pf. I.
1.L.: Bar 5,1-9;
V.: Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6.
R. Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade.
2.L.: Fil 1,4-6.8-11.
Ev.: Luk 3,1-6.
Kollekt for Caritas Danmark
- viol*. Mandag i 2. uge i advent. (II Ps).
Eller *hvid*. Damasus I, pave, (†384).
Adv. pf. I.
L.: Es 35,1-10. Ev.: Luk 5,17-26.
- viol*. Tirsdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Eller *hvid*. Johanne Franciska Chantal, ordenssøster, (†1641).
Adv. pf. I.
L.: Es 40,1-11. Ev.: Matt 18,12-14.
- rød*. Onsdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Lucia, jomfru og martyr, (†304)(m).
Adv. pf. I.
L.: Es 40,25-31. Ev.: Matt 11,28-30.
- hvid*. Torsdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Johannes af Korset, præst og kirkelærer, (†1591)(m).
Adv. pf. I.
L.: Es 41,13-20. Ev.: Matt 11,11-15.
- viol*. Fredag i 2. uge i advent. (II Ps).
Adv. pf. I.
L.: Es 48,17-19. Ev.: Matt 11,16-19.
- viol*. Lørdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Adv. pf. I.
L.: Sir 48,1-4.9-11. Ev.: Matt 17,10-13.
- viol*. eller *rosa*. 3. SØNDAG I ADVENT. (III Ps).
Cr. Adv. pf. I.
1.L.: Zef 3,14-18a;
V.: Es 12,2-3.4bcd.5-6.
R. Bryd ud i fryderåd, thi stor i jeres midte er Israels Hellige!
2.L.: Fil 4,4-7.
Ev.: Luk 3,10-18.
- viol*. Mandag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: Jer 23,5-8. Ev.: Matt 1,18-24.
NB: Tidebønnen følger et særligt skema de sidste 7 dage før jul. Særlige antifoner til Zakarias' og jomfru Marias lovsange.

- viol*. Tirsdag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: Dom 13,2-7.24-25a. Ev.: Luk 1,5-25.
- viol*. Onsdag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: Es 7,10-14. Ev.: Luk 1,26-38.
- viol*. Torsdag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: Højs 2,8-14 eller Zef 3,14-17. Ev.: Luk 1,39-45.
(Petrus Canisius, præst og kirkelærer, (†1597), kan ihukommes.)
- viol*. Fredag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: 1 Sam 1,24-28. Ev.: Luk 1,46-56.
- viol*. Lørdag i III. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
L.: Mal 3,1-4; 4,5-6. Ev.: Luk 1,57-66.
(Johannes af Kenty, præst, (†1473), kan ihukommes.)
- viol*. 4. SØNDAG I ADVENT. (IV Ps).
Cr. Adv. pf. II.
1.L.: Mika 5,1-4a;
V.: Sl 80,2ac+3b.15-16.18-19.
R. Hærskarers Gud, bring os atter på fode, lad dit ansigt lyse, at vi må frelses!
2.L.: Hebr 10,5-10.
Ev.: Luk 1,39-45.
Hermed slutter adventstiden.

JULETIDEN

- hvid*. Aften. *hvid*. VIGILIE TIL HERRENS FØDSEL (h).
Gl. Cr. Jul. pf.
1.L.: Es 62,1-5;
V.: Sl 89,4-5.16-17.27+29.
R. Om Herrens nåde vil jeg evigt synge.
2.L.: ApG 13,16-17.22-25.
Ev.: Matt 1,1-25 eller 1,18-25.
- hvid*. Mandag. HERRENS FØDSEL (h).
Gl. Cr. Jul. pf.
Julenat. 1.L.: Es 9,2-7;
V.: Sl 96,1-2a.2b-3.11-12.13.
R. I dag er os en Frelser født, Kristus, Herren!
2.L.: Tit 2,11-14.
Ev.: Luk 2,1-14.
Julemorgen. 1.L.: Es 62,11-12;
V.: Sl 97,1+6.11-12.
R. Lys skal stråle over os, thi i dag er vor Frelser født.
2.L.: Tit 3,4-7.
Ev.: Luk 2,15-20.
Juledag. 1.L.: Es 52,7-10;
V.: Sl 98,1.2-3ab.3cd-4.5-6.
R. Den vide jord har skuet vor Guds frelse.
2.L.: Hebr 1,1-6.
Ev.: Joh 1,1-18 eller 1,1-5.9-14.
- rød*. Tirsdag. STEFAN, den første martyr (f)(I Ps).
Gl. Jul. pf.
L.: ApG 6,8.10; 7,54-60;
V.: Sl 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17.
R. I dine hænder, Herre, befaler jeg min ånd.
Ev.: Matt 10,17-22.
- hvid*. Onsdag. JOHANNES, apostel og evangelist (f)(I Ps).
Gl. Jul. pf.
L.: 1 Joh 1,1-4;
V.: Sl 97,1-2.5-6.11-12.
R. I retfærdige, glæd jer i Herren.
Ev.: Joh 20,2-8.
- rød*. Torsdag. DE USKYLDIGE BØRN, martyr (f)(I Ps).
Gl. Jul. pf.
L.: 1 Joh 1,5-2,2;
V.: Sl 124,2-3.4-5.7b-8.
R. Vor sjæl slap fri som en fugl af fuglefængerens snare.
Ev.: Matt 2,13-18.
- hvid*. Fredag. 5.DAG I JULEUGEN. (I Ps).
Gl. Jul. pf.
L.: 1 Joh 2,3-11. Ev.: Luk 2,22-35.
(Thomas Becket, biskop og martyr (†1170), kan ihukommes.)
- hvid*. Lørdag 6.DAG I JULEUGEN. (I Ps).
Gl. Jul. pf.
L.: 1 Joh 2,12-17. Ev.: Luk 2,36-40.
- hvid*. Søndag. DEN HELLIGE FAMILIE, JESUS, MARIA OG JOSEF (f)(II Ps).
Gl. Cr. Jul. pf.
1.L.: Sir 3,6.12-14;
V.: Sl 128,1-2.3.4-5.
R. Salig enhver, som frygter Herren, og som går på hans vej.
2.L.: Kol 3,12-21.
Ev.: Luk 2,41-52.
Eller (ad lib.):
1.L.: 1 Sam 1,20-22.24-28;
V.: Sl 84,2-3.5-6.9-10.
R. Herre, salige er de, der bor i dit hus.
2.L.: 1 Joh 3,1-2.21-24.
Ev.: Luk 2,41-52.
Silvester I, pave (†335), fejres ikke.

Januar 2001

- hvid*. Mandag. Juledags oktav. FESTEN FOR MARIA, GUDSMODER (h).
Gl. Cr. Jomfru Marias pf.
1.L.: 4 Mos 6,22-27;
V.: Sl 67,2-3.5.6+8.
R. Gud være os nådig og velsigne os.
2.L.: Gal 4,4-7.
Ev.: Luk 2,16-21.
Kollekt for det Danske Bibelselskab.
  - hvid*. Tirsdag i juletiden. (II Ps).
Basilius den Store (+379) og Gregor af Nazianz (+390), biskopper og kirkelærere (m).
Jul.pf.
L.: 1 Joh 2,22-28. Ev.: Joh 1,19-28.
  - hvid*. Onsdag i juletiden. (II Ps).
Jul.pf.
L.: 1 Joh 2,29-3,6. Ev.: Joh 1,29-34.
  - hvid*. Torsdag i juletiden. (II Ps).
Jul.pf.
L.: 1 Joh 3,7-10. Ev.: Joh 1,35-42.
  - hvid*. Fredag i juletiden. (II Ps).
Jul.pf.
L.: 1 Joh 3,11-21. Ev.: Joh 1,43-51.
  - hvid*. Lørdag i juletiden. (II Ps).
Jul.pf.
L.: 1 Joh 5,5-13. Ev.: Mark 1,7-11 eller Luk 3,23-38 eller Luk 3,23.31-34.36.38.
Bededag for præste- og ordenskald.
  - hvid*. Søndag. HERRENS ÅBENBARELSE (h).
Gl. Cr. H.åb.pf.
1.L.: Es 60,1-6;
V.: Sl 72,7-8.10-11.12-13.
R. Alle jordens folk skal tilbede dig, Herre.
2.L.: Ef 3,2-3a.5-6.
Ev.: Matt 2,1-12.
Knud Hertug, martyr, (†1131), fejres ikke.
  - hvid*. Mandag. HERRENS DÅB (f).
Gl. Særl.pf.
L.: Es 42,1-4.6-7 eller ApG 10,34-38;
V.: Sl 29,1a+2.3ac-4.3b+9b-10.
R. Herren velsigne sit folk med fred.
Ev.: Luk 3,15-16.21-22.
Eller (ad libitum): L.: Es 40,1-5.9-11 eller Tit 2,11-14;
V.: Sl 104,1b-2.3-4.24-25.27-28.29-30.
R. Min sjæl, lov Herren! Herre min Gud, du er såre stor.
Ev.: Luk 3,15-16.21-22.
Raymund af Penyafort, præst, (†1275), fejres ikke.
Hermed afsluttes juletiden.
- DET ALMINDELIGE KIRKEÅR
- grøn*. Tirsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
L.: Hebr 2,5-12. Ev.: Mark 1,21-28.
  - grøn*. Onsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
L.: Hebr 2,14-18. Ev.: Mark 1,29-39.
  - grøn*. Torsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
L.: Hebr 3,7-14. Ev.: Mark 1,40-45.
  - grøn*. Fredag i 1. alm. uge. (I Ps).
L.: Hebr 4,1-5.11. Ev.: Mark 2,1-12.
  - grøn*. Lørdag i 1. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. Gudsmoders lørdagsmesse.
Eller *hvid*. Hilarius, biskop og kirkelærer, (†367).
L.: Hebr 4,12-16. Ev.: Mark 2,13-17.
(Læsning ad lib. (Hilarius): 1 Joh 2,18-25.)
  - grøn*. 2. ALM. SØNDAG. (II Ps).
Gl. Cr. Alm.S.pf.
1.L.: Es 62,1-5;
V.: Sl 96,1-2a.2b-3.7-8a.9-10a+c.
R. Kundgør Herrens under for alle folkeslag.
2.L.: 1 Kor 12,4-11.
Ev.: Joh 2,1-12.
  - grøn*. Mandag i 2. alm. uge. (II Ps).
L.: Hebr 5,1-10. Ev.: Mark 2,18-22.
  - grøn*. Tirsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
L.: Hebr 6,10-20. Ev.: Mark 2,23-28.
  - hvid*. Onsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Antonius, abbed, (†356)(m).
L.: Hebr 7,1-3.15-17. Ev.: Mark 3,1-6.
(Evangelium ad lib. (Antonius): Matt 19,16-26.)
  - grøn*. Torsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
L.: Hebr 7,25-8,6. Ev.: Mark 3,7-12.
Den økumeniske bedeuge begynder.
  - rød*. Fredag i 2. alm. uge. (II Ps).
Henrik, biskop og martyr, (†1158)(m).
L.: Hebr 8,6-13. Ev.: Mark 3,13-19.
  - grøn*. Lørdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Eller *hvid*. Gudsmoders lørdagsmesse.
Eller *rød*. Fabian, pave og martyr, (†250).
Eller *rød*. Sebastian, martyr, (†288).
L.: Hebr 9,1-3.11-14. Ev.: Mark 3,20-21.
  - grøn*. 3. ALM. SØNDAG. (III Ps).
Gl. Cr. Alm.S.pf.
1.L.: Neh 8,2-4a.5-6.8-10;
V.: Sl 19,8.9.10.15.

R. Herre, dit ord er ånd og liv.
2.L.: 1 Kor 12,12-30 eller 12,12-14.27.
Ev.: Luk 1,1-4; 4,14-21.
Agnes, jomfru og martyr, (†ca. 280), fejres ikke.

- grøn*. Mandag i 3. alm. uge. (III Ps).
Eller *rød*. Vincent, diakon og martyr, (†304).
L.: Hebr 9,15.24-28. Ev.: Mark 3,22-30.
- grøn*. Tirsdag i 3. alm. uge. (III Ps).
L.: Hebr 10,1-10. Ev.: Mark 3,31-35.
- hvid*. Onsdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Frans af Sales, biskop og kirkelærer, (†1622)(m).
L.: Hebr 10,11-18. Ev.: Mark 4,1-20.
- hvid*. Torsdag. DEN HELLIGE APOSTEL PAULS OMVENDELSE (f)(III Ps).
Gl. Ap.pf.
L.: ApG 22,3-16 eller ApG 9,1-22;
V.: Sl 117,1.2.
R. Gå ud i al verden og forkynd Evangeliet!
Eller: Halleluja!
Ev.: Mark 16,15-18.
- hvid*. Fredag i 3. alm. uge. (III Ps).
Timotheus og Titus, biskopper (m).
L.: 2 Tim 1,1-8 eller Tit 1,1-5. Ev.: Mark 4,26-34.
- grøn*. Lørdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid*. Gudsmoders lørdagsmesse.
Eller *hvid*. Angela Merici, jomfru, (†1540).
L.: Hebr 11,1-2.8-19. Ev.: Mark 4,35-41.
- hvid*. Søndag. ANSGAR, bispedømmets første værnehelgen (h).
Gl. Cr. Sankt Ansgars pf.
1.L.: Es 52,7-10;
V.: Sl 96,1-2a.2b-3.7-8a.10.
R. Kundgør Herrens under blandt alle folkeslag.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Kor 1,18-25.
Ev.: Mark 1,14-20.
Thomas af Aquino, præst og kirkelærer, (†1274), fejres ikke.
Kirketælling.
- grøn*. Mandag i 4. alm. uge. (IV Ps).
L.: Hebr 11,32-40. Ev.: Mark 5,1-20.
- grøn*. Tirsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
L.: Hebr 12,1-4. Ev.: Mark 5,21-43.
- hvid*. Onsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Johannes Bosco, præst, (†1888)(m).
L.: Hebr 12,4.7.11-15. Ev.: Mark 6,1-6.

Niels Steensen i Rom Et seminar i forskning og kunst

Af Stig Holsting

Blandt Jubelårets mange arrangementer i Rom afholdtes i dagene 3.-10. september en international forskerkonference – World Meeting of University Professors i det pavelige universitet Gregoriana. Som en synlig manifestation omkring dette arrangement havde universitetsbibliotekar Hans Kermit og Universitetsbiblioteket i Tromsø i samarbejde med Tromsø stift arrangeret en fornem planceudstilling i universitetets store aula over vores berømte landsmand, naturforsker og biskop Niels Steensen, der ikke mindst i denne sammenhæng må siges at udgøre et naturligt samlingspunkt. Hans Kermit vil bl.a. være kendt af mange for sin fremragende bog om Niels Stensen, som blev anmeldt her i bladet da den udkom i 1998.

I forlængelse med denne kongres afholdtes mandag den 23. oktober et seminar i Det danske institut for videnskab og Kunst i Rom, der lig-

ger i den smukke Borghesepark. Seminaret markerede tillige åbningen af udstillingen fra Gregoriana, der i mellemtiden var flyttet hertil, hvor den har været tilgængelig for publikum til udgangen af november.

Seminaret var, som udstillingen, arrangeret af universitetsbibliotekar Hans Kermit i samarbejde med instituttets direktør, dr.phil. Gunver Skytte, som netop tiltrådte denne stilling i sommer.

En række af Stenoforskningens mest fremtrædende personligheder var blevet indbudt for her at fremlægge deres seneste forskningsresultater. Fra Danmark kom bl.a. direktøren for Forskningsstyrelsen, ph.d. Jens Morten Hansen, der er aktuell med bogen "Stregen i sandet – bølgen i vandet". Hans emne var Stenos kritik af Descartes's metodelære. Læge, dr. med. Troels Kardel fra København talte om Stensens muskellære og mag. art. Anne Vibeke Vad om Niels Stensen og G. W. Leibniz.

Fra Norge deltog biblioteksdirek-

Konferencen blev afholdt i Det danske Institut for Videnskab og Kunst i Rom, hvor Jørgen Haugen Sørensens store monumentalskulptur "Huset, der slikker solskin" befinder sig.

Kirstine Deichgræber og (undertegnede lyriker) Stig Holsting blevet indbudt til at fremføre egne værker inspireret af Niels Steensen.

Det blev en meget givende og inspirerende dag, hvor Stensens universalitet og fremsynethed i tankegang, metode og ånd manifesterede sig på skønneste vis i de fremlagte indlæg. Den overensstemmelse mellem ånd og materie, som Niels Steensens liv som naturvidenskabsmand og kristen er så karakteristisk ved, kom tydeligt til udtryk i de forskellige bidrags indbyrdes krydshenvisninger og som blev sammenfattet i et til lejligheden forfattet lyrisk værk.

Seminarets indlæg vil blive samlet i en udgivelse, som det er planen skal udkomme til næste år.

Dagen sluttede med, at Institutet inviterede alle deltagerne på en herlig romersk ristorante, hvor man fik rige muligheder for at erfare, hvad stenoforskningens mindre formelle sider kan åbenbare af menneskelig vid og vidde.

tør prof. Helge Salvesen fra Tromsø Universitetsbibliotek, der åbnede seminaret og professor Kari Elisabeth Børresen fra Oslo Universitet, der talte over Stensens teologi.

Fra Centro di Cultura di Firenze kom prof. Stefano De Rosa og talte om Stensen og Cocimo III Medici og Dott.ssa Pina Totaro fra Centro di studio del CNR i Rom talte om Stensen og Spinoza, om venskab og tro.

Endelig talte seminarets arrangør, universitetsbibliotekar Hans Kermit

om Niels Stensen og enheden i hans liv.

Pater August Ziggelaar SJ, der er kendt som en indsigtfuld Stenoforsker, var forhindret i at deltage, men i hans sted havde hans medbroder pater Lorenzo del Zanna SJ påtaget sig at gøre rede for pater August Ziggelaars studier omkring udviklingen i Stensens spiritualitet.

Som en erkendelse af og udtryk for enheden mellem videnskab og kunst var sangeren og komponisten

Gud elsker livet

Menneskets opgave er at beskytte livet og at drage omsorg for dets udfoldelse

Af Paul Keller S.J.

Pave Johannes Paul II lod det hellige år 2000 blive forberedt ved tre år i træk, i hvilke de troende skulle beskæftige sig med den treenige Gud (Jesus Kristus, Helligånden, Gud Fader). Jubilæumsåret skulle så fejre Guds Søns menneskevordelse for 2000 år siden, men også være viet til betragtningen af Treenighedens mysterium.

De troende skal dog ikke gøres til "mini-teologer", men alle skal ved meditation vokse i tro, håb og kærlighed. Troen skal forme en "kærlighedens civilisation", som Paven utrættelig har opfordret til, og trænge "dødens civilisation" tilbage, som hersker i vor verden. Hvad Paven ventede af det hellige år og forberedelsestiden, var så at sige "et spring fremad" ved levende kristendom efter åbenbaringen ved Jesus Kristus.

Det er ofte blevet påstået, at Det gamle Testaments Gud var en dømmende og straffende Gud, i modsætning til Det nye Testaments elskende Gud. Dette ville føre til en splittelse i Gud; men Gud er uforanderlig i sit væsen. Jesus har ik-

ke forkyndt en "ny" Gud, men udvidet vor viden om ham. Også Det gamle Testaments Gud er en elskende Gud, endda skinsygt elskende, således som det betones mange steder. I Visdommens Bog findes der en særlig smuk udtalelse om Gud: "Han er ven af alt levende" (11, 26). Gud elsker livet. Derfor er det menneskets opgave at beskytte livet og at drage omsorg for dets udfoldelse. Det, Gud elsker, må mennesket ikke ødelægge. Alt menneskeligt liv skal behandles med ærefrygt, fordi Guds Søn er blevet menneske.

(Efter Gebetsapostolat und Seelsorge, 2004, 4)

I december beder vi med Paven om:

At det hellige år udvirker en indsats i alle mennesker for beskyttelse og udfoldelse af det menneskelige liv og

At børnene må blive agtet, og at al misbrug må få sin endelige afslutning.

I december beder vi med Paven om, at børnene må blive agtet, og at al misbrug må få sin endelige afslutning.

Niels Arbøl:

DEN LYKKELIGE FORENING

Grundbog i katolicismen

»Det er stort behov for fremstillinger af den katolske tro som tar opp hele troen, ikke bare et aspekt av den, og som tar utgangspunkt i at dette faktisk er en fremmed verden for de fleste i Norden. Det er en pedagogisk meget vellykket bok ... letlest ... anbefales på det varmeste.«

Broen, det norske kirkeblad, november 2000

"Den lykkelige forening", 271 s., kr. 168,-
Få bogen tilsendt gratis i juleindpakning!

QUEENSWOOD, tlf. 98 843632

info@queenswood.dk
www.queenswood.dk

Visdomsord Fine bøger i oktav- format

Af Stig Rolvsen

Forlaget Hovedland udsender i disse år en række bøger med visdomsord af bl. a. Jesus, Augustin, Mester Eckhart, Mother Teresa, Frans af Assisi, Hildegard af Bingen, kir-

kefædrene og kelterne. Seriens danske bind er identiske med de britiske, og oversættelserne er gode. I udstyr og farvebilleder skønne bøger i oktavformat; og de er særdeles velegnede som venne- og venindegaver. På modtagerne vil disse tekster vir-

ke opmuntrende, berigende og trostyrkende.

Pris pr. bind: 68 kr. Kan købes i Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V., telefon: 33860386.

Den kristne familie

Ny bog forsøger at finde svar på tilværelsens store fundamentale spørgsmål

Af Torben Riis

Ægteskab, familie og seksualitet er omtålelige emner blandt katolikker. Sådan har det ikke altid været, men sådan blev det i den efterkoncilære tid, ikke mindst at regne fra skæbneåret 1968, hvor ungdomsoprøret brød løs, og hvor pave Paul VI i stik modsat ånd offentliggjorde sin forkætrede rundskrivelse Humanae Vitae.

Kirkens nej til kunstig prævention delte lægfolk og præster i to lejre, og undgik man end i de fleste tilfælde en åbenlys splittelse, kom dilemma-

et i praksis til at betyde, at den pastorale vejledning på disse områder i de følgende år blev føleligt nedtonet. Populært sagt, man fejdede de varme emner ind under gulvtæppet og overlod det til lægfolket selv at løse problemerne.

I dag er vi reelt ikke kommet stort videre, problemerne ligger stadig uløst hen, og uviljen mod at trække dem frem i lyset er ikke blevet mærkbart mindre. Til gengæld kan man iagttagelse, at trenden i det danske samfund er gået i modsat retning. I dag taler man blandt unge åbenlyst om troskab og ansvarlighed på seksualitetsområdet, det er i hvert fald ikke længere in at fare fra det ene forhold til det andet. Men tendenser i tiden er som bekendt flygtige størrelser, al den stund de ikke baserer sig på solidt tankegods.

Flemming Kieler, i mange år praktiserende læge i Horsens og p.t. formand for Steno-Gildet, den katolske lægeforening i Danmark, har i sin seneste bog »Den kristne familie« sat sig for at indkredse, hvad vi kunne kalde et teoretisk fundament for katolsk ægteskabs- og familiekatekese.

Bogen er, som forfatteren selv understreger i forordet, ikke en systematisk katekese, men en personlig refleksion over kristne grundværdier i forbindelse med ægteskab og familieliv. De første kapitler handler derfor heller ikke om ægteskab og samliv, men om hvad det i kristen forstand vil sige at være menneske. Bibelens skabelsesberetning og beretning om syndefaldet sammenholdes med eksempelvis den moderne fysiks big bang-teori og den seneste biologiske indsigt i cellens struktur. Hvad fortæller den moderne videnskab os om universets, jordens og menneskets tilblivelse? Og hvad fortæller den kristne Åbenbaring os, hvis vi spørger bag om disse fæno-

mener til Skaberens mening med sit værk?

Det er med andre ord et svar på tilværelsens store fundamentale spørgsmål, forfatteren forsøger at finde svar på, inden vi i bogens sidste fjerdedel når frem til selve spørgsmålet om ægteskab og familieliv. Logikken i denne måde at disponere stoffet på er den enkle, at katolsk ægteskabsteologi udspringer af et ganske bestemt tilværelses- og menneskesyn, som man derfor først må have rede på, inden man kan nå til en egentlig forståelse af Kirkens lære om ægteskab og samliv.

Når den moderne verden har så vanskeligt ved at acceptere Kirkens budskab på disse vitale områder, skyldes det uomtvisteligt, at den moderne menneskes bevidsthed om sig selv og sin omverden udfolder sig inden for en forståelsesramme, som er milevidt fra den kristne kirkes syn på verden og mennesket. Kirken har ikke flyttet sig, men verden har.

Med sine kun lidt over 100 sider er bogen for en ydret betragtning overkommelig, hvortil kommer, at forfatteren har bestræbt sig på at gøre sproget så let tilgængeligt som muligt. Nogen helt let læst bog er det alligevel ikke - i og med at den forsøger at sammenfatte et stort og vanskeligt stof. Man kan således ikke se bort fra risikoen for, at den uøvede læser mister pusten undervejs gennem det teoretiske stof. Derfor vil den, som antydnet i forordet, nok også først og fremmest henvende sig til kateketer og alle, som har til opgave at formidle troen. Til denne målgruppe kan den til gengæld varmt anbefales.

Flemming Kieler:
Den kristne familie
Katolsk Forlag,
109 sider, kr. 160,-.

EKSPRESBUSSE
til Warszawa, Lodz, Poznan
Jylland lørdag/Sjælland tirsdag
Fra: 645 kr,-/ børn 200,-kr
Jul/Nytår: ekstra afgang
Gode gruppe- firmarabatter
POLONEZ BUSREJSER * TLF:98 13 60 95

I dag forsikrer vi alt!

ALM. BRAND
Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

MAGLEÅS KURSUSCENTER
Hosterkøbvej 6, DK-3460 Birkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 16 34

Juletræf
Fredag, den 15.12.2000 kl. 11.00 – ca. 16.00
Små penge med stor virkning
Åbent hus arrangement for ældre og andre, der har lyst til at være med.
Overlærer Inger Harbo Andersen vil fortælle om "Jul i Sankt Martins Hus" – et lille, spændende projekt i Letland, som et godt eksempel på, at selv beskædede midler kan give gode resultater. Efter en god julefrokost vil der være lidt musik og sang ved Paul Andersen. Pris kr. 120,-

TILMELDING og yderligere oplysninger
Sekretariatet
Magleås Kursuscenter
Hosterkøbvej 6
3460 Birkerød
tlf.: 45 81 07 15, kontortid kl. 9.00 – 15.00
e-mail: magleaaas@magleaaas-kursuscenter.dk

Udstilling

Udstillingen "Ban Herrens Vej" ved Eva Weis Bentzon vises på Aalborg Kloster, Klosterjorden, fra fredag 1. december til søndag 10. december. Man-lør: 13-18, søn: 11-16.

CZESTOCHOWA IKONER
Kan købes eller bestilles hos Michael
Alvang, Degnstavn 5, 3th, 2400
København NV, Tlf. 38113365

Møder og arrangementer

Katolske Menighedsplejers
Julemarked 2000

Søndag den 3. december
på Niels Steensens Gymnasium
Australiensvej 38
2100 København Ø

kl. 9.30 messe i Sct. Augustin Kirke
v/ Biskop Martensen
kl. 10.30 markedet åbner
kl. 13.30 skotsk dans og sækképibe
kl. 15.30 trækning af lotteri
kl. 17.00 markedet lukker

entré kr. 2,- på billetten kan der vindes en
gevinst. Lodtrækning hver hele time.

På markedet finder man:
vintombola, restauration og gløggbar.
køb adventskransen og julegaverne i vore
boder eller gør et kup på loppetorget

VELKOMMEN!

Diverse

Agnes f. Hoffmann og
Johannes Rosenkilde Grams
Brudestyslegat.

Som hjælp til brudeudstyr for unge katolske
piger, som indgår ægteskab med en katolik,
uddeles en legatportion til værdigt
trængende katolikker.

Uddelingen foretages af legatbestyrelsen i
januar 2001.

Ansøgning indeholdende navn, bopæl, alder
samt anbefaling fra en katolsk præst samt
kopi af dåbsattest eller andet bevis for
katolsk tilhørsforhold for begge parter skal
være legatbestyrelsen i hænde
senest den 20. december 2000.
Ansøgning stiles til Katolsk
Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K.

Dr. Alois og
Mathilde Denks Legat

Af ovennævnte legat vil der i december blive
uddelt en række portioner a'500,00 kr.
Legatet kan søges af unge studerende,
fortrinsvis teologer.

Ansøgninger bedes inden den 10. december
sendt til sognepræsten ved
Sct. Andreas Kirke, Ordrup, Kollegievej 2,
2920 Charlottenlund.

Katolsk menighedspleje

Bregade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a.
værelser til unge under uddannelse i
Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller
leje, kan de ringe på ovennævnte
telefonnumre); afholder julemarked 1.
søndag i advent; gennemfører
sommertejr på Klitborg for børn fra
katolske menigheder og skoler; udlejer
feriehjemmet Klitborg ved Rørvig
(reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde
ved at blive medlem for et
årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk
Menighedspleje er fradragsberettigede

Testamente

til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den
som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette
testamentet. Udgifterne til salær refunderes
af bispekontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Bekendtskab søges

65 årig polsk kvinde søger bekendtskab
med jævnaldrende katolsk mand.
Jonna Steffensen, Vægterparken 277,
2770 Kastrup. Tlf. 32 52 67 40

Salg og service

DANSK OLIE

KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i
fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre

36 70 45 30

- sikkerhed for varme

FLYV ELLER KØR I BUS OG
HOLD JUL I PAVENS
HJEMLAND

5/6 Dages nydelse i Polen på
stemningsfyldt luksushotel i kurbyen
Sopot (Gdansk) 50 meter fra havet med
julefrokost på de tyske korsrideres
hovedborg "Maribork"
Pris med BUS kr. 2395.-
Pris med FLY kr. 3795.-
Incl. udflugter, forplejning osv
Tillæg enkeltværelse: kr. 200.-
Udrejse: 23.12.2000
Hjemkomst: med fly 27.12.2000
med bus 28.12.2000
fly fra Kastrup - bus fra Jylland

Grenaa Rejser
Tlf. 86 32 58 13

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skf. Olsøgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36

København SV

Tlf. 33 21 20 47

.....
(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

PORTEK
Industri- og garageporte

Salg • Montage • Reparation • service

Støjhøj 46
4400 Kalundborg

Telefon: 59 51 30 92
Telefax: 59 56 18 95

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr

Vestre Kirkegårds Allé 28-32

2450 København SV

Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

vanløse ligkistemagasin
38 71 75 01

h.p. baltzer & søn aps
jyllingevej 8, 2720 vanløse

.....
tåstrup bedemandsforretning
43 99 75 01

sv.e. og b. baltzer
Køgevej 40, 2630 Taastrup

Ved dødsfald:

Ring og aftal et møde enten i Deres
hjem eller hos os.

Vi træffes også aften, week-end og
helligdage

www.baltzer.nu

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:

38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Wagn Adler

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

✠ BEGRAVELSER ✠
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Vagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 19 19

KATOLSK
ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 13. DECEMBER

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 4 DECEMBER

Drama og teater i forkyndelse

Et økumenisk initiativ til erfaringsopsamling

I mange kirker sker der spændende ting indenfor dette område. Det er bare ærgerligt, at der ikke finder en systematisk erfaringsopsamling sted af alle de gode initiativer, som tages rundt omkring.

Connie Nordholt, gymnasie- og dramatiklærer, medlem af den katolske menighed, Vor Frue Kirke i Århus og kredskonsulent for Dansk Amatørteater Samvirke i Århus, og sognepræst Hanne Davidsen i Mårslet (Folkekirken) opfordrer nu alle,

der har erfaring med arbejde med teater og drama i menighederne til at sende manuskripter, undervisningsforløb, små liturgiske spil, ideer osv. Materialet skal være indsendt senest 15. januar 2001. Efterfølgende vil de to initiativtagere gøre materialet tilgængeligt, så alle kan få glæde af det.

Formålet med indsamlingen er:

- at skabe overblik over aktiviteten indenfor arbejdet med teater og drama i kirkeligt regi.

- at udarbejde undervisningsmateriale, der højner kvaliteten af arbejdet med drama og teater
- at inspirere og engagere til videreudvikling af dramapædagogikken som redskab i den kirkelige undervisning.
- at få indsigt i hvilke delemler kursusvirksomhed eller en konference burde fordybe sig i.

Planen er, at en kirkespilskonference kan arrangeres enten i direkte

sammenhæng med Kirkedage 2001 i Århus, eller i umiddelbar tilknytning hertil.

Kontaktpersoner:
ConnieNordholt
Finsensgade 46 st.th.
8200 Århus N
connie_nordholt@skolekom.dk
Hanne Davidsen
Obstrupvej 4
8320 Mårslet
davidmaa@post.tele.dk

KALENDER

for Biskop
Czeslaw Kozon

DECEMBER 2000

Lørdag 02. kl. 10.00:
Messe i Vor Frue Kirke, Silkeborg.
Eftermiddag: Deltagelse i tamilsk jubilærsfest i Horsens.

Søndag 03. kl. 10.00
Fest i anledning af 2000 året for kristendommens indførelse i Jelling.

Mandag 04. aften:
Præstemøde på Nordvangsgård, Birkerød.

Tirsdag 05. kl. 19.30:
Menighedsrådsmøde i Sct. Therese menighed.

Onsdag 06. kl. 10.00:
Møde i Det biskoppelige Råd.

Torsdag 07. kl. 09.00:
Messe for Pastoral-Centrets personale.
Kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets forretningsudvalg.

Fredag 08. kl. 10.00:
Messe med fornyelse af løfter hos Kærlighedens Missionærer.

Søndag 10. kl. 11.00:
Messe med indvielse af orgel i Haderslev.

11.-14.
I London (i stedet for den planlagte rejse i november)

Tirsdag 19. kl. 19.30:
Bodsandagt i Sankt Andreas Kirke.

Søndag 24. kl. 24.00:
Midnatsmesse i Sankt Ansgars Kirke.

Juledag 25. kl. 11.00:
Messe i Sct. Therese Kirke.
2. juledag 26. kl. 11.00
Messe i Sankt Andreas Kirke.

Gospels og spirituals i danske kirker

The Glory Gospel Singers synger julen ind i kirker landet over

Siden 1996 er THE GLORY GOSPEL SINGERS fra New York kommet på regelmæssige besøg i Europa for at begejstre deres publikum med deres program og for at demonstrere den afro-amerikanske kirkes enestående vitalitet.

Koret, der består af seks til otte sangere, er i disse dage i Danmark, hvor de synger julen ind med et program bestående af klassiske gospels og traditionelle julesange.

Med så kendte sange som "Hark the Herald Angels Sing", "Kum ba Yah", "O Happy Day" og "Silent Night" giver de udtryk for deres smittende livsglæde og deres rodfæstede tro. Samtidig minder de os om, hvorfor vi fejrer jul, og viser os, hvordan man kan fejre jul på ægte gospel-manér.

THE GLORY GOSPEL SINGERS er et udvalg af de bedste sangere fra "WWRL Community Cho-

rale", som blev grundlagt i 1985 i New York med op til 70 sangere fra talrige menigheder fra bl.a. Harlem, Brooklyn og Queens. Den musikalske leder, Phyliss McKoy Joubert, sammensætter koret, og et program bestående af gospels, chorals og spirituals til hver eneste turné, således at de enkelte solisters stemmer går op i en højere enhed.

Koret optræder ved en koncert i Garnisons Kirke i København ons-

dag den 29. november, i Sct. Pauls Kirke i Århus torsdag den 30. november, i Sct. Catharinæ Kirke i Hjørring fredag den 1. december, i Middelfart Kirke lørdag den 2. december, i Struer Kirke søndag den 3. december, i Sct. Peders Kirke, Randers, mandag den 4. december og i Ansgars Kirke, Odense, tirsdag den 5. december. Billetpriser: Voksne: 120 kr., barn/pensionist: 110 kr. Ved forsalg: 110/100 kr.

Sognepræsten virker usædvanlig veloplagt. Han må have fundet den rette inspiration til søndagsprædikenen. "Jeg har en dårlig nyhed og en god nyhed at fortælle jer. For ikke at spille tiden vil jeg begynde med den dårlige nyhed. Kommunen har meddelt mig, at den ikke på budgettet finder tilstrækkelige midler til at afholde resten af udgifterne til reparation af klokketårnet. Det var trist. Den gode nyhed er, at jeg har fundet midlerne til at dække restbeløbet. Jeg ved, hvor midlerne findes. I vil finde dem i jeres egen tegnebog. Det var da en god nyhed."

Kilde: "flashpress".
Vignet: Stig Holsting

Børn og kirke i fokus

En stor dansk fælleskirkelig konference for medarbejdere i det kirkelige børnearbejde holdes næste sommer i Odense.

Baggrunden for konferencen, der betegnes som "det 21. århundredes første og største" er, at i stort set alle kirkelige sammenhænge er antallet af børn - og specielt børn uden en aktiv kirkelig baggrund, i markant

tilbagegang. Samtidig er det mange steder også svært at rekruttere medarbejdere, der har tid og lyst til at engagere sig i børnearbejdet.

"Som kirke er vi nødt til at holde os til, at det kirkelige børnearbejde er i krise og hvis den situation skal ændres, er der brug for radikal nytænkning og en markant oprioritering af børnearbejdet i de lo-

kale menigheder. Det er med andre ord afgørende, at børn igen får en central placering på den kirkelige dagsorden" hedder det i en meddelelse fra planlægningsgruppen.

Konferencen, der holdes fra 31. august til 2. september, bliver med deltagelse af fagfolk på området, bl.a. Bill Wilson, der er leder af USAs største søndagsskole, af Steve Wild,

en af Englands mest markante og visionære børnearbejde samt Birk Christensen, der er sekretariatsleder i organisationen Børns Vilkår.

Yderligere informationer om konferencen kan fås ved henvendelse til koordinatoren Sune Gertsen på tlf. 32 97 32 62, eller e-mail bmk@bbnews.dk

Katolsk Orientering

Julens drama side 2

Ny rektor på NSG side 3

Det var jubelåret side 6-7

Storværk om Kristi fødsel side 9

Glasmosaik i Silkeborg side 12

Ny redaktør

Den 59 årige journalist Birgit Stresino, Frederikshavn, skal være ny ansvarshavende chefredaktør for Katolsk Orientering, når pastor Jørgen Hviid forlader stillingen til sommer. Hun er uddannet ved den trykte dagspresse og har de seneste 12 år arbejdet ved TV.

Læs side 3

Holland:

Eutanasilov støder på hård kritik

Umenneskelig lov, der vil øge presset på de svageste

Vedtagelsen i det hollandske parlaments underhus af en eutanasilov, der tillader læger at hjælpe patienter med at dø, hvis en række kriterier er opfyldt, støder på skarp kritik i kirkelige kredse.

Den katolske kirke i Holland mener, at det nu vil blive for let for syge at give op.

"Det egentlige problem er de mennesker, der er syge og betragter sig selv som en byrde for deres familie" siger talsmanden for den katolske bispekonference, Peter van Zoest, der frygter, at loven vil øge presset på uheldeligt syge og gamle til at vælge døden.

Også Vatikanet har udtrykt skarp kritik af den hollandske lov.

"Igen bliver vi stillet over for en statslov, der strider mod den menneskelige samvittigheds naturlige love" siger en talsmand for Vatikanet, Joaquin Navarro-Valls, til Reuters.

Tilhængerne af loven, der skal endeligt vedtages i det hollandske parlaments 1. kammer i det nye år, siger, at loven styrker patienternes rettigheder og bringer en årelang praksis frem i dagens lys. Men andre læger og kirkelige grupper fordømmer den og hævder, at omsorg nu bliver afløst af drab.

Oppositionspartier med tilknytning til den hollandske reformerte kirke frygter, at loven vil blive misbrugt. Nogle af modstanderne drager paralleller til Nazi-Tyskland.

"Det var samme ræsonnement, der blev brugt af tyskerne i 1935. I Holland er livet ikke længere ukrænkeligt" siger Bert Dorenbos fra gruppen Råb for Livet, der betragter spørgsmålet lige så kontroversielt og følelsesladet som debatten om fri abort.

Herhjemme siger formanden for Det etiske Råd, Erling Tiedemann, at en tilladelse til at yde aktiv døds-

hjælp ville pålægge lægerne en rædselsfuld pligt.

"I Danmark har man set i øjnene, at læger bliver spændt for en vogn, som ikke er deres, hvis man lovliggør aktiv dødsbistand. I dag er der så gode muligheder for smertebehandling, at man kan gøre utrolig meget for folk", siger Erling Tiedemann til Information.

I 1996 udarbejdede Det etiske Råd en redegørelse om aktiv dødsbistand, og den daværende sammensætning af rådet anbefalede med stemmerne 16 mod 1, at det gældende forbud mod aktiv dødsbistand blev opretholdt.

Ja og nej til bøn på arbejdet

Det har vakt opsigt i en bredere katolsk sammenhæng, at statsminister Poul Nyrup Rasmussen forleden udtalte, at muslimsk bøn ikke hører hjemme på danske arbejdspladser.

Således skrev det tyske katolske nyhedsbureau KNA, der ikke så ofte beskæftiger sig med danske anliggender, at den danske statsminister ikke vil tillade, at arbejdet bliver afbrudt af bøn.

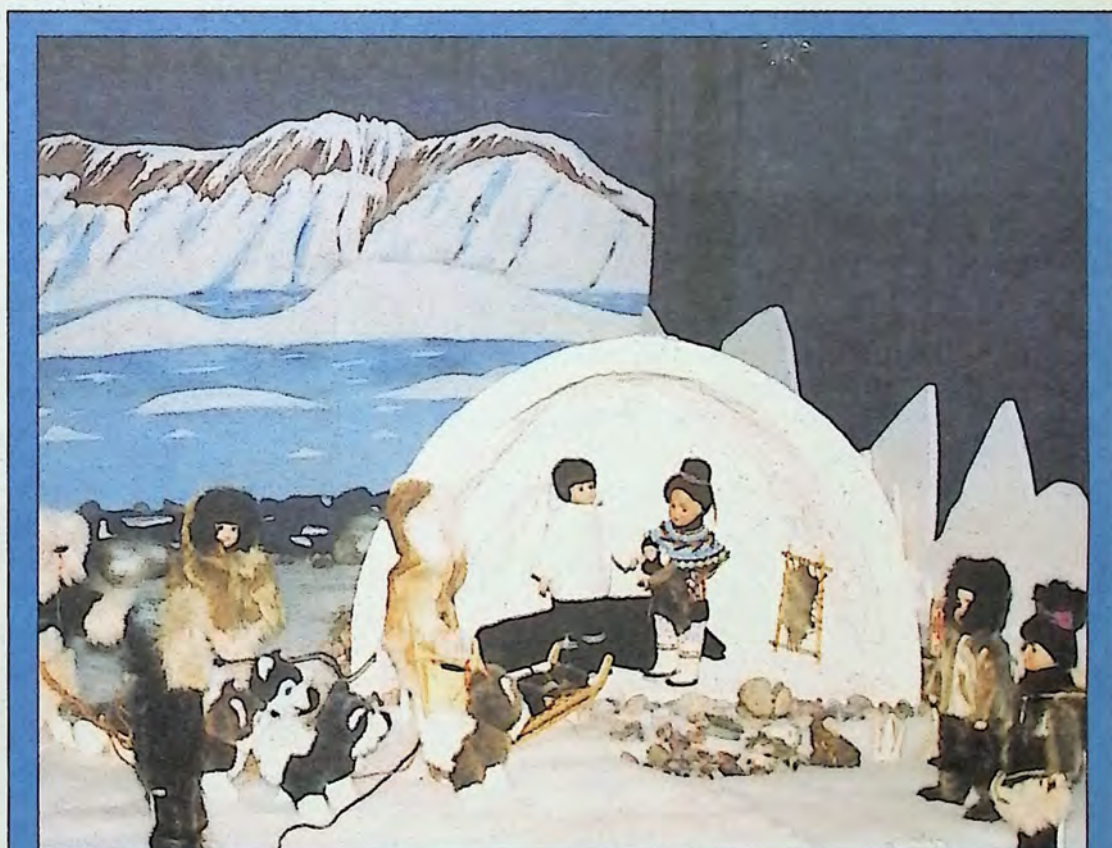
"Det er klart, at man på arbejdspladser i Danmark også arbejder, og det kan ikke fungere, når man fire gange dagligt skal afbryde arbejdet for at bede" blev han citeret på KNA, i øvrigt efter danske aviser.

Siden har den danske statsminister verificeret sine udtalelser. I Folketingets spørgetid forleden beklagede han citatet, som han mente var blevet fordrejet.

Samtidig efterlyste han en nuanceret dialog, så danskere og muslimer kan forstå hinandens kultur og religion.

Statsministerens nye udlægning har man endnu ikke kunnet læse på KNA. Men så kan man læse det her!

sps

Og det skete i de dage

Med disse indledningsord til juleevangeliet ønsker vi på redaktionen læserne en glædelig jul og et godt nytår. Motivet er Birte og Erik Elnebos grønlandske julekrybbe, som er opstillet i Vor Frue Kirke i Herlev. Sr. Noël i Nuuk har syet de små skinddragter, så ingen skal fryse i den kolde vinter.

Julens drama

Længe inden vi når jul, er de fleste allerede blevet trætte af gran, legetøjsreklamer, nisser - og risengrød. Julefestlighederne svøbes ind i en lidt falsk barnlig idyl, som hylder julemysteriet i en atmosfære af hyrder, konger, for ikke at glemme Maria og Josef. I juledagene gemmes alt væk, idyllen glemmes, og man konfronteres med krig, lidelse og ødelæggelse. Det er som om julen er fjern fra alt dette for en tid.

I virkeligheden er julemysteriet et håb, som tænder lys midt i al mørket. Anden juledag fejres den første martyr og få dage efter de børn, som måtte lade livet p.g.a. Kristi fødsel. Har disse begivenheder nogen forbindelse med hinanden?

Oftentimes forbindes opera med romantisk smuk musik, som dækker over noget uvirkeligt. En undtagelse er operaen: Leon Klinghoffers død. Den er bygget over den tragiske begivenhed, som fandt sted på det italienske krydstogtskib: Achille Lauro i 1984. En lille gruppe palæstinensiske terrorister kidnappede krydstogtskibet og dets mange amerikanske passagerer. En af dem var den velhavende Klinghoffer, som på en meningsløs måde blev myrdet. I al sin gru afspejlede begivenhederne det meningsløse forhold og de mange årige konflikter i Mellemøsten.

Musikken til operaen blev skrevet af den amerikanske komponist John Adams i 1990. Operaen blev til efter en ide af skuespilleren Peter Sellars, og det var jazzmusikeren Benny Goodman's kone Alice, som skrev librettoen. Teksten var inspireret af Koranen og Gamle Testamente. Især Jeremias klagesange inspirerede Alice. Det resulterede i, at hun efter at have skrevet operaen konverterede til kristendommen. Både palæstinensere og jøder havde lidt under eksilernes meningsløshed og menneskelige overgreb. I operaen reciterer en af hovedpersonerne, hvorledes hans faders hus blev ødelagt i 1948, da israelerne drog igennem landsbyen.

John Adams opera vakte stor opsigt både i San Francisco og under opførelsen i Bruxelles. Den vakte til eftertanke, og det var så uventet, at en opera i den grad afspejlede aktuelle begivenheder. Det fundamentale var imidlertid den fælles lidelse, som både israelere og palæstinensere oplevede: det meningsløse, at palæstinensere i flere generationer boede i flygtningelejre og levede som en art daglejere i Israel. Begge plages af voldens spiral, men i virkeligheden har de et fælles håb. Begivenhederne har vist, at dialogen er den eneste farbare vej.

JØRGEN HVIID

REDAKTION

Redaktion: Ansv.redaktør: Pastor Jørgen Hviid P.S.S., Nygade 6a, 3000 Helsingør. Tlf.: 4921 4646. Fax: 4920 1176. E-mail: joergen.hviid@ko-press.dk

Frivillige medarbejdere: Bente og Ole Meyer, Kirsten og Ole Dam, Birgit Boiken.

Redaktionssekretær: Journalist Søren P. Sørensen

Layout: Andebyreaudet

KO påtager sig intet ansvar for manuskripter, der uopfordret indsendes til redaktionen.

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28.4, 1620 København V. Tlf.: 3321 1444. Fax: 3324 4975. E-mail redaktion: redaktion@ko-press.dk. E-mail annoncer: lisbeth@katolsk.dk. Giro 2 05 70 42

Udgiver og ekspediton: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69A, 1260

København K. Lisbeth Wendt direkte tlf.: 3391 6124.

Tryk: Dansk Avistryk, DK-2600 Glostrup. Oplag 17.000

Læserne diskuterer

En tak til Kirken

Carl Winsløw, Skovbrynet 25,
2800 Kgs. Lyngby:

Kirkens liturgiske normer for fejringen af den hellige Messe blev som bekendt ændret i 1969. I modsætning til mange af bladets læsere har jeg ingen erindring herom – jeg var blandt folkekirkens 1-årige medlemmer! Alligevel handler disse linier om, hvorfor jeg føler inderlig taknemmelighed over, at Kirken ikke afskaffede eller forbød den traditionelle latinske liturgi – men tværtimod ved forskellige officielle forordninger, senest det pavelige dokument *Ecclesia Dei* (1988), fortsat muliggør fejringen af den traditionelle messe.

For omkring 13 år siden forlod jeg min protestantiske barnetro for at blive optaget i den hellige katolske Kirke. Som for mange andre danske konvertitter blev interessen for en tro, som jeg ellers intet kendte til, vakt gennem oplevelser af katolsk liturgi i det katolske udland. Siden var studiet af katolsk tros lære og ikke mindst kirkesyn blandt de vigtigste bevæggrunde til den endelige beslutning – alt sammen, naturligvis, under vejledning af en katolsk præst og under hyppig overværelse af den hellige messe. Og det er det sidste, det handler om her. For den, som er vokset op med den lutherske gudstjeneste, er messens fejring af Kristi korsoffer som virkelig nærværende i det eukaristiske mysterium, ganske overvældende. Liturgien handler vel dybest set om at udgøre et 'vindue' til dette mysterium – at være 'den vidunderligste handling som gives på Jorden', som kardinal Newman skriver i sin bog *Loss and Gain* (1848).

Messen i Danmark var i sin form en

del anderledes end den, der oprindeligt havde grebet mig. Selvom kernen var genkendelig, levede jeg i de følgende år med en uforløst fornemmelse af, at det kunne være anderledes – indtil jeg blev klar over, at den liturgi, som først havde vakt min interesse, var den traditionelle latinske.

Hvilken glæde var det ikke, kort efter, at erfare, at denne liturgiske tradition ikke alene fortsat var levende i udlandet, men også er det her i Danmark! Og, først og fremmest, her at genfinde det vidt åbne 'vindue' ...

Vel vidende, at forskellige troende oplever den traditionelle liturgi forskelligt, føler jeg dyb taknemmelighed over vor Kirkes omsorg for det mindretal, der på samme måde 'føler sig knyttet til en tidligere liturgisk...form af den latinske tradition' (*Ecclesia Dei*, 5c).

For ikke alene har 'genopdagelsen' af den traditionelle liturgi fået alle 'brikkerne' til at falde på plads – det har også været en kilde til dybere forståelse af såvel den 'nye' messeordning som den gudstjeneste, som var min barndoms, idet begge udspringer af den traditionelle liturgi. Når jeg besværer bladets læsere med disse betragtninger, er det i et oprigtigt håb om at *Ecclesia Dei's* appel må blive virkelighed: Det er nødvendigt, at alle Kirkens hyrder og andre troende besidder en fornyet opmærksomhed på, at en mangfoldighed af karismer, spirituelle traditioner og apostolater, ikke alene er legitim, men også er en rigdom for Kirken (*Ecclesia Dei*, 5a). At vi, i enhedens, bønnens og traditionens ånd, erkender dybden i Vor Herres eget løfte: I min Faders hus er der mange boliger (*Johs. 14, 2*).

Udgivelse af en ny salmebog

Niels Engelbrecht, medlem af
Liturgikommissionen, skriver:

I k.o.'s referat af pastoralmødet har der indsneget sig et par små misforståelser.

Det drejer sig om rådets drøftelse af udgivelsen af en ny Lovsang.

Liturgikommissionen har på nuværende tidspunkt besluttet, at der skal udgives en ny salmebog.

Der er nedsat 2 arbejdsgrupper til at hjælpe kommissionen med forberedelsen: Én, der arbejder med de metriske salmer – dvs. de salmer, som vi normalt synger til gudstjenesten -, og én arbejdsgruppe til at tage sig af det

andet sangstof, som indgår i salmebogen – dvs. messeled på dansk og latin, vekselsange og hymner etc.

Desuden har liturgikommissionen besluttet at udgive en særskilt bønnebog i stil med de bønnebøger, der allerede findes på svensk og på norsk. Kommissionen har også nedsat en arbejdsgruppe til at arbejde med forberedelsen af dette projekt. På nuværende tidspunkt har kommissionen endnu ikke besluttet noget om udgivelsen af en messebog. Messebogens udgivelse er afhængigt af færdiggørelsen af altermessebogen samt af nye søndagslektionærer – samlingen af de læsninger, der bruges under messen - med den nye bi-

beloversættelse for de 3 læseår. Altermessebogen vil udkomme, når en ny oversættelse af trosbekendelserne er godkendt fra Rom, og de nye lektionærer vil begynde at komme, når læseår A starter med 1.adventssøndag 2001. I denne forbindelse arbejder kommissionen også med udarbejdelsen af alternative "dagens bøn", som svarer til de forskellige læseår. De alternative bønner vil blive udgivet sammen med lektionærer. Det vil altså være sandsynligt, at man kunne nå frem til at have materialet til udgivelse af en messebog klar i 2003.

Så vidt, så godt fra Liturgikommissionen.

Julelukket

Katolsk Bispekontor holder lukket fra den 23.december til den 1. januar begge dage incl.

Vi ønsker alle en glædelig jul og godt nytår.

Søster Lioba Vinten O.S.B.

Født 05.06.1913

død 21.11.2000.

Hjertelig tak for venlig deltagelse og forbøn ved sr. Liobas død og begravelse den 28. november 2000.

Benediktinerinderne
af den hl. Lioba.

Meddelelse fra bispekontoret Ny redaktør på Katolsk Orientering

Til sommer overtager journalist Birgit Stresino stillingen som chefredaktør og ansvarshavende redaktør for 'katolsk orientering' efter pastor Jørgen Hviid.

Birgit Stresino, der er født i 1941 og vendelbo, har været ved faget i 29 år; de første 10 som dagbladsjournalist, blandt andet på Aalborg Stiftstidende, og siden syv år som radiojournalist. I de seneste 12 år har hun arbejdet ved TV. Hun er uddannet ved den trykte dags-presse, hvor hun primært tog sig af social-, skole- og kirkestoffet, men i perioder også havde lokal-politik som sit stofområde.

Hun var med i opstarten af regionalradioen i Vejle og stod i en pe-

riode for børneprogram-met "Søndagskvisten - dengang landets mest aflyttede børneprogram. Endvidere lavede hun nyheder, længere udsendelser og var studievært. Derefter kom hun til TV Syd, DR's regionale tv-forsøg i det sønderjyske.

Da TV2 blev oprettet, og de regionale stationer skulle etableres, var hun med til at starte TV2 Nord, hvor hun har lavet religiøse programmer, deriblandt "Bøn for Benny" (pastor Benny Blumensaat), og talrige features om kunst og religion, men isærdeleshed nyheder.

Birgit Stresino konverterede til den Katolske Kirke i 1978. Hun er efterspurgt som foredragsholder, blandt andet om journalistens etik i

Birgit Stresino

dagens medieverden, og medlem af biskoppens konsulentgruppe for medier.

Vi byder Birgit Stresino velkommen, overbeviste om hendes evner til på bedste måde at varetage bispedømmets nyhedsformidling og formidlingen af Kirkens budskab gennem 'katolsk orientering'.

Lars Messerschmidt
generalvikar

Meddelelse fra bispekontoret Afsked med Susanne Borch

Ved årets udgang forlader advokat Susanne Borch Katolsk Bispekontor, hvor hun siden august 1999 har været leder af den økonomisk-administrative afdeling, da hendes mand har fået en stilling i udlandet, hvor de nu har slået sig ned. Jeg beklager meget, at vi må tage afsked med hende allerede efter så kort tid, men forstår fuldt og helt hendes bevæggrund

til at opsiges sin stilling. Hun har været bispeddømmet til stor hjælp bl.a. takket været hendes juridiske sagskundskab, som vi har nydt godt af. Vi har lært at sætte pris på hendes faglige dygtighed og effektivitet og ikke mindst hendes evne til at sætte sig ind i de specielle katolske forhold, der må være nok så fremmedartet for en ikke-katolik, og fungere i dem. Jeg

har altid været helt tryk ved hendes loyalitet. Jeg vil hermed overfor den katolske offentlighed udtrykke min og mine medarbejders tak til Susanne Borch for hendes indsats i bispeddømmet.

+Czeslaw Kozon
biskop

Juleaktion 2000

Caritas-indsamling går til ofre for flodkatastrofe i Vietnam

»Vi er taknemmelige for danskernes broderlige medfølelse og omsorg for vore fattige ofre for flodkatastrofen; de lever under elendige forhold i landsbyen Dong Chiem,« skriver projektkoordinator søster Theresia Thuy fra Vietnam til Caritas Danmark.

Juleaktion 2000 går til landsbyen Dong Chiem syd for Hanoi. Landsbyen ligger på kanten af bjergene i en gryde, der fungerer som opsam-

ling af overskudsvand fra floderne i området. Dong Chiem blev oversvømmet her i efteråret, og da vandstanden igen sænkede sig kunne beboerne vende tilbage, men det var gået hårdt ud over drikkevandet og afgrøderne på marken.

Snavset drikkevand er én af de væsentligste årsager til sygdomme blandt børnene, og den manglende høst fører sult og underernæring med sig.

Juleprojektet vil bl.a. gå til betaling af en pumpe, som kan sikre beboerne rent drikkevand.

Caritas Danmark har i sin strategi 2001 - 2003 valgt Vietnam som et prioritetsland. Vietnam er et af verdens fattigste lande og behovene for udvikling særlig i landområderne er enorme.

Caritas Danmark takker på forhånd for bidrag til juleaktionen.

Ny rektor på NSG

Fra styrelsen på Niels Steensens Gymnasium har redaktionen modtaget følgende meddelelse:

Styrelsen for Niels Steensens Gymnasium har besluttet at ansætte Ove Kreisberg som rektor fra 1. januar 2001. Ove Kreisberg er 57 år, katolik og student fra Niels Steensen. Han har tidligere været rektor på henholdsvis Det Fri Gymnasium (2 år) og Rødovre Gymnasium (12 år), og har derefter i flere år virket i ledende funktioner på bl.a. Gyldendals skønlitterære redaktion. Siden 1994 har Ove Kreisberg været ansat ved Institut for Nordisk Filologi, Københavns Universitet.

Styrelsen benytter denne lejlighed til også offentligt at udtrykke sin påskønnelse af, at adjunkt Thomas Martin Nielsen har været villig til at påtage sig hvervet som konstitueret rektor i det forgangne år, og af den dygtighed, hvormed han har udført denne opgave."

RYGAARDS SKOLE Dansk Afdeling

søger 2 velkvalificerede lærere til besættelse af følgende ledige stillinger d. 1/1 2001 eller snarest derefter.

- I. En fast stilling indeholdende dansk og matematik samt kristendomskundskab for protestanter og historie i 3. og 4. klasse. Beskæftigelsesgrad er på ca. 75%.
- II. Et barselsvikariat med dansk og musik i de små klasser samt lidt specialundervisning. Beskæftigelsesgraden er på 100%. Varighed 1-1.5 år. Der er mulighed for fastansættelse.

Ansættelse sker efter overenskomst mellem Finansministeriet og LC..

Rygaards Skole er en kristen skole på katolsk grundlag. Skolen har to afdelinger, en dansk fra Bh. kl til 9 og en international, engelsksproget afd. Skolen har i alt 665 elever. Der er en rar atmosfære, og skolen er i en god udvikling. Der er meget positive relationer til alle sider. Ansøgere, der er interesseret i aktivt - og i samarbejde med ledelse og kolleger - at virke for en kristen skole, er velkomne til at søge.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til: skoleleder Mathias Jepsen, Rygaards Skole, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup. Yderligere oplysninger gives gerne på tlf. 39621053.

Ansøgningsfrist 17/12 2000.

Nytårslejr

Kom og vær med til et festligt nytår for hele familien. DUK's nytårslejr afholdes på Øm fra 27. december til 1. januar. Pris kr. 400,- (samt evt. fællesrejse kr. 250,-). Børn under 18 år i følge med voksne: gratis!

Læs mere på www.duk.dk eller ring til DUK på 33147707

Ungdomsmesse

Næste ungdomsmesse er 7. januar kl. 20.00. Bemærk at, vi er flyttet fra Stenosgade til Sakramentskirken, Nørrebrogade, København. Fremover er ungdomsmesserne første søndag i måneden i Sakramentskirken. Efter messen er der Cafe Ludvig.

Læs mere på www.duk.dk eller ring til DUK på 33147707

EKSPRESBUSSE
til Warszawa, Lodz, Poznan
Jylland lørdag/Sjælland tirsdag
Fra: 645 kr,-/ børn 200,-kr
Jul/Nytår: ekstra afgange
Gode gruppe- firmarabatter

POLONEZ BUSREJSER * TLF:98 13 60 95

St. Vincent-søster Else in memoriam

I en alder af 92 år døde St. Vincent-søster Else Heigren den 23. november, og hermed sluttede endnu et jordisk liv i Kirkens tjeneste.

Som 17-årig konverterede Søster Else til Den katolske Kirke, men fornægtede dog aldrig sin lutherske opvækst. Straks efter optagelsen i Kirken rejste hun til Frankrig, blev som ordenssøster uddannet til sygeplejerske, forestod oprettelse af tre sygeplejeskoler i Frankrig, hvor hun opholdt sig i 18 år. Under krigens tyske besættelse af Frankrig gjorde hun en prisværdig indsats i frihedskampen.

I 1967 vendte Sr. Else hjem til Danmark for at virke som lærerinde på St. Joseph Hospitals sygeplejeskole, for derefter at være priorinde for St. Vincent-søstrene i Helsingør i tre år. Hendes seneste ansættelse var som forstanderinde ved St. Annæ plejehjem på Amager. Sine sidste år boede hun i en beskyttet bolig i Hørsholm.

Sr. Else var introvert af sind - og francofil, alt fransk vakte hendes ukritiske begejstring.

I mange år var hun plaget af cancer, og denne lidelse tog hun på sig som en bod og prøvelse. De få, der kendte Sr. Else godt, har hende i minde som en stærk personlighed, et varmt og kærligt menneske.

R. I. P.

Stig Rolvsen

Sr. Lioba in memoriam

Sr. Lioba Vinten døde den 21. november, 87 år gammel. Vi bringer her et uddrag af den tale, som pastor Jesper Fich holdt ved hendes begravelse 29. november i Skt. Mariæ Kirke

Det er ingen af os, som er her i dag, som et øjeblik er i tvivl om, at Sr. Lioba fik et ualmindeligt rigt og favnende liv. Som Sr. Marianne sagde den anden dag, da vi talte sammen om Sr. Liobas store virkekraft: - "ja, jeg ved knap nok, hvor jeg skal begynde, og hvor jeg ende". Det er sandt at sige ikke småting, Gud kan bygge på et åbent menneske.

Kun Gud kender et menneskes betydning fuldt ud, men vi andre kan i taknemmelighed give vores anerkendelse. Når det gælder Sr. Lioba bliver listen med virkefelter endda meget lang, så lang at det ikke giver nogen mening, at prøve på at nævne dem alle her. Især ikke fordi det væsentligste var det hun betød på det personlige plan, med sin stærke personlighed, med sin usvigelige sans for medmennesket og med sin store konsekvens i alt hvad hun satte sig for. Dermed blev hun, som sin kloster-navnehelgen, til klosterbygger, til pioner og rådgiver og bindeled mellem mennesker.

Allerede i krigens skygge begyndte hun i det legendariske mødrearbejde. Senere, i sine 17 år som priorinde, var det hende, der fik søstrene til Frederiksberg. Dermed gav hun både kloster og sogn en ramme at udvikle og trives i, som har vist sig at være ualmindelig rig. Uden hende, var det langt fra sikkert, at vi ville have været sammen her på dette sted - i det hele taget ville meget have set anderledes ud for os uden hende.

Det gælder ikke kun på det ydre plan. Netop de år hvor Sr. Lioba var priorinde - fra 1954 til 1972 - var også i kirken stormombruste. Da var det afgørende med et klogt og dybt menneske på rette sted, som kunne tage bestik af tiden, men som forstod traditionen, og som havde vilje til den.

Ganske vist var Sr. Lioba i sine sidste år ikke længere så synlig som før, men resultatet af meget af hendes virke kommer til at stå i en rum tid ind i dette årtusinde. Det gælder både for søstrenes fællesråd, som hun var initiativtager til, det gælder for sogn og kloster, det gælder også Benediktinerinderne af den hellige Lioba ud over Danmarks grænser. Som et menneske, der havde Benedikts regel som livsform, havde hun i en naturlig sans for værdien af løftet af "stabilitas", som bl.a. betyder en overbevisning om at tilværelsen skal have en ramme for at kunne udvikles. Man skal stå fast på det, som man tror på er sandt, og Sr. Lioba stod fast. Med naturlig autoritet skabte hun tryghed omkring sig, for ganske vist var Sr. Lioba konsekvent, men aldrig konsekvent for princippet skyld, hun satte altid kærlighed først. "Caritatem non derelinquere." Benediktinerinderne af den Liobas valgssprog - aldrig at slippe kærligheden - det have et naturligt ekko i Sr. Lioba selv. Alt det nævner vi i taknemmelighed til Gud for Sr. Liobas rige liv. Og så vil vi huske, at det virkelig skelsættende, det væsentligste i hendes liv, var at Gud talte til hendes hjerte, og at hun hørte. Han kaldte hende til at leve for hans ansigt, i hengivenhed. Dette - først og sidst - var hendes livs mening.

Jesper Fich

Vatikanet udstikker grænser for helbredelsesritualer

Kun med særlig biskoppelig tilladelse har eksorcister lov til at udføre deres funktion

Vatikanet (KNA): Trosælerekongregationen under ledelse af kardinal Joseph Ratzinger har udsendt klare kirkelige retningslinjer for gudstjeneste og bøn i forbindelse med helbredelse. I instruktionen, som blev udgivet torsdag 23. november, fastlægger kongregationen, at de stedlige biskopper har ret til at fastlægge rammer og retningslinjer for helbredelsesgudstjenester inden for deres respektive områder. Yderligere har en biskop lov til at forbyde helbredelsesgudstjenester i sit bispedømme, når forbudet er velbegrundet. Disse bestemmelser angår ifølge flere iagttagere også den afrikanske biskop Emmanuel Milingos helbredelsesgudstjenester, som i flere år har været det store tilløbsstykke i Italien.

Den 18 sider lange instruktion består af et udførligt teologisk kapitel og en kort tillæg med ti disciplinære forholdsregler. Trosælerekongregationen trækker skarpe grænser mellem "ikke-liturgiske bønformer" og "liturgiske gudstjenester i ordets

egentlige forstand", samt til eksorcisme. Man bør her passe på med, at man ved sådanne gudstjenester "ikke hengiver sig til former, som kan give anledning til det hysteriske, kunstige, teatraliske eller sensationelle." Udtrykkeligt forbydes det at indføre liturgiske eller ikke-liturgiske helbredelsesbønner i katolske gudstjenester; medmindre det drejer sig om forbøn. Undtaget for dette forbud er de "gudstjenester for de syge", som lejlighedsvis afholdes i henhold til de officielle liturgiske foreskrifter.

I et kapitel befatter instruktionen sig også med eksorcisternes virksomhed. Kun med særlig biskoppelig tilladelse og i henhold til de liturgiske foreskrifter i "Rituale Romanum" har de lov til at udøve deres funktion. I det teologiske kapitel forkaster Trosælerekongregationen den antagelse, at bestemte medlemmer ved bønnemøder skulle være i besiddelse af et særligt "helbredelseskarisme". Man må ganske vist have tiltro til "Helligåndens frie vir-

ke", som hos nogle mennesker spontant skænker dem et særligt helbredelseskarisme, men dette er ikke bundet op på bestemte personer eller grupper. Desuden fastslår teksten med henvisning til relevante bibelcitater, at ikke engang de mest inderlige bønner automatisk bevirker helbredelse for enhver sygdom.

Med denne instruktion forsøger Vatikanet åbenbart modvirke den opblussen af kirkelige helbredelsesritualer, som har bredt sig i mange lande. Her drejer det sig om et bredt spektrum af ganske forskellige fænomener, som forekommer i kredse inden for den karismatiske fornyelsesbevægelse, i de brasilianske og afrikanske blandingskulturer, men også ved ikke-kirkeligt anerkendte valfartssteder som f. eks. Medjugorje. Valfartsstedet Lourdes bliver dog udtrykkeligt og positivt omtalt. De helbredelser, der forekommer dér, indbefatter nemlig ikke bestemte personer med et særligt "helbredelseskarisme".

Ny biskop i Finland

Den 48 årige Józef Wróbel er af pave Johannes Paul II udnævnt til biskop i Helsingfors, som er Finlands eneste katolske stift, omfattende 7000 katolikker fra næsten hundrede lande.

Sacré-Coeurpræsten Józef Wróbel kommer fra en stilling som underviser i moralteologi på det katolske universitet i Lublin i Polen. Han har ikke været virksom i Finland tidligere, men han hører til samme kongregation som den tidligere nu afdøde biskop Paul Verschuren.

Wróbel fødtes 18. oktober 1952 i

Bestwina i Polen. Han aflagde de evige løfter i 1978 og blev præsteviet i 1980. Efter præstevielsen studerede han moralteologi i fem år ved Alfonsianum i Rom. Disse studier endte i en doktorgrad.

Efter at han vendte tilbage til Polen i 1985, var han i en periode i præstetjeneste i ærkebispedømmet Krakow. Han har gjort tjeneste som provinsialsekretær og provinsialråd for sin kongregation og var fra 1990-1993 rektor på kongregationens præsteseminar i Krakow.

Józef Wróbel

På Katolske Menighedsplejers Julemarked blev følgende numre trukket i lotteriet:

Harvey's Cream Sherry rød/hvid nr. 109
Julekrybbe m/ stald lilla nr. 12 (afhentet)
Stor æske chokolade blå nr. 10
Julekrybbe af ler gul nr. 110

Gevinsterne kan afhentes på Katolske Menighedsplejers kontor (se hvornår i anden annonce i bladet)

TAK til alle som bidrog til, deltog på eller besøgte Julemarkedet.

Glædelig jul og godt nytår
KATOLSKE MENIGHEDSPLEJER

Youth for Christ sang med stor entusiasme en rytmisk sang med budskab "Vi er kristne". (Foto: Simon Gough)

Internetadresser:

Focolare:
www.focolare.org

Tro & Lys:
www.trooglys.person.dk

Youth for Christ:
www.cfcglobal.com

KKF: www.iccrs.org
Den Neo-Katekumenale
Vandring:
www.christusrex.org/www2/
ncw

Begyndelsen på et samarbejde

260 lægfolk mødtes om det karismatiske aspekt i kirken

Af Simon Gough
og Inge Switon Rønnow

Som medlemmer af Tro og Lys, deltog vi i lægfolks træffet som fandt sted en lørdag eftermiddag i november så småt begyndende efterårsblæst. Stedet var St. Pauls skole i Tåstrup. Vi var nok ikke de eneste der var spændte på, hvordan arrangementet ville forløbe. Vi og andre i Tro og Lys har selv en baggrund i den katolske karismatiske bevægelse, som var en af de deltagende bevægelser i træffet. Mødet bestod af en introduktion, oplæg fra de deltagende bevægelser, festmesse med biskop Kozon og fællespisning. Vi var ca. 260 mennesker.

Introduktionen var en italiensk videofilm. I den ses Åndens virke blandt lægfolk som en løbeild, der fra apostlenes tid giver folk kraft til at udbrede de gode nyheder og samhørighed. Siden flød levende vand igennem dem og gav vækst til ordene som dem, der blev grundlagt af helgener som Benedikt, Frans, Clara, Dominikus, Theresa og deres frænder samt mange andre.

I vor tid ses Åndens virke i dannelse af nye ordensfællesskaber som Kærlighedens missionærer. Men Ånden blæser også hvor den vil og siger noget særligt til nutidsmennesker. Lægfolks bevægelser, som præsenterede sig på mødet, kan ses i dette lys. Focolare-bevægelsen, Couples, Singles, Youth and Kids for Christ, Den katolske Karismatiske Fornyelse, Den Neokatekumal vandring og Tro og Lys.

Focolare

Focolarebevægelsen opstod fra ildhavet og bombeasken i anden verdenskrigs Italien. I denne atmosfære af frygt og had til mennesker, sluttede Chiara Lubich og nogle italienske kvinder og mænd sig sammen i kristen kærlighedsånd. De levede evangeliet ud i deres bofællesskaber, med deltagelse også af familier, mens bomberne faldt. De lovede om nødvendigt, at give deres liv for hinanden. Med disse mennesker blev kiemen lagt til Focolare bevægelsens udbredelse. Deres særlige budskab er det samvær, der i Jesu nærvær består af kærlighed og enhed. Focolarerne lever et fællesskabsliv (der er en i Danmark) men arbejder i forskellige jobs ud i samfundet hvortil de føler sig kaldede.

Tro og Lys

Tro og Lys viste sin historie som et lille mimespil, hvor alle Tro og Lys folkene på mødet deltog. En familie med 2 børn oplever at blive afvist i Lourdes pga. børnenes mentale handicap. Bagefter finder de sammen med venner til Jean Vanier og Marie Helene Mathieu. Jean Vanier har selv oplevet ensomheden hos mentalt handicappede mænd i en institution. Han besluttede sig for at leve i et rigtigt hjem sammen med dem. Jean og Marie Helene skrev til venner i hele verden, bl.a. her i Danmark og forslog en valfart til Lourdes. Anne og Marie Storm samt P.Jørgen Hviid chartrede et 50 personers fly i troen på, at de kunne samle så mange her i Danmark, der ville med. Det lyk-

kedes! Alle tog glade af sted. Nede i Lourdes var militæret indsat langs floden for at forhindre "de vilde" i at styrte i vandet og byens sidsygehospitalet var i akut alarmberedskab! Men alt gik fredeligt for sig imens Tro og Lys folk fra hele verden vandrede gennem byen syngende: "Halleluja! Halleluja!" Så Lourdes endte med helhjertet at tage imod de fattige i ånden. TRO & LYS er blevet en verdensomspændende økumenisk bevægelse, af mennesker med et mentalt handicap samt deres familier og venner.

Couples for Christ (CFC)

Vi blev præsenterede for Couples (par), singles(ugifte), youth(teenager) & kids(børn), for Christ. Denne familie af CFC bevægelser er bragt her til Danmark fra Filippinerne af indvandrende folk.

Denne familie af bevægelser, som har familielivet i højsædet, startede med at man mødtes i hjemmene i al venskabelighed med Jesus i centrum. Man holdt også diskussions- og oplysningsmøder for ægtefæller, der havde vanskeligheder sammen.

Det førte snart til CFC som en bevægelse, der sigter imod en fornyelse og styrkelse af det kristne familieliv primært mellem ægtefæller.

Siden voksede der selvstændige afdelinger frem, der tog hensyn til de forskellige behov og problemer som børn, teenagere og ugifte(singles) mennesker står over for. Samtidig blev det en verdensomspændende organisation med over en million medlemmer.

KKF

Den katolske Karismatiske Fornyelse (KKF) mindede os om, at der i urkirken er beretninger (Ap.Ger., 1 Kor 12,13) af den kraftige virkning af Helligåndens komme over menneske, helbredelser og Åndens gaver, hvoraf den vigtigste er kærligheden. 1967 ses som begyndelsen på nutidens katolsk karismatiske fornyelse. Med over 1 million medlemmer har den sin del i fornyelse af kirkens liv. Et kvindeligt medlem fortalte meget levende om, hvordan hendes liv havde forandret sig efter mødet med KKF. Det havde førte til en virkelig fordybelse i åndelige ting og en nyfødt glæde, som hun bar i sig..

Fra Den Neo-Katekumenale Vandring hørte vi, at det er et "efter dåbskatekumenat", som i lighed med katekumenatet i kirkens tidligste tid består af flere etaper, og fører til en fornyelse af dåben.

Det hele startede med, at en ung mand Kiko Argüello, kun medbringende sin guitar og sin bibel, tog ud for at leve i Madrids slumkvarter. Her boede alkoholikere, sidsforvirrede og udstødte i stor elendighed. Disse mennesker sugede Jesu gode nyhed til sig.

Først var ordet meget svagt, men budskabet voksede sig stort i dem, og skabte blandt dem et nyt fællesskab fyldt af glæde. De var så taknemmelige over for Herren, at han ikke havde glemt dem i deres synd. Det fejrede de ved enhver gudstjeneste. Med disse erfaringer blev Kiko kaldt til byens sogne for at evangelisere, men fandt, at skønt alle var døbt, havde nogen ikke noget dybtgående

forhold til Gud eller havde endda mistet troen.

Kiko og hans venner startede små grupper i hvert sogn. Med udgangspunkt i erfaringerne fra slumkvartererne, ville de evangelisere disse personer ved at forkynde den gode nyhed for dem, og give dem mulighed for at erfare Jesu frigørende budskab via et katekumenat. Nu, et par og tredive år efter er Neo-Katekumenatet en realitet i over 90 lande, og mange karismer er opstået derfra.

Fra sit eget liv fortalte det danske medlem, at hun også havde oplevet dette som en fornyelse, der lidt efter lidt havde forandret hendes liv.

I Guds tempo

Vi var glade for at Biskop Czeslaw også var til stede ved mødet. Han sagde bl.a. i sin prædiken under messen, at disse bevægelser var nye initiativer inden for kirken. Enhver af os skulle begynde med vor egen personlige omvendelse, der bragte os nærmere Gud.

Vi skulle tålmodigt lytte til det Ånden indgav os, og i det tempo der var Guds. Når vi have gjort det, havde vi mulighed for at være til gavn for fællesskabet både i den bevægelse vi tilhørte såvel som i hele kirken.

Det virkede som om dette møde var begyndelsen på et videre samarbejde med hinanden, hvor vi kan uddybe vort kristne venskab og støtte og inspirere hinanden, hver især i vort eget kald. For at vidne om dette karismatiske aspekt i kirken, som vi er en del af.

Jubelåret

En perlerække af begivenheder

Et tilbageblik og refleksion på Jubelåret 2000

Af Bente og Ole Meyer

Det hellige år slutter, når Pave Johannes Paul II lukker De hellige porte i Peterskirken. Det sker ved en messe og et efterfølgende "TeDeum" om morgenen d. 6. januar. Det meddeles yderligere, at de øvrige Hellige Porte i patriarkkirkerne i Rom (Laterankirken, Maria Maggiore og Skt. Paul uden for Murene) vil blive lukket aftenen forinden..

Sådan lyder kort og godt meldingen fra det tyske, katolske presbureau KNA. Festen er slut og man kan så læne sig tilbage og sige "Det var så det!"..... Eller?!

Milleniumsfesten ved årets begyndelse flimrede over skærmene efterhånden som det ny århundred, det ny årtusind, oprandt i de forskellige

tidszoner. I erindringen sidder billedet af en mængde flot fyrværkeri og en del bekymrede IT-folk. Ville computerne "overleve" datolinjen, eller skulle man opleve - næsten - verdens undergang? Den globale opmærksomhed klæbede sig til 2000 kl.00. Teknikken klarede sig, og det magiske ved det ny Millennium fortonede sig i hverdagslivet.

Turbulent år

Jubelåret - Kirkens Millennium - som startede i advent 99 - bød gennem hele året på en perlerække af forskelligartede begivenheder. Der har stort set ikke været en uge, hvor paven ikke hilste på en eller anden veldefineret gruppe, holdt en tale for

dem og fejrede messe med dem. En kraftpræstation af en firs-årig sygdomssvækket mand. Dertil kommer hans rejser til Egypten, Det hellige Land og Portugal. Indimellem blev der også tid til en del saligkåringer (bl.a. Johannes XXIII, Pius IX, det 20. århundredes martyrer, kinesiske martyrer, en svensk ordensstifter m.m.), ja, en eukaristisk kongres blev der også tid til, samt - ikke at forglemme - pavens 80 års fødselsdag.. At Vatikanet samtidig formåede at passe de øvrige funktioner, vidner om en stor, veletableret og velfungerende organisation.

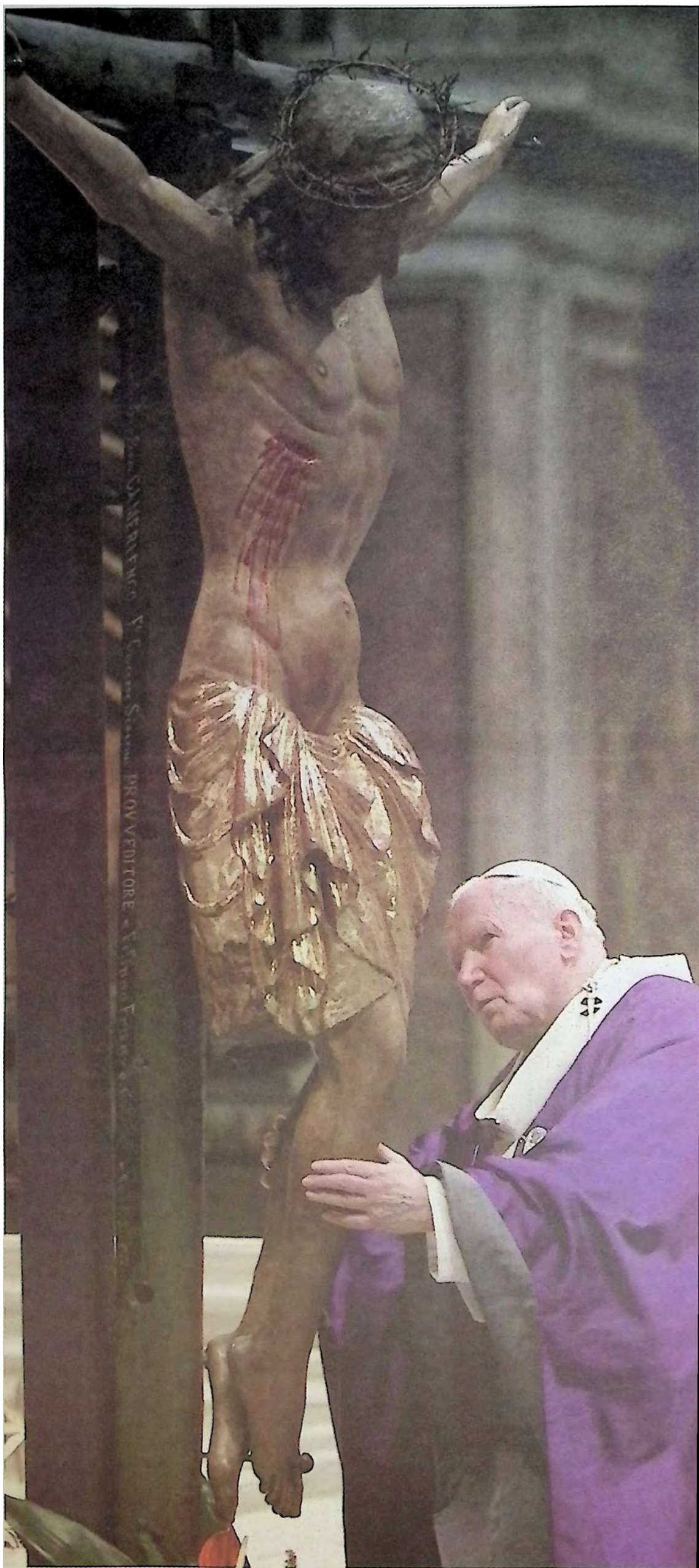
Efter et så turbulent år, med arrangementer for de millioner, som strømmede til Pavestaden, med valfarter, møder, taler etc., må der kom-

me en eftertankens tid, hvor man prøver at gøre status. "Hvad kom der ud af det?", vil man spørge. Hvordan er de implicerede blevet berørt? Er der blevet skabt et større kristent engagement inden for alle de områder, som blev accentueret ved de store, tematiske, faglige arrangementer: jubelårsfejring for journalister, videnskabsfolk, arbejdere, håndværkere, landmænd, præster, biskopper, børnene, de unge, de gamle, de handicappede, de syge osv.?

Glemmes må det heller ikke, at der også var mange aktiviteter: på det hjemlige plan: Valfarten til Øm, Åsebakken, Pindstrup, Haraldsted og Grønland. Katolsk Orientering har i videst mulig omfang holdt sine læsere orienteret om de forskellige ar-

Et par millioner unge fra hele verden indtog den sommerhede Rom for at fejre den katolske kirkes 15. verdensdagsuge fra 15. til 20. august.

Pavens tilgivelsesbøn "mea culpa" i Peterskirken i Rom søndag 12. marts vakte stor opmærksomhed verden over.

Et af jubelårets højdepunkter var bispedømmets valfart til Rom i oktober.

rangementer. Mange af læserne har selv været på farten til bl.a andet Rom og Det hellige Land og har således været tæt på begivenhederne. De talrige pilgrimme er nu vendt tilbage til deres respektive hverdag, med de mange gøremål i hjem, på arbejdspladser, i foreninger, på skoler og uddannelsessteder og i de lokale menigheder. Hvordan er den mentale tilstand hos alle disse mennesker nu? Har euforien lagt sig helt eller "gror" der noget ud af oplevelsen? Svaret vil blæse i vinden et godt stykke vej ud i fremtiden. For Jubelåret og dets arrangementer har først og fremmest nogle religiøse dimensioner, som unddrager sig måling og vejning. Men hvad håber vi på - hvad var forventningerne under de tre års forberedelser ude i vore sogne?

Refleksion

I sin artikel her i bladet d. 15.12.1999 bragte Biskop Czeslaw Kozon en teologisk refleksion over dels over de tre års forberedelser, dels over det dengang tilstundende jubelår. Heri sættes jubelåret i relation til menneskevordelsens mysterium, og i et afsnit om realisering af jubelåret, skriver han blandt andet:

"Der er således noget at fejre i jubelåret; men udover, at vi måske ikke synes, at vi har brugt forberedelsen godt nok, kan vi også få det indtryk, at netop, som vi skal til at fejre, bliver vi klar over de mange uløste opgaver og tilsidesatte udfordringer. Er vi kommet varig fred og ægte retfærdighed nærmere? Er enheden, særligt de kristne imellem, virkelig på vej, og er selvransagelse og vilje til forsoning store menneskegrupper imellem tilstrækkelig dybtfølt?..... I vor Kirke står vi dog stadig ofte uden svar på den store udfordring at give troen videre og gøre alle mennesker, vi intensivt henvender os til med forkyndelse og

undervisning, til engagerede kristne. Hvordan vækker vi kald til præstetjenesten og det gudviede liv? Hvordan får vi en dialog i gang om de spørgsmål som nærmest synes at cementere uenigheden mellem bestemte grupper af troende, mellem hyrder og det øvrige gudfolk?"

Efter alle disse spørgsmål nævner biskoppen de udfordringer, som Kristi disciple altid har stået overfor: "Forfølgelser, misforståelser, magtesløshed, anfægtelse, overvældelse af egen svaghed, manglende støtte fra ens egne". Endvidere skriver han: "Udfordringernes omfang fortæller blot, hvor nært fællesskabet med Kristus nødvendigvis må være"...."Ethvert fællesskab med Kristus er vækst, som tager sin tid, i hvert fald altid må have den tid, Gud synes".

Især det sidste må man have in mente, hvis man forsøger at gøre en slags status over Det hellige År og dets mange store manifestationer.

Gudsfolket vandrer videre

Når De hellige Porte lukkes d. 6. januar, betyder det blot, at jubelåret, med alt det ekstraordinære, er forbi. De runde cifre, som knytter sig til vort talsystem, og som vi har fejret og markeret her i Det hellige År 2000, er kun et lille aspekt af det liv, vi lever, time for time, dag for dag, år efter år, og som leder frem til evigheden, hvor disse talstørrelser er irrelevante. De store kirkelige manifestationer i Rom og andre steder er - deres store værdi ufortalte - også kun en lille flig af det liv, som den troende oplever i sit eget liv, i sin familie, blandt sine venner, på sin arbejdsplads, i sin menighed og blandt sine medmennesker. Gudsfolket vandrer videre på sin jordiske pilgrimsfærd, også efter d. 6. januar 2001.

Hvornår skal man firme unge katolikker, og hvornår skal de modtage første kommunion? Hvordan bør man indføre og optage voksne mennesker i Den katolske Kirke, og hvordan skal større børn forberedes til dåben? Disse og lignende spørgsmål udgjorde temaet for årets studieuge på Magleås, som samlede omtrent 25 præster og diakoner fra Danmark og Færøerne - med biskop Czeslaw Kozon i spidsen - i dagene 23.-27. oktober. Emnerne blev endvidere taget op på pastoralrådsmødet i november (jf. omtalen i sidste nr. af KO).

På årets studieuge blev der udtrykt mange teologiske overvejelser om, hvornår man skal firme unge katolikker, og hvornår de skal modtage første kommunion.

Dåb, firmelse og eukaristi

Af Robert Showers
og Niels Henrik Assing

Pastorale erfaringer og teologisk nytænkning

Såvel præsternes erfaringer fra det pastorale arbejde som principielle teologiske overvejelser dannede udgangspunkt for behandlingen af temaet. Den nuværende sædvane, hvor vi firmer unge i 14års alderen, føles således af flere grunde utilfredsstillende. Mange præster har svært ved at tilbyde en passende konvertitforberedelse. Der mangler materiale, som kan bruges til forberedelse af de børn i skolealderen, hvis forældre nu ønsker, at de skal døbes. Og endelig føler man, at vores håndtering af sakramenterne ikke virker fremmende for sognenes ungdomsarbejde.

Desuden er det i dag et problem i den katolske kirke, at der findes en lang række officielle kirkelige dokumenter, som fastlægger, at den korrekte rækkefølge for sakramenternes modtagelse er: dåben, firmelsen og til sidst eukaristi (første kommunion). Der er tale om en teologisk nytænkning - eller bedre: tilbagevenden til den oldkirkelige forståelse af sammenhængen mellem indførelses- eller initiations sakramenterne, dåb, firmelse og eukaristi - som officielt indvarsles med Pius XII's rundskrivelse *Mediator Dei* fra 1947. Og fortsættes med en række dokumenter fra Det Andet Vatikankoncil, således Liturgikonstitutionen (*De sacra liturgia*) og dekretet om Kirkens missionsvirksomhed til alle Folkeslag (*De activitate missionali Ecclesiae ad gentes*).

Linjen er fulgt op i ritualer for dåben og firmelsen, med den nye kirkeretsbog fra 1983 og Den Katolske

Kirkens Katekismus fra begyndelsen 1990'erne.

Katekumenatet

Fremhæves skal det endvidere i denne sammenhæng, at det i Liturgikonstitutionen (kap. 3) forordnes, at der skal oprettes et katekumenat, bestående af tre trin, for voksne dåbskandidater. Også i koncilets sidste dekret, 'Ad gentes' fra 1965, bliver der givet forskrifter om et katekumenat. 'Dette består (siges det) ikke blot i en oplysning om læren og om budene, men i en indføring og en tilstrækkelig lang indøvelse i hele det kristne liv, hvorved disciplinene bliver knyttet til Kristus, deres Mester. Katekumenenerne må altså på en passende måde indvies i frelsens mysterium, ved at de opøves i en livsvandel efter evangelierne, og de skal ved en række hellige riter trinvis indføres i troens og liturgiernes liv og i Gudsfolkets kærlighedsfællesskab.'

Men i virkeligheden følger man i langt de fleste bispedømmer i Kirken en anden praksis for rækkefølgen af initiations sakramenterne, end den, der foreskrives ved Kirkens officielle regler, idet man giver den første hellige kommunion til børnene, inden de modtager firmelsens sakramente.

Hvordan er denne situation opstået, er der tale om et vigtigt problem i sjælesorgen, og hvordan skal vi løse det? Det var nogle af de spørgsmål, som blev diskuteret under temaugen.

Genopdagelsen af sammenhængen mellem initiations sakramenterne

Dåb, firmelse og nadver (eukaristi)

forstås bedst ved at se på Apostlenes Gerninger. Her finder vi vidnesbyrd om, at dåben bliver ledsaget af håndspålgelse, der på en særlig måde formidler Helligåndens gave (se kap. 8, 14-17 og kap. 19, 5-6). Håndspålgelsen supplerer faktisk dåben! Nyere forskning har godtgjort, at denne dobbelte initiationsritus er praktiseret siden 2. århundrede, ja, som vi ser, tilbage til apostolisk tid. Men i Vesten har man, formodentlig i forbindelse med barnedåbens udbredelse og missioneringen af landdistrikterne, skilt de tre initiations sakramenter ad liturgisk, således at sognepræsterne døbte og gav kommunionen, medens firmelsen var forbeholdt biskoppen. Denne praksis var den almindelige i Middelalderen og er det den dag i dag, når det drejer sig om børn, der er døbt som spæde. Det er her, koncilsreformen har indført en radikal ændring, idet både børn i skolealderen og voksne, der skal modtage dåben, som normal praksis også ved samme lejlighed skal firmes og modtage deres første kommunion - altså modtage alle tre initiations sakramenter ved samme lejlighed. Således understreges på en tydelig måde, at disse tre sakramenter tilsammen udgør den fuldstændige indlemmelse i Kirken.

Erfaringer fra Skotland og Tyskland

Som gæster til at deltage i studieugen var indbudt pastor Peter Gallacher fra Glasgow, der medlem af de skotske biskoppers liturgiske kommission, og pastor Franz-Peter Tebartz-van Elst, Münster. Peter Gallacher berettede, at de skotske biskopper nu har indført sakramenternes traditionelle rækkefølge. Børnene bliver fir-

met i 8års alderen og får første kommunion umiddelbart herefter. En lignende praksis blev indført i Australien og New Zealand for ca. 8 år siden, og herfra har man stort set kunne berette om positive erfaringer. Til grund for indføringen af denne praksis lå foruden de ovenfor refererede teologiske overvejelser de rent praktiske pastorale, at når børnene får kommunionen første gang allerede i 7-8års alderen og først firmes, når de er 12 eller måske 14, så bliver firmelsesakramentet til en form for 'pubertetsritus' eller 'trosbekræftelse', hvor firmanderne hyldes som voksne, og hvor de skal bekræfte ('konfirmere') de dåbsløfter, som blev afgivet på deres vegne, da de var spædbørn. Denne forståelse er forkert og strider (vi så det før) mod selve den apostoliske tradition. Det er jo biskoppen, der firmer - ikke firmanderne!

Voksnes indføring i kristendommen - VIK

Peter Gallacher videregav endvidere den erfaring fra Skotland, at man havde fået en dybere forståelse af firmelsens som følge af de erfaringer, man havde gjort med programmer for indføring af voksne i kristendommen:VIK., som underbygges af en særlig ritus. En voksen, der ønsker dåben i Den katolske Kirke, optages først i katekumenatet eller forberedelsesperioden. Et allerede døbt menneske, som ønsker at blive optaget i Kirken fulde fællesskab, gennemgår et lignende katekumenat. Kirkeåret igennem fejrer menighed og katekumenener i fællesskab en række overgangsriter, der forbereder dem til optagelsen, sideløbende med undervisningen i troen. Dette under-

støttes af, at katekumenenerne på deres vej frem mod optagelsen af særligt udpegede faddere.

Menighederne kommer på denne måde til at medleve konversionsprocessen. Voksensdåb er ifølge pastor Tebartz-van Elst blevet stadig mere udbredt i Tyskland. Tebartz-van Elst, der er domvikar i bispedømmet Münster og privatdocent i teologi samstedts, fortalte om en udvikling over de sidste årtier, hvor antallet af voksne, der modtog dåben i Den katolske Kirke, er gået fra ca. 1.300 (1972) 9.500 (1995), med en stærkt stigende tendens år for år. Hvilket dels hænger sammen med, at Kirken efterhånden har mistet sit præg af 'folkekirke', dels den store tilstrømning af ikke-døbte fra Øst- og Centraleuropa, ikke mindst det tidligere DDR. Med kristendommens ændrede sociologiske situation i det moderne sækulariserede samfund oplever mange mennesker beslutningen om at være (aktiv) kristen som en privat beslutning. Den 'gamle' katolske kirke i Tyskland var institutionsorienteret, men den var også fællesskabsorienteret. Den nuværende situation tager mere højde for den enkeltes behov, men dette kan let føre til overdreven individualisme. I bispedømmet Münster har man gjort den erfaring, at katekumenatet befrier individet for en sådan individualisme og selvcentrering, og at det på samme tid styrker menighedens fællesskab.. Udover erfaringerne fra Skotland og Tyskland præsenterede de to oplægsholdere kort situationen i en række andre lande, hvor initiations sakramenterne ' og deres indbyrdes sammenhæng og rækkefølge er på dagsordenen'.

FORTSÆTTER PÅ SIDE 10

Et storværk om Kristi fødsel

En videnskabelig bog men tilgængelig for enhver

Af Stig Rolvsen

Ole Davidsen, 50-årig dr. theol., lektor ved Institut for Gammel og Ny Testamente ved Aarhus Universitet, har udgivet en 600 sider stor bog med 2000 års tekster og fortolkninger af Kristi fødsel.

"Matthæus- og Lukas-evangeliernes fødselsberetninger er en del af den kristne verdens grundfortælling, del af en fælles mytologi", skriver OD, og deri kunne man være enig, hvis blot der forelå en klar og indiskutabel definition på, hvad mytologi egentlig er - men hver forsker har sin mening herom.

Ole Davidsen påstår, at fødselsberetningerne er rene legender, altså religiøse fiktioner. Nå! Og disse fød-

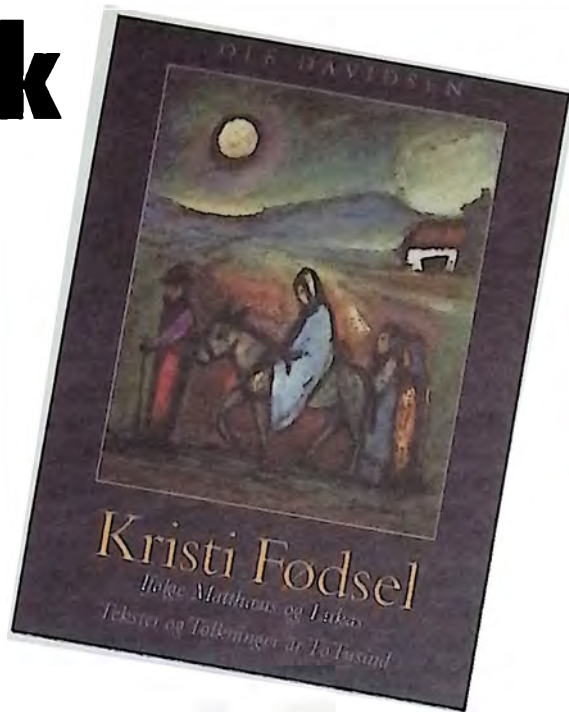
selsberetninger fortolker forfatteren subjektivt historisk og teologisk med inddragelse af den seneste forskning. Ud fra bibelske tekster vises, hvorledes fortællingerne om Jesu fødsel indgår i et samspil mellem GTs fortælletradition og NTs beretninger om Jesu virke.

ODs nyoversættelser af de apokryfe barndoms-evangelier f. ex. Thomas' barndomsfortælling, det formodentlig uægte Matthæusevangelium og det arabiske barndoms-evangelium er rent ud sagt spændende og opbyggelig læsning. Ligeså er teksterne fra pseudoepigrafis-

ke og apokryfe værker, fra Dødehavsskrifterne og fra Josefus' og Filons bøger.

Et beundringsværdigt arbejde!, selvom man er uenig med forfatteren i flere af hans fortolkninger og analyser. En videnskabelig bog, javel; men tilgængelig for enhver

Ole Davidsen: *Kristi Fødsel. Tekster og fortolkninger. 608 sider, stort format, indb., 598 kr. Forlaget Hovedland*

Bogomtaler fra Skt. Andreas Bibliotek Om Kunst, Kristendom og Teologi

Af Robert Showers OFM Conv.

Statens Museum for Kunst har for tiden en udstilling med titlen "Sjælebil- leder: Symbolismen i dansk og europæisk maleri 1870-1910". Udstillingens emne fik anmelderen Carsten Bach-Nielsen til at citere den katolske forfatter Johannes Jørgensen i sin beskrivelse af forholdet mellem natur og symbol i den danske kulturarv (Kristeligt Dagblad 29.09.2000, s. 24). Århus Kunst-bygning har lige vist udstillingen: "De Profundis - Om forholdet mellem menneskets indre og ydre virkelighed". I Vejle viser Spinderihallerne en udstilling om "Nutidig kunst og udsmykning i kirken". Spiritualitet og kirkelighed er igen blevet til aktuelle emner i nutidens kunst.

I den anledning vil jeg gerne gøre opmærksom på Sankt Andreas Biblioteks afdeling for Kunst og Religion. Her følger titler fra vores samling.

Le Christ dans l'art de la Renaissance à nos jours. Paris 2000. 82 s.

Letter of His Holiness Pope John Paul II to Artists. Vatican City 1999. 13 s.

Troens stil i guldalderens kunst. Nivaagaard 1999. 79 s.

Jomfru Maria. Aspekter af Vor Frue. Koldinghus 1999. 95 s.

Levende ord og lysende billeder. Den middelalderlige bogkultur i Danmark. Moesgård Museum 1999. 12 s.

Martin Drouzy, Bent Exner & Ole Wivel. Guldsmeden Bent Exners smykke- og kirkekunst. Herning 1996. 171 s.

Liturgie und Bild. Eine Orientierungshilfe. Handreichung der Liturgiekommission der Deutschen Bischofskonferenz. Bonn 1996. 50 s.

Bernd Wacker, red. Dionysius DADA Areopagita. Hugo Ball und die Kritik der Moderne. Paderborn 1996. 273 s.

Egon Kapellari. Und haben fast die Sprache verloren. Fragen zwischen Kirche und Kunst. Graz 1995. 199 s.

Lisbeth Smedegaard Andersen. Bag kendte træk. Studiemateriale om Kristus-billedet i det 20. århundredes kunst. Valby 1994. 64 s.

Hanne Honnens de Lichtenberg. Symbolismen i dansk kunst. Nivaagaard 1993. 95 s.

Anne-Mette Gravgaard, red. Kirke og Kunst i 100 år. Historie, arkitektur, udsmykning, sølv og tekstil. København 1990. 96 s.

Franz Joseph van der Grinten & Friedheim Mennekes. Abstraktion - Kontemplation. Aus-ein-andersetzung mit einem Thema der Gegenwarts-kunst. Stuttgart 1987. 329 s.

R. Beck, R. Volp & G. Schmirber, red. Die Kunst und die Kirchen. Der Streit um die Bilder heute. München 1984. 328 s.

Alois Halder & Wolfgang Welsch. Kunst und Religion. Freiburg 1981. 28 s.

William Purdy. Seeing and Believing. Theology and Art. Milwaukee 1976. 136 s.

Peter Schindler. Mogens Francesco Ballin. København 1971. 266 s.

Curtis Bill Pepper. An Artist and the Pope. London 1969. 249 s.

Madeleine Ochsé. 2000 ans de peinture chrétienne. Paris 1969. 144 s.

Jacques Maritain. Kunstnerens ansvar. Oslo 1961. 89 s.

Dertil skal nævnes de mange gode opslagsværker, som fx:

Bibelen i kulturhistorisk lys. Politikens Forlag 1968-1971. 9 bd.

Dictionnaire des Arts Liturgiques. Paris 1996- (kun 1. bd. er udgivet)

Dictionnaire d'Archéologie Chrétienne et de Liturgie. Paris 1907-53. 15 bd.

En lang og bevæget drøm

"Kongens fald" er et kunstværk, der bevarer sin storhed

Af Stig Rolvsen

Johannes V. Jensens tre små bøger fra 1900-01, "Foraarets Død", "Den store Sommer" og "Vinteren", samlet under fællestitelen "Kongens Fald", foreligger nu i en fin udgave i A4-format med illustrationer af to kunstnere fra tiden for romanens handling, Hans Holbein d.j. og Albrecht Dürer, og med efterskrift af Niels Birger Wamberg.

"Kongens Fald" er en dansk klassiker, forstået som et kunstværk, der bevarer sin storhed gennem flere slægtled, besidder harmoni mellem form og indhold og taler ligefuldt til senere tiders læsere, uanset skiftende mode og stilfornemmelse.

Hvad er da "Kongens Fald"?

En historisk roman om Christiern II uden Dyveke?, en historisk mytesamling?, en psykologisk roman?, en symbolsk roman?, en novellecycklus?, en række myter, der stråler ud fra en fælles inspiration og samler sig om en idé eller et syn?, en skæbnefortælling?, en stor og sammenhængende komposition, præget af improvisation og en dynamisk fremstilling, der stadig indoptager nye motiver og temaer og lader nye personer vandre ind og ud?

Enhver seriøs JVV-forsker ville

kunne svare ja på alle disse spørgsmål, fordi "Kongens Fald" er en tekst, der fornyer sig ved hver genlæsning

"Kongens Fald" er Johannes V. Jensens mest poetiske værk, en lang og bevæget drøm, et digt. Bogen er som lutter musik, et monument over al ungdom, en fantasi og en betoelse om ensomhed, en viden om altings ophør, et lykkeridt mod døden. Værket falder i tre dele: Foraarets Død, det er ungdommens forlis; Den store Sommer, det er åbenbaringen af dødsriget og paradiset; Vinteren, det er fimbulnætterne, den endelige forstening, den kummerlige skuffelse. Denne mægtige myterækkes stemningslidenskab er betinget af Johannes V. Jensens livstemaer: tvivl og tro, drøm og virkelighed. (Niels Birger Wamberg).

Samtidens kritik af "Kongens Fald" var hård, og publikums købelyst var ikke stor. Bogen kunne ikke sælge, og først 12 år efter udgivelsen af den samlede, forkortede udgave var førsteoplaget på 1250 eksemplarer udsolgt. Men så ændrede kritikken sig til det gode og salget tog fart. Kapitler fra bogen ("Kongen falder" og "Tordenvejret") indgik i skolernes læsebøger. Indtil 1950 var solgt 50.000 eksemplarer, og "nobelprisudgaven" fra 1944 med Sikker Hansens skøn-

ne tegninger til denne udgave (ikke illustrationer, men et akkompagnement til teksten, påpegede Sikker Hansen) var sikkert medvirkende hertil.

"Kongens Fald" er en bog om det danske sind. Tvivlen, vankelmodet og de uforløste drømme, selvhævdelsen og ydmygheden taler til danskernes inderste følelser. "Kongens Fald" rummer den desperat søgende sjæl, der ikke blot er kernen i JVV's digtning, men også er den, vi kan genkende os selv i. Den erkendelsen og troens krise, som JVV måtte kæmpe mod og forholde sig til, har vi vel alle (?) været igennem.

I "Kongens Fald" med dens sproglige rummelighedsevne og genresprængende form giver JVV. stærke udtryk for den rådvildhed, der binder, og den rodløshed, der frigør. "Kongens Fald" er hidtil solgt i 300.000 eksemplarer (foruden oversættelser til mange fremmedsprog), og som den foreløbige krone på dette klassiske værk har vi nu fået en vakker, uforkortet udgave med tidligere udgavens fejl rettet.

Johannes V. Jensen: "Kongens Fald", 8. udgave, indbundet. 275 sider. Gyldendal 2000, pris: 495 kr.)

MAGLEÅS KURSUSCENTER

Høsterkøvej 6, DK-3460 Birkerød tlf.: +45 81 07 15, Fax.: +45 81 16 34

Halvårsoversigt - Forår og sommer 2001

2/2 - 4/2 Weekend. Nutidens Børn - Fremtidens Kirke.

En weekend om mødet mellem moderne børn og unges livsverden og kirkens forkyndelse. Zapperbørn, curlingbørn, livserobrere - kært barn har mange navne, og der findes på nye etiketter, der forsøger at karakterisere moderne børn og unge. Bag etiketterne ligger vi voksnes oplevelse af afstand og forundring over børn og unges udtryksformer, adfærd og værdiorientering. Weekenden vil gennem foredrag, gruppedrøftelser og andre aktiviteter bl.a. tage udgangspunkt i følgende spørgsmål.

- hvad kendetegner børn og unges værdiorientering i dag?
  - hvilke udfordringer giver det til kirkens forkyndelse og katekesen?
  - hvordan kan børn og unge erfare den kristne tro som vedkommende og meningsfuld i deres fortolkning og forståelse af sig selv og omverden?
- Weekenden henvender sig til alle med interesse for emnet.
Leder: Hanne Brixtofte m.fl. Prls: kr. 675,-.

18/3 MagleåsTRÆF med Erling Tiedemann.

Kan man, hvad man vil? Bør man, hvad man kan? Vil man, hvad man bør? På baggrund af arbejdet i Etisk Råd lægger Etisk Råds formand Erling Tiedemann op til en drøftelse af nogle af de etiske dilemmaer, samfundet står overfor. - specielt på sundhedsområdet. Tilmelding ikke nødvendig. Kaffe kl. 14 - foredrag kl. 15. Pris for foredrag, kaffe og brød kr. 50,-.

31/3-1/4 Pilgrimsveje i Europa.

En weekend med beretninger om pilgrimsvandring og rejser i det store jubilæumsår 2000. Vi hører om pilgrimsrejsen til Det hellige Land med oplevelser fra Bethlehem og Jerusalem. Vi får en skildring af pilgrimsvandringen til helligstederne i Grønland. Vi vil lytte til den spændende beretning om pilgrimsvandringen fra Danmark til Santiago de Compostella. Desuden informerer vi om de nordiske valfarter til Sankt Olaf i Trondheim, der i de senere år har fundet megen interesse og tilslutning.
Leder: Pastor Dietrich Timmermann. Prls: kr 500,-.

12/4-15/4 - 12/4-16/4 Påskerefugium.

Det vil også i år være muligt at tilbringe påsken på Magleås. Torsdag d. 12. april kl. 14 åbnes dørene, og man kan blive til 1. eller 2. påskedag kl. 13.30. Påskens rige liturgi vil være dagenes hovedindhold. Desuden lægger dagene op til stilhed og ro, socialt samvær og dejlige spadsereture i park og skov. **Gejstlig leder: Pater Jac. Adams C.ss.R. Daglig leder: Annie Rastrup** Prls fra 12/4-15/4 kr. 1175,-. fra 12/4-16/4 kr.1290,-.

23/6 Midsommertræf.

Sankt Hans aften vil der efter i år være åbent-hus arrangement. Medbragt mad kan spises i det fri eller i foredragssalen. Grillene vil være tændt og parate til brug fra kl.18. Drikkevarer kan købes til moderate priser. Fra kl. 20 serveres der kaffe/te i stueme formedelst kr. 35,- børn gratis. Kl. 21 er der Sankt Hans bål. Båltalen holdes i år af styrelsesmedlem, lærer Hanne Brixtofte. Tilmelding er ikke nødvendig.

24/6-30/6 Familieuge / sommeruge.

Det er blevet tradition, at der er en sommeruge/familieuge på Magleås. Det overordnede tema vil foreligge i januar 2001, men rammen er, som følger: Sommerugen på Magleås henvender sig til familier med børn og andre interesserede, der vil være sammen en uge på Magleås med oplæg, samtaler, liturgi og workshops. De fleste formiddage er der et program for de voksne med foredrag, oplæg og gruppedrøftelser, mens børnene har deres eget program. Liturgi, workshops, udflugter m.m. er naturligvis fælles for alle. **Ledergruppe: Hanne Brixtofte, pastor Niels Engelbrecht, Kirsten Poulsen m.fl.** Prls: voksne kr. 1495,-. børn 12-15 år kr. 795,-. børn 3-11 år kr. 495,-.

8/7-14/7 Magleåsugen.

Magleåsugen er en fornyelse af pensionistugen, som fortsat er beregnet for pensionister og andre interesserede, men med et fyldigere program. Vi gør dog opmærksom på, at den enkelte deltager selv bestemmer, hvor meget program man vil deltage i. Programmet vil foreligge omkring nytår og vil have emner inden for litteratur, kunst, musik, kirken, socialt arbejde, historie... **Lederteam: Mie og Ole Nielsen og Annie Rastrup** Prls: kr. 2150,- i e/v - kr. 1850,- i db/v

22/7-29/7 Højskoleuge. Abrahams Børn.

Emnet for årets højskoleuge er Abrahams Børn - Abraham som den fælles stamfader til Jødedom, Kristendom og Islam. Vi vil i ugens løb ved hjælp af en række foredragsholdere se, hvad der er fælles for de 3 religioner - og hvor vore veje skilles. Vi vil høre om den historiske udvikling, blive sat ind i, hvad der er jødisk og islamisk tro, og hvilken indflydelse troen har på hverdagen. Vi vil se jødisk og islamisk kunst og komme ind på den dialog, der foregår mellem kristne og muslimer, for til sidst at se på, hvad vi kristne kan lære af de andre. Detaljeret program foreligger i begyndelsen af januar. **Planlægningsgruppe: Walter Dalland, Jean Plerre Duclos og Annie Rastrup.** **Kursusledere: Walter Dalland og Annie Rastrup.** Prls: kr. 2475,- i e/v - kr. 2165,- i db/v.

TILMELDING og yderligere oplysninger
Sekretariatet Magleås Kursuscenter
Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød
tlf.: 45 81 07 15, kontortid kl. 9.00 - 15.00
e-mail: magleas@magleas-kursuscenter.dk

Pastoralcentret i en omstillingsproces

Erling Tiedemann fortsætter som almindelig medarbejder fra januar 2001

Af Niels Henrik Assing

Pastoral-Centret for Den katolske Kirke i Danmark har gennem år 2000 været inde i en omstillingsproces, hvilket i første række skyldes, at centrets leder siden 1996, Erling Tiedemann pr 1. januar 2000 blev udpeget til formand for Etisk Råd, et job der kræver sin mand, og som har indebåret, at han har været nødt til at skru ned for det personlige blus i centrets tjeneste. Centrets ledelsesforhold forventes afklaret pr. 1. januar 2001, hvorefter Erling Tiedemann påregnes at fortsætte som almindelig medarbejder i centret, men uden ledelsesansvaret.

Der er imidlertid grund til - her op til jul - at gøre den katolske offentlighed opmærksom på, at Pastoral-Centret (selvom aktivitetsniveauet kunne være højere) er i live, har det godt og (stadig) bor på Vesterbro i København (Vesterbrogade 28,1. 1620 Kbh. V). Samt at skrive et par ord om nogle af centrets aktiviteter i år 2000.

Katekese-opgaverne, der i første række varetages af søster Rafaëla, (fra Immaculata søstre, Amager), mag. art. Marianne Powell og Merete Novval, består for en stor del i kontakt med de ca. 50 kateketer, der er spredt ud over sognene. Dette sker dels gennem kvartalsskriftet 'Kateketnettet' dels ved personlig kontakt. Det skal nævnes, at Pastoral-Centret råder over et håndbogsbibliotek på ca. 7.000 bind, som ikke mindst bruges af kateketerne, men også står til disposition for andre interesserede (åbningstider fremgår af Katolsk Vejviser).

I løbet af det sidste år er det lykkedes sr. Rafaëla og Merete at aflægge besøg hos samtlige katolske sko-

ler og så godt som alle sognepræster i landet. Formålet med disse besøg har været at få et overblik over katekesens situation i bispedømmet og at fortælle om, hvad Pastoral-Centret kan hjælpe med.

Brevkursus og informationstjenesten varetages af søster Hildgard, OSB (fra Liobasøstre, Fredriksberg). Der er tale om såvel den kontakt, der, måske mere formelt, formidles gennem brevkursus som den uformelle kontakt, der etableres til dem, som er i gang med eller har gennemført kurset, eller blot til mennesker, som søger oplysning om Kirken, undervisning i troen og/eller åndelig vejledning.

Funktionen som litugisk sekretariat, som især varetages af ,undertegnede, vedrører i første række bispedømmets Litugikommission (på 9 medlemmer, præster og lægfolk, og med biskoppen som formand og pastor Niels Engelbrecht som næstformand).

Litugikommissionen har nedsat nogle arbejdsgrupper, deriblandt én, der skal komme med forslag til en ny Lovsang, og én, der arbejder med et oplæg til en bønnebog for bispedømmet.

Forlagsvirksomheden gennemføres inden for rammerne af Ansgarstiftelsens Forlag.. Det er - foruden undertegnede - især cand. mag. Annette Waller, Uffe Frøberg (teknisk medarbejder), sr. Rafaëla og Marianne Powell, der står for disse opgaver. Udgivelserne falder i år 2000 især inden for områderne børne- og ungdomslitteratur og officielle kirkelige dokumenter.

Sidstnævnte gruppe omfatter pavens forkyndelsesbulle til Jubelåret, 'Incarnationis Mysterium', 'Mea-culpa dokumentet' 'Mindes og Forso-

Erling Tiedemann har på grund af formandsskabet i Etisk Råd været nødt til at skru ned for blusset på Pastoral-Centret.

nes. Kirken og fortidens Forseeelser', pavens rundskrivelse 'Fides et Ratio' om forholdet mellem tro og fornuft og endelig Trosælærekongregationens erklæring 'Dominus Iesus'. Flere af disse dokumenter har i høj grad givet stof til den aktuelle debat - såvel i som uden for Kirken - hvilket bl. a. kan aflæses af den presseomtale, de har fået både her i landet og i udlandet. For mange katolikker vil det derfor være væsentligt at stifte bekendtskab med dokumenterne i den danske oversættelse.

Niels Henrik Assing, cand. jur. er frivillig medarbejder i Pastoral-Centret.

...Dåb, firmelse og eukaristi

FORTSAT FRA SIDE 8

I nogle tilfælde har man ændret praksis (således i New Zealand og Australien), i andre er man endnu midt i drøftelserne.

Hvordan kommer vi videre i vort bispedømme?

Som naturligt var, endte studieugen med en drøftelse af situationen her i vort bispedømme. Der kunne spores almindelig enighed om, at man ikke er tilfreds med den nuværende praksis for initiativsakramenterne.

Det gælder både i forhold til problematikken dåb-firmelse-eukaristi og i relation til konvertitundervisning/katekumenat. Der kunne konstateres stor åbenhed for at lære af andre bispedømmers erfaringer på begge områder. I øjeblikket er der tre katekumenatshold i Danmark, som gør brug af bispedømmets danske oversættelse af 'De voksnes indføring i Kristendommen', nemlig i Aalborg, Roskilde og studentermenigheden SAKS i København. Andre menigheder vil se nærmere på idéen. Andre præster gav udtryk for, at de vil overveje muligheden for, at deres menig-

hed beder biskoppen firme børnene inden første hellige kommunion. Biskop Kozon gjorde klart, at han vil genoptage diskussionen og føre den videre. Dette er allerede sket med pastoralrådsmødet i november. Både biskoppen og de øvrige deltagere var klare over, at det er hele vort kirkelige børnekatekese- og ungdomsarbejde, der berøres. Deltagerne drog derfra med en stærk fortrøstning til, at studieugen vil føre til konkrete handlinger i nærmeste fremtid.

Møder og arrangementer

TRO og LYS
Påskén 2001

30 års- Jublæumsvalfart til Lourdes
onsdag 11/4. - tirsdag 17/4. Incl.
Endnu få ledige pladser.
Pris ca. 7.000,00 kr.
For mentalt handicappede kan der ydes
rabat.

Henv. Inden den 31.12.2000 til:
Kirsten Carlsen,
Stævnen 18,
3070 Snekkersten
tlf. 49 22 17 39.
E-mail: johanna@sol.dk.

Sankt Ansgars Kirke -
Domkirken

Søndag den 17. december 2000 3. søndag i
Advent.
På grund af radiotransmission begynder
højmesse kl. 10.00
Menigheden bedes være på plads kl. 9.50
INGEN MESSE kl 11

ACADEMICUM CATHOLIUM
indbyder til
koncert og foredrag om Knud
Levard-liturgien fra Ringsted

ved Schola Caeciliana under ledelse af
Michael Chesnutt. Søndag den 7. januar kl.
16 i Sankt Augustin Kirke, Jagtvej 183.
Alle er velkomne.

Diverse

Testamente

til fordel for Den katolske
Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den
som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette
testamentet. Udgifterne til salær refunderes
af bispeskontoret.

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69A, 1260 København K
Telefon 33 15 23 03 ·
Postgiro 6466397
Kontoret har åbent tirsdag
og torsdag fra kl. 14-16.
andet kan aftales på telefon
33 14 69 36

Katolsk menighedspleje formidler bl.a.
værelser til unge under uddannelse i
Storkøbenhavn, (ønsker de at udleje eller
leje, kan de ringe på ovennævnte
telefonnumre); afholder julemarked 1.
søndag i advent; gennemfører
sommerlejr på Klitborg for børn fra
katolske menigheder og skoler; udlejer
feriehjemmet Klitborg ved Rørvig
(reservation sker via kontoret).
Støt Katolsk Menighedsplejes arbejde
ved at blive medlem for et
årskontingent kr. 60. Gaver til Katolsk
Menighedspleje er fradragsberettigede

Sankt Andreas Bibliotek

er lukket fra den 29. december 2000
til den 8. januar 2001 (incl.).

Vi ønsker en glædelig jul
og et godt nytår.

Salg og service

CZESTOCHOWA IKONER

Kan købes eller bestilles hos Michael
Alvang, Degnestavnen 5, 3th, 2400
København NV, Tlf. 38113365

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større
brugvandsystemer
Tlf. 42 27 31 00

FLYV ELLER KØR I BUS OG
HOLD JUL I PAVENS
HJEMLAND

5/6 Dages nydelse i Polen på
stemningsfyldt luksushotel i kurbyen
Sopot (Gdansk) 50 meter fra havet med
julefrokost på de tyske korsrideres
hovedborg "Marlbork"
Pris med BUS kr. 2395.-
Pris med FLY kr. 3795.-
Incl. udflugter, forplejning osv
Tillæg enkeltværelse: kr. 200.-
Udrejse: 23.12.2000
Hjemkomst: med fly 27.12.2000
med bus 28.12.2000
fly fra Kastrup - bus fra Jylland

Grenaa Rejser
Tlf. 86 32 58 13

Revision · Regnskab · Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 · Roskilde · 46 35 10 35
-det er altid sikkert med en registreret revisor

Alt i gravsten

Stort udvalg

Stenhuggeriet

Bent Lemmich's Eftf.

Vestre Kirkegårds alle 36

København SV

Tlf. 33 21 20 47

(ved vestre katolsk kirkegård)

Gentofte Stenhuggeri

Tlf. 39 65 29 47

Glostrup Stenhuggeri

Tlf. 43 96 18 06

Fax: 33 31 93 70

Email: Stor@teliamail.dk

PORTEK
Industri- og garageporte

Salg · Montage · Reparation · service

Stejlhøj 46
4400 Kalundborg

Telefon: 59 51 30 92
Telefax: 59 56 18 95

Malerfirmaet
CMJ aps

Alt malerarbejde udføres
på Sjælland og Øerne
Skottemarksvej 17, 4960 Holeby
Tlf. 2127 6198 eller 2127 6195

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbævej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30862609

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Find Deres bedemand her:

vanløse ligkistemagasin
38 71 75 01

h.p. baltzer & søn aps
jyllingevej 8, 2720 vanløse

tåstrup bedemandsforretning
43 99 75 01

sv.e. og b. baltzer
Køgevej 40, 2630 Taastrup

Ved dødsfald:
Ring og aftal et møde enten i Deres
hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, week-end og
helligdage

www.baltzer.nu

BENZONS
BEGRAVELSES-
FORRETNING

38 34 46 01 - 38 86 60 56

DØGNVAGT:
38 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F

Begravelser og bisættelser ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BEGRAVELSER
OG
BISÆTTELSE

v/ bedemand Wagn Fondo

39 62 16 50

Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup
Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem

Telefon
32 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 19 19

KATOLSK
ORIENTERING
UDKOMMER NÆSTE GANG
D. 17. JANUAR

ANNONCER TIL NÆSTE NR.
MANDAG D. 8. JANUAR 2001

VOR FRUE KIRKES NYE SMYKKE

Den katolske kirke i Silkeborg har indviet 12 glasmosaikruder skabt af Nis Schmidt

Af Ulla Sejersen Hansen

Vor Frue Kirke i Silkeborg har fået nye vinduer, der erstatter de gamle fra 1929, som blev fremstillet hos glasmager Victor von der Vort i Münster.

Ruderne er glasmosaikker og er en billedmeditation over trosbekendelsen. En restaurering af disse gamle ruder var skønnet at ville koste over en million kroner. Det er et beløb, som overstiger menighedens formåen. Derfor gik menighedsrådet i gang med at undersøge andre muligheder efter aftale med Bispekontoret.

Vi henvendte os til kunstneren Nis Schmidt, som vi kendte som en dygtig kunstner, idet han har lavet kirkens krucifiks og figurerne til julekrybben. Og efter to års godt og grundigt samarbejde står vi i dag med 6 spændende vinduer, 12 smukke ruder, hvis motiver er: bebudelsen, Jesu dåb, nadveren, korsfæstelsen, opstanden og pinsen.

Disse glasmosaikker er noget ganske særligt. De har et indhold, der udtrykkes i et nutidigt sprog: motiverne er tegnet med en let og blød streg, der får blikket til at vandre ind og ud af billedet, og dog fastholdes vores blik af skarpe linjer, der gør os fortrolige med motivet. Billederne giver hver især mulighed for egen fortolkning og anledning til at lade sig fylde af bøn. Farvevalget er noget helt exceptionelt.

Der er brugt mange blå, lilla, lyng og grå farver. De er, når de ses sammen, både kolde og varme, lyse og mørke. De lader lyset komme ind udefra, og samtidig giver de os et glimt af verden udenfor. De giver på forunderlig vis dybde i billedet og lader figurerne Maria og Jesus Kristus være os så nær, at de griber os, og/eller vi bliver grebet af dem. Man kan blive ved med at granske disse billeder, idet symbolsproget også er der i rigt mål.

Nis Schmidt har sammen med glarmestrene, Eva og Lars Frese, skabt glasmosaikker så smukke, at I, kære læsere, bliver nødt til at lægge vejen om ad Silkeborg.

Lørdag den 2. december indviede Biskop Kozon ruderne, og præster fra byen, gæster fra Tyskland, gæster fra pastoralenheden glædede sig sammen med menigheden over Vor Frue Kirkes nye smykke.

Statuette af Niels Steensen

Et stykke dansk kulturhistorie vakt til live

Af Andreas Rude

En kreds af gamle elever på Niels Steensens Gymnasium har i forbindelse med 50 års jubilæet i november skænket skolen en fornem statuette, som er et forarbejde af billedhuggeren Einar Utzon-Frank. Andreas Rude fortæller her om statuetten og om baggrunden:

Statuetten er et forarbejde af billedhuggeren Einar Utzon-Frank (1888-1955) til et langt større mindesmærke for Niels Steensen, der skulle opstilles i Domus Medica i 1938 i 300-året for Steensens fødsel. Skulpturen skulle have været tre meter høj og i granit. Hvorfor den ikke blev opstillet, fortæller historien ikke noget om, men pengemangel er jo altid et godt bud.

Modellen kom til salg på Museumsbygningens Auktioner i København i september måned sammen

med en række andre effekter fra Utzon-Franks hånd (auktionshuset kunne ikke oplyse andet, end at genstandene kom fra familien). Jeg så modellen af Niels Steensen og kontaktede John-Erik Stig Hansen med henblik på at foranstalte en indsamling blandt gamle elever, så vi kunne forære Niels Steensens Gymnasium modellen til skolens 50 års fødselsdag. Vi kontaktede også rektor og styrelse, og begge instanser bakkede op om ideen.

Fordi tiden var knap (vi havde kun ca. 14 dage at reagere i) kunne det kun blive en mindre kreds af tidligere elever, vi kunne nå at tage kontakt til, men vi synes selv, at kredsen i sidste ende blev repræsentativ. Både helt gamle, ældre og nyere årgange er således repræsenteret i giverkredsen. Det lykkedes at indsamle de fornødne midler, så vi kunne erhverve modellen på auktionen, og Niels Ste-

To tidligere elever ved overrækkelsen af statuetten. Andreas Rude på talerstolen og Kim Brostöm med den ledsagende tekst til gaven. (Foto: Beth Lorensen)

ensens Kollegium har efterfølgende foræret skolen den granitsokkel, som skulpturen skal stå på.

Utzon-Frank skabte en række momenter, bl.a. Christian X på Skt. Annæ Plads og Knud den Hellige i Odense. På den pågældende model har han afbildet Niels Steensen i verdsligt kostume men med et bispekors om halsen, og resten af modellens udsmykning fremhæver på tilsvarende vis Steensen både som videnskabsmand og biskop (det berømte hajhovede, bispevåbnet, Ste-

ensens motto, etc.) På bagsiden ses en nøgen mandsskikkelse og et skelet som symbol på anatomen.

Utzon-Franks Niels Steensens skulptur er altså et glemt monument i den forstand, at det aldrig blev opstillet og at overvejelserne om at opstille monumentet også (ifølge Steensen-eksperten Dr. med Troels Kardel) er gået tabt. Ved at "genopstille" det på NSG bliver et stykke dansk kulturhistorie draget frem af glemslen samtidigt med at NSG og Niels Steensen selv hædres.

Pater Müller beklager sig til sin medbroder over sine sognebørns mangler. "Jeg har det indtryk, at de slet ikke mærker, når de gør noget forkert".

"Så vidt jeg ved, kan alle mennesker skelne mellem rigtigt og forkert," beroliger hans medbroder, "i hvert fald hos andre mennesker!"

Kilde: Würzburger katholisches Sonntagsblatt.

Vignet: Stig Holsting.